

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 84 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
редним застереженням і залученням належи-
вости почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„Народе мій замучений, прибитий
Мов паралітик той на роздоріжжю,
Людеким призраством наче струпом вкритий

... прийде час і ти огнистим вимом
Засяєш у народів вольнім колі,
Струсиш Кавказ, впереш ся Безкидом,
Покотин Чорним морем гомін волі.
Глянеш як хазяїн домовитий
По своїй хаті і своїм подлі.“

І римські послики били Його. Під ударами на-
гайки силували Його плечі кровю. І сьміяли ся з Нього.
І вложили на Його чоло терновий вінець. І казали
Йому нести на знеможених плечах страшний знаряд
смерти — власний хрест. І прибили Його на хрест.
І Він помер.

Але третого дня Він воскрес!

Се євангельська повість, що наводить свій від-
гомін у інших віруваннях — се символ людського духа,
змагаючого до визволення із оков жорстокости життя.
Змагання воскреснути духово у сферичних мельодиях
небесної щасливости, серед вічного блаженства.
Змагання осягнути антитезу земного життя, осягнути
жити, в котрім би не було нічого з того, що давить
тут нашого духа. А з тих двох чинників земного
життя яко тези і з змагання надземного життя яко анти-
тези виходить для життя переважна синтеза — змагання
до досконалости.

У вічнім кругу йдуть по собі весна, літо, осінь
і зима. По страшний боротьбі у природі, коли під по-
дихами зими гине жите, будить ся воно під впливом
животворного сонця. Настуває те вічно вертаюче во-
скресення в природі.

Символ духового воскресення виріс з сього факту
в природі мов чудова цвітінка з вогкої землі. Бо навіть
реалістичне сьвято воскресення припадає в сам час во-
скресення природи.

В суспільнім і національнім житті наступають
також від часу до часу весняні пори, часи величного
роздвігання національних і суспільних сил. Се буває
той час, коли до економічного розвитку приладить ся
також суспільний і політичний устрій. Коли між фор-
мами продукції а суспільним і політичним устроєм
панує повна гармонія. Здаєть ся, що як раз тепе-
рішній час, початок XX. століття, давав завжди по-
знаки, що вскорі наступить нова весна в суспільнім
житті — був провесною в суспільнім значінню. Весна
повна сил і росту невдовзі наступить і нам Україн-

цям присудила доля жити серед сеї весни і користу-
вати ся єї теплотою і живою силою.

Економічний розвиток Росії, розвиток у восточ-
них краях Європи західно-європейського капіталізму,
що своїм зростом спричинив повстання нових су-
спільних верств, дав товчок до величної політичної
борби в царстві посляднього в Європі (коли не числи-
мо тут Туреччини) абсолютизму. Новий уклад су-
спільности вимагає нового політичного устрою. Даль-
ше жите нової суспільности, серед політичних норм,
належних до минулої епохи економічної продукції
ставало прямо неможливе. Її оставало, або змінити
єї політичні форми, або самій випрести ся жити. І борба,
котру підняли нові суспільні верстви з старим полі-
тичним порядком, скінчила ся для них перемогою.
Новий політичний лад, опертий на рівноправности осіб
і народностей, дає особливо вільне поле до свободно-
го розвитку великій частині українського народу, що
засів широкі простори від Збруча до Кавказу. Правда,
дороги до свободного розвитку ще не зовсім промо-
щені, особливо на українським народі тяжать ще з
давних часів вимкові права, котрих не встигла ще
змести філа народної свідомости, бо була надто сла-
ба, та ті пережитки мусять вже незабаром зникнути
і найбільший недержавний наїд Росії виступить ве-
личко на полі національного і політичного розвитку.
І по довгій перерві, по довгій політичній летаргії
український велит пробудить ся і виявить „своїх сил
безмірність“.

Політичне жите Австрії було до тепер у
майже оплаканім положенню. Борба поодиноких на-
цій із собою, що мала своє коріне головн в
нерівноправности горожан під зглядом політичним, сла-
бий економічний розвиток, що походив з того, що в
житті політичнім мали великі впливи бережені вер-
стави суспільні, котрі добре розуміли, що з економіч-
ним розвитком, розвитком сучасного капіталізму прийде
конець їх політичному панованню і для того старали ся
той розвиток спиноувати, — се головні причини того
стану. Найкращим доказом на се Галичина, де па-
нуєча верства, польська шляхта, нічим не причиняєть
ся до економічного розвитку в сучаснім значінню. Не
красше дієть ся і на Буковині. Та тут і там під мо-
гутчим впливом причин, над котрими не місце тут
розводити ся, мусить наступити рішуча зміна консти-
туції на підставі загального і рівного виборчого
права до парламенту. Ся реформа потягне за собою
розширене виборчого права до соймів і одним зама-
том вирве провід з рук шляхотско-боярських клів і від-
дасть його правдивим представникам народу. Хоч

нова ординація дає сильнішу парламентарну репре-
зентацию націям сильнішим економічно і культурно,
то все таки означає вона велику політичну вагу, осо-
бливо для українського народу. Правда, що ся ре-
форма дасть лиш вільне поле до політичної боротьби,
але за тим вже певно підуть політичні здобутки і
отворять більш сприяючі, як тепер, обставини для рез-
ультату української культури. Хибаж славний Архімед
не сказав колись „Дайте мені лиш точку опору, а я
землю зрушу“. Тепер Українці здобудуть точку опору
і там все проче мусить знайти ся. Особливо швид-
ким темпом повинен піти поступ нашого народу на
Буковині, бо незабаром повинен він дістати рівно-
правність на полі церковнім а його консеквентний
еманципацийний рух на полі культурнім і політичнім
не має чого лякатись жмійки культуртрегерської і стане
сьміло чолом супроти нещирого волоського сусіда, як
він не рішить ся вже раз на добру згоду, — на згід-
ливе двигане має народних.

В огляді політичного життя ми здавна відвикли
споминати про значну частину нашого народу і на-
сором нам згадуємо про нього лиш у сьвятоточних хви-
лях — про угорських Українців. Там козачі потомки,
позбавлені школи на рідній мові, під обухом славної
„мадярської свободи“, жили житем погибаючого народу.
Самі вони мали за мало сил, щоб оборонити ся перед
мадярською навалю, а поміч не приходила з нівідки.
Ми хочемо сподівати ся, що загальне право голосо-
вання, котре прийняло теперішнє угорське правительство
в свою програму, принесе українському населенню гва-
ранції розвитку самостійного політичного життя, та
що за сям розбудить ся там національна свідомість
а скоро зростаюча українська національна культура
утворить із цілого українського народу одно тіло,
що буде відчувати сильно удар, завданий одній частині,
у всіх своїх частинах. Ми сподіємо ся, що скоро вибе-
рам велика година національного воскресення!

Через сотки літ катовано його і бито його. Кро-
вавіми слідами значив він дорогу свого життя. І вло-
жили його до гробу і сказали: Нема його! Не було
його. Ніколи вже не буде його. Але він воскрес.
Серед політичної весни, що леготом віє над Європою,
він йде в новій силі і стане час, коли

... в народів вольнім колі
Струсе Кавказ, впереш ся Безкидом,
Покотить чорним морем гомін волі.
І стане мов хазяїн домовитий
На своїй хаті і по своїм подлі...

Христос воскрес!

Е. Н. Чіріков.

Маленький грішник.

Із російської переклав Ярослав Весоловський.

Коля брав незвичайно гарячий уділ у всіх при-
готованях до Великодня. Як покоївка Даша прийшла
із підоткнутим подолком і засуканими по лікоть рука-
вами до салі й стала вмивати шиби вікон і вардоби
та змитати порох і павутину з суфіту і карниза, Коля
не поминув той нагоди, щоб і там авити ся і вмішати
ся в діло.

— Даша! Даша! — кричав він звінким голо-
сом — лишила павутину!

— Де?

— Онда! дивись! Он висить, сліпа курко!

— От красше йдїть собі паничу та не перешка-
джайте мені.

— Ну, то я скажу мамі.

— Та де-ж? Як лишила?

— А онде, в куті! Видиш павука? Здойми!

Даша штургнула з пересердем щіткою від під-
логи в те місце, яке показував Коля і відійшла.

— Чекай, чекай! Павук упав! — закричав Ко-
ля із радісним виском, замітивши маленького сірень-
кого павучка і зажадав, щоб йому посадити його
в пуделочко від пігулок.

— От, кара Божа! — сердила ся наймичка. —
І чого то ви паничу не вдумаете? На що вам здало
ся таке дранте?...

— Дашка! Як ти сьмієш? Ти сама дранте...
Клади його тут!

Добувши павука, побіг Коля до Удальні, кріпко
стискаючи пуделочко в своїй маленькій руді. Тут за
великим столом, прикритим ператою, сиділа його два-
найпятилітня старша сестра Наташа і стара нянька
Міхеевна, що виносила їх обоє і жила тепер в домі

по старій памяти. Наташа й Міхеевна красали яйця
і були цілковито поглинені сям занятєм.

— Наташа! Міхеевна!

— Ну?

— Хотите, то я вам щось покажу?

— Що ж там Коленька покажете?

— А ось тут сидить у мене — заявив Коля
загадочно, вимахуючи пуделочком.

— Покажи, покажи!

— Ну, ідїть сюди! Наташка! Штука! Коли
підсунав пуделочко під сам ніс Наташі і отворив на-
кривку, Наташа злякалась так само, як і Міхеевна,
а се довело Колю просто до захвату!

— А то страхаетесь! А ось я нічого не боюсь
ані дрібки! Дайте по мені який небудь патичок! Мі-
хеевна! кажу тобі, дай патичок!

— Нема коли, Коленька — треба писанки ма-
лювати.

— Ще поспієш... Я вам покажу штуку. А осьди
сірники, дайно мені один.

Коля взяв сірника, заставив павука видіти на
нього і відхиливши руку, почав рецитативом:

— Павуче, павуче, дай сітку!

— Павуче, павуче, дай сітку!

Павук спустиг ся із сірника на тоненький паву-
тинці, а Коля став намотувати єї на сірничок і кри-
чав з усеї сили:

— Дивіть ся! Дивіть! Висить у воздуху!

Наташу поборола цікавість і вона забула про
яйця. Міхеевна також похилила ся над дітьми. Увій-
шла мати.

— Що ви тут робите?

— Мамо! Мамусенько! Дивись!

— Павуче, павуче, дай сітку!

— Павуче, павуче, дай сітку!

— Фе... Кань прошу тебе! Роздусїть його!

— Я не дам. То грїх! — заявив Коля і поспі-
шно сховав павука на ново до коробочки.

— Сорок грїхів буде — Коленька — за се про-

щених, не те, щоб було грїхом роздавати павука!
замітила Міхеевна навчаючи.

Мати відійшла до кухні, де саме тепер кипіла
найгорячіша робота, а Коля став розмірковувати із
Міхеевною.

— Як вбити його, то Бог простить сорок грїхів?

— Так, батечку, простить ся, простить...

— Брехня!

— Як собі хочете, Коленька, а так таки гово-
рять: сорок грїхів буде відпущених...

— А як би вбити двох, то кілько?

— Ну так значить ся сорок, а відтак ще раз
сорок. Кілько то буде разом? А ну-ко, порахуйте!

— Вісімдесят, проголосила серйозно Наташа,
закидуючи за вухо пасмо волосся, що було зсунуло ся
із голови.

Коля задумав ся. Постукав пальчиком по пуде-
лочку і сховав його до кишені.

— Ет брехня! — сказав недовірливо. — На
що ж ти Міхеевна тоді говіла? Ну кажи! На віщо?

— Як же се, таточку? Так треба.

— От ти б набрала кількох павуків, роздавила
їх ногою — і Бог простив би тобі всі грїхи... Сорок,
ще сорок і ще сорок... Кількі грїхів буде в тебе?

— Ой-ой! не зрачуєш, батечку!

— Таже можна найти багато павуків... Пошу-
кала би у нас в кухні та в діточій комнаті! Пішла-б
до другої хати...

Повернувшись на запятках, пігнав Коля підско-
ком до кухні. На коритарі зупинив ся і вглянув пуде-
лочко із кишені. Подивив ся на павука і знов зам-
кнув накривку. Коля хитав ся. Розходило ся о паву-
кову смерть або жите. Колі було жалє убивати його...
А може воно й правда, що як убеш павука, то Бог
відпустить сорок грїхів? Коля дуже хотів говіти у Ве-
ликий тиждень разом із Наташою й Міхеевною, та
мама не позволяла... Вчора прийшла Наташа із церкви
і всі називали єї безгрїшною і сьвятою. Міхеевна

Листи з України.

Одеса, в цвітці 1906.

Зараз у нас в самому розпалі передвиборча агітація. Виборців обирають 9. априля, а депутата в дому 17. априля. Не будемо казати про поводження в сій справі „правих“, і „лівих“, і „середніх“, бо воне однаково по всій Росії „праві“ як і вскрізь, вживають всяких доганих і безсоромних засобів, аби стати зверну над своїми супротивниками. Мушу зауважити лише дуже прикрий випадок що до Українців.

Як і скрізь, найчисленнішою організацією у нас вважається партія народної свободи, чи як її коротко звуть „кадетів“, тим вона і взяла ся до організації виборчого руху всіх прогресивних елементів, складаючи з їх „блок“ для виборів. До сього блоку пристали й групи Українців і подали своїх кандидатів в виборці. Справа йшла добре, поки вмішали ся Жиди. У нас повинно бути 80 виборців. Коли розглядали, кого поставити в списки виборців, то прийшла група Жидів і заявила, що вона вимагає поставити од Жидів 43 виборців, яких вона вважає, то-б то більшу половину а без сього вона зрікається підтримувати кадетські списки і зробить своє. — Хто-ж ви такі? — питають їх. — Ми Жиди — одмовляють вони. — Ми маємо діло тільки з чисто політичними, або з національно-політичними групами, а ви якесь теологічне громада! — То що, а ми од сього не одступимо. Така пропозиція з початку обурилася кадетів, в тім числі і всіх Жидів, які належать до кадетів. Однак одеські кадети перелякали ся й почали торгувати ся. На велику перешкоду представники од Українців чомусь не прийшли за виключкою одного, доволі таки недбалого, і він не вмів обстоювати інтересів свого народу, як слід, а з того вийшло, що кадети пожертвували Українців і замість їх набрали Жидів, через що їх стало хоч і не 43 а 34. Однак Жиди на місце Українців накинули їм ще 3 своєю допомогою і таким чином їх вийшло аж 37. Звичайна річ, що се викликало проти одеських кадетів велике обурення посеред прогресивного суспільства і турботу про те, що робити далі, як поладити справу, щоб сям не скористали ся реакційні сили. Доволі того, що аби заловити теологічну групу Жидів, кадети викинули кандидатуру таких відомих в Одесі Українців, як: д. Комар, Білинський, Кордунян, Шелухін і я., що дуже пущко одстоюють українські інтереси і відомі всім, як безперечно люди прогресивні, а наставили замість їх людей, про яких лише відомо, що они юдейської віри. Сим однак не скінчилося.

Жиди на другий день перерішили й випустили свої списки кандидатів, складені з кадетських, але ж викинули з тих списків ще кілька Українців (напр. д. Луденка, Руденка, або захистника українських інтересів д. Андрієвського) і заміняли їх своїми кандидатами. Кадетам стало соромно і вони склали нові списки, в яких хоч теологічну громаду й поменшили, та про те Українців знову злегковажили.

Зараз до хто з Українців каже, що було-б безглуздом поклати ся на кадетський список, бо там поміж Жидами хоч і доволі порядних людей, але-ж не має поруки, що ніхто з того списку не збачить на

користь теології, се б то по просту кагату. Всі Українці шкодують, що все отсе виявило ся пізно. Про те де хто з них складає списки з людей, яким цілком можна довірити ся. Оттаже то лихо скоїло ся у нас. З усього не можна не сказати, що Українцям не треба поклати ся ні на кого і дбати про власні сили, а Жидам не треба забувати, що, живучи на Україні, їм слід жити в приязні з Українцями, які їм лиха не робили, хоч і добра од їх не бачили. С. П.—ко.

Із тов. Взаїмна поміч гал. і бук. учителів.

Дирекція Взаїмної помочи галицьких і буковинських учителів і учителок розіслала на днях до всіх Відділів окружних Товариств і всіх визначніших его діячів звіт з діяльності і розвитку Товариства за перший піврік его існування, се е за час від 28. серпня 1905 до 28. лютого 1906 р. — Із сего звіту, що обіймає нових 8 аркушів білого паперу, подаємо отсе до відома ширшого загалу рускої суспільності деякі маркантніші моменти і дати статистичні. — В тім Товаристві суть репрезентовані учителі зі всіх шкільних округів рускої часті Галичини і Буковини, з деяких округів навіть в дуже поважнім числі, пр. з коломиїського 62, з перемишлянського 39, з каменецького 36, з сокальського 35, з долинського 32. В сих округах засновано вже по два Відділи окружні Товариства, а то: в Коломиї, в Гвіздиці, в Перемишлянах, в Глинянах, в Камінці струмиловій, в Буську, в Сокалі, в Белзі, в Долині, в Рожнітові (сей останній доперва в марті); разом 10 Відділів окружних Товариств в 5 шкільних округах. Далше засновано Відділи окружні в шкільних округах (з числом нижше 30 членів): 11 Калум (28 чл.), 12 Тернопіль (27 чл.), 13 Яворів (26 чл.), 14 Жидачів (25 чл.), 15 Жовква (24 чл.), 16 Бібрка (24 чл.) 17 Збараж (23 чл.), 18 Стрий (22 чл.), 19 Дрогобич (22 чл.), 20 Снятин (21 чл.), 21 Товмач (21 чл.), 22 Рогатин (20 чл.) 23 Тереховля (20 чл.), 24 Львів (19 чл. Відділ в Ширці), 25 Косів (18 чл.) 26 Гусятин (17 чл.), 27 Підгайці (17 чл.), 28 Скалат (17 чл.), 29 Чортків (16 чл.), 30 Рава руска (16 чл.), 31 Станіславів (16 чл.), 32 Надвірня (16 чл.), 33 Золочів (15 чл.), 34 Зборів (15 чл.), 35 Заліщики (13 чл.), 36 Перемишль (13 чл.), 37 Башківці (13 чл.), 38 Бучач (12 чл.) 39 Лисько (12 чл.), 40 Вишня (12 чл.), 41 Заставна (12 чл.), 42 Самбір (21 чл.), 43 Богородчани (10 чл.) 44 Чернівці (10 чл.), 45 Мостиска (8 чл. з спомогаючими 12). — Задля малого числа (нижше 10) членів не мож було доси заснувати в отсих у „Взаїмній помочи“ репрезентованих шкільних округах: Грибів (8), Борщів (7), Сянік (6), Бережани (5), Городенка (3), Добромиль (3), Турка (3), Ярослав (3), Львів місто (2) Печеніжин (2), Броди (2), Городок (2), Коросно (2), Старий Самбір (2), Кімполонг (2), Бошня (1), Ясло (1) Кіцмань (1). — З наведених чисел бачимо, що у „Взаїмній помочи“ згуртувало ся до 28. лютого 1906 року 871 учителів і учительок, з того 821 з Галичини а 50 з Буковини. Мале число буковинських учителів пояснити треба передусім їх загальною невеликою

скільністю супротив около 2500 галицьких, а відтак тим, що буковинські учителі (свобідніші і ліпше ситовані чам галицькі) вижидали якийсь час видних результатів сеї в Галичині осілої організації і доперва пізнійше зачали громадно приступати до „Взаїмної помочи“; в останніх часах і на Буковині проявив ся сильніший рух і на днях має „Взаїмна поміч“ звідси вже майже повну сотку членів. — Крім вищесказаних 871 звичайних членів (самих учителів і учительок) мала „Взаїмна поміч“ з днем 28. лютого 1906 ще 170 членів спомогаючих (що дають найменше по 2 кор. на рік), а то 168 з Галичини а 2 з Буковини, і 6 добродійів (що дають параз 100 кор. або найменше по 20 корон на рік) самих Галичан (в останніх днях прибув ще один добродій, Всч. о. Тит Войнаровський, парох з Балінець). З поміж 176 членів спомогаючих і добродійів (крім останнього) е 61 (понад 34% святихеників, 101 (понад 57% світської інтелігенції і 14 (8%) селян. Найбільше число членів спомогаючих виказує округ Снятин (16), відтак ідуть округи: Коломиї (14), Львів місто (13 і 3 добродій), Чортків (12), Рава руска (9 і 1 добродій), Станіславів (9), Золочів (9) Заліщики (8), Стрий (7), Товмач (7), Зборів (7), Перемишляни (6), Калум (5), Збараж (4), Рогатин (4), Гусятин (4), Богородчани (4), Мостиска (4); в дальших 20 округах е по 1—3 члени спомогаючі (а в округах Перемишль і Печеніжин ще й по 1 добродієви) а в 21 округах, репрезентованих у „Взаїмній помочи“ таки зовсім не бачимо сеї категорії членів. — (В марті прибуло „Взаїмній помочи“ 39 членів звичайних і 31 спомогаючих, а перші дні цвітня заповідають під сим зглядом ще красший рух; з самої Буковини прибуло на днях 8 звичайних членів). — З заснованих доси Відділів окружних „Взаїмної помочи“ деякі проявляють дуже живий рух і розмахнули ся до широкої діяльності в напрямі усвідомлювання і організування так самих учителів (через сходини, публичні і довірочні збори, відчити, закладане сталих і движимих бібліотек окружних) як і національного усвідомлювання та еднавня в одну громаду ширших кругів рускої суспільності (через аранжоване аматорських представлень, концертів, забав і т. п.) та приєднування щораз нових членів звичайних і спомогаючих. Між иншими на першій місці під сим зглядом наводять звіт відділи окружні: Коломиї, Снятин і Гвоздець, а дальше: Заліщики, Перемишляни, Глиняни, Буськ, Камінка струмилова, Товмач, Золочів, Зборів і Лисько. — Фінансова сторона „Взаїмної помочи“ представляє ся по кінець лютого 1906 р. в отсих числах: Приходу було від заснованя Товариства до 28. лютого 5851 К. 48 с., розходу (майже на саму організацію) 2144 К. 45 с.; надвишка приходів над розходами, се е майно Товариства виносить 3707 К. 03 с., які суть зложені на книжочках щадничих „Дністра“, „Союза кредитового“, „Товариства святихеників і урядників“ і „Народної Торговлі“ та на чековий кошт почтеної щадниці у Відні. В тій сумі міститься ся вже також давний фонд запомоговий для учителів в сумі 655 К. 63 с. (готівкою); сей фонд перелая на „Взаїмну поміч“ останній Загальний Збір Руского Товариства педагогічного, яке до кінця січня 1906. р. ним завідувало і виказало „Взаїмній помочи“ ще кілька довишків сего фонду на загальну суму 170 К., так що сей фонд виносить властиво суму

сказала, що Наташа тепер те саме, що ангел... І Колі було завидно.

— А я? я? — приставав він до Міхеевної.

— Та ти й так безгрішний. Ти ще маленький. Які в тебе гріхи, батечку?

— Отже і я святий? — зажадав Коля категоричної відповіді.

— Як-ж там гріхи у тебе!...

— Ні, скажи мені: чи я святий?

— Ну, святий...

— А як же буде з вчорашнім? Тямив?

— А з чимже то батечку?

— А з слинками, тямив? — питає Коля знизженим голосом і додає: Таж ти казала, що то гріх! — Розумієш ся, що гріх... Яке-ж можна так без дозволу?... Треба попросити маму, а потайно не можна... Ще й з пальцями лізеш!...

— Виходить, що я не безгрішний! Нічого тут і балакати.

І тепер думав Коля про те-ж саме. Пригадуючи собі останні дні, найшов у своїм рахунку ще кілька нових гріхів: вилаяв Наташу дурепою, раз розлив на батьковім столі чорнило — два, обманув матір, вона заставила його кляти, а він, як мама виходила, сів на карачки, а як входила, то підіймав ся... Се — три... Ще було й багато другого. Коля начислив уже шість гріхів, як мама проходила біля него.

— Ти все ще возиш ся з пакуном? — обізвала ся вона до него.

— Маменько, я хочу його роздавити? — запитав Коля задумчиво.

— То зробив дуже добре! — кинула мимоходом мати, занята клопатами і пішла в комнату.

Коля отворив пуделочко. Павук засунув ся поспішно на всі боки. Коля вивернув його на підлогу.

— Ти, прости мені на тямтій світлі... Я би випустив тебе на волю, як би... — проговорив Коля задумчиво і, тонивши ніжною, роздавив павука.

Коля, звершивши отсе криваве діло, присів на підлогу і став приглядати ся останнім доживента. З него остала ся тільки вогка плямка й ніжки.

— Ах ти безстыднику, ти шабеніку. На брудній підлозі... Встань! — крикнула мама, що появилася знов зовсім нечаяно.

Коля підняв ся з підлоги.

— Ну, диви ся, замастив на ново цілі сподята — заговорила мати сердито, стріпуючи рукою по рох із Коліних колін, а на закінчене гепнула його і дружила в напрямі комзат.

— Махай, безстыднику!

Так несподівано, дивно й обидливо закінчила ся для Колі квестія гріхів і його внутрішня боротьба перед страченим павуком. Коля не чув зовсім болю. За те відчував уразу, таку уразу, що годі се й висказати. Захотіло ся йому плакати, та з гори, від господаря хати прийшла до Наташі її товаришка-гімназистка, і йому стало якось стидно плакати. Отже він побіг в диточу комнату і сховав ся в шафі із однієм. Замкнувши за собою дверці шафи, захвав ся він в самий куттик. Тут було цілком темно і можна було не встигати ся. Коля поплакав тут тихенько, а там і перестав, — більше плакати не хотіло ся... Сидів на карачки в шафі і прислухував ся, що робить ся в кімнатах. До його вух долітали із удалної голоси Міхеевної, Наташі і „хазяйчиної дочки“, — так називав Коля Наташину товаришку. Коля прислухував ся, будучи певним, що там балакають про прикрий копець історії з павуком. Так воно й було?

— Де-ж він тепер?

— Кудись утік — сказав голос Наташі.

— Та його протріпала — пояснила мама. — Лише що рано наділи на него все нове й чисте, а він знов обповзав ся. Але де-ж він подів ся?

Коля притаїв віддих і зазмер у шафі.

— Коля! Коля!

Коля мовчав. Обиджений і понижений рішив він „не вилізу“! Однак мамина ротунда, за яку сховав ся малий грінчик, була надго тепла, і Колі стало дуже горячо й душно. Через кілька мінут отворив він трошки двері і поглянув у цілину. Там було так ясно, весело і не горячо... Йому стало знов противним сидіти в шафі і захотіло ся прилучитись до Наташі, Міхеевної і хазяйчиної дочки. Ні, треба підждати. Треба вибрати догідну хвилю, щоб якось незаметно вилізути із шафи. Коли всі побачать Колю, то зі всею певністю пригадають собі зараз, що його оббила матір, — ну, а йому буде дуже соромно особливо перед хазяйчиною дочкою... Треба потерпіти... Із нудьги почав Коля висмикувати із маминий ротунди волоски. Але й се йому надійшло. Коля глянув че-

рез двері і прислухував ся. Небезпеки нема ніякої! Можна тихенько вилізути і обійти кругом, через мамину спальню, батьків кабінет і саяло, до них в Ідальню... Коля вже й був виставив одну ногу, але зараз таки сховав її, бо до диточої кімнати увійшла Наташа. Та було вже за пізно. Наташа замітила Колєву ногу.

— Вилізи, бо скажу мамі... Шафа е зовсім не на те, щоб ти сидів у ній... Ось пімнеш мое нове убрання! Виліжай же!

— А я тани не вилізу!

— Міхеевна! Що Микола має мяти мое нове одіне. Заліз до шафи і не знати, що там робить...

Пропало все: і Міхеевна і хазяйчина дочка довідали ся тепер, що Коля сидить в шафі.

— А ось такі не вилізу! — бурнув Коля по-нуро ще раз і заслонив ся маминою ротундою.

— Коленько! Татунцю, який же стид! Вилізи-ж голубчику! — приговорювала Міхеевна.

— Ай-й! Ось такий мій наречений! в шафі! — заговорила зі сміхом хазяйчина дочка і прийшла також до диточої кімнати. Коли вилізати не хотів. Міхеевна стала його ловити за ногу, а Коля почав фанкати.

Та Міхеевна таки побідила: зловила Колю за ногу і йому прийшлося піддавати ся. Він виліз із шафи червоною як китайка, оскоружений і сердитий. Волосе на голові сторчало у него немов у їжака, а очі блискали як у вовчика... Всею винна Наташа; вона його відкрила і видала і через те був тани Коля найбільше сердитий на неї.

— Не руш мене! — закричав він, як Наташа взяла його за лікоть, щоб усунути від шафи.

— Тебе мама нині вже протріпала... Хочеш ще? — запитала Наташа, поправляючи своє нове одіне, що висіло в шафі.

— Ах ти!... Дурна — раз, дурна — два, дурна — три! Я убив павука, а гріхів у мене всего шість... Вот тобі й на! Можу тебе ще назвати дурепою й огидою! — викрикував засаланий Коля, а по сім чмыкнув із диточої комзати.

— Що-о? — запитав він, зазираючи з дверий кабінету. Що? І Міхеевну можу вилаяти дурепою, тільки не хочу!!

825 К. 63 с. — (В марті 1906. зросли приходи о 915 К. 60 с., а розходи о 649 К. 96 с. отже надвижка з марта 265 К. 64 с. піднесла майно „Взаїмної помочи“ до суми 3972 К. 67 с.). — В останніх часах поробила, Рада Надзираюча і Дирекція заходи коло заснованя окремого економічно-кредитового відділу „Взаїмної помочи“, до якого досі вже около 200 учителів зголосили своє приступлене.

Вже з сего короткого витягу зі згаданого звіту видно, що учительська „Взаїмна поміч“ розвиває ся, як на початок на привид хороше і віщує нашому учительству ясну і веселу будучність та добробит і волю. Ми, згадуючи в нашій часописі про сю так хосенну і симпатичну інституцію, радіємо, що на нашій рускій ниві народній засіяно таке здорове зерно, яке вже й зійшло, зацвило, цвітєть гарно розвиває ся і пишає ся яскравими красками та заповідає здоровий, хосенний та спасительний оwoч так для самих сівачів (руских учителів в Австрії) як і для цілої рускої суспільности. В ряди „Взаїмної помочи“ повинні вступити не лиш всі рускі учителі й учительки яко звичайні члени, що вскорі — в Бозій надії — довершать ся, але й уся руска суспільність — по крайній мірі вся інтелігенція — яко члени спомогаючи та добродії. Причиною нашого занепаду є низкий степен просвіти у руского народу, якого вороги вже в соток років сидують ся задержати его в темноті та тим лекше в гріб гнати. Колиж серед учителів Русинів появили ся аноостоли правди й науки, що ведуть своїх братів до „правди і сили і волі“, то обовязком цілого руского загалу є підперти їх в тих благородних змаганнях та не дати їм перед осягненем ціли упасти під ворожим гнетом, але стати суспільною лавою в їх обороні так під зглядом матеріальним як моральним. А скоро руско-український народ з своїми учителями піде плече в плече одною дорогою до одної мети, тоді „усміхнеть ся Мати, заплакана Мати“, тоді воскресне свободна, самостійна Русь-Україна.

Павлоє Мірванас.

„Мене все на ново прибивають на хрест.“

(З грецького.)

Сього вечера прийшов місяць вже пізно до ліжка молодого поета. У білій комнаті больниці спочивало все глибоким сном і нічні думи повзали поволи на груди хорих.

— Він не прийде нині, шепнув молодець із синими очима і почав нарікати.

Відтак обернувся неспокійно до самотної стіни, і вліпив свої великі очі в малий образ Христа, прибитого на хрест в густій п'ятні Голгофти. Се був його другий товариш. Коли місяць забував додержувати молодцеві товариства, тоді отвірав свої притомлені повіки і усміхався до него милосердно блідий Христос серед темних хмар, що отулювали шпиль хреста. І так проводили вони безсонні весняні ночі; ласкавий Христос у шпатали, прикрашений двома зівлящими пальмовими галузками і поет, поруч якого стояла китиця зівлящих циклянів у шклянці на квітці. Поет говорив тоді звичайно про довге, шовкове волосе своєї милої, оповідав йому про незвичайні пестощі, що мов метелики злітали з її лилейних пальчиків, про таємну симфонію любовних слів в саді золотих яблук, і малював йому звичайно хорівід поцілуїв на водах озера, під той час, кола місяць цілував крила лебедів. А коли вони стали добрими знайомими в сумній салі, де що вечера одна душа, злегка пухляючи, вилітала великим вікном, і зникла в меланхолійнім листю евкаліптуса, оповідав йому звичайно поет до сліз сумну історію циклянів, жалібну пісню забуття. А ласкавий Христос зітхав тоді серед оловяної самоти Голгофти, під вагою сірої хмари, що повзла поміж тернями його мученицького вінця. І під ту хвилину приходила жадна мирноносиди, щоб скропити забуте тіло Назорея пахучими балзамми.

І оба осамітнені шептали в салі больниці: Елі, Елі, лямса самафтані!

Нагло почав радісно дзвонити малий жалібний дзвін, що висів поміж двома кипарисами коло церкви; він став мов шалений кричати у воздух: Христос Воскрес!

Налаканий молодий поет підніс рясу голову і смертельна блідість покрила його обличчя. „О деле! Нині вечером відійде також добрий Христос, а я лишу ся сам...“

І він зарив свою голову в білу подушку, а сльози спливали тихо з его довгих рясниць.

Дзвін кричав тепер ще радіснійше, а годинник почав бити північ, стомлено і захрипло, але також із радісним переликом. Поет лежав з головою, втисненою в подушку і не міг відважити ся піднести свої очі на біло отинковану стіну. Серед темної мраки на Голгофті буде стояти самотно хрест, а темрява буде повна опирів...

В тій хвили закрив ся поміж оба кипариси місяць і поцілував молодця в очі. Його сльози блистали мов діаманти і осліплювали його солодко. Він підніс тоді свої тяжкі повіки. В горі, на самотнім хресті, висів як завжди неповоротно Христос з тим самим усміхом, повним милосердя. Голос дзвона не доходив аж там до гори, а чорні хмари повзали мов в гніві і роздирали ся на острих тернях.

— Солодкий Христе! шептав молодий поет, а місяць все ще чесав його довге русаве волосе.

А Христос порушив болючо устами серед п'ятні і сказав:

— На дармо потрясає дзвін темним воздухом... Мене все на ново прибивають на хрест.

І він стулив свої утомлені повіки і його голова схилила ся легко на плече.

Поет почув, що солодкий сон оповиває його чоло. Місяць розлив ся на покривалах, що мов білі мармурові нагробні плити покривали умучене тіло поета.

І всі три товариші заснули солодко.

Переклав В. Л.

До історії „Тов. св. Кирила та Методія“ (1847 року).

З першого січня 1906 р. в Петербурзі почав виходити новий місячник „В м а л о е“, в якому подають ся дуже цікаві історичні матеріали, що до визвольного руху в Росії і натрети політичних діячів та письменників. Журнал ведеть ся солідно і, чого досі великоруська демократія не робила, звертає увагу також на український рух та українських політичних і літературних діячів на політичному ґрунті. В книжці за лютий поміщено статтю д. С. Русової про М. П. Драгоманова з поводу виходу з друку в світ його політичних творів, т. І, під редакцією „Освобожденья“, в Парижі, а також подано вперше, з самого діла про „Общество св. Кирила та Методія“, документи, яких досі в подробицях ми не знали. До таких документів відносять ся: І. Устав та правила товариства і 2. Прокламації до Українців, до Великоросів і до Поляків. Подаємо ці документи в перекладі.

Устав славянського тов. св. Кирила та Методія. Головні ідеї.

1. Приймаємо, що духове та політичне з'єднання Славян — се їх правдиве призначення, до якого вони повинні працювати.

2. Приймаємо, що при з'єднанню кожде славянське плем'я повинно мати свою самостійність, а такими племенами визнаємо: Південно-Русів, Північно-Русів, з Білорусами, Поляків, Чехів з Словенцями, Лужичан, Ілліро-Сербів з Хорутанами та Болгар.

3. Приймаємо, що кожде плем'я повинно мати управу народну і ховати в собі повну рівність громадян по їх народженню, християнським визнанням віри і статкам.

4. Приймаємо, що правування, законодавство, право власності й просвіти у всіх Славян повинні складати ся на підставі святаї релігії Господа нашого Ісуса Христа.

5. Приймаємо, що за такої рівності освіченість та чиста моральність повинні бути умовою для участі в урядованню.

6. Приймаємо, що повинна бути спільна славянська рада з заступниками усіх племен.

Головні правила товариства.

1. Складаємо товариство для ширення вище означених ідей, переважно через виховання юнацтва, літератури й множення численности членів товариства. Товариство іменує своїми заступниками святих просвітителів Кирила та Методія і приймає своїм знаком перстень, або образ з іменем або малюнком цих святих.

2. Кождий член товариства, вступаючи в його, присягає вживати свій хист, працю, статки, свої громадські звязки для мети товариства, а колиб хто з членів перетерпів переслідування, або навіть муки за визнані товариством ідей, то по даній присязі, він не повинен виказувати нікого з свого товариства.

3. Коли член понадесть ся до рук ворогів і його сім'я зістанеть ся в нужді, товариство повинно допомогти.

4. Кождий прийнятий член товариства може прийняти нового члена без потреби оповіщати йому імена інших членів.

5. В члени приймають ся Славяне всіх племен і всяких званій.

6. Помежи членами повинна панувати цілковита рівність.

7. Позаяк зараз славянські племена держать ся різних вір і мають одно проти другого різні перед-

суди, то товариство мати ме на меті знищення всякої племяної та релігійної ворожнечі поміж ними і розповсюдження ідей про можливість поладнання різногосподств в християнських церквах.

8. Товариство силкувати меть ся найперше всего про знесення рабства і всякого приниження низших верств людности, а разом з тим і про повсюдне ширення грамотности.

9. Як все товариство в суцільності, так і кождий член з окрема повинні згожувати свої події з евангелічними правилами любови, протести, терпіння, а правило: цілї освячує засоби — товариство визнає безбожним.

10. Коли в однім янімеє місці пробувають декілька членів товариства, то вони можуть мати свої зібрання й постановляти часткові правила для своєї діяльности, аби вони тільки не суперечили головним ідеям та правилам товариства.

11. Ніхто з членів не повинен оголошувати про існування й склад товариства перед тими, хто не вступає, або не подає надії вступити до товариства.

*

З рукописів, які було одібрано од членів Кирило-Методієвського товариства, в „В м а л о е“ надруковано дві прокламації — одна до Великоросів та Поляків, а друга до Українців. В звязку з статутом товариства вони дають ясне уявлення про мети товариства. Подаємо їх у перекладі.

І.

Брати Українці! Отсю нараду викладаємо перед ваші очі й подаємо на розміркування: чи добре буде так, як скажуть отсі пункти:

1. Ми приймаємо, що всі Славяне повинні межі собою з'єднати ся.

2. Але-ж так, щоб кождий народ складав з себе окрему Річ Посполиту і управляв ся не в купі з другими, а так, щоб кождий народ мав свою мову, свою літературу, свій громадський лад. Такими народами визнаємо: Великоросів, Українців, Поляків, Чехів, Лужичан, Хорутан, Ілліро-Сербів та Болгар.

3. Щоб єдинствовав сойм або славянське зібрання, куди-б сходили ся вибрані од усіх славянських республік, і там розмірковували-б і рішали всі справи, які відносять ся до всієї славянської спілки.

4. Щоб в кожній республіці був голова, обібраний теж до часу.

5. Щоб в кожній республіці була загальна рівність і свобода і не було ніяких різниць станів.

6. Щоб депутатами й чиновниками робили не по походженню і не по статкам, а по розумові й освіченості, народним обібранням.

7. Щоб віра Христова була основою законодавства й громадського ладу, як в цілій спілці, так і в кожній республіці.

Отсе, брати Українці, мешканці України, обидвох боків Дніпра, ми подаємо вам на розміркування; прочитайте з увагою і нехай кожен подумає, як досягти сього і як краще зробити. Багато голів, багато й розуму, — каже примовка. Коли ви про се почнете поважно міркувати, то як настане час вам про се заговорити, Господь дарує вам змисл і розуміння.

II.

Брати Великоросіє та Поляки!

Отсе мовить до вас Україна, злиденна сестра ваша, яку ви роспали й розшарпали і яка не перестала й уболіває про ваші лязи, і гідна проливати дїтей своїх за вашу свободу. Прочитайте отсе терске послання, розміркуйте велику справу вашого спільного визволення й спасіння, прокиньте ся від дрімоти, знищіть в серцях ваших безглузду не висть один до одного, запануванню царями та панам, загальну погибель нашої свободи, посоромте ся ярма, яке обтяжує ваші плечі, посоромте ся свого власного зіпсуття, віддайте на прокляття святотатственим іменам земного царя й земного пана, виженіть з умів ваших дух невірства, занесений від племен німецьких та романських, і дух закостенілості, натхнений Татарами. Вберіть ся в природжену Славянам любов до людскости, згадайте разом про братів ваших, що мліють і в шовкових німецьких кайданах, і в киятах турецьких, і нехай буде метою життя й діяльности кожного з вас славянська спілка, загальна рівність, братерство, згода і любов Господа нашого Ісуса Христа. Амінь.

Подав в перекладі Сергій Павленко.

Іван Діброва. ВЕСНА ІДЕ.

І знов до нас весна іде,
Витає нас, брати мої,
Іде і волю нам несе,
Несе нам радощі свої.

Іде весна в красі своїй
У наш убогий рідний край,
Чарівний волі звук несе,
Несе нам такий земський рай.

Іде весна, сніг тає й лід,
Який що дня морозив нас,
Падуть окови із людий,
Падуть кайдани з темних мас.

Іде весна, паде тиран,
Валить ся ведетень старий!
Встає народ з твердого сну
Буде світ і лад новий!

Зміст вірувань у релігіях.

Написав унів. проф. Людвік Гумілович.

Етимологічно означає слово релігія — як звично — тільки, що злуку на ново, новий союз. Це виражене дає правдивий зміст, котрий відповідає суті релігії. Найпримітивнішим соціальним вузлом, що сполучає людські горди і удержує їх в єдності є кров, кровна зв'язь. Найближчим, вже вищим соціальним вузлом, що ділає на утворення груп, є спільні зображення про духів і богів і спільне сповнюване культу. Можливо, що початково ті два сполучаючі засоби накривалися взаємно, однак нас учить історичний і щоденний досвід, що ті два сполучаючі засоби не є нероздільні.

„Keimt ein Glaube neu
Wird oft Lieb und Treu
Wie ein böses Unkraut ausgeraut“.

Тут сконстатував поет зовсім справедливий, соціологічний факт, що психологічний вузол релігії показував себе завжди сильнішим, чим фізіологічний вузол крові, що перший чинник домість і покорює другий. Так було завжди: новопостаючі культу розбивали давні організації, оперті на спільності крові і сполучували групи різного походження; вони були отже „religio“, союзи на ново, нові союзи.

При тім кожда релігія обіймає як свою суть певне вірування. Звідки це йде? Це річ зовсім проста. Корінь релігії лежить в зображенні про надзвичайні сили і влади. Скоро означені зображення довгий час придержують ся, то вони усталюють ся через повторюване і призначення і так переходять на правду віри. Доказу, що так справді діється, достатньо нам забавон. Хтось найперше виробляє собі зображення про опирів, відтак аж через повторюване і призначення переходить се зображення в непохитну віру в опирів.

Зміст вірування кожної релігії не має із дійсністю нічого спільного; з дійсністю він зовсім не покривається. Для того його не можна доказати, в нього можна лиш вірити.

При тім зміст вірування релігії є по найбільшій частині „об'явленням“, бо не можна його спонести з досвіду і досвідом його доказати.

Спосіб і дорога, якою постає той зміст вірування, і однаковість змісту цього суспільно-психологічного процесу поясняє відтак однаковість змісту його у всіх релігіях. Бо те, що є в змісті вірування відмінного у різних релігіях се не є суттєвим. Візьмемо на примір одну з найбільших ріжниць, які лише можуть істнувати між релігіями — політеїзм і монотеїзм. Навіть ся, на око така велика ріжниця, не зміняє змісту релігії нічого. Се відчував Шілер дуже добре, п'яніше він не був би написав своїх „Богів Греції“. Сі чудові строфи — се не жартовлива поема; вони для поети є чистою правдою, як він підносить грецький політеїзм і признає йому висість над нашим монотеїзмом і нашою позбавленою богів природою.

Се непримінкована суб'єктивна правда плыве з глибини поетової душі, як він озивається:

„Da ihr noch die schöne Welt regiertet

Wie ganz anders, anders war es da!“

Хто може сумніватися ся, що в тім оклику проявляється незадоволене пустотою монотеїзму і туга поетичної душі до повнішого і багатшого виразу „політеїстичного настрою“?

Де брак релігії і „безбожність“ проявляють ся в поезії, але як раз найбільша релігійність, і глибше поетична потреба молитви і почування богів. Бо лиш із такої потреби виростає по більшій частині політеїстичні релігії. При тім зовсім природно починає ся до її повстання незнана вже нині релігійна традиція, що уважала всіх богів, навіть чужих племен і родів, за рівновартних і рівноправних, що окупується тим, що при зростаючій сполучності народів населене Олімпу що раз побільшувало ся. Напевно має утараний політеїзм також в тім свою основу, що в різних умовах життя персоналізовано що раз інші двігні помічні сили. Не відчувуючи тої природної ікономності уособлених сил помічних й туги богами заселеного Олімпу, вибухає втомлений монотеїзм поет 18. століття у поезії „Богів Греції“ правдивою поважною скаргою:

„Einst der Ernst und trauriges entsagen
War aus eurem heitern Dienst verbannt!“

Але чи в основі цього вибуху чути не лежить правдива гадка, що се зовсім не порушує змісту вірування релігії, що се зовсім недоторкає змісту релігії, чи представимо собі небо заселене цілою товпою богів і богинь, чи признамо право повелівати в ім великим просторі лиш одному „панови сил небесних“? До речі сказати, що сей „Господь“ є боєм воєнно-рабівничого племені, що носить ся з плем'ям напад на свого близького сусіда і через те звертає ся до „Господа сил небесних“. Во спокійні селяни не потребують того „Господа“ зовсім і ніколи не впадає їм на думку до нього звертати ся з молитвами.

Зображуване божество відповідає завжди потребам, почуттям, економічному положенню, культурному стану чоловіка. Бо одна і той сам чоловік, представляє собі в різних порах життя, відповідно до своїх почувань своє божество інакше; він реагує жнородно на різні враження вишнього світа, з якими зустрічається. Закоханий молодець, що живе в невідомості, чи серце його улюбленої звернеть ся до того, той певно не звернеть ся до величного „грозового“ Зевеса, але скорше до Венери, або її

пустотливого хлопчика: сеж відповідає його положенню. І сей індивідуальний момент є побіч стійких і національних другим жерелом політеїзму. Се обставина лежить так глибоко в людській природі, що її не змогли затерти монотеїстичні релігії і мусіли з нею числити ся, коли вони побіч „Всемогучого“ сотворили різного рода ангелів і ціле військо святих, щоб задоволити всі різпородності індивідуальних моментів і потреби душевних настроїв. Ми й справді находимо сей вічний боготворчий індивідуальний момент ще й нині в таких принадах властитель дому виставляє образ сьв. Флоріяна над брамою дому, щоб він стерег йому дім перед огнем.

Бо, скажемо се ще раз, духові потреби людей сотворили релігійні поняття, котрі сконденсувалися з часом в зміст вірування.

Нещасливим блудом, в котрий від давня увігнає безкритичні маси, було се, що тому змістові вірування відповідає дійсність, і що релігійні поняття се дійсні, ділаючі потуги. Так отже перенесено точку тиготія на істнування богів, в імені котрих клер всіх релігій допускав ся від найдавніших часів найпоганіших надужит і проливав ріки людської крові. Досить лиш пригадати жертви Молохови, костирі з часів інквізиції і різні кроваві навертання поган рукою „лицарів Божих“. Велі зі жорстокости помагають на сфалшованню змісту релігії, через те, що через неї витвореним поняттям признається дійсність, котрої вони зовсім не мають; з того виходить, що ісповідане „правдивої релігії“ вимагає, щоб в імя сеї правдивої і одинокі спасаючої віри переслідувати кожного „невірного“, а що найменше старати ся його навернути до правдивої віри, що і уважається добрим ділом.

Дальшим наслідком сеї переміни поняття і дійсності є нескінченні теологічні суперечки, котрі провадять ся серед кожного духовенства о догми і їх виклад і впливаюче далі з того сектарство, що давало так часто привід до кровавих ворожнеч. У всіх релігій писали учені теологи цілі бібліотеки догматичних полемічних творів, над котрими ще й потімні віки ломали собі голову, а все се помагає на однім ґрунтовнім непорозумінню, яке бере релігійне поняття за дійсність, або таким його представляє; з тої причини приходять до таких страшних жорстокостей.

Коли релігійні зображення із своєї природи яко рефлекс вишніх вражень є зависимі від кожочасних духових спосібностей людей, отже від їх культурного розвитку, а з тої причини мусять йти рівним кроком з розвитком культури, спричинює непорозуміння, що зображення бере ся за дійсність і перетворюється в зміст вірування, стабілізацію і неповорунність прастарих зображень, а з сего витворюється з часом різкий контраст поміж тими застарілими поняттями а плывучою вперед людською культурою. З того виходить, що модерні генерации мусять стояти в ярмі зображень, що походять з часів найпримітивнішого стану людскости, або що ще гірше, мусять брати участь в релігійних церемоніях, що відповідають виправді прастарим зображенням, але стоять в найбільшій суперечності з зображеннями сучасного культурного стану. Винуватцями такого стану є не релігії, яко такі, але церкви і теологи, що прастарі зображення, котрі повинні були вже давно зникнути під впливом поступу культури, роблять змістом вірування, представляють їх яко вічну дійсність і непохитну правду, і на них основують ритуали, літургії і церемонії, а до того ще накидають їх модерні генерации всіма засобами соціального тероризму; часто відбуває ся се навіть при помочи уоруженої руки. Коли ми нині признаємо еволюцію загальним законом в природі, що прасить на всіх полях жити, а в першій мірі в духовім житті людства, а на полі духового жити сей закон називаємо поступом, то лиш зміст вірування всіх релігій виключає держава силою з під свого закону і консервує його. І перед такими зображеннями з первісних часів, закоonserвованими клером, мусить модерна суспільність зганяти свої голови, і робить се з внутрішньою відразою, по найбільшій частині задля сьватоґо супокю, йдучи за законом безвладности. З під загального закону поступу, що панує на духовім полі неподільно, виняті тільки змісти вірувань. Просто забуває ся на факт, що зміст вірування кожної релігії складається із зображень і що ті зображення можуть бути різні відповідно до часу, підеона, культурного стану духових спосібностей, але все тани лишують ся поняттями, витворами людської природи, маючі задачу сповняти відповідні технологічні функції. Сі функції сповняють вони завжди і всюди в однаковій мірі, хоч як вони від себе різнять ся. Чи ми можемо ся до одного Бога, чи до більше богів, чи се буде Аляґ, Еґова, або Тримутрі, се змісту релігії зовсім не змінє; ті задачі, котрі вона сповняє, а котрі під суспільним зглядом є дуже важні, є незалежні від змісту вірування.

Для того видається тим модерно-думаючим людям дуже дивним, коли чується, що до Китаю і Японії вибирають ся місіонарі, щоб навертати „невірних“. Адже Китаїці і Японці мають своїх богів, — якуж рачию має се, накидати їм нових богів? Чияж се не є середовічні практики? Чи старий християнізований жидівський бог є ліпший як бог Китаїців, або Японців? Звідки знають се місіонарі? Правда, можна подивляти героїзм тих аностолів, що своє життя жертвують за ідею; але по холодній розвазі мусить ся сконстатувати, що се шалена ідея, бож сеї або той шанований бог японський, або китайський, сповняє свою функцію так само добре, як той з Європи.

Також не треба згадувати, що при тій роботі

навертання розходить ся о „європейську культуру“, бо культура не має нічого спільного з „правдивим“, або „фальшивим“ богом. Бо ніхто не хоче уважати місіонарів носителями культури; колиб все йшло після думки їх найвищої влади, церкви, то ще до нині земля не обертала би ся около сонця, але за те горілиби еретики на кострах по цілій Європі. Нехай отже навертачі серед поган не говорять про культуру, бо без „навертачів“ вонаб далеко скорше дійшла до своєї цілі.

Колиж прийде той час, у яким запанує неподільно гадка, що у всіх релігіях маємо до діла з комплексами понять, що постають під впливом природних законів та що ті поняття відповідають кожочасним духовим потребам чоловіка і з тої причини висоті його культурного розвитку, і ізза сего все стоять, подібно як і ціле духове життя в струї розвою? Що не всі ще прийшли до сього переконання, се ще найменше давне. Однак істнує дуже багато фактів, котрі сприяють розвоєсудженню сього пізнання. Так приміром се, що той сам зміст релігійного вірування розуміють прихильники тої самої релігії різно, відповідно до їх духових спосібностей і образования. Чи се не означає сього, що релігійні поняття приворюють ся до індивідуального духового горизонту одиниці?

Що є правдивим що до одиниці, є правдою також відносно до народів, соціальних верств і груп в їх історичному розвитку.

Творене догм з прастарих релігійних понять і консервоване їх, є прогріхом проти природного закону розвитку, а спеціально проти свободного розвитку духа. Таж подумайте! Державні інституції розвивають ся; право, мова, шутка, все плыве вічною струєю розвою, лиш одні релігійні поняття мають творити вимок. І чияж тут має бути найвищим законом сталість, неповорунність і незмінність? І сього вимагає не лиш церква, але також держава. Релігійні поняття кожної „правно признаної“ релігії становлять сьвяте „Noli me tangere“ і мають бути виняті із загального розвитку. — Перед кількома роками приїхав один берлінський вільнодумець до Австрії і мав тут відчит про нову релігію, таку, котра відповідала його релігійним переконанням. Коли-б він був хотів мати відчит про нову мову, приміром, про воляїїк, то ніхто би йому з того не зробив закиду. Але про релігію? Про нову релігію, котра-б мала бути ліпша від дотепер існуючої? Се не дозволене; се підпадає під карний закон. І справді — австрійський прокуратор вездів берлінського вільнодумця під ключ і кавав його по відбутті кари відставити за границю. Бо прастарі релігійні поняття є правдами віри і догмами, стоять під охороною держави, і нікому не вільно їх зачіпати. Стоїмо перед інтересним питанням, що покажеть ся з часом спільнішим: застарілі карні закони і заско-руваний клерикалізм, чи загальний, цілу природу обіймаючий закон еволюції?

(Der Weg).

Л.

н. м. На руїнах.

Нераз роздупка грудь жере,
Чому в оні горою все —,
Де царювала руська мати
В оні кладуть свої печаті.
А там... з срібних фаль Дністра
Безмежну тугу не душа,
Чарівний бальзам на боляче
І місто князів, серце плаче...
Усе мана... сном сьвіт увесь,
Учора ми, оні знов днесь,
А завтра й слід по них пропаде,
І третій хтось на трупах сиде.
І якийсь вічний Chidher ту
За п'ятьсот літ найдеє в стеву,
За других сот в ліс забреде,
За третих сот море найде,
А за четвертих знов нова
Зросте тут людська селитьба,
А під тим всім з нас, з наших мрій
Один остане тільки... гній.

Вибухи Везувія.

В старині уважали Везувій вигаслим вулканом. Аж в 63. р. по Христі він опрокинув ся гадку. Того року наступила страшна ерупція і знищила по частині два міста Помпеї і Геркуланеум. Але се був тільки зановіт далеко сильнішого вибуху з року 79. по Христі, коли то вогнева лавя погребала цілковито Геркуланеум, Помпеї і Стабіюм. Се одно з найстрашніших нещастів історії. Лиш поодиноким мешканцям тих трох міст удало ся тоді спастись утечею за море. Але сій страшній катастрофі завлачуємо ми, що заховамо ся до наших часів старинне місто Помпеї, котре ми можемо оглядати тепер відкопане по 2000 літ в такім стані і з таким домашнім урядженням, як воно мало в день погребання. Класичним свідком вибуху з р. 79. був Пліній молодший, котрий оповідає про се докладно в своїх листах до Тацита. Він згадує при тім про смерть свого брата, ученого Плінія старшого, що приблизив ся надто близько до місця катастрофи і зацатив за свою відвагу життям.

Пліній молодший оповідає, як спадав попіл на приближаючі ся до місця катастрофи кораблі. Каміне і розіжені обломки снами вилітали з гуком у воздух і

спадали з ломотом в долину. На багатьох місцях Везувій стояли високі огніні стовпи; їх непривітливий блеск побільшався ще більше серед темної ночі. Люди не знали, чи мають ховати ся по домах, чи утікати на вільні місця. „Доми — пише Пліній — хитали ся від частих, сильних землетрясень. Вдавало ся, що їх підносять в їх підставі, так дуже доїтали ся то сюди то туди. Зновом люди бояли ся виходити на вільний воздух зі страху перед енадаючим камінем, хоч воно було легке і випалене. Остаточні люди утікали на вільні місця. Щоб охоронити ся перед дощем каміня, привязували собі до голови хустками подушки. На дворі панувала деінде білий день, там запанувала чорна непроглядна ніч, прояснювана зрідка факлами. На море не можливо було утікати, бо було бурливе і дике“.

В протязі сто літ був Везувій з малими перервами все в стані чиним. Майже кожне століття зазнає новий вибух. Сильніші вибухи були в р. 203, 472, 512, 685, 982, 1036, 1136. Від катастрофи, котру описує Пліній, найстрашніший вибух дачив ся в 1631 р. Тоді серед страшних знищень, які спричинив вибух, погубило 3000 людей. Від того часу давав Везувій живіші знаки життя що десять літ. В XIX столітті найстрашніший вибух наступив в 1822 р. Все підчас вибуху нищила лавя котру з місцевостей, положену на убію вулкану. В 1861 р. знищила лавя чораз другий в протязі століття місцевість Торе дель Греко. Передостанній великий вибух Везувія відбув ся 1872. р. при кінці цвітня. Стіжок розлився на північній стороні і випускав потоки лави. Верхній кратер видав на 1300 метрів в гору каміня, кавалки лави а вода потім поділила ся на дві струї, з котрих одна знищила околиці Ла Новелла, друга пішла поміж Массою і Сан Себастьяно і знищила по одній частині тих місцевостей. В протязі 13 годин переплила та струя п'ять кілометрів. Також і в дев'яностих роках XIX стол. оказував Везувій живу діяльність. При вибуху роздавав ся з середини гук, а серед стовпа диму, що все стояв на вершці Везувія показувала ся з часта полуміння. З землетрясением стояли в сноуді тільки надзвичайні вибухи. При тим звичайно падав дощ сивого попелу, що затемнював цілу околицю і місцями творив поклад на 5 дм.

Теперішній вибух Везувія, який дійшов до так грізних розмірів, властиво не повинен бути несподіванкою, бо в кітловині Тиренського моря кипіло вже від кількох місяців. Везувій і Етна були в перше заворушили ся в половині марта. От тоді навістило було небаби яке лихо островець Устіку, який знаходить ся поміж обома огненними горами. Через дві неділі не переводило ся на ній землетрясене, так що все населене спасло ся утечею і не без причини, бо північна частина острова запала ся. Відтак стало на острові супонійно, бо підземні сили найшли вихід через чюлюсти Везувія. Підземні сили стали тепер загально дуже бурливі. Дня 21. лютого с. р. було вулканічне землетрясене в Колюмбії, яке забрало 2000 людських жертв, тогоч характеру було правдоподібно й землетрясене, яке навістило д. 17. марта остров Формозу, при чім погубило 4000 людей.

Досі впадо жертвою вибуху Везувія вже кілька осель, тисячі осіб погубило, а мільони майна пропали. Одиною потіхою в сій справі є звістки, що внутре Везувія успокоює ся. Проф. Мотукич, який із незвичайним похвальною для науки повернувся до обсерваторії на Везувію, запевняє, що незабаром вибух уже спинить ся і більшого нещастя вже не буде.

всюди незвичайно одушевлено. В королівській палаті приміщено 400 збігців, вони жити муть на королівській харчі. У Сан Джованні проминула ніч супонійно. В Сант Анастасія, де мешканці провели ніч під голим небом, став под досвітком на ново падати дощ. В Сант Себастьяно паде поцеловий дощ безвинно. В Торре дель Греко, в Черкони від полудня поцеловий дощ припинив ся. Тут гарна погода.

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. цвітня 1906.

Христос воскрес! Всім нашим співробітникам передплатникам, читачам і прихильникам бажаємо веселих і щасливих свят.

Українці в „Госуд. Думі“. Вибір до „Госуд. Думи“ ще не покінчений, але дотеперішній їх вислід однозначний із побідою громадянства над урядом. Понад більшість послів рос. першого парламенту належить до партії народної свободи, конституційних демократів. Для нас найбільш інтересне питане, кількі вибрано до Думи Українців. Та на него поки що годі дати точну відповідь, бо рос. бюлетени подають списи послів після партій, а Українців мішають з Росіянами. Певне відомо тільки, що Поділе вибрало своїми послами 13 українських мужиків. А. Рабачека, Ів. Крука, Ілю Гнатевка, Вас. Бен, Гната Косарінчука, П. Михайленка, М. Ручера, Л. Штефанюка, Д. Шинатка, П. Яременка, А. Романюка та Ілю Кучеревка.

Царський уряд, а українська школа. Пишуть нам із за кордону: Дня 28. марта с. р. розісе телеграф по світу ще одну тяжку та болючу для Українців звістку. Полтавська Дума, постановивши заснувати в пошану імені українського письменника Котляревського школу, де всі науки викладали би ся українською мовою, обернула ся до уряду за дозволом (бо в нас нічого доброго без дозволу не можна робити), але ж міністерство народної — гірко сказати — „освіти“, відмовило, що на українську мову воно не пристає і свого дозволу не дасть. — Не кажучи вже про все безглузда та всю безсоромність такої відповіді й таких вимогів ушанувати пам'ять жреца українського слова лише на чужій мові, з сього ще раз ми, Українці, гірко переконали ся, як у нас в Росії виконують ся урядом всі обіцянки царського маніфесту з дня 17 Октября 1905 р., і що ми повинні покладати ся тільки на власні сили. Дбаймож про їх. — *Українець*.

В одеській тов. „Просвіта“ — як пишуть „Вісти“ — що серед читають ся академічні реферати на різні теми, як напр. „Антропологічні ірременти Українців, Поляків та Руських“, „Літературна діяльність М. Старицького“, „Польсько-українські відносини в Галичині“, „Звідки злизи ся села Білявця та Яска Одеського повіту“, „Українське козацтво“. Що суботи в салі „Просвіти“ відбувають ся літературно-артистичні вечери, на яких читають ся кращі зразки творів українських письменників, а також подають ся короткі звістки про їх життя і літературну діяльність. Досі читали ся: Шевченко, Леся Українка, Стефаник, Франко, Глібов, Старицький, Стороженко, Руданський, і ин. Після читань хор „Просвіти“ під адміністрацією д. Закрочимського і управою д. Бака виконує різні номери з українського репертуару, а окрім того аматори співвають солю і виконують на п'яніно різні пісні. При „Просвіті“ маєт ся вже склад українських книжок на продаж, а також українські часописи. Відчинено також читальню, де мають ся знаходити всі українські газети й журнали. В салі „Просвіти“ збираєт ся люди стілько, що, Просвітяни порішили шукати більшої оселі, щоб у салі містило ся хоч з 300 чоловіка. Для уурядкування лекцій, вечерів, сьнівів і т. п. „Просвіта“ виділила окремі секції, куди вільно записувати ся всім членам. „Просвіта“ збирає гроші на запомогу голодним і улаштує бюро для шукання работ нужденним. До української бібліотеки „Просвіти“ купила більш ніж за 1200 карб. книжок з рідкої книгозбірні покійника Смоленського що до історії, етнографії, мови, економіки, права й умілости українського народу.

Признання в парламенті. Загальне признане серед англійських парламентарієв здобуває собі тепер думка, що одески годить ся до театру, а в парламенті, коли хочет ся висказати признане, досить сказати два рази „слухайте! слухайте!“ Також і сей оклик в Англії має свою історію, як і всі парламентарні звичаї. „Слухайте! слухайте!“ увійшло в уживане аж в половині XVIII. століття, коли перед тим звучав сей оклик „Слухайте його!“ Сей знов оклик появив ся при кінці XVII. століття. Перед тим знаком признання для бесідника в парламенті і в церкві було голосне гудінє. Коли в 1690 р. король Вільгельм III. виступив перший раз в парламенті яко король, слухали його члени посольської палати серед голосного гудіння. Менше більше в той час увійшов в уживане оклик „Слухайте його!“, що уживав ся з початку для притлумлення непотрібного галасу серед слухаючих послів. Щоб притлумити галас, хотіли звернути увагу на бесідника. Оклик сей здобув собі право горожанства побіч гудіння. Однак тільки яко ередетво до нерешкоджень галасови в салі. Так уживано оклику „Слухайте його!“ до половини XVIII. століття. Грослей, що відвідував в той час Лондон і був на засіданях посольської палати, сномінає, що тоді уживано яко признане подвійного оклику. „Слухайте його!“ вже

віднало і не уживано вже сего оклику, щоб притлумити галас на салі, але яко знак признання. Вирочім оклик „Слухайте! слухайте!“ не означає самого лиш признання, але також і обурене і наругу, відповідно до тону, в яким його вимавляєт ся.

Вломники. До замку кн. Шенбурга Штодолього в Каринтії вломлюєт ся того тижня в ночі кілька незвісних злочинців, які забрали готівку і цінних пам'яток на суму 80 тисяч корон.

Женщини в університеті. Управитель міністерства просвіти видав розпоряджене до деканатів філософічних відділів всіх університетів в Австрії, пояснюєчє пришеє о допущеню женщин до студий на тим відділі. При приймаючю женщин на звичайні слухачки обов'язуєт єї підковити рівність з молодіжню мужескою т. е. сьвідотство зрілости з гімназії і инші услівя, коли ті женщины хотять по 4-літніх студийх буги допущені до докторату або іспиту на учительки середніх шілі. Яко надзвичайні слухачки можуть бути прийняті ті, що скінчили учительську семінарію і абсольвентки тих лідеєв, котрим прислугує управленє до сего. Отої норми відносять ся передовсім до австрійських горожанок, однак і заграничні піддані можуть на внесенє професорської колеїї філософічного факультету одержати від міністра просвіти часами дозвіл ходити на виклади під тим услівем, що їх образованє буде відповідати наведеним тут услівям.

На великдень мають бути після часописних донесенєв оголошені нові права свободи, внесені гр. Вітте. Вижидаєт ся також широка амнестія для політичних проступників, якими починаювано всі тюрми. Очевидно ся амнестія обійме і ріжних кровожадних сатрапів, яких замкненє уважала конечним навіть снілка Вітте & Дурново.

Перед лицем голодової смерті. „Сибірський Вестник“ описує на основі оповідань одного Юбагурського нечувано трагічну подію. Північно-східну околицю Сибіру замешкує племя Чукців. Після останної статистики є їх 80 тисяч люда, а займають ся риболовлем, мисливством а передовсім ховом реніферів, який є й головною основою їхньої нужденної егзистенції. Без реніферів булоб Чукчам аїяк жили серед сніжних сибірських прогорів, закованих морозами. А ось один відом сего племені, який мешкає у доріччю Омоною і Олою зазнав незвичайного лиха. Жертвою незвісної пошести впади всі реніфери. Рознука племені була безмежна; сеж голодова смерть протягла над ними свої кощеві руки. Однак ще якоесь перебідували, ждучи рятунку. Та завелись! А як люті сибірські вітри стали гуляти по нетоплених юртах, зібрали ся ті нещасні люди на віче і ухвалили страшну резолюцію, на основі якої кожний батько родини повинен повивати всіх членів своєї сім'ї, а відтак відобрати життя собі самому. Егзекуція наступила без проволоки по вічевих постановках. Всі піддали ся засудови із камінним супокоюм. І незабаром залягла вічеву площу безмежна лава трунів, як збірний вислід рознуки цілого племені.

Научні розкопи в Єгипті. Два урядники британського музею шукають уже від кількох літ за викопалицями в околиці стограмних Теб. Недавно відкопали вони в Дейл-ель-Багарі сьвятиню одинацяті династії, а крім сего кілька малих забудовань неглинних, що були мають помешканнями жреців. Дуже цінним є сьвіже відкритє проф. Невіля. Він натрапив на каплицю, викопану в скалі, а прикрашену різнобарвними релєвами. Ті горорізьби представляють короля Тетмеса, що складає жертву божкови Аменови. На середній кімнаті знаходить ся дуже добре захований предмет культу: камінна корова природної величини мальована й визолочена. Оси корова була символом богині Гатор. Довколо сьвятині найдено багато предметів, що відносять ся до культу богині Гатор. Се здебільша мініатюрні коровки, роблені з фаянсу. Отсей знахід робить Дейл-ель-Багарі одним із перших місць археологічних дослїдів. Цілу каплицю враз із поштментом мають перенести до музею в Кїрі. Англійська преса розвела горічку агітацію за збиранєм скандок, щоб вести ті розкопи далше, бо вони як — видно із знайденого — новинні тут оплатити ся не аби як обильно.

Людоїди в Сибірі. В Кутимску в Сибірі відкрито цілу родину людоїдів, що з голоду убивала і поїдала подорожуючих. Страшну банду відкрито в той спосіб, що знайдено у неї людську голову на рожах.

Оповідки, іменовані і т. п.

Із Бук. Бояна. В четвєр дн 19. цвітня о год. 7. відбуде ся проба „Бояна“ до „Вечерниць“ для вистави на добродійні цілі, яка відбуде ся вже дн 25. цвітня. З огляду на короткий час просимо всіх членів, беручих участь в тій виставі, явити ся точно на тій пробі. Особливо звертаємо ся до тих членів, що влізали на провінцію, аби свій поворот так урядили, щоб в четвєр могли вже явити ся на пробі. — *Видіа.*

Головні збори товариства Руський „Народний Дім“ в Чернівцях відбууть ся в неділю, дн 22. цвітня 1906 року о 3-ій годині пополудни в салі „Народного Дому“ із отрим днєвним порядком: 1. Справозданє Виділу з єго діяльності в році 1905. 2. Справозданє касове за рік 1905. 3. Прелімінар на рік 1906. 4. Справозданє друкарні за рік 1905. 5. Будова хати для бурси. 6. Вибір 10 виділових і 5 заступників та 3 членів надзорчої ради та єї 2 заступників. 7. Вільні внесені членів. — Від Виділу тов. „Народний Дім“ : *Володимир Ясвинський*, голова; *др. Михайло Литвинюк*, секретар; *Михась Івашко*, каспер; *др. Мирон Кордуба*, директор друкарні.

Телеграми „Буковини“.

Дня 14. цвітня 1906.

Відень. Страйк почтїлонів, що був розпочав ся тут вчєра в ночі, нині вже скінчив ся, як тільки признано страйкарям деякі уступства. Переговори про дальші уступства веде ся далше.

Відень. Прибув сюда Векерле, якого цісар приймає на спеціальній аудієнції. В полудне відобрав цісар присягу від новоіменованого міністра гонведів Екель-фалюсого.

Лінець. В єрарних лісах у Вайсенбаху коло Аттерзе вибухла велика пожежа, яка загрожє і самій оселі.

Будапешт. Після „Pester Lloyd-у“ на хорватського міністра десїгновано Йосіповича.

Париж. Служба почтова і телеграфічна рішила страйкувати.

Петербург. Після урядових інформацій є погодоски про приготаванє до протижидівських розрухів, які малиб відбутись на великдень у Варшаві і Одесі, є безосновні.

Рим. Міністри Сонніно і Саландра повернули пополудни із околиці, навіщеної вибухом Везувія. — Австрійський посол Ліцов висловив італійському правительству сьвітуче Австро-Угорщини із приводу катастрофи, викликаной вибугом Везувія.

Білгород. По закінченю соціально-демократичних зборів страйкуючих робітників каналових прийшло між ними, а нестрайкуючими робітниками до острого конфлікту, підчас якого 8 осіб віднесло рани. Три особи є важко ранені. Лад привернула жандармерія. Переведено багато арештовань.

Неаполь. Королівська пара відвідувала пополудни дальше місцевости, навіщені катастрофою; єї витано

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
 Надєжитостий за зносом марками почтовими не приймає ся.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 52 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (ага 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., ага 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламний неопечатаний візніт від порта.
Рукописи звертає редакція лише на непо-
редним застереженням і залученням належ-
ности поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Клопоти сербського „помазанника божого“.

(X) Сербському королеві Петру Караджорджевичеві хіба годі заводити сегоднішніх свят великодних. Знехвалюючи ся він у незвичайній клопоті; кабінетова криза, що навістила тепер Сербію, поставила його просто між молотом і ковалем.

Те, що король Петро завдає свою корону нікому іншому, як тільки вбивцям Олександра і Драги Обреновичів, поставило його відразу в тісну завісьмість від заговорників, що забрали в свої руки перші стовпища в державній управі і військовій старшині. Як довго радикальна більшість у скупщині жила з заговорниками в добрій злагоді, жив собі й король без журби, та від недавня стала скупщина й кабінет Грочи, йдучи за вимогом публичної думки, чим раз енергійніше домагались усунення заговорників. Діло ся се між іншим і тому, що Англія обстає твердо за сям постулатом, а інакше не хоче наважати із Сербією дипломатичних зносин, що відбиває ся лихо й на загальнім дипломатичнім становищі Сербії між європейськими державами. Король однак, що одержав свою корону із закровавлених рук заговорників, не міг сповнити домагання кабінету Грочи, тим більше, що мусів ся числити з тим фактом, що заговорники є незвичайно виправні в скорочуванню людей о голову. Щоб щось таки зробити, виміг Петро на мужеві довіря заговорників, ген. Атанасковичу, щоб він на власну просьбу подав ся до димісії. Се однак Грочи не вдоволило і нині Сербія не має ніякого міністерства, а до того ще не знати, чи нинішні заговорники схотять мати охоту піти на пенсію. З Білгороду вже доходить чутки, що там підіймають ся вже голоси за республікою. Се поки що чутки — але на Балкані сповняють ся дуже часто речі зовсім несподівані.

Коли розв'язка кризи звернеть ся і не так погано, то все таки потерпить Сербія не мало. Ось коли король вів би навіть наклонити радикальні партії, щоб вони утворили кабінет із поміж себе, то Сербія мусіла б вести митову боротьбу із Австро-Угорщиною, до якої пруть радикали. Знаменним для сербської ворожнечі супроти Австрії може послужити те, що Сербія мала собі замовити армату у Франції й Німеччині із поминенням навіть далеко кориснішої оферти австрійської фірми Скоди. Розуміє ся, що сеї боротьби король хіба не може собі бажати. Коли-б знова король рішив ся поладувати кризу розписанем нових виборів до скупщини, то мусив згодитись на те,

що сербське правительство через кілька місяців не мало-б ні торговельного договору із Австро-Угорщиною, ні пошачки, ні армату. А сих послідних річий сербському правительству треба некуче, бо як тепер вишло на яву, воно планувало розпочати нову заверуху в Македонії, а навіть в Боснії. Задля сего організовано в Сербії зовсім безцеремонно постанчі полки, що мали незабаром впасти в Македонію а може й Боснію. Тількиж Турція спостерегла сї заміри і скріпила пограничний кордон, а й Австрія скріпила свою залозу в Боснії кільканадцять батальонами. Між іншим пішов вчора до Прип'яті третій батальон львівського (30.) полку піхоти. В виду сего із повстанчими відділами годі було почати що не будь за границею, а в краю підняв ся роліт проти їх поведення, який довів до того, що у Велику п'ятницю прийшло у Білгороді до кровавої бійки між населенням а охотничими відділами „комітаджів“. Грочи, який очевидно не знав, що з сего справою зробити, висунув на перший план своїх домагань квестію заговорників і з честістю уступив і лишив тепер королю — як видно із сказаного — в ситуації майже безвихідній.

Із філії тов. „Руска Школа“ в Путилові.

Кожному з нас Русинів відомо, як тяжко приходить ся нам працювати між темним народом в горах. Ті одиниці, котрі посвятились, що так скажу, для народної ідеї, угинають свої карки під навалом праці, відрікають ся всяких особистих користей і утіх, відкачують собі вільної хвилини для відпочинку, одним словом, працюють з дійним самопожертвуванням для меншого брата.

Ніхто з товаришів камінярів, котрі пробивають хінські мури тми на догах, не годен собі уявити, як тяжко тут до чого небудь діняти, допровадити до ціли; як тут проти найменшого прояву народної організації летять сотки різнобарвних ворогів, щоб розпочате діло убити в самім зародку. А однак ні одна з тих одиниць, мимо того, що кладають їм барикади різної величини і сили під ноги, не заложила рук і щиро з посв'ятою йшла в боротьбу за народ з девізом на устах: „Що щасте всіх прийде по наших аж ністах“ — „Верім, що сегодня дасть взяти ся, бо завтра може буде вже за пізно.“ Хто докладно приглядає ся життю в наших горах, той оком знатока догляне, що наші Альпейці зробили за останніх 1½

років чималий поступ. Оком знатока кажу, бож звичайне оно не в силі доглянути того всего, що тут за той коротенький час перетворило ся, поступило вперед, а що тепер доперва починає сходити.

Найважнішим здобутком наших зусиль, е те, що ми всіма Гудула зрушили з того місця, на котрім він доси стояв, що нам удало ся збудити его з того вікового сну, т. е. спонукати его, щоб взяв ся до ратунку, щоб він став думати над собою. Правда, не весь загаль дає ся пірвати до поступу і організації, але тільки якась его частина, котра при єдності і організації вибає ся за короткий час на перед і возьми провід в громадах, а за єї проводом піде і решта оставших ся по заду на правдиву путь. Не стане ся оно так легко і скоро, не один каміняр упаде жертвою преріжних скарг, денунцій та інтриг ворогів, але де дрова рубають, там тріски мусять летіти.

Найкрасшим доказом, що нарід наш починає пробуджувати, починає брати ся до праці та пробувати своїх сил, е ті численні товариства, організаційні і просвітні, ті каси, котрі ростуть мов гриби по дощеві, ба остатніми часами спроваджуване кукурудзи вагонами та закладане склепів і крамниць і то так в громадах над Путилівкою як т. л. ж і над Черемошом.

Необчислимим здобутком теперішнього часу єсть заінтересоване ся Гудулів спр. громадськими а передовсім виборами до старшин громадської. Почавши від Яблониці і скінчивши в Плесоці, почнемо той глухий клекіт нарад, побачимо, що щось гей ворухнеть ся; Гудулі стали єднати ся, їдуть, перемагають дієти виборчі, роблять рекламаций та рекурси. Видко, що їм вже добре дала ся в знани господарна дотеперішних верховодів. Гарною провкою були також кількатисячні віча прим. в Путилові і Довгополі в справі реформи виборчої, не говорячи вже про другі поменші віча і збори.

Отсе був би начерк теперішних обставин, серед яких працюють ті нечисленні одиниці камінярів, котрі не щадять ні дорогого часу і свого труда, а що важніше свого здоров'я. Так, праці страх у нас багато, а рук охочих до неї на жаль дуже мало, мимо того, що школи, з винятком кількох, дуже добре обсажені.

Цілий сей поступ в наших гордих Альпах єсть заслугою нашого скромного тов. „Руска Школа“. В сїм товаристві згуртували ся всі одиниці, котрі хотять посвятити ся народній ідеї. Крім п. учителів заслугу на особливу увагу в тій праці коло просвіти темного Гудула і окол. здвигнення его на краший ступінь економічний, заслугоє ц. к. ад'юнкта судовий п. Атанасій Федорович. Его дійсно треба по-

Николай Гліба. Протокол.

Краса літа минула. І найбайдужнійшу дитину разить скоростіжна перемена природи. Минуло літо, осени і для гірських околиць просто нема. А от Богородиця перша... друга... а далі Покрови, а тут вже лагодять на свитвечер. Кожда — хочби і найбідніша хатка митотить з радощів. Годі й описати, як різнобарвно святкує сї свята молодіж добушівського покоління. Все лиш „буйно і гоїно!“

Лиш Василь Будза і его брата Танасія якось не кортіло сям разом спожиткувати святку вечерю у вітцвекім домі. Якось вітер з долу повів... а кольба вітрить, хочби і на кілька миль. „Треба варувати ся, бо здоров'я треба й на дальше!“ Та поскорили чим духа до старшої, на сторону відданої сестри.

Ніч опередь сьв. Стефана щось помутніла, гейба і она ще від Різдва помрачена отруєю Гудуліщини. А сходяче сонічко жалкувало з під легко передітаючих хмарок — таких гожих хлопців, що зик-зак виючою дорогою ступали стидливим-смутиним кроком... а за ними хто?... „Панчик“ з кольбою.

— Марку, Марку — крикнув Юрко Липушка придушеним голосом по через пліт до патрульнича, що ступав тихеньким кроком за жандармом — „то за що ведуть сих людей?“

Марко став, глигнув обачливо за жандармом, чи не оглядає ся, натягнув шию, немов би в тайні, лиш у вушко сказати хотів: „То адивні янась зрада за вівці.“

— Та ек вери імили дурненів? — відозвав ся Юрко, граючи барвами, немов би і він спожив свою пайку.

— Та де би імили, виявило ся десь аж у „Бозні“. Бачу виновів „паничев“ отот Третен, що був у „Возні“ сего літа... але бо... йду, йду, прошу пана чесного!

І побіг Марко траном д канцелярії.

— Патрульнику — розказав жандарм — „бери сих трох до вартарки, позамикай кожного окремо, та вартуй, чи не змовляють ся, а ти, Семені, ходи зі мною!“

Патрульнич помахав головою, притакуючи, що так зробить і попровадив Василя і Танасія Будзу, та Олексу Вурду на їх призначене місце. А Семен Вівчарюк з страхом Божим ступає опередь жандарма і джуратів в канцелярію громадську, надумуючись, що має перший раз здати до протоколу. Входить вей за ним до середини. Старшина громадська сідає за столом, а жандарм, поклавши гвер на стів, ходить по канцелярії, дишать сердито, а з чола цюрком тече. І було чого сердити ся, бо вивгав ся два дні, поки вимацав сих „чесних“ газдів аж в стороньскім селі. Вкінці сідає і він коло стола побіч двірника, витягає папір з „ташкі“ та приладжує ся до протоколу.

— Семене — гукнув здоровецьким голосом „панчик“ — „уповідай тут так, як було, аби і пан начальник чув, але говори правду, аби не було меж нами війни! Зрозумів?“

Вівчарюк відкашлював тричі, а склавши руки на груди, тримаючись дармовисів каже: „Прошу Бога й голову цісарську, і вас всіх, чесні голови — то було так: Були ми на корованьці у Хіряка. Завідця був Олекса Вурдек, а я з Василем і Танасієм Будзом деньові. Робили одної днини, що робили, на решті сїли полуднувати... (мясо? — додав жандарм). Хто що мав, прошу пана, але мяса не було. От як почав Василь Будз говірку: „От — каже — сегодня днина не пісна, а мусимо постити ек екїс черці в монастири, а ген-ген барани борють ся, аж земличка свита луднить. Шо би то за юшка! Аж ми си не хоче сїд дар Божий їсти!“ На се сказав хтось — „коби лиш си вдало?“ „Ига, чому ні, вже не таке упекло ся, а се мала байка.“ І не надумуючись довго, розборсав волоку, вхопив пів тонки соли, та помандрував вирос до кругорогів. Там позволив лиш лизнути соли, при-

язаної на однім кінці волоки, а загудивши в чвірі зарізає одного.“

— Скажи мені, легінику, що з тим мясом зробив? — запитав жандарм.

— Казав, що мясо посолоне в бербениці сховав у вершіді, а шкіру прикрив ломом.

— А можеш хлопче побожити на се?

— Можу! за правду можу!

— Патрульнику, відведи Семена до вартарки, та приведи Василя Будзу!

Входить Василь, жвавий гарний легінь із чорними оченятами.

— Но хлопче, з тобою зле! Уповіж правду, бо протокол то сповідь, а хто при сповіді бреше, той Бога гнівить! Скажи нам, сину, як то було?

— Прошу пана й Бога світого, я з роду роденого, з дитини маленької чужого смя не кинув. І сей баран спадає на мене напастію. — Траск, гуп, „Що ти говориш, як ти говориш?“ — Траск, луск, грим, брум — і вже розпочала ся війна. „Таже ти злодій, казав-сь у Чорнім ділу, що то твоя робота! Ти опришку! кажеш правду?“

Василь обтер висілку кров з носа, оббив порохи з сердака, поправив розбурканий чупер і заявив рішучо, що не знає за ніякого барана.

— Веди, Іване, сего опришка, та приведи Танасія, брата его!

Іде Василь ніби сердито, і крикнув перед вартаркою на весь голос, даючи злодійський знак — „а за що мене катують, як я не взяв!“

— Ціхо Василью, бо вчує! — сказав вартуючий патрульнич.

— Та най чує, не чує, я такі казав і кажу, щом не взяв!

А Танасій біжить майже з отвореним ротом, потвердити висказ свого брата. Ледво почав... Прошу пана й Бога світого... ми чужого не рушимо з роду родинного... аж чути... знов траск, луск, брум...

дівляти; его витревалість і добродушність взглядом Гудула єсть гідна глибокої пошани. Від него не виїде Гудул без поради-розради. Він здобув собі у народа повне довіре, через що став божищем Гудулів. Таких нам дайте урядників, а праця пійде о много скорше наперед.

Маленько у нас членів, бо число їх не перевищує цифри 15, але на жаль декотрі належать до него тільки тому, щоби друти не показували пальцем, однак єсть надія, що й они ладуть ся з часом пірвати в напрямі течії, що й они стануть в ряді других товаришів.

Позаяк від останніх загальних зборів товариства вже рік проминуло, проте кождий відчував потребу, щоби знов зійти ся, порадити ся, уложити дальший план борби з темнотою, щоби знов захопити до дальшої праці та витревалості. І так відбули ся загальні збори нашої філії два 7. цвітня с. р. в Путилові.

Коли явилось відповідне число членів, отворив п. Гідба, яко голова товариства, збори, ватаючи теплими словами всіх прибулих товаришів і товаришок і взиваючи заразом, щоби всі зводили терпеливо витревати до кінця нарад, на котрих має ся порушувати много важних справ. Відтак ізвиняє він виділ, котрий не міг сего року скликати частіше зборів і сходить, позаяк кождий з членів був аж надто зайнятий справами в своїх громадах. Він заявляє, що в порозумінню з філією тов. „Руска Школа“ в Вижиці випрацював меморіал в справі дорожнього додатку для учителів в горах в сумі 300 кор. і вислав на руки п. посла Николая Василька. Описав прочитано протоколи з двох послідніх зборів товариства.

П. А. Мандрик одобрає виводи п. голови що до усправедливлення ся в справі нескликування частіших зборів і розвинення більшої діяльності товариства, зазначаючи, що більшої діяльності членів не можна собі й желати, бож в жаднім році не мали члени товариства тільки праці і заходів, як в році 1905. Найліпшим доказом і усправедливленням для нас є десатискарж і денунціаций, котрих не щадять для нас вороги з свого рога обильності, бо зачавши від Плоської вздовж Путилівки і скінчивши на Яблониці вздовж Черемоша, мало котрий з нас не мав або не має якоїсь скарги та денунціаций. „Але видно, що ми їдемо, коли пси гавкають.“ Се най буде для нас ще більшою заохотою до дальшої праці.

Відтак слідувало справоздане виділу драматичного кружка. Зі справоздання прийшли збори до переконання, що сей кружок має гарну перед собою будучність, а щоби він краще розвивав ся, порішено замовляти ноти і штуки театральні на кошт товариства. З сprovedженої партитури треба буде ноти переписати і відлітографувати, на що згодили ся добровільно пп. М. Брага і Осип Брандєль, а описав поодинокі голоси належним членам порозсилати.

П. М. Дашкевич здає заразом звіт з діяльності яко касвер комітету для здвигнення пам'ятника в честь Юр. Федьковича. Він констатує, що наша суспільність, а передовсім інтелігенція, оказала ся суцпроті пам'яті родинця кобзаря, Федьковича, страшно байдужна і не проявила в тім згляді найменшого почуття патріотизму і пошани. Найкращим доказом, як лежить нашої суспільності справа викупуна реальності покійного Соловоя, котрі леда день можуть

і повстав копит. „Ой... йой... в груди не бийти паню, ой... йой... скажу, бігнє вповім правду?“

— Но, кажи тепер! — Танасій забув за все, крови і порохів не обтирає та ледво промовив: „Прощу чини уреди, не забануйте, з роду не казавем брехні. То адиви — з одного дерева хрест і допата, і такий брат придав си нам. Він таки любить вкраси, так вкрас і барана Данилового. Правда не сам, але в товаристві з Олексом Вурдеком і Семеном Віварюком. Брат загудив барана в чигір і зарізав, Семен сокотив. Олекса праніє бербеницю з дому і обдухав, а брат посолов мясо та закопав у вершіді, прикривши ріпню і плиткою, щоби бач не зачутило ся.“

— Гаразд хлопче! — Іди Іване за Віварюком, а ти Танасію лишни ся тут! приказав жандарм.

Іван підходить з тиха під вартарку, прислухуючись розмові товариства з патрульником, Юрком, котрий вічно підмовляв не признавати ся до вини. Але покликаний Віварюк розібрав зараз своїм бистрим умом, що затримане Танасія вішує лихо, а побачивши що він виглядає немов зарізаний баран арозумів, що нема куди крутити, признав ся до вини з додатком, що і сей нарубчан належить до спійки, бо сховає шпіру в лім.

— Семена та Василя разом до закінчення протоколу! — відозвав ся утішений жандарм.

Стали до лица. „Видите хлопці, Семен здав до протоколу, що ви всі три барана скарчували. Правда се?“

— І він їв то мясо! — крикнули всі три разом. — Він найбільше підмовляв, ба навіть сокотив при крадежі!

— Но то ви всі щитри виноваті?

— Прощу паняча чесного, я найбільше катований, але тепер скажу таку щирю правду — обізвав ся Василь Будз — ми всі щитри належимо до спійки. Семен захохочував та сокотив, а загудив і різав барана, Олекса дунав та праніє бербеницю на мясо, брат Танасій сховає шпіру в лім, а я ще мясо насолов та сховає у Вершіді — а всі щитри не постигли більше при тій роботі за Данилово здорове!

Сергій, в січні 1906.

дістати ся в ворожі руки, від котрих їх описла і за почвірну ціну не видремо, як також і справа самого пам'ятника, суть обильні дати на ті ціли, котрі зросли до великанської суми, бо за цілий рік аж до висоти 113 кор. 95 сот. Замітати належить, що ті 113 кор. 95 сот. заохили одиниці, котрі найменше мають, а мусять поносити найбільше видатків. Сумна се але правдива проява в нашої суспільності. Деж діли ся наші багатіші та заможніші одиниці? „Проняйте ся будьте люди! за тих 5—10 кор. ніхто не збідніє і голодувати не ме, а віжачувавши їх, покажемо чужинцям, що і ми нарід культурний, котрий вміє шанувати пам'ят покійного гоніи.“

Описав слідував вибір нового виділу, котрий уновеститував ся в слідувачий спосіб: Михайло Дашкевич яко голова, п. Мінодора Гідба заст. гол., п. Атанасій Федорович скарбник, п. Антін Мандрик нисар, п. Теофіл Роговський яко контролор, а пани Петро Шаємко і Л. Романовський яко заступники виділових.

З черги наступили вільні внесення і резолюції з котрих слідуєчі зістали односторонно прийняті і ухвалені:

1. Виділ філії зволить удати ся до центрального виділу Рускої Школи в Чернівцях з просьбою, аби той постарав ся, щоби Ради шк. повітові вплинули на начальників громади, аби ті примусово постарали ся о кімнати шкільні, де розходять ся о розширене головної школи і о будинки шкільні, де заходять потреба заложення експозитури, але не чекати так довго, поки двірник з радними, котрі є звичайно найбільшими ворогами школи, на те спроможуть ся. Через таке поступоване сотки дитий суть вже з гори засуджені на темноту і неучтво.

2. Виділ філії зволить віднести ся до п. голови філії тогож товариства в Вижиці, щоби той зволить ужити свого авторитету в компетентних кругах, аби будинки шкільні в горах припровадити до стану шкіль з виглядом європейським.

3. Виділ філії зволить удати ся до центрального Виділу в Чернівцях, щоби той зволить як найскорше зайняти ся справою позакладання експозитур в стіпендентах, в котрих такі експозитури можуть істнувати. Щоб сию задачу головному Виділові улекшити, п. управитель шкіль зволить чим борше зробити спис тих дитий, котрі малиб посіщати ті експозитури; виготовивши такий спис, зволить они его переслати на руки голови нашої філії а той вишле всі ті викази на руки голови головного Виділу.

4. Виділ філії зволить удати ся до головного Виділу з просьбою, щоби той постарав ся, аби Ради шк. окружні (повітові) не відносили ся в справі розширення школи або заложення експозитур до Ради шк. місцевої, бо в тих засідають звичайно вороги школи і просвіти і спивають нарочно розвій шкільництва, а справу сию поглибити довірю управителя школи, додавши ему до помочи в цілі сконстатовані свідкості дитий в даній експозитурі жандармерію.

5. Припоручає ся виділові філії, щоби той в порозумінню з виділом філії Р. Шк. в Вижиці відніс ся в справі скоршого зреалізованя нашого так оправданого домагання т. є. додатку дорожнього для учителів в горах, до учителів румунських повітів гірських і зволить порозуміти ся з ними що до акцій, в цілі як найскоршого і найуспішнішого поладження того, так много разів обговорюваного, домагання.

6. Виділ зволить розвідати ся, де находит ся дотеперішній інвентар товариства і подати до відома всіх членів при найближніх загальних зборах.

7. Нововибраний виділ зволить постарати ся, щоби спонукати членів залагаючи з викладами до заплачення тихже, а в противнім разі зволить таних членів зовсім з товариства вичеркнути.

8. Вкладки річні складають належить до щадниці котрої небув рускої каси а висове членів вживати на покриті видатків товариства. Се внесенє прийнято з слідуєчим додатком: З огляду на се, що наше товариство не розпоряджає такими сумами, аби їх вкладати до щадниці, а нових членів здаєсь не буде тільки, щоби саме висове вистарчало на покриті видатків товариства, то в разі потреби треба буде ужити на видатки гроші з вкладок річних.

9. По причині, що наше товариство мало того року значні видатки, через що каса его боре ся з недобором, головний Виділ зволить і на сей рік увільнити нашу філію від ему належної вкладки.

Позаяк ніхто більше не зголошував ся до слова а порядком дивний застав як слід вичерпаний, замкнув голова збори, заріваючи новий виділ як також і всіх присутніх членів до дальшої праці оково розвою товариства і просвіти народу, а праця ту совістну і безкористну зуміє оцінити наша суспільність як не тепер, то принаймні тогди, як нас не стане вже. Оттак відбули і закінчили ся збори одинокої рускої твердині просвітної на Гудульщині.

Михайло Дашкевич,
голова.

Антін Мандрик,
нисар.

Честь праці.

(Допис з Вашківців над Чер.)

Вже третій рік добігає, як утворено вашківський політичний повіт. Не довгий то, можна сказати, шмат часу, а преді як дуже змінилась фізіогномія того, до недавна глухого, кута! Не в тім річ, що в самих Вашківцях краще ся вілєва кращих домів; для нас

найважнішою є зміна в громадянським життю руского населення цілого повіту, культуральний розвій так інтелігентних сфер, як і селянства і взагалі всякий рух, який послідніми часами серед нашої громади день-у-день кріпшає.

Загалом можна сказати, що вашківський повіт оден з найліпше з'організованих руских повітів на Буковині. На кождім полі видно праця, і то не до-ривочну, але позитивну, яка увіачує ся видними і гарними успіхами.

Такий об'яв зовсім зрозумілий: з утворенням нового центра прийшли нові люди, прибуло більше робітників, які, бачучи по всім усядам недостачі, взялись рівно за діло обнови.

До найбільш діяльних робітників серед нашої громади належав безперечно дотеперішній вашківський ц. к. інспектор шк. п. Николай Спинул, яким на жаль не довго тішив ся наш повіт, бо ось вже оми днями п. Спинул переносить ся до Чернівців, де его заіменуєвади шк. інспектором для руских шкіл. Власне із нагоди его перенесення не завадить бодай в коротких словах змалювати его діяльність як шк. інспектора і громадянина.

Ставши інспектором і то в ново-утворенім повіті, п. Спинул поставив собі передовсім за задачу — піднести народне шкільництво так, щоби воно о скілько мога відповідало сучасним вимогам і потребам населення. Не легка то була задача а преді щирі заходи і витревала праця не остались безслідні і нині народне шкільництво у вашківським повіті розвиваєсь як можна найкраще. Досить сказати, що навіть такі закутні, як Остра і Бережанка, мають свої самостійні школи, коли ще перед двома літами в названих селах про школу навіть ніхто не думав. Десь у вертепах та дебрах, в такім селі, як прим. Остра, де ні церкви ні пона ба навіть дороги людської нема — там нині завдяки заходам дотеперішнього інспектора мають мужички діти де вчитись, мають доброго учителя, який не лиш дрібноту навчає, але й батькам показує дорогу ліпшого, кращого жити. Як щирий приятель народу, розуміючи вагу народної школи, докладав п. Спинул усіх сил, щоби ані одна, хочби й найменша громада его повіту, не була без власної школи, а далі, щоби істнуючі вже школи відповідно розвивались. І так за несповна три роки утворилось в повіті 13 нових клас, прибуло 13 учительських сил, що преді вже є величезним набуток. Всіх клас учительських у вашк. повіті (який числить 17 громад) є тепер 84 зн. на одну громаду припадає пересічно 5 учителів — число, як бачимо, не маленьке.

Що до педагогічної діяльності п. Спинула, то тут за мале місце до єї обговорення. Як учитель і управитель школи має він за собою вже немалі заслуги: незвичайно спосібний педагог, а при тім дуже працовитий і совісний, з'єднав собі призначене шкільних властей так, що его, молодого ще чоловіка, покликано на інспектора. І хоть на тім становищі пробував п. Спинул ще не довго, а вже дав докази, що свому званню цілком відповідає. Найкраще можна се було пізнати із его звіту візитаційного, який складав на учительській повітовій конференції минулого року. Матеріал, з яким мав до діла п. Спинул, був просто величезний. Ні оден момент, ні одна подробиця підчас візитованя шкіл не увійшли его уваги. Все, що дотикало чи то виховання, чи навчання, потрафив п. Спинул розібрати на деталі, чи знов на відворот зібрати в цілість так, що слухаючи згаданого звіту, треба було просто дивуватись не лиш самому знанню, але й тій легкій орієнтації, з якою оперував п. Спинул по таких широкім і труднім терені, яким є справа виховання і навчання дитвори. Кожда увага, кождий момент, який підходив до відповідно з'ужитковував п. Спинул, були доказом, що се не просте доктринерство, але обсервоване живої дійсності, знанє свого елементу не лиш з теорії, але й з основної практики, набутої довголітню, муравинною працею. Свобода і безпретенціональність, з якою поводив ся п. Спинул при складанню звіту, могли переконати слухачів, що як з одного боку він у своїм ділі справний майстер, так з другого не лиш виключно урядова особа, що подає свої інструкції з гори, але досвідчений товариш-учитель, який подає товаришам-учителям свої щирі і добрі ради на те, щоби о скільки мога улегчити їм їх тяжку праця. Так само і на візитаціях, бачучи в навчання якісь хибі, не забував ніколи п. Спинул навести дотичного учителя відповідним способом на властиву стежку, а по візитації уділяв свої уваги устно, висвітлюючи учителям всі додатні і уємні сторони в его навчання.

В відношенню до учительства руководив ся пани Спинул все передовсім добром школи і учительства. І як з одної сторони, — розуміючи величезну задачу школи і важність місці учителя, — вимагав від сего посліднього передовсім совісного сповнюваня обов'язків, так знов з другої сторони ніколи не допустив до того, щоби учителю стала ся яка небудь призда, але все і всюди боронив кожного, хотьби й самому прийшло ся з тої причини наразити ся на неприємности. В поведінню лагідний і щирий з'умів собі з'єднати необмежене довіре цілого учительства і нині не найде ся ні один, який би не бажав собі, щоби п. Спинул не поминав повіту.

Як громадянин, може п. Спинул служити за взір всім, що хочуть щиро служити народному ділу. Він щільно слідив кождий рух в народнім житті, і де дин того була потреба, там прикладав своїх рук до спільного діла. Ні одні збори в самих Вашківцях не обій-

шлись без его присутності; так само й на провінції: де випало щось важливішого, де треба було якої помочи чи поради, всюди був, все готовий до жертвоування не лиш здоров'я і часу, (а послідного мав так мало) але й грошей, щоби лиш робота йшла, щоб жите було в нашій рускій громаді. Без галасу, але за те щиро і совістно виконував працю, яку перебирав на себе, бо патріотизм розумів зовсім не так, як ті, що то лиш ротом медють. Багато вже зробилося в повіті за час пробування п. Спинуду, чимало доброго придбалось, а в кожному дні видно слід его щирої праці.

Не дуже тут раді люди із відходу п. Спинуду у другий повіт, та годі: і тут і там треба праці — так лиш хіба подякувати сердечно п. Спинуду за дотеперішню, а пожелати здоров'я і сил до дальшої, яка жде его на новім полі!

Щастя Боже! отсим і працює его все учительство тутешнього повіту, як також і вся руска громада.

СОБАЧІ ЗБОРИ.

Під час, коли в Росії панує знана „свобода слова“, де за кожне вільніше слово закривають сей час видавництво часописів, публіцисти уживають таких форм висказування гадок, щоб і як найясніше сказати те, що вони хотять сказати, а мимо того не стягнути на себе гніву прокурора. Ясно, що серед таких обставин найкраще поле до розвитку політичної сатири і алегорії. Серед цілої маси творів того рода трапляють ся правдиві перли. Ось недавно помістив „Громадянин“, консервативний орган кн. Мещерського, сатиру під заголовком „Собачі збори“, що дуже влучно висміює російські відносини. Подаємо сю сатиру в перекладі. Брєсько, хитрий, політично незалежний, біловолосий ямник, вписав про собачі збори слідуєчі стрічки у свій дневник: „Я лиш що повернувся з собачих зборів. Я аж захрип, тільки мусів я гавкати. На председателя зборів вибрано Мімі, компанного песика нашої протекторки, баронової Маєндорф. У своїй вступній промові зазначив Мімі, що головною ціллю зборів є вислане адреси від всіх російських собак до баронової Маєндорф з подякою за її заслуги коло поліпшення положення псів. Сю заяву президія прийнято одностайно. Відтак зголосив ся до гавкання я. „По часописях“ почав я, „котрі видають люди, пишуть ся про великодушний вчинок баронової, за котрий ми постановили її подякувати, зовсім неприхильно. Вони закидають її, що ті великі суми, які вкрай повинні бути призначені на поліпшене долі страждуючого населення, пішли до фонду товариства для охорони звірят. Я вношу для того, щоб проти тих закидів публічної опінії, що оскорбляють нас і нашу протекторку, заложити рішучий протест. Високі збори дозволять мені прочитати проект такого протесту: „З великим здивуванням прочитали ми напади часописів, звернені проти баронової Маєндорф і були до краю обурені. Яко представителі того рода звірят, котрих люди звуть своїми приятелями, уважаємо себе в праві не тільки взяти свою протекторку в оборону, але також відперти за обуренням висказані про неї погляди, яко лишених всякої логічної підстави. Бо певно нема нікого, щоб краще знав жите сучасних людей, як ми. В палатах і найнижших хатах є ми безпосередніми свідками жита людей. Тепер вони чванять ся більш як коли небудь своїм образованием і гуманністю, а мимо того, нема поміж нами ні одного пса, щоб не був в силі голосно засвідчити, що Росіяни ще ніколи не стояли в моральнім згляді так низько під урівнем моральності псів, як саме тепер. Бо не проходить ні один день, щоб ми не мали нагоди почувти, як люди зухвало відважують ся клясти собі взаємно через „сукни снів“, що нас глибоко вражає, бо не має тепер в Петербурзі ні одного чоловіка, щоб заслужив собі на се почесне названє. Ми собаки здобули собі право найнужденіших з поміж нас називати „людським виродом“ але люди в Росії стратили право уживати слова „сукни снів“ — снів“ яко лайка, бо кожний собачий син і собача донька стоїть на висшім рівні, як нинішні Росіяни. З листів, котрі пишуть до нас наші брати і сестри, довідуємо ся, що по російських селах часто бідних, старих і хорих людей рабують люди, котрим вони не зробили нічого злого, що палять їм хати і лишвають їх безпомічних, в подерті одні, без даху над головою, на поталу вітрам і негоді, насміхаючись ще над їх долею. При тих людях лишайуть ся собаки одиноким вірним приятелем, що з ними разом плаче, терпить і відчуває глибоку погорду до людської нищоти. Подібні підлости діють ся в Петербурзі на кождім кроці. Людина підлога є така безмірна як звіднисте небо, тимчасом коли поміж нами нема не лиш підлоти, але взагалі нечесних собак, жадних зрадників, злодіїв, розбишак; нема ні одного спродажного, завистного, жадного пса без серця. А ви, люди, затроюєте нам повітря, котрим ми відихаємо, воду, котру ми п'ємо. Навіть свиня в Петербурзі є багато чистіша, як ви мешканці Петербурга. Як же можете ви, котрих брудне і погане жите пожирає мільярди, протестувати проти того, що кілька тисяч рублів пішло на потреби звірят, що поводять ся завжди чесно, і ніколи не занедбували обов'язків любови і чесноти“. Мій протест стрінув ся з загальним признанєм. Протест передано сегодні Суворіна, щоб він передав його до „Нового времени“. Але бідний песик повернувся невагом назад і заявив, що протест є за острій і за надто ліберальний і через те

не може бути поміщений, бо читачі чудили ся надто ураженими. Сейчас удала ся товпа собак до нижчих редакцій, але їх відправлено, покликувачів на ті самі аргументи. Але ми собаки не маємо жадного страху, коли мусимо стати в обороні чоловіка, — того — боягуза!

Телеграми „Буковини“.

Дня 19. цвітня 1906.

Нью Йорк. В Сан Франціско лучила ся страшна катастрофа. Около 5000 домів завалило ся в наслідок страшенно сильного землетрясення. Страти в людях величезні. До провізориної галі знесено до 400 трупів. Дальші транспорти надходять. Недалеко складу завалив ся великий дім, під котрого звалищами знайшло смерть 200 осіб. Ні одна особа не спасла ся перед смертю. Пожар знищив цілу промислову ділянку, перекинувся до найкращої ділянки і знищив багато величавих палат. Поверхня обхоплена огнем виносить 8 квадратних миль. Шкода виносить найменше 100 мільонів доларів. Також в Софозе знищило сильне землетрясення поодинокі будівлі і пірвало багато людських жертв. В Анер коло Софозе завалив ся дім для божевільних і погребав багато нещасливих. В Воклянд напроти Сан Франціско ушкодило землетрясення найзначніші будівлі, а прочі знищив огонь. Пять осіб погинуло. Також на полудне від Сан Франціско в Салінес завалило ся багато будівель.

НОВИНКИ.

Чернівці, 19. цвітня 1906.

Припечатанє кінця Відманіяди. На передвчорашнім засіданю управи н.м. Volkseigen у вибрано головою проф. д-ра Кароля Грубера, а заступником сов. суду д-ра Еміля Регіуса. Про людське око впаав за першим разом вибір на голову на магістратского дир. Відмана, але він його благорозумно не прийняв.

Примір гідний наслідування. Пишуть нам: Парох Товтрів, о. Теофіл Драчинський, ведений любовію до „меншого брата“, постановив відправляти в церкві кожної неділі анафист на дохід фонду для удержання учеників з Товтрів в середніх школах. — Слава Вам Всеч. о. Патріоте! Коби більше таких патріотів на ділі, то було б певно краще у нас. — Честь кому честь! — Сей.

Лінч. Хоч як енергічно виступають американські влади проти лінчу, себто народного самосуду, то він таки переводить ся головню, як річ іде проти мурнів. Ось сего таки тижня кинула ся товпа людей в Шпрінгфілд (в амер. стані Місурі) на вязницю, в якій держано двох мурнів, обжадуваних за знасилене білої жінки. Товпа, не ждучи суду, витягнула мурнів із каземат, повісила їх на пам'ятнику богині свободи, що стояв недалеко судового будинку, а після сего спалила трупи на костарі.

Убийство і самоубійчий замах. Підчас Великих свят лучило ся в Чернівцях страшне убийство. Михайло Корольок, 30-літній муляр, роджений в Чернівцях, жонатий, але не живучий з жінкою, був в гостині у родичів своєї любови Анни Сукман, з дому Гнатик. Анна Сукман, котрої чоловік, здаєть ся, нахдить ся у вязниці, удержувала з Корольком любовні зносини, котрі дуже гнівали її родичів. З того приводу повстала підчас гостини сварка між Корольком а родичами його любови, серед котрої, як зізнав Корольок, його побито. Розлючений тим, винав він свій кишеньковий ніж і пігнав за своєю любовю, котра уткнула на двір. Тут на ул. Водній ч. 21 догонив її і ударив її два рази ножем, раз у груди, другий раз в околицю жовудка. Ранена впала на землю і в кілька хвилин пізніше померла. Убийця хотів відтан відібрати собі тим самим ножем жите, і став різати себе по шиї, але тільки зранив себе і то легко. Корольок арештував сейчас поліціянт Александрович і відставив на станцію ратунову. Тут перевязано йому рану і відставлено до дирекції поліції, а вона передала його до інквізиційного шпиталю. На поліції старав ся Корольок ще раз відібрати собі жите тим самим ножем, але йому в сій перешкоджено.

Ному шкодить алкоголь? „Місячник для поширення руху повздержливости“ відповідає на те питання ось так: 1. Церкві, бо люди через п'янство найбільше грішать, ломлять господські заповіді і роблять церкві всюд і ганьбу. 2. Суспільности, бо люди через п'янство ледадіють, ростуть кошта судові на удержання вязниць і домів для хорих. 3. Поліції, бо має клопіт з п'якками. 4. Робітничим організаціям, бо п'янство спричиняє багато нещастя при праці, бо робітник зле робить. 5. Громаді, бо має видатки на вдови і сироти по п'яках. 6. Робітникам, бо алкоголь відбирає силу до праці і спричиняє непотрібні видатки. 7. Господарям, бо рілльни, п'як, занедбує ріллю і домашнє господарство і припинає те, що мав вложити в господарство. 8. Ремісникам, бо п'яки лихо идять, лихо одягають ся і мають пусті помешкання,

а через те не заробляють від них ані купці, ані малярі, ні кравці, ні шевці. 9. Жінкам, бо чоловік, що любить запивати ся, не заробить багато, бо в дома сумно, бо муж клене, бє, шалє. 10. Дітям, бо живють занедбані, бо голодують, бо мусять перед батьком утікати і встилати ся його, бо марнють. 11. Молодіжи, бо алкоголь несе їм кращі нахилиности а також усі їхні забави, доводячи до суперечок і диних біяток. Без алкоголю було ба жите краще й веселіше. 12. П'якам, бо відбирає їм гроші, розум, здоров'я, волю, честь, сором, любов, віру, спасенє. 13. Тверезим, бо жите між п'яками є прикре, а навіть осоружне, бо світ через алкоголь є повен нужди і плачу так, що на вид сеї явної і захоуваної грижі просто кєрвуть ся серце.

Огні. Підчас Великодних свят було в Чернівцях дуже багато огнів. Перший огонь лучив ся о год. 12 в полудне при ул. Вовозій, та там сторож огнева заданила коминовий огонь в почині. Далекі грізніші розміри прибрав він на ул. Кушнірській, де зачав ся о пів до 1-ої год. в полудне, коли публіка находила ся на так званий променаді. Огонь, який повстав під ч. 21. в будинках п. Сабіни Журовської, повстав у ставин відій від наставленого біля неї самовара. Огонь обхопив швидко вперед деревляне помешканє п. Якубовської, а відси перенє ся до сусідньої наменці під ч. 21 а. Загрожєні партії, мешканці в сій домі на першій поверху, випроваджено, а сам дім уратовано. Шкода виносить около 11.000 кор., а навістила вона у великій мірі і о. Т. Волчука, якому погоріло багато річий на стриху. Дім був обезпечений. Крім сего згоріли два коні, власність властителя фіяків і дві пари саний, вартости около 2000 кор. — Коли угашено сей огонь, вибухнула нова пожежа в дозах над Прутом, коло млина Шлюсманна. Огнева сторожа, що сейчас там посиїшила і військо з касарні Альбрехта, залюкализували в протягу півтора години огонь, на протстороні 800² м. Причини того огню незнана, однак можна сподівати ся, що він вибухнув з папіроса, котрого хтось, не згасивши, неосторожно кинув на суху траву. Шкода виносить около 1000 кор. Гашєне огню на улиці Кушнірській йшло доволі пияво. Очевидці вкладають се на карб непорядности огневої сторожі, а ся на карб влізливости публіки, що беручись за не своє діло, лиш перепиняла ратунову акцію. Завинув тут і брак води.

Оповістки, іменованя і т. п.

В справі збираня писанок одержуємо отсей запис до поміщеня: Звісний наш вчений, антрополог і етнограф д. др. Хведір Вовк збирає в наукових цілях великодні писанки; хто із Ви. Земляків був би так ласкавим допомогти йому в тім ділі, зволить ласкаво прислати призбирані писанки неоплачено на руки Івана Раковського, професора гімназії в Коломиї. Дуже було би пожаданим подавати побіж місцевости, де зібрані писанки, також назви писанок і тих візріців, що на них виписані.

Із чернов. університету. Цісар іменував надзвичайного професора, д-ра Роберта Штерне-Давблєского, звичайним професором математики в Чернівцях.

Послідна (генеральна) проба „Заставнечного Бояна“ відбуде ся в неділю 22. цвітня с. р. точно о год. 12 в полудне. На пробу прибуде Ви. проф. Йозифович, котрий перебрав ласкаво супровід фортеп'яновий; упрашає ся проте, щоб ви. пані і пани прибули сеї днини в комитеті. — Ол. Кобилянський, голова.

До товаришів-учителів вижницького повіту. Комитет для вечериць поконференційних задумє урядити 1-го дня конференції спільний обід. Мало було би у своїм кружку забавитись та поготорити, а при тім уникнемо евентуальних неприємностей, на котрі наразє наше учительство з причини браку відповідних ресторанів. Огже хто з товаришів придучає ся до сеї гадки, нехай прише свою заяву на партії в як найкоротшим часі на адресу: Юрій Гордійчук в Виженці, п. Вижниця.

Загальні збори „Народного Дому“ в Чернівцях відбудуть ся не — як хибно було оповіщено — 22. цвітня, але на сьв. Юрія д. 6. мая с. р. о 3 год. по пол. в сали „Нар. Дому“. — Виділ.

Із „Бук. Бояна“. Проби Бояна до добродійного представлення відбудуть ся в п'ятницю і суботу точно о год. 7 в „Нар. Домі“ а в неділю о год. 6 в міській театрі вже з оркестром. — Від виділу.

Посмертні вісти.

В своїм маєтку Фелькермаркт, у Каринтії, помер д. 14. с. м. бар. Фелікс Піно. Покійний був краєвим президентом Буковини від р. 1870 до 1874, коли його постановлено намісником Триесту. Відтак став він намісником Австрії гор., аж 1881 р. покликавано його на міністра торгівлі в кабінеті Тааго. Та в наслідок несправильности в желєзничій управі мусів 1886 р. вручити свою димісію і обняв по смерті краєв. през. Алезанґо на ново буковинську президентуру; на уряді тім оставав аж до р. 1890, коли із тяжкої недуги очної мусів подати ся у затише приватного жита. Бар. Піно лишив по собі на Буковині добрі спомини головою із часів першоразової президентури задля незвичайної учености і доступности для еторіа. В. е. п.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщене: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова.

Належитостий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Прилюдна подяка.

Не могучи всім з осібна подякувати за докази співчуття які нам обявлено будьто писемно, будь особисто після страти нашої незабутної дорогої тітки, бабки, шуринки і швагрової, пані

ЄЛЕНИ де ВОЛЯН

з дому баронової Петріно-Арміс,

до глибини серця тронуті, почуваємо ся до милого обов'язку на тій дорозі зложити всім сердечну подяку за обяв будьто симпатії будьто за ласкаву прислугу у відданю послідної чести при похороні дорогої покійниці, а особливо: Єго Преосвященству Митрополиті Д-рови Володимирови де Репті, Всечестному прочому Духовенству, Єго Ексцел. Панови президентови краю Д-рови Октавіянови рицареви Регнерови де Бляйлебенowi і ц. к. державним урядникам, Вп. Панови ц. і к. генералмайорови-бригадієрови Ванкови враз з Вп. Панами ц. і к. Офіцерами, Сьвітлому Виділови краєвому і Вп. Панами урядникам тогож, Вп. бурмістрови міста Д-рови Едвардови Райсови і Вп. Панами радним міста, Високопрепод. о. надсовітникови гр.-кат. консисторії крилошанинови Келестинови Костецкому, Впов. Преложеньству ізр. громади, Хвальному Виділови товариства румунських пань, і Виділови черновецького тов. для добродійних цілий, врешті Вп. ріжним Заступникам властий, товариств корпораций, і Всій присутній П. Т. Публиці. Окремо з вдячністю дякуємо Вп. Пані президентовій краю Вп. Габріелі Регнер де Бляйлебен, та Вп. Пані бароновій Елізі Василько-Серецькій, жені маршалка краєвого, як також багатьом присутнім Паням.

Чернівці, дня 14. цвѣтня 1906.

Опечалена Родина.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровача ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частіших замовленнях відповідний рабат.
Рекламний неопечатаний візні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Мійске шкільництво в Чернівцях.

Нація повинна боронити свою мову
більше ніж свою територію — се пев-
ніша межа і міцніша границя ніж
форта або ріка. Втратити рідну мову
і перейняти чужу — се найгірший знак
підданства — се кайдани на душу. Втра-
тити національну мову — се смерть,
се значить, що армо вже віло ся гл-
боко.

Томас Девіс.

I.

(X) Заміток про мійске шкільництво в Чернів-
цях, яке повинно дати належну просвіту 13 тисячам
тутешніх Русинів, прямо годі не зачати від наведе-
ного висказу ірландського письменника Томаса Девіса,
який мав спромугу хіба надто добре зрозуміти усе
лихо, яке вийшло його народови зі денаціоналізацій-
ної системи англійських переможців. Зачали єї вони,
як і всі другі шовіністи, розумієть ся — від народної
школи, щоб вже там вивряляли дитячі душі, щоб
відразу повертати їх в бездушних і безхарактерних
лихварів-ренегатів, які відтак стають найлютішими
ворогами свого народу або не допускати їх загалом
до духового розвитку, роблячи їм науку недоступною
саме через чужу мову. Оттакі методи придержують
ся гнобителі й супроти нашого народу і то без роз-
бору — на цілій лінії, щоб тільки не дати йому мож-
ности підняти ся вище культурно. І так стає наш народ
вигідним орудиєм в руках переможців до політичного
поневолення і економічного виснагу! І повстає зло-
щасний *circulus vitiosus*: наш народ не може витво-
рити сильної організації, бо він темний та не про-
свічений, а темний тому, що не має на стільки по-
літичної сили, щоб вибороти собі школу і то свою
школу, яка бодя о стільки була корисна, щоб при
помочи рідної мови уможливила йому легше здобути
найзагальніші відомости, а відтак розширити її по-
глибити їх позашкільним читанем свогож таки пись-
менства. Польонізаційна система в Галичині, ма-
даризація по школах в Угорщині, а там чисте про-
гнане української мови із народної та й всякої инь-
шої школи в російській Україні — се лямідарно зобра-
жена чи не найкровавіша рана на тілі нашого на-
родного організму. А Буковина? Правда, тут змінили
ся відносини і то аж в останніх часах на ліпше.
Завдяки заходам руских політичних проводирів, які
відразу звернули свою бачність на народну школу,
та дякуючи невинності і повній посвяти по-
рученому собі ділі чоловіка, що опікуєть ся нашим
народним шкільництвом на Буковині — може

бути руске шкільництво народне на Буковині пред-
метом завидування інших країн, заселених нашим на-
родом. Влагословенні наслідки рускої школи на Бу-
ковині видно вже й нині на бравім парубочстві, яке
буде без сумніву красше господарувати на своїй
землі, як се дієть ся тепер. Можби думати, що ще
красше повинна стояти народна школа в столиці краю,
у Чернівцях, яким слідби стояти в сій справі хіба на
початковій місці перед сільськими громадами, де треба
було зломити тільки опору несвідомої, темної маси
і безсовісного понівствя й дідичів. І справді мійске
шкільництво черновецьке робить бодя на шапери зна-
чні поступи, як се видно із щорічних сумісних
справоздань, видаваних інспектором мійських шкіл
Йосифом Вотою. Та коли поставити питанє, який хосен
має із тих шкіл наш нарід, що ложить на них тільки
кєрвавиці — то прийдець його без пересадки назвати
ніяким, коли не сказати просто, що з них виходить
для нас тільки одна шкода. Черновецькі школи чужі
для руского міщанина! У них мова чужа: німецька.
На цілі Чернівці нема й одної рускої школи! Рускої
мови вчать тільки в деяких школах в перших роках,
трактуючи єї як конєчний засіб, щоб дитина дійшла
до можности вчити ся по німцям. По шести роках
науки дитина руска не знає прочитати по руски, бо
й се треба згадати, що руского вчать учительські
сили не укваліфіковані. За теж учителі, що мають
кваліфікації для німецької і рускої мови мусять задля
свого більшого образования оставати — підучителями,
бо на сталі посади вимагають конкуренції тільки німецької
мови викладової. Руска дитина черновецька або мусить
сидіти по кілька літ в одній класі задля чужої мови,
або зовсім не ходити до школи, бож, як виказують
справозданя, «рекєнтація руских школярів у Чернів-
цях що раз більше упадає. Хтож пробує ту школу,
виходить з неї звичайно душею калікою із затра-
ченим народним почуванєм або просто яничарем, який
відтак, перейшовши на менше славиші гімназії
а там і університет, помагає ворогові із усієї сили
„матір катувати“. Подивім ся тільки, як респекту-
ють нашу мову по черновецьких урядях, складах,
ремісничих вартатах а що найгірше таки в
домах наших міщан і інтелігентів, а побачимо,
які важкі кайдани вбирає наша громада на свою
душу через германізаторську а також і ромуніза-
торську школу, до якої так зітхає між иньшими і
митрополит Рента. Головне лихо такого стану мій-
ского шкільництва лежить в тім, що ним управляє
рада мійська, а зглядно вибрана нею рада шкільна
мійська. Та на цілу раду мійську є всего 2 Русини,
а ромунізаторско-германізаторський дух, яким є захоп-
лені черновецькі радні, не допустив до ради шкільної
мійської ні одного Русина! Годіж їти самохіть на зу-

стріч чистому народному самоубійству. Черновецькі
Русини мусять ужити найенергійніших средств су-
проти мійської репрезентації, що вміє й тількинайцять
літ не полагоджувати рефератів в руских шкільних
справах. До сего повинен доложити своєї езекутив-
ної влади і уряд політичний, якому хіба мусить
залежати на куьтурности своїх горожан. Та най-
важніше в сій справі ближше ознайомлене із станом
черновецького мійского шкільництва, чим думаємо за-
нятись на отсім місці.

Політичний перегляд.

Виборча реформа. Шанси виборчої реформи не
є такі невідрадні, як то старали ся представити деякі
круги сейчас по переведеню генеральної дебати по
першій читанню проекту. Всі визначні політики при-
знають, коли не голосно, то по тихо, що виборча ре-
форма мусить перейти, що єї не можна жадними ди-
пломатичними штучками усунути з дневного порядку,
і що вона мусить перейти як найскорше. Головною
причиною, задля чого виборча реформа мусить як най-
скорше бути перепроваджена, є теперішнє політичне
положенє на Угорщині. Сі пригожі обставини, до все-
сторонного розвитку, які має тепер Угорщина, де на
чолі стоїть правительство, котре всіми силами буде
перти до основаня самостійности Угорщини на еконо-
мічній і політичній поли зі шкодою Австрії, до того
правительство, котре має за собою цілий народ, при-
мущують австрійське правительство усунути всі колоди
з дороги розвою сєї половини Австрії, що в першій
мірі станеть ся по переведеню виборчої реформи. Тим
то тепер бар. Гавч дуже енергійно взяв ся до роботи.
Дороги, якими бар. Гавч хоче дійти до цілі, ще до-
кладно не знає, але сподівати ся можна, що бар. Гавч,
щоб приведати собі прихильність серед Поляків, Че-
хів і Німців, покличе представителів Кола польського
і иньших клубів до міністерської ради, і в той спосіб
зробив ті сторонництва прихильнішими до виборчої
реформи. Надто поробить він уступства що до числа
мандатів Полякам і Чехам, а для Німців утворить
такі обставини, що вони згодять ся на єго проект.
Що ті сподівана мають в собі реальну підставу, до-
казує хоч би те, що тепер бар. Гавч провадить пере-
справи з предсідателями парламентарних клубів. Одно
тільки лихо, що ті концесії роблять ся очевидно —
на кошт і так вже покровджених Русинів.

Положенє на Угорщині. Нове правительство на
Угорщині тішать ся великою симпатією. Головно че-

1) Габріельо д' Анунціо.

Контецца Галатеа.

Переклад О. ВАСИЛЕВИЧ.

I.

Галатеа холодно гляділа своїми зеленковатими
очима на папері, лежачі перед нею. Вона випрямила
свою ніжну та хупаву стать, з тріскотом заломила
свої руки і сказала:

— Я вже скінчила.

— Дякую за поміч, Галатео; ти певно змучи-
лась? — відповів легким тоном Цезар, що листкував
у великим фоліємі при стоячій пудлі.

— Троха. Тепер відпочину.

Вона попала у мовчанку. Легко спочила єї по-
дова головка на поручч старого скіряного крісла і на
мраморну блідість єї лица з'ступила легка тінь.

Усе в бібліотеці здавалось бути затоплене у
якімсь гарнім сні давних часів; запах свиячої скіри
і оріхового дерева наповняв воздух, а нечленимі по-
рошинки грались на сонці.

Від довшого часу віддавалась Цезар і Галатеа
студіям у чернечій мовчанці. Цезар прибув до віллі
брата своєї матери і шукав самоти. Тут хотів він
забути свою бурливо прожити молодість і всі свої
дині промахи, і справді його вниженість, непевність
його природи переходила поволи у вясуєну, усталену
всесвітність. Занимає штучною витиснуло на його естві
п'ятно одушевлення і учености. Поволи зблід огонь його
при таким житю і світлі кімнати, а диск його очей
потах і лица поблідли.

Галатеа була для нього тихою, задумливою то-
варшкою, котра ніколи не губила ся у лабіринтах
і арабесках учених писем. Немов безбарвна бланка

зросла вона у проиизуючій домовій меланхолії того
дому, у яким ніколи не чула веселого сміху своєї
матери...

Відна мертвца матір! З глибокою, любовою і болю-
чою усмішкою гляділа Галатеа на заслонений образ
небіжки.

Сей образ висів на побіленій стіні великої пустої
кімнати, що лежала на самім кінці віллі. Ніякий го-
дос не доходив там, а світло втискало ся через су-
щену заслону вимушено і трівожно.

Коли Галатеа у перше переступила пороги сєї
кімнати, перебігла по єї тілі якась ледово-зимна струя.
Їй здавало ся, що вона вступила у якусь підземну
півницю. Пустара сєї кімнати робила на ній вражіння,
немов би вона стояла проти якоїсь безконечности.
А преці остала вона там довго, довго, укліяла і мо-
лилась, молилась, коли підчас того протяг колісав
заслоною на образі. Єї блудні очі губили ся у тії
пустарі, молитва потанала у безвістї, що єї ледви
замітно і чути шептали єї уста. Поволи наступав
сумрак. Прилудлива темрява немов продовжала роз-
колісану заслону і їй здавало ся, неначе нескінчене
нагробне покривало наповняло простір своїм нечистим
воздухом. Єї огорнув страх; вона стала зимна як лід,
немов скаменіла, аж єї вкінці винесли бліду і обез-
силену.

Від тієї пори віддавала ся вона все тихій за-
душевній молитві на самотині, проливала слези і у
безтими призвала свою матір. Хотіла єї бачити, лиш
раз один, але живучи, а життем у віках, гарну, усміх-
нену, ах! раз лиш один!

„Вона справді була руська! Руська, як я?“ пи-
тала свого батька плачучи, і гляділа на нього смі-
ючись крізь слези.

І так зросла серед прибиваючого вуму. Вона
нагадувала поблідлі, без краски цвітї, живучі в тем-

ноті, що роблять вражінє, немовби їх звялила якась
хвороба, і вони додавали своїм сумним виглядом ще
більше суму єї зболілій душі, як вона на них
спогадала. Яєне соняшне світло разило єї, вона за-
кривала перед ним свої блідні, болючі очі, і спускала
на них свої довгі вілї.

Любила тільки цвітї за віллею, де цілі їх кущі
вели своє тихе життя: були там грубі, мясоти лі-
сточки брунатної краски, що переливалась з фіолковою,
вкриті металеву лисніючим мошком; там стояли кар-
ловаті, розлогі кущі, подібні до мертвого, величавого
ялівця, там розрастав ся просторо блідозелений гу-
щавник, що мав листе попринозоване білими жилоч-
ками, які мож бачити на хребті молодих жабок; там
росли і великі квіти на струнним бадляю з цвітєм
мов дзвіночки, блідо рожевим, подібні краскою до
людського тіла, а з їх чаш звисали азічковаті, жов-
таві пруточки; повні, білі голондри розливали там
свої сильні, мов бальзам, пахощі. Скорим летом плили
там метлики та знова скоро відлітали одурені. На
землі повзали слямаки та значили слід свій лисучою
смугою.

В тім місці радо пробувала Галатеа. Зхорілі
цвітї вражали єї особливе. Вони терпіли, як і вона;
були хорі, як і вона. І коли вона так стояла серед
тої цвітїстої повени у довгій, в садках спадаючій, су-
нї, то виглядала сама гей рідкий величний цвіт.
Незвичайно ніжне чути вазало єї з тими білими
сотоворіями, що, лишені соняшного слава, вели свій
бит у тіні і тужили, як і вона. Коли вона серед них
пробувала, огортало єї якесь сумовите думає. Спо-
мани манулого обіймали єї своїм подувом і вона від-
давала ся ціла роздумуваню про тайну смерті, що
єї житя заморозило вже від першого початку єї існу-
вана а від сьоню єї матери.

(Дальше буде).

рез те, що минули часи неспокою і настав час мирного розвитку. З великою симпатією приймає населення заяви міністра торгівлі Кошута, що нове правительство буде дбати головним чином про економічний розвиток Угорщини, яко підставу для політичної самостійності. — Вибори до союму вже розписані і майже всі мандати вже запевнені, лиш в кількох виборчих округах відбуде ся завзята виборча боротьба. З тої причини вже тепер можна мати певне поняття, як уложать ся сили партій в новім союмі. І так: партія Кошута 200 членів, партія конституційна 130 членів, людова партія 35 членів, нова партія 3, безпартійних 15, послів вишніх національностей 25, демократів 2, соціалістів 3; між безпартійними буде кілька членів давньої ліберальної партії, котра правила Угорщиною від 1867 р. а тепер вже перестане існувати, переживши свій вік. — Сими днями оголосили угорські часописи королівський маніфест, котрий мали вислати на випадок, колиб не було прийшло до згоди між короною а коаліцією. Маніфест був друкований в сотках тисяч примірників і вже готов був до розсилки, коли прийшла вістка про згоду і міністерство внутрішніх справ, в котрім нахилив ся склад маніфестів, одержало наказ знищити цілий наклад. Наклад знищено під доглядом урядника міністерства лиш один примірник дістав ся в руки ліка, котрий його передав редакції „Pest. Hirar“. Маніфест подає мотиви, длячого правительство рішило не розписувати виборів в часі, приписанім конституцією.

Землетрясене в Сан Франціско.

Страшна катастрофа в Сан Франціско перевишала своїми розмірами всі катастрофи, які случили ся послідніми часами. А послідні часи справді дуже богати в елементарні нещастя. Землетрясене почало ся рано о год. 5 минут 13. Три удари наступили один по другім. З тих два перші були слабші, третій був незвичайно сильний і спричинив ті страшні нещастя, котрі тепер збуджують грозу по цілм світі. Землетрясене тривало повні три минути і викликало серед населення Сан Франціско не даючи ся описати паніку. Богато людей спало ще твердим сном і погинуло під звалищами домів, котрі валили ся так скоро, що годі було з них уткати. Богатом удало ся утечи перед смертю в одній лиш нічній сорочці. Найсильніше навістило землетрясене західну надбережну часть міста і часть полудневу, де стояли цілі ряди пативерхових камениць, будованих спеціально для винайму. Під звалищами спочило багато трупів. Як се звичайно буває при землетрясенах, сейчас зпід звалищ вибухнув огонь, котрий з незвичайною швидкістю почав ширити ся. Перестрашені уратовані із нещастя почали утікати з міста і лиш мале число мешканців лишило ся ратувати тих, котрі зпід звалищ розпучливо кликали о поміч. Аж по опанованню першої паніки приступлено до ратувочної акції, в котрій брали участь люди без ріжниць стану. Також скоро прийшла поміч з околичних місцевостей. Огонь обхопив в одній хвили цілі дільниці, особливо надморську часть а ратувочна акція оказала ся безсильною з тої причини, що серед землетрясена попукали водопровідні рури і не можна дістати води. Щоб злокалізувати огонь, сторож огнева висаджує цілі домн динамітом в воздух. Сграти в людях величезні. Докладно всіх погиблих і ранених не можна ще тепер почислити, але числити їх треба на тисячі. Послідні вісти доносять про 10.000 трупів. Також матеріальні шкоди необчислені. Вправді цілковитому знищенню улягла лиш бідніша часть міста. Часть центральна, де стоїть много величавих падат, знищена лиш по часті; однак майже всі величаві будівлі ушкоджені, багато з них має підозрілі риси і грозять ще тепер заваленем. Більше шкоди, чим землетрясене всьо, наносить пожар, що нищить, що лиш опікало. Телеграфічне подучення перерване, газ і електричність знищені. Землетрясене навістило не лиш саме Сан Франціско, але розтягнуло ся на кілька соток квадратних миль, а як доносять з Чікаго, на цілий континент, де також спричинило величезні шкоди. В околиці Сан Франціско потворили ся в наслідок землетрясена щілини, в котрі позападали ся шини залізничні і трамвайові. В самім Сан Франціско лишило ся около 3000.000 людей без даху. Про знищене в вишніх містах Каліфорнії доходить також страшні вістки. Так в Санта Роза згинуло 200 осіб, а 10.000 лишило ся без даху над головою. Взагалі всі міста, положені над затокою Сан Франціско, підлягли страшним опустошенням. Після послідних вісток огонь обхопив майже ціле місто, і нема надії, щоб удало ся злокалізувати огонь, бо не стало вже пороку, і нема чим висаджувати домів в воздух. Що не пало жертвою землетрясена і вогню, те пало жертвою розбійських злодійських банд, що напливають із всіх сторін, щоб поживити ся серед загального замішання. Поліція має наказ, кожного прилапаного злодія стріляти, так, що до тепер убито около 500 злодіїв, аде се мало помагає, тим більше, що і самі поліцаї не „від того“. Так отже з великанських маєтків мешканців Сан Франціско ледви чи виратують соту часть. Підчас землетрясена майже зовсім западила ся полуднева частина Сан Франціско. До страшних спустошень долучило ся в четвер ще нове нещасте. Сильний приплив мора затопив велику часть міста, забрав цілі ряди домів і затопив кілька соток людей. — Правительство заняло ся за-

помоговою акцією для потерпілих. Для потерпілих призначило правительство мілон доларів. Крім того зарядило доставу власних шатер і запасів поживи для мешканців Сан Франціско і прочих міст, навічених катастрофою. Публика теж усильно заняла ся збиранем запомаг для нещасливих. На сю ціль збирають гроші по всіх містах, дають на сю ціль концерти і представлення.

Сан Франціско лежить на західнім побережю північної Америки, на півострові Каліфорнії і є столицею сего півострова. Сан Франціско є побіч Чікаго класичним приміром зросту американського міста. Ще в 1848 р. було воно малою оселею, положеною на малім півострові, що дежить між Океанічним Океаном а залівом Сан Франціско, котра була замешана рибакми і стрільцями. Колиж відкрито в Каліфорнії жиди золота, вістка про се пролетіла в моменті цілий світ і до Каліфорнії стали напливати цілі громади людей різного сорта. Богаті жиди золота давали відважним і підприємчим людям великі доходи. Повставала людн міста і оселі а на перше місце між ними вибило ся Сан Франціско. Тепер числить Сан Франціско около 400.000 мешканців і є найзначнійшим торговельним містом на західнім побережю Сполучених Держав. Визначаєть ся воно не лиш пригожим підсоном, але також тим від міст східного побережа Америки, що його торговельні інтереси тісно звязані з Азією, що й надає містови особливий характер. Цілу дільницю замешкують тут Китайці і инші народи Азії, що надає містови характер азійско-американського міста, де лиш зверхня форма носить характерні черти європейської культури.

Телеграми „Буковини“.

Дня 21. цвітня 1906.

Відень. Найближше засідане комісії для виборчої реформи відбуде ся у вівторок дня 24. цвітня с. р. о 5-й год. по пол.

Нью-Йорк. Втікачі із Сан Франціско подають потрясаючі описи терпіння мешканців і руїн міста. Пообривані електричні дроти загрожують житю. Сотні групів дежить по вулицях. Грозить небезпека, що до безвіддїя і безхліб'я прилучить ся ще й зараза. Безгранична жара ще степенує терпіння людей. Із обхопленої огнем різниці вирвало ся 300 штук худобя і гонило дику вулицями, роздонтуючи все стрічне. Після обернена в попіл цілої купецкої дільниці, найкрасших віль та кварталів, в якому містять ся наемні помешкання, сила вогню прислабла. В західній, новій частині міста огонь спинено. Число бездомних людей, що розтаборились в парку Іольденгаге, доходить до 200 тисяч люда.

Петербург. Комітет міністрів ради в дня 4. с. м. про виділене губерній сідлєнкої і люблінської (т. є. Холмичини) із привілейського краю (себто королівства польського). Комітет рішив, що таке виділене а поки що „не на часі“.

Льондон. До „Daily Telegraph“ доносять із Токіо, що після телеграм з Шангаєм вибухло в Тибеті повстанє. Війська хінські розбито.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. цвітня 1906.

Німецький Besitzstand у чернов. раді мійській уратований! Дня 19. с. м. відбули ся на засіданню ради мійської вибори нових членів до кількох інституцій, між якими найбільшу вагу мало деєйноване члена до т. зв. „Stadttrat“-у на місце пок. Ант. Бека. Іменем Німців зложив рад. проф. Цігляр заяву, що вони хотять заховати свій „стан посідання“ і ставлять із своєї сторони кандидата в особі п. Евгена Снера. При тім апелював до лояльності Жидів і пригадав їм, що, коли помер радний Розенцвайг, то Німці голосували на п. Брунштайна, щоб в той спосіб не наругувати стану посідання Жидів. На се заявив рад. В. Ясеніцький, що як довго до президії міста вибрано людей тільки з огляду на їх особисту спосібність, так довго Русини не підносили своїх окремих бажань, надіючись по вибранні повної обєктивності. Колиж пнів виточує ся в сій справі національне питанє, то він апелює до справедливости радних, щоб дали 13 тис. черновецьких Русинів заступство в президії та в управі міста. По сім режамував радний др. Лулу претенсї Волохів, які вже чимало захопили досі в свої руки, а сям разом з огляду на культуригерів мусіли примирити. Іменем жидівських одношльеників заявив рад. др. Штраухер, що вони мусять держатись зробленої умови, одначе права Русинів і Волохів повинні бути узгладнені вже при найближній нагоді, коли перемінить ся устав міста. По сім вибрано на 37 голосуючих 31 гол. членом „Stadttrat“-у німецького радаго Снера. По сім вибрано ще до ради убогих рад. Веґнера, до локально-санітарної комісії др. Ангавха і Прокоповича, до комісії апровізіонної рад. Сальтера, а до комісії класифікацій коний рад. Снера і Голічного. Значить ся — помянено

Русинів на цілій дній. Інакше й не може бути, як в раді міста засідають всего тільки 2 радні Русини проти культуригерско-волоської спілки. Надіятись на лояльність других, се значить чекати на сповненє наших справедливих бажань в безконечність. Одиноким нашим виходом є подбавє о політичне зорґанізованє черновецьких міщан (але не такими способами, із якими продукував ся прим. звисний безсовісний демарш на останнім чернов. вічу) та о здемократизованє мійської репрезентації на основі загального голосованя, яке єдине дасть всім черновецьким народам рівні права на місце германського „стану посідання“.

Страшний пожар навістив місто Снятин дня 19. с. м.; в протягу кількох годин згоріло 310 будинків. Огонь повстав мабуть через неосторожність, а вітер не полумія долиною, де мешкала переважна більшість руских і то найкрасших міщан, м. и. погорів звисний дич-патріот Іван Дутчак. Шкода не дасть ся обчислити, на кожній спосіб іде о сотки тисячів. 1500 люда остало без даху і хліба в крайній розпачі. На безпривольну поміч вислало гал. намісництво 5000 К. І при сім невнесказанім нещастю показались „користи“ з галицької русиноїдної політики, бо снятинський староста, спецієний Русин, так уміє „урядово“ траматити „Січ“, що они, лиш сам та там ще дихуть, а при огни годі їм явити ся! Най люди пропадають, воби лиш „Січ“ не було!

Архикнязь Отто, брат престолонаслідника Франца Фердинанда все ще пробуває в Шенау коло Теліць в товаристві свого камердинера. Від часу операції більше говорити не може і порозуміває ся таким робом, що все пише на картці. Він є так хорий, що про виїзд на полудне нема й мови. Не міг виїхати навіть до Відня, щоб побачити ся із хорою жінкою.

Местник Спіридонової. Страшні туртури, яких допускали ся російські салдати на убійничій ката тамбовських мужиків, від. губ. Люженковського, Марії Спіридонової, викликали страшне обуренє не лиш за границею, але і в самій Росії, де, хоч факти салдатского насилья на днєвнім порядку, то однак факт насилья і тортур над Спіридоновою міг обурити навіть притупілу вразливість російської опозиційної публики. Тепер на катів Спіридонової надійшла хвиля пієтети. Ось з Борисохаїбска доносять, що там рапів в церкві якийсь незнайний чоловік з революверовими вистрїлами офіцера Абрамова. Абрамов сїдуючого дня помер. Убійник щасливо утік. Абрамова першого постигла куля местника через те, що він найбільше прославив ся підчас тортурованя Спіридонової. Він іменню знасилував її, скатовану салдатами, тоді, коли вона вже не в своїй була боронити ся. Про убійство Абрамова подає „Стража“ доволі сензацийний здогад, а то, що його вбито тільки ізза того, щоб не допустити до судового слідства, а затерти цілу справу. Про саму Спіридонову кажуть, що у неї розвинула ся в тюрмі дуже остра туберкульоза так, що вона ледви чи доїде на каторгу, на яку єї засуджено. Після лікарської думки вона вмере на шляху.

Примус сповіди для учеників і професорів гімназійських знесло російське министерство просвіти після новозатвердженого закона про свободу сумління.

Звисний о. Юрій Гапон, якого роля почала ставати чим раз більше загадочна в виду річній, які вийшли на яву в останнім часі, буцімто він брав ти сячі у правительства Віттого, пропав без слідку. Дня 27. марта вийшов він на якусь конспіративну нараду і від того часу загинув про него всякий слух.

Будова купелевих будон на Пруті. Проект будови купелевих будок, котрий виготовив мійський уряд для будівель, прийнято на засіданню магістрату дня 28. марта с. р. і віддано раді міста до остаточного порішення. Після сего проекту поодинокі будинки будуть спочивати на залізних основах, і будуть будовані в той спосіб, що буде можна їх скоро будувати і розбирати. Ціла будова має бути поділена на дві часті: відділ для дам і панів, а кожний з тих відділів має складати ся з 4 сільних а 4 відділних місць для купелі. Кожде місце має знов розпадатися на три відділи. Цілий купельний заклад буде складати ся із 24 осібних місць для купелі, із 112 кімнаток для розбираня замиканих, а при тім в сільнім відділі на лавках приготоване місце для 200 осіб. Так отже в один час буде могло купати ся 360 осіб. Купельний заклад буде побудований 50 до 60 метрів понизше цісарского гостинця по правім боці ріки. Ціла будова буде коштувати около 102.000 кор. Коли відповіди чинники поспішать, то можливо, що ще сего року будемо купати ся в нових будках.

Огонь. Дня 14. с. м. коло години 3. по полудни вибухнув в громаді Банилів огонь, що знищив сїм господарських забудовань разом з господарськими знаряддями і збіжжєвими запасамп. Шкода виносить около 12.000 кор. з чого лиш невеличку часть покрпе асекурація. Причина вогню незвана.

Убійство. Дня 13. с. м. о годині 9 вечером убила в Камені Олена Мештук по короткій сварці Марію, доньку Юри Кошуляки. Зиярлом убійства був звичайний кухонний ніж. Того самого дня поранила вона також ножем в голову Івана, сина Василя Ласківчука і Цю, доньку Олексі Черньовського. Сама убійниця зранила себе по докопанім убійстві ножем в череву і відговкла собі мотикою палець на лівій позі. Ранену убійницю відставлено возом до краевого суду.

Жертва неосторожності. Дня 7. с. м. обходився Йосиф Луну, сина Павла, замешкалого в Арборі, так неосторожно з револьвером патроном, що сей вистрілював і зранив його тяжко. На підставі розпорядження громадського лікаря перевезено раненого до шпиталю до Чернівців, де він дня 9. с. м. помер при операції.

Сегорічні цісарські маневри відбудуться на початку вересня на Шлеску. У них візьмуть уділ корпуси I. (Кранів) і II. (Відень). При боці цісара будуть знаходитися архієпископ Франц Фердинанд, Фридрих Райнер, Леопольд Сальватор а може і Франц Сальватор.

Ліси горять в Русній Молдавиці.

Вибух Везувія. Везувій ще вправді пілковито не затих, але вже не проявляє тої сили, як передше. Попіл і пісок із кратеру не роблять багато шкоди через те, що вітер несе їх на Огаяно, що й так давно вже засипане і завалене. В п'ятницю падав в Неаполі дощ, по дощі повстало по улицях таке болото і грязюка, якої ніхто не бачив. Брудні лахи і стіни домів роблять дуже пригніблююче вражіння. Ціла околиця Везувія насичена сильно електричністю до тої степені, що ті, котрі підходять ближше вулкана, почувують електричні потрясення, особливо на кінцях пальців, звідки перескакують електричні іскорки, коли доторкнуться якого предмету. Найбільше доскують тепер брава/води. Густий град розпаленого каміня і попелу висувив до тла всю околицю так, що воду треба спроваджувати аж з Неаполі. Взагалі найбільше нещастья спричинили каміня і попід, котрі в декотрих місцевостях лежать верстовою, грубою на кілька метрів. Так торговельна галя в Неаполі, церков і багато домів в Ст. Джусепе і майже всі доми в Огаяно завалили ся під вагою веретви попелу. Сподівати ся треба, що хоч вибух ослаб, та не скоро зовсім скінчиться ся, тим більше що підземні сили ще не успокійли ся, як про се свідчить вістка про нові землетрясення на Формозі, в Америці та в Норвегії. Сади вибуху Везувія сконстатувала метеорологічна станція аж в Пуриху під формою жовтого пороку. Появу його сконстатовано передовсім в середу рано на озері цурихськім і в околицях. Жовтаву мряку видно і в горі, а від середи вкрила ся тим пороком ціла північна сторона Альп. Мрака попелова посуває ся із швидкістю 15 м на секунду. Огсе явище тим більше замітне, що вулканічний порох на те, аби дістатися від Везувія до Швайцарії, мусів в простій дній зробити дорогу 850 km і то понад хребет Альп, які декуди доходять до 4.500 m висоти. Се наглядно говорить про силу і обильність теперішнього вибуху Везувія.

Процес між котом, псом а коровою се мабуть не аби яка невидальщина, а рішав ся він сими днями перед одним судом у горішній Швабії. Підклад розправи був такий: Кіт, заважко гонений розлученням псом, ратував ся утечею до стайні. Доля чи там лихо хотіло, що в стайні була корова, яку наймичка як раз доїла. Кіт у розпачі вискочив на корову, а ся, налякана несподіваним его скоком, кинулась, вивернула дійницю з молоком та ще й показічила наймичку. Після закону відповідав кожний властитель за шкodu, яку заподіяло його звіря. Отже в розправі о відшкодоване наймички прийшлося судови рішати трудно квестію, хто тут найбільше винуватий: пес, кіт чи корова? Хоч винуватки справи не затемнювали взаїмним спиханем вини, всеж таки суди не могли сеї справи розв'язати і пішли по слідах Соломона, рішаючи, що вина всіх трох обжалуваних є однакова, так що їх властители мають вернути високість шкоди і нагороду служниці за біль в трьох рівних частинах.

Оповістки, іменованя і т. п.

Із краєвого правительства. Краєвий президент переніс повітового камісара Ілію Манейовського із Турагумови до Вашківців, конценісту кр. прав. д-ра Роберта Голява з Радівців до Турагумови, концен. кр. прав. д-ра Вільгельма Бекера із Турагумови до Радівців а конценісту кр. прав. Бруна Вайса із Вашківців до Турагумови.

Субвенція для руских товариств. На вчорашнім засіданні великого відділу буков. каси щадничої призначено бурсі „Народного Дому“ 200 кор., а тов. „Шкільна поміч“ 100 кор. Крім сего признано ще 100 кор. комітету для будови гр. кат. церкви. Щоб зрозуміти покривджене Русинів у сій справі, треба сказати, що до розділу на добродійні цілі прийшло ні менше ні більше як 21.750 кор., які посилались обильно на цілі німецькі й волоскі.

Вінчанє п. Михайла Догомилі, судового авскультанта із п-ю Йосифою, дочкою старшого геометра евіденційного Кароля Бурггарда, відбуде ся нині о год. пів до 8-ої веч. в черновецькім римо-кат. костелі парохіальнім.

Особисті вісті. Ц. к. краєвий президент іменує сав укінченого студента прав Евгена Люца концентивним практикантом в відділі політичної адміністрації Буковини.

Надзвичайні загальні збори тов. „Руска Школа“ в Путилові відбудуть ся в неділю 22. с. м. о 2-ій год. по полудні в школі народній в Путилові з отрим днешнім порядком: 1. Привітанє і справленє протоколу з послідних годовних зборів. 2. Народи над дорожним додатком для гірських учителів. 3. Евентуалія. — М. Дашкевич, голова; А. Мандрик, писар.

Конкурс. Вже розіграно конкурс на більше число державних стипендій для учеників державних, промислових шкіл, країв репрезентованих в Раді державній. Висота стипендій виноситься на Буковині для ц. к. державної промислової школи в Чернівцях місячно 40 кор., для фахової школи виробів з дерева в Кімпольові місячно 30 кор. Кандидати мають виступити степенійні подана до ц. к. міністерства просвіти і віроісповіданя з відповідними документами до 15. мая 1906 року, через дирекцію тої школи, в котрій вони заміряють побирати науку в шкільнім році 1906/7, і то навіть в тім випадку, коли місце положення школи знаходиться ся в иньшій краї, як місце замешкання стараючого ся о стипендію. В поданню, згідно в долучених до подання документах, мусять бути подані докладні звістки про: 1) імя і вік кандидата (свідчення уродженя, згідно хрещеня), 2) його родичів і його приналежність (посвідчення приналежності), 3) рід і час його повсякчасних практичних занять (шкільні свідчення і свідчення праці), 4) його шкільне образование (шкільне свідчення за посідний курс або рік і віхідне свідчення із промислової школи, до котрої він коли небудь ходив. Кандидати, котрі підчас вношеня подання ходять до школи, мають долучити свідчення з посідного півкурсу), 5) Занятє (стан), місце замешкання, стан маєткості і фамілійні відносини його родичів, згідно його самого (свідчення убожества).

На будову руского-народного театру у Львові зложено в марті сего року 1.728.88 корон. Загальна сума складок виносить 172.371.63 корон.

Із штуки і літератури.

Літературно-науковий Вістник. Річник IX. Том XXXIV. Книжка IV. за цвітень 1906 містить: Марія Юльєнко-Здановська: Під сню пору. — Ольга Кобилянська: Ідеї (новели). — А. Коваленко-Журбенко: Одинадцять днів на панцирнику „Князь Потемкинъ Тавричеській“ (конець). — Зенон Мислович: В горачці. — Віктор Зобіла: Сльви кризь сльози (конець). — Іван Франко: До біографії та характеристики В. Зобіли. — Христия Алчевська: Далеко, далеко... — Тавричанин: Рух (непсихологічне оповідання). — М. Лозинський: Становище польських і великоруських соціалістичних партій до українського питання (д. буде). — Петро Тодоров: І знов зацвітуть цвітій. (Із бол. пер. В. Гнатюк). — Наукові листки. Ів. Франко: V. Ісуса чи Варралу? — Густав Гаерштам: Мрії Карини Брандт, переклав В. (д. буде). — Козачка: До журналу, — Антін Ліхтенберг: Гайне і Сан Сімонізм (кон. буде). — Генріх Гайне: Флорентійські ночи. (Кон. буде). Пер. Іван Франко. — М. Грушевський: З біжучої хвилі. Польсько-українські мотиви. — Михайло Лозинський: З австрійської України. — Програма української демократично-радикальної партії. — Бібліографія. — Книжки надіслані до редакції. — Оголошеня. — Адрес ред. і адм. Л. Н. Вістника: Львів, Чарнецького 26.

„Ukrainische Rundschau“. Vormalis: „Ruthenische Revue“. Monatschrift. Herausgeber: Reichsratsabgeordneter Basil v. Jaworskyj. 4. Jahrgang. Aprilheft. Nr. 4. Inhalt: Die Teilung Galiziens. Vom Reichsratsabgeordneten Basil Ritter v. Jaworskyj. Die Universitätsfrage in Lemberg. Von Wolodymyr Kuschnir. Die Stellung der polnischen und russischen revolutionären Parteien zur ukrainischen Frage. Von Mychajlo Lozynskyj (Lemberg). Die ukrainische Literatur (1798—1905). Von Mychajlo Motschulskyj. Ihr Gelächter. Eine Skizze von Mychajlo Kocjubynskyj. Rundschau. Ein Stimmungsbild aus Odessa. M. M. Aus der ukrainischen Presse. Buchbesprechungen. Bücheranlauf. Redaktion: Wien VIII/2. Administration: Wien, XVIII/1.

„Вільної України“ третю книжку за марот сконфісковано дня 31. марта в друкарні.

Правда обь украинифильствѣ. Я. Демченка. Киев. Типографія Т-ва Н. Н. Кушнеревъ и К. 1906. Ст. 40. 8-ка. Ціна 20 коп.

Конфіскація „Отамана“. Урядова „Czernowitzer Zeitung“ оповіщає: Коломийський суд окружний, як прасовий, рішенем із дня 7. цвітня 1906 ч. 2/906 наказав дальше розповсюдженє руского календаря „Отаман“ на рік 1906 за статю „Про буковинські Січі“ на основі §§ 63 і 302 зак. карн.

Український театр в Парижі. Український артист Ф. Левицький поїхав із своєю трупою до Парижа і там дають українські вистави. До театру ходить багато людей.

Шевченківський концерт в Заставні відбуде ся в сали касиновій дня 27. с. м. Програму подамо в судуючій числі.

Гостина „Селяньского Театру“ в Сторожинці. Пишуть нам: Велими милу несподіванку зробив нам „Селяньський Театр“ під дирекцією п. Івана Захарка, давши тут два представлення а то: 7. цвітня „Наталку Полтавку“, а 8. цвітня „Сватанє на Ганчарівці“. Такої інституції, як театр, нам буковинським Русинам досі не доставало. Вона мати ме в теперішній добі відродженя велике значінє в поступі культурного життя. Наших селян і міщан більше займає театр, чим відчитив наукові, до яких вони переважно ще

мало приготовані. А коли „Селяньський Театр“ так гарно свою задічу сповняє, то заслугоє вловні на як найревнійшу підпору, так з сторони публіки, як і з сторони наших щирих народних послів, аби ся одинока інституція на Буковині не упала. Дивлячи ся на поправну гру сеї дружини, відноситься ся вражінє справдішного театру. А прецінь се люди праці. Кожний із дружини, працюючи в своїм фаху цілий тиждень, находити тільки витривалости і замилованя до точного вишколеня своєї ролі! З признанєм треба заявити, що оба представлення, дані в Сторожинці, удала ся дуже добре. Гарні, нові декорації і костюми з одною, а умілі ролі, чисті, красні голоси та акторські талани членів дружини з другої сторони, зробили на тутешню публіку загалом дуже миле вражінє. Найкрасні сили які посідає „Селяньський Театр“, се его режисер пан Уманський, дальше пані Кордасевичева, панна Остроньговска (сопраністка), пан Созанський, пан Копчинський (характеристичні коміки). А й молодші сили пан Рущкий і пан Робачек (тенор), ручать за добру будучність „Селяньского Театру“. Словом, трупа гарна, вишколена і нічого їй не мож закинути. Праця була щира — та на жаль сторожинецька публіка ні одно представленє не підперла так, щоб хоть кошта покрили ся. Правда, що тут рускої інтелігенції мало, а знов Русини міщанє й селянє, заняті весною та приготуванєм до свят великодних, взяли не так значну участь в представленях — всеж таки рознеслась добра слава „Селяньского Театру“, яка дає запоруку на ліпші матеріяльні успіхи в будучности, що дай Боже! Не завадить при тім згадати, що „Селяньський Театр“, таку чисто культурну інституцію, привитали завзятою контрагитацією нашні „найбогачіші“. Очевидно їм заздро, що не мають своєї людської сцени. Оттака сліпа ненависть до чужої культури се найліпше свідчення убожества для тих шовіністів, одначе їх заходам все таки не вдало ся стероризувати всеї інтелігенції волоскої, бо й між ними є розважні люди. — *Очевидець.*

Руский театр грати ме у Львові ще тільки в неділю, а відти переїздить до Тернополя. Для характеристики польского шовінізму треба згадати, що львівська міська ком. театральна не дозволила нашій трупі грати у міській театрі, дарма, що на се згодив ся був дир. льв. міського театру п. Т. Павліковський!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ДО ГІГІЄНИ ЛЮДСКОГО СЕРЦЯ.

Проф. берлінського університету др. Гольдшайдер пише у своїй книжці: „Hygiene des Herzens“ сльдуючі замітки про гігієну серця. — „Особливу вагу має окріпленє серця для жончини. Занятя матери вимагають, щоб вона мала не лиш добре серце в перенесім значіню, але аби мала також сильно розвинені серцеві мязи. Як важне є у неї здорове серце, можна вивести із того, що жінки, котрі хорують на хабі серця, находит ся в часі стану бременности і при породі в небезпеченстві жити. Дальше: для розвитку молодої істоти, наводячої ся ще в доні матери, само собою рівномірна і сильна циркуляція крови має також першорядне значінє. Так можна сказати, що будучність народу залежить від здорового серця жінки. Консеквенція сеї гігієничної правди проста. Найбільший ворог серця, розніженє, мусить бути раз на завжди усунений із вихованя дівчат, із життя жінки. Вправи мязий, гімнастика, гартованє — се перші способи удержаня здоровля серця. І справді сучасна оуспільність йде по тій дорозі. Нові напрями в вихованю дівчат, що кладуть сильну вагу на фізичне здоровлє дівчат, сгідно у кожної європейської оуспільности. До гігієни серця належить також плеканє кожї. Частійше допусканє безпосередного діланя повітря, або зимної води на відкрите тіло ділає корисно на серце. Болзлива привычка удержувати безперервно однакову температуру тіла і хоронити його від зимного повітря і води веде до знеможєня кровоносних посудин, котрі відвикають сповняти свою найважнійшу функцію: корчити ся і розширятись і через те ставать неспосібними до реагованя на вплив окруженя. Коли приходять до того, щоб через відповідно прискорєну функцію охоронити тіло перед перестудою, розніжені посудини не можуть тоді сповняти своєї функції. Щоб не дати їм відвикнути реагувати на зміни температури, найкрасше мити ся зимною водою. Коли виставляють ся кровоносні посудини на діланє зимної води, то вони найперше стягають ся, а відтак сильно розширяють ся. Ізза того приємно тепло по зимній купелі, що є рівночасно знаком нормальної прикмети і реакції кровоносних посудин. При тім мають зимні купелі ще й вплив на побудженє нервів. Рівномірне митє зимною водою вправляє кровоносні посудини в їх функції і є для них тим самим, чим для иньших мязів гімнастика. Особливо корисним є виставляти шкіру на вплив зимного повітря, що повинно діяти ся найраднійше в формі так званих „воздушних купелів“. Не треба забувати, що дуже важним є купанє ніг у зимній воді, ходженє по зимній землі і холодній росі, щоб не ослабляти функцій кровоносних посудин на ногах. Зимна нога вигворює зимне, непрямєне почуванє в цілім тілі і ділає в той спосіб на „настрій і сиду думки. Бо стан кровоносних посудин ноги, не спосібних до корчєня, уділаєг ся в великій мірі також дальшим частям тіла.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 30 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошенія редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Руска Каса

для ощадності і пожичок

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою.

Виказ діловодства.

За місяць марець 1906 року.

	Стан з початку місяця.		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінцем місяця	
	К	с	К	с	К	с	К	с	К	с
Число членів	922	—	46	—	968	—	5	—	963	—
Конто паїв	55512	23	2500	—	58012	23	217	25	57794	98
Конто резервового фонду	10447	57	2551	92	12999	49	—	—	12999	49
Конто щадничих вкладок	236841	09	22391	37	259232	46	27393	24	231839	22
Конто реєскомпту	114150	—	72690	—	186840	—	19460	—	167380	—
Конто иньшого чужого капіталу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто векслів	302274	—	103115	—	405389	—	69177	—	336212	—
Конто довжних записів	115263	12	18540	—	133803	12	3542	50	130260	62
Конто відсотків	4378	94	4100	20	8479	14	1903	86	6575	28
Конто відсотків від вкладок щадн.	—	—	54	80	54	80	—	—	54	80
Конто провізій	933	50	2925	29	3858	79	—	—	3858	79
Конто адміністраційних видатків	224	32	277	83	502	15	—	—	502	15
Конто платні	566	—	283	—	849	—	—	—	849	—
Конто чиншу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто інвентаря	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто на диверса	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто дивіденд	1576	40	2446	70	4023	10	70	30	3952	80
Конто страт і зисків	8939	28	—	—	8939	28	8939	28	—	—
Конто каси	2266	93	182324	98	184591	91	180312	56	4279	35
Конто податків	95	67	58	—	153	67	—	—	153	67
Конто ріжних паїв	4385	—	—	—	4385	—	—	—	4385	—
Конто цінних паперів	10327	57	2459	92	12787	49	—	—	12787	49

Чернівці, дня 31. марця 1906.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Звичайні загальні збори весняні каси пожичкової і щадничої для громади Нові-Мамаївці, стоваришене зареєстрованого з необмеженою порукою, відбулись 29 квітня с. р. о 2-й год. по полудні в шкільнім будинку з таким порядком нарад: 1. Отворене зборів і прочитане попереднього протоколу; 2. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини за діловий рік 1905; 3. Внесок ради надзорчої дотично справоздання касового, замкнення рахунків і білянсу старшини стоваришене за діловий рік 1905, звільнене старшини, касиєра і ради надзорчої за їх обрахунок і діловодство. Відшкодовання касиєра і розділ чистого зиску; 4. Внески старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та пожичок, висота пожичок, які старшина має право зятигнути в іменні стоваришене; 5. Вибір ради надзорчої, касиєра і призначене платні для него; 6. Призначене урядових годин, платні за хату для стоваришене, одного члена, котрий би підчас урядових годин виравляв ся в книговодстві; 7. Вільні внесення. *Іван Якубович, нач.*

Весняні загальні збори рускої каси пож. і щад. для громади Чагор відбулись 29. квітня с. р. о 2 год. по пол. в помешканю учителя Киселиці зі слідуючим дневним порядком: 1. Ухвала річного обрахунку і білянсу; 2. Доповняючий вибір старшини і надзорчої ради і 3. плата касиєрови. *Николай Колбук, нач.*

Другі загальні збори каси пож. і щад. для Крещатики стов. зареєстр. з необ. пор. котрі відбулись 29. квітня с. р. в 4 год. по полудню в помешканю каси в Крещатику порядком дневний: 1. Доклад старшини о состояню стоваришене, о діловодстві старшини і надзорчої ради; 2. Приняте білянса на 1905 р. 3. Рішене о употреблене чистого зиску; 4. Допоміжні вибори надзорчої ради; 5. Піднесене процентовой стопи; 6. Свобідні внесення. *Евгеній Горечкий, голова.*

Загальні збори каси пож. і щад. для громади Витилівни відбулись 29. квітня с. р. о 11 год. перед полудним з отсим дневним порядком: 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини за рік 1905. 2. Рішене зборів про річний обрахунок і білянс. *Георгій Войчук, нач.*

Весняні загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Тарашани відбулись 29. квітня с. р. о 2 години по полудню в шкільнім будинку. *Іван Бунатар, нач.*

Весняні загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Дихтинця с. з. з. н. пор. відбулись 29. квітня о 10 год. перед пол. в шкільнім будинку з слідуючим дневним порядком: 1. Справоздане старшини і касиєра; 2. Народи і ухвали над висеннями старшини і ради надзорчої щодо ужитку чистого зиску; 3. Вильосоване двох членів; 4. Евентуалія. — Сим запрошає ся всіх членів щоби зияли ся точно в означений час. В разі би в тім часі не зияли ся всі члени, то збори відбулись ся о 11 год. при всякім числі членів. *Павло Маковецкий, нач.*

Нам потреба тепер

по сьвятах і в тягу року

10.000 РОБІТНИКІВ

всякого рода. Передовсім маємо велике запотребоване до робіт в поли, при фабриках торфу, гіпсу, желіза, цегольних і т. п.

Плата єсть дуже добра а притім пани дають ціле удержане, станцію, сінник і коз до слани. — Найлучший примір нехай служить сей, що хлопець від 18 до 22 літ до коний має на рік ціле удержане і 120 до 150 вр. чистого гроша. До Мислович треба собі самому оплатити подорож а Ухати єсть найлучше на Краків, звідки бере ся білет до Мислович. Всякі запитаня просимо звертати на адресу:

Vermittlungsamt in Myslowitz Oberschlesien.

Книжка робітнича або потверджене з громади вистарчить. 55 1—1

Урядник

54 (1—3)

державний, Русин, вдовець, не маючи ближших знакомств, глядить тою дорогою, товаришки жити, особи тихой вдачі і доброї господині, старшої панни або вдови бездітної, Русинки; маєток пожаданій. — Справа трактує ся на серію. Блондинки мають першенство. За дискрецію ручить ся словом чести Точніші інформації під адресою: „46 W. B.“ poste restante Rzeszów.

Колесо!

Мужеське колесо з року 1905. „Weffenrad-Steyr“ і жіноче „Dürkopp-Diana“, оба в дуже добрім стані, зараз до продажу під дуже добримі усливьями. Просить ся о марку на відповідь. 53(1—3)
Адр. Е. Гуцайло, Глібока.

Неоціненім скарбом

для нещасливих жертв самогасел і тайних гріхів молодости є славна книжка Дра Ретана

Власна охорона

63 нахлад із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най чітше є ілюстрацій хто тернить на стріпні наслідки того налогу, щирі єї поради ратують рік-річно тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через шпшу. 46 4—36

Перша заповідь!

Шануйте ся

і тримайте ся заї запашку есенцію розпашку Elsa-Fluid зларкою „Elsa-Fluid“.

ака при запашках, ревматичних болях, ранах, запашках, корчах, болях руц, ніг, гошов, зубів, крижній нерви, мускулів, в пострій (Hexenschuss), анкилехиз, інфлюенці, мігрени, нево ділає, усуває ослаблене, змучене, запашке, біте серця, глухоту, недугу очей, грудий, тостощ і загалі горничковий стан тих недуг.
12 малих флашок або 6 великих подвійних коштує 5 К. флашко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 30 с., 48 малих або 24 подвійних 16 К. Доставка можлива у вилахода Е. V. FEL-LEB-a, в СТЭВІЦІ, Elsaplatz (Кроація).
Поручаємо знаменити перечичаюче средство пігулки ФЕЛЛЕРА з заркою „Elsapillen“ 6 пуделчок 4 К. Они дуже добре ділають в терних изолудковиз, затвердінях і т. д. ПРАВДИВИЙ БАЛЪСАМ продає ся лиш 2 тузники флашочок по 5 К. флашко. I. 45 9-10 с. н.

Книжка про подруже

Дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціна книжки інт. книжок грати.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 5—52

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ности поштової.

В справах редакційних можна устно поро-
зумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Замовлена овація для митрополита Репти.

Митрополита Репту так зворушала руска депу-
тация до п'яра, а ще більше прихильна відповідь,
яку вона одержала від компетентних кругів, що нараз
почув у своїм серці потребу відвідати своїх руских
вірних, яким дові був тільки вітчимом. Ось в пере-
їзді із посв'ячення церкви в Черешенці прибув в не-
ділю до Кіцманя, а відти до Валяви. Преосвященний
став так ласкавий, що навіть не аби як солодко про-
повідує, і то по руски до вірних, аби тільки вони по-
розуміли, на яку страту наражають себе, домагаючись
визволу із під його румунізаторської кормиги. Румуні-
затори зважили ся ще й на якийсь спосіб парализо-
вання домагання руского народу о розділ диєцезії. Ось
по краю розкинуто таку миролюбиву відозву волоскої
партиї уряду:

„Ваша Всечесности! Ви, Пане! На нашу право-
славну церкву, яка в часах важких навіщеня і най-
тяжшого лиха okazала ся найсильнішим забором
нашого (отже волоского — Ред.) народу, стали від
якогось часу як найзавзятіше нападати єї мимі
сина. Русини, форитовані і сильно запомагані папу-
чними політичними струями, внесли в нашу (!)
церкву політику із вейма єї наслідками і в той спосіб
викликали завзяті борби. Церква, покликана до пікло-
вання ідеальними добрими і ширени мира і доброї
згоди, як між поодинокими одиницями (прим. між
рублеханами і румунізаторами — Ред.) так і народами,
стала для згаданих політиків ареною політичної борби
і здобутків. (Дякувати за признане! — Ред.)

Ціль єї акції є зовсім ясна. Провідники Русинів
стремлять в першій лінії до ослаблення нашої
православної церкви, а далше до єї цілковитого
знівечення (!). А що теперішні рускі послі
прийшли до переконання, що ту ціль легше осягнути
через розділ і нелад у ній, задля сего стремлять вони
до кривавого рускої диєцезії, в якій би могли госпо-
дарувати після власного уподобання. Коли вони єю
ціль осягнуть, тоді нападуть вони на прочу частину
церкви, щоб стати панами цілого краю. (Що за дар
ясновидження! — Ред.). Небезпека велика. Церкві
грозять потребаючі кризи.

Тим розкладовим стремлінням опирає ся наша
улюблена і вельми поважана голова церкви Преосвя-
щенний митрополит др. Володимир Репта, як гравітна
скала. (От і Волохи признали, що Репта має для
руских вірних серце, як камінь. Ред.). От тому то
Русини, знаючи добре, що, хто хоче розігнати вів-
ці, мусить вперед нападати пастиря, стали в по-
свіднім часі в парі із згаданою акцією найзавзятій-

ше атакувати митрополита. Борба прибрала характер
дуже низький. В пресі, сеймі, парламенті і на народ-
них зборах, де гр. кат. (!) Русини мали біль-
шість, тоштанно рівно з болотом авторитет нашої
дорогої голови церкви в безсоромний спосіб.
Всі його заходи около добра (!!) церкви пояснювано фал-
шиво. Ніякого і найбільш осудливого средства не по-
лишено, щоб лий нападати на високу особу нашого
пастиря церковного. В виду сего сумного положення
годі нам диєцезіянам, духовним синам Єго Пр-ства,
бути рівнодушними. Напади, вимірені проти голови
церкви, залучують також нас. На припадках левадах
Буковини розвельможить ся хто якийсь, а не сини
нашої церкви і сини нашого народу. (Боже, як сум-
но! Ред.).

Із сего поветає для нас святий обов'язок ста-
нути разом довкола нашого дорогого й бравого князя
церкви, щоб показати йому наше найповніше довіре
і належно пошанувати його ревність для добра цер-
кви. Наші вороги мусять переконатися, що в борбі,
яку вони викликали, зустрінуть одностільну
фалангу, яка буде бороти ся за свої (?)
святі права (?) до посвідного віддиху.

В сій цілі задумуємо на четвер дня 13. (26.)
цвітня с. р. зладити величаву маніфестацію
для нашого дорогого князя церкви. Про те просимо
Вашу Всечесність (Вас, Ви, Пане) прибути того дня
до Чернівців і привезти з собою якнайбіль-
ше число парохіян із вашої громади.
Хвиля дуже поважна, то-ж годі лаякатись жертв.
Гей же до бою, дови ще не за пізно!
Докажім, що ми уміємо боронити нашу честь. Пока-
жім усім, що ми вже більше не будемо терпіти за-
ходів та махінацій кайки (!) жадних пановань ін-
дивідуів.

Місце збору „Palatul national“, ринок ч. 3. Відти
підемо о 11. год. пер. пол. походом до митрополитичої
палати.

Просячи вас о як найчисленніший уділ, остає-
мо із поважанем *Модест Грігорча*, дідич, про *Конст.*
Попович.”

Що атаки на дорогу голову румунізаторів по-
ціняли і їх самих, се ніяке диво — що вони ридують,
думаючи про важку будучність, у якій по руских па-
рохіях будуть рускі св'ященники а не фаміліанти те-
перішних консисторників, також зрозуміло. Ціне й
те, що Румуни солідарно признають ся такими воро-
гами Русинів як Репта. Зрозумілі й те, що в сій ателі
повно гумористики і дурниці — таж його підписав
ніхто якийсь, яко професор *Константин Попович*,
який отсе на спілку із М. Грігорчою апелює до своєї
братії, аби зв'язали мужиків для маніфестації для

митр. Репти. Най би Волохи робили йому маніфеста-
ції аж до несхожу, то се буде тільки доказом, що
митр. Репта трудив ся тільки для Волохів; се тільки
один мотив більше за розділом церкви. Одначе ми
довідуємо ся, що волоскі попи в безсоромний спосіб
обманюють і наших мужиків що до характеру єї де-
монстрації, як се видно хочби з допису із Садови, по-
міщеної в сій числі, а навіть забирають гроші із
церковних скарбон, щоб везти хрестів на показ митр.
Репті! Робимо на се уважно нашу сільську інтеліген-
цію. Нехай вона, поки ще час, вздемає ворожі за-
мисли і вияснить народови нужденну інтригу румуні-
заторів проти поділу буков. церкви, приреченого вже
із Найвишнього місця!

Мійске шкільництво

в Чернівцях.

II.

(X) Приступаючи до обговорення числа і ста-
ну шкіл народних в 70 тисячних Чернівцях,
мусимо передовсім сконстатувати єї будь-що-будь
невідрадий факт, що не маємо ні одної школи ви-
ділової. Місце їх заступали для дівчат окрім мійського
лицею ще дівочі курси для науки доповняючої, у яких
плані наукові схожі із обов'язуючими школи виділової.
Сих курсів було в 1904/5 р. *) шк. 3: один удержу-
ваний правним тов. учительським, один при приватній
дівочій школі в монастирі св. Родини Марії, а один
при євангелічній школі народній.

Черновецьке населення може користати із кіль-
найти вар. шкіл публичних, удержуваних коштом
міста і кількох приватних, із яких деякі набули собі
право публичности. Загальн від шкіл публичних. Усіх
їх було в р. 1904/5 18. Однокласівки нема ні одної.
Двокласівки були 3: одна дівоча (приготовляючий
курс при дів. лиці) і 2 мішані. Трикласівка була 1
і то мішана. Чотирьокласівок було 5: по 1 хлопчачій
і дівочій (т. є. державні школи вправ) і 3 мішані.
П'ятикласівки були 4 і мішані. Шестикласівок було 5,
а з того 1 мішана, а по дві дівочі і хлопчачі. Загалом
отже було 18 шкіл із 132 класами.

*) Усі дані беремо із „Jahres-Bericht über das dem k. k. Stadt-
Schuljahr 1904/5 von Schulrat Josef Wotta, k. k. Professor und
Bezirksschulinspektor für den Stadtschulbezirk Czernowitz. Czernowitz 1906.“

2) Габріельо д' Ануційо.

Контецца Галатеа.

Переклад О. ВАСИЛЕВИЧ.

(Дальше).

II.

У такім стані находила ся вона, коли прибув
Цезар. З початку був він для неї осоружний. Єї
здавало ся, що він для того прийхав, аби сколотити тихий
супоній у хаті, і виврати єї із тої меланхолії, котрій
вона хотіла посв'ятити ціле жите своє, шануючи тим
пам'ять небіжки. З часом поконала свою відразу до
нього і була добра і чемна проти нього. Цезар знова
приходив під впливом монотонного життя мимохіть до
рівноваги і внутрішньої сили.

Годинами пробували вони нераз в бібліотеці
старого графа. Через матові малі шибі вікон впадало
світло смугою і гладило матово-золоті ряди полиць
з книжками, що були зі старого оріхового дерева
і губили ся в кутках просторої салі. На вершню по-
лиць виднів різьблений родинний герб. По середині
скульптурної повали, на жовтаво-хмаристім тлі, був ви-
мальований фреском образ. Довгі ряди книжок висту-
пали з того півсумраку, немов мур, вкритий мохом,
на який попадали каплі дощу та на якім повзають
слимаки, полишили свій сідл.

Галатеа читала, або занимала ся відписуванем.
Коли Цезар щось читав на голос, вона похиливала
ся у старім скріянім кріслі в зад і гляділа своїм хо-
лодним, йї властивим, зором мовчки перед себе. Ані
пристрасні, цвітності звороти Віргілія, ані втішні або
сумовиті пісні „dolce stil nuovo“, не зближали їх до
себе ніколи так далеко, щоб з того могло вивязати
ся якесь обопільне почуванє.

На устах Галатеї появляла ся що найбільше трі-

вожна, невинна усмішка старинної вестальки. Вона
віддала ся цілковито своєму богови печали, що ждав
на неї, сповитий у чорний серпанок.

Лиш один раз чув Цезар до неї притягаючи силу.

Було се одного горячого червеного вечера. За
спущеними столами було холодно у бібліотеці і все
лежало у темно-синій тіні.

Увійшов Цезар. Дівчина, убрана у фадистий
одяг, схилила голову на величезний земний гільб
і спала солодко. Гільб з пожовклої слонов'ї кости
виглядав, як чашка якогось великана, на якій були
намальовані всякі звірі. Волосє Галатеї, на якому
грали золоті промінчики, було розпущене: воно ото-
рало єї личко і спадало на плечі. Ясна смуга світла,
що закрала ся у тую темряву, освічувала в єї голо-
вах ряд старих скріяних оправ, які світили мов зе-
ленява мідь. Галатеа тримала в обіймах гільб, роз-
кинувши звисаючі рукавиць сукні так, що на біло
ніжнім тілі було видно удари крові, яка переливала
ся в синяво-зелених жилочках.

Зір Цезара спочив на ній, і йому здавало ся, що
він бачить перед собою якусь північну русалку, або
меровинську красавицю. Галатеа вчула гласаючий
промінь сонця і збудила ся. Єї очі немов бороли ся
між оспалістю, а подивом по причині того незвичайного
блеску, що спадав на неї.

— Чомуж ти пробудилась, Галатеє? Ти була така гарна, як спала — сказав цезар у нестямі.

Галатеа всміхнула ся до нього і стала звязу-
вати волосє. Єї уста, що були притулені до гільба,
зачервоніли ся.

Але завязок той пучок чуття обопільного зов'яз-
на все у сонеті, немов цвіт або метлик у прозорім
буришті.

III.

Одного дня заповів граф при столі близьке при-
буте баронесси де Розі, другої жінки його брата

Фридриха, котрій вже наблизили усіні сезонні триюмфи
у Римі і Ліворно і вона забажала перебути якийсь
час у них. Граф подав Цезарови блідо-синій листон
з золотом витисненим іменем.

— Читай — сказав він.

Цезар взяв письмо до рук. Сильний запах, що
розніс ся при отворенні його, збудив у ній якесь чуже
чутє, що його сильно зворушило і збудило в ньому
якийсь давно позабутий неспокій. На папері була
витиснена громада перелітаючих бузків, а між ними
єолетовим чорнилом тонко намережені стрічки.

— Колиж приїде? — поспитала Галатеа.

— Завтра.

І справді на другий день приїхала тітка. Вона
була дуже молода і незвичайної андалузійської краси.
З очима чорними, як терен, о повнім притямаючим
блеску.

— Моя солодка русявка! Моя чарівниченько, моя
русява куклочко! Кликала вона, обіймаючи Галатею,
розгортала волосє із єї чола і мало не вдусила єї
своїми поцілуками.

— І ви Цезар? І ви у тім самотнім замку —
мов назв, трубадур, рицар — що? При тім засміяла
ся вона весело, а сьміх той розлягав ся, неначе
грали хрустальні звіночки, або звенючий метал.
Подала голову в зад, а з єї півотворених уст видна
була рожева оправа зубів, що надавало єї чертам
якийсь страшний вираз. Єї груди підносила ся і упа-
дала легко, немов постіла ся під вузко-обтислим
одягом.

— Чи ви не боїте ся бути причарованим, Цезар?

Така вже була єї вдача; безпастанно розлягав
ся єї повний звінкий сьнівучий голос з остро акцен-
тованим р. Сьвіжо виходяче жерело єї слів задержу-
вало ся в якійсь мірі на тім р., заки знов поплило
дальше весело.

(Дальше буде).

В порівнянню до попереднього року збільшило ся число шкіл мійських о одну фізичну мішану школу при ул. Шкільній, яка має 4 класи. Школа ся не становить окремого округу шкільного, тільки належить до округу школи при ул. Виділу краєвого В виду її отворення замкнено 2 класи головної а 5 рівнорядних при школі з ул. Виділу кр. За те утворено крім згаданих вже 9 клас при ул. Шкільній по 1 класі рівнорядній в мішаній школі при ул. Семигородській і в народних школах на Рошу і Кловичі.

Правильно відбувала ся наука в 8 школах цілоденно, за те у 10 мусіла вона відбувати ся цілоденно і південно, а то ізза недостатку клас, які могли помістити усе дітвору, обов'язану до науки шкільної. Щоб можна завести цілоденну науку по всіх класах, треба би ще уладити 25 нових кімнат шкільних. Істноване південної науки має ще й другу причину а то в мові викладовій черновецьких шкіл. Усі нар. школи черновецькі мають мову викладову німецьку. Втім але й то дуже незначний із сего правила, що такі школи наносять рускому елементови в Чернівцях, становить тільки нар. школа біля двірця Фолкегартен, де викладова мова повинна бути рівномірно німецька і руска. Чисто рускої школи нема на цілі Чернівці ні одної. Далеко щасливіші під тим згаданом Волохи, що мають по одній школі з волоскою мовою викладовою в Горечій і Цепіні-Рошу. В інших школах є мова викладова німецька. Та вже й самі германізатори побачили, що мала дитина, вихована в своїй рідній мові, що чує її всюди дома і по за школою, не може нічого користати із школи німецької і для того заряджено, щоб на 1 і 2 ступені науки учено дітвору рідною мовою по можності в окремих класах, в яких були тільки діти одномовні. Ся наука веде ся однак так, щоб осягнути лиш одно, а іменно, щоб дитина могла у вишій класі вчити ся виключно по німецьки. В виду сего хіба не треба розводити ся більше над роллю рідних мов не-німецької дітвори по черновецьких мійських школах. Наука для не-німецької молодіжи, а передовсім для нашої, перемиряє ся в сих школах на одно безперервне наслідуване діточої душі, на муку дитини і вчителів, яка кінчить ся тим, що руска молодіж по них просто туманіє, цілими роками висиджує у тій самій класі, і то звичайно вже в 3-ій, аж виходить із школи крайніми недоуками, що за свої втрачені роки мусять тільки ненавидіти загально усяку школу. Ось усіх шкільництва, веденого ад маіорем Germaniaе gloriam, про що ближше прийде ся нам поговорити при справі шкільної ереквенції.

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

Виборча реформа. Передвчера конференція бар. Гавч із др. Дершатою, провідником нїм. стороництва людowego, а вчора із провідниками молодоческого клубу д-рами Пацаком, Страньским і Крамажем. Після „N. Fr. Presse“ має правительство в проєкті виборчої реформи поробити отсі зміни, щоб забезпечити її ухвалену. Число мандатів польських із Галичини має зрости о 10, чесні агтарці і Італійці мають також дістати по 1 мандатові. Рівночасно мають одержати Німці 12 нових мандатів: 4 для Вілля, 1 Дол. Австрій, 1 для Німців чеських, 1 для нїм. шлеских а по одному для міст Лотіне і Лінду.

Болгария королівством? Віденські дзєвники доносять, що кн. Фердинанд Болгарський постановив вже в найближшій будучині оголосити повну незалежність Болгарії та коронувати ся болгарським королем. Більша частина держав мала на сей замісел згсдити ся. Тепер вислав кн. Фердинанд свого мужа довіря, презид. міністрів Петрова, до Відня і Берліна, щоб усунути ті перепони, які ще стоять на дорозі виконання сего проєкту.

Нова російська позичка. Російське правительство вже від довшого часу старало ся за границею о позичку. Тількиж ніхто не хотів її дати, бачучи, що Росія економічно знищена до краю, що до голосу доходить нарід і що він готов ту позичку, яку затигне бюрократія, котра вже від дїта 1905 року не конче сильно сиділа в сїдлі, а в осені підчас великих політичних страйків зовсім отахла на повазі, зовсім не признати. Але позички дотонче було треба і російська бюрократія мусіла її дістати. Щоб регабілітувати свою повагу і силу, російська бюрократія найперше хотіла показати, що сила революції не така велика, що захитане бюрократії лиш часове. І вона взяла ся до регабілітації свого захитаного становиска. Страшна реакція, котра лютувала всю зиму, потягнула за собою не лиш безчисленні жертви в людях, але також величезні жертви матеріяльні. Величезні видатки на здалене революції підірвали на ново російські фінанси. Але стало ся ще шось. Лютоване реакції стало важною перепорою в економічній життю краю, стало ще важнішою перепорою до економічного розвитку Росії. Остаточно реакція відтягнула від правительства і ті елементи, котрі згодили ся були підпирати його на підставі маніфесту 17. октября. Це вже бачили заграничні фінансисти і не хотіли правительственному режимови, що щораз більше стратив в своїм суспільстві на прихильности, повірити. Остаточно російська бюрократія виділа, що вона примушена взяти ся за інші міри, щоб добити ся позички. Сям другим способом було і розписане виборів до Думи. Сподіючи ся мати за собою більшість

у Думі, бюрократи надїяли ся використати парламентну більшість, котра дала для неї запоруку від суспільности, що вона бере на себе сплату довгу, котрего затягнене потребує піднавший, бюрократичний режим. Однак не так стало ся. Російська бюрократія побачила вже в перших днях виборів до Думи, що вона буде мати там більшість проти себе і длятого постановила за всяку ціну дістати позичку. І справді вона дістала позичку але на усяких, котрі булиб ганблячими навіть для банканських малих держав, не то для такої всесвітної сили, як Росія. Ціла позичка має виносити 2 мільярди 250 мільонів франків. Позичку сю банкирі поділили поміж себе ось як: Франція дасть 1200 мільонів франків, Англія 330 міль. франків, Австро-Угорщина 165 міль. франків, Голландія 55 міль. франків; російські банкирі мусять дати 500 міль. франків. Сю суму позичено на слїдуючих умовах: випущено буде 2 мільярди 250 міль. франків процентових паперів, на яких стояти ме 100 франків, але ціна їх на біржі буде 88 фр., а навіть, як доносять нинішні звістки, 86—87 фр. За комісію мати муть банкири 3 проц. Крім того, щоб папери охотійше купували і щоб їх купували також й люди невеликого достатку, папери продавати муть ся в розстрочку, накидаючи на се 2 проц. Позичку повинна Росія виплатити через 40 літ, але не має права зробити сього в перших 10 роках. Не вільно також в перших десятих роках „конвертувати“ позичку, взагалі зробити її для себе вигіднішою. Вкінці 2 роки Росія не має права затигати нові позички. Одна частина позичених грошей — коло 180 міль. руб. піде на видатки, пороблені на війну, а друга около 800 на сплату короткотермінових довгів. Гроші, позичені у Франції, лишають ся там за попередні довги. Сї усякі позички дуже не вигідні. Не говорячи вже про те, що позичка, затигнена на рахунок поганой господарки бюрократії, спадє тягаром на бідний нарід, вона крім того прямо лихварська. І так облітаючи 100 фр. продавати муть ся по 88 фр. Таким способом Росія не буде мати 240 мільонів рублів позички, але 100 мільонів менше, так що процент від позички буде не п'ять, але сім. Надто 10 років Росія не має права робити в позичці „конверсії“. З того виходить, що перших 10 років Росія буде платити річно 40 міль. проценту, що за 10 років винесе 400 мільонів, отже виплатить самим процентом більш як половину капіталу. Надто велика частина позички піде на сплату старого довгу у Франції, так що Росія навіть тих грошей не побачить. Остаточно заборона робити через два роки нові позички, представляє кредит, який має Росія за границею, прямо в шандалнім світлі. Ціла позичка має для Росії ще й те уємне значінє, що її спожиткують на негетивні цілі: сплату довгів і на скріплене поліції, але ні на економічне піднесенє краю. Правительство пристало на сї тяжкі умови, щоб лиш роздобути грошей до скликаня Думи. Тепер буде воно мати вільні руки в поступованю з Думою. Коли Думи не буде йому до влодобу, воно розпустить її, щоб правити країною як поперед. Не дивними видадуть ся нам тепер всі ті зусилля, які робила опозиційно настронена частина російської суспільности, щоб не допустити до позички. Та чи правительство довго зможе жити новою позичкою? Вскорі настане час нової фінансової кризи, а тоді певно заграничні банкири не дадуть позички Росії без згоди і запоруки народу.

Землетрясєне в Сан Франціско.

Всі вісті, які доходять до нас з місця катастрофи, стверджують, що силу огню спинено, і що катастрофа вже минула. Ще телеграми з дня 20 півдня доносять, що огонь потух, виналивши цілу промислову діляницю, найкрасшу діляницю приватних віль і кілька діляниць з помешканнями до винайму. Зусиллям ратункової акції удало ся спинити розширене огню на нову діляницю міста в західній частині, котру уважаєть ся за найкрасшу частину знищеного міста. Одиною частиною міста, де ще йде усяльна ратункова акція, є північно-західна частина міста вздовж берега. Доносять також, що в місті нанує звірцевий спокій, на котрого сторожі стоїть сильно зорганізована поліція. — Оповідання утікачів міста Сан Франціско про катастрофу потрясають. Землетрясєне було так сильне, що з моря вилітали риби і спадали аж на улиці міста. Електричні дроти, котрі рвали ся підчас землетрясєня, надали на улицю і позабивали багато людей. Цілі купи трунів, що не погребані лежать на улицях, грозять, що наступить нове елементарне нещастє — пошесть, тим більше, що гребане трунів йде дуже пияво, хоч поліція кольбами наганяє людей до гребань. Брак води і страшна спека спричиняли нещасливим страшні муки. Спрага доходила у них до тої степені, що люди випивали до послїдньої краплі навіть найбільш брудні калужі болота. Взагалі страшні фізичні і моральні муки поробили з уратованих мешканців Сан Франціско і околиць живі висохлі мумії, що не можуть ще до тепер прийти до себе. Як притомніші утікачі оповідали, то огонь ширив ся з такою страшною силою, що мешканці мусіли звінци шукати захисту в мійських парках, де чули ся ще найбезпечнішими перед огнем. Сторожу над майном, котре ще удало ся їм уратувати, обняли жовніри. По воду треба було йти з початку цілу милю. З водою поступали так обачно,

позваляли пити лиш по кілька кропель. В однім кінці парку кличала громада мушци і жінок і ріжними голосами кликали „Вог зіслав на нас сю кару!“ Сї оклики впливали так уємно на ціле окруженє, що жовніри мусіли силою його перепинити. Взагалі весь догляд над акцією взяло на себе військо. Воно теж забрало всі занеси поживи і розділювало їх поміж мешканців. Тепер справдішним добродійством явили ся для нещасливих мешканців два кольосальні парки в Сан Франціско: парк Пресідіо і парк Гольден Гате. В цілім місті з винятком тих частий, де шаліє огонь, нанує непроглядна темнота. З головного почтового уряду уратовано всі важайші річи. Поволи також зачинають запобігати бракови води через напругу водопроводних рур. Великі запаси живности довозить залізниця. Їх роздають під доглядом військо головно в двох парках, де згромадло ся найбільше людей. Около 25.000 осіб енуєвало місто. Богато йде до пристані, де дістає за дурно білети їзди з умовою, що перед означеним часом не можуть повернути. Се дієть ся для того, щоб улекшити виживленє тих, що лишають ся. Додати треба, що складанє запомог йде жваво на перед, і в тім навіть Америка виказує свою самостійність, бо не хоче приймати помочи від Європи. Розвельт мотивує се тим, що сама Америка має на стілько средств, щоб зарадити голодовій смерті і лихови дітківних нещастем. І так на підставі сєї заяви не прийняв Розвельт 100.000 доларів, жертвованих з Канади, 25.000 доларів, офіруваних гамбургско-американською корабельною лінією, як також і 220.000 марок, котрі офірувало корабельне товариство з Брем. Признати треба, що вкладки від Американців йдуть жвавим темпом. І так крім тих запомог, про котрі ми згадували в попереднім числі, зложив Розвельт 1000 доларів, Андрій Карніге, товариство Стандарт Ойл і товариство Стелъ в Сполучених Державах по 10.000 доларів. Заява Розвельта викликала немиле вражінє в всіх краях Європи.

Телеграми „Буковини“.

Дня 24. цвітня 1906.

Відень. Парламент зібрав ся напово. Президент посвєчує Вальцови і Берксови глибоко відчутий спомин. Висказує як найсердечніше співчутє з приводу катастрофи Везувія і С. Франціско й просить, щоб палати уповажили його просити презид. міністрів, аби він в дипломатичній дорозі висловив правительством Італії і Спол. Держав найглубше співчутє палатам. У винявє інтервєляція нїм. партій в справі угорського питання а також багато наглядних внесєнь. Палата дебатє над наглядним ввєсенєм посла Сігера, яке звиває правительство, аби воно як найшвидше в дорозі розпорядку дозволило на наленє трунів.

Відень. У вчорашній розмові із президентом міністрів підпис голова нїмецько-поступової партії пос. Трос іменем посла Скедла домаганє о четвєртій сїльський мандат нїмецький на Буковині. Президент міністрів обіцяє се бажанє сповнити.

Петербург. Цар постановив особисто отворити Государственну Думу й Совіт дня 10. мая в Петербурзі.

Москва. Провінціональні земські збори вибрали Дмитра Шінова членом Госуд. Совіту.

Сан Франціско. Огонь погасив до певного степеня дощ, який впав в ночи дня 23. цвітня. У вечір дало ся чути землетрясєне, яке трвало 3 секунди. Воно одначе не наробило ніякої шкоди.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24. цвітня 1906.

Якими „чесними“ способами приготавляють ромунізатори овації для свого патрона Репти? Із Садови пишуть нам: Сегодня почувли ми дивну вістку із уст нашого пан-отця Іаїюца. А почувли ми ось що: „Наш митрополит прислав із Чернівців до нас пан-отців письмо. Він кланяєсь вам і просит щоби з вас трох або чотирох приїхали сїї середі зі мною до него. Хоче з вами поговорити, чи ви хочете відділитись від него чи ні. Кождий з вас дістане на дорогу гроші із скарбони церковної. Коли се наш отчик не мнєв ся самовільно із правдою, то цікаво знати як може митрополит хотіти вимусити таке votum довіри до себе, коли він знаний Русинод із усіх його поступків — як він може хотіти обітницю монархи так махивельськими способами підкупувати і перед сьвітєм декларуватись лояльністю руского населєня. А ще цікавіше, як можна роздавати церковний гріш на ромунізаторські цілі? Се вже деморалізація й корупція без кінця і міри! — О. В.

Евангеліє на українській мові. Перший раз читано евангеліє на українській мові в Росії на Великдень в Каменці подільській. Ось що пише про се „Подолія“ орган подільського священства. „Що року читаєть ся в перший день Великодних свят Евангеліє в кількох мовах. Але особливостю сього року

було те, що крім старинних язиків, — латинського, грецького і старославянського читано Євангеліє ще на двох живих мовах: російській і українській. По українськи читав Євангеліє сам Владика Партеній глибоко вражаюче читане Владика, зробило на неповнолітніх храм Українців велике враження. Через цілий день при стрічці із знайомими і рідними тільки й було мови, що про читане Євангеліє на ріднім язикі. Після „Христос Воскрес“ „воістину воскрес“ звичайно говорили: „Та був я в соборі, та чув я, як дуже гарно читав Архирей Євангелію на нашій мові; святі слова Божого писма так й доходили до самого серця, так було щиро-мило і легко на серцю“.

Цікава анкета. Редакція японської часописи з всебудиетичним напрямком „Шин Буйо“ звернула ся до найінтелігентніших людей краю з низького запиту: Чи існує загробне життя, чи ні? Як у Вас аргументи за і проти? Коли після Вас існує загробне життя, то як Ви представляєте собі його? Поки відповіди, що наспіли на ці запитання, наводять ся крайню скептичні. Монахійська „All. Zeit“ подає з них ось які: „Я не можу про се навіть думати — пише др. Гіроюні — що існує загробне життя! Найкращий аргумент на те той, що до тепер не udało ся винайти ні одного наукового аргументу за сим твердженням“. В декотрих відповідах ставить ся навіть твердження, що наука доказала, що нема загробного життя. Інші відповіди дивуть ся частим матеріалізмом. „Людеке тіло — пише Шімода Іро — є агрегатом різних елементів, а те що ми називаємо душею, се результат скопикованих сил, що разом творять життєву енергію. Скоро гине тіло, змінює ся також і життєва енергія так само як і інші сили, так само перестає існувати й людська душа“. За те Като Понжу пише: „Весь світ є переповнений Будю, що вповнює три світи. Сия Буди знає, що його життя простягає ся далеко в минуле, і так само далеко в будучину. Сумнівати ся в будуче життя значить те саме, що сумнівати ся в прихід слідуючого ранку. Чи дійсність будучого життя не досить сильно доказана дійсністю теперішності, що вийшла так само з минулими, як будучність вийде з теперішності?.. Моїм найгорячішим бажанням є, через силу найбільшого закону, що править зміною істот, досягнути найвищого ступня Буди і стати спасителем світа“. Той сам Като Іро звертає ся до редактора „Шин Буйо“ з слідуючою заміткою: „Ставити питання, чи існує загробне життя чи ні, значить для правдивого будисти те саме, що публічно голосити: реальність упадає!“

Самовбийний замах. З Серету доносять: Довіла середнього дорожника Ернестина Фрайгерер кинула ся недалеко залізничного двірця на шини, щоб знайти смерть під колесами локомотива. Але на щасте локомотива, що там як раз задержала ся, відкинула її лиш на бік, завдаючи їй досить сильні рани. Нещасливий у діленю першої допомоги. До розлучливого кроку пінула дівчину незгода і вічні непорозуміння з матір'ю. Замітивши при тім, що батько нещасливо, котрий як раз наводив ся в тім потягу, не пізнав в сугінку рідної доньки і відносив ся до судьби покаліченої зовсім обоятно. Аж дома довідав ся, що ся нещаслива його донька.

До державної ради желізничної вибрала Буков. торговельно-промислова палата буд. сов. Грегора членом, а п. Центнера заступником члена. Можливо панове змогли висунути ш. управі желізничній, що їдучі Буков. желізницями не є оселідцями, щоб їх паковано до вагонів так, як се діє ся тепер на наших желізницях! Доля така припадає особливо тим, хто валять ся їхати в понеділок, коли ранній потяг львівський має забирати ще усіх їдучих із Вишніці, Заліччя, Кіцманя, бо згадані потяги задан системи опіадиности кінають свою їзду в Неполоківцях згідно Лужанах, а їдучих пакує ся безцеремонно до вагонів, де вони глотять ся в переходах на платформах проти всяких приписів. Про сиджене нема й мови. Чейжеж за гроші повинен кождий знайти місце і на буковинських желізницях! Може би хто із св. управі желізничної посьвятити одну ніч і вибрав ся шогніто в понеділок досвіта в подорож із Вишніці або Кіцманя до Чернівців, щоб переконати ся через пообштуркувані боки і подавлені нагнітки і т. д. про „применности“ подорожовання нашими желізницями! Хіба тогди порішуть ся жел. управа на так дрібну річ як додаве більшого числа вагонів до сего потягу в Неполоківцях і Лужанах.

Спадщина по бл. п. Єлені Волянській. В тестаменті, котрий зладила покійна п-ні Волянова ще 19. липня 1903 р., готівку в сумі 80.000, записала зложену в цінних паперах, на різні добродійні цілі ім.: 4.000 на бідних міста Чернівців без різниці народности і віроісп., 2000 кор. для бідних села Станівців, 4000 кор. для товариства ромуцьких панів, 2000 кор. для слуг і т. д. Своєю маєтністю земску Станівці горішні і дольші записала покійна своїй наблизій рідні і так: сестринкові послови Н. Василькові (500 моргів), його братови Раді Василькові і його сестрі Євросині Ісеческул (по 400 моргів). Реальність пок. др. Воляна, положену при ул. паньській з чудовим „городом“, записав сам пок. дир. краєв. шпитала др. Волян на близьке неозначені добродійні цілі, але то так, що реальність має бути продана, а гроші мають піти на добродійні цілі, на які їх призначить краєве правительство. Пос. Н. Василько перебрив уже від виконавця тестаменту адв. д-ра Кіслера припаде йому село Станівці дол. а також Станівці гор. ім. сестри Євросини враз з братом Раді.

Пожарна хроніка. Дня 17. с. м. о 12-й годині в полудне вибух на присідку Горнелюце коло Гадік-фальши огонь. Всі будинки з винятком мешканця державця дїбр згоріли. Шкода виносить около 40.000 К. Будинки були обезпечені. — Дня 15. с. м. около 11-ої години вночі вибух в Галинці у господаря Василя Злотара огонь, що знищив його хату вартости 600 кор., як також і домашню обстанову і збіжжєві запаси вартости 400 кор. Причина огню не відома. Будинки не були обезпечені. — В суботу о півночі згоріла в Магаді касарня сторожи скарбової.

Середно-європейський час на Буковині. Буков. торговельно-промислова палата рішила в середу на внесенє през. сов. Лангсгана починити поновні заходи, щоб у цілій Буковині заведено середно-європейське числене часу.

Буковинець при катастрофі в Сан Франціско. Знаний музик Йосиф Кнехт, перебував підчас своєї артистичної проїзди критичного дня як раз в Сан Франціско. П. Кнехт доносить своїм кривим до Чернівців, що в катастрофі вийшов ціло і що нічого йому не стало ся.

Максим Горький, котрого приїзд в Нью-Йорку прийнято так ентузіастично, стрінув ся тепер з бойкотом. Американці дізнали ся, що жєниця, з котрою Горький приїхав і котра записала ся будім то єго жінка, не є єго жінкою, але драматичною акторкою з Петербурга, Андрєєвою. Дальше вже завдяки російській амбасаді дізнали ся, що Горький полишив в Росії свою жінку з двома дітьми без средств до життя. Ті вісти викликали між публікою велике обурєне, а гості в готелі, куди Горький заїхав, зажадали єго усунєня з готелю, грозючи, що в противнім разі самі всі виносять ся з того готелю. Горький рад не рад муєв перенести ся до іншого готелю, але й тут, а так само у всіх інших готелях не хотіли єго прийняти, так що остаточно муєв винайти собі приватне мешканє. Нема найменшого сумніву, що то агенти російської амбасаді агітують так против славного письменника, що прибув, як звісно, до Америки збирати гроші на революційні цілі в Росії. Дивна лише річ, що на чолі агітації має стояти звисний гуморист, Марко Твен, котрий уважає себе покликаним ставати в обороні американської „етики“. Се та сама етика, котра веліла в діті м. р. приймати ованийно Віттого, хотів кілька місяців раніше устроювало ся мітинги против жидівських погромів. На основі тої етики обурювано ся на пролив крові в Манджурії, щоб тепер позичити царатові гроші на пролив крові в пупрі держави. Та сама етика не позваляє великому письменникови подорожувати після впадоби, а позваляє що день палати живцем муршині. А виробім щоденні американські розводи і подругі скандали характеризують найліпше американський пуританізм, що не може простити рідних відносин Горькому. Справдішній край неімовірности.

Нові посібія для галицьких і угорських „русских“. В київській губернії в селі Андріївці номер недавно вислужений адміністраційний урядник М. І. Ерєнбург, що полишив доволі великий маєток. В завіщанню покійного найдено, що всі його капітали, зложєні в російських і заграничних банках в квоті 133.000 рублів, мають перейти на власність київського відділу „Славянського благотворительного общества“ з тим застереженням, щоб той відділ обернув ту суму на допомогу для галицьких і угорських „русских“ в цілі ширєня там освіти і „русских“ шкіл. Як бачимо „морально“ допомоги з Росії кацанам не бракує, не знати лиш чи кацє з сєї суми дещо й буковинським рєнегатам?

Смерть проф. Петра Кіріє. Славний винахідник радіом номер в Парижі в наслідок нещасливого припаду. Проф. Кіріє переходив улицею „Rue Dauphine“, де все навує опьялений рух. Тут переходячи поміж вози, поховзнув ся він так нещасливо, що його голова впала як раз під колесо тягарового возу. Під напором тягару цукла його чашка. Смерть наступила сєйчас. Проф. Кіріє належав до найвизначніших хєміків нашого віку і йому і його жінці завдячує світ епохальне відкритє радіом, що поставило хємію в цілком нове світло.

Розширення телефонічної сїтки по Буковині та подучєня Чернівців зі Львовом а через те із зах. Європою на сєй рік вже годі надїятись, а то із причини недостатчі фондів державних, які для Буковини звичайно вичєрпують ся. Лишає ся надїя, що справа ся увїде за те в діло вже в слідуючій році.

Смерть „чорного папи“. О. Лювік Мартін, генерал Єзуїтів, помер дня 18. с. м. в 60 році життя. Генералом закону Єзуїтів, що числєть тепер 15.514 членів, був він повних чотирнацять літ.

Оповістки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Краєвий маршалок бар. Василько прибув вже до Чернівців і обняв урядоває в краєв. виділі. — Бук. послы парламентарні вїхали до Відня, щоб брати уділ в нарадах ради державної.

Відзначєне. Цсар надав старшому радникови дирекції скарбу в Чернівцях, Іванови Маєрови, титул і характер радника двору.

Із австр. комісії консервацийної. Управитель міністерства просвіти і віроіповідань іменував ко-рєспондєнта центральної комісії для вислїдування і удержування історичних і артистичних памяток, уї-

верзитетського проф. др. Володимира Мплєковича, консерватором згаданої центральної комісії. (П. Сенция).

Пращальний комерс для інєп. Спинула з пагоди єго перенєсєня до Чернівців, відбудє ся у Вашківцях в суботу дня 28. с. м. По комерсї танці.

З військових кругів. Фєльдмаршалълітнат Ернєст Потєн приїхав до Чернівців на інєпєкцію кавалєрії, і замєшкєв в „Готєлю Центральнім“. — В стан суночнику перенєсєно надпоручника черновєцького п. краєвої оборони ч. 22 Кароля Стєтана з причини нездатности до активної служби.

Краєвий президент почесним горожанином. В суботу вручила денутация міста Гурегумора краєвому президентови д-ру Бляйбєнови диплом почесного горожанинства. Краєвий президент перєслав із сєго привоуду 200 кор. для гурегуморєских вбогих.

З краєвого правительства. Краєвий президент іменував укінченого правника Еміліана Ботєзата ко-нцєптовим практикантом в відділі політичної адмінїстрації Буковини.

Цїсарска заправога. Цсар уділив погорілцям міста Снятина з власних фондів 5000 кор. заправоги.

Перші головні збори відділу окружного товариства „Взаймна поміч гал. і бук. учитєлів у Вишніці“ відбудуть ся дня 27. цвітня о 7 годині вєчєром в сєлі балєвій у Фріста з слідуючим двєним порядком: 1. Пояснєнє статутів. 2. Впєнє членів. 3. Вибір відділу. 4. Вільні вноєки. До милого побачєня ся пановє товариші і товаришки! — За про-візоричний відділ: *Юрій Гордійчук*, надучитель.

Драматична вистава в Ніцмані. Тов. „Кіцманський Боян“ відграє в пєтницю 27. с. м. в місцєвій касиновій сєлі комєдію Григорієвича „На добродійні цілі“. Початок о год. 8 вєчєром. Вєтун від особи 2 К.

Перший концерт „Заставнецького Бояна“ відбудєть ся вєчєрєм незабутнього кобзаря Русє-Українцє Т. Шевченка дня 27. цвітня 1906 в касиновій сєлі в Заставній із отсєною програмою: 1. Вєтунє слово п. Омєльєвськє. 2. Гушлєвєць-Вєхнянє: „Наша жєзнь“ муж. хор. 3. Ю. Позновєвич: „Kaiser Ouverture“, сольо форт. відграє композитор. 4. М. Лисєнко: „Козачєньку, куди їдєш“, мїш. хор в супроводі форт. 5. Шевченко-Франко-Лисєнко: „Гєтьмани“ „* * * „Не забудь юних дїв“ відєспїває п. Боровєкий в супроводі форт. 6. Т. Шевченко: „До Основиянєвськє“ відєкля-мє п. А. Кракалія. 7. М. Лисєнко: „Іван Підкова“, муж. хор. 8. Baillot: „Scene de Ballet“, сольо скрип-ковє в сунр. форт. відграє п. Осєн Магєс. 9. За-клинєський Т.: „Не розбудиш вєжє любєв“, дуєт від-єспїває п. А. Кракалія (сопран) і п. В. Ілюк (тенор). 10. Шевченко-Вєрбєцький: „Завіщанє“, сольо барїто-новє в супроводі двох хорів і фортєпьяну. Хором управлєє п. К. Томоруг, супровід фортєпьяновий пере-брав ви. п. Позновєвич. Початок тоєно о год. 8 вєчєром. Крієсла першорядні по 3 К., другорядні по 2 К. По концертї товариєки сходиши при звуках музики Алєка Парашуєа із Галинєцї. Добірна програма, до-брє вишколений хор сє вєжє достаточна запорука, що на сє народнєє свєтло прибудє не лиш всє інтєлігєн-цїя Заставнєччє, але й мнєго осіб із мнєших по-вітів. — Ол. Кобилєвський, голова. М. Брояк, сє-крєтар.

До вп. інтєлігєнції вишніцького повіту. Дня 28. цвітня н. с. 1906 уряджує відділ тов. „Руска Школа“ у Вишніці в сєлі Фріста вєчєрнєцї з танцями. Як би хто з інтєлігєнції через похибку не одєржав осіб-ного запрошєня, то зволити не звєжати на сє, а при-бути на забаву, що заповїдає ся сєго року дуже до-брє і небувало. — За комітет: *Юрій Гордійчук*.

Перші загальні збори кімпольонської філії тов. „Руска Школа“, скликані на дєнь 18. марта 1906, задля новідповідного числа прибувших членів не від-були ся. Тому відбудуть ся вони з тим самим днє-ним порядком в помєшканю о. Порубальєського в Кімпольонї в понєділок дня 30. цвітня 1906 о год. 6 вєчєром. — За комітет: *Ю. Якубович*.

Представлєнє на добродійні цілі. Вєчєр ріжнo-манїтности. Представлєнє на добродійні цілі під про-тєкторатом бр. Елізи Васильковї відбудє ся дня 25. і 26. цвітня в мїєській театрї. Програма, є богата і ріжнoманїтна, так що назва театр varieté відпо-відає характерови сєго представлєня. Між иньшими виконає Буковинський Боян „Вєчєрнєцї“ Ніцман-ського. Продажа білєтів розпочала ся 18. пєвтєня в касї мїєського театру. Цїна мїєць: льожа 20 кор. крієсло перед оркєстрєю 5 кор., паркетовє крієсло 3 кор. 50 сот. партеровє крієсло 2 кор., балковєні фє-тєлі 2 кор. балковєні крієсла 1 кор., вєтун для сту-дєнтів 45 сот. військовий білєт 30 сот. Коли покажєть ся потреба, то виставу повтєрять щє в суботу д. 28.

Посмертні вісти.

В Закомарю помер дня 21. цвітня сов. митроп. консисторій, одєн із найбравших народовців-патріотів 60. рр. Данило Тємєнєвєч. Похороня відбуду-ють ся иньї. Ширшу згаду про сєго вєтєрана укр. сирєви подамо через недостатчє місця аж в слідуючій числї. — В Чернівцях помер дня 19. цвітня совітник краєвого суду Володєслєв Домєрєвєскї. В ім п.!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані в Ого-
лошення редакція не відповідає.

При кількорозових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси по-
житкової і шадничої для громади Ши-
пинців відбудуть ся дня 6. мая 1906 о
годині 2 по полудні в домі п. Івана
Михальчука з отрим порядком денним:
1. Справоздане касове за рік 1905; 2. При-
няте біляису; 3. Вибір ради надзорчої;
4. Підвищення платні за винаєм хати
а також і касирери; 5. Ухвали про бу-
дову народного дому; 6. Вільні внесення.
Грам Михальчук, нач.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правдо забезпечена“
антикара др. Ю. Франдоза
в Тернополи.

Се а знамените усмиряющее средство до
натирания против всяких ревматичних
болів, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фла-
шчок) 8 кор. з оплатою і опакуванем.
Тисячки листів з подякою. — Висилка
2 рази денно до всіх країв.

Книжка про подружжя

дра Регана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки і К. 25 с. Ці-
лики лит. книжок gratis.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 6—52

Колесо!

Мужеське колесо з року 1905. „Waffenrad-Steyr“
і жіноче „Dürkopp-Diana“, оба в дуже добрім
стані, зараз до продажу під дуже добрим усе-
лями. Просить ся о марку на вішповідь 53(2—3)

Адр. Е. Гуцайло, Глібока.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Знамениті Ваги господарські і до важень худоби.

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід
легкий на пару коний. Важить всего 45 кил. разом з передними
колесами і коштує лишень **44 корон**.

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і в за-
галі всілякі знаряди господарські.

Каталоги на жадає дармо. 23 (18—30)

Всілякі сикавки огнєві і до огорожу.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до
головного складу машин го-
сподарських

НАЙЛІПШИЙ ЧАЙ НА СВІТІ,

всюди до набути.

Головний склад у
Шміда і Фонтіна

в Чернівцях. 92 (84—86)

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самостійна продаж
канська обув Гаттавай фірми Soule & На-
для панів, панів і дітей із франц. шкіри
телячої шкіри і т. п. Черевики

Капелюхи. Самостійна продаж капе-
у Відни, Josef Pichlers Söhne в Грону,
Giuseppe Fratello Alessandrio в Іта-

Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужеські, білі і в різних
красках найліпшого роду, а також, піки, сестри і п. модні ковчарки, манжети і хусточки до носа.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних
средств до плекання волося і зубів. Все те з найперших фірм.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна
вже законсервоване 38 10—40

Лейове молочне мило

Бергмана і Спінки в Дрезні
і Тетшині над Ельбою

(марка охоронна 2 гірняки). Мило
се хоронить від соняшних ви-
присків, робить кожу білою як
також надає свіжий вигляд.
Штуку по 80 еотиків, можна по-
лучити у слідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Посел і Міллер, Чернівці
Шмає Пехт, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Дальберг Мор, Дорна-Ватра
Н. Стоморовскі, Гургагемора
Салазон Бері, Гургагемора
Ант. Штерберг Габер, Радіш
Дроз. С. Е. Найтальсоль, Радіш
Гал. Едмон Штернер, Радіш
Гал. М. Фальсінгер, Радіш
Симон Варбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. Я. Міллер, Кімполонг
Шмід і Фонтін, Кімполонг
С. Майер Штун, Садатура
Берль Вірайх влон, Садатура
Дроз. Н. Фібер, Сторонинець
Дроз. Йоско Крау, Сторонинець
Хайм Менчер, Сторонинець
Берль Менчер, Сторонинець
Іарай Штерлінг, Сторонинець
А. Ашкеназі, Ваза
Ант. Е. Вільнер, Вашиш
Ант. І. Фабіан, Вишиш
С. Бірі, Заїшчичи.

Урядник

54 (2—3)

державний, Русин, вдовець, не маючи бавших
знакометь, глядить тою дорогою, товаришки жи-
ти, особі тихої вдачі і доброї господарки, старшої
панни або вдови бездітної, Русинки; маєток по-
жаданий. — Справа трактує ся на серію. Вльон-
динки мають перемештво. За дискрецію ручить
ся словом честі Точнійшій інформації під адресою:
„46 W. B.“ poste restante Rzeszów.

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до
заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом
за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки
на шіфкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне ко-
рабельно-перевозове тов. в Триєсті.

Правдивий
пасажирський оборот до Америки
через Триєст-Нью-Йорк

Генеральна Агенція
для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

16 (10—12) п.

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig
кождому, хто докаже що є мило „Шіхт“
складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатійше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкід-
ливих складових частий.

68 (18—26)

При закупні прошу уважат ся аби кождий кавалок
мила був заосмотренний в напис „ШІХТ“ і в оден із зна-
ків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 еот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частинних замовленнях відповідний рахунок.
Рекламацій неопечатані вільні від порта.
Рукописи ввертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належи-
тості поштової.
В справах редакційних можна устно по-
розуміватись з дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

„УСПІХ АБО УПАДОК“.

(X) Зібралася посольська палата на весняну се-
сню, що буде найважливішою за ціле шестиліття, якого
конець вже так близький. Після святочної перерви
ситуація політична набрала незвичайної ваги, просто
наближився вирішальний момент, в якому кабінет бар.
Гавча станув перед рішенням, яке австр. прем'єр за-
повів в своїй пам'ятній промові із 22. листопада м. р.
словами — успіх або упадок. Тільки-ж треба й се за-
мітити, що місто упадку кабінету, а в найгіршій разі
президента міністрів, наділеного так великим довіром
корони ну і симпатіями мільйонів народу, лишених
досі політичних прав — можемо мати передчасне роз-
в'язане теперішнього парламенту і нові вибори.

На вагу ситуації зложило ся чимало справ. Те-
перішня сесія ради державної має полагати так
важні справи як: ухвалення виборчої реформи, пола-
годження відносин австрійського кабінету до коаліцій-
ного угорського міністерства д-ра Векерляго і ула-
джене наших економічних відносин до другої поло-
вини монархії.

На перший план виступає справа виборчої ре-
форми. Компромісове внесення правительства вже ві-
доме. Галичина має дістати нових мандатів 10, які
Поляки застерігають пб. для себе, 2 мандати мали би
ще дістати Італійці, а один Чехи. Рівночасно мали
би Німці дістати 13 мандатів, розділених по різних
провінціях. Після сего компромісу проти 241 послів
славянських, розділених між 6 груп народних і бодай
двічі тільки груп політичних, станув би блок німецько-
романський із 240 мандатами. Від сего, чи против-
ники виборчої реформи приймуть се предложение, якого
поки що бар. Гавч офіційно ще не вів на засіданні
комісії виборчої, буде залежати доля виборчої реформи
і палати, яка або ухвалить її, або буде розв'язана!
Чехи, будучи рішучими борцями за виборчу реформу,
мають не будуть робити надто великої опозиції проти
сего компромісу, дарма, що він є рішучо кривдим
для славянських народів. Поляки дістають вже тільки
мандатів, що про більше хіба годі й мріяти. В виду
сего повинна підняти рішучо голову опозиція в Кої,
до якої крім демократів прилучить ся певно ще й ка-
толицький центр. Впрочім Кої-о опирає ся в бороть-
бі проти загального голосування на Німців і їхнє слово
буде рішуче і при доли правительственного внесення
компромісового що до розділу мандатів. Своєю вагу
розуміють Німці дуже добре; вони вже й використали її,
вимагаючи від бар. Гавча ще 4-го німецького мандату
для Буковини. Прирікаючи його, довів бар. Гавч про-
сто до рівності мандатів німецько-романських і сла-
вянських. Коли вже бесіда про 4. мандат німецький

із Буковини, то Русини можуть подати за ним свій
голос аж тоді, коли буде збільшене число руских мандатів
із Буковини, які вже в первісній проєкті гр. Бі-
ланда вийшли найбільше покривджені із усіх наро-
дів Буковини!

В виду сказаного можна сподівати ся, що також
Німці скінчать полуду шовінізму і добачуть очевидно
їхнє управління в розділі мандатів і виявлять
ся не лиш прихильниками виборчої реформи в „прин-
ципі“ але таки на ділі! Шанси виборчої реформи ма-
ють свою підпору і в рішучій волі цісаря. Як пише
„Prager Tagbl.“, заявив бар. Гавч в розмові із одним
визначним політиком, що: „Се є прямим бажан-
ням цісаря, щоб виборча реформа одер-
жала силу законодавчу і я доложу всі сили,
щоб се бажане перевести“. Тільки треба тимити, що
проти зусиль бар. Гавча і прихильників виборчої ре-
форми йдуть безпідставні інтриги ворогів її, диктовані
завзятим опором проти добра народу і безбережним,
сліпим егоїзмом.

Не менші труднощі створюють другі заходи
бар. Гавча, які мають на цілі спарляментаризоване
кабінету, що являє ся дуже пожаданим з огляду на
те, що в Угорщині стануло при державній кермі мі-
ністерство, зложене із чільних провідників коаліції.
До нового кабінету мали би увійти Німці, Чехи й
Поляки. Та тут зустрів ся бар. Гавч головою із
опором Поляків, які — як голосить світові колові
органи — за ніяку ціну не хотять прийняти тек в ка-
бінеті Гавча, що важив ся внести проєкт виборчої рефор-
ми! Та в сій справі є ще й інші труднощі а то в спра-
ві вибору осіб до нового кабінету. Спершу стояла спра-
ва так, що із давного кабінету мав остати крім бар. Гавча
ще мін. обор. краєвої Шенайх, мін. справ внутр. гр.
Білянд Райдт і управ. мін. справ др. Кляйн або мін.
різнь. гр. Вукоа. На нове ж кабінет би ся обсадили мін.
фінансів, жєлєзниць держ., торговлі, науки і віроєсп.,
та три фотелі міністрів-країн — німецького, польського
і чеського. Кандидатами на сї теки мали би бути др.
Дершата — жєлєзниць, др. Грос — скарб, пос. Праде —
як нім. міністер-країн, а евентуально др. Ебенгох —
різницьтво. По при чеського мін.-країна д-ра Пацака
мав би ще увійти др. Зачек як мін. торговлі. Поляки
мали би обняти просвіту і судівництво — Мадєйський
і Бобжицький або Ломбінський, а міністром-роданом
мав би стати на місце Пейтака гр. Дзєдушицький. В
останній час уходить за певне, що під натиском про-
тивників виборчої реформи мав би уступити і граф
Білянд-Райдт.

Який оборот прийме ціла справа, про те годі що
не будь казати, однак має бути певним, що до 1. мая
мусить ситуація вияснити сяк або так: — або партії
приймуть компроміс що до виборчої реформи і причи-

нять ся до парламентаризації кабінету, або розв'яже
ся палату; не виключене й уступлене бар. Гавча.

РАДА ДЕРЖАВНА.

По отворенні вісторкового засідання і по пола-
годженню справи заяв співчуття із приводу катастроф,
викликаних вибухом Везувія і землетрясением в С. Фран-
цїско, про що згадувало вже в телеграмах поперед-
ного числа нашої часописі, зложили посольські прире-
чення нововибрані послы Батанія і Брежа. По сїм пред-
ложив мін. торговлі проєкт закона о поборюванню не-
чесної конкуренції. — Суд львівський зажадав видання
пос. Брайтера з причини жалоби о обиду чести. —
Пос. Мойса і Дзужанський предложили іменем Кола
польського пильне внесення в справі заповоги для по-
горільців в Снятині. — Пос. Єгер поставив пильне
внесення в справі палених тїл померших. Той сам по-
сол заповів пильне внесення в справі події в суді в
Аш, де треба було відрочити розправу з причини,
що пос. Бакеа переводив її в чеській мові. В тій са-
мій справі заповіли інтерпеляції і чеські послы. —
Пос. Пешка поставив пильне внесення, зважаючи пра-
вительство, щоб не робило ніяких уступок в справі
довозу худоби з Сербії. З між багатьох інтерпеляцій
треба згадати, яку внесли соц. демократичні послы
Еленбоген і товариші в справі російської поживки
і допущення нової російської поживки на австрійській
біржі.

Описля промавляв пос. Єгер, мотивуючи своє
внесення в справі палених тїл померших. По Єгері про-
мавляв міністер справ внутрішніх гр. Білянд-Райдт
і вказав на обов'язуючі законні постанови в справі
хоронення померших та заявив, що жадана внеско-
давцем зміна може бути переведена лише в дорозі
розпорядження. Правительство не уважає тої справи
за пильну тим більше, що палене тїл померших про-
тивить ся звичаєм найширших кругів населення і чув-
ствам релігійним. По остаточній промові пос. Єгєра
відкинено пильність внесення о паленню тїл померших
67 голосами против 54.

Пос. Люєгер мотивував пильність внесення, після
котрого правительство не має з Сербією заключати
ніякої угоди що до торгівлі худобою. Бєсїдник під-
час своєї промови атакував сербську армію, против
чого заперестували чеські послы Хоц, Прашек і інші.
Описля промавляли ще послы Прашек, Літер, Пешка
і другі, почім ухвалено пильність 138 голосами против
42 а наконєць і само внесення. По сїм перервано на-
ради і приступлено до залагодження формальностей.

3)

Габріельо д' Анунціо.

Контецца Галатеа.

Переклад О. ВАСИЛЕВИЧ.

(Дальше).

— Все тутки? Все на однім місці, Галатеє?
Так ти ніколи не хочеш вийти поза той магічний
круг?

Так я вам єй, друже, зрабую, ту йоланту з голу-
бими очима!

Але ти Галатеє маєш справді два смарагди у
своїх віках! — Чомуж так гадати на мене? — Не
любш мене?

І вона з великим занятєм почала скоро стягати
довгі чорні рукавички з оленової шкірки, що сягали
аж до ліктів.

— Ходім. Провадьте мене!

Та несподівано вибухаюча веселість будила від-
гомін у салях, що розлягав ся повно по лукових скле-
піннях. Коли Вінка ступала по старій мозайковій під-
лозі і переходила через кімнати, прибрані старими орі-
ховими меблями і цвітистими диванами, то за нею
завивала хмара пахоців Violette de Parme, тої самої
перфуми, що нею були навіяні листки письма з пере-
літаючими бузками. Галатеа почувала при тій пачі
рід якогось ослаблючого очаровання і під впливом тої
першої веселости попадала вона у пригноблене; вона
находила сильний запах перфуми нестерпним, а сей
сміх, що ним вона розливала металевий дріжучий
звук, був для неї приголомшувачий. Вона булаб най-
радішша, колиб не потребувала зносити тих над
міру поцілув, як і тих ніжних пестощів і вічнх
схлібювань.

— „Bambola bella“ — сказала знова Вінка через

на пів замкнені зуби з котячою облесністю і взяла
дівчанку за лиця, щоб притягнути до себе і поцілу-
вати в уста.

— Ні, не називай мене так більше тітко, прошу
тебе! — сказала одного разу Галатеа, дрожаючи з
гніву.

— „Bambola bella“, — повторила Вінка, голосно
сміючись і визиваючо кинула собою на цілу довжину
на диван.

Через вікно заглянуло сонце у кімнату; його
промінь перетягнуло ся по побігдній шовковій тканині,
якою був вкритий диван і блищало на ній, немов го-
ріючі цвітки.

Немов з хмари золотого пилу виринула етась
жінки, одягненої у кашмір, посеред горючих, різно-
манітних красок. Се був образ потрясачий змисли
і пестравий заразом. На стіні висів образ радиркова-
ний, що представляв, як стрільці сліднують за втіка-
ючим неом.

Вінка сьміялась, а сей сьміх немов розлітав ся
у соняшному палі.

В дверях станув Цезар.

— Прошу ближше dottore, прошу — закликала
тітка, піднесла ся і витягнула руку проти нього.

— Прости Галатео — „per carità“.

На устах Галатеї появилася ледви помітна
усьмішка. Цезар втягав мимохіть запах сильної фїял-
кової перфуми, якою був навіяний листовий папір з
перелітаючими бузками, — його носові хрипи роз-
ширили ся й дріжали від сього запаху.

Прийшов із модеренового запаху перестарілих
меблів і старих книжок, із тихої бібліотеки, до якої
доніс ся сьміх Вінки. Сидів саме зігнутий над отво-
реною книжкою і був дуже зворушений сьвіжими, на-
скрізь здоровими і так сильно вражаючими піснями,

що пили у повнім ритмі, легко і з життям зміня-
ючи ритми.

O! o! totus floreo.

Він волухував ся, аж тут нечаяно відбив ся
о його уші сьміх, немов луна безглузної строфи.

Veni, Veni, venias,
ne me mori facias,
hyria, hyrsia, nazzaza,
trilliririo.

Весь молодечий жар, все горіче бажання, що
придавлене в ньому силою, жєвріло, розлило ся ле-
том стріли по його жилах і з него вибухнув з еше
більшою силою, неначе боєвий пєан, неначе пісня по-
бїди. Почув у цілім своїм тілі, немов ломане і роз-
пукнене пучка в його укратім естві, коли той сьміх
і звєйючі тони ударили на нього немов град.

„O! o! totus floreo“.

Він скочив на різні ноги. Холодна самота, що
його окружувала, гнобила його, він зненавидів її...

— Прошу ближше, dottore, прошу, — розляг ся
голос, мов хрусталь із уст барокової.

З якою удачною приманливістю виправила вона
свою етась па червонім цвітистім давані. З її ушей
звєсали єрібні, пїганьські ковтоки, що були в живій
суперечности з темнявою рожевістю її уст. Ніжна
тінь, немов мрака, прикривала її лиця, і заходила на
її уста темною смугою.

— Лиши се, Галатео; помирим ся, — загомо-
ніла вона підлібно — ходім прохажуватись в город
між деревами до сонця — з Цезаром... добре?

— Ні, тітко, остав мене тут. Я не можу хо-
дити на сонці, я... — відповіла тихо Галатеа.

— Так ходіть ви бодай Цезар — сказала Вінка
до молодого мушкетєра. — Цезар вклонив ся і подав
її рамя.

(Дальше буде).

Коли приступлено до дальших нарад, домагався пос. Дершта комісії, котра має зайняти справою передискутована і управління нинішніх відносин Австрії до Угорщини. — Пос. Штернберг поставив вносити, щоб звіт комісії для ненарушності посольської в кількох справах о виданні послів судам поставлено на порядку деннім найближшого засідання. Внесення то ухвалено і на тім закінчено засідання, а слідуюче назначено на п'ятницю.

Комісія для виборчої реформи.

По замкненні засідання парламенту зібрала ся комісія для виборчої реформи і вела дальшу генеральну дебату над державним предложенням. В засіданні взяли уділ президент кабінету барон Гавчім, справ внутрішніх гр. Вілянд-Райд. Перший промовив всенімний пос. Франко Штайн, обговорюючи становище своєї партії до виборчої реформи. Він заявив, що вона не є противна розумній реформі виборчій, котру однак треба би так перевести, щоб половина послів виходила із загального голосування, а другу половину, щоб вибирали організаційні фактори. Проект правительства неможливий до прийняття, бо творить більшість славянську і не єсть справедливий. Бесідник виступив против проєктованої реформи регуляції палати і вносив, щоб комісія перейшла над проектом правительства до порядку деннього. На випадок відкинення того внесення поставив він внесення, визнаючи правительство, щоб предложений проект закона взято назад, а по оголошенні реформи виборчої на Угорщині, щоб предложило новий закон виборчий, котрий би не обнимав Галичини, Буковини і Далмації, признав би язык німецький языком наради парламентарних і містив в собі знесення §. 14. На случай відкинення сего внесення заповів, що предложить в спеціальній дискусії внесення: о відокремленні Галичини, о знесенні §. 14., о заведенні німецької мови яко парламентарної і державної і о зміні ординації виборчої в тім дусі, щоб половина послів була вибрана загальним голосуванням, а половина факторами організаційними. Пос. Толлінгер жадувал ся на упереджене край альпейських і сільського населення супротив міст. Хвиля внесення реформи виборчої не була користно вибрана і може причинити ся до викликання спорів між партіями та до відобрання палаті сили, потрібної супротив Угорщини. Партія бесідника була завжди за розширення права виборчого, але задля охорони стану середнього домагав ся бесідник системи плюральної. Наконіць жадав бесідник збільшення числа мандатів сільських. Пос. Груби зазначив, що Шлеск у відношенні до інших країв одержав за мало мандатів, мимо того предлогу правительства можна прийняти за основу до компромісу. Бесідник відкинував ся до шлеских послів, щоб підняти змагання в справі закінчення національного мира на Шлеску. Пос. Бик почав з того, що Галичина не дістала достаточного числа мандатів, що була упереджена через цілу передконституційну і конституційну еру. Відтак підніс те, що Поляків, котрі завжди підпирали правительство, тепер копноло оно ногою і не хоче дати тільки мандатів, кілько зі згляду на велику культурність Поляків їм належить ся. Підносить недостаточність пропорціональної системи, жадає збільшення числа мандатів з міст і заведення там пропорціональної системи, особливо для жидівської людності, що хоч творить 11 проц. людності краю, не має відновної репрезентації. Що до жидівських жадань, то застерігає собі голос в спеціальній дискусії. На дальшій засіданні в середу рано промавляв перший пос. Крамарж. Він заперечує, немов би то Чехи мали найбільшу користь із загального голосування. Виказує, що Німці одержали 42 мандатів понад пересічне число, Чехи 7, а Галичина 39 понизше того числа. Зазначив, що його сторонництво готове до компромісу і визнає до згоди, бо найбільша вже пора поставити проти сильного правительства угорського сильне правительство в Австрії. Пос. Грос зазначив, що німецькі людвці будуть всіма силами бороти ся проти виборчої реформи, котра є великим нещастем для Німців і надіють ся в тім ділі допомогти інших німецьких сторонників. На реформу можуть згодити ся тільки в разі відокремлення Галичини. Пос. Грос зазначив, що німецьке поступове сторонництво може згодити ся на виборчу реформу лиш тоді, коли будуть усунені з неї несправедливості для Німців. Послідній промавляв пос. Кс. Пастор. Слідуюче засідання в п'ятницю.

тріотизму. В шістдесятих роках стала сильно впливати на розбудження національної свідомості українська література; твори Шевченка і інші будували свідомість єдності між наддніпрянською Україною а Галичиною. Одним з перших пропагаторів тої єдності був пок. Данило. Правдоподібно, що за його починком став львівський купець Мих. Демет спроваджувати з Петербурга і Київ а українські книжки, котрі дуже скоро ширили ся по Галичині. Найцікавіший і найплідніший період його діяльності припадає на час його побуту в семінарії, звідки він з гуртком своїх товаришів правив всім національним життям серед гімназійної молодіжї по всій майже східній Галичині. За його починком стали в шістдесятих роках закладати по всіх містах Галичини гімназійні „Громади“, де молодіжї гімназійна плекала національного духа. З тих часів походять цілі стоси його листів, які він писав до тих „Громад“. Листи ті цікаві також своєю стилістикою. Ніколи на формацию літературної мови не впливала мова українських письменників так сильно, як саме в шістдесятих роках. Сей вплив слідно і на листах пок. Данила. Поетичний подет, символіка народних пісень, патос промов в козацких думках, все отсе відбило ся в його листах. (Найкрасший розбір діяльності покійного Данила з тих часів, і взагалі найдокладніший образ національного життя серед тодішньої гімназійної молодіжї подав Осип Терлецький в своїй праці). Горячу переписку провадив пок. Данило в тих часах з Ф. Федьковичем, котрий за його впливом став горячим прихильником народної мови, визволивши ся з під впливу Дідацького і при його помочи познакомив ся з творами українських письменників, головню з поезіями Т. Шевченка. Другою стороною тодішньої його діяльності була праця публіцистична і літературна, в котрій він стояв поруч із світськими літератами: Вол. Шашкевичем, Евр. Згарским, Фед. Заревичем, Ксен. Климовичем. Свої праці поміщував він в „Вечерниках“, „Меті“ і „Ниві“ звичайно під псевдонімом „Будеволя“. Публіцистичні праці пок. Данила в тих часописах визначають ся гарними прикметами полемічними (слідє правди Dziennik-ови Literack-ому про Шевченка в Вечерниках, письмо громади в Меті). Його літературні праці, вірші, не носять на собі знамен правди вої поезій. Є се плоди влучної реторики, близькі до віршованої публіцистики, як до правдивої поезії. В них слідно той сам тон, що й в його листах до гімназійної молодіжї. З того часу походять його успішні змагання повалити москвичину в Рускій Матині, що однак не удало ся. Пок. Данило належить також до тих, що піднесли гадку засновання тов. „Просвіти“. Ставши священником, він дальше провадив свою публіцистичну працю і пише багато полемічних статей під псевдонімом „Обачний“. В своїх пізніших публіцистичних працях в „Ділі“ і „Правді“ покійний часто порушував справу наших відносин до наддніпрянської України і завжди стояв на основі нерозривної звязи і політичної самостійності України. Уже в пізніших роках свого життя, коли українська молодіж з жаром піднесла ідеал „самостійної України“, покійний Данило з молодечим одушевленням станув в ряди пропагаторів тої ідеї. В своїй праці на селі головну увагу звертав на економічне піддвиження в народі, в чім був слава не першим поміж українськими діячами в Галичині. (Гляди „Закомарська праця“). Також дуже живу участь брав покійний в політичній життю. Кілька разів кандидував до парламенту, до котрого вибрано його аж 1897 р. В палаті послів належав до незалежних і все сміло і уміло забирав голос у всіх квестіях політичного життя. З часу його посольської діяльності походять також декілька його полемічних брошур в німецькій мові. Особливо сильно підніс він в парламенті постулат самостійного українського університету і багато причинив ся, що справа потреби оєбного українського університету стала так дуже популярною серед нашої суспільності. Що до вдачі то пок. Данило був невзначайно рухливий і завжди повний ініціативи. У всіх справах чи політичних чи економічних чи просвітних він забирав голос і завжди провадив по кілька справ загального характеру. Не менше прислужив ся пок. Данило своїм бесідницьким таланом. Він безперечно належав до найкращих бесідників серед публичних українських діячів в Галичині. Капітальною заслугою його життя лишить ся період його діяльності в шістдесятих роках, коли то він своєю неспуною працею ширив національну свідомість серед гімназійної молодіжї і промощував дорогу культурному з'єдненню наддніпрянської України з Галичиною. Земля йому пером!

потягнула ся також на фості волосоского походу. Там і місце зрадникам руского народу, що забавля з ромунизаторами згнобити словянщину і в православній церкві. „Овация“ мала звичайний перебіг по вічу (довірочні!) в вол. Нар. Домі і кацапським пішли поклонники ромунизации до митрополітської палати і з „чолобатиною“. Там промовляв один бесідник волосоский і кацапський десьо Козак. Після сего відповів Репта, поблагословив учасників — і перша частина історії скінчила ся, а за те зачала ся п'ятинка по коршмах, якою переконували мужиків про волосоский характер буковинської церкви прав. що ввечера. Тут треба сказати, що більша частина мужиків не мала поняття, чого то їх ведуть. Одні говорили, що то йде о гуртга реаліційного фонду, другі, що то проти кількох Русинів, які хотять, аби митрополит був у Львові а не в Чернівцях! Були й такі, що прибули із ціллю — вибрати руского владяку! Сеї маніфестації ромунизаторам не завидуємо, а за підду ролю, яку в ній як і в цілій справі церковній грають кацапи, скаже їм парід своє переконуюче слово вже незабаром!

Німецько-волоскі відшкодовання — коштом черновецьких податників! Сего року увійшов до дирекції буков. каси щадничий місто Волоха, віцебурм. Бальмоша, кандидат христ. Німців. В виду сего урвало ся и. Бальмошова значне жерело доходу. Але на щож є на світї грошолупівські проєктанти?! Ос. на довірочнім засіданні чернов. ради міста із дн 25. с. м. поставив р. Тит Ончул внесення, щоб розділюване запомог із фонду убогих поручено віцебурмістрові Бальмошові, а за сей труд мав би він дістати ні менше ні більше як 3,000 кор. щорічного винагородження! Пакт в сій справі між Німцями а Волохами зложено вже загоді, тож не диво, що внесення перейшло! І так за оліку над бідними буде и. Бальмош брати що року по 3 тисячі корон замість того, щоб їх розділити між бідних. Здає ся, наш край і місто се унісім з того згляду, як то політичні „сделки“ без ніякого сорому робить ся коштом кишень податників. Впрочім чернов. рада в грошевих справах зовсім не церемонить ся. На тім самім дов. засіданні ухвалено на покриття потреб міста затагнути нову позичку в краєвім банку, і то аж сємиміліоновоу! До того із давних часів має місто 6,040,000 корон довгів, тож тепер треба буде що року давати 695,808 процентів. А при сїм треба тямити, що дефіцит міста вже в р. 1906 вносив 525,000, а тепер він в найліпшій разі підскачить „лише“ о 360 тисяч як о процент від інвестиційної позички в краєвім банку! Нічого казати: гарна господарка!

Дохід з податків в Австрії в 1905. році. Безпосередні податки в Австрії дали в 1905. р. вислід далеко ліпший, як надіялись і як то було в попередніх роках; однак вислід посередних податків явив ся гіршим, виказуючи менші доходи як в 1904. р. Найбільший убиток, бо 2,849,868 кор., виказує податок від пива. Причину сего треба шукати в краєвих оплатах, наложених на пиво, наслідком чого зменшила ся консумція пива. З тих самих причин зменшив ся також дохід з податків від горівки майже о 400,000 кор. Дохід з податку від цукру підніс ся о незначну суму. Найбільший ріст виказує податок від нафти, з чого можна заключити, що консумція нафти, особливо між селянським населенням, постійно збільшує ся.

Анкета в справі пропінацийній. Незабаром і то ще відій в місяці маю збере ся у Відні анкета, скликана міністерством скарбу для позагодження спірних точок, ізза яких пропінацийний закон не міг одержати санкції. На передвечірній засіданні краєвого Виділу делеговано до сєї анкети членів кр. Виділу д-ра Волчанського і д-ра Смал-Стоцького як відпоручників кр. Виділу, послів д-ра Гальбана, д-ра Лулу і д-ра Авр. Ончула ім. соймової більшости, а послів д-ра Скюдла і д-ра Штрахера ім. соймової меньшости. На анкеті буде головню розходити ся о установлення відшкодовання для броварників і пропінаторів. Хто із них буде брати уділ в анкеті ще не знати. Дотичне міністерство буде мабуть мусіло вперед рішити, хто має право іменувати делегатів до анкети із згаданих кругів.

Виборча реформа в Чернівцях. На засіданні дн 21. цвітня розпочала ся в черн. Раді міській незвичайно важна дискусія над зміною ординації виборчої до міської Ради. Справу реферував адв. др. Кізер. Референт перейшов усі проби зміни виборчого права, які роблено в Раді від часу, коли Чернівці стали автономним містом. Коли тепер Рада міста Чернівців приступає до реформи виборчого права на підставі загального і рівного виборчого права, то буде воно першим містом в Австрії, котре заведе у себе виборче право на модерних підставах. Виборче право мусить бути загальне і рівне. Мусить воно бути так зложено, щоб охоронити меньшости перед мажоритарцією зі сторони більшости. Відтак обговорював референт всі проєкти, які мали стати субстрактом дискусії. І так: дуже обмежений проєкт міського магістрату, проєкт езекутивні соціально-демократичної партії, загальне і плюральне голосування для охорони меньшостей і проєкт черновецького товариства власників домів, який дає голос всім, що платять який небудь податок, хочби від пеів! По довшій оцінці згаданих проєктів референт вносить, щоб яко підставу до спеціальної дебати прийняти його проєкт. В дискусії забрав перший голос др. Штрахер. Бесідник звертає на се увагу, що, коли така незвичайно важна справа стоїть на деннім порядку, місце в саді

о. ДАНИЛО ТАНЯЧКЕВИЧ

походив із старої священничої родини і родив ся в селі Дужидові каменського повіту. Гімназійні студії кінчив у Львові і около 1860—1 р. вступив до духовної семінарії. Священником став 1867 р. і по короткій мандрівці по сотрудицтвах осів в малій парохії Закомарю, де й прожив до смерті. Покійний Данило лишив по собі незатерті сліди в національній життю галицької України. Ще в гімназії зацікавивши ся з о. Михайлом Осадцею (автором граматик) діставав від нього українські книжки і се дало перший імпульс до розбудження у нього українського па-

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. цвітня 1906.

Замовлена овация для Репти, прилагоджувана способами, про які ми вже згадували, дала передовсім доказ, що сила волоска — слаба. Мимо найзавзятішої агітації, мимо того, що прим. із підміських громад вели поия мужиків особисто пішки, не зібрало ся й половини тільки народу, що було прим. на посвідні руским вічу. За те чорною хмарою явило ся все біле й чорне вол. повітство, яке бачить, що наступають останні дні його пановання. Не поратують їх і кацапські люкаї, яких жмінка зібрала ся в треторядній реставрації Тайксера і відбувши сонмище

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), чиселить ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси поживкової і шадничої для громади Багнито. зареєстр. з необмеженою пор. відбудуть ся в неділю дн 6. мая с. р. о 2. год. по полудні в будинку шкільнім з слідуєчим порядком денним: 1. Звіт кассовий за рік 1905; 2. Вилосоване чотирох членів ради надзорчої і вибір в місце уступаючих нових; 3. Вільні внесення. *К. Альбота, нач.*

Звичайні загальні збори весняні каси поживкової і шадничої для громади Луки стов. зар. з необ. пор. відбудуть ся дн 6. мая с. р. о 2 год. по полудню в домі читальні з таким порядком нарад: 1. Отворене зборів і прочитане попереднього протоколу загальних зборів; 2. Справоздане кассове і замкнене білансу за діловий рік 1905; 3. Установа платні кассерови за рік 1906; 4. Вибір уступаючих двох членів старшини; 5. Вибір уступаючих членів надзорчої ради; 6. Внески старшини дотично висоти пожичок і вкладок шадничих, та пожичок які старшина має право зятигнути в імени стоварищення; 7. Вільні внесення. *Ст. Циганюк, нач.*

Колесо!

Мужське колесо року 1905. „Waffenrad-Steyr“ і жіноче „Dürkopp-Diana“, оба в дуже добрім стані, зараз до продажу під дуже добрими уелівами. Просить ся о марку на відповідь, 53(3-3)
Адр. Е. Гуцайло, Глібока.

Урядник

54 (3-3)

державний, Русин, вдовець, не маючи блявних знакомств, глядить тою дорогою, товаришки життя, особи тихої вдачі і доброї господарності, старшої панни або вдови бездітної, Русинки; масток пожаданний. — Справа трактує ся на серію. Блявники мають перешенство. За дискрецію ручить ся словом честі Точнійшій інформації під адресою: „46 W. B.“ poste restante Rzeszów.

Неоціненним скарбом

для щасливих жертв самогася і тайних гріхін молодости є слава книжка Дра Ретана

Власна охорона

88 нагляд із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читав єї годий хто горить на страші наслідки того нагогу, щирі єї поради ратуєть рік-річно тисячі осіб від безпечної смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через пошту, 46 5-36

Книжка про подруже

Дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. цілком і К. 25 с. Ціни книж. інт. книжок gratis.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 7-52

КОЛЕСО „ПАНЦИР“

є найсоліднішого і у всяких турах найвитревалішою машиною заосмотреною дзвінком, і ацетиліновою ліхтаркою, ташкою і приборами.

Дволітня гарантія за рамена і всякі фундаментальні части.

Ціна К. 95.

Торговля en gros Мітлер і С-ка, Відень 13/V. (Hüttelbergstrasse 27).

Богато ілюстровані цінники на жадане даром і оплатно. 58 1-5

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шікарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самоетійна продаж канська обув Гаттавай фірми Soule & На для панів, пань і дїтий із франц. шкіри телячої шкіри і т. п. Черевики

з фабрики Ф. А. Попера, в Хрудімі, амерпington в Бостоні Найбільший вибір обуви, Chevreauх, америк. Bokseal, із сатинованої домові і ріжні найліпшої якості.

Капелюхи. Самоетійна продаж капелюхів у Відні, Josef Pichler & Söhne у Гранау, Giuseppe Fratello Alessandrio в Іта-

люхів з а. к. надвірних фабрик Heinz Ita P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino am. Найновіший циліндри і класи.

Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужські, білі і в ріжних красках найліпшого роду, з шовку, піки, зефіру і н. модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж ріжних средств до плекання волося і зубів. Все те з найперших фірм.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захар на.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“
антикара др. Ю. Францоа
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простудження, ломаня костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Висилена 2 рази денно до всіх країв.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинки, движимости, збіжжє і нашу обезпечує від огневих шкід.

одинокє рускє асекураційнє товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмний обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним господарам, де еще не роблять пильні агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупино сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківсьім Товаристві тільки через „Дністер“ провізію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

НАЙЛІПШИЙ ЧАЙ НА СВІТІ,

всюди до набути.

== Головний склад у ==

Шміда і Фонтіна

в Чернівцях. 92 (35-36)

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламний неопечатаний шліф від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ности поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Волоскі апетити.

(Стаття надіслана).

Ні на одній полі суспільної служби не пряму-
ють буковинські Волохи так консеквентно до обса-
дження всіх урядових місць, аби загарбати в свої руки
весь урядовий вплив, як на полі церковній тай в
управі церковного маєтку, себто бук. греко-прав. фонду
релігійного. Сей факт показує, що у них є ще висші
задушевні мрії в сій справі. Першим їх гаслом є те,
аби буковинську православну дієцезію цілковито зво-
лощити, а друге, аби взяти в свої руки управу бук.
греко-прав. релігійного фонду. Тому то і наша кон-
систорія посилає багато синів прав. волоских понів
до віденської дієцезіальної академії, навіть установлено
перед кількома роками виключно на ту ціль кілька
стипендій по 800 і по 1000 кор. із релігійного фонду,
з яких користають майже лишень сини волоских свя-
щенників, щоби в такий спосіб ушасливити управу рел.
фонду своїми людьми. Вони помагають і будуть ще
більше помагати здійснювати вищу ціль Волохів, себ-
то здобути управу маєтків прав. рел.
фонду а поступенно цілого маєтку то-
їж православної церкви. — Видимо єе хоч-
би із стереотипних відповідей на всі рускі жадана
що до церковної служби, що історичний характер
буковинської церкви є „волоський“ а іменно що „nostru
fondu“ себто маєток православної церкви є — воло-
ський, національний фонд. Волохам цілком не іде о дви-
гнене буковинської православної церкви — бо дійсні
стремління Румунів до римської церкви добре відомі
і мають на цілі те, аби всі романські народи злучили
ся в одній церкві. Волохам іде під покривкою „обо-
рони“ волоскої православної церкви о захоплене ма-
єтків буковинського греко-прав. фонду, аби можна
урудувати ним так, як їм потреба, то значить після
сьогоднішнього стану їхньої фаміліяної політики, просто,
аби розділити той фонд межі „своїх“. І тому як раз
блискучому другому гаслові Волохів завдаємо ми
Русини тільки перевертнів і ренегатів, що опинили
ся у волоскім таборі, твердо віруючи в згадану ціль
і ждучи нетерпеливо на сей модний „Stein der
Weisen“!

Цікаво буде при сій нагоді розслідати історію
сего фонду. Поміняючи те, що перші монастири в
нашій країні збудували рускі монахи Василіяни, як ось
Мітока Драгомірна, Воронець, Ватрамодавця, Загастрія
під Раревом і Сучавиця, сьогодні знаємо докладно,
ніть Стефан Вода дарував поодиноким монастирям
і що принало монастирям через інші дари. Най-
менші добра, і то близько коло монастирів, дарував
Стефан Вода монастирям, котрих мурі хоронили єго
через якийсь час від ворогів. Монастирям дарував він
те, що відобрав від своїх ворогів, котрих наслідники

і сьогодні ще живуть в тих околицях. Далеко більше
припадо монастирям із добровільних дарів побожних,
а найбільша часть, і то головний маєток релігійного
фонду принало титулом із „Камери“ (з німецького
„Kammer“ тільки, як управа великих дібр) при спи-
суванні нашого краєвого катастру в 70 тих роках.
Тоді вже монастири після установи цісаря Йосифа II.
у році 1781 власних дібр не мали, були лиш так звані
релігійні фонди, і правосл. рел. фонд передав покійн.
владика Гакман під безсторонну державну управу.
Отже при списуванні нашого катастру сказано темним
мужикам, що далі будуть платити податки не після
„чисти“ (стародавній графічний мужицький рахунок),
але після простору посілости, значить ся, що хто
буде мати багато ґрунту, то той буде платити вели-
кий податок. І наш темний нарід зріє ся тоді багато
ґрунту, особливо тоді безвартіх, а нині цінних дієв
по горах, кажучи, що то все належить відій до ка-
мери, і так розріє ся нечувано великий маєток нашого
правосл. рел. фонду на одну третину цілого краю
через темноту мужика, який собі гадав, що так само
як досі, так і на далі буде вільно ходити всюда в дієв
без того, щоб платити податок! Розуміє ся, що єя
„хитрість“ німтила ся на селянстві дуже гірко.
Коли спитати старих людей, то таких фактів пере-
ходу маєтків на камеру можна збирати цілими сотками.

Із сказаного виходить злого, що наслідники
тих, котрим відобрав ґрунта Стефан Вода, потім
тих, котрі правосл. рел. фонд обдарували і тих, котрі
зрештє ся цілі і дієв, мали би також явсь право
аналогічно до „nostru fondu“ сказати, що се „наш
фонд“. Подивім ся сьогодні в околиці дібр правосл.
рел. фонду, чи там живуть лишень Волохи? Ніким
робом, там живе сьогодні найменше половина Русинів,
які є так само наслідники будишніх посідачів тих,
сьогодні камеральних дібр, як і сьогоднішні Волохи, що
там живуть! Серед нас Русинів за мало чути алич,
що і ми маємо велике, як не більше право до греко-
прав. рел. фонду просто тому, бо нас більше тут! Ми
ніяких претенсій до того фонду не робимо, поки він
буде безсторонно управляваний державними австрій-
ськими урядниками, але з тим днем, коли значе ся
одностороння волоска управа дібр правосл. рел. фонду,
тоді і ми православні Русини піднесемо наші права
до тієї інституції. Найліпше було би однак цілковите
затягнене греко-правосл. рел. фонду через державу,
через що той фонд і на далі служив би своїм високом,
безсторонним цілим духовним і культурним потребам
православних мешканців нашої „зеленої Буковини“,
а тоді цезли би майже всі суперечки руско волоскі
на користь народу, держави і загального добробуту.
Та тепер — як бачимо — імагінація волоска, що право
до правосл. рел. фонду має виключно волоский нарід
(читай поодинокі фамілії), занадто обняла голови про-

відників волоских, так що рідко можна було з ними
радити і працювати над культурним піднесенем на-
шого краю і народів, які єго замешкують.

Мійске шкільництво в Чернівцях.

(Дальше).

II.

Приватних шкіл маємо в Чернівцях 8. Із того
мають право публичности: 1. 5-класова гр. правосл.
школа хлопця, 2. 4-класова школа євангеліста, 3. і 4.
4-класова жид.-нім. школа хлопця, 5. 3-класова школа
в монастиря св. Родни Марії, 6. 3-класова школа ді-
воца рум. жіночого товариства і 7. поки що 3-класова
гр. правосл. вища школа дівоча. Прав публичности не
має однокласівка в сирітській кат. приюті. Крім того
є ще в Чернівцях два приватні конвікти дівочі пані
Гертруди Бергер і п. Ольги Волянської.

Що до викладової мови, то усі 3 чотирикласові
школи є німецькі, дівоча школа волоска має мову ви-
кладову нім.-волоську, а в обох гр. правосл. школах
є викладовими всі три мови. Се однак зовсім не пере-
шкіджає перетяганню нашої молодіжї в яничарський табор,
що практикує ся безвинно в тих обох православних
школах під патронатом консисторії і митрополита.
По інших школах приватних із правом публичности
учено рускої мови тільки як предмету. Але й тут є
займом, який становить школа євангеліста, в якій
нашої мови зовсім не учено. Се однак зовсім не пере-
шкіджає тому, що між учениками знаходять ся рускі
діти, і то гр. кат. обряду! Є там і гр. правосл., але
тих вже відразу заїнтабульовано як знімчених Юрків.

На 9568 дітей, обов'язаних до шкільної науки,
брало є в приватних школах 832 хлопців + 650 дів-
чат = 1482. При приватних школах, задля суцільности
образу, згадаємо й про 17 шкіл тальмудових, розмі-
щених в Чернівцях, у яких учило ся 452 хлопців і 20
дівчат жидівських.

Тутже треба згадати також про заведення для
дітїй, які ще не обов'язані до шкільної науки, та про
пільзоване науки доповнюючої. Публичних приютів в
Чернівцях нема, за те є приватні. Один сирітський
приют враз і класівкою, у якій є 24 школярки, утри-
мує католицьке товариство добродійне а другий жид.
приют сирітський для жид. хлопців і дівчат удержує
фондація ювілейна цісаря Франца Йосифа. В сїм при-
юті найшло приміщене 20 хлопців і 17 дівчат.

Діточих городів було в р. шк. 1904/5 3: один
публичний при учит. семинарії (із 60 дітьми) і два

4)

Габрієльо д' Анунціо.

Контецца Галатеа.

Переклад О. ВАСИЛЕВИЧ.

(Дальше).

IV.

Вони ішли дорогою вздовж акацій. Пожовкле
листе звільня сипило на них. Зяцільний овоч і сухі,
завмерді цвітї розносили запах, що ще більше під-
носила меланхолійне вражінє околиці.

Вінка не відчувала свого настрою. Без вражінє
ступала далі, підсипуючи мелодію із Суппе і ко-
лихаючи головою то в єю то в другу сторону.

— Dio mio — так кажіть що! Говоріть віршамі,
або що! — сказала вінка. — Так кажіть що не-
будь! — Або може хочете, аби ми слухали квіліне па-
даючого листа, звуку вечірних дзвонів, що кличуть на
Ave Maria? Ah!..

Зітхнула побожно і завернула очима, що аж
видно було єї білка.

— Ні, ні, signora, — сказав сьміючись Цезар
і висунув свої рівні зуби з під темно-наштанових ву-
сів. Він не був поганий. Мила блідість вкривала його
неправильні черти лица, так, що його короткозорі очі
в порівнянню до єї темних, великих, блискучих зінць
вражамі тим більше.

— Ні, ні, тітко, відповів він, — закукуючись.

— Чи не замічуете сего запаху?

— Я замічую лиш фінковий запах, — сказав
Цезар мелодійним, дріжучим голосом.

Веселий сьміх розляг ся серед тиші по парку.

— О, любий свояку, чи єє має бути початок
якогось сонету, чи любовні оспівдчїні? Що занежи-
дала сьміливість! Ви перестрашуете мене! Пустіть
моє рамя!

Вона хотіла, пів жартом а пів справді перестра-
шена, увільнитись від нього; але Цезар не пускав єї
і сильно тиснув єї рамя до себе.

— Ляшїть ся тітко, я невинен.

— Нехай і так буде! Так єє жарт. — Але Це-
зар, що єї не пускав від себе і держав єї голу руку

у своїх руках, почув, як йому горіла кров шпїт по-
трясала. Він подивляв малу руку, гарні пальці, на
яких блистали нігті, гей оникє і творили на виї ви-
разу букву ж. Там, де живчик замикали золоті і міє-
тецько вироблені, срібні оковки, видно було зелено-
синї жилинки, немов жили аспісу, произуючі байдий
алабастер.

— Пождіть трохи тітко, прошу вас!

Вони стали коло мурованої криниці, що стояла
опущена між кущами. На спокійній воді перегалялись
кушки зівалого листа і тиснулись до отвору, зарослого
густим травником. По середині криниці стояла група
Тритонів з рибячими хвостами, немов сторожі того
мієця, що його типини від непамятних часів неперер-
рвав плескіт витрискуючої водної струї. Старі по-
статі були вкриті, немов тигрисовою шкірою, мохом
і карловатою травою, а у їх у насаді розрослись
зелені і вючі рослини.

— Сідаймо тутки, — сказав Цезар і показав
на сиву кам'яну лавку, заховану в зеленім гуццанику.
Його огорнув неспокій. Вінка сіла на край криниці
і дивилась м'ялосердно на нього.

— Тут до моїх ніг Цезаре! — крикнула вона,
жартуючи з розказуючим рухом руки.

— Ні, ні!

— Ту, до моїх ніг! — повторила вона.

— Так щож, Вінка, ти поборолла мене.

— Так се лиш жарт.

Голова Цезара склонилась незаметно на єї го-
ліна, і вона поглянула на гарні білі плечі молодця,
на його розвинені рамена, що були гідні Антонія.

— Бачите, Цезаре, тії метелики, що заїтають
у нив.

Вона показала на спадаючі листки, що один при
другім сипвали на воду. Вона хотіла лишень щось
сказати, бо тиша гнобила єї і вона стратила охоту
до жартів, і єї у тім мієці і у той хвилині не могло
ніть пошпигу впасти до голови, як лише ті малозна-
чні слова.

— Бачите...

Вона легко відхилилась, коли Цезар напрасним
рухом зближав свої руки до неї; але як раз та не-
погамованість вражала єї своїм особливим чаром.
Цезар незважав на падаюче листя, його очі спочи-
вали на ніжній нозі Вінки, котра рухалась по мохом
вкритій землі. З улюбленим глядів він на тії легкі
руки, які виконувала Вінка кінцем шкіряного ходачка.
Коли він обняв своїми руками єї коліна, байдїсть
вкривала його лице.

— Вже пізно, ходімо, — сказала Signora і під-
неслась.

Єї голос дріжав. І коли вона побачила, як Це-
зар зворушений клонив ся до єї ніг і підніс до неї
лице, на яким борода єя охота сьміхнутись з на-
кою любовію, тоді прошептала вона тихо — „ти зрад-
нику!“ — і нахилилась до його уст.

(Конець буде).

приватні: п. А. Вест із 26 і монастирський сс. ім. родини Марії із 16 дітьми.

Дальшу науку поза нар. школою піддержували курси повторювання; було їх 8 у чотирьох школах. Брадо в них уділ 81 хлопців і 87 дівчат, із яких було клясифікованих 160. Розумієсь, що руского курсу не було ні одного, хоч були 2 волосні а 2 німецькі, руску мову припулено в курсах ріжнотомних! Про доповнюючі курси для дівчат була вже у нас згадка на початку 1. частини статті. Тут додамо ще, що в курсі, удержуванім краєвим учит. товариством, було на першій році 88, а на 2-ім 64 питомців, в курсі, удержуванім при монастирі сс. ім. родини Марії на 1-ім 41, а на 2-ім 21, в евагелічній на 1-ім 45, а на 2-ім 36. Промислові курси доповняють два: один при державній школі промисловій, а один при хлопчій школі із ул. Виділу кр.

РАДА ДЕРЖАВНА.

На початку вчорашнього засідання відчитано сфідуючі внесення і інтерпеляції: Пос. Шенерер і тов. зголосили нагале внесення, зважаючи на те, що про всі переговори з угорським правительством сейчас повідомляло парламент, та щоб заявило про гвардію, які дає теперішнє правительсто на Угорщині, що угода, виправді не ухвалена в парламенті, але існуюча, буде додержана. Відтак зголосив пос. Шенерер і тов. нагале внесення, зважаючи на правительсто, щоб воно відкликало пропозицію в справі уділу Австрії в спільних видатках на р. 1906, а на його місце внесло иншу уставу, котра б обов'язувала так довго, як провізорія бюджетова. Пос. Данеая і тов. внесли інтерпеляцію в справі поступованя старости Яроша, який казав підчас виборів до виділу ради повіт. в Новім Санчу арештувати людовця — нотаря Обмінського. П. с. Офнер і тов. внесли інтерпеляцію з причини закау оголошеня плакатами відозви, остерігаючої публіку перед субскрипцією на російську позичку. Пос. Дашинський інтерпелював м. и. про видалення одного російського емігранта.

Відносини на Угорщині.

По сїм промовив президент міністрів бар. Гавч і відповів на інтерпеляцію в угорській справі. Передовсім заявив, що заіменоване нового правительства на Угорщині є внутрішню угорською справою, на котру австрійське правительсто не може мати жадного впливу. Коли завдяки новому угорському правительству мають настати зовсім конституційні відносини на Угорщині, то для кожного конституційно настроєного горожанина є се подією радісною. Австрійське правительсто має неведовсім на увазі старане, щоб не наступила жадна зміна в спільних інституціях. Однак під тим зглядом є побоювання лишені всякої основи. Угорське правительсто згодило ся на залишене квестії службового язика і коменди в армії і зобов'язало ся, що трактати, навазані з заграницею, будуть прийняті в угорським соймі. Що до взаємного відношеня обох частин монархії, то оба правительства мають до остаточного урегулюваня тої квестії вільну руку — ясна річ, що лиш під тим услівем, що між обома правительствами наступить порозуміння. Коли б се okazało ся неможливим, то буде удержаний status quo аж до уливня торговельних трактатів з заграницею. З того виходить, що з причини подій на Угорщині ані для австрійського ані для угорського правительства не вивазала ся примусова ситуація. Що до способу урегулюваня економічних відносин, то президент міністрів вказує на кілька разів вже складану заяву, що правительсто обстає при умовах, заключених попередніми правительствами і в їх введенню не може робити жадних вондесий. Однак правительсто заявить свою жичливість, коли буде ходити о уложене відносини в духу, відповіднім до сучасних вимог. Правительсто завсїгди має на увазі інтерес держави і числить в тім на поперте палати. Промову президента міністрів переривали всенімці частими окликами.

Події в Аш.

Відтак мотивував пос. Егер нагальність внесення в справі подій в суді в Аш, де Німці були зробили величезну бучу (як адв. пос. Бакаса забажав чеської розправи Ред.), щоб розправа, відложена на домагане Бакаса, взагалі не відбуло ся в Аш по чеськи, тому що ціла околиця є замешкана німецькою людністю і язикового розпорядження Штремаера майже не можна там примінювати. Управитель міністерства др. Кляйн заявив, що правительсто стоїть на ґрунті язикових розпоряджень Штремаера і для того думає, що суд в Аш поступив собі зовсім поправно. Його промову переривав Шенерер і инші всенімці голосними окликами. Відтак промовляв пос. Груби. Як він назвав нагале внесення всенімців в справі Аш жадаєм зломаня конституції, прийшло до бурливих сцен між Чехами а всенімцями. По промовах послів і лекнера, Бакаси, Герольда і Кіндермана відкинено нагальність внесення 80 гол. проти 77.

Відтак приступлено до обряд над наглим внесенем всенімців в справі Угорщини. Внесення мотивував пос. Штайн. Після того, як він своє мотивоване покінчив, дискусію в сій справі перервало, а за те ухвалено на внесення пос. Герцога розпочати дебату над відповіддю бар. Гавча, даною в справі відносини до Угорщини. Слїдуюче засідане у вівторок.

Комісія для виборчої реформи.

Яко послїдний бесїдник на засіданні комісії в сєреду промавив пос. Пастор. Бесїдник заявив себе горячим прихильником загального голосованя, котре повинно бути тайне і безпосереднє. Рівночасно висказав переконанє, що консервативні елементи не стратять впливу на справи державні, і що реформа не принесе також шкоди державі і реалїї. Що до Галичини, то мусить для неї передовсім бути помножене число мандатів, удержаний стан національного польского посїданя. Заявляє ся при тім за розширенем компетенції сойму, реформою виборчого права до сойму і за запровадженням плюральної системи, яко запори проти радикальних елементів. Ті, що платять безпосередного податку 8 кор., повинні дістати другий голос, так само, як вони мають його тепер, при куріальній системі. Пропорційна система не принесе охорони національним меншостям в східній Галичині, для того жадав не лиш помноження мандатів для міст, але також й для сїльских округів західної Галичини, де виборчі округи є „рішучо за великі“. Пос. Захек полемізував з выводами посла Гросса і заявив, що розуміє, що сама цифра людности не може бути детєдуючою, але також і культурні відносини. Для того заявив ся за плюральної системою. Вїдпиди домагав ся побільшеня числа мандатів для Чех і Моравії. На сїм замкнено засіданє. Засіданя по полудни не було. На засіданні в четвер першій промавив пос. Ісман. Він завважав, що спосіб, в який трактує ся виборчу реформу в комісії, робить на людність особливо вражїве. Зглядом публіки треба поводити ся отверго і сказати, що переговори провадять ся. Бесїдник заапелював до председателя комісії, аби замкнув загальну дискусію, і щоб відложив засіданє комісії до хвилі, поки сторонництва не займуть ясеного становища. Председатель Мархет висказує переконанє, що поступованє комісії відповідає цілковито повіреній єї задачі: не можна достерегти тенденцій, звернених проти проекту. Признає, що щирість є в подібних припадках найдїйшою тактичною, однак не можна замкнути загальної дискусії, поки не повідомить ся о тім всіх членів комісії. Відтак заявив ся за скоршим замкненням четвергового засіданя і за провадженням дальшої дискусії по засіданні парламенту. Дальше промавив пос. Рабмаер і Адлер. Пос. др. Адлер полемізував з Грабмаером і назвав его аргументи перестарїлими і звїрґлими. Соціалїсти, борючись о реформу виборчу, борють ся о права робучого народу. Бесїда Грабмаера єсть лиш початком поступованя в тім намірі, щоб не допустити до довершеня діла або бодай як найдальше его відсунути. Вільша посїдність інтриґує з народною демагогією, з чим їй дуже не до liking. Кожда година, яку зискує егоїзм кляки, єсть необчислимою шкодою для населеня і держави. Навоноць просив бесїдник, щоб закінчено лишну дискусію генеральну зі зглядом на населенє, котре з нетерпеливостю слїдить вислїдки нарад комісії, так важні для єї єствованя. Опізнєня і проволіканя ніхто не нагородить. На тім закінчено дискусію і закрито засіданє а о часі слїдуючого засіданя будуть члени письменно повідомлені.

Комісія бюджетова.

На засіданні бюджетової комісії ухвалено на внесення пос. Гофмана взяти під обради місто справозданя субкомітету про конґруу, справу канцелярїйних помічників. Позаяк референт Штайнвендер заявив, що не може зараз виголосити реферату, розпочато дискусію над справою конґруу. По вислуханю референта посла Фухса і контрреферента посла Штайнвендера, ухвалено контрреферат видрукувати і роздати членам комісії. На сїм засіданє замкнено.

Політичний перегляд.

Четвертий німецький мандат для Буковини, за який „Buk. Nachr.“ вже виспівали величезне слово, є не для кого иншого як для „Пені“, не є так певний, як би се здавало ся. На дорогі сповненя сєй мрїї буковинських Німців став не хто инший, як їх сердечні союзники. І в великій дзвін вдарил передовсім Поляки, порівнюючи дої їхнього бук. мандату до щедрого вивіюваня бук. Німців. Ще „прихильний“ відіс ся до сєй справи пос. др. Аврель Ончул, якому культуртреґери поручили були недавно заступати інтереси буков. Німців із поминенем пос. дра А. Сєдла, і який в тїй ролі (вінже грав вже не одну ролю!) вже й виступав в парламенті і то дуже бундючно. Бернєвський Мєсяя просто поставив тепер квестію так, що Волоха тільки тоді пристануть на 4 мандат німецький ну і на буковинсько-польский, як Волоха дістануть ще один мандат. Отсе становище берн. Мєсяя мало такий наслідок, що — як довідуюмо ся — німецькі партії рішили не обстоювати за четвертим мандатом німецьким з Буковини. З сєго виходилоб, що бук. Німці вийшли на опїці Відмана із Ончулом дуже худо; се й не диво, бо їх здлучило тільки одно русиноїдство. Чесна компанія, розділивши між себе всякі посади й сивекурї, чим раз більше тратить ґрунт для „спільної акції“.

Новий кабінет в Сербії. По девять даїв триваючий криїз має остаточнє Сербія новий кабінет. Довшиї час старав ся Петро І. донєводити до згоди поміж обома сербськими сторонництвами і утворити

коалїційний кабінет. Відтак вагав ся між старо-радикалами і ново-радикалами і торгував ся з ними, щоб утворити з одного із тих сторонництв кабінет, котрий би найвигідїйшу програму прийняв. Остаточнє рішєв ся король на сторєну старо-радикалів і їх провідникова Миколі Пасічови утворенє кабінету поручив. — Першою задачею новоутвореного кабінету має бути розв'язанє скупици і розписанє нових виборів, при чім головну увагу зверне правительсто на се, щоб при виборах вийшло як найбільше число старо-радикалів, бо тепер розпоряджають вони лєди 54 голосами. Притім, як звичайно в Сербії дієть ся, правительсто усуне всіх ворожих старо-радикалам політичних урядників, щоб їх заступити прихильниками старо-радикалів; звїстна річ, що се потриває довше а тимчасом справа торговельного договору з Австро-Угорщиною і справа заговірників не терпить проволіки. Однак правительсто сподїєть ся дійти до того часу до порозуміня з Австро-Угорщиною, а євентуально також поладити справу заговірників, тим більше, що головні з них заявили, що добровільно уступать, скоро перше поладить ся всі важнїші квестії. Що до складу кабінету, то до нього мають увійти всі визначнїші політичні сили з поміж старо-радикалів. Крім того має Пасіч позискати для сєвого кабінету Люду Зінковича, колишнього провідника молоді-радикалів і сподїєть ся, що в разі його участи в кабінеті наступить розлам в молоді-радикальним таборі і прилученє частини їх до старо-радикалів.

Вислїд другої серії виборів до „Госуд. Думи“. „Реч“, орган „кадетів“ подає на підставі совєстних розслїдів слїдуючий образ про партійну приналежність губерньских виборців з міст і селяньских зїздів по 18 губерніях, що творили при виборах другу серію. Так „кадети“ вибрали 280 виборців, прогрєсїсти 179, „Союз 17 октября“ 84, торгово-промислова 13, правіци 152, між-виборцями незвісного напрямю находить ся переважаюча більшість опозиційно настроєних; побачимо отже, що друга серія губерньских виборів дала сильну перевагу опозиції. Між тими 18 губерніями находять ся 8 українських, або з мїшаним населєнем.

„Перший май“ у Франції заповідає ся дуже поважно. Адміністративні уряди розвели незвичайні заходи для удержаня ладу. На кабінетовій нараді ухвалено не дозволити походів і зборів на публічних місцях. Число робітників, що мають страйкувати в день свята праці, обчислюють на сто тисяч. Проти них ставить рєспубліканське правительсто 4 тисячі поліції, а параский гарнізон військовий, що числить і тепер 15 тисяч, збільшить ся на день 1. мая новими 50 батальонами, так що в Парижі буде 40 тисяч війська. Соціалістичні дєвники атакують за сї приготаваня дуже остро весь кабінет, а особливо мін. справ внутрішних Клемєнсо.

Київський посол до Госуд. Думи про українську справу.

В 83-ому числї „Гром. Думки“ поміщено розмову із послом бр. Ф. Р. Штайнгельом про українську квестію. Задля незвичайної актуальности справи перенечатуємо інтерв'ю в цілости.

„Я українську мову знаю теоретично (змадку я вчив ся української граматики) і вважаю себе за Українця — відповів нам д. Штайнгель. — Я щиро бажая, щоб наша країна вийшла з того становища, в якому вона зараз стоїть, і придбала змогу краще жити. Я розумію тут автономію України, — сьому я цілком спочуваю. Я тільки думаю, що ставити домагання автономії зараз же було-б непрактично. Народні маси мало до сього приготовані політично і втратили свєдомість своєї національности. Через те треба ряд посередних заходів, щоб довести їх до свєдомости. Ви питаєте, що я зробив би, як би справу автономії національностий уже порушено було в Думі? Зрозуміло — я стояв би за автономію України.“

Ми запитали ся будучого члена Думи про те, як він дивить ся на націоналізацію школи на Україні. На наш погляд — народні школи мусять бути зараз же націоналізовані — наука в їх має бути по українському, а державної мови діти мають учитись так, як і иншим річам. Середні та вищі школи не можуть бути націоналізовані так швидко і зараз ми хотїли-б тільки, щоб до середних шкіл заведено науку української мови, української літератури й історії.

— Я з цим згожуюсь і за це стояти му — відказав д. Штайнгель. — Тільки я розумію так, що справу націоналізації шкіл треба зробити не наказами з гори, з центру, а просто давши право тим місцевим інституціям, які завідувати муть школами (земства, городи), давши їм право заводити українську мову в школах.

— Для нашого народу, — зауважили ми — вельми важною річчю є також націоналізація тих адміністративних інстанцій, з якими народ має діло, і суда. У нас люди терплять страшенні шкоди через те, що не розуміють мови офіціальних документів, або йдуть на Сибір тільки через те, що ні вони суда, ні суд їх гаразд не розуміє. Для нас ця справа є дуже некуча — не меншої практичної ваги, як і українїзація школи.

— Згожуюсь — відповів д. Штайнгель. — Тільки боюсь, що справа з літоводством в судах стріше великі перешкоди: проти цього дуже повстає муть, щоб документи писати по українському. В загальні в офіціальних інституціях і в суді мусить бути мова державна, але в зносинах із сторонами треба вживати мов місцевих (української, польської, єврейської).

— Але-ж — відповіли ми — тут можна було-б приложити той принцип, який признано на пр. в Австрії: якою мовою чоловік вдаєть ся до інституції, такою мусить йому інституція відповідати.

— Певна річ... Але-ж у Росії це така повинна...
— Ви дозволите, бароне, опублікувати сю нашу розмову?

— Будьте ласкаві! Нічого проти цього не маю і взагалі радий буду, коли-б ви схотіли ще розмовити ся про сю справу, яка для самого мене являєть ся дуже інтересною і важною.

Рівночасно згадаємо, що й одиницький інтелігентний посол із Поділля, адвокат Заболотний, якому закидувано дуже кепську кондугу, відпиряє публічно ті закиди і заявляє, що його програма є і буде така: „Загальне рівне, пряме голосоване, і при його помочи земля, освіта для народу. воля, рівність, справедливість для народу, що живе з власної праці!“

Телеграми „Буковини“.

Дня 28. цвітня 1906.

Неаполь. Прибула сюди англійська королівська пара.
Берлін. Міністер Будде помер нані рано.

Петербург. Дневник „Слово“ доказує, що чутка, неначеб Гапон вбив революціонери, лишена основи, за те обстоє думку, що його усунено в правительствених інтересах.

Петербург. Повної амністії не буде. В міністерстві внутрішніх справ приготують увільнене багато категорій політичних переступників за виїмком терористів.

Вашінгтон. Державний департамент поручив американському послові в Пекіні подякувати цісареві вдові за жертву 100 тисяч таселів для жертв катастрофи в Сан Франціско, але щоб грошей не принімали.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Олека Новаленко. **До братів.**
(Сонет).

Брати мої, сїромія вбогі, годі,
Діждали ся і ми свого сьвята,
Пишаєть ся в красі і наша хата,
І вже блищать серпи на ріднім полі.

Тепер і ми вже будем жити на волі,
І годі більш робити на злого ката,
Обніmemo ми всі тепер брат брата,
Не будемо ми більш ганьбити долі...

І оживе наш край в красі і вроді,
І сльози лить нам, братя, годі:
Ми сила й сіль своєї України.

Не вмрут діла величні у народі,
І ми всі складаєм гимн свободі,
І гукаємо, що сьвіт не вмере, не згине!

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. цвітня 1906.

„Refusé par la censure“ — із такими печатками принесла нам нинішня почта „малий“ гостинець від рос. бюрократії. Завернено цілу почту примірників ч. 25. „Буковини“, висланого до всіх приватних адресатів і редакцій на рос. Україні — без ніяких дальших пояснень. Чи такий засуд поетів лиш те число, в яким рішучо нема нічого протизаконного, навіть з огляду російських законів, як вони там існують, чи він запав на наше видавництво взагалі, про те переконають нас найближші дні. Як небудь воно буде, не можна знайти слів, щоб гідно напятаувати само-во російської цензури супроти українського печатного слова, на яку зваяжують ся в Європі ще тільки одні Мадяри.

Буковинським нацапам, очевидно, самим соромно нужденої ролі прихвостнів, яку відіграли в волоській овації для Релти, і вчора ще раз були у митрополита вже не з „подзенкованем“ але мабуть із „прошеніями“. При сій нагоді простуємо вістку, подану нами в попереднім числі, неначеб іменем кириличів промавляв у резиденції Гессо Козак; сей обовязок супроти волоських патронів виконав таки бувший „однорічний“ посол д. Гамман. Якої огиди не носить на собі наша матір земля.

Руска мова а чернов. ц. к. дирекція поліції. Свого часу попіркнули ми були незаконне поведене поліційних органів супроти мельдункових карт, виставлених рускою мовою. Наша новинка мала той успіх, що проти винувених органів заряджено сїдство, а крім сего дано інтересованому в сій справі п. Яр.

Восоловському повну сатисфакцію із боку начальних поліційних властей за се некоректне, а протівне інтенцій поліційної дирекції поведене мабуть когось із майнуляційного персоналу. Рівночасно поручено найостроїше всім стражникам поліційним і мельдунковим урядникам на будуче приймати і рускі оновісти мельдункові. Отсе поладжене справи дирекції поліції потужено з новим признанем, а воно повинно бути пригадкою для нашої публіки, щоб все і всюди писала по руски і свого права консеквентно доходила, бо лиш *vigilantibus iura*.

До статистики кримінальної Буковини. Кримінальна статистика виказує, що із всіх країв, репрезентованих в Раді державній, найменше злочинів обиди маєстату трапляєть ся на Буковині. Навіть Тироль, ославлений з вірності і привязаний до Габсбургів, виказує майже два рази тільки злочинів обиди маєстату що Буковина. Так отже найлюльнійшим краєм представляє ся Буковина не лиш в теорії але також в практиці. І так: коли на Буковині на 10.000 осіб із правовою спосібністю було караних за злочин обиди маєстату в роках 1900 і 1901 0-9 проц., зглядно 0-11 проц., то за той сам злочин і ва те саме число осіб в тих роках караних було в Тиролю 0-18 проц., зглядно 0-23 проц. Що до иньших злочинів, то замітне те, що вище економічно і культурно розвинені краї виказують більше число злочинів. На 10 тис. душ населення в слїдуючих судових округах випадало число злочинів пересїчно:

Чернівці	15-57 проц.
Сучава	12-87 "
Львів	13-43 "
Станиславів	9-45 "
Ісбрук	20-44 "
Грац	16-6 "

В проценті злочинів стоїть отже Буковина менше більше по середині. За те в перекроченях і проступках стоїть Буковина по судовім окрузі краківським на першім місці. Судовий округ Краків виказує на 10.000 осіб із правовою спосібністю 392-63 проц. На Буковині процент перекрочень і проступків представляє ся так:

	Перекрочення	Проступки
Чернівці	329-52 проц.	11-10 проц.
Сучава	299-18 "	10-99 "
Львів	284-70 "	3-59 "
Станиславів	258-61 "	1-07 "
Ісбрук	254-56 "	1-93 "
Грац	128-89 "	2-47 "

Найменше число перекрочень і проступків виказує Триєст 4-52 і Сольногород 1-05 проц. Значнійші злочини мають головне жерело по великих містах. Що до поодиноких злочинів, то найбільше трапляє ся на Буковині в відділі перекрочення і проступків — злочин крадіжки.

	Проступки	Перекрочення
Чернівці	7-24 проц.	82-92 проц.
Сучава	7-24 "	03-64 "
Львів	8-06 "	56-57 "
Станиславів	3-58 "	61-64 "
Ісбрук	9-27 "	27-68 "
Грац	6-46 "	22-67 "

Оповідки, іменованія і т. п.

З військових кругів. Цісар переніс генерал майора Людвіка Ванка, команданта 59-тої бригади піхоти, до 13-тої корпусової команди і іменував полковника корпусу генерального Фридриха Екарт-Францесковї фон Тієнфельд, шефа 3. корпусу генерального штабу, командантом 59-тої бригади піхоти. — Апостольський польовий вікарій д. Кольман Бельпопчик, єпископ з Трикала, приїхав в п'ятницю до Чернівців. — В сегорічній мавемі аванзі одержав лінійний лікар корабельний д. Орест Заричкий степені штабового лікаря маринарки.

Краєва Рада шкільна іменувала на засіданню з дня 27. с. м. надучителя в Брідку Емануїла Томо-руга надучителем в Ошпідбах, надучителя в Заставній Дмитра Альботу надучителем в Станівцях до-лішних, учителя Евзевія Мандригу управителем в Чумурів, а Івана Тотоевскула в Існасі-Майдані, уч. в Дорошівцях Артемідою Продаюка учителем в Кучурові великим, Юрія Готичана в Ставчанах, Осипа Безпалка в Каменці, Віктора Соневицького в Луківцях, а Вероніку Соневицьку підучителькою тамже; пере-несла надучителя в Станівцях горішних Олександра Купчанка до дівочої школи в Заставній, а надучителя в Глібці Михайла Ронгуша приділила до школи в Вашківцях і розширила школу в Слободзї-Банишів на дві класи.

При учит. семінарії в Чернівцях іменованій заступником учителя кандидат філ. Николай Хар-жевський.

Іменованія в дирекції поліції. Міністер справ внутрішніх іменував повітового інспектора віденської поліції, Людвіка Ратсав-Рача, надінспектором поліції в Чернівцях.

Із судових кругів. Управитель міністерства спра-ведливости переніс судового ад'юнкта д-ра Альфонса Регіуса в Заставній до Садагури, Кароля Кеслера з Серету і Емануїла Ліхтенфельда з Пугалова до Сто-рожинця, Фридриха Рахмута з Селетина до Радівців; надав ад'юнктові судового округа вишого краєвого суду у Львові Адольфові Фіді посаду судового ад'юнкта в Чернівцях; та іменував ад'юнктами судових ав-скульптантів: Еміла Кремера для Кіміолонга, Теодієта

Барбіра для Пугалова, д-ра Октавіана Скалата для Серету, Грегора Мануїевича для Вижиці, д-ра Аль-фреда Кольруса для Заставної і Йосифа Хлебика для судового округа вишого краєвого суду у Львові.

Краєване нового уряду мірничого на Буко-вині. Щоб уможливити краспу евіденцію ґрунтових податків в податковім окрузі Станівці, зарядило мін. фінансів поділ того округу на дві часті, з котрих одна буде обіймати судовий повіт Станівці, друга су-даний повіт Вашківці. Для нового податкового округу призначити ся геометру з осідком у Вашківцях, що розвічне свою діяльність з сегорічними полевыми ро-ботами, т. е. з початком мая.

Новий архітект. Краєве правительство уділило надіянієрери Вільгельмови Кемпелерови концесію на виконуване прав авторизованого архітекта із осідком в Чернівцях.

З ц. к. державної промислової школи в Чер-нівцях. В неділю дня 29. с. м. о годині 9. рано з на-годи закінчення шкільного року в відділі доповниучої науки відбуде ся роздача премій нильним і добрим ученикам з грошових фондів, уділених чоодинокими товариствами і ґрупами, як також уділене депльомів, присланих з буковинської торговельної і промислової палати. До участі в сьвяті запрошено відповідні інституції.

Новість на почті. З днем 1. мая с. р. буде в почтовім руху заведена тотя новість, що в случаю, коли надаючому рекомандоване письмо залежить на тім, щоби мати урядове подтвержене, що адресат дістав его, то одержить се подтвержене за зложенем окремої оплати в висоті 25 сотників. Виравді вже те-пер можна надавати письма за т. зв. зворотним ре-ценсіом, але такий реценсіє приходить на руки нада-вочо писмо часто аж по кількох днях, а бувають випадки, що адресат не хоче підписати зворотного реценсіє, причім почта не може прислудувати его до того. На будуче надаючий писмо буде діставати від почтового уряду, котрий доручив адресатови писмо, урядове повідомлене, що дотичне писмо було того а того дня доручене. В тій цілі треба побіч адреси помістити видаючу в очі дописку К. Е., а також крім звичайної почтової оплати і рекомандаційної належності приліпяти ще окрему марку на 25 сот-ників. Понадто має бути на відворотній стороні ку-верти подана адреса надавочого писмо, під котрою має наспіти повідомлене про доручене посилки.

Із штуки і літератури.

Записки Наукового товариства імені Шевченка, наукова часопись, присвячена передовим українським історії, фольклору і етнографії. Том LXX. Рік XV. Кн. П. за р. 1906. Зміст: 1. Зміст тому ст. 3—4. — 2. Пісня про правду і неправду, історично-літературна розвідка Івана Франка ст. 5—70. — 3. Коли сфабрикована грамота Любарта луцької катедрі? Кри-тична замітка Михайла Грушевського ст. 71—72. — 4. З виборчого руху в східній Галичині в 1848 році (Вибір Івана Капушана), подав Іван Кривецький ст. 73—86. — 5. Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности, роз-бір мотивів, зв'язаних з його іменем, написав Зенон Кузеля, гл. IX—XI (конець ст. 85—113. — 6. Село Мшанець старосамбірського повіта. Матеріали до історії галицького села, подав Михайло Зубриць-кий. Вступна розвідка і акти ч. I—LXXII. (з ілляном) ст. 114—167. — 7. Miscellanea: а) До питання про свободний перехід посполитих на Україні в 20. рр. XVIII. в., подав І. Джиджора; б) Чи Шашкеви-чові вірші? под. Ів. Крип'якевич; в) З літера-турної спадщини Вагилевича, под. Ів. Созанський ст. 168—176. — 8. Наукова хроніка: Антропологічні й археологічні часописи за 1904 р., нап. Зенон Кузеля (конець) ст. 177—190. — 9. Бібліографія (рецензії і справоздані) зміст на ст. 234 ст. 191—240. — Оголошенія ст. 241—244. — „Записки Наук. тов. ім. Шевченка“ виходить у Львові що два місяці під редакцією проф. Михайла Грушевського.

Концерт. В четвер дня 3. мая відбуде ся в сали Музичного товариства концерт, на котрім виступлять: п. Ферарі Карусо, тенор театру Сан-Карло в Неа-полі, п-ні Ема Шуберт, оперова співачка в Театро Ліріко в Медіолані, п. Грацео Матові, баритоніст-кор. опери в Турині. Програма: 1. часть: С. Гомен: Арія з опери Сальватор Роза, Тості; Мелодія „Non tamo più виконає Грацео Матові. Маскані; Арія Сантуді з опери „Cavaleria Rusticana“, О. Е. Шу-берт; Романца „Branne Augen“ виконає Ема Шу-берто. G. Pardini: Романца з „Ma non Lescant“, А. Пош-шієлі; романца з опери „Giocanda“ виконає п. Фе-рарі Карусо. І. Верді: дуєт; сопран і баритон з опери „Traviata“ виконає Ема Шуберт і Грацео Ма-татові. II. часть: 1. Б. Перголезі: (1710—1736) арія „Se tu mi ami“, І. Пайсієлло (1741—1816) канцона „Chi onol la zingerella“ виконає Грацео Матові. І. Масенет: арія з опери „Ma non“, 1. Кіле: романца „Wehmütiges Erinnern“, виконає Ема Шуберт Маєр-вер: романца з опери „Africanerin“. Торті: мелодія „Ideale“ виконає Ферарі Карусо. Супровід фортепи-анний обняв проф. Найгаззер. Підчас продукцій входи до салі будуть замкнені. Ціна місць: Льожа 16 кор. Фотелі І-рядні 5 кор. II-рядні 4 кор. Зви-чайні крісла 3 кор. Вступ 1 кор. 20 сот., вступ для студентів 80 сот. Білетів можна дістати в торговлі музикалій Розенцвайга. Початок о год. 8-мій вечерім.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюєся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.

Надежності за анонси марками поштовими не приймаєся.

Загальні збори народної каси по-жачкової і щадниці для громади Жадова-Діброва відбудуться в неділю дня 6 мая 1906 в домі Іл'ї Палагнюка о год. 2 п. п. з таким порядком нарад:

1. Прочитав протоколу попередніх загальних зборів;
2. Справоздає касове;
3. Вільні внески. Іл'я Палагнюк, нач.

Перша заповідь!

Шануйтеся

і тримайте в хаті запашку есенцію ретини Elsa-Fluid а маркою

„Elsa-Fluid“

яка при алергіях, ревматизмі, болях, рваних сугубих, кожах, корчах, болях рук, ніг, голови, зубів, крижній нерві, мускулах, в пострілі (Hexenschuss), анкилозах, інфекціях, мігрень, певно діє, усуває ослаблені, амучені, запашки, біле серце, галузю, недугу очей, грудий, гостець і загальні горючкості стан тих недуг.

12 малих флашків або 6 великих подвійних коштує 5 К. флашко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 с., 48 малих або 24 подвійних 16 К. Дістати можна у аптеках: Е. V. FELLER-а, в СТУДЕНЦІ, Elsaplatz (Кроація).

Поручаємо анімаційне перетворює середство пігулки ФЕЛДЕРА з маркою „Elsapillen“ 6 пуделчок 4 К. Оні дуже добре діють в терпінні змоздкових, затвердінні і т. д. ПРАВДИВИЙ БАЛЬСАМ продаєся лиш 2 туанні флашчок по 5 К. флашко. 1.45 -10 с. н.

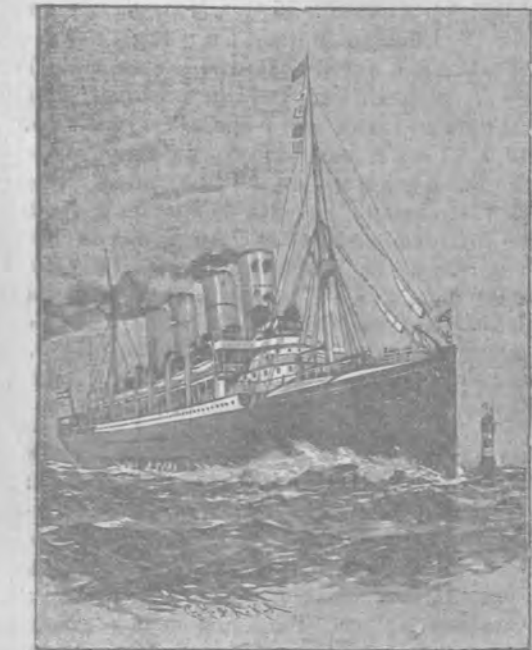
В КАНАДУ

як також в другі замороні краї перевозить найдешевше загально відома фірма B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15. Замі хто купить корабельну карту, нехай порівняє ціни з цінами корабельних агентів.

Книжка про подружжя

дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціна книжки інт. книжков. грати.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 8—52

Не читати

лиш, але треба спробувати адекватне вже законсервоване 38 11—40

Леліове молочне мило

Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетшині над Ельбою (марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних виприєків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у сідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Поссе і Міллер, Чернівці
Шмід Пейт, Дорна-Ватра
М. Г. А. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
Н. Скозоровіч, Гургагора
Самсон Берд, Гургагора
Саламон Дім, Гургагора
Ант. Штернберг, Радіш
Дроз. С. Е. Найтавель, Радіш
Гас. Е. оім Штернберг, Радіш
Гас. М. Фальстер, Радіш
Сімон Барбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. Н. Міллер, Кімполонг
Шмід і Фонтін, Кімполонг
С. Лейтер Шмід, Сьдатура
Берд Зімарх вдов., Сьдатура
Дроз. Н. Штернберг, Сторонієць
Дроз. Йоско Крау, Сторонієць
Хайм Менчер, Сторонієць
Берд Менчер, Сторонієць
Гараль Штернберг, Сторонієць
А. Аппенгейм, База
Ант. Е. Вілнер, Валинці
Ант. І. Фабіан, Валинці
С. Брік, Заліщики.

Неоціненним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів молодості є славна книжка Дра Ретана

Власна охорона

83 накла із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читав єй гождий хто горить на страшний жовідок того наготу, шари єй поради рятують ріє-рієчно тилці осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книжарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через книж. 46 6—36

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

(8—)

До

Америки

і Канади

найскорше перевозить через Роттердам славна на цілий світ

лінія

Holland-Amerika

заступництво для Галичини

у Львові, ул. Жовківська 69-18 (7—20)

ВЖЕ ОБІЙДЕМО СЯ БЕЗ МЯСА

бо через споживане мучних страв поминемо всяку нестравність. Мучні страви приладжують ся тепер цілком поєдинчо з

„Ceres-om“, товщом до потрав

(з найліпших кокосових орхів)

які задля великої скількості білковини, яку осягає ся через домішку яєць і молока, єуть надзвичайно легко стравні.

57 1—5

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Caps. Comp.

PAIN-EXPELLER

з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмираючий лік на втирані по ціні **80 сот. 1-40 кор. і 2 кор.** можна купити у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тм охоронним знаком яко правдиві. 84 (24—38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

КОЛЕСО „ПАНЦИР“

є найсоліднішою і у всяких турах найвитревалішою машиною, заосмотреною дзвінком і адетиліною ліхтаркою, ташкою і приборами.

Дволітня гарантія за рамена і всякі фундаментальні части.

Ціна К. 95.

Торговля en groo Мітлер і С-ка, Відень 13 V. (Hüttelbergstrasse 27).

Богато ілюстровані цінички на жадане даром і оплатно. 58 2—5

INDRA TEA

НАЙЛІПШИЙ ЧАЙ НА СВІТІ,

всюди до набути.

== Головний склад у ==

Шміда і Фонтіна

в Чернівцях. 92 (36—36)

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самостійна продаж каньєка обув Гаттавай фірми Soule & Надя панів, панів і дитий із франц. шкіри телячої шкіри і т. п. Черевники

Капелюхи. Самостійна продаж капелюх у Відня, Josef Pichlers Sohn в Грону, Giuseppe Fratello Alessandrio в Грону

Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужескі, білі і в різних красках найліпшого роду, з шовку, пік, зефіру і п. модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

а фабрики Ф. А. Понера, в Хрудімі, америк. в Бостоні. Найбільший вибір обуви, Chevreaux, америк. Bokseal, із сатинованої домові і ріжні найліпшої якості.

люхів з ц. к. надвірних фабрик Heinz Ita P. Ladstätter & Sohn у Відні, Rosalino лат. Найновіший плаїднри і кляки.

Парасолі. Etout eas чорні до подорожі з гаранцією на сезон в ріжних модних красках найліпшої якості. Для дам шовкові, пішшовкові по дуже дешевих цінах.

Артикули до подорожі. Ташки з замочками або без них, валізи пуделка на виліах, пледи, мішочки на біле, парасолі кошики на начині, нецесарія, коши і т. п. шкіряні товари.

Зброя і амуніція. Стрільби, револьвери бельгійські і французькі фабрикати, як також всякі артикули до пользования.

Мужескі камізельки. Найновішої англійської моди в ріжних красках дуже дешево.

Конфекція диточих убрань як: камізельок для панів, панів, дитий, дівчат, до того жакети і чепці.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж ріжних средств до плекання волося і зубів. Все те з найперших фірм.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сентиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслано“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламацій неопечатані вілні від порта.
Рукониси звертає редакція лише за доно-
редним застереженням і залученням належ-
ності почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся щодня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Кріза в Австрії.

Справа виборчої реформи, котра, як здавало ся, зближаєть ся до щасливого кінця, нагло задержала ся на опорі польського Кола, що захопило домінуюче становище з хвилею получения виборчого компромісу із парламентаризацією кабінету. Німці, що так дуже протривали ся правительственному проекту з тої причини, що віддає Німцям під перевагу Славян, вже готові були до компромісу. Чехи теж висказували готовість попірати справу реформи, одним словом ходило ще лиш о позискане Поляків, котрі все декламували, що вони не є принципіальними противниками виборчої реформи.

Резолюція польського Кола в тій справі, ухвалена дня 5. марта, говорить, що Поляки узнають нечестність виборчої реформи на підставі загального голосування, але домагають ся 118 мандатів і автономії Галичини. Справу автономії, видвинену їх приятелями всенімцями, вони в парламенті програли, правительството сподівало ся отже, що через побільшене числа мандатів для Галичини удасть ся йому позискати голоси польського Кола. Від довшого часу провадила президія польського Кола переговори з бар. Іавчом. Правительството давало вже Галичині 98, а навіть 100 мандатів, але польське Коло вагало ся і торгувало ся, аж в суботу на пленарнім засіданню ухвалило слідуючі резолюції: 1) Коло відкидає уділ в парламентаризації кабінету через вислане двох міністрів. 2) Коло стоїть що до виборчої реформи на становищу резолюції з 5 марта.

Через сю ухвалу польське Коло відобрало правительству всяку підставу провадити дальші переговори, бож йому просто неможливо провадити, коли польське Коло відкидає всі його пропозиції. Для бар. Іавча утворила ся тепер ситуація без виходу, так що він — як доносять — подав ся вже до димісії. Цесардепизив в сій справі застеріг собі до вітвірка. Наступником його має стати граф Шенборн, член палати панів; говорить ся також про д-ра Вілнського, директора австро-угорського банку, а також і про кн. Гогенльогге, намістника Триесту. Одно певне, що в тій крізі реформа виборча не пропаде, бо, як вже 25. січня бар. Іавч зазначив в своїй промові: „Особи переходять, а ідеї остають!“ Польська шляхта добре се знає, але мабуть хоче, щоб справа виборчої реформи дістала ся виключно в їх руки, як дістала ся вона в руки угор-

ської магнатурі, а тоді вони перепровадилиб її так, щоб вона випала для них як найвигіднійше. Так через махінацію польської магнатурі мають бути сніжені в свободнім розвитку всі австрійські народи, навіть польська нація. Та навіть найбільші австр. реакціонери — гр. Дзедушицькі і Абрагамович не вешіють сніжити діла визволу народів, яке піде — й по через них, а побідити мушуть!

Вістки із Хорватії.

Загреб, дня 22. цвітня 1906.

Короткий період абсолютизму на Угорщині належить вже до минувшини. Угорські з'єднані партії відложили свої домагання в військових справах на два роки, щоб тільки ратувати дорогу конституцію краю. Таким робом усунуено систему команданта гвардії трабантів.

Отсей переворот, що зложив ся так неждано в братнім краю, не міг лишити ся без наслідків також і для Хорватії. Прецінь керму Угорщини взяли в свої руки ті чинники, що перед семи місяцями пактували із сполученими опозиційними партіями Хорватії. Отсі партії, прозвані через ризьку резолюцію резолюціоністами, підпирали угорську коаліцію в найбільш критичних моментах а то задля домагань, які вони поставили в ризькій резолюції.*)

Політика хорватських резолюціоністів виявила ся отже звучною, бо вона числила ся із успіхом воді угорського народу в борбі із камарілею.

Швидко розв'язка угорської крізи діткнула правительственную партію в Хорватії, себто мадаронів, дуже болючо. Тоді само, як вони найпевнійше рахували, що о розв'язку угорських відносин, які поноплутали ся в чистий „гордийський вузол“, просто нема мови, — обняла угорське правління — угорська коаліція. В тім моменті, як наша правительствена партія з великим поспіхом метала громи на угорську коаліцію зрадничих партій, які не хочуть підчинити ся „лисиному блескови королівських прав“, обняла правління як раз ті самі зрадники. Для приличної партії

*) Зміст сей резолюції обговорювано докладно в 138 ч. „Буковини“, із 20. жовтня 1905. в статі „Участь Хорватів в мадарській крізі“.

бубня сей факт зовсім достаточною причиною, щоб перейти до опозиції проти тої нової правительственої партії на Угорщині. Так для приличної народної партії, бо так каже себе прозивати наша правительствена партія, булаб ситуація зовсім ясна. Тількиж наша правительствена партія складає ся із гурту людей, яких княув в її ряди самозаховачий інстинкт, щоб засісти товсті снікурки і вони не мають найменшої охоти зречи ся тих снікур задля якогось принципу. Так отже наша національна партія вдала ся після побіди угорської коаліції зовсім sans gene в переговори із нею.

Тимчасом угорська коаліція в часі зносин із хорватськими резолюціоністами поінформувала ся цілковито про відносини, які втворили в краю Мадарони. Угорська публіка довідалась не лиш про те, як наші кандидати управи відносили ся до угорської коаліції, але що більше, вперше за добу від 1868 р. поінформувала ся Угорщина про хорватські відносини. Хорватська „свобода слова“, „независимість суду“, „судуї присягі для подітчних проступків“, „свобода зборів“, „чисті вибори“, при яких має право голосування всего 2 проц. населення, все те показало ся в правдивім світлі перед очі угорського загалу. Тепер вже остаточно знають Мадари, що робило ся їх коштом в Хорватії цілими роками; бо наша правительствена партія вміла все те так представляти, нечабже воно діялось з огляду на бажане із боку Мадарів.

Річ природна, що угорські коаліційні партії стали тепер остерігати новий кабінет Векерлього, аби він не входив у спілку із хорватською національною партією. Вони не хотять мати нічо спільного із людьми, що підпирали абсолютистичний режим в Угорщині цілими роками, а до того удержували абсолютизм в Хорватії.

Органи угорської коаліції висловлюють думку, що Хорватії треба допомогти, аби вона прийшла до нормальних обставин, що Хорватія повинна зазнати свободи. Требаб перевести вільні вибори на основі ліберальної системи виборчої. Угорщина моглаб входити в переговори тільки із народними заступниками, яких виставить Хорватія ось такою дорогою. — Се заявлено також націй народній партії, яка й обіцала згодити ся на загальне голосування, щоб тільки їй можна було задержати силу в своїх руках, дарма що се для неї не є ніяким секретом, що при інших праві виборчим, а навіть при відмінній практиці виборчій прийде ся їй провалити ся із повним сьтдом.

6)

Габріельо д' Анунціо.

Контесса Галатеа.

Переклав О. ВАСИЛЕВИЧ.

V.

(Конець).

Вони вернули.

— Так скоро? — поспитала Галатеа голосом, що мав звеніти жартом і споглянула на них холодно і пронизуючо.

В тім дні Галатеа не молилась до свого душевного божинця.

І коли вона здалека почула голос Вінки, що розлягав ся по сходах і зашуміла хрупіт кроків на пісковій стежці, огорнула єї така тривога, що аж дух єї заперло. Її здавало ся, немов би хто хотів напасти на неї, а вона стояла безпомічна проти нього і не могла оборонитись. Се був, неначе вибух пожежі, яку вона носила у собі, не знаючи про неї. Спершу не хотіла вона вірити в то, не хотіла вірити, що так є; вона не хотіла припустити до себе те незнайоме для неї чувство, що єї так поборювало і насильно брало у свою власть.

Але ні; — із глибини єї серця, із дна єї душі виривав повний образ Цезара. Чи се була би правда? Так вона любить його? І вона зістала невірною своєї помершій матері?

— О мамо! о мамо! — хлинула вона засмучена, помила руки і ховала своє слезами залите лице у подушки.

Біль єї з часом лагодив ся. Земська пристрасть взяла верх; і земський біль зріс у ній.

Здавало ся, неначеб сьмій Вінки все ще розлягав ся по тихих кімнатах. Ось вона простягла ся на дивані пахуча і яснюща. Цезар аж пожерав єї жадним зором. — Ніколи його очі не мали таких горючих блисків, ніколи, ніколи! а тепер вони ходили самі, там поміж деревами, самі...

Такими невтомними гадками мучила вона себе, як чекала на них.

— Бідна Галатео, як ти мусіла нудитись! — сказала Вінка, глядячи єї по волосою і ховаючи в ній свої пальці, оздоблені блискучими перстеньми.

— Але ти горш, Галатео. — Прошу, графе, подивіть ся, вона має фебру.

— Ні, мені нічого не бракує, таточку.

Остовніло гляділа вона своїм горючим зором на Цезара, звернувши до нього своє бліде лице. Повела рукою по своїй тварі і почула себе так слабою, начеб мала попасти в обімліне, і мороз поребіг по ній.

— Я така змучена, моя голова так тяжить! Я хотіла би спати, довго, довго, — прошептала вона ледви чути. Її очі замкнули ся, і вона стала віддавати дуже тихо.

— Я буду спати — так — довго. —

Упала на крісло; нездержима жадова ону витиснула на єї тілі зимний піт.

— Галатео! Галатео! —

Із єї блідих уст вишшов ніжний, наболілий скаргою голос.

— Галатео! —

VI.

Довго тривав той до смерти подібний сон. Коли в нічці Галатеа піднесла свої змучені повіки і побачила через серпанок, що закривав єї очі, лице голову свого батька, що глядів єї в лице, похилившись над нею повен тривоги і болю.

— Де Цезар? — поспитала вона придушеним голосом.

— Пішов з Вінкою моя дитино. —

Вона намагалась на пів отвореними очима розізнати тую мраку, що лежала на них; також прочув єї якийсь придавлений сьмій.

Любов Вінки і Цезара наповнила молодим життям стару палату. Тайна їх любови укриваює у тіні виж і за поблділими занавісами, на яких впли колись свою жизнь вагі, німеї і лісовики, виткані рожевим шовком.

Цезар, захвачений любовою, віддавав ся із цілою пристрасністю давно гамованій природі. Його все мав образ чарівний тої гарної зводниці, якої оправа ует була все видна, як вона сьміялась. Приманчиво викирав єї образ з поза різьблених стовпів старого орижа; вона кивала на нього ізза гербом укрешених вісел, ізза поблділих, пошампаньених, зеркал, з під золотистих балдахинів з поза тяжких занавісів, з поза тої пазі поблділої минувшини, що нагадувала колішню красу: з усюди викирав єї приманчивий і значиний образ.

Галатеу огортала ще більша мука, бо вона збагала усею тим сумним предчутом, як так часто є питеме хорим.

— Нехай умру! нехай умру! — повторяла вона, кивлячи у пустій кімнаті, коли лежала з роздертим серцем, простягнена перед образом матері і благаючи свідомість на вірній, засліблений образ. — Нехай умру! —

Вішці однак від'їхала Вінка. Її чоловік писав по неї. Від'їзд наступив скоро одного зимного, сірого, жовтневого поранку.

— Addio, Galatea! Addio, Conte! Addio, Цезар! —

Вона не була сумна, лише блідість прозирала квізь чорний серпанок. Вкрила Галатею поцілуями і подала руку Цезарови, що стояв оподалік мовчки.

— До побачення на весну! — крикнула вона, ще раз, перехилившись з повозки і махаючи рукою. Струні кінських конит розлиг ся поміж деревами і розніс ся в густій мразі.

В душі Галатеї стало легко і солодко. З радістю почула вона, як звичайна тишина тихо і свята знова наступила і знова обнімала в свою власть старий замок. До того почування, що на неї дідало так успокоюючо, мішала ся якась нильша, безконечно тужна, сьвідомість, що єї марне життя улітає, і вона хилать ся і погасає, мов той проміньчя. І знова стали ясні і теплі дні в Сан Мартіно; земля еще раз з радістю приймала тепле соняшне проміння.

Тепер Галатеа любила сонце. Вона бажала, щоб

Але й мимо сего не довірювали Мадяри нашій правительственній партії. Та, як органи угорських міністрів і вони самі не хотіли протягнути рук до нашої народної партії, тоді звернула ся вона до камарилі. І камарилі удало ся тимчасово удержати наших мадярів при кермі.

Дня 21. с. м. розв'язано хорватський сойм королівським рескриптом із часу, як міністром Хорватії фігурував ще Стефан Ковачевич. На 3., 4. і 5. мая розписано нові вибори. Все те стало ся так швидко і без відома угорського правительства, щоб лише було можна перевести вибори після давньої манери.

Самі голоси урядові твоять значну більшість і мусять принасти правительственній партії. (Коли б урядник видав голос на кандидата опозиційного, то його усунути із уряду). Народна партія буде після виборів, які скінчуть ся її „блискучим“ успіхом, жити як олімпотворене волі хорватського народу та захоче на тій основі розпочати переговори із угорським правительством. Чи й тоді буде кабінет Векерського обстоювати при своїм бажанні, щоб пересилати тільки із тими хорватськими делегатами, що наділені повноваженнями хорватського народу — се питання. — Можливо, що Мадярам видасть ся пізніше вигідним не змінювати відносин в Хорватії і оперувати з тим, що існує. Однак в опозиційних кругах вірять в чесноту угорської коаліції, тим більше, що бере ся в рахунок те, що по двох роках Мадяри знов виставлять свої домагання і тоді будуть потребувати сильної підпори в Хорватії.

Про те ж, що теперішня правительствена партія на таку підпору не надає ся, Мадяри вже переконали ся.

Едо Маровіч.

Польський і чеський славянофіліз про справу українського університету.

I.

Справа українського університету у Львові, як пекуча потреба українського національного організму, виринула сеї зими з новою силою і в небувалій до сего часу остроті. На жаль вийшло так, що справа та серед розгару політичної боротьби за виборчою реформою не захопила сильнішого уваги суспільності. Так само скоро зійшла вона із шпальти польських часописів, котрі в тім ділі мали нагоду виявляти ще раз усю ненависть до Українців, а до того й повну ігноранцію справи, коли не припускали свідоме допущення правди. Мимоходом скажемо, що до хору польських шовіністів прилучили ся й — органи російських лібералів, які теж прибрали позу обурення на атаки укр. ділі на польську сьвятину науки...

Та що найгірше в сій справі, то те, що ігноранція української університетської справи домінує навіть у відозвах тих польських публіцистів, які не раз і не два заявляють свою прихильність до нас а то й виступають часами проти вже надто розбурханого польського шовінізму. Оце мусимо сказати і про статтю п. Р. Конечного, редактора журналу „Świat Słowiański“, поміщену в цвітневій книжці п. з. „Swiat uniwersyteckie we Lwowie“. Головною прикметою статті п. Конечного являє ся те, що він зовсім не по-

благодатне проміння обпилює її цілу у пилу, зодолоту шату. Наставляла свою твар на ділане сонця і почувала ся у його блиску щасливою.

— Ах, як люблю! — казала вона розп'ячено. Цезар, що стояв біля неї, поглинув на неї, сумно всміхаючись.

— Цезар... — сказала вона нечаяно одного дня і простягнула до нього свої вихудлі руки; так по тім огорнуло її знова змучене, вона замовкла і надармо боролася зі своїм ослабленим. У її ніжних грудях під фадистим одягом щось затріпало і вона віддихала ледви чути.

Галатея пішла до органів, що від давна стояли нерухоми у закутку бібліотеки. Цезар цусти в рух заперошені міхи. Вони зчотогнали, мов сніжні велити і збудили у їїм радій металевих дудок фаді голосу. Галатея намагалась заграти якусь різку пісню. Через отворене вікно глянуло сонце у кімнату підім сном. Радкижжю, освітлених промінням, став немов знова оживати, а написи на книжках виступали виразно. Се були різноманітні краски: зелені томи річників Баронія і Райнальда блистали у бронзових рефлексках; Acta Sanctorum сягали у жовтаво-білім одязі, наче домініканські ряси. Від тої яскравої білоти відбивав ся Strykius, немов темно-синя пляма, а малий Freges видів, гей червений шпідер. Окрім того освітили ще всякі пильні сутінки побіглих таветів, темної шкіри, темно-червені, блідо-жовті і жовтаві плямки. Сонце внесло життя у ту суміш красок, ясні промінні гравес-черевицались світлом на книжках, пергаминах і писмах, що їх покривав порошок від віків.

Тихо брехали акорди посеред просторої кімнати; Галатея не могла своїми слабкими руками дотикати клавирів. Вона вчула у своїм болю, як придушений голос матових тонів прошибав її нерви. — І за-бракло віддиху...

— Цезар — крикнула вона тихим голосом і подалась на крісло. Сон смерті поковав її.

І коли Цезар обійняв її своїми руками, занув останній дух із її ніжної, милої душі.

дає фактичного стану річи, зовсім не старає ся дослідити, на якій підставі опирають українські студенти своє поступоване, коли їм ректор львівського університету сказав, що по українськи не розуміє і укр. подає о привітанні на віче не приймає. Він зовсім не старає ся ствердити, або опростити, чи українські студенти мають право говорити в справах урядових з ректором по українськи, (на оправдане ректора він подає висновки, про котрі пізніше), протинно, він сю сторону справи уважає гідною лиш пера комічного поета. За те він широко займаєть ся теоретичною стороною справи і стверджує передовсім, що „ніхто не знає, що є в істинно предметом спору“. Се сильно суб'єктивне твердження розширює зараз в сліду ючим реченням так далеко, що так само, як цілий спір польсько-руський в Галичині, так й університетська „борба“ полягає на непорозумінні. Лишмо ся при університетській справі, котрої „ніхто“ не розуміє. Непорозуміння в тій справі полягає на тім, (по прецінь знає се хоч один п. Конечний!) що Поляки боят ся, щоб Русини не схотіли перемінити польського (!) університету у Львові на український; звідси має також походити недовірчиве відношене до нових українських катедр і недантично-заздрисне бережене виключности польської мови у всіх урядових ділах університету. Непорозуміння із сторони української має полягати на тім, що Українці підозрівають, що Поляки не хотять допустити до утворення українського університету. „І одно і друге є неправдиве... Погодимо ся без труднощі, коли приймемо дві засади: 1. існуючий польський (!) університет у Львові має підлягати ся польським, 2. треба заложити новий університет український“. (Стор. 226). Засада така є вже, стисло річ беручи, прийнята, і жадане перемінити польського університету на український Українці ніколи не ставили. Що було причиною того непорозуміння? Причиною того має бути замилованість Українців в публічному житті до негативної методи. Брак стислості у тім припадку зі сторони Українців спричинив те, що Поляки стали думати, буди то Українцям ходять о перемінити польського університету на український. Як докази на се подає п. Конечний? Жадні! Се певно найкраща метода і то зовсім негативна (п. Конечний має теж замиловане до негативної методи; зовсім так, як би був Українцем з роду) та при університетській справі вона зовсім не на місці. Коли пригадає ся ті всі меморіали, котрі вислали різні українські корпорації, ті „стося“ резолюції, то прямо не хоче ся вірити, щоб цім усім ще який поважний публіцист говорив, що Українці не означили стисло своїх жадань. Чи читали ви де, п. Конечний, хоч одну резолюцію українських студентів, котраб домагала ся знесення польських викладів на університеті у Львові? Ні. Причина сего непорозуміння лежить зовсім де инде і вірте, що не по стороні Українців! Винна тут польська преса, котра уважає своїм обов'язком всякі жаданя Українців, зовсім навіть не негативні, представляти яко замахи на польський стан посідання: котра всякі найяскравіші пориви Українців до повного національного розвою представляє як якісь варварські „борби“ дикої горді: націоналістична польська преса, що ніколи не старала ся об'єктивно інформувати свою публіку про національні і культурні жаданя Українців. Та преса, котра, коли говорить про українські справи, зовсім не держить ся засад публіцистичної моралі. Далше оповідає п. Конечний цікаву легенду, що був колись час, коли „польський“ університет у Львові взяв на себе завдання опікуна і творця будучого українського університету. Був час, що робив він се з охотою а навіть з певного рода запалом... Українці нарабили таких річків, що запал той промлив, охота пропала... Зовсім природно, що п. Конечний не подає найменшої дати з того цікавого періоду, коли польський університет прийняв на себе (!) місію виховати український університет. Нехай п. Конечний довідає ся, що на львівському університеті були вже дві українські катедри тоді, коли там не було й одної з польською викладовою мовою, і що від 1871 р., коли на підставі міністерського розпорядження запроваджено на львівському університеті виклади на обох краєвих мовах (отже і на українській!), повстали під опікою польського університету ледво дві катедри, і то одна за вслугу угодного посла, дає його зятя, друга 1893 р. і то також не на внесення і не за „опікою“ польського (!) університету. Навіаки ми знаємо багато таких фактів, котрі можуть лиш доказати, що польський університетський сенат у Львові завжди старає ся не допустити до утворення нових катедр, ба навіть старає ся вже існуючі українські катедри знести. (Іменоване д-ра Долинського, проф. цивільного права). Може відома п. Конечному справа д-ра Зобкова і т. д.? Чи зовсім неоправдане відпалюване українських габілітантів називає ся плеканем українського університету? Або поступоване університетських властей з українськими студентами? П. Конечний подає дуже цікаву характеристику причини спору між українськими студентами а університетськими властями. Передовсім стверджує, що в психіці Поляків лежить стислість у всіх публічних виступах, у Українців протинно зовсім не має стислості. З тої психічної відмінности і походять ціле непорозуміння. Ректор Поляк, бачучи, що хтось з університету промаває до нього не польською мовою, сейчас думає, що се замахи на польськість університету (що за чисто польська стислість!), котру він почуває ся до обов'язку боронити і відкидає *a limine* просьбу говорити з урядом в польській мові. Українець (що то біда!) не розуміє того ходу думок і думає, що ректор хоче тим виявити погорду для тої мови. Передовсім, п. Конечний, ректор, яко урядник, обов'язаний поступати після

законів, а закон приписує, що вишніе урядоване провадить ся в обох краєвих языках. Тоді українські студенти, поступаючи після закона, були мабуть стисліші як їх ректор, котрого шовінізм пан Конечний не знає і якої речі старає ся виправдати придуманою польською стислістю. Як же мають уложити ся на будуче відношені? Передовсім уздорозлене відношені повинно вийти від молодіжи, бо вона є причиною „борби“. Нехай українська молодіж зазначить привільно, що визнає польськість істнующого тепер у Львові університету, а польська молодіж, що уважає потребу українського університету. На утравізіцію може автор лиш призвонити тоді, коли вона має бути лиш перехідною стадією до утворення особного українського університету. Вкінці, вислідуючи всі виклади на українській мові, котрих є аж сімнайцять, автор стверджує, що на львівському університеті зовсім не слідно погорди для української мови, протинно видно, що польський університет є занятий ви-плеканем українського університету, є його м а т і р ю.

„Czego więc chcą Rusini? chodź, własnie o rozważanie zagadki!“

Ціла стаття виназує, як читачі можуть бачити, що її автор дуже слабо ознакнений із справою, що про університетські події інформував ся лиш в польській пресі, що навіть не старає ся на підставі резолюцій зборів українських студентів, які вже мають тількитню історію, довідатись, які властиво жаданя ставили і ставлять українські студенти і вся українська суспільність. Звідси те походять те блукане на помачки, те вічне відкриване Америки, підляване Українцям думок, котрі вони вже давно розвинули. А закінчене статті може зробити хіба комічне вражіння!

Про останні події на львівському університеті помістив також статтю в „Slavanskim Prehledu“ п. Адольф Черни, та про сю статтю основніше і стисліше поговоримо згодом.

Політичний перегляд.

Вибори на Угорщині. Вибори на Угорщині вже розпочали ся в неділю, дня 29. цвітня. Вибори триватимуть до 7. мая але вже в двох перших днях вибрана буде значна більшість послів. Ситуація уложилася ся так, що рішучу більшість одержить коаліція. Величизна частина округів має лиш одного кандидата з коаліції, в других округах кандидати коаліції мають виправді проти-кандидатів, але сила проти-кандидатів дуже слаба. І так в Темешварі проти президента міністрів Векерле виступає соціалістичний кандидат, що має дуже слабі шанси. Так само слабого противника, також соціаліста, має граф Батіані в Патицеркві. Острійшою виборчою боротьбою сподіють ся в Фіюме між Завеле (партія конституцій), а Лічи (партія незалежності) в інших округах, де проти кандидата коаліції виступає або кандидат національний, або кандидат вірно-конституційної партії. Загалом вислід виборів давно уявлюваний і коаліція, що зробила ся тепер правительственною партією, стараєть ся захопити в свої руки як найбільше чясло мандатів. З того то кандидати виходять подекуди. Вушні коаліційні послы „мусять“ бути вибраними, і dlatego їх проти-кандидата оговорюють ся яко противника коаліційної правительственої партії і здавлює ся всякими можливими способами. Або ліберальних послів з письмом від коаліції, поручаючим їх діяльність виборців, но і ті зовсім природно „мусять“ також стати послами. Яка свобода виборчої агітації істнує тепер на Угорщині, доказує се, що до президента міністрів доктора Векерле прибула депутація виборців з Абрудбані і жадувала ся, що їм наиненно офіційного кандидата, тим часом, коли вони хотять вибрати на ново свого давного посла. Президент міністрів запевнив, що кожний має волю голосувати на кого хоче, та біда в тім, що проти страшного терору правлячої кліки не годен устояти ся жаден кандидат, не споминаючи вже про те, що всяка агітація за противним кандидатом прямо неможлива. Так то скоро забула коаліція, що так недавно була вона протиправительственною партією і гордала на беззаконні, яких допускав ся Феєрварі на угорській конституції. Нема то, як угорська свобода!

Вибори до „Государственной Думи“. При передвчорашніх виборах до „Госуд. Думи“ із 19 провінцій і 9 міст а між тим Петербурга і Москви вибрано 63 послів. Із них, як доносить рос. петерб. телегр. агенція, належать 42 до лівиці, 9 до центра. Приналежність партійна прочих 12 послів неозначена. Значить ся й друга серія виборів починає ся не звичайним програвом російської бюрократії, яка тільки тим себе потішає, що спершу завалить Думу своїми законопроектами, а не дасть поля для її власної ініціативи. Коли Дума покаже ся неслухняною, то уряд мабуть розжене її, бо ж позичку в Європі а найбільше у жиївських (!) таки банкірів він вже запевнив собі. Тільки питає, щоб на таї ризикованій крок уряду сказав — російський народ. Що до нововибраних послів то, треба замітити, що в Петербурзі вплили майже одностайно професори: Кареев, Набаков і Петражицький, по трохи менше голосів здобули адвокати Кедрін, Петрункевич і Вінавер. Москва вибрала городского гласного й адвоката, проф. Муромцова, члена земства прив. доц. Кокоськіна, проф. скарб. Герценштайна і складача „Русских Ведом.“, соціаліста Савелева. В Ризі вибрано латиського нац. дем. адв.

Фридриха і росвальда, в Равлю судию Папчинського та Геллата і учителя Іубі; всі вони належать до естонської поступової партії. У Вільні вибрано кат. к. д. єпископа Рона, поета Яковського і інженера Яловіцького. Та далеко цікавіші для нас виследи виборів на Україні. В Чернівцях вибрано Муханова, Свечіна, Миклашевського, І. Л. Шрага, Гужовського, Локотя та робітника Островського і селянина Бабича. Перші п'ять се члени к. д., а д. Шраг ще й відомий український діяч. Гужовського держать у тюрмі. Від волостий вибрано в Чернівцях в Думу селянина Куриленка також члена партії народної свободи. В Подставі вишов послом від волостий козак Опацький, що своїми поглядами прихильно ся до укр. демократичної партії. В Житомирі вибрано послом селянина бувшого підполіцера Авксентія Гринюка, якого висунули дідачі. Се треба приписати тому, що прочі виборці не зробили між собою блоку. — Часопис „Наша Жінь“ займає ся угрупованем будучої Думи, у якій утворити ся окрема сел. група, а в ній буде лучити ся поверх 50 сел. послів. Хоч вони будуть в деяких поглядах ріжнитися, то спільно вимагати муть вивалення землі. Перед між мужицкими послами будуть вести послы харківський Назаренко і саратовський Пустовойтов, що належать до „Мужицкої Солики“. — Соц. дем. групи послів у Думі не буде через те, що соц. дем. партія рішила Думу бойкотувати. Вибрані соц.-демократи не будуть належати до ніякої групи. Соц.-дем. правіриці підіймають вже тепер свій голос за тим, аби тих соц.-демократів, які вишли послами, повиключувати із партії за зломане парт. дисципліну! Певня річ, що в Думі утворять ся ще й окремі групи національні: польська, жидівська, музальманська, литовська, українська, грузинська а може ще й вірменська. Можливо, що ті всі партії утворять блок нац. партій, а мабуть нема ніякого сумніву, що вся дівця получить ся у сильний блок поступових партій.

Телеграми „Буковини“.

Дня 30. цвітня 1906.

Відень. (Прив. тел.) Цісар прийняв гр. Дудушицького на півгодинній аудієнції. — Всі політичні чинники крім польського Кола хотять Гавча утримати при кермі, але Гавч обстоює при своїй димісії. Найбільші вигляди на прем'єра має кандидатура кн. Гогенльоге, але він сам не може на неї рішити ся.

Будапешт. Розложені на 10 днів вибори до угорського сойму вже розпочали ся. Нині вибирає 47 повітів. Агітація передовсім по тих околицях, де живуть немадарські народи, дійшла до такого степеня, що для удержання ладу порозсилано до ріжних околиць війско. В Рекасі на Навікевері — як доносить часопис — арештовано воєнських священників за те, що вони підбурювали населення до насиль.

Нечкемет. В тутешнім першій окрузі вибрано послом односторонно Івава Гока, члена партії незалежності.

Неаполь. Англ. король Едвард і королева Александра їздили в суботу по полудни автомобілем разом із кн. Аості і княгинею Вікторією до Помпеї, де докладно оглянули розкопи. Повернувши до Неаполя, удала ся королівська пара на палубу королівського яхту „Вікторія й Альберт“.

Вашінгтон. Третій панамериканський конгрес — як доносить бюро Райтера — має розпочати ся в Ріо де Жанейро д. 20. липня а скінчити ся 1. вересня без огляду на те, чи всі праці будуть доведені до кінця чи ні. Має розходити ся о те, аби делегатам уможливити уділ в мировій гагській конференції, якби єї скликано з початком осені.

Ченстохова. На візок тутешнього поліцмайстра кинено бомбу, яка зранила легко поліцмайстра і візника. Візок розірвав вибух у кусі. Винувник атентату неввісний.

Тульон. В суботу у вечір панував у місті великий рух через те, що все місто їзза страйку сьвітляних робітників не мало ніякого освітлення. До електричних заводів вислала військова управа механіків і палаців. Кілька торпедових човнів освітлювало центр міста своїми сильними рефлекторами. Улицями міста проходили страйкарі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30. цвітня 1906.

Завтрішний день 1-го мая святкувати муть робітники в цілій Австрії зборами й демонстраційними походами. Настрій святкування піднесе очевидно поважна ситуація, яка витворила ся в Австрії завдяки ворогам виборчої реформи. Віче й демонстраційний похід відбуде ся і в Чернівцях. Позаяк завтра робітники всіх категорій від праці здержуть ся, про те видаємо нашу часопис місце завтра — вже нині.

Ще про „овацію“ для Репти. Не завадить подати обчислення числа учасників ромунізаторської демон-

страції, як їх подають чернов. часописи. Столяча при грошополітвік жолубі „Buk. Rundschau“ начислила їх 5—6000, „Cz. Allg. Ztg.“ тільки 3000, „Cz. Tgblt.“ тільки 1500, а призна Волохам „Buk. Nachr.“ більше як 1000 Волохів і Русинів. Із сего читачам не важко буде виробити собі переконання про „імпозантність“ всеї маніфестації, до якої прим. в Ропі тероризовано людий тим, що грожемо їм бойкотуванем на черн. ринку, як не підуть з поклоном до Репти. В Селетині одурено зновомужиків, що „русиї посли ходили до царя, аби Русини пристали до уні“, отже проти сего малю вони протестувати! Не залишам буде агадати й те, що маніфестанти складали ся виключно із старих, темних „сватів“, що словняють ролю пошівських лаполизів. З молодших, проворяйших господарів на ромунізаторську вудку не пішов ніхто, а до сего як раз нового покоління належить будучність а не до змиряючих апальфабетів!

Тов. „Просьвіти“ в Каменці Подільській. Дня 10. цвітня — як доносить „Подолія“ — вище комітет основателів тов. „Просьвіти“ в Каменці Подільській подане до подільського губернаторства з залогом, що хоче на області подільської губернії отворити товариство, на підставі нового закону о товариствах і спілках. Статут товариства в децю зміненім статутом „Общества просвещения і изучения Подолія“, що мало бути засноване. В поданю основателів поклакуют ся на те, що подібне товариство „Просьвіта“ існує в Одесі. Після нового закону з 4. марта 1906 р., коли місцева адміністрація до двох тижнів від дня внесення подання, не повідомить основателів про заборону основана товариства, воно розпочинає свою діяльність. В протиннім припадку адміністрація мотивує заборону і діло опинаєть ся об сенат.

Признання для посла Н. Василья. Із учительських конференцій у Вапшівцях і Заставні переслано послу Н. Василья сердечні привітні телеграми.

Допущення дівчат і жінок до студій в промислових школах. В містерстві просьвіти і віроісповідань, як довідуємо ся, заставляють ся тепер над тим, чи належить допустити жінки і дівчата в загаль до студій у всіх промислових школах. Не беручи під увагу школи для жіночих занять і артистичну промислову школу у Відні, не мають промислові школи виразного призову приймати також учениці, а прецинь багато з них могло би причинити ся до образовання жіночого полу, що стверджує ся тим, що вже до декотрих шкіл пром. ходять також учениці. Змагання жінок до розширення можливости образовання і заробкованя розширяють ся що раз більше. Генеральне допущення їх до студій в промислових школах отворило-б широке поле до праці здібним до сього жінкам. Знана річ, що у дівчат проявляєть ся дуже часто сприт і замудуванє до технічних праць а не раз і артистичний талант, що робить їх дуже спосібними до праць в галузях промислу або артистичних виробів. Сі згляди і оправдані жаданя розширення поля заробкованя для жінок і дівчат, позбавлених матеріальних средств, піднімають наміри міністерства просьвіти. А що те питанє вимагає основного обдумання і зрілої розваги, звернув ся управитель міністерства просьвіти і віроісповідань з запитанєм о принципіальне становиско в тій справі до дотичних шкільних чинників, а також, о скільки ту входять в гру економічні моменти, також і до торговельно-промислові палати.

Звірства російських салдатів. Страшні насиль, яких допускали ся козаки, вислані на Кавказ в цілі привернення спокою, спричинили, що жінки міста Шуші, М. Долуханова і Н. Аванесова звернули ся до жінки намістника Кавказу Воронцова-Дашкова з письмом, в котрім описують страшні факти насильств. Письмо се звучить: „По повіті розіслано летючий відділ козаків, буцім то для успокоєня Вірмен і Татарів. Відділом тим проводив підполковник Вевер, а його ділами руководив повітовий начальник і мировий посередник Ермолаєв; в повіті творили ся над вірменським населенем річ, котрих опсе морозить кров в жилах. Під покривкою відбираня оружя козаки входили в дома безборонного населення, грабили все, що знайшли цінного і нищили до тла весь добуток селян.“ Далше: „Ми матери і сестри, ми через рік призвичаїли ся до страшних страждань, і могли би перенести нову біду, але ми уражені до глибини душі поруганем нашої честі, сьвятній жінчини — не маємо сьли мовчати і кичемо о вашу поміч; на очах чоловіків, братів і батьків насилувано жінчин, невинних сестр і доньок, починаючи від 60 літних старух до 11 літних дівчат.“ Наслідок того письма був такий, що вислано в Шушу генер. губернатора і цілу комісію для розсліду справи. Комісія скотатувала множество фактів насиль, багато страшно побитих чоловіків і одинайцять знасилуванях жінок, між тими 12 літню, спаралізовану дівчину. Населенє було так перестрашене всілякими урядованями, що жінки і дівчата, коли приїхала комісія, стали утікати в ліс. Просто годі знайти слів на належне осужденє такого поведєня представників уряду за „конституційної“ доби ліберального п. Вітте.

Убийство. Георгія Бесарабу Тодорового в Боянах побили парубки так тяжко, що він помер д. 9. цвітня о 4. год. по полудни.

Самоубийство. Дня 17. с. м. повісив ся із невісної причини Тодор Чорон Васильєв гесте Гіка в ревальській місц. Мотив самоубийства невідомий.

Нешасливий припадок. Дня 18. с. м. виїхала вдова Рахія Гаврілей, що мешкала недалеко села

Фундул Молдава, до села по покупки, лишаючи в дома четверо дітй. Підчас її неприємности виїхала чотиролітна дівчинка на беріг ріки Молдави, впала в воду, і втопила ся. Труп видобуто з води і сейчас заряджено судове слідство.

Оповідки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Краєвий марш. бар. Юрій Василько вибрав ся разом із жінкою на довший побут до Карлсбаду. Управу краєвого Виділу обнав краєвий віце-маршалок др. Стефан Смал-Стоцький.

Із кругів учительських. На конференції чернов. учит. мійських вибрано по гарячій борбі членом ради шк. мійської п. Филипа Федоровича, якого тамтогорічного вибору рада шк. кр. не потвердила. Проти уч. Федоровича кандидував Волох Соколян, який і провалив ся.

Конкурс. Черновецька філія „Руска Школа“ розписує отсим конкурс на три премії а то: одна по 15 кор., друга по 10 кор. а третя по 5 кор. за написанє трох творів (оповідань, казок, байок, стьхів або науково-популярних розвідок) для „Крейцарової Бібліотеки“. Конкурсні твори мають відповідати отсим вимогам: 1. Мусять бути оригінальні, нігде ще не друковані; 2. Мова і змісти творів мають бути зрозумілі для дітй від 10 до 14 років; 3. Твори мають обіймати менше біає один аркуш друку (одан аркуш друку має 40 тисяч букв); 4. Непідписані, лиш моттом означені праці, належить надсилати на адресу: Іван Синюк, надуч. в Білій (п. Стрілецький Кут, Буковина), до 1. вересня 1906. Власноручний підпис автора має бути поміщений в осібно запечатаній коверті; 5. Надіслані твори остають власністю товариства. Твори буде преміювати комісія, вибрана віділом товариства. — За відділ товариства черновецької філії „Руска Школа“: Омелья Іваніцький, голова; Іван Синюк, виділовий.

Стипендії. Краєве правительство уділило студентам філософії Едвардові Вальнерови і Яковови Голоті стипендії по 210 кор. річно з стипендій, призначених для студентів черновецького університету рускої національності.

Іспити на учителів шкіл середних. Найблизші письменні і усні іспити на професорів гімназій, реальних шкіл і дівочих ліцей відбудуть ся дня 15 червня і в слідуючих днях. Зголошувати ся треба найдалше до 10. червня листовно або усно в дирекції. — Від п. к. іспитової комісії для учителів гімназій і реальних шкіл. Калужнякський, заступник директора.

Надзвич. загальні збори чернов. філії тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в неділю дня 6. мая с. р. о год. 10 перед полуднем з отсим порядком днявним: 1. Яким способом дасть ся з'єднати все руске учительство сего повіту в нашім товаристві? 2. Яким способом можна осягнути більший успіх тай певну едвоцільність науки й вихованя по руских школах сего повіту? 3. Відчит тов. Іл. Карбулицького „Про образованє народ. учителів“. 4. Касове справозданє видавництва „Крейцарової бібліотеки“. 5. Вільні внесеня. — Сев. Іванович, псар. Ом. Іваніцький, голова.

Новий розклад їзди на бунов. шляхах що входять в жите з днем 1 мая 1906 року, виказує в плані руху особових поїздів слідуючі важніші зміни: Посишні товарові поїзди з особовими возами Ч. 362/363 курсуючі між Чернівцями а Коломєю будуть тепер курсувати, як чисто особові поїзди. — З Іцкан буде йти перед посишним поїздом ч. 302 новий особовий поїзд ч. 320 (з Іцкан не виходить 3 год. 10 мин. по полудни), що буде лучити ся з особовим поїздом, впровадженним на місце посишного тигарового поїзду ч. 360 з особовими возами аж до Коломиї (приїзд до Коломиї 8. год. вечером). — До сього особового поїзду істпують получєня всіх льовальних ліній, а на лінії Іцкан-Сучава впровадженно з тої причини нові два особові поїзди. — Особовий поїзд ч. 314 на лінії Іцкан-Чернівці знесено, а впровадженно на його місце новий поїзд ч. 324 (з Іцкан виходить 9 год. 15 мин. вечером до Чернівців, приходить 11 год. 55 мин. в ночи). З тої причини поїзд ч. 2954, що виходить з Дорна-Ватри о год. 3. 28 мин. по полудни, одержить получєня з Чернівцями. Крім того льовальна залізниця з Дорна-Ватри буде мати через те получєня з поїздом ч. 371 А з Гатти аж до Іцкан. — Знесено особовий поїзд ч. 320, що курсував що понеділка між Чернівцями а Неполоківцями. — На лінії Гатна-Дорна-Ватра впровадженно два нові поїзди ч. 2911 і ч. 912 з побільшеною шкоростю їзди. Крім того завровадженно ще два мішані поїзди. — Однак підчас зими курсувати будуть поїзди ч. 2912 і 2953 лиш на лінії Гатна-Кімпольоні. На лінії Неполоківці-Вижниця і Лужани-Заліщики відпадають поїзди ч. 4155, 4156 зглядно ч. 4355, курсуючі лиш в понеділки, а на їх місце впровадженно курсуючі в всіх прочих днях поїзди ч. 4151, 4154 зглядно 4351. Вікниці розширено при посишнім поїзді ч. 301/302 дотеперішній курс реставраційного воза Іцкан-Букарешт аж до Коломиї, зглядно віт Коломиї.

Із штуки і літератури.

Селянський театр відіграє в Садагурі в сали п. Шматніка в неділю дня 6. мая с. р. „Наталку Полтаву“ оперету в трох актах Котляревського. Ціни місць: І. місце 2 К., дальші 1 К. 20 с., Партер 20 с. Для пп. „Сичовиків“ партер 20 с. Початок о годичніх до 8-ої. Вілетів скорше можна дістати в торговлі Вл. Гринька, а в день представлення при касі.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ сторони 40 К., $\frac{1}{4}$ сторони 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси пожитч. і щад. для громади Хлів'яще відбудуть ся дня 13. мая с. р. в 2-й год. по полудні в шкільнім будинку з отрим порядком денним: 1. Справоздане касове за рік 1905; 2. Приняте білянсу за рік 1905; 3. Вільні внесення. **Антон Катеришук**, нач.

Головні збори каси пожитч. і щад. для громади Рогізна відбудуть ся дня 8. мая с. р. о год 2. по полудні з слідуєм порядком денним: 1. Справоздане діяльності каси за рік 1905; 2. Прочитане рахунків і білянсів. **Меленка**.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“
антикара др. Ю. Франдоза
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирана против всяких ревматичних болів, простуджєня, ломаня коестий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаєти ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (оплатою) 8 кор. з оплатою і опакуванням. Тисячки листів з подякою. — Вислана 2 рази денно до всіх країв.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна вже закорисоване 38 11—40

Леліове молочне мило

Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетинні над Ельбою

(марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних випреків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд.

Штуку по 80 сотників, можна получити у слідуєчих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Йосеф і Міллер, Чернівці
Шмає Пект, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
И. Сколоронскі, Гургоможа
Саломон Берд, Гургоможа
Саломон Дім, Гургоможа
Ант. Зігберт Гіберт, Радіш
Дрог. С. В. Найпайкоєль, Радіш
Гал. Е. Ф. Штерберг, Радіш
Гал. М. Фішберг, Радіш
Сімон Барбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. И. Міллер, Кімпольонг
Шмід і Фонтін, Кімпольонг
С. Лайтер Шнує, Садатура
Берд Зірайх вдов., Садатура
Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрог. Йосеф Крау, Сторожинець
Хайм Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Герад Штерберг, Сторожинець
А. Ашкенасі, Вама
Ант. Е. Вільнер, Вашичів
Ант. І. Фабіан, Вашичів
С. Брік, Заїдички.

25.000 Корон

виплатить фірма **Georg Schicht, Aussig** кождому, хто докаже що є мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найлучше, найвидатіше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

При закупіві прошу уважат, аби кождий кавалок мила був зосмотрений в напис „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

68 (18—26)

Томаска на осіжъ.

Спілька для господарства і торгівлі в Перемишлі
подає

П. Т. Хліборобам до відомости що при цілдовагонових замовленнях томаски дає надзвичайні опусту до 15. мая с. р. по 25. корон на вагоні, а до 15. червня по 23 К. Від першого липня с. р. дорожє томасина і тому радимо користати з низшої тепер ціни томаски, та надзвичайних опустів, які тепер даємо і замовляти томасину на осіжъ.

Почавши від 16. червня даємо опуст 20 корон на вагоні від ціни фабричних.

ДИРЕКЦІЯ.

60 1—5 аб

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоварищене-зарєєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“)

платить 4% від вкладок; приймає і виплачує вкладки кождого дня, крім неділів і свят; уділяє позички на 6 проц. на гіпотечку або за порукою; дає більші позички парцелянтам на купно землі; сплату гіпотечних позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата на капітал і процент разом 5 корон від 100 корон.

На покритє дахів бляхою або черепом уділяє „Дністер“ позички на 5 проц.

Позички можуть дістати тільки члени. Яко член може приступити тільки член Товариства обезпечєнь „Дністер“.

Дивіденда від уділів членських виносила все 6 проц.

Вкладки можуть вкладати також не члени.

Вкладки виносять 31. грудня	К	2,072.928
Позички уділені	„	2,042.615
Уділи членські	„	162.127
Фонд резервовий	„	30.288
Цінні папери і лок.	„	257.963

З чистих зисків уділив „Дністер“ на церкви, бурси і инші добродійні ціли вже над 40.000 корон.

(—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самостійна продаж каньска обув Гаттавай фірми Soule & Надя панів, панів і дитяй із франц. шкіри телячої шкіри і т. п. Черевяки

з фабрики Ф. А. Попера, в Хрудімі, американськ в Бостоні. Найбільший вибір обуви, Chevreux, америк. Bokscaif, із сатинованої домові і різні найліпшої якості.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, Giuseppe Fratello Alessandrio в Іта-

ліюх в ц. к. надвірних фабрик Heinz Ita P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino діт. Найновіший циліндри і кляки.

Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужєскі, білі і в різних красках найліпшого роду, з шовку, пік, вєєіру і п. модні ковчирки, манжети і хусточки до носу.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних средств до плеканя волося і зубів. Все те з найперших фірм.

Парасолі. Etout cas чорні до подорожи в гаранцію на сезон в різних модних красках найліпшої якості. Для дам шовкові, шівшовкові по дуже дешєвих цінах.

Артикули до подорожи. Ташки з замочками або без них, валізи пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на білє, парасолі кошики на начинє, нецєсарія, коци і т. п. шкіряні товари.

Зброя і амуніція. Стрільби, револьєри бельгійскі і французскі фабрикати, як також вєєні артикули до польованя.

Мужєскі камізельки. Найновішої англійської моди в різних красках дуже дешєво.

Конфєкція дїточих убрань як: камізельок для панів, панів, дїтй, дївчат, до того жакети і чєпці.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зга. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зга. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламний неопечатаний вільний від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Князь Конрад Гогенльогге президентом міністрів!

Відень. (Тел. К. В.) „Wiener Zeitung“ оповіщує цісарське відручне письмо до уступаючого президента міністрів бар. Гавча, у якому говорить ся так: „Кілька разів слідували Ви серед важких обставин за моїм зазивом із самовідреченням і патріотичною посвятию. Передовсім добули Ви собі визначну заслугу за останню добу своєї діяльності через Ваші успішні змагання до поновного оживлення діяльності парламенту. Не менше підіймаючою свідомістю нехай буде для Вас те, що Ваше ім'я буде по всяк час полчене із великою реформою основ держави“. Після сего висказує цісар бар. Гавчови найсердечнішу подяку і запевняє його про безперервну прихильність і застерігає собі його поновне призначення в службі.

Рівночасно публікує „W. Ztg.“ відручне письмо цісарське до міністра справ внутрішніх гр. Білянда-Райдта, в якому висловлено міністрови найсердечнішу подяку і застережено повне примінене в уряді.

Після сего поміщує „W. Ztg.“ відручне письмо цісарське, іменує дотеперішного намісника Триєсту кня. Конрада Гогенльогге президентом міністрів із порученням йому управи міністерства справ внутрішніх.

Відень. Цісар приймає на аудієнції бар. Гавча. По аудієнції подарував йому портрет у коштовних рамах.

(X) Красшого привіту для покритих народів австрійських, для виділених із політичних прав широких мас народних і не міг принести місяць май під теперішню хвилю, як отсю вістку, що остаточно констатує зміну австрійського кабінету. Не в тім відрода, що від кермована державою уступає дотеперішній прем'єр бар. Гавч. Вносячи в парламенті про-

ект виборчої реформи, що повинна відродити обезсилену Австрію у нову державу, могутню єдністю народів і можливістю розвитку сил економічних під заливом широким громадянським свобід, заявив він виразно, що для него нема третьої есентуальності поза успіхом і упадком! І прийшло ся йому звести завзяту борбу із ворогами загального, тайного і рівного голосовання, які по всяких вертячих підкопах прийшли в немале положення відслонити забородом і станути отверто як шляхетско-шверерівська коаліція, що — розуміє ся — чула підпору у довгій радї сапошників, яких мозки не в силі зрозуміти нових ключів державних. Не слід перечислювати тут маневрів, що їх вели заговорники проти виборчої реформи, яким у сукурі ішли свого часу і волоскі посли із Буковини, підписуючи пагальне внесення проти державних заряджень в Триєсті, пригадаємо тільки головну борбу, в якій Кола, використовуючи справу парламентаризації, зробило бар. Гавчови ситуацію неможливою в тій надії, що заваляти виборчу реформу або бодай її принципи. Бар. Гавч, хоч в останній момент вже надто хилив ся на бін Кола — уступає з повною честію, прорядивши чимало ворогів відродження Австрії!

Бар. Гавч уступив — та його уступлене стало для Кола-ців Піргового побідою, воно повинно бути останньою побідою шляхетської самоволі над ладом і розумінням рівноправності громадянської в Австрії. „Люди йдуть, а ідеї не минають“. На місце утомленого борця, прийшов нійкий реакціонер-нікло-ванець Кола & С-іє. На сій важкій і незвичайно одвічальній постерунок покликав цісар безперечно найбільш переконаного демократа із цілого австр. світа урядничого — кня. Конрада Гогенльогге! Уступаючому бар. Гавчови не щадить цісар ласкавих слів, відпускає його із найбільшими признаннями, зазначаючи, що його головна заслуга — се виборча реформа! Се діло монарха — хіба говорить ясно само за себе. І знаючи, яким добром станула для Буковини управа краєвого през. Гогенльогге, можемо надіятись, що і за його президентури перемінять ся і Австрія. Із — країни бюрократичної самоволі і старостинської всевлди стала Буковина конституційною країною. Ох, колиб так гладко пішла переміна давньої Австрії! Орудием до тої справи — се виборча реформа, якої горячим прихильником є кня. Гогенльогге від довгих літ. В введенню її в жите стоять на перепоні тільки шляхетські шлягуни, які все ще хочать, щоб довкола їх

„загороди“ крутив ся світ. Та віденські круги хіба вже могли доволі переконатися, що галицька шляхта веде державу до руїни. Колиж бій за виборчу реформу розіграє ся в Галичині, то слід безперечно зоперувати галицький боляк, який несе гангрену в організм державний! Анархії галицьких шлягунів мусить вже настати раз кінець!

Ми далекі від того, щоб бавитись в пророків; знаємо й те, як трудно давати тепер які небудь гороскопи на будуче — та те мабуть не улягає сумнівності, вистають із найщирішими бажаннями нового прем'єра, якому судило ся перевести діло велике й важке, але в ній — ми про се певні — пособляє йому власна віра і переконання про доброту справи, коли у шляхетської кліки проявляється тільки сила передесонних судорогів.

Як не будь воно буде, виборча реформа Австрії дістане найкращого захистника — то-ж Русини, які в її справедливим полагожденню бачуть єдину свою будучність, вистають із найщирішими бажаннями нового прем'єра, якому судило ся перевести діло велике й важке, але в ній — ми про се певні — пособляє йому власна віра і переконання про доброту справи, коли у шляхетської кліки проявляється тільки сила передесонних судорогів.

РАДА ДЕРЖАВНА.

На засіданні парламенту дня 1. мая вище управитель міністерства жеізниць проект закону в справі удержавлення північної жеізничної. Відтак відчитано внесення і інтерпеліції, по чім заявив през. Фетер, що з причини заявлених з різних сторін бажань заминає засідання, а про термін слідуєчого засідання повідомить послив письменно. Бр. Гавч і Білянд-Райдт не були на засіданні. — Скликане на вістерок по полудни засідання комісії для виборчої реформи рівнож відклановано. — Урядовий комунікат доносить: Засідання парламенту завішено на короткий час. Парламент буде скликаний правдоподібно 16. мая. Відрочене було потрібне з тої причини, що бр. Гавч подав ся до димісії, а його наступник кня. Конрад Гогенльогге потребує короткого часу, щоб полагодити всі konieczні зарядження при обняттю президентури.

Вистава картин Васильківського та Беркоса.

Проминуло вже більш двох століть з того часу, як Україна мала своє національне життя, коли народ знав, де його вороги і почував свої особисті ознаки і потреби, коли він, скажемо, знав самого себе.

Минуло. Інтелігенція перша продала свій скарб духовний, націю на дрібязок росторгувала. А далі два століття напруженої невсипучої денационалізації мали свої наслідки і більшість народу — селяне після багатьох поколінь не знають, як назвати себе, коли спитає, до якого народу вони належать. Чи-ж дивно після сього, що рідна штука (іскусство), про котру вже виникло питання, занедбана безмірно і, що тим приватним людям, які дбають про неї, стоїть на дорозі безліч перешкод, що легко відхилиють робітників, не сильних прихильністю до рідних забутків. Розшукуючи чогось окремого свого, занегаючи та засмілюючи ворогами і темними братами, розшукуючи рідної штуки не може прогледувати спеціаліста. Отже хочби й хотів хтось широкі йти на сій шлях — шматок хліба тягнув його геть на бік, і дума про рідний стиль, що не зникає вже 50 р. на Вкраїні, досі не придбала собі діячів, що присвятили б своє життя цілком їй або виразно перевели її до життя.

Тільки цими днями де-які земляки посміли в Полтаві прилюдно виконувати на громадські й приватні кошти архітектуру та кустарні вироби в українському стилі. Але до сього часу за 50 літ багатьом людям доводило ся переживати сумні поодинокі змагання та мрії звернути увагу суспільства на те, що залишило ся від колишнього національного життя. До таких прихильників належить між иншим і наш земляк С. Васильківський в куні з двома з своїми товаришами-побратимками П. Сластьоном та П. Мартиновичем. Вони залучили ся до триумвірату і в петербургській академії шток красних (акад. худ.), яка проковтувала з України немало талантів, міцно тримали ся своїх думок та помагали один другому виховувати прихильність та бажання присвятити себе рідній штуці. Академія-ж з початку свого існування і до наших

днів була тільки тим, чим вона могла бути серед бюрократично-православного Петербургу. Навіть після 17 падолиста м. р. пензюрьскі кігті, як лапи старого колосального страховища ходили по академічним кімнатам і витягали звідти геть усе, що надавало „весняній виставці“ життєвий зміст. Не варто зазначати, що за 80-ті рр-и, коли триумвірат наших художників з молодим захопленням поривав ся до краєвих думок і силою своєї істоти хотів йти окремою стежкою на користь рідної штуки, академія не мала чим надати їм думкам щось дійсно міцне та суцільне. Там не могло бути художничих авторитетів, які б дали такому напрямкові досить постійний стан. Ми знаємо, що ні до того часу, як сі троє були в академії, ні після них українські художники не повертали ся з академії, як сини України, за виключенням може ще якихсь двох. В російську академію вільно вступати кожній нації, але скінчивши її, академісти лічать ся у нас завше „руськими художниками“. Цими словами сказано все. Тим то треба нам, Українцям, дивувати ся, що маємо ще своїх українських художників.

В історії рідної штуки, яка згодом мусить з'явитись, наш триумвірат займає сторінку, як найщиріші піонери. Може хто стане їх дорікати не досить сталою й відповідною енергією до переведення своїх думок про стиль до життя, але треба не забувати, що не тільки піонерам, але й просто художникам життя не дає вільних матеріальних обставин за час нашої злидненої культури. Треба мати страшенну волю і необмежену віру в свої думки, щоб залишити у собі живу душу і ній своєю стежкою після того, як усе навколо живе по шаблонам, „милостиво дарованим“ з якогось осередку.

Триумвірат наш і досі не покинув свого шляху. Усі троє живуть на Вкраїні і не покинули своїх замків. Років десять перед цим вони виконали, хто як міг, роботу ілюстрована українських тем: Мартинович — Енеїду Котляревського, Сластьон — Гайдамаків Шевченка, а Васильківський — історико-етнографічні типи Яворницького. На превеликий жаль д. Мартинович після тяжкої хвороби покинув малювання, в чому він робив такий визначний посіх: хто бачив його

Веремієвських Запорожців — більш його не забуде і в останній час присвятив себе фольклору. П. Сластьон працює більш педагогічно. Життєві обставини та індивідуалізм Українця певно були причиною того, що єї „тройко“ працюють зовсім окремо і не виконують спільних думок в останній час. Тільки один С. В-ий практично переводить до життя свою творчість. Вистава в місцевому, харківському музею має показати його роботу на спеціальні теми за останні роки. Осередком її чи, як кажуть рецензенти, „зізвідком“ три проекти великих картин (пано) для будинку полтавського земського дому. Фоном сих сюжетів маємо ще два менших ескізів пано для полтавського музею, етюди до історичних пано і серію церков: XVII, та XVIII століть українського стилю.

Дім („кам'яниця“ по старому) полтавського земства мали з початку будувати в стилі „полтавського“ ренесансу, себто — стилі, на який ані архітектів, ані вистелителей не було охоти тратити часу та коштів. Але знайшла ся людина, що довела і прилюдно сказала, як-то не гаразд полтавцям майже в самім серці України на українські гроші будувати великий дім, оздоблений везерунками та стилем, не маючими нічого спільного з суміжною природою та зі смаком того народу, який його будуватиме. Хіба варто наумисно переносити до себе щось чуже і незрозуміле, коли навколо біда нас загубають без життя забути творчості свого народу і чи не краще з тих забутків старовини екомпонувати щось оригінальне більш своє а ніж якесь друге. Хто був тією першою людиною, що надала сю думку полтавцям, невідомо.

Але та чи инша ініціатива була прийнята земством і для художників виникло поле практичної діяльності. Крім архітектури будинку, якому хочуть надати виключно український стиль, було ухвалено намалювати в залі земських зібрань три великих декоративних пано з історичним українським змістом. Кращого й більш натурального проекту не можна було надумати.

(Кінець буде).

Мійске шкільництво в Чернівцях.

III.

(Дальше).

В попередніх числах подали ми перегляд мійських шкіл. Тепер обзнайомимся бодай побіжно із обсягом учительських сил, яким повірено виховані тільки соток різнорічної молодіж. Усіх учителів є при публичних мійських школах 50, із чого 43 має кваліфікаційний іспит, а 7 іспит зрілості. Число учительок є значно більше, бо 70 і всі вони мають кваліфікаційний іспит. Крім сього було ще 8 іспитованих кандидаток, які заступали урлоновані сили учительські, а 7 кандидаток із іспитом зрілості, відбуваючих рік практики. Отже числа говорять вимовно про систему протекційну, яка навує при обсядженню міст учительських в Чернівцях та про те, як громада вміє користуватись дешевшим матеріалом учительським, який живе не платною а вічною надією на стаю посади, яка, як на те, є все в руках якоїсь кліки в раді мійській. Отся система протекційна найбільш досконалим відбиває ся таки на руських учителях, яким дістати ся до черновецької школи важче як біблійному верблюдови перейти через иглове вухо. До тогож Русин може безпечно справляти ювілей на якій, добре ще як сталий, підучительський посаді, а про управу школи вежай і не мріє, хочби навіть гнув зарком як пружина і виходив по радних кілька пар черевиків! Що Русин-учитель мати ме кваліфікацію із більше мов, як якийсь Німець, для якого другі краєві мови — terra incognita, се після звичаю, пануючого в компетентних чернов. кругах, не дає ему зовсім більше права — хіба навпаки! За теж терпить ніхто вищий, як руска молодіж, яка не може навіть із сеї причини користати із науки як слід і то навіть із науки своєї рідної мови, яку по чернов. школах трактує ся просто — по маюшину!

Учителів релігії було всіх 25, а з того 2 настановлених шкільними властями. Для цікавих треба згадати, що ті катехети є наставлені для 5 віроісповідань. Крім сього є ще в публичних м. школах 2 учителі, що вчать ручних робіт.

В державних школах вправ є 7 учителів і 5 учительок; всі вони кваліфіковані. В школах приватних є 18 учителів, а 16 учительок і всі вони мають або іспит кваліфікаційний або іспит зрілості. Крім сього було в приватних школах занятих 5 кандидаток із іспитом зрілості і учительки для робіт ручних, як відбуваючі рік практики.

Урядовий звіт говорить на основі численних інспекцій (т. зв. інспекторських днів по шк. публ. було по прив. 28) що учительство крім малозначних виймків завдало собі щиро праці около молодіж, яка й зробила значні поступи. На 6314 дітей записано в класифіковано із кінцем року 1863 а з того 5177 себто 83.3 проц. признано спосібними до переходу у вишу класу. Шкода, що не вказано успіхів класифікації після класів і народностей, бо тоді уже сам звіт говорив би нестерпими числами, кілько то нашої молодіж огірчує ся до науки і пропадає вже не 3, році науки, коли їм приходить ся в німецькій науці додержати кроку з тими дітьми, які вже до того часу вчили ся через два роки у мові німецькій, а не ще їм і рідна. Через мову мабути і не вдало ся діяти учительським збором у блискі зносини із родичами дітвори. Таке стало ся в школі на Рошу II. коло стації Фольксартен, де вони зовсім не явили ся на т. зв. вечерах для родичів. За те відбули ся вони у дів. школі при ул. семигородській і у філії школи при ул. шкільній і 3 рази в школі жидівсько-німецькій.

Дальшому образованию учителів пособляла повітова бібліотека учительська, у якій є 1774 творів в 2670. Та з неї користало 95 учительських сил, вижучучи всего 286 творів. Число ані одно ані друге хіба не може заімпонувати, хіба припустимо, що сама бібліотека зглядно богата лиш в скількість а не в якість книжок. Крім того брало учительство уділ в конференції повітовій та в численних конференціях народних шкіл, на яких обговорювано педагогічні справи а також відбуло під проводом інсп. О. Воти прогульку до конань в Якобенах, в якій було 34 учасників із поміж мійського учительства. Згадалиб і се, що в курсах підготовлюючих до ввідлових іспитів, які уладжує кружок коменюся, брало тогді уділ 37 чернов. сил учительських.

Поки приступимо до останної і найінтереснішої частини статі, себто обговорення ереквентаций по черновецьких мійських школах, зауважимо, що на їх удержане вдало місто в році шк. 1904/1905 293.986 кор. супроти 244.775.92 кор. із року попереднього, а 230.302.90 кор. із року шк. 1902/1903. Із сего виходить, що позиція бюджету мійського на цілі просвіти що раз зростає, колиб тільки в такім самім відношенню, як на інші а мевше конечні справи!

Голоси преси про кн. Гогенльоге.

„Die Zeit“ оголошує в передостатнім числі таку характеристику кн. Гогенльоге, котра має походити від особи, що добре знає князя так з його приватного як й публичного життя: „Кн. Гогенльоге, син помершого найвищого цісарського майстра церемоній, є ви-

соного, сильного зросту, з ясною, іспанською борідкою. Вже підчас своєї діяльності яко староста в Теплицях старав ся він удержувати найтісніші зносини із всіма верствами населення. Се йому тим більше з'єднало симпатію, що його попередник в уряді гр. Тун був знаний з неприступності. В році 1897 навістала повість Теплиць велика повінь. Коли прийшла велика вода, князь дістав першу вістку про се до свого уряду, де він урядовав у легкій літній убранні і в отвертих черевиках. Не змінюючи зовсім туалети, поспішав він на місце катастрофи і там, кермуючи ратунковою акцією, стояв цілий день по пояс у воді. При тім удало ся йому уратувати з розваленого дому в Байсдірлаці матір і доньку, що находили ся в небезпеченстві жити. В 1898 р. бачив ся я знов з князем в Теплицях і мав нераз нагоду говорити з ним про політичні відносини. Вже тоді виявило ся, що князь є рішучим прихильником загального, рівного і безпосереднього права голосованя. Із тим своїм поглядом князь не крив ся перед ніким і се вже тоді з'єднало йому назву „червоного князя“, котра лишила ся при нім і до нині. Коли при кінці дев'яностих років вибухнув у Теплицях страйк гірників, князь Гогенльоге навязав безпосередні зносини з робітниками і нераз заступав сьміло робітничі інтереси супроти працедавців. Відтак нагло з незаних причин кн. Гогенльоге взяв одорічний урлоп і перебував за той час із своєю родиною в Парижі. По урлопі вступив до міністерства внутрішніх справ, де йому, як сам висказував ся, поводило ся не киче добре. Відтак став краєвим президентом на Буковині. Тут в короткім часі з'єднав собі симпатію всіх народностей і партій. Послідні місяці свого побуту на Буковині з'ужив він на вичучені італійської мови, бо вже тоді мав відомість, що стане намісником Триєсту. В короткім часі присвоїв він собі ту мову до тої міри, що міг увійти з італійським населенням в безпосередні зносини. Про довіру, яку мав він завжди в своїм кругу діланя, нехай свідчить те, що в Теплицях нераз радили ся його поважні матрони, чи мають дати свої доньки за муж тому, чи иньшому.“ Про час побуту кн. Гогенльоге на стаювистку намісника в Триєсті пише „N. Fr. Presse“: „Коли кн. Гогенльоге приїхав до Триєсту, першим його ділом була візита у бурмістра міста Сандрінеї, котрому він заявив свою радість, що він яко найвищий адміністративний урядник побережжя стає рівночасно горожаном міста Триєсту. Його легкість в обходженню і любов до італійської мови з'єднала йому дуже скоро симпатію серед населення. При тім він заявляв велике заінтересоване до всього, що могло би причинити ся до розвитку міста. Підчас його діяльності яко намісника Триєсту, місто ставало без найменшого заступництва, і на підставі статуту мусіли всі ухвали мійської делегации, що урядувала на місце мійської ради, дістати підтвердження намісника. Треба констатувати, що підчас сеї, майже два роки триваючої перерви в урядованню мійської управи, намісник завжди підписував ухвали делегации, і тим способом улекшував їх прийняте. В останніх часах відносини трохи погіршали ся. Що до Істрії, то треба пригадати, що в соїм краєвим прирік він Словінцям, що на їх запитання буде відповідати в словінській мові, через що понав в незгоду з італійською більшістю соїму.“ — Барон Юрій Василько, краєвий маршалок Буковини, пише про кн. Гогенльоге в „N. Fr. Presse“ на жадане тої часописі м. н. так: „Він є чоловіком повним ідеалізмом, що є в стані над кривдою, заподіяною бідному чоловікові, проливати слюзи. Ся його висока особиста прикмета руководила завжди його діяльністю, коли він був краєвим президентом Буковини. Кн. Гогенльоге був тим, що привернув признані населенню політичні права, а до часу його приходу на жаль не виконували. Він був тим, що наказав мішати ся політичним урядникам до виборів так, що за його урядованя вибрано перший раз послів, правдивих заступників народних. Кн. Гогенльоге має так велике пошановане перед законом, що жадні згляди не можуть його пхнути до подоптання законів, навіть до їх самовільної інтерпретации. Новий президент міністрів має особливий талант впливати лагодячо на противні собі елементи і їх до порозуміння допроваджувати. Коли він опускав Буковину, то ціле населення дословно плавало за ним, а на границі зготувало йому таке пращане, якого не діждав ся до тепер же ні один краєвий шеф. Про князя Гогенльоге розпросторено фальшиві вісти, що він є „червоним радикалом“, „бурителем“ і т. д. Бо, що він радикально нищив, то були противязаконності, а що він бурич, то була гниль. Для того я рішучо переконалий, що з хвилиною, коли він перейме правління, справа загального, рівного, тайного і безпосереднього права голосованя стане знов твердо на дивний порядок.“

Князь Конрад Гогенльоге-Шлінгсфелет уродив ся 16. листопада 1863 р. у Відні. Батько його, князь Константин Гогенльоге, був тоді головний цісарський майстром церемоній. В 1888 р. оженив ся з гр. Франціскою Шенборн-Бухгайм і є дуже щасливий у подружнім пожиттю.

До Земляків!

Кожний культурний нарід прикладає велику вагу до вихованя своєї молодіж, бо від него залежить ціла народна будучність. Аби-ж виховане давало як найкращі висліди, старає ся кождий нарід засновувати свою національну школу, бо лише в ній мож

мати повну гваранцію, що его змаганя та стремління не будуть зведені на манівці, та що его цвіт і надія, его молодіж, сповнить усі бажаня, ставлені кождим народом до своїх духовних провідників, якими буда і повинна бути его інтелігенція. Правда, нам далеко ще до своєї національної школи, бо на великій більшості нашої етнографічної території недовушена до неї навіть наша мова, але все ж засновки її є і треба лиш дальше енергічно поступати, а будучність у наших руках. При тім треба зважати однако не тільки на саму потребу загальної освіти, але й на її практичність та лучити dulce cum utili. І ось тут доводить ся констатувати, що, о скільки наші сини мають вільний приступ до жерел знаня і можуть черпати з них у рідній мові, хоч єще не в такій мірі, як би нам бажало ся, о скільки для наших доньок був він до недавня майже зовсім замкнений. Ледво послідніми часами зайшли тут зміни на ліпше і то виключно завдяки приватній ініціативі. Лише завдяки сьвідомим одиницям маємо нині свою дівочу відділову школу, свою дівочу учительську семінарію і свій дівочий ліцей. Та на тім нам не вільно синягнеть. Ми мусимо довести наші доньки до найвищих наукових інституцій, до університетів, в котрих жінчини здобули вже в великій часті рівноправність з мужчинами, а до того веде тільки одна найпростіша і найлегша дорога — дівоча гімназія. З огляду на те зважали ми ся на рішучий крок і постановили вже з початком вересня с. р. за дозволом шкільної власти отворити у Львові приватну дівочу гімназію з викладавою мовою рускою осьмיקласового типу. В гімназії будуть учити самі кваліфіковані сили до середніх шкіл зі Львова, між ними так само кваліфіковані жінчини. Імена членів цього учительського збору будуть оголошені пізнійше. Гімназія буде відповідати всім вимогам державних руських гімназій, супроти чого можемо мати нову надію, що вона дістане вже по першій році право публичності з уповваженням попередньої класи так само, як его дістав перемський ліцей. Попри науку обовязкових гімназійних предметів буде подавати ся на жадане родичів та опікунів за окремим винагородженем науку жіночих робіт, співу, гімнастики та французької мови. В першій році отворить ся приготавляюча і перша класа. Виписи і вступний іспит до обох класів відбудуть ся вже перед вереснем в липні (день буде поданий пізнійше), а також по вересні в бересні. При виписах треба буде зложити вступну таку, як у всіх публичних середніх школах. За науку буде платити ся в першій (і потім в дальшій) класі 20 К. місячно, так як в інших аналогічних приватних школах у Львові; в приготавляючій класі оплата буде мінімальна і буде оповіщена пізнійше. Львоваля на школу і все потрібне уряджене дає монастир СС. Василіанів. Рівночасно СС. Василіанки розширюють дотеперішній свій інтернат так, щоби в ній могли жити приміщене всі замісцеві учениці за умовленою оплатою, котра також буде оголошена в найкоротшім часі. Тому, що справа не терпить проволочи, бо на отворення такої школи треба постарати ся о дозвіл шкільної влади, просять ся всіх родичів, що хотять віддати свої діти до сеї школи, прислати зголошене про те найдальше до дня 31. в. ст. мая 1906 р. на адресу настоятельки монастиря СС. Василіанок Пр. М. Володимри Філевич у Львові, ул. Зибікевича ч. 24.

У Львові, дня 30. в. ст. цвітня 1906 р.

За комітет:

С. Володимира Філевич,
настоятелька монастиря СС.

О. Саурідом Карзут,
ч. к. профессор акад. гімназ.

Ч. С. В. В.

Др. Евстахій Макарушка,
ч. к. профессор акад. гімназій.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3. мая 1906.

Українська мова в церкві. В Каменці Подільській на перший день Великдня сам архієрей Партецій читав у соборі евангеліє українською мовою. Огже в Росії доводить ся вже почути українське слово в церкві, а коли почуємо і ми його? Ба, в нас на Буковині буває навіть таке, що, коли читає ся евангеліє (на Великдень) на всяких чужих языках, то не вчуєш лише українського слова. Сумний факт, лучив ся в великдню суботу, коли через цілу ніч читають богослєви над гробом — діня апостолів. Читало ся в різних мовах, і по українськи, та се викликало у о. др. Козака невдоволенє і причини поскаржити ся у ректора дух сем. о. Драчинського і він, здаєсь, доказав йому, що українська мова не має права істнованя, бо ректор зараз повторив кананові слова перед богослєвами, що „...risum teneatis“ руска мова не санкціонована церквою (а треба замітити, що день перед тим зробив о. Драчинський питомців уважними, щоби читали в мовах зрозумілих для народу!). Та годі, українська мова ще не санкціонована о. Козаком, бо він мабути має перед очима Христові слова: ідіть і научайте в усі народи! (невже ж в незрозумілих мовах?!)

Робітничє сьвято 1. мая в Чернівцях відбуло ся при численній участі, якої не було, від коли відбуваєть ся се сьвято в Чернівцях. Около 9 год. зібрали сь всі робітничі організації із червоними прапорами на площі Австрії. Найчисленнійше представляла ся

організація українських робітників. Звідси рушили зібрані походом через ул. Ратушеву, співачки робітничі пісні. З ринку звернено на ул. Цвітну, де відбули ся в „Biegralais“ великі збори черновецької соц. демократії. По отвореню зборів і по виборі президії, до котрої увійшли представителі всіх національностей, приступлено до властивого дневного порядку. Виголошувано промови про вагу робітничого свята для робітників і про теперішню політичну ситуацію в Австрії. Д. Фуке говорив по німецьки, д. Огороднік по українськи, Грігоровіч по румунськи. Троє по жидівськи, а потім Огороднік ще раз по польськи. В кінці привитав російських робітників емігрантів іменем соціалістичних зборів д. Грігоровіч по російськи, вказуючи в своїй промові на засідки російського пролетаріату зглядом пролетаріату цілої Європи. Під конець зборів прийнято резолюцію, в котрій робітники домагаються скорого переведення виборчої реформи і остерігають правительство перед всяким провокаціям справи, бо тоді в боротьбі за свої права робітники були-б примушені хопити ся остеріжних средств. Коли наспіла вістка про іменове кн. Гогенльотте президентом міністрів, зібрані прийняли се з очевидною радістю. По укінчених зборах пішли робітники знов походом довкола ринку, а відтак до локалів своїх товариств, де зложили свої прапори. По полудні відбула ся в „Biegralais“ народна забава, що тревала пізно в ніч.

Повітова конференція учительська вашківського повіта — як нам пишуть — відбула ся дні 27. і 28. цвітня 1906. Нові шкільні закони, що були предметом нарад конференції, дали причину до дуже живої дискусії. Та для учительства вашківського повіта конференція ся ще й з інших причин була незвичайна. Таж учительство працює свого дотеперішнього повітового інспектора п. Н. Спинула, котрого іменовано повіт. інспектором на рускі школи в черновецькому повіті. Говорити про заслуги сего так діяльного і так симпатичного інспектора ми не будемо, бо про се вже писано на сторінках „Буковини“. Про довіре, яке мало до него учительство вашківського повіту, може свідчити і та оцінка, яку ему устроено на початку конференції і те пращане, яке ему роблено по конференції. Згадаймо ще й про новоіменованого нов. інсп. п. Михайла Роніуша, що був вже також на конференції присутній. Коли учительство привітало новоіменованого інспектора, він подякував за так прихильний привіт і сказав: „Я хочу поступати так, як поступав мій попередник п. Спинула“. Заяву єю привітало учительство гримками оплесками.

Довірочні збори руского гр. православного учительства вашківського повіта відбули ся дні 27. цвітня 1906 в Вашківцях н. Ч. за ініціативою над-учителя п. Партемія Данчула. Предметом нарад було: „Яке становище має заняті руске гр. православне учительство в справі церковного питання на Буковині“. Перший промовляв п. Парт. Данчула. Він в основній бесіді представив довголітню борбу гр. православних Русинів із ромунизаторською конспіторією, котра в останнім часі із митрополитом Рентою на чолі, не перебираючи в средствах, змушує гр. правосл. Русинів ужити найостріжніших средств в обороні національних прав. По живої дискусії, в якій забирало голос ще багато учасників, ухвалено одностайно слідує резолюцію: Підписане руске гр. православне учительство вашківського повітального довірочних зборів в Вашківцях н. Ч. дні 27. цвітня 1906 висказує рускій гр. правосл. депутати до Відня в справі церковного питання повне довіре, складає їй подяку, та завзяває руских послів до дальшої ще завзятішої борби в справі розділу гр. правосл. дієцезії. Президія зборів: Василь Стефук, Михайло Понич, Партемія Данчул, Юрій Шлемко. — Повислу резолюцію з підписами 45 учасників вислано в телеграфічний дорож на руки посла Николая Василья до Відня. — Ю. III.

Повінь. Дня 29. і 30. цвітня рано залив Черемош цілком місцевість Слободзію Банилів. Вода забрала 8 хат. Шкода виносить до 120.000 кор.

Нещасливий випадок при пожарі в Глібоці. З забудовань Мозеса Шефера вибух дні 23. м. м. пожар, який удало ся, хотий серед містечка між пишніми забудованими, зьлокалізувати. Згоріла стайня, стодола і конюшня. В гашенню брали участь Січовики і загальна пожарна сторож. Підчас ратовань пав жертвою поспіху Василь Максимюк. Сказка, на якій він їхав, повернула ся на скрутці улаці і придушила его. Другі повискакували щасливо, відносячи легкі uszkodження тіла, та Максимюк так показав ся, що сумнівають ся о его виході. Его повезли до черновецького шпиталю.

Пожарна хроніка. Дня 20. м. м. о год. 10. перед полуднем вибух в лісі „Брустуроза“ на області громади Воронець огонь, що знищив до 50 гектарів молодого лісу і около 150 метрів опалового букового дерева. Аж дні 21. с. м. около 1. години вночі удало ся пожарній сторожі з Воронця зьлокалізувати огонь і перешкодити дальшому його ширенню. Причини повстання огню до тепер не стверджено. Шкода виносить около 6000 корон. — Дня 20. цвітня о 10-й год. рано вибухнув в окоузі лісової управи Студнічани, в лісі великий Діалоль відділ 305, маєтності релігійного фонду сильний огонь. Згоріло около 600 кубів і до 600 кубічних метрів оріжового дерева.

Нова друкарня. Краєве правительство надало Адольфови Лернерови концессию на виконуване друкарського промислу в Сторожинці.

Нове політичне убійство в Росії. В Холмізмі замордовано шефа тамошньої жандармської управи, підполковника Пуйоля. Виновиник атентату утік.

Судьба Хрусталева Носара. Судьба славного провідника російських робітників Хрусталева-Носара, що в часі революційної боротьби відіграв таку важну роль, була довго покрита серпанком таємничості. Перед двома місяцями ходила чутка, що його повішено у тюрмі, однак ся вістка показала ся неправдивою. Петербурський „Союз адвокатів“, вислав свого представителя Соколова до Хрусталева, щоб порозуміти ся з ним в деяких важних справах. Прокуратор призовишов на відвідання. Але коли Соколов прийшов до петропавловської тюрми, заборонено йому вступити мимо призову прокуратора. Соколов звернув ся відтак до міністра справедливости і до міністра внутрішніх справ з урядовою жалобою і дістав сего тяждця знов призвіл говорити з Хрусталевим. Але командант твердині заявив йому і тепер, що мемо міністерського призову не може дозволити на відвідання, бо Хрусталева є „дуже небезпечним злочинцем“. І з тим пішов Соколов з тюрми. Отсей інцидент був тільки одним із безчислених примірів, в яких російська бюрократія доважує яке значіння має для неї буква права і приказ з гори. Тепер одержала пробуваюча в Харкові сестра Хрусталева-Носара від нього лист із тюрми, який випечатала „Харківська Живнь“. Весь лист пронятий незвичайною бодрістю. „Хоч могли погубити — пише він — будуть розмигати дещами і розвіяні вітром, то дух їх віє в життю і оживляє історію. Я гляджу сьміло в перед“.

Хто старший? Дня 10. цвітня с. р. телеграфував гр. Вітте до Севастополя, до команданта тамошньої кріпости: „Вибравши членом Государственной Думи Олександр Селягін, вказуючи на заборону, просить призову відвідати Севастополь. З своєї сторони думаю, що належить призовити — гр. Вітте“. Того самого дня дістав він слідує відповідь: „Петербург. До Сіятельства гр. Вітте. В цілях удержання порядку і спокою і на підставі § 137 уставу о управі кріпостю, я вважаю неможливою річю допустити Олександра Селягіна в Севастополь. Існ. лийтн. Неплюєв“. Якеж значіння буде мати контролю Думи над адміністративними урядниками, коли вони не хотять слухати навіть найвишнього державного урядника, не позваляють навіть послови зайзати до свого міста?!

Оповістки, іменованія і т. п.

Головні збори тов. „Жіноча Громада“ на Буковині відбудуть ся в неділю, дні 13. мая с. р. о 3. годині по полудні в „Народнім Домі“ в Чернівцях після такого порядку: 1. Обяснене статуту. 2. Вписи членів. 3. Вибір головного виділу. 4. Вільні внески. — Статут товариства прийнято краєве правительство до відомости, а виділ розсилає его всім Русинкам, що его зажаляють. Виділ тов. надіє ся, що Русинки з Черновець і з цілого краю возьмуть громадну і живу участь в перших зборах товариства.

Позір! Пригадуємо всім „Січам“, що реченець вношеня подань о заномогу із Виділу краєвого минає до 5 днів. Сподіємо ся, що сею пригадкою покориються ся старшини всіх „Січів“, які доси ще не спромогли ся навіть на те, аби написати подане о заномогу!

Дня 6. мая с. р. (неділя) о год. 2 по полудні відбуде ся в „Народнім Домі“ звичайне місячне засідане Виділу окружного виділу тов. „Взаїмна поміч учителів і учительок“, на яке запрошують ся всіх Виділових, також членів і нечленів, що бажають вступити в ряди членів нашого хосенного товариства. Всіх щирих Патріотів просимо вписуватись в наше товариство будь то яко члени звичайні, спомогаючі, чи добродії. — За Виділ: Ат. Руснак, голова; Ол. Журавієвська, писарка.

На засіданю бук. Виділу краєвого із дні 1. мая задля усунення надужит в управі громади Слободзія Берлинські постановлено ужити відповідних мір. — Позволено на продаж 15.000 дерев з громадського лісу в Остра і повзято принципіальну ухвалу задля того, що продаж дерева з громадського лісу, о скільки розходять ся о продаж більшу як в господарнім плані назначений річний дохід, треба уважати яко продажу корінного громадського капіталу, то вона вимагає потвердження краєвого Виділу. — Потверджено службову угоду, заключену поміж громадским секретарем Відманом а громадскою Жалова, як також контракт пролажи ґрунту громади Новоселиця. — Удільно громадї Андреасовля дозволене затягнути довг 5.000 кор. на будову школи. — З нагоди урядженя вистави дробу уділено „Товариству хову дробу на Буковині“ з краєвих фондів запомогу в квоті 500 кор. — В кінці уділено 20 ученикам ц. к. Школи деревляних виробів в Кімполіж за П. міврік шкільного р. 1905/6 стипендії в квоті по 100 кор., а чотиром ученикам черновецького „Товариства музичного“ уділено по однім вільним місци на шкільний рік 1905/06.

Професорські сходини відбудуть ся сего суботи (5. V.) в центральнім готелю по год. 8 вечером. Го-

ворити муть про утравізм в середніх школах та деякі дрібніші справи.

Із політичних урядів. Краєвий президент переніс комісара Бруна Лютінгера з центрального правительственного бюро до староства в Чернівцях. — Ц. к. комісар черновецького староства Вальтер Перль виїхав на полудне на двомісичний уральон.

Із черновецького університету. Проф. др. Рішард Пшібрам переніс ся на власну просьбу в стан спочинку. Проф. Пшібрам викладав на черновецькім університеті від 1876 р. і тішив ся загальною симпатією так поміж студентами, як й в кругах вишнього товариства. При його переході в стан спочинку дозволив цісар постановою із 20. цвітня с. р. висловити устунуючому професорови найвище признание.

Відзначеня в кругах духовних. Цісар уділив найвищим розпорядженням з дня 24. цвітня с. р. греко-православному парохови в Бергометі над Прутом, протопресвітеріови о. Киселюці і греко-прав. парохови і повітовому протопресвітеріови в Кіцманці, протопресвітеріови Стефанови Івановичеви золотий хрест заслуги з короною.

З судових кругів. Ц. к. вищий краєвий суд у Львові переніс канцелярийних офіціалів: Едварда Клімька з Радівців до Вашківців і Якова Файцевича з Вашківців до Радівців, Бієма Райха з Станівців до Серету. — Іменував канцеляристами при повітових судах: повітового фельдфебля при 34-тій полку піхоти краєвої оборони Вольфа Верая Ротбаума для Вашківців, рахункового підфіціара при 7-ім полку піхоти Міріца Нервіна для Станівців, рахункового підфіціара при 29-тій батальоні стрільців Льва Кропивнянського для Радівців і фелерверкера при 36-тій дивізійній полку артилерії Густава Шнека для Гурагумори.

Із „Рускої селянської бурси“. Всеч. о. Стефан Маламчук, парох в Лукавці н. С. після по великодних святках пів сотки колячів і пасок для бурсаків, а его жінка п. добр. Христина Маламчук стала сего місяця членом основателем „Селянської бурси“, пожертвувавши на неї 100 К. При сій нагоді не завадить згадати, що найбільшим добродієм бурси є дотепер член-основатель н. посол Николай Василько, котрий за час єї існування жертвував уже 900 К. Як найщирішу подяку складає П. Клим, управитель.

Із штуки і літератури.

Українсько-руська бібліотека видає філологічна секція наукового товариства ім. Шевченка. Том III. Писана Осипа Юрія Федьковича. Перше повне і критичне видане. Тому Федького перша часть А. Драматичні твори Осипа Юрія Федьковича. З перводруків і автографів видав др. Олександр Колесса. Львів, 1906. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка стор. 453+3 нен.+XVII+3 нен. 8 кн.

Осе появил ся вже четверта книжка творів буковинського кобзаря-соловія. Перший том обнімає поезії, другий — повісті, а третій призначено на твори драматичні. Друга часть III-го тому, яка обнімає твори перекладані, вже вийшла перше під редакцією д-ра Івана Франка, а тепер появил ся частина оригінальних творів драм. Федьковича, як перша половина першої части III. тому. У ній поміщено іграшку „Так вам треба“, усеї три редакції „Довбуша“ і перерібку із Шекспіра „Як козаки рогі виправляють“, яка так далеко відбігла від оригіналу, що філ. секція наук. тов. ім. Шевченка постановила єї видрукувати між оригінальними творами Федьковича. Друга половина першої части III. тому творів О. Ф.—ча буде обнімати отсі ще нігде досі не печатані драматичні твори: дві редакції „Германців“, „Запечатаний двірник“, „Сватання на гостинці“, дві редакції „Хмельницького“ і напечатаного по німецьки „Dowbusch“. — Перший драматичний твір Ф.—ча, — „Так вам треба“ перепечатано в сім виданю з „Ниви“ за р. 1865, де мову оригіналу в дечім „поправлювано“ на лад український. Фрашку „Як козаки рогі виправляють“ перепечатано в першій часті із „Правди“ за р. 1872, а в 2-й часті таві із Федьковичевого автографу, який передав Науковому тов. ім. Шевченка д. Р. Гузар. Та далеко більшу стійність від сих творів має „Довбуша“ — тема, яку Федькович довго носив у серці і не раз до неї повертав. Видно се хоч би з того, що драматичне опрацюване сеї теми дійшло до нас у трох редакціях, які так відбігають від себе, що показалося konieczним видрукувати усеї побіч себе. В першій редакції по-явив ся був „Довбуша“ як „дьяволяди“ в „Правді“ за рік 1869, хоч перший акт був уже — як видно з листів — готовий в р. 1867. Автографу 1. редакції нема, тож перепечатано єї із „Правди“ за р. 1869, де перводрук уривав ся на другім акті. В 2. редакції по-явив ся „Довбуша“ в р. 1876 як трагедия в V. діях в буковинськім альманасу „Руська Хата“ за р. 1877. Теперішнє видане являє ся передруком із автографу, що зберіг ся був у „Рускій Бесіді“, із доповненням затрачених сторін перводруку в „Рускій Хаті“, який і виїшов був окремою відбиткою. Трета редакція, у якій покійний поет кермував ся вимогами сценічними, походить із р. 1880 і являє ся отсе першим раз друком на основі двох автографів, які задовольняє були в тов. „Руска Бесіда“, одян автограф се брудіон автора, а другий то твір переписаний на чисто із незначними змінами автора. До сеї 1. части А III-го тому додано фотографію Федьковича і відбиту автографу А третьої редакції „Довбуша“. — (я).

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний онеут.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і щад. для громади Вербівці відбулись ся дня 13. мая с. р. о год. 2 п. п. із слідуєчим порядком денним: 1. Вибір двох членів старшини; 2. Вибір трох членів до ради надзорчої. Старшина каси.

Загальні збори каси пож. і щад. для громади Товтри відбулись ся дня 13. с. р. о год. 1. спол. в домі читальниці ч. 80 з таким порядком: 1. Провірене білансу за р. 1906. 2. Вибір старшини. 3. Вибір касієра і 4. Вільні внески. В. Слободян, нач.

Загальні збори народної каси пожежкової і шадничої для громади Ошнічівці відбулись ся в неділю дня 13. мая с. р. в домі Матфея Бабюка, о год. 2. п. п. з таким порядком нарад: 1. Прочитане протоколу послідних загальних зборів, 2. Вільні внески. 3. Справоздаче касове. М. Бабюк, нач.

Перша заповідь!

Шануйте ся

і тримайте в хаті запашку есенцій розсипку Elsa-Fluid з маркою

„Elsa-Fluid“.

яка при закатареннях, ревматичних болях, рваних сугубах, вильях, корках, болях рух, ніг, голови, зубів, крижів, переліт, мушкетів, в пострілі (Hexenschuss), анжисненях, інфекціях, мігрені, певно діє, усуває ослаблене, амучене, запашке, біте серця, глухоту, недугу очей, труднй, гостець і вагати горючовий стал тих недуг.

12 малих флашів або 6 великих подвійних коштує 5 К. франко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 с., 48 малих або 24 подвійних 16 К. Детати можна у випадку Б. V. FEL-LEA, в СТУДІЦІ, Elsaplatz (Кроація).

Поручаємо знамениті переціщаюче средство пігулки ФЕЛЛЕРА з маркою „Elsapillen“ 6 пудеточок 4 К. Окре дже добре діє в терпіннях жодуковань, затвердіннях і т. д. ПРАВДИВИЙ БАЛЬСАМ продає ся лиш 2 тулани флашочок по 5 К. франко. I, 45 6-10 с. н.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

(8 —)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“ аптикара др. Ю. Францопа

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудженя, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Пропу уважати на напись „Nervol“ і не приймає ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашочок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв.

(—)

Брак штучних навозів.

Спілька для господарства і торгівлі в Перемишлі оголошує

що має певні відомости, о браку і підношеню ся ціни суперфосфатів на обійх. Фабрики вже тепер шукають способів покрити своїх браків і тому ми по вчорашнім нашим оголошеню подаємо нині друге з горячим зазивом до наших П. Т. Хліборобів, щоби надіслали нам замовлення на обійх на суперфосфати вже тепер, а найдалше до 15 червня с. р., котрих ціна від 1. липня 1906 піднесе ся за браку значно в гору. **Тим, котрі замовлять у нас суперфосфати до 15. червня продовжемо безпроцентний кредит аж до 1. лютого 1907 року.**

Передовсім відносимо ся з тою справою до наших Читалень, до котрих рівночасно висилаємо до дзвоників особну відову. Всякі блязні поясненя в тій справі подамо кождому відворотно, а яких потрібно навозів чи томасину чи суперфосфатів, подає докладно наша книжочка „Де що про ґрунта і навози“ котру вишлемо кождому за надісланем нам готівкою, або в марках поштових 30 сотинів.

61 1—5 ба

Дирекція.

КОЛЕСО „ПАНЦИР“

є найсоліднійшою і у всяких турах найвитревалійшою машиною, заосмотреною дзвінком і ацетиліновою ліхтаркою, ташкою і приборами.

Дволітня гарантація за рамена і всякі фундаментальні части.

Ціна К. 95.

Торговля en groo Мітлер і С-ка, Відень 13/V. (Hüttelbergstrasse 27).

Богато ілюстровані цінники на жадане даром і оплатно. 58 3—5

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самоостійна продаж канська обув Гаттавай фірми Soule & Надя панів, вань і дитий із франц. шкіри телячої шкіри і т. п. Черевичи

з фабрики Ф. А. Попера, в Хрудімі, америкінгтон в Бостоні. Найбільший вибір обуви, Chevreau, америк. Boksealf, із сатинованої домоті і різні найліпшої якості.

Капелюхи. Самоостійна продаж капелю у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, Giuseppe Fratello Alessandrio в Іта-

люхів з ц. к. надвірних фабрик Heinz Ita P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino ані. Найновітні циліндри і кляки.

Краватки і біле, після найновітньої англійської моди. Сорочки мужескі, білі і в різних красках найліпшого рода, з шовку, пілп, вестру і п. модні ковпирики, машпета і хусточки до нося.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних средств до плеканя волося і зубів. Все те з найперших фірм.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захар ка.

За редакцію відповідає: Віктор Утроїч.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинки, движимости, збіжжє і нашу обезпечує від огневих шкід.

одинокє рускє асекураційнє товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмних обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним господарам, де еще не роблять инші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за кунно сикавом.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськєм Товаристві тільки через „Дністер“ провізію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

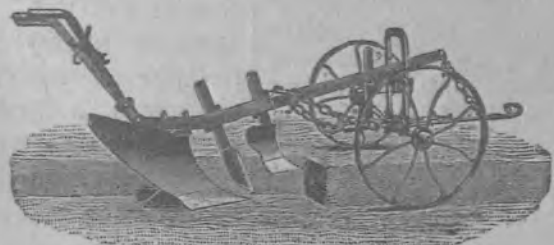
Стережіть ся огню!

Знамениті Ваги господарскі і до важени худоби.

Если хочете дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до
головного складу машин го-
сподарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль. разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і в загальї всілякі знаряди господарскі.

Ксаталюги на жаданє дармо.

23 (14—30)

Всілякі сикавки огневі і до огороу.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламацій неопечатані візні від порта.
Рукописи авертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученем належи-
тості почтової.
В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся по днях від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділей і свят.

В рішачу хвилю.

(X) Розирацавшись із Триестом, прибув вже
ин. Гогенльог до Відня і зложив вчора о 11. год.
пер. пол. присягу до рук цесарських. По присязі мав
довшу аудієнцію у цесаря, а зараз по полудні об-
няв урядоване і відбув першу міністерську нараду.

Новий прем'єр забрав ся відразу до конферен-
цій із визначнішими парламентаріями, щоб до 10.
мая, коли парламент збере ся на ново, докладно ви-
знати ся в ситуації, а що ще важніше — дійти до
якихсь конкретних планів для видвигнення виборчої
реформи із теперішньої прикрої ситуації, яку зладили
для неї всякі шляхетні еґотисти. По при те буде він ста-
рати ся довести до краю діло, розпочате бар. Лав-
чом — парламентаризацію кабінету. Коли не спар-
ляментаризує ся его відразу в цілости, то в першій
мірі мають бути заступлені міністри-земляки чеської
і польської особами більш впливовими в своїх колах,
а крім сего має бути покликаний на уряд німецького
міністра без теки др. Дершата. Конференції розпін-
нуть ся вже нині, саме від посла д-ра Дершата. При
сім треба згадати, що ин. Гогенльог, який так вміє
загодити противників, запросив на конференції та-
кож провідників вірноконституційної більшості
а до того думає оставати в контакт із палатою вел-
мож. Поки ті перші конференції не будуть покінчені,
годі щось певного сказати про найближшу фазу полі-
тичних подій в Австрії. Вижидає те видно і по голо-
сах преси, якої одна частина в перший момент по-
вітала князя Гогенльога незвичайно радо, а друга
із зле укриваним огірченням, що австр. прем'єром
стає „червоний князь“, який допускав ся таких „смер-
тельних гріхів“, як те, що, де міг, старав ся спини-
вати визиск кривджених та викорінювати безправство!

Щоб упривілейована горстка інтригантів заки-
нула своє ремесло відразу, про се не може бути й
думки, тому повинно бути нині обов'язком кожного
справдішного громадянина Австрії доложити всіх ста-
рань, щоб допомогти до побіди ідеї чотиристоронного
права голосовання та підготувати народ так, аби він
після ухвали виборчої реформи, яка швидше чи піз-
нійше мусить наступити, не віддав свого заступни-
тва в руки нинішніх ворогів его. По при се треба
пам'ятати, що не виключені також нові вибори ще на
основі старої виборчої ординації! Треба до краю ви-
черпати засіб легальної боротьби за загальним голосова-
нем через агітацію брошурами, часописами, а що най-
важніше живим словом на вічах! Політичне віче — се

найвигідніше місце для політичного виховання се-
лянських мас, які мусять загально стати вповні дозрі-
лими до політичних свобод, які дасть їм нова виборча
реформа, для якої тепер настала найбільш рішача
хвиля — обопільного напруження. З одного боку стоять
маси народні, правительство, а навіть монарх із своєю
рішучою волею, а з другого шляхта всіх країв під про-
водом тих, що колись своєю самоволею привели Польщу
до упадку. Правда, перспектива нових, а до того віль-
них виборів в деїм зм'ягчить шляхтичів, але розмір
і швидкість побіди народу залежати ме тільки від
ступеня свідомости мас народних і їх готовости жер-
тувати в борбі за загальне голосоване то, що їм
найдороше. Силу свідомости народної вже й тепер
бачимо по обох кордонах, де не годні єї вбити ні
штики ні багнети. Тож св'ятим обов'язком нашої ін-
телігенції повинно бути негайно заворушити цілий
край вічами в справі виборчої реформи для підпертя
становища нового провідника кабінету і для скріплення
наших домагань, щоб в сій переломовій хвилі наш
нарід не зазнав кривди, бож нам визначено надто мало
мандатів, а до того ще й порозміщувано рускі оселі
на пронаше в чужих виборчих округах!

Польський і чеський славянофіл про справу українського університету.

II.

В сьомім числі чеського журналу „Slovanský Pre-
hled“ помістив ц. Адольф Черни статю під заголов-
ком: „K událostem na Lvovské universitě“, в котрій
говорить ся про посідні події на львівському універ-
ситеті, а про котрі хезу основніше погодувати.

Передовсім п. Черни правдиво і зовсім об'єктивно
оповідає цілий перебіг подій 1. і 2. марта, а відтак
подає резолюцію „вшехпольської“ молодіж, ухваленої
на зборах 6. марта, в котрій польська молодіж запо-
віла, що, коли-б запроваджені українською молодіжкою
несупокі мали повторити ся, то вона уживе проти
сподвижників несупоків найострійших средств, що
всіма силами буде боронити „польскости“ львівського
університету. Навязуючи до сєї резолюції, автор статі
пригадає, що львівський університет при своїм поль-
ській характері є властиво університетом утравістич-
ним. На доказ сього приводить міністеріальне розпо-
ряджене з 1861 р., котрим установлено утравістич-
ність львівського університету. Веї обмеження, котрі до

сего часу стояли на перешкоді впровадженню польських
і українських викладів на правничім і філософичім
факультеті, усуваєт ся, а на катедри тих факультетів
можуть бути на будуче іменовані лиш особи, ко-
трі можуть викладати на одній з краєвих мов. А від-
так розпоряджене з 1871 р., що обов'язує до тепер,
а впроваджує польскість львівського університету на
слідуючій підставі: Викладавою мовою є польський
язик, „коли власть не розпорядить инакше“, лиш з тим
застереженням, що кождий кандидат мусить виказати
ся знанем одної з краєвих мов. Далше пригадає п.
Черний те, що Поляки мають в Австрії властиво
цілі два університети, коли противно Україні не ма-
ють ні одного. Приводячи те все на вступі, автор за-
значає, що про події на львівському університеті су-
дити ме з становища „справедливого славянофіла“, йдучого за гаслом безглядної справедливости, рішучо
оборонця всіх покривджених проти всякої крив-
ди, щирого приятеля обох братерських народів По-
ляків і Українців“. Перше, на що звертає п. Черний
свою критичну увагу то те, що підчас так гарячої
політичної хвилі, коли вої поступові елементи краю
повинні едвати ся в боротьбі о розширене політичних
прав, стала ся подія, що могла лиш роз'єднати обі
народности. Що до заяви ректора, що по українськи
не розуміє, то п. Черни зауважує, що се був посту-
пок нетактовний з двох причин: 1. ректор мусить
розуміти українську мову, яко одну з краєвих мов;
2. із становища славянофіла: ректор яко Славинин
повинен розуміти славянську мову. Лишаємо сєї дру-
гий аргумент, яко зовсім плятонічний й лишаємо ся
при першій. Зовсім слушно, говорять далше п. Черни,
що така відповідь (протизаконна!) обурила українських
студентів. Що молодіж обох народностей дала ся пхнути
до „бийки“, те уважає автор наслідком обостороного
шовінізму, а його не повинно бути між молоді-
жкою, що має бути сводвижником поступу. Тут по-
зволямо собі зробити малу увагу. Се тверджене, що
своїм тоном дуже зближаєт ся до тону резолюцій
польської соціалістичної молодіж, заносить вузким
доктринерством що у всіх змаганнях поневолених
народів до самостійного? національного розвитку
бачить руку буржуазійного шовінізму. Передовсім, чи
у своїх виступах українська молодіж коли небудь (го-
ворю про справу університетську) показала ся шові-
ністичною? Чи вона, жадаючи для себе найвищого
місця для розвитку української культури, повставала
коли небудь проти найвищої св'ятини польської на-
уки, яко такої? Чи в своїй боротьбі за український
університет ставили українські студенти які жадані

НАШ АЛЬБОМ.

Олекса Коваленко.

Чого ви зажурились?

(Сонет).

Чого, чого ви зажурились, браття,
І голови чого ви опустили,
І мовчки ви чого чекаєте могилі,
А правду де-ж поділи ви й завзяття?

Чого від вас я чую лиш прокляття,
Невже у вас нема відваги й сили
Порвать тяжкі кайдани геть немілі
І рідний край не дати катам в росяття?..

А де-ж любов і щире вільне братство,
А чом у вас чужее й досі панство,
А ви самі йдете в ярмі байдуже?

І чом не чути пісень у вашій хаті,
І думи чом не линуть срібні крилаті,
А кожен з вас лиш плаче гірко й туже?

Николай Ленав. Сум.

Пташки, цвітки, і сніг і вонь
Не будьте напастливі,
Дретесь до серця мов огонь;
Шляхи в нас не згидливі.

Новин багато перейшло
Від працання із вами,
А щасте по лівцю зтекло
Осінніми річками.

На серденько мороз наліг
Завмерли сльози мої,
І став вже білий мов той сніг
Надії блеск давної.

Цвітки, пташки мої, всі ви
Товариші у гаю,
Не споминайте, що весни
Самітний я не маю.

Переклав Осип Безпалко.

Кс. Недоленко. Моє прашанє...

Як в краю гостила св'яточно весна,
Луги і поле у зелені вбиралась,
Як в гаю зеленім пишалась краса,
Тоді ми глибоко з собою прощались.
В останнє, щоби вже по вік не зійтись.
Проте все надій шептали уста:
„Ми мусим зійти ся, так мусим колись“.
Та дармо, ніколи, се мрія пуста!
Нас ділять бурливе море без дна,
По нім наші човна нестримно несуть ся,
Іх лупить лиш далек одна
І ніколи до купи вони не зійдуть ся!
24. IV. 1906.

Ян Петшиці. Май-царевич.

І. Май-царевич з віддалі прилинув
перед пишні заїхав ворота...
В вікнах зоря розлила ся злота —
май царевич приїхав, дівчино!

Стрийна служба лицарська гомонить...
Траву коні зривають на сонці...
Май-царевич об біле віконце
черемшини гадузкою дзвонить.

II. „Втвори двері! Хай хвилю спочину,
„най напоїмо коні в кириці,
„покажи свої гарні очні —
„і скажи, що моя ти, дівчино.

„Я о ласку, єдина, не прошу —
„яж царевич хороший, могучий,
„тобі з бору я скарби приношу
„Злоті яскри і цвіт з над кручі.

III. Май-царевич із сонцем прилинув
під дубові заїхав ворота,
в вікнах зоря розлила ся злота —
отвирайже ворота дівчино!

Твій царевич вбрав синю кирею,
в червінь сонця убрану і лучі,
оновив скрань віночком з кирею,
у нім цвіт розкішні, лискучі...
...Май-царевич приїхав дівчино!

Переклав Франц Михайлів.

Тан. Жінки.

Вже північ минула. По сірому небі
Дрібоньким шеночем дощем,
А ми терпеливо за хлібом в потребі
По улицях ходим і ждем.

Чи сухо чи мокро, чи метіль гулає,
Лиш в сумерки вбересь земля
Ми ходим сьміючись, хоч серце ридає,
До білого ходимо дня.

Колеса гуркочуть, вдаряють конита,
Від стукоту камінь дрижить,
Та серце людини мов скеля з граніта,
А злоба гірш вістря ранить.

Я жду мовчливо на зачій гуляки,
А ноги болять вже давно,
Прохожим на стрічу шлю погляд собани,
Чей вмолю, принаджу кого.

Колеса гуркочуть, конита несуть ся,
Студена гразюка паде,

Нічні гультіпаки в лице засьміють ся,
І байдужно минають мене.

Невже-ж вам в подобу цвіт штучної
[краски]

І тії підмашених вій?
Іх зміли верем'я дощистого ласки,
Як сніз невгадаючий здрий.

Вам мило узріти при стрічі случайній
Красу молодого лица,
У продажі тіла постидний і тайний,
Придбавшу ганьбляче знамя?

Вам мило? Так знайте: не довго ще
[жила,

А досвідом-горем стара,
Я змалку побой і голод терпіла,
І задур пізнала впа.

І бажане смерті плекала у груди,
І знесла чимало обид,
Чому-ж в нас жіночі не цінять ся труди,
А цінять дівочий лиш стид?..

Так їсти ся хоче... і тіло втомлене,
І плач ним стрясає і дроз,
Порою дрімота находит на мене,
Та знаю, присісти не мож.

Я рада-б молитись, но стид перед Богом,
А пітма студена така,
Хотіла-б загіртіт і сором й тривогу
Втопити у шклянці вина.

Ми ходим, шукаєм, сьмієм ся на силу,
Лиш в сумерки вбересь земля,
Та краще-б сєї гірдої враз з нами
[в могилу]

Запав ся до білого дня.

Переклала В. Л.

зглядом польської науки негативні? Коли ж вони цього ніколи не робили, а ждали лиш своїх справедливих прав, утворення особного українського університету, а тільки яко переходової стадії повної утративізації теперішнього, де iure утративізаційного університету, то й нічого говорити про їх шовінізм. Що українські студенти змушені робити неспокої на львівським утративізаційним університеті, то теж не наслідок їх шовінізму але наслідок того, що їх права на утративізаційним де iure університеті раз в раз тончуть, що їх жадана утворення для них особного університету в найвищих кругах раз в раз відкидаєть ся. Бо де-ж мають вони зазначувати свої права, коли мирною дорогою не можуть дістати нічого? Ціла їх тактика з елементарною силою йде до того, що, поки їх жадання не будуть задоволені, вони змушені будуть робити раз в раз „borbu“ на університеті, поки не переконають всіх достатньо, що їх становиско на де iure утративізаційним університеті, на котрім вони де facto не мають жадних прав, є прямо неможливе; вони мусять остаточно довести до того, що Поляки у власнім, добре зрозумілім інтересі, будуть добивати ся українського університету, і то не платонічними резолюціями молодіжні, але щиро і всіми силами. До сього пре українську молодіж логіка фактів, і коли обставини скоро не змінять ся і коли українська молодіж справді живе тіло, здібне реагувати на вишній тиск, то будемо мати при найближшій нагоді нові „borbu“. В данім випадку, в події з 1. і 2. марта, менше важною річчю було, хто розпочав сю криваву „borbu“, бо так чи так до неї, чи скорше, чи пізніше мусіло прийти. Далше п. Черни не хвалить резолюції „вшепольської“ молодіжні, але також й кроку укр. молодіжні, котра помімо просби польської молодіжні, не порушувати спокою, стреміла до порушення того спокою. Передовсім можу, як основно про справи поінформований, упевнити п. Черного, що українська молодіж зовсім не бажала собі в той час „borbu“ і то не з причини листу з дня 22. січня 1906, але власне задля виборчої реформи. Колиж прийшло до „borbu“, то найменше повинен йому дивувати ся п. Черний, що кілька стрічок више сього речення говорить, що українська молодіж мала причину обурювати ся.

Далше говорять автор, що Поляки мають право до університету у Львові з тої причини, що його обсягають більшість студентів і в загалі він є потребою для їх культурного розвитку. З другої сторони Українці мають також право до львівського університету і то перше право, бо є автохтонним народом і не мають на цілім козюсальнім просторі, який замешкують, ні одного університету. „Але дотеперішнє поступоване української молодіж до здобуття власного університету не є справедливе. Українці хотіли здобути для себе дотеперішній — будь що будь — польський університет у Львові, хотіли відібрати Полякам то, що їм правно (!) належить ся, і чого вони зовсім природно не хотіли і не могли дати. Справедливо було би нападати не на Поляків, а на правительство, щоб воно заснувало особний український університет у Львові“... „Польські студенти могли би зовсім справедливо поперти жадане українських студентів на помножене українських катедр, колиб вони заявили, що се помножене українських катедр є лиш переходовою стадією до самостійного українського університету“... „Жаль лиш, що мусимо сказати, що з тих рад ми зовсім на будуче не будемо могли користати, бо вже з них скористали в минулому. Сі всі гадки, згідно постулати, які хоче українським студентам і всій українській суспільності піддати п. Черни,

у нас знані від першого великого віча українських студентів в справі заснування самостійного українського університету в 1899 р. і від тогди жадань своїх українська суспільність і молодіж не змінила. Не змінила її і підчас „borbu“ на початку марта сього року, як се видно з заяви молодіжні, опублікованої в „Ділі“ в перших днях марта. Проголошуване таких вісток і імагуване українській молодіжні таких думок, протикультурних, і а при тім неправдивих намірів, немов то вона хоче відібрати Полякам університет, до котрого вони мають право, зовсім не годять ся з принципом беззглядної справедливості, який поставив собі автор на вступі.

Коли порівняємо обі статі двох славянофільських публіцистів п. Конечного в „Świat-і Słowiańsk“-ім і п. Черного в „Słavansky-m Přehled“-і, то безперечно більш розуміння справи, більш об'єктивності виявив п. Черни. Справа українського університету в польській пресі і польській суспільності занадто зросла ся з поняттям, що Українці хотять з'українізувати львівський університет. Поляки занадто мало звертають увагу на українські жадання, щоб ся справа навіть у прихильників української справи вийшла вільно від тих поглядів і настрою на українську справу, які панують у загалу польської суспільності. Для того голос з Праги, голос чоловіка не стоячого, що так скажу, в осередку боротьби обох народностей, вийшов більш справедливий і об'єктивний. Колиж п. Черни в дечім зле інформує славянську публіку про справу нашого університету, то хіба найбільше винні самі Українці, що не постарали ся о те, щоб їх справедливі жадання і в славянофільській пресі були обговорені їх власними устами. Тодіб можна уникнути тої козюсальної шкоди, яку безперечно принесе нам хибне представлене справи.

Політичний перегляд.

Уступлене Вітто. Вітте, російський президент міністрів, подав цареві свою димісію. Так отже десять днів перед отворенем Думи уступає той, котрого імя нерозлучно звязане з першими днями конституційної доби в Росії. Яко причини свого уступлення подав Вітте нервову хворобу з причини перепрацювання, однак і „печене око“ побачить, що се лиш позірна причина. Власна причина лежить далеко де інде а іменно в тій боротьбі, яку Вітте від самого початку конституційної доби провадив з реакційною нілєю на царські дворі. Вже здавна становиско його було захитане і він, маючи коло себе крайного реакціонера Дурново, мусів хилити ся перед перевагою реакції. З другої сторони, не могли сповнитися зглядом суспільності всіх обіцянок, зроблених маніфестом 17. октября, іменно задля сильної опору реакції, він стратив і довіре у суспільності, головну у конст. демокр. Колиб Вітте був опер ся на них, позиція його була би сильніша. З другої сторони можливо, що й конст. демокр. зробили велику помилку, виступаючи рішучо проти Вітто, що яко один з найпопулярніших державних мужів Росії міг би був її перевести щасливо з етапів абсолютизму в нову добу конституції. Наслідником Вітто має стати любимець царя іоремікін. „Новое Время“ пише, що утворене нового кабінету має наступити аж по скликаню Думи. Урядової вістки про уступлене Вітто до тепер ще нема.

Вистава картин Васильківського та Беркеса.

(Конець).

Кілька місяців перед сим були запрохані деякі художники, які цікавлять ся українською штукою, але на запитання відгукнуло ся лише двоє, — то були якийсь із Маковських та С. В.—ий. Проекти їх розглядала комісія. Маковський не пішов далі своїх родичів, що українську штуку та життя уявляють собі в малюванні засмучених дівчат біля тину, вітраків на шпалі та фінських „натурчиків“ в козацькому убраню. Комісія, не дивлячись на обьявлену автором значну ціну, відхилила проекти Маковського. Може й в проектах нашого земляка С. В.—го можна булоб зазначити деякі хаби, може після довгих літ праці молодих майстрів штука знайде кращі жерела і художничий критик зробить досить цікаві уваги, але ми живемо в час, коли кожна дрібниця, на якій відзначала ся жива та щира творчість, нам безмірно мила і дарує надію на кращий стан. Ми живемо в той час, коли слово „український стиль“ не надають окремого змісту і не чекають зараз від нього виразності готичні чи візантійщини, але кажуть: цеж є початок і хай нарешті він буде там пахитим-ом, який можна улаштувати в штуці на основі забутків національного життя. Годі, нехай се не буде стиль, як такий (не в виразах сила), хай ми занесемо у ту космополітичну штуку, про яку хтось мріє, свій невеличкий скарб творчості, хай там буде ледви примітна частина його, але вона мусить бути своєю, а що-б вона такою була, треба її відшукати з попелу цілих століть, перевести чистотою до життя. Ні на хвилину не можемо забувати сього, бо то є моральний обов'язок. Штука в сучасних потребах тільки тоді буде не хорою і завше новою, коли будуват ся на підвалинах найкращого в своїй історії. На картинках Васильківського ми не знаходимо того надзвичайного ефекту modern-істів, що

так кричить, тут не видно таких полотен, які адалеку не дають нам спокою і зупиняють ходу. Тут ми бачимо майже звичайний, декоративний колорит, але такий, якого ми не бачили в других краях. Петербург, Балтик, Варшава, Крим і західна Європа не пишуть таких колоритів. Се виключно колорит України. Правда, ефекти його може відразу роблять на „обжвтелів“ не відповідне вражіння, але придивіть ся, згадайте, коли ви бували в станах, серед широким українських степів, або хоч серед хліборобських ланів... таж „смагач“ над вечір і теж легеньке блакити і ті жартовливі чарівницт-тучня... Відразу зявилась веселі красуні прудкі і... зникли.

Сі колорити ми бачили в двох менших пано: „Козак Голота“ і „Шлях Ромодан“ і в чудовім ескизі „Полтавських піснів“ та др.

Найголовніше пано „Передача клейнодів“ (регалії) на превеликий жаль або поханцем робило ся, або його скінчено не під той настрій, як починалось. Пано се є спасний майдан у Полтаві біля полкового полтавського „Спаса“ в останній момент виборів полковника. Декорация площі таж саме як і церква змалювані після історичного досліду і роблять відповідний настрій. Шкода лиш в тому, що натови козаків — рада козацька — скомпонувана не досить живо і не має суцільності композиції: деякі сюжети не гармонізують з моментом, що змалюваний на пано. І як би не було поруч з сим — етюді до сього пано, нам здалосяб це за велику хибу. Але се не може звичайно бути оправданем для майстра, се є тільки спростоване. Невеличкі етюди доводять нам, що в справі історичних убранных художнику доведло ся зібрати дуже цікавий матеріал і дають надію, що рада козацька навколо центрального сюжета буде перекомпонована в скінченій картині; тим більш, що вражіння дійсного розміру (11×5 арш.) будуть трішки зміняти ся в порівнянню з проектом. Тут не можна між іншим не зазначити, що жанрові сюжети виявляють

Вибори на Угорщині. При виборах на Угорщині завдяки передвиборчій агітації партії незалежності і тероризована кандидатів протинних партій, дістала партія незалежності величезну більшість. Вибори скінчать ся 7. мая с. р. До тепер вибрано 398 послів, з того 237 компутівців, 70 з партії конституції, 30 людовців, 1 з партії Банфіо, 1 національного соціаліста, 6 Сасів, 4 Сербів, 14 Румунів, 8 Слованів, 3 демократів, 6 диних і ані одного Русина. В 13 округах переизбирати ся стисайший вибір, а в п'ятих округах нові вибори.

Вибори до хорватського сойму. Дня 3. мая розпочали ся вибори до хорватського сойму, що складаєть ся з 88 послів, а вислав 40 делегатів до угорського сойму. Вибори принесли несподівано перемогу опозиційній партії, котра тепер відома під назвою „революційністів“. Націоналістична партія одержала до тепер всього 10 мандатів, а опозиція 34 мандати. З тої причини богато націоналістичних подтків, що до тепер грали головну роль, зовсім не вийшло послами. Що націоналістична партія, котра до тепер була при кермі, старала ся адміністративною дорогою виконувати тиск на виборців, свідчить ось який факт: Президент міністрів Векерле видав в імені правительства розпоряджене, в котрім приказуєть ся зовсім не валивати на свободу голосованні урядників. Се розпоряджене, поміщене в загребських часописях, державний прокуратор скопеїсував. Конейскату зроблено в інтересі націоналістичної партії.

Розв'язане скупштини в Сербії і розписане нових виборів. Дня 2. мая відбуло ся останнє засідане скупштини. На початку засідання вніс один з молодорадикальних послів інтерполяцію в справі торговельної угоди з Австро-Угорщиною, на що відповів йому президент міністрів Пашич, що в торговельних відносинах між Сербією а Австро-Угорщиною лишаєть ся в силі дотеперішній *modus vivendi*. Відтак жадав націоналістичний посол Великович виясненя в справі дипломатичних зносин з Англією. Президент міністрів відповів, що правительство, ще на поінформоване досить добре про сю справу, але буде старати ся поладити її без шкоди для держави. При далшій промові Великовича, зверненій проти заговірників, повстав між старо-радикалами великий гамір. По втишеню в палаті прочитано королівський указ, на підставі якого розв'язано скупштині і розписано нові вибори на 24. червня. Нова скупштина малаб зібрати ся 8. липня. Указ повтала обі радикальні партії і партія поступова з радістю. При нових виборах буде правительство старати ся переперти до скупштини як найбільше старо-радикалів, щоб мати за собою більшість.

Свято 1. мая у Франції. Робітничє свято 1. мая у Франції минуло спокійно. Поважних заворушень, котрих сподівали ся, не було. — Головним постулатом, за котрим демонстрували робітники, був осьмогодинний день праці. Що удержано спокій, то се головна заслуга міністра внутрішніх справ Клемєнсо і префента поліції Меліне. Вже вночі обсаджено всі важливі будівлі і залізничні двірці військом, жандармами і поліцією. При демонстраціях, котрі почали ся около три чверти на 10 год., поліція арештувала за найменше непослушенство демонстрантів сотнями. В багатьох місцях приходило до малих бійок з поліцією, підчас котрих не прийшло нігде до важливіших ексцесів. Около 2. год. по полудні відбули ся на робітничій біржі при численній участі робітників збори, на котрих ухвалено резолюції з жаданем осьмогодинного дня праці і одного дня суну.

у собі чимало старого „рисовальника“: ефект малюнків очевидно важче вдаєть ся художникови ніж краєвид (пейзаж).

Третій момент вистави С. В.—го — серія малюнків старовинних церков українського стилю. Дуже гарно, що художник — не архітект — цікавить ся будівлею; він закінчає тут той історичний дослід, який містять у собі технічні малюнки усього сюжету, малюнки подробиць, фотографії і нарешті останній його вигляд в натуральних кольоритах. Се останнє і зроблено художником. Шкода лиш в тім, що автор малював по більшості свої сюжети не після натури, але користував ся фотографіями. Розумієть ся, не можна вимагати всього від однієї людини, але треба завважати, що при таких обставинах праця страчує богацько своєї вартості не тільки вже колоритом, але й архітектурною формою, яка подекуди виглядає викрученою й неповною.

Рядом з Васильківським виставляє свої картини д. Беркес, котрий може бути як раз типом художника, який, дякуючи загальним умовам, одірав ся від рідної ниви і, блукаючи по світу, творить те, що випадково його спіткало: тут бачимо й фіолетових овець і досить виразно намальовану осібно рілю. Чудові уманські види з сюжетами етнографічної старовини цікавлять майстра, але тут не можна знайти якоїсь сталої думки: побачив художничий вутон Умані — та й змалював, а далі жив біля Цекова і той понав на полотні з містом „вечірнього акорду“, як у Фельдмана на „виставці голодних“, тільки Фельдман краще скопірував настрої. Тут є й куточки України, і цікава „Гречка“, але все те розсипуєть ся серед безнадійної творчості та незібраних до купи думок, переплетених якимсь шаблоном.

(Із „Слобожанщини“.)

Е. С.—н.

чинку в тиждень. Всі бесідники взивали до заховання повного спокою. Підчас цілого свята арештовано около 2.000 осіб — з того задержано в поліції 700, решту випущено сей час на волю. Вечером занував в місті цілковитий спокій. — На другий день явилися всі робітники при роботі, лиш около 1800 маляреких помічників страйкувало даліше. Богато арештованих чужинців, між ними багато Росіян по-становлено видати із Франції. При тім всім найгірше вийшла французка реакція і французські монархісти. Щоб підняти людність проти республіканського правління, реакційна преса горлала, що демократичне правління піднімає „революцію“, думаючи, що сам зеднає собі виборців, котрих так потребує при зближаючихся виборах. Що реакційна преса „надула“ тим виборців, котрих хотіла собі передати, того мабуть одурені виборці до виборів не забудуть.

Німецький парламент радив для 2. мая над внесенем центрум, гварантуючим свободу релігійних переконань. Внесення змагає головню до правного усунення обмежень, існуючих в тім згляді в поодиноких союзних державах. Палата прийняла перший параграф з поправкою вільнотомної людської партії, після якого признано кождому цілковиту свободу віри і сумління. Центрум заявляло при дебаті, що не опускає старої католицької доктрини, воно заступає за повну свободу віри але не признає всіх інших релігій за рівноважні і правдиві. Палата прийняла відтак поправку соц. демократів, в котрій заборонюється, щоб примушувано дитин проти волі родичів брати участь в науці релігії, або до участі в релігійних церемоніях.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. мая 1906.

Покликане нн. Гогенльог на становище президента міністрів викликало незвичайно симпатичний відгомін у цілій Буковині, яка зазнала від сего мужа державного тільки добра. Симпатії ці знайшли вираз і в ухвалях тіл законодатних. Ось буков. краєвий виділ, ся найвища автономна інституція, вислав новому президентови міністрів привітну телеграму із проханням о дальшу прихильну дбайливість о добро краю і населення. Крім сего ухвалено однодушно на надзвичайнім засіданні черновецької міської ради з дня 4. мая на внесення бурмістра д-ра Райса, вислати нн. Гогенльог, почесному горожанинові міста Чернівців, привітну телеграму, в котрій міська рада іменем цілого населення Чернівців вітає з радістю іменований нн. Гогенльог найвищим радником корони, і складає йому щирі желання успішної праці на так важнім становищі. При сій нагоді хотіли чути, яка уперто держить ся по цілих Чернівцях, що в новім кабінеті міністерску теку одержить пос. Ник. Василько. Се очевидно має своє жерело в тім, що наш посол виступав тепер як муж довіри нового президента у переговорах із польським Ко-ом. Та хоч вже крайня пора, щоб в раді міністерській засів член руского народу, так вістка ся про іменоване міністром пос. Ник. Василька поки що не має основи, хоч вимовно свідчить і про популярність його особи в краю. Отся чулка відбилася аж о „Gaz. Narodow-u“, яка зве єї „авантюриною“. Тим навам загалом приходить ся пережити не одну „авантюру“, як ось загальне голосоване, тількиж вони повинні зрозуміти, що патент на державних достоянників в Австрії не є конче подучений із квестиєю алюмінію у мозі, як се є у гр. Войтка Дзедушицького!

Укр. людський університет в Чернівцях стає на що раз тривкіший основач, головню дякуючи недавньому вічу. Відкриті відбувають ся кождої неділі в сали „Народного Дому“ о 3 год. по пол. Йдучи за бажанем слухачів, викладає тепер проф. др. Мирон Кордуба історію України. Досі обговорив вже побут давних Славян, який викликав у аудиторії велике зацікавлення, яке повинно відбитися на зрості ереквенції між міщанами й робітниками. На сї виклади повинна звернути увагу й наша інтелігенція а особливо живоїство, яке через чужі школи також не дуже ознайомлене із історією свого народу, що відбивається значно, і то на жаль відомо, на вихованню молодіжи.

Заява руского прав. учительства вижницького повіту. На зборах православних учителів народних вижницького повіту, котрі відбули ся 28. цвітня с. р. о 8 годині вечером в готелю Фріста в Вижниці, ухвалено такі резолюції: 1. „З огляду на непоправні відносини, як також і в інтересі пожеланого миру між православними мірянами на полі церковнім, у важажать православні учителі вижницького повіту похід православної архидієцезії на руску і волоску за необхідниму конечністю. 2. Збори прав. учителів вижницького повіту виснажують проводирам руского православного населення на Буковині своє необмежене довіре, а з особа депутата, котра вручила 29. III. с. р. нашому найвищому поновителю православної церкви в Австрії, Его Величеству Цісареві, пропам'ятне письмо в справі санації черв'їх резолюцій названих крийд і поділу православної архидієцезії на руску і волоску, своєю найсердечнішою подякою. 3. Сї резолюції передав голова зборів, проф. Дашкевич на руки посла до ради державної, а на волю краєвий п. Єротея Нігулика.

Австрійського конзуля в Варшаві Угрона із Агранфальва побив зовсім безцеремонно колькою карабіна один із салдатів, що замкнули в Варшаві на 1. мая ул. Золоту. Угрон хотів перейти з ул. Золотої на маршалківську. Його жалоба у службового офіцера мала тільки той наслідок, що він австр. конзуля на додаток здорово вилаяв. Обиждений конзуль вернув ся до стрілецького клубу і відти поїхав зараз із одним російським совітником до варш. ген.-губернатора Скалона із жалобом. Який наслідок мати ме ся жалоба, годі знати. Та сам факт, що російські салдати не церемонять ся в побоях і супроти конзуля чужої держави, хіба дає добре поняття, що вони роблять із „підданими“ его царської милости.

Відповідь посла Ник. Василька. На привіт вашківського учительства відповів посол Ник. Василько телеграфічно на руки председателя зборів ось так: Відень, 28/4. 1906. До Василя Стецюка, надучит. в Рускім Банялові. Прислана мені Вами і Вашими Товаришами заява довіри — се для мене честь — а заразом доказ, що із мою політичною діяльністю годиться ся найважнійший чинник в нашій національній життю — т. е. учительство. За се все складаю всім Вам найщирішу подяку. — *Николай Василько.*

Уступлене архини. Райнера. Командант австрійської оборони краєвої, архини Райнер, після 34-літньої служби вручив Цісареві прохання о звільнені із дотеперішнього становища, на що Цісар згодив ся. Провізоричним наслідником арх. Райнера іменовано фельдшаймистра Оскара Пармана. Для характеристики уступаючого арх. Райнера треба згадати, що за весь час своєї служби зрештував із прислужуючої йому галі так, що ся позиція була в бюджеті все визначена точками.

Добра гр. прав. єрусалимського патріархату, як зачуваємо, удало ся набути таки громаді Товчинець, яка по заключеню контракту розпичне парцеляцію. Ось так селяни будуть мати солено заплачену землю, а др. Кость Ончуд, який повернув тепер із Єрусалиму, зібсе собі знов яких 40 тисяч як умовлений процент від ціни купни.

Самоубійчий замах управителя в'язниць. Управителя в'язниць при карнім суді в Чернівцях, канцелярийного офіціала, Віктора Штаера, усунено з дотеперішнього становища і приділено його до цивільного окружного суду. В наслідок сего він допустив ся самоубійчого замаху через отроєне. Причиною усунення з уряду і замаху мали бути несправильності в орудуванню грішми, зароблюваними арештантами. Став здоровля дената дуже поважний.

Барон Гавч має, після „Fremdenblatt“-у, стати на пово президентом найвищої палати рахункової. Чутка, неначе б він мав стати губернатором австр. поземельного заведення, не має ніякої основи.

Лист Сазонова. В „Современнику“ напечатано обширне письмо Сазонова, що сидить тепер в бутерській тюрмі, до його товаришів. В тім письмі він по-дрбно описує деталі убійства Плевого. Ось опис критичного моменту: „Я підійшов майже до самої карати і притулив ся до скла. Мій погляд стрітив ся з його широко розкритими очима. Часу не було гаяти ся. Нарешті ми стрінули ся. Я був певний успіху і не знав, що діється за моєю спиною, може бути мене вже ловлять, може бути Плевко кричить, або вже вже вискочив з карати на протилежну сторону. Я скоро розмахнув бомбою і кинув в саме скло. Про Сікорського розказував Сазонов: „В протягу кількох місяців поліція уживала всіх способів сафдетства, якими звичайно послуговує ся зглядом робітників, мучачи його дневно по 5—7 годин. Вони ложно говорили йому про мої зізнання, старали ся переконати, що я видав його і наємніаю ся над ним, лаю його жидом, називаю його саїним оруддєм, іграшкою, фонографом хитрих інтелігентів, що ховають ся за робітничі спина. Вони обіцували йому гроші, прощенье і улекшене тайної утчі за границю, щоб лиш тільки признав ся. Колиж се їм не удало ся були на нього лютийші як на мене.

Трупа немовляти знайшли случайно ученики І-шої черновецької гімназії в потоці, що творить границю між Рогізіною а Старою Жучкою. Труп немовляти, менше більше в п'ятім місяці беремениости, був овищений в платі. Ученики поховали провізорично трупа і дали знати про се команді жандармерії. Судова комісія перевела слідство на місце.

Доходи з дому гри в Монте-Карльо. З кінцем минулого місяця відбули ся загальні збори товариства, що удержує дім гри в Монте-Карльо. Із справоздани виходять, що загальний прихід виносить 37,702,000 франків, отже о 3½ міліона франків більше, як минулого року. По покриттю всіх видатків лишило ся 19,819,810 франків. Дивіденда на одну акцію виносить за сей рік 325 франків. Навдив „гостий“ є так великий, що дотеперішній льокаль вже не вистарчає, в наслідок чого ухвалено перемістити на саті гри салон для курячих і реставраційні покої. За те театр в Монте-Карльо приїме 2 міліона франків дивіденд. Видко, що „гостий“ образують ся лиш „односторонньо“.

Пожарна хроніка. Для 1. мая вибух у Дмитра Добота Іванового, господаря в Ілїнцях, агоні, який зникнув три дні із господарськими благами. Згоріло також три штуки худоби. Шкода, яка була обезпечена, диносить около 11 тисяч.

Оповідки, іменовані і т. п.

На борбу з пелягрю на Буковині в р. 1906 призначило міністерство справ внутр. 15.000 кор. мін. просьбіти і віроісп. із засобів реал. фонду 10 тис. К., а краєвий сойм ухвалив на сю ціль 15.000 К. Харківці по селах, навічених пелягрю, уйдуть в жите в найближших днях.

Із краєвого правління. Краєвий президент приділив концепісту краєвого правління д-ра Франца Вінцентовича, що повняв досі службу при черновецькій старостві, до краєвого правління.

Іменоване. Управитель міністерства торгов. іменував будівельного комісара, Стефана Ріда а Чернівцях надкомісарем будівельним в Празі.

Із академ. тов. „Союз“ в Чернівцях. На загальних зборах академ. тов. „Союз“, які відбули ся до 29. цвітня, випав вибір старшини ось як: Володимир Бриндзан, студ. філ., голова; Ізидор Цурмакович, студ. філ., заст. голови; Дмитро Войнович, студ. філ., секретар. — За виділ: Володимир Бриндзан, голова; Дмитро Войнович, секретар.

Із дирекції почт і телеграфів. Ц. п. Дирекція почт і телеграфів постановила вже тепер допустити ограничену скількість стараючих ся о місце почтових офіціентів до практики. Подання треба вносити до дирекції почт і телеграфів в Чернівцях. В дозвільно треба додати: свідоцтво уродження або тропічне свідоцтво приналежности, свідоцтво моральної і послідне пісьмне свідоцтво. Звертає ся увагу, що до практики можуть бути допущені лиш стараючі ся мужеского полу. Що до студий, то вимагає ся: укінчених з добрим успіхом чотирох клас австрійської середньої школи, двох клас що найменше двохкласної гандлевої школи або трох клас виділової школи. Подання стараючих ся женьського полу будуть а ліній відкинені.

Іспитова комісія для народних і виділових шкіл. Управитель міністерства просьбіти і віроісповідань увільнив шкільного інспектора в Ірпені д-ра Кароля Туміяржа з становища директора п. н. комітетої комісії для народних і виділових шкіл з помічкою, румунською і рускою викладовою мовою в Чернівцях. Рівночасно іменовув членами сєї іспитової комісії на прочий час її періоду урядованя: професора І. гімназії в Чернівцях др. Альфреда Павлака, правіцманської гімназії Іларія Федоровича, професора учительської семінарії в Чернівцях Рафаїла Кайнака і Оттона Жукоского та учителя школи вищих учительської семінарії Івана Босняка.

На „Народний Дім“ звалили дальше жортухати. Вп. п. а то: на членські вкладки др. Миколи Литвинювич, Осип Проскурницький по 2 К., Володимир Кмициквич 10 К., Василь Сімович і Олександр Воронка по 5 К., Роман Цегельський, Вол. Кисілюк і Дамян Сімович по 6 К., Николай Іванов 100 К., а на бурсу жертвували Михальський Вол. К., Василь Сімович 1 К., др. Клим, др. Столяк, Іларія Єротея і Вол. Ясеницький по 2 К., а Руса Писа 446 К. 96 сот. — За виділ „Народного Дому“ *Іванко.*

Із штуки і літератури.

Вистава. Велике число виробів школи для мислу дерев'яного в Вижниці, призначені на виставу до Букарешту, виставлено на кілька днів в державній промисловій школі, де їх можна буде оглядати, почавши від нині.

„Свобода“ преси в Росії. В останній випуск „Историческо-го Вѣстника“ за цвітень перераховано, що до 10. марта виточено карні розправи в Історбурзі проти 6 часописів і 12 журналів, в Москві проти 5 часописів і 9 журналів, а на провинії проти 56 часописів, а крім того загалом закрито 38 часописів і 18 журналів. Певна річ, що сей вказ не вичерпує всіх актів гноблення преси, яке не порозуміється до нинішньої дини. Особливою ласкою російської цензури тішать ся преса українська. Часописи, яких не дозволено загалом виходити і не будем перераховувати! За недовгий час істнованя української преси в Росії заряджено карні переслідуваня від 1. жовтня до тепер часописів: „Громадська Дума“, „Рідний Край“, „Запоріжжє“, „Добра Порада“ і журналу „Вільна Україна“. А що гірше, закрито часописи зовсім закрито, як ось у Лубнах „Харківська робота“, в Одесі наші укр. „Народний Дім“ і єї наслідницю „Народню Справу“, в Катеринославі „Запоріжжє“, а за ним і „Добра Порада“. Про горе редакції сєї часописи пишуть, що 85. ч. „Гром. Думки“ таке: „Перш усього хотіли ся мати діло з цензором, який нічого не знав українськи і через се само в кожній стрічці бачить щось небезпечно. Перше число „Доброї Поради“ знесів він сконфіскувати, але прокурор не вважав у йому ніякого злочинства. Друге число, закінчате його прийшло ся шукати нового редактора, який без всяких перешкод, але третє число знов „Добра Думка“ вийшло воно 24. марта, а на другий день приїшла до редакції поліція й заарештувала його. Четвертє со число 25. марта годин в одинадцять (по обіді), а ще з ранку в „Придніпровськомь Кур'єр“ було вже оголошено, що третє число „Доброї Поради“ конфісковано. Коли редакція звернула ся до цензора, з нимку якого і зробила той арешт, то він сказав, що бачить „добріх привітаних“ в двох подальших числах.

часописи: „Із життя у Росії“ і „Останні відомості і чутки“, де містять ся різні дрібниці, передруковані з інших часописів. Справа на цьому не кінчила ся, і наслідки цього були дуже погані задля нашого тижневника. У великодний четвер, годі саме, як редакція захожувала ся коло того, щоб випустити п'яте число, їй принесено наказ тимчасового батеринославського генерал-губернатора, яким „Добра Порада“ прикривала ся на завжди! — До сего мабуть коментарів не треба й додавати! Про заборони дрібної розпродажі укр. часописів в пашаликах поодиноких помпадурів, і то таких, які для других околиць являють ся зовсім безпечними, ми тут і не згадуємо, бо такої диковини скрізь у Росії. — (ос).

Телеграми „Буковини“.

Для 5. мая 1906.

Відень (Прив.) В перших кроках не зустрів ки. Гогенльогер ніяких трудностей — навіть із боку Коф-а, де демократичне крило набирає що раз більшої ваги, в виду програми реакціонерів при довершеній кризі.

Париж. Двох Росіян, що їх вчора арештовано, є ідентичні із 28-літнім студентом Берштайном із Ровна і 18-літньою Бертою Фельдт із Вільна.

Петербург. „Правительственный Вестник“ публікує звільнене Віттого із становища президента ради міністрів, яке наступило на його власну просьбу. Вітте остає в Государственим Совіті, задержуючи гідність секретаря державного. На відхіднім одержав Вітте орден Александра Невського із брилянтами. „Прав. Вестник“ приносить даліше звільнене г-р. Дурново із становища мін. справ внутр. і іменоване секретарем державним із задержанем в Госуд. Совіті гідності сенатора а рівночасно іменоване Горемікіна през. міністрів. Цар зладив до г-р. Вітте і Дурново рескрипти із заявою признани.

Ціна оголошень за одиоразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/10 сторони 5 К., 1/20 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обличчя ся після обему місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова. Надіжностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори Каси пожиткової і щадничої, для громади Шипоті Праватний відбудуть ся дня 13. мая с. р. в неділю о годині 4-й по полудню в домі пана господ. Николая Симонюка начальника каси з таким порядком нарад: 1) справоздане старшини за рік минулий; 2) вільні внески. — **Николай Семенюк**, начальник каси, **Петро Танасіюк**, каснер.

Звичайні загальні збори каси пожиткової і щадничої, для громади Вашківці н. Ч. о год. 10. передполуднем евентуально о год. 2 по полудню в сали хлопчачої школи з слідуєчим порядком денним: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане з дотеперішньої діяльності товариства. 3. Уступлене членів старшини. 4. Вибір нових членів на їх місце. 5. Вільні внески і запитання. **Іван Герасимович**, нач.

Весняні загальні збори каси пожиткової і щадничої для громади Корчешти с. з. з. н. п. відбудуть ся в неділю 13. мая с. р. о 1 год. по пол. в „Народнім Домі“ з отсим денним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1905. 2. Доповнюють вибір першої старшини. 3. Вибір председателя й цілої ради надзорчої. 4. Вибір каснера. 5. Вільні внески й запитання. **Дмитро Антолюк**, нач.

Весняні загальні збори каси пожиткової і щадничої для громади Ленківці прав. і кам. стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою, відбудуть ся 13. мая 1906 о 2. годині по полудню в „Народнім Домі“ в Ленківцях із слідуєчим денним порядком: 1. Отворене зборів і прочитане протоколу. 2. Справоздане касове і замкнене рахунків за рік 1905. 3. Вильсоване двох членів старшини і вибір нових двох членів. 4. Ухвала стопи процентової від вкладок щадничих і пожиток. 5. Призначення платні за уміщене стоваришеня. 6. Вільні внески. **Н. Виремька**, нач.

Весняні загальні збори каси пожиткової і щадничої для громади Ісенас відбудуть ся в неділю дня 13. мая с. р. о год. 3 н. п. в шкільнім будинку з таким денним порядком: 1. Прочитане протоколу з послідних загальних зборів. 2. Справоздане касове за рік 1905. 3. Приняте обрахунку і білясу за рік 1905. **Антін Сикюк**, нач.

Загальні збори каси пожиткової і щадничої для громади Кисилів відбудуть ся 13. мая с. р. о 2. годині по полудню з слідуєчим денним порядком: 1. Вибір старшини. 2. Вибір ради надзорчої. 3. Біляне за рік 1905. 4. Вільні внески і запитання. — **Старшика**.

РУСКА КАСА

для ощадности і пожиток

стоваришене зареєстроване з ограніченою порукою.

Виказ діловодства.

За місяць цвітень 1906 р.

	Стан з початку місяця		Збільшилось		Разом		Зменьшилось		Стан з кінцем місяця	
	К	с	К	с	К	с	К	с	К	с
Число членів	963	—	44	—	1007	—	5	—	1002	—
Конто паїв	58418	58	4984	—	63402	58	286	80	63115	78
Конто резервового фонду	12999	49	88	—	13087	49	—	—	13087	49
Конто щадничих вкладок	229063	99	76566	—	305629	99	33900	77	271729	22
Конто реєскоміту	167380	—	16670	—	184050	—	24880	—	159170	—
Конто иншого чужого капіталу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто векслів	336212	—	77515	—	413727	—	45364	—	368363	—
Конто довжних записів	130260	62	10400	—	140660	62	1697	50	138963	12
Конто відсотків	6575	28	3011	93	9587	21	408	82	9178	39
Конто відсотків від вкладок щадн.	54	80	—	—	54	80	—	—	54	80
Конто провізій	3858	79	854	25	4713	04	—	—	4713	04
Конто адміністраційних видатків	502	15	265	10	767	25	—	—	767	25
Конто платні	849	—	283	—	1132	—	—	—	1132	—
Конто чиншу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто інвентаря	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто на диверса	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто дивіденд	3952	80	—	—	3952	80	1237	80	2715	—
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	4279	35	149235	68	153515	03	149177	20	4337	74
Конто податків	153	67	—	—	153	67	—	—	153	67
Конто різних паїв	4385	—	—	—	4385	—	—	—	4385	—
Конто цінних паперів	12787	49	—	—	12787	49	—	—	12787	49

Чернівці, 1. мая 1906.

Др. Стефан Смаль-Стоцький.

Книжна про подружжя

Ара Ретана із 39 лаотер, місто 3 К. таланти 1 К. 25 с. Ціни книж. инт. книжков. гравіс. R OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 9—52

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва праппо забезпечена“ аптикара др. Ю. Францоца в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натураліи против всяких ревматичних болів, простудження, ломаня коестай, пачий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приимати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашчок) 3 кор. з оплатою і оплакованем. Тисячки листів з подякою. — **Вислава** 2 рази денно до всіх країв.

68 (19—26)

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем) є найлучше, найвидастийше і такожі найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

При закупці прошу уважати, аби кождий кавалок мила був заасовуваний в напис „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

як також в другі заморські краї перевозить найдешевше каргальною авістна фірма **B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.** Заміть хто купить корабельну карту, нехай порівняє ціни з цінами торговельних агентів.

Не читати

лиш, але треба спробувати адавна
вже законсервоване 38 12-40

Леліове молочне мило

Бергмана і Спілки в Дрезні

і Тетшині над Ельбою

(марка охоронна 2 гірняки). Мило
се хоронить від соняшних ви-
присків, робить кожу білою як

також надає свіжий вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-
лучити у слідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Йосиф і Міллер, Чернівці
Шмід і Фонтін, Чернівці
М. Г. А. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
И. Сковорода, Гурагомера
Саломон Беріа, Гурагомера
Саломон Дім, Гурагомера
Ант. Штернберг, Радішів
Др. С. Е. Найтабел, Радішів
Гал. Е. оім Штернберг, Радішів
Гал. М. Фіштер, Радішів
Сімон Барбер, Радішів
Александр Браунберг, Радішів
Ант. И. Міллер, Кімпольонг
Шмід і Фонтін, Кімпольонг
С. Штернберг, Садатура
Беріа Вірайтх вдов., Садатура
Др. И. Фібер, Сторожинець
Др. Йосиф Крау, Сторожинець
Хайн Менгер, Сторожинець
Беріа Менгер, Сторожинець
Ізраїл Штернберг, Сторожинець
А. Ашкенасі, Ваза
Ант. Е. Вільнер, Вашиків
Ант. І. Фабіан, Вискиця
С. Брік, Залішків.

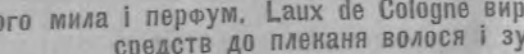
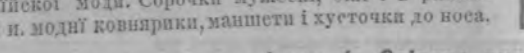
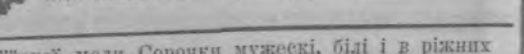
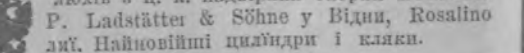
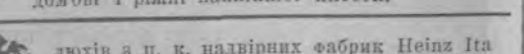
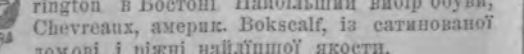
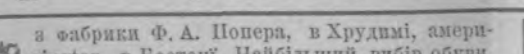
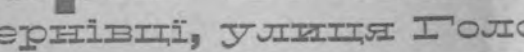
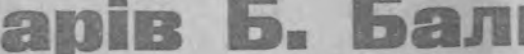
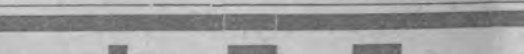
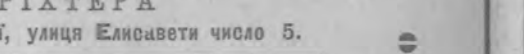
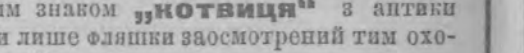
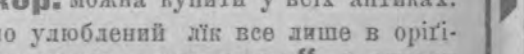
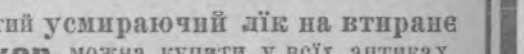
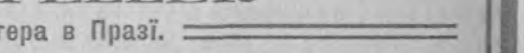
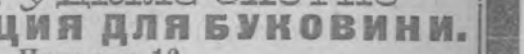
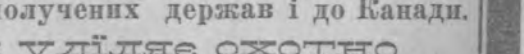
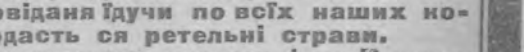
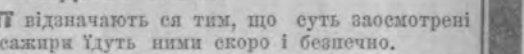
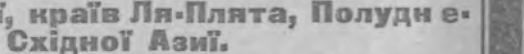
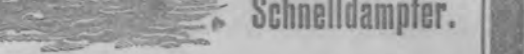
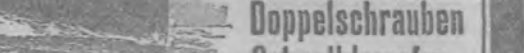
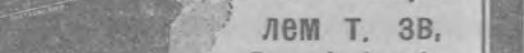
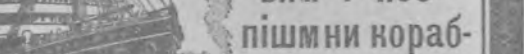
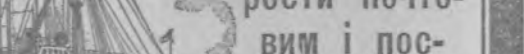
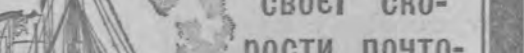
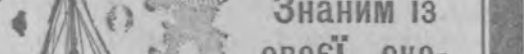
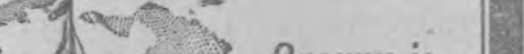
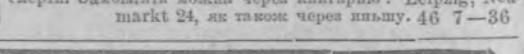
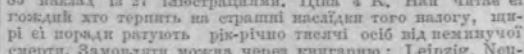
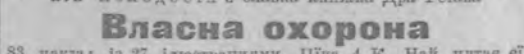
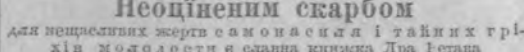
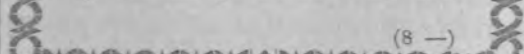
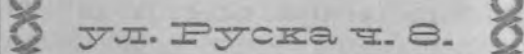
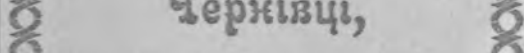
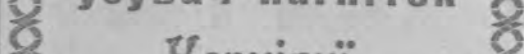
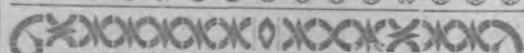

Лікар диточих недуг 67 1-3

Др. О. ГЕНІХ

мешкає і ординує

від 4. мая 1906 при улиці
Рускій ч. 18. Чернівці.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

(8 —)

Неодіненним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних грі-
хів молодости в еллінах киніма Дра Гетала

Власна охорона

83 накладів із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читав єї
гождин хто терпить на страшний наслідки того налогу, ширі
рі єї поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої
смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neu-
markt 24, як також через книж. 46 7-36

Hamburg—Amerika Linie

Проста
пере-
права
безпере-
сіданя.

Знанням із
своєї ско-
рости почто-
вим і пос-
підмни кораб-
лем т. зв.
Doppelschrauben
Schnelldampfer.

З Гамбургу до

Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що єуть заосмотрені
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажирів їдуть ними скоро і безпечно.

Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших ко-
раблях межи покладом подасть ся ретельні страви.

Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади.

Близинні услівя уділяє охотно
ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.

16(1-5) Чернівці, ул. Паньска 16

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Caps. Comp.

PAIN-EXPELLER

з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмираючий лік на втиране
по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотренні тим охо-
ронним знаком яко правдиві. 84 (25-38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

Томаска на осіжъ.

Спілька для господарства і торгівлі в Перемишли
подає

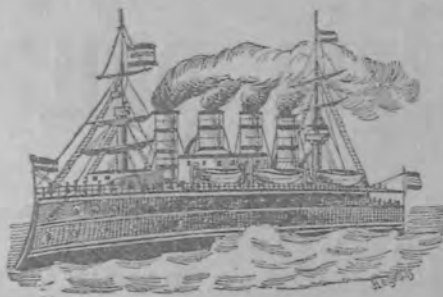
П. Т. Хліборобам до відомости що при ціловагонових замовленнях то-
маски дає надзвичайні опусту до 15. мая с. р. по 25. корон на ва-
гоні, а до 15. червня по 23 К. Від першого липня с. р. дорожжє тома-
сини і тому радимо користати з низшої тепер ціни томасини, та
надзвичайних опустів, які тепер даємо і замовляти томасину на осіжъ.

Почавши від 16. червня даємо опуст 20 корон на вагоні від
цін фабричних.

ДИРЕКЦІЯ.

60 2-5 аб

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне ко-
рабельно-перевозове тов. в Триесті.

І правдивий
пасажирський оборот до Америки
через Триест-Нью-Йорк

Генеральна Агенція
для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

16 (10-12) п.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самостійна продаж
канська обув Гаттавай фірми Soule & Pa-
для панів, панів і дівчат із франц. шкіри
телячої шкіри і т. п. Черевичи

з фабрики Ф. А. Понера, в Хрудімі, амери-
ington в Бостоні Найбільший вибір обуви,
Chevreux, америк. Bokseal, із сатинованої
домові і різні найліпшої якості.

Капелюхи. Самостійна продаж капе-
у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу,
Giuseppe Fratello Alessandro в Ita-

люхів з ц. к. надвірних фабрик Heinz Ita
P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino
літ. Найновітні ціліндри і класи.

Краватки і біле, після найновітньої англійської моди. Сорочки мужескі, білі і в різних
красках найліпшого роду, а шовку, піку, асфору і н. модні ковчирки, машети і хусточки до носа.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних
средств до плекання волосся і зубів. Все те з найперших фірм.

Парасолі. Etout cas чорні до подорожі з гаранцією на сезон в різних модних красках
найліпші якості. Для дам шовкові, пішшовкові по дуже дешевих цінах.

Артикули до подорожі. Ташки з замочками або без них, валізи пуделка на капе-
люхи, пледи, мішочки на бізе, парасолі кошики на начинне, нецесарія, коці і т. п. шкіряні
товари.

Зброя і амуніція. Стрілби, револьвери бельгійські і французькі фабрики, як також
важкі артикули до польовани.

Мужескі камізельки. Найновітньої англійської моди в різних красках дуже дешево.
Конфекція диточих убрань як: камізельок для панів, панів, дівчат, до того
жакети і чепці.

ПОДЯКА.

По страті свого незабутного брата згідно вітчима і свояка, ц. к. полковника і коменданта жандармерії в Стирії

ЮРІЯ рицара КАТАРЖІ

власителя ордену жезізноі корони і ордену Франца-Йосифа, власителя військового хреста заслуги, великого золотого медалю признання для штуки і знання, памятного ювілейного медалю і офіцирскоі відзнаки III. класи, власителя командорского ордену рос. цїс. візи сьв. Станислава, і офіцирского королївского ордену „румунської корони“ і проч. і проч.,

Оскар рицар Катаржі з Луцією принцесою А. Гіка, чують ся обов'язані в своїм як також родин: Катаржіх, Гіків, Рузет-Рознованів, Розеттіх, Дітмарів, Розенів, Ляцу, Канано, Дворских і инш. імени, зложити на тій дорозі найсердечнійшу подяку всім, які лиш взяли уділ у відданю послїдної прислуги дорогому покійникови а іменно: Ёго преосьв. Владицї митропол. дрови Вол. Репті, всец. Духовенству, Ёго Ексцел. ц. і к. полевому маршалкови-поручникови інспекторови жандармерії Йосифови Делерови фон Вольфрамсберг, як також корпусови офіцирскому ц. к. жандармерії, Впов. Панови маршалкови краєвому Юрієви рицарєви Василькови-Серецькому, Сьвітлому Видїлови краєвому, Впов. послам до Ради державної і на Соїм краєвий воеводства Буковини, Вп. Панови президентови краю дрови Октавянови рицарєви Регнерови де Бляйлебен, Вп. Панам урядникам ц. к. Правительства, Ёго Ексцел. Панови маршалкови краю Воеводства Стирії графови Атемсови, Офіцирскому корпусови ц. і к. черновецької залоги, Впов. Панам державним і краєвим урядникам, Вп. посадникови міста правит. сов. дрови Райсови і Вп. Панам Радним, всім Заступництвам автономічним і ц. к. Зверхностям державним, Урядам місцевим, Корпораціям і Товариствам, всім підофіцирам тумісцевої ц. к. коменди жандармерії ч. 13, Впов. Населеню міста Чернівців, врешті приятелям і знакомим, котрі своєю присутністю звеличали сумний похід а тим самим віддали найкрасшу послїдну прислугу помершому.

Чернівці, дня 2. мая 1906.

Прилюдна подяка.

Не чуючи ся в спромозі за численні обяви щирого співчуття, які получив офіцирский корпус тукраєвої коменди ц. к. жандармерії ч. 13, як також корпус жандармерії з причини смерти вельми поважаного, навидженого і незабутного товариша пана ц. к. полковника і коменданта краєвої коменди жандармерії в Стирії

Юрія рицара Катаржіого

власителя ордену жезізноі корони і ордену Франца-Йосифа, власителя військового хреста заслуги, великого золотого медалю признання для штуки і знання, памятного ювілейного медалю і офіцирскоі відзнаки III. класи, власителя командорского ордену рос. цїс. візи сьв. Станислава, і офіцирского королївского ордену „румунської корони“ і проч. і проч.,

будь особисто будь писемною дорогою, слів кілька вдячності кождому особисто заявити, найпаче за глибоку, зворушаючу церемонію при покропленю тіла дорогого покійника, за щирі докази симпатії які задокументовали ся так численним удїлом при похоронї бл. п. покійника, складаю на тій дорозі щире сердечну подяку: Ёго преосьв. митрополитови дрови Волод. Репті, цілому Впреп. Духовенству, Вп. Панови маршалкови краєвому Юрієви баронови Василькови-Серецькому, всім Вп. панам Послам до Ради державної і на Соїм краєвий, неменьше Сьвітлому Видїлови краєвому Воеводства Буковини, Вп. Панови ц. к. президентови краєвому дрови Октавянови Регнер Бляйлебен, Вп. Панам Урядникам ц. к. правительства, Вп. Панам Урядникам державним і краєвим, офіцирскому корпусови ц. і к. черновецької залоги, Вп. містопосадникови дрови Райсови, сьвітлій Радї міській, Урядникам магістрату, Преложеньству ізр. громади віроісп. в Чернівцях, буковинським Урядам громадским, взагалі всім Заведенням державним як також Приятелям покійника а врешті Всім котрі на похоронї віддали послїдну честь бл. п. помершому.

Чернівці, дня 2-го мая 1906.

Альойс Вайнман,

ц. к. підполковник.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламічні неопечатані вітні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Кацапські „требованія“.

Не довга й не голосна історія буковинської кацапії, за теж повна вона найосоружніших вчинків „chronique scandaleuse“. Коли не величала роля кацапів — отвертих зрадників свого народу по інших частинах нашої землі — то в Буковині, де політична мораль належить загалом до рідкості, робота невеличкого гуртка кацапів прибрала форму просто мерзенної підлоти в „образі“.

Винайдені і згуртовані звисним ромунизатором митрополитом Морарем для поборення справедливих домагань буковинських Русинів, вони, не роблячи ніякого позитивного діла, не минули ні одної нагоди, щоб не грати ролі прихвостнів Волохів, Німців або й Поляків, аби Євфимьською зрадою ослаблювати руські претензії за округи, за мамону, за два три посяси і тільки парохії. Утворили они особливу підпору Волохам в їх ромунизаторських змаганнях. Притиснений Русинами Репта, впрочім невеликий політик, вистріляв свою батарею, наладовану унією, конгресом, релігійним фондом і вишніми шнаралами, та що з того, без великого гучу і диму. І в сій приквирі положенню хопив ся знов старої рецепти Морара — кацапів. Виравді така компанія й така „партия“ не конче гонорова і для грішного чоловіка, а не то для святого Репти, що лиш на паркетах привик ступати до царства небесного, та щож діяти. Коли всі звязи прірвані, коли всі мости спалені, що лучили архієрея з руськими єпископами, то добрий і сладолюбивець Сопоук, і архимунія Чеховський і дратволат Нагорняк, і канонічний референт з Кліводина Савчук!

І отсе ті представителі руського народу на Буковині, що ходили д. 26. м. м. із чолобитнею до Репти, щоб своїм виступом потвердити, що руським „торбарам“ засі до волоскої церкви і волоского фонду, як не соромив ся казати на волоскім вічу колишній вісьнодумець і „приятель“ Русинів пос. Сімонювич! Допустившись такої поганой зради навіть супроти православної церкви, кацапські очайдухи, які не можуть його стратити, а заходять ся собачою службою о волоску заплату — нараз прочунались і другого дня пішли з „требованіями“ до того самого Репти, із якого вчера були зовсім задоволені. Ті самі, що день перед тим знали обурюватись на безсовісну агітацію „україноманов“, на другий день хопили таки наші домаганя і заявили їх Репті. Що кацапи й тут не випали з ролі галапасів і допустились тільки звичайного плягату, се стане очевидне кождому, як тільки порівнаємо по черзі кацапські „требованія“ із нашими домаганями на церковнім полі, формулованими ще в 1890 р. Для орієнтації поодинокі уступи домагань наших означуємо числами арабськими, а кацапські римськими.

9. В проповідях мають священники в руських громадах уживати виключно руської мови, а в мішаних на переміну обох краєвих мов. Парохи і сотрудинники в руських громадах обов'язані своїм елаборати укладати в руській мові і проповідувати кождої неділі і свята.

10. Так само має уживати ся при всіх церковних функціях в чисто руських парохіях мови церковно-славянської, а в мішаних на переміну церковно-славянської і румунської.

4. В першій катедральній має богослуження в неділі відбувати ся на переміну раз по церковно-славянськи, другий раз по волоски; на великі свята в обох церковних мовах по половині.

1. Богослуження і церковні функції повинні в тих чисто руських парохіях, де се ще не наступило, відбувати ся виключно з церковно-славянських книг; проповіді, поучення, катехизація в руській краєвій мові. В мішаних парохіях треба приворити ся до дійсних обставин. В Чернівцях повинно богослуження у всіх церквах відправляти ся в половині по руски і церковно-славянськи. В Сучаві повинні після потреби відбувати ся і руські проповіді для прочан.

3. Дотично урядової мови повинні бути переведені дотичні міністерські розпорядження і §§ саніціонованого діловодства консисторії, після котрих руська і волоска мова рівноуправлені як внутрішні і вишні мови консисторії і семинарського ректорату. Особливо повинні они уживати руської мови в кореспонденції до руських протоєреїв, парохій і партій.

8. Внутрішню і вишню урядовою мовою канцелярських протоєрейських і парохіальних, так само мовою розправ і протоколів на пасторальних конференціях в чотирох чисто руських протоєрействах, повинна бути

мова виключно руська; в мішаних протоєрействах зглядно парохіях повинно уживати ся в рівній мірі обох мов.

II. Урядова кореспонденція між парохіями і протоєрействами а консисторією, проваджене метрич і уряду парохіального повинні бути руські в чисто і переважно руських парохіях. Взагалі треба наново оголосити розпоряджене консисторією з 19. листопада (1. грудня) 1871, ч. 4920, і втягнути до збірника архим. Калінескула „Нормалії бук. гр. пр. єпископії“.

7. Для чисто руських протоєрейств і парохій слід іменувати протоєреями, парохами і сотрудинниками лиш священників руської народності; при сій узглядняти лиш тих священників, що викажуть ся докладним знанем руської мови в слові і писмі через свідощтво іспитової комісії на червопелітнім університеті. Для мішаних протоєрейств і парохій мають убігателі вказати ся подібно докладним знанем обох краєвих мов.

III. Всі посади сотрудинників, парохів і протоєреїв має ся обсаджувати такими священниками, що знають докладно мову дотичного населення в слові і писмі. Кваліфікацію знання дотичної мови уділяє постійна комісія, установлена архієпископом з кваліфікованих на се совітників консисторських і професорів богословського факультету. Кандидати на чисто руські і мішані катехитурі обов'язані також вказати ся свідощтвом знання церковно-славянської мови від дотичного професора.

14. На гр. прав. богословськ. факультеті повинні бути презекції і в руській мові і тому системізувати в тій цілі для всіх головних предметів особні катедри з руською мовою викладовою.

На богословськ. факультеті треба оснувати побіч існуючих катедр з волоскою викладовою мовою рівнобіжні катедри з руською викладовою мовою.

16. Для гр. прав. молодіжж руської народності системізувати по всіх середніх школах краю особні посади учителів релігії з руською викладовою мовою і обсадити Русинами. В школах народних, євекентованих також гр. прав. учениками руської народності, настановляти лиш таких священників гр. прав. катехитами, що в спосіб поперед означений докажуть докладне знане руської мови.

V. В середніх школах оснувати побіч волоских катехитур рівнобіжні руські катехитурі, де є законом означене число учеників руської народності.

VII. В народних школах обсадити катехитурі там, де нема законом унормованого числа учеників для основи паралельної катехитурі, священниками, відповідно кваліфікованими також з руської і церковно-славянської мови.

17. В школі дяківській оснувати для учеників руської народності особні паралельки, де мають уділяти науку релігії і прочих предметів в руській мові. Учителем руської мови назначити кваліфікованого до сего Русина.

VI. Дяківська школа має получить руські паралельки, де ученики мають побирати науку руської а особливо церковно-славянської мови, як також співу славянських мелодій кваліфікованими учителями.

1. Половину всіх системізованих посад в консисторії, духовній семінарії і катедральній церкві обсаджувати священниками руської народності.

VIII. При обсаджуванню посад в консисторії, в канцеляриях консисторських, в катедральній церкві, семінарії духовній, як також посад настоятелів монастирів узглядняти на основі гідності і кваліфікації також Русинів.

13. З меж обох священників, іменованих заступниками гр. прав. віроісповіданя до краєвої шкільної ради, повинен бути оден Русин.

IX. При виборі заступників гр. прав. віроісповіданя до краєвої шкільної ради, як також при виборі послів іменем гр. прав. релігійного фонду до політичних тіл репрезентативних, узглядняти в рівній мірі і руський клір.

З сего видно, що кацапи просто виписали з наших пропаматних писем дословно 11 точок і стягнули їх на 9. Не узглядняли нашого жаданя дотично катедрального проповідника (5), дотично консисторського листка (6), дотично утворення нових парохій, де жие бодай 500 Русинів і руської парохії в Чернівцях (11), дотично прийнята до дух. семінарії (12), дотично принаказу, щоби всі семінаристи-Русини ходили на виклади руської мови і літератури (15), дотично поділу гр. прав. народної школи на руську і румунську (18), дотично уложеня і запровадження руських учебників релігії (19) і дотично усуненя тарбарщини з церков-

них урядів і шкіл (20)! Сего посляднього їм і важко булоб домагатись, бо тарбарщина — се їх щоденна мова. Замітне також і те, що кацапське пропаматне писмо признає, що більша частина тих бажань не зістала сповнена на шкоду руського народу а прав. церкви. Колиж так, то на якій основі мож було уладжувати чолобитню тим, хто не допускає до сповнення тих руських домагань? Одно з другим зможе погодити тільки той, у кого задача життя обмежує ся на сповненню наймитських послуг супроти Волохів.

Та в тім цілім виступі кацапськ. є ще оден момент, на який слід звернути увагу. В тексті пропаматного писма — говорить ся всюди про нарід руський (ruthenisch), про мову руську і т. п. а про москвитство нема й згадки. Кацапи очевидно зрозуміли, що коли хто може ставити які домаганя в буков. прав. церкві — то Русини, ся жінка кацапських запроданців. Та се lucedum intervallum не тривало у кацапів довго. Ось у нинішній „Buk. Nachr.“ є дуже замітна заява старо-руської партії, в якій сказано зовсім sans gene, що они є — москалями („Wir sind Russen von Nationalität und machen kein Hehl daraus.“ „Buk. Nachr.“ 5265 із 8./V. 1906 ст. 3). Давно лише, чомуж в виду сего кацапи звуть себе altruthenische Partei а не altrussische? От нещасна та консенвенція запроданців!

Довгі часи вони самі підносили в царославній безвинній жалі на ромунизаторську роботу консисторників, приписуючи прим. іменованя Калінескула — єзуїтській інтризі (!), а там пішли бити чолом перед ромунизаторами, стараючись — однак безуспішно — паралізувати домаганя Русинів. В слід за тим виступають із жалобами на те, що вчера хвалили і звуть себе Русинами, а не раз оголошують, що вони Москалі. Командантам буков. кацапів очевидно розум відмаляв послуху! Та ті всі заяви не без користі. Домаганя їх тільки стверджують руські жалоби, а послядня публікація в „Buk. Nachr.“ доказує наглядно, із ким створив спілку митрополит Репта! Спілка російско-румунська булаб і не зла — та не на Буковині. Православні Русини не можуть гадати байдуже на таку пропаганду в своїй церкві і коштом тої церкви і одинокий вихід мусять бачити в поділї єпископії на волоску й руську, до чого безперечно прихилили ся й міродатні круги, провіривши об'єктивно, що дїє ся тепер у буков. прав. архієпископії, до чого стремить єї голова, що так надуживає колишнє довіре найвищого патрона православної церкви на Буковині!..

Посли з України до „Государственной Думи“.

Вибори до „Государственной Думи“ доходить до краю. Помимо всіх утисків і страшних насиль вибрала Росія таких послів, що стали для петербургських урядовців незвичайною несподіванкою, але несподіванкою дуже прикрою. Не помогли ні масові арешти ні розстріли ні подвиги чорної сотні, народ не дав ся залкати ані обманути! Хоч система виборів російських так скомбінована, що прим. мужицькі голоси переїжджує ся чотири рази, поки приїде до вибору посла — то в „Государственную Думу“ увійшли подвальною більшістю послі опозиційні а головню член конституційно-демократичної партії „Народньої Свободи“. Партія „30. жовтня“ задля своєї умірюваності перепала, крайніші партії від „кадетів“ теж не мають багато своїх заступників через те, що вони хопились тактики бойкотування виборів до „Думи“, та се відтак не виявилось практичним засобом.

Найвідрадініші для нас в сій справі — се вихід виборів на Вкраїні, де в сувереч оголошеної засади, що нас нема, не було і не буде повиходили послами й визначні українські ділачі. Правда, урядові російські бюлетени дочисляють ся всего 2 укр. послів, але рахунки рос. урядовців не вперве виявляють ся — свідомою неправдою! Загально беручи, винали на Вкраїні далеко краще на дівім боці Дніпра, чим на правім. Раз тому, що там не перевелась ще традиція давньої автономії і волі за часів козацьких, а друге, що там велась уже давно агітація між селянством, якої на Волині й Поділлі було надто мало. Значну перевагу між послами з України мають селяни. Поділе прим. вислало тільки послів-селян. Своєю причиною має се в недовірю мужиків до інтелігентів, які після них не по-дають в „Думі“ про найважнішу для них справу — се то про землю. Не без „заслуги“ лишив ся в тім

справі і уряд, який надіє ся, що із селянськими посланими швидше собі порадить в „Думі“, чим із посланими інтелігентами. Тільки в сій справі повинен помітити ся, як вже в не одній справі досі. На се вже вказує й те, що сел. послі, яких уряд вже отягує за годі в Петербург і закатує в даровий харч і т. д. під опікою правительственої креатури посла Еробіна — здебільше вже подякували за се приміщене, щоб мати вільну руку! Знаючи інтерес, з яким відносять ся наша громада до перших українських послів, подаємо тут декілька свідеток посольських за закордонними часописами:

Володимир Шемет.

В Полтаві 16. цвітня на зборах виборців від губернії обрано на посаду до державної Думи Володимира Михайловича Шемета, одного з молодих віком, але енергичних і ширих оборонців української автономії.

Родив ся В. М. Шемет 1. липня 1873 року в хуторі Олександрівці, коло Лубен, в заможній родині ділчів Шеметів. Як і по всіх панських родинах України, перше виховане давали молодому Володимирові московське. Та ніяке виховане шкуче не могло винищити тої обстанови української, яка на кожному кроці зустрічала дитину, починаючи від няньки України і кінчаючи хлопцями, невольними часто товаришами. Через те українська стихія залягла міцно в душу хлопця. Московське ж форла тільки дуже поверхово захопила його душу.

Десяти років понав Володимир Михайлович в лубенську гімназію. Тут почалась його українізація і демократизація. Треба пам'ятати, що Лубні — наскрізь українське місто. Лубенська гімназія належить до невеликого числа середніх шкіл, де мова учнів ще органічно українська, бо вільною вона не вміють балакати. В гімназії українська стихія у Шемета дістала дуже сильну підтримку й даліший розвиток. На жалі в література, ні товариство, ні які інші засоби не прийшли на поміч йому, щоб перетворити се неспівоме почуте в духовий судільний образ. А все се прийшло значно пізніше. Гімназичні роки минули ся дуже непродуктивно для д. В. М. Шемета. Кінчати гімназію довело ся йому в Петербурзі. В Петербурзі ж почав він і своє студентство, поступивши на естетичний факультет в 1890 році.

Петербуржське життя вразило чуле серце. Все здавалось тут чужим, непривітним. Страстно хотілось свого, рідного, близького; хотілось української пісні, українського слова. Страшенно тягло на Україну до дому; українська стихія давала себе чути. Але ме-свідомо ще, не перенята духовим стремлінням, вона виділяла ся в неясних поривах, в почутах незадоволення, бажаня. Кобзар Шевченко став його настольною книжкою. Він дуже широк відвідував всякі українські вечери, концерти, панасиди по Шевченкові, але хотілось чогось вишнього; душа шукала задоволення духового. Він в той час нічого не знав про український рух; коли раз попала якимсь то побитом йому до рук книжка „Записок наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка“. Звідти довідав ся він про Галичину, про культурно науковий там рух. Потім йому удалось завязати деякі знайомства з петербуржськими Українцями, від яких він трохи дізнав ся про український рух. Се було до Різдва 1892 року, а після Різдва він уже був студентом київського університету.

В Києві В. М. Шемет зараз же попав в українське коло. Через деяких земляків він приєднав до української студентської громади, а потім познайомив ся з такими видатними представниками руху, як Ковалевський, Микола Васильович, і Кониський О. Я. Київ мав надзвичайний вплив на Шемета. Тут склали ся його переконання, стремління. Тут він став ширим демократом, прихильником Драгомановських ідей. На творах сього духового ватажка складав він свої погляди, як і богато тодішніх Українців. Ковалевський, ширий революціонер, прищипив своїм слухачам вільнолюбні стремління, ненависть до існуючого ладу, політичний радикалізм. Кониський же надав сьому загальнолюдському стремлінню до волі українську національну форму, вплив націоналістичну струю. Переявши ся скоро новими ідеями, В. Ш. виступив сам з пропагандою їх серед молодіжні в своєму рідному городі Лубнях. Не дивлячись на те, що се є наскрізь стихійно українське місто, перші кроки В. Ш. в пропаганді свідомості зустріли глуху, а то й отверту опозицію. Тяжкої боротьби довело ся зазнати йому, доки удалось витворити там гурток молодіжні, що широк перенялась українськими, демократичними ідеями і виступила разом з Шеметом з пропагандою їх. Війма засобами користував ся В. Ш., аби викликати серед громадянства інтерес до України, до українського слова. Він почав скрізь балакати по українському. І сим викликав сенсацію, обурення, насмішки, а потім, нарешті позату. За те з'організувавши гурток, — українську громаду, він служив звязком поміж Києвом, як осередком українського життя, й лубенською молодіжню: діставав книжки українські, читав відчити, знайомив з історією руху. В той час ще не можна було з такими річами виступати перед широким суспільством. Гурток український ріс, завязували ся зносини з учителями, фершалами, — одно слово з сільською інтелігенцією, а через їх українська думка йшла на село.

Але така діяльність викликала серед панства та бюрократії велику ворожнечу проти В. М. Шемета. Поліція дуже скося на його діяльність. Посипали ся доноси. А наслідок їх — туси. Та як з мішка. Не встигне від одного очуняти, як зараз і другий. Що року по два, по три туси. І кожен раз нічого не можуть знайти, прич якої небудь нещасної закордонної галицької книжки.

Після університету В. Ш. оселив ся спочатку у себе на хуторі, де почав хазяїнувати. Але швидко кинув, бо побачив, що при теперішніх умовах тяжко хазяїнувати без того, щоб не входити в постійні суперечки з перекопаними, особливо тепер, коли селяне почувають таку потребу в землі.

Після хазяїнування не довгий час служив по міністерству хліборобства „інструктором по табаководству“. Та швидко, — менше чим через рік, — дістав він телеграму з міністерства, що по ходатайству полтавського губернатора його увільняють від служби. Так і скінчилась його чиновницька кар'єра. Вернувшись знову в Лубні, понав він в городську думу гласним.

З того часу починаєть ся його громадська діяльність перед широким колом. Склад лубенської дума дуже поганий. Все це переважно народ байдужий до громадських інтересів.

В думі його голос був майже одинокий. Але не дивлячись на се, він енергично виступив в обороні бідності, справедливої розкладки городських податків і широкій муніципалізації. Скізав, де тільки можна було, обступав ся він за українські інтереси. Так він енергично виступав в думі, щоб заведено було городський історично етнографічний музей, — і добив ся того, що дума згодилась ся асигнувати на сю справу гроші. В учительському товаристві, в сільсько-хазяїнському товаристві також виступав він не раз з докладами про потребу заведення по українських школах української мови і знесення тих виключних законів, що сковували М. Вагала, в громадському життю в Лубнях він брав дуже діяльну участь, виступавши оборонцем вільного слова і вільних порядків. Коли почали ся „свободи“, він зараз же заснував часопис для народу „Хлібороб“, де помістив ряд статей. Коли видано було закон про вибори, поступові елементи в Лубнях, що належали до різних партій, склали блок і виставили його кандидатом у виборці. В Полтаві він виступив, як представник українських партій демократичних, і дістав 88 записок, що пропонували його в посла від Полтавщини. Забалотирований в першу балотировку, коли ніхто не дістав більшості, він при другій балотировці дістав 101 голос, — третім по числу.

Ми певні, — додає від себе до сеї свідетки „Гром. Думка“ — що новий посол енергично виступить в Думі в обороні українського діла і автономії і положит початок заснованя українського кола.

Політичний перегляд.

Переговори у президента міністрів кн. Гоген-льоге. Новий президент міністрів розпочав в суботу переговори з подинокими партіями в парламенті. З дотеперішних переговорів, котрі відбув кн. Гоген-льоге, не можна знати, які деталі пляни що до теперішньої ситуації має новий президент міністрів. Одно певне, і що сильно зазначив кн. Гоген-льоге, що має поручене корони, конечно перепровадити виборчу реформу. Що до проекту бар. Іавча, то виходить, що новий президент не буде його точно держати ся, але після потреби поробить в ній на підставі ком-прімісу партій потрібні модифікації. Що до парламентаризації кабінету, то кн. Гоген-льоге є прихильником тої думки зі взгляду на відносини на Угорщині, однак хоче справу так попровадити, щоб через парламентаризацію не потерпіла виборча реформа. Бо справа виборчої реформи тепер найважливіша справа. В суботу прийняв кн. Гоген-льоге на конференції др. Дершату, провідника німецької людської партії, як доносить „Deutsch-Nation. Koresp.“ Конференція тривала майже півтора години. Др. Дершата виловив президентови міністрів погляди німецької людської партії на справу виборчої реформи, на справу парламентаризації кабінету, на відносини до Угорщини і говорив дещо подрібніше про вистрій, який панує в парламентарних кругах. Президент міністрів заявив, що він стоїть рішучо на становищу загального і рівного права голосованя і уважає перепроваджене реформи державної конечністю і буде старати ся її як найскорше допровадити до пожаданого кінця. Що до поновного скликання парламенту, то думає, що найскорше буде можна його скликати на 15 мая; що до парламентаризації то заявив, що до тепер не виробив собі в тій справі леного пляну, але в принципі не є противником парламентаризації. Відтак прийняв кн. Гоген-льоге у себе посла др. Іроса і держав з ним довгу конференцію. Кн. Гоген-льоге зазначив конечність перепровадженя виборчої реформи і заявив, що є рішучим прихильником загального і рівного права голосованя. Відтак просив, щоб його підперти в перепровадженю сего важного діла. Др. Ірос зазначив, що німецька поступова партія готова його підперти, коли він подасть такі умови, на котрі зможе згодити ся партія, котру він заступає. Се наступить коли число німецьких мандатів буде відповідно побільшене, а поділ мандатів і порядок виборів буде відданий в охорону кваліфікованої більшості. Кн. Гоген-льоге зазначив, що виборча реформа мусить бути перепроваджена і що він сподієть ся, що йому удасть ся допровадити до порозуміння між Чехами і Німцями. Др. Ірос звернув ся остаточно до президента міністрів з просьбою, щоб він добав про те, щоб Німців в національних справах не стрівула яка неприємна несподіванка, як се бувало послідними роками.

Борба з пелягрю на Буковині.

Як відомо, сильне розширене пелягри на Буковині споводувало краевого президента др. Блілєбєва вже тамтого року підняти енергичні міри в цілі побореня сеї людської хвороби. Яко одно з найважливіших средств для побореня пелягри, як також для ліченя і поліпшеня гігієнічних відносин хорих на пелягру постановлено урядити по громадах, де найбільше розширилась пелягра, пекарні і харчівні. На ту ціль дало центральне правительство 15.000 кор. а краєве правительство 5.000 кор. Ц. к. краєве правительство ужило тих грсший на уряджене харчівнів і пекарнів, як також на закупно хліба для хорих на пелягру. Такі заклади уряджено в Раранчу (пов. Чернівці), в Волівці (пов. Радівці), в Темівцях (пов. Сучава), де було найбільше хорих на пелягру. Про кошти, час існування закладу, фреквенцію і успіхи харчівнів подає точні інформації слідуєчий вказ.

Вказ управи харчівнів для хорих на пелягру в 1905 р.

Виназ спеціальний		Громади, в котрих заложено харчовий										Харчовий в закладі
		Рарацие	Васлошній	Воловець	Телівий							
Висота дахів в королах		4640	2460	6840	5800	19740-90						
Винаем помешканя на заклад в кор.		578-80	180-62		1586-64	3745-56						
Конта громадського урядження в кор.		1105-6	68	362-50	213-36	754-42						
Видатки на персонал в кор.		1064-04	44	1260	414	27820-04						
Конта закупки вівтугалів і олаху в кор.		2782-66	444-08	3539-77	3228-01	10044-52						
Готівка, одержана 1. жовтня 1905 в кор.		154-44	1623-30	277-73	357-99	2413-46						
Вартість інвентаря в кор.		160	68	362-50	213-36	743-86						
Згад. число денно роздаваних порцій		5787	1522	6535	5005	18849						
Пересічна вартість денної порції в сот.		77-3	18-1	100	108	—						
Числ функціонанца закладу, днів		169	32	153	151	504						
Май		20	—	49	21	90						
Червень		26	—	52	37	115						
Листопад		38	—	62	38	128						
Серпень		46	—	51	38	135						
Вересень		49	49	50	38	186						
Значний позитивна		вар. 17	заг. 38-0	вар. 28	% 53-8	вар. 33	% 87-0	78	57-4			
Незначний позитивна		25	65-6	19	30-6	5	13-0	49	36-8			
Здачі позитивна		2	4-5	6	9-6	—	—	7	5-1			
Позитивна		1	3-0	—	—	—	—	1	0-7			
Виназд смерти												

сяців. В тих місцях уділявано хорим на пелягрю поживу без кукурудзи. І так на снідане хліб і молоко, на обід рибу, м'ясо з хлібом. Наслідки тої акції треба признати за дуже корисні, коли зважити ся великий процент (94-2%) хорих на пелягрю, котрі опускали заклад в поліпшенім стані. Через заложене тих харчівень в областях, навіжених пелягрю, роблено заходи не тільки в цілі лічення хорих, але також в цілі поучення населення, в який спосіб ладити тану, відповідну до відносин на селі, вільну від кукурудзи поживу. Незвичайно корисні результати, які досягнуто завдяки харчівні для хорих на пелягрю, споводували краєвого президента д-ра Блайзена провадити акцію закладання харчівень в збільшенім обемі в 1906 р. і постарати ся, на скільки його вплив на те дозволить, о удержане потрібних на се фондів. На 1906 р. уділило міністерство внутрішніх справ на сю цілі 15.000 кор., міністерство просвіти і віроповідання з засобів гр. прав. релігійного фонду 10.000 кор., краєвий сойм 15.000 кор. На засіданні комітету для поборювання пелягри, що відбуло ся під проводом краєвого президента д-ра Блайзена, постановлено урядити в 1906 р. харчівні для хорих на пелягрю в сіл дуючих громадах, уміщених для красшого перегляду на повисій таблиці.

Отворене тих харчівень наступить в найблизшій часі. За ініціативою ц. к. краєвого правительства піднято акцію в цілі потворення повітових комітетів для боротьби з пелягрю. Задачу тих повітових комітетів було би поучувати населення про причини, симптоми і небезпечність пелягри, остеречи людність перед споживанем недозрілої або поспованої кукурудзи і ділати в напрямі поступенного обмеження управи кукурудзи.

Телеграми „Буковини“.

Дня 8. мая 1906.

Відень. Парламент збере ся на ново аж 16. — Вчора конферувал кн. Гогенльог із „головою руского кляубу“ Юл. Романчуком.

Петербург. Царський указ наказав міністрови маршарки реорганізацію генерального штабу ради реконструкції флоту. — Царський указ іменує сенатора Кавмана міністром просвіти, Стірнського шефом управи рільництва.

Турин. 20.000 ткачів за страйкувало, домагаючись зменшення часу праці; вчора намагались страйкарі здержати рух трамваїв. Вечером прийшло до конфлікту з поліцією. Поліцію обкинено камінем. Офіцир і кілька поліциантів ранені. Поліція дала огни з револьверів. Двох демонстрантів легко ранених а один тяжко. Вечером настав супокій. Нині ухвалила конференція заступників робітничих товариств, в якій брали уділ також соціалістичні радні мійські, проклямувати генеральний страйк. Достав до шпиталів і публікування часописів страйк не обов'язує.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. мая 1906.

Польський голос із Буковини про кн. Гогенльог. Найбільш холодно а то й ворожо прийняв іменоване князя Г-ге президентом міністрів преса польська. Майже кожда польська часопись закидає йому ворожі думки супроти Поляків, а доказом того має бути те, що кн. Гогенльог, будучи президентом Буковини, мав фортунувати Русинів. У „брати“ Поляків дрібка справедливості, оказана ким небудь супроти Русинів, виходить на — польську кривду. Се вже просто нечуване. На оттаку нуту настроєна й довша допис із Буковини, поміщена в недільнім числі органу Менелка, чим там „Slowa polsk-ogo“. Дося було відоме, що кн. Гогенльог за часу свого побуту примирив національні ворожнечі на Буковині, через висуване на перший план справ економічних. За теж вшепольський орган відкриває, що за єго управи на Буковині розвельможнили ся національні борби (!), ба „усталювала ся ще й геґемонія радикальних елементів (!)“, яка доведла до того, що по його відході, пос. Н. Василько на чолі розполітизованого духовенства (!) і пар. учительства перейшов в опозицію. На таку глупу й неправдиву плутанину може здобути ся тільки „орган польського владості“ з под Грудка“. Пос. Н. Василько на чолі кацапського й волоского полієства — треба було фантазії чимало! В дальшій часті статі надкає ся єї дописуватель, що спілка Поляків з Волохами і Німцями є дуже хитка, та що реформа виборча соймова і громадська буде для буков. Поляків (-ділчів) дуже безоглядна. Свідомість — „добра річ, тільки шкода як приходить по часі“. Члени реакційної більшости буков. признають свою взаємну приязнь і спільність інтересів що раз краще.

Дирекція ц. к. П. Гімназії на услугах румунських демонстрантів! Діють ся річі просто неправдоподібні! Ось вже від довшого часу пішов дир.

ц. к. П. Гімназії. К. Козак на услугах буршів з „Висо-він“-а то передовсім акад. Цюц, у вишукуванні свідків для него проти того, хто йому мав примкнути розвистаний пищик підчас того, як члени рускої депутації, вертаючи з Відня, передавали цісарську відповідь у справі церковній. Доходить до того, що переслухує ся ученика в присутності бурша і винищує ся єго, чи хто не видає, що д. Х-у бив Цюц, ба що більше, поручує ся в канцелярії ученикови, аби він шукав за свідками і т. д. Вибачте ц. дир. Козак, але директору ц. к. Гімназії зовсім не личить прибирати ролі вивідуючого органу ромунизаторів, а вже зовсім не вільно йому до ролі ромунизаторів шпідлів сплутати учеників бодай т. зв. рускої Гімназії. Сподіємо ся, що в сій справі не будемо потребувати розписуватись більше і звертатись о інтервенцію до ц. к. ради шк. краєвої.

Рільні страйки вибухли спорадично в Галичині в деяких селах повіту заліщицького, томацького, бобрецького і бучацького. Причиною страйку усяди нуждення платити. Хибань не треба додавати, що політ. органи уживають всіх средств, щоб стероризувати селян до покірливості супроти панських дворів.

Несподіваний вислід ревізії. Берлінський „Lok. Anzeiger“ доносить про таку цікаву історію. В наслідок анонімного донесення переведено ревізію на замку кн. Вредого в Базедорф (в Мекленбургії) в не-присутності князя, який тепер разом із жінкою подорожує по Іспанії. Ревізія наїшла у єєго „благородного“ потємка — безліч срібних застав із першорядних готелів, які він очевидно забирав собі домів „на пам'ятку“. В наслідок сего мав слідчий судия видати приказ арештувати кн. Вредого.

Порука за пакунки, зложені в гардеробах на двірцях австрійської державної залізничної. На підставі існуючих регуляційних приписів відкидали до тепер австрійської державної залізничної всяку поруку за пакунки, складані подорожними в гардеробах на залізничних двірцях. З тої причини, в припадку знищення або ушкодження тих пакунків, могли подорожні звертати ся з претензіями лиш до служби, призначеної залізничною управою до обслуґи по гардеробах. Сі приписи ставовили в останній часі предмет горячих нападів зі сторони подорожуючої публіки, при тім висловлювано нераз зі сторони публіки бажане, щоб управа залізничної переняла на себе поруку за ті пакунки. З того згяду повзшло міністерство залізниць, застерігаючи собі загальну регуляцію тої справи на пізнійше, тимчасову ухвалу, що від 1. лянця 1906 р. за страчені або знищені пакунки, зложені на залізничних двірцях, буде платити управа залізниць відшкодоване до 100 кор.

Абонамент на перонові карти на залізничних двірцях. На проєсби, напливаючі з різних сторін, впровадила австрійська державна залізнична управа перонові абонаменти в ціні 4 кор. місячно. В цілі численнішої продажі тих абонаментових карт звичаєть ся на них ціну від 1. мая 1906 р. на 3 кор.

Убийство священника сповнене священником. В Мурцау в Іспанії убив священник Мораліс єзуїта Мартінеда, а після того відбрав собі сам життя. Причина сего небувалої події невідома.

Оповідки, іменованія і т. п.

На недільних загальних зборах „Народного Дому“ в Чернівцях вибрано ось виділними: надрадника Володимира Ясеницького, проф. д-ра Ст. Смал-Стоцького, директора д-ра Володимира Филиповича, проф. Омежана Поповича, проф. Антона Кліма, проф. о. Євгенія Семану, д-ра Михайла Литвиновича, о. сов. Мелетія Галіпа, учителя Опанаса Руснака, інсп. Ник. Спінчула; заступниками виділних вибрані: учитель Юрій Кавула, проф. др. Митрон Кордуба, др. Кость Клим, проф. Николай Ісєненко і проф. Роман Цегельський; до надзорчої ради вибрало ся членів: проф. о. Дениса Єремійчука, секретаря суду Михайла Кородевича, проф. Володимира Кмачкевича, а як заступників: проф. Юстина Пігуляка і о. Юрія Калпівюка.

До гр.-пр. учительства на Буковині. Важну і завзяту борбу веде наш православний нарід з своїми ворогами а справа на церковній полі. Наші щирі заступники, а особливо наш посол Пігуляк, докладають всіх своїх сил, щоб кривди сі усунути. Та — на жаль — ми в сій згляді подішени не добачували. Тому-ж то й виїхала депутація до Відня, щоб нашо-му наймилостивішому монархови донести о всіх кривдах, які нам, православним Русинам, заподіяли і які й далі діють ся. Про вислід сєї депутації, про щирі цісарські слова повідомля пов. читачів часопись. Та ворогам руского народу се стало не влад, і вони що завзятійше почали старати ся, щоб наші оправдані бажаня на церковній полі не здійснили ся. Але чей-же правда побідить мусить! Ото-ж ми православні народні учителі, ми, що знаємо найліпше горе і лихо нашого бідного, покривдженого, але нам любого і дорогого народу, ми, що провадимо нарід до ліншої долі, що маємо довіре народу, станьмо і в сій випадку отверто до борби з ворогами православних Русинів, бо сі вороги є й нашими ворогами. Станьмо ми в обороні цвіту народу, нам порученої молодіж, що також прагне за релігійним освітнім. — В великій пам'ятній хвилі поможім нашим

щирим послам вибороти наш православний руский нарід з „єгипетської“ ромунизаторсько-кацапської кор-миги! От тому то звертаємь отесю дорого до „Евз. комітету руск. уч. на Буковині“ як і до ви. товари-шів з Черновців і черновецького повіту, щоб були да-склаві заняті ся справою скликання віча гр.-пр. уч-тельства цілої Буковини, щоб урядити, яке стано-виско зайняти нам в сій справі. Добре було-б, як би Виділ „Е. к.“ скликав збори православних учителів з Черновців і охресности, та — порозумівшись в сій з рускими послами — означив день скликання віча. — С. К.

Із центр товариства „Руска Школа“ в Чернів-цях. Просимо вілі: Ваші! в ську, Сторожниє п-ку і Серетету, щоби як найкортше прислали свої справозданя. — А. Клим голова, Н. Карбулицкий секретар.

Прилюдна подяка. З нагоди представлення на добродійні цілі, даного дня 25., 26. і 28. цвітня, зложено комітету в надплат і добродійних датків: кр. президент др. Блайзена і п-ні Блайзена 200 кор., краєвий маршалок бр. Василько і п-ні бр. Василько 200 кор., митрополит др. Рента 100 кор., бурмістр др. Райс 100 кор., Марко Фішер 200 кор., директор Брехер (віденське банкове товариство) 100 кор., директор Буритин (галицький банк гіпотечний) 100 кор., радник краєвого суду др. Вайсельбергер 50 кор., бр. Кохановский 50 кор., п-ні Бабете Штайнер 50 кор., п. Бродовский 50 кор., бр. Август Вільдбург 50 кор., др. Павло Штайнер 45 кор., п-ні Лулу 30 кор., полковий лікар др. Райтман 25 кор., Емануїл Фльддор 20 кор., п-ні Крісманіч 20 кор., п. Михайло Ромаш-кан 20 кор., п. Вольф Собель 16 кор. 50 сот., проф. др. Вольф 6 кор., бр. Ол. Мустаца 6 кор. і п. Вал-тістер 2 кор. 60 сот. Відтак дарувала мійська рада бігетний податок в квоті 201 кор. 30 сот., яко своєю субвенцією добродійному підприємству, товариство елек-тричного освітлення уділяло значного опусту, а ін-спектора поліції і уряду будівельного зрєкла ся на-лежних ім оплат. Комітет почуває ся до обов'язку за всі ті датки висказати всім добродійм сердечну по-дяку. — За комітет: бр. Еліза Василько, Антон Захар.

Стипендії. В шкільнім році 1906/7 буде надана одна стипендія в квоті 1.200 кор. для слухачів меди-цини із стипендій, утворених найвищим розпорядже-нем з 29. грудня 1896 р. з греко-прав. фонду для си-нів буковинських греко-прав. священників. Кандидати на слухачів медицини мають вносити подання о уді-лені тої стипендії безпосередно до Виділу краєвого, а слухачі, вписані на університет, в дорозі приписан-ій університетськими приписами. Подання треба вно-сати найдалше до 1. серпня 1906 р.

Із штуки і літератури.

„Селянський театр“. Сїй неділі відіграє знову дружина згадавого театру комедію Карпенка-Карого „Сто тисяч“, в сали п. Шматітка в Садагурі. — Ціні місць: Крісла перворядні 2 Кор., другорядні м'я 1 Кор. 20 сот., Партер 50 сот., для пп. „Січо-виків“ вступ 20 сот. — Початок о годині 8-ій вече-ром. Прибувайте!

Хмельниччина в Галичині на підставі матеріялу зібраного і обробленого д-ром Ст. Томашівським. На-писав В. Будановський. Львів накладом Вячеслава Будановського. 3 „Загальної друкарні“ у Львові, Ака-демічна 8. 1906. — Ст. 45 + 3 пен. 8-ки. Ціна з пере-силкою 33 сот. (без пересилки 30 сот.). Набувати можна в: Адміністрації „Світ“-а у Львові.

Нова укр. часопись. Київський губернатор дав д. В. О. Коловському дозвіл видавати в Києві щоденну часопись „Українська Газета“.

Редакція щоденної часописі „Слобожанщина“ оновілає читачів, що через незалежні обставини ре-дакція вважає необхідним часово припинити виданя часописи, аж поки не пічне функціонувати виключно Українська друкарня, для організації якої вже зроб-лені заходи Товариством Українських друкарів „Тур“.

Посмертні вісти.

В Чернівцях помер вночі на понеділок о. Ам-вросій Ша н к о в с к и й, вислужений проф. Гімназії, поч. горожанин Коломиї. Покійний був якийсь час за-ступником директора коломийської Гімназії, а відтак учителював у Львові і Чернівцях, аж в р. 1892 пішов на відпустку. Від того часу ражений апоплексією, яка відбрала йому навіть мову, пролежав довше 14 літ, аж тепер віддав Богу духа. Покійний був у 70—80 роках одним із головних діячів московофільських на Буковині і працював також на полі літературнім. Розумієть ся, що рід його характеру і висота знаня не давала йому сходити до таких засобів як тепе-рішні послугачі Волохів і т. и. Похорони відбудуть ся завтра о 9 й год. рано. — Передвчєра помер тут в 58 р. життя суд. сов. Юрій Ісєчєскул, шваґер посла Николая Василька. — У Львові помер Антін Каліна, професор граматики славянських язиків на тамошнім університеті, в п'ятницю дня 4. мая. Проф. Каліна належав до красших польських наукових сил львівського університету. — У Відні помер в 29 р. життя адвокатський кандидат др. Мартин Вайсман, колишній редактор „Cz. Allg. Ztg.“ — В Кутах помер тамошний парох і бувший посол соймовий Теодор Лісєвич в 77 р. життя. Покійний належав до стов-пів московофільства в Гуцульщині. В. ім п.!

Звичайні загальні збори Рускої каси пожичкової і щадничої для громади Кліводня, стоваришених зареєстрованого з необмеженою порукою, відбулись ся на 20. мая 1906-го р. в 3. годині пополудні в шкільнім будинку, з слідуємим денним порядком: 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини. 2. Внесок Ради надзорчої до тично справоздання, замкнення рахунків і білансу за рік 1905 ий, звільнене старшини, касиера і Ради надзорчої і розділ чистого зиску. 3. Вибір старшини і ради надзорчої. *Іван Архін, начальник.*

Весняні загальні збори каси пож. і щадничої для громади Карапчів н. Ч. ст. в. з. н. п. відбулись ся дия 13. мая 1906 звичайним денним порядком. *Старшина.*

Лікар дитячих недуг 67 2—3
Др. О. ГЕНІХ
мешкає і ординує
від 4. мая 1906 при улиці
Рускій ч. 18. Чернівці.

Перша заповідь!

Шануйте ся
і тримайте в хаті запашну есенцію ростины ElsaFluidа маркою „Elsa-Fluid“,
яка при закатареннях, ревматичних болях, ревматизмі суганій, подяках, корчах, болях рук, ніг, голови, зубів, кривий нерві, мускулі, в пострілі (Hexenschuss), анкилозах, інфекцій, мігрені, немо ділає, усуває ослабіння, зміцнює, напіння, біле серце, глухоту, недуго очей, грудий, горло і латає горічкотий стан тих недуг.
12 малих флашків або 6 великих подвійних коштує 5 К. франко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 с., 48 малих або 24 подвійних 16 К. Дістати можна у вишодах E. V. FEL-LER-a, в СТЯБІЦІ, Elsaplatz (Кроація).
Поручаємо знаменито перичипаюче средство пігулки ФЕЛЛЕРА з маркою „Elsapillen“ 6 пудеточок 4 К. Ось дуже добре ділають итеріпних жолудкових, затвердінних і г. д. правдивий БАЛЬСАМ продає ся лиш 2 тунци флашочок по 5 К. франко. I. 45 7-10 с. н.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Черківці,
ул. Руска ч. 8.
(8—)

КОЛЕСО „ПАНЦИР“
є найсоліднійшою і у всяких турах найвитревалійшою машиною, заосмотреною дзвінком і ацетиленовою ліхтаркою, ташкою і приборами.
Дволітня гарантія за рамена і всякі фундаментальні части.
Ціна К. 95.
Торговля en gros Мітлер і С-ка, Відень 13 У. (Hüttelbergstrasse 27).
Богато ілюстровані цініки на жадане даром і оплатно. 58 4—5

Брак штучних навозів.
Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі оголошує
що має певні відомости, о браку і підношеню ся ціни суперфосфатів на осінь. Фабрики вже тепер шукають способів покрити своїх браків і тому ми по вчерашнім нашім оголошеню подаємо нині друге з горячим зазивом до наших П. Т. Хліборобів, щоби надали нам замовлення на осінь на суперфосфати вже тепер, а найдальше до 15 червня с. р., котрих ціна від 1. липня 1906 піднесе ся задля браку значно в гору. **Тим, котрі замовлять у нас суперфосфати до 15. червня продовжемо безпроцентовий кредит аж до 1. лютого 1907 року.**
Передовсім відносимо ся з тою справою до наших Читалень, до котрих рівночасно вислаємо до дзвників особну відозву. Всяки близькі пояснення в тій справі подамо кождому відверотно, а яких потрібно навозів чи томасину чи суперфосфатів, подає докладно наша книжочка „Де що про ґрунта і навози“ котру вишлемо кождому за надісланням нам готівкою, або в марках почтових 30 сотиків.
Дирекція.
61 2—5 ба

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.
Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

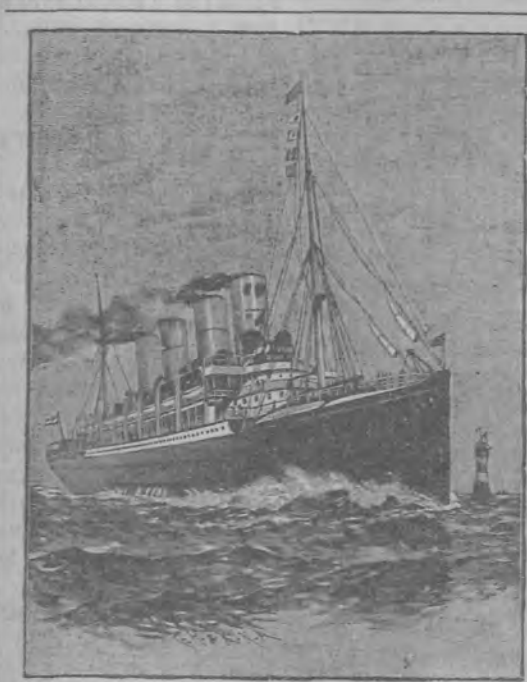
Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого
Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.
Товари обувні. Самостійна продаж каньска обув Гаттавай фірми Soule & Na для панів, панів і дитяч із франц. шкіри телячої шкіри і т. п. Черевики з фабрики Ф. А. Попера, в Хрудімі, амерігінгтон в Бостоні. Найбільший вибір обуви, Шевгеаух, америк. Bokscaif, із сатинованої домові і різні найліпшої якості.
Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів в ц. к. надвірних фабрик Heinz Ita P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino літ. Найновіший циліндри і клань.
Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужескі, білі і в різних красках найліпшого рода, а шовку, шкі, асфіру і п. модні ковпачики, маншети і хусточки до нося.
Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних средств до пленання волося і зубів. Все те з найперших фірм.
Парасолі. Etout cas чорні до подорожи з гаранцією на сезон в різних модних красках найліпшої якості. Для дам шовкові, півшовкові цо дуже дешевих цінах.
Артикули до подорожи. Ташки з замочками або без них, валізи нуделка на капелюхи, плади, мішочки на біле, парасолі коники на начинне, нецесарія, копі і т. п. шкіряні товари.
Зброя і амуніція. Стрільби, револьвери бельгійські і французькі фабрикати, як також всякі артикули до польованя.
Мужескі камізельки. Найновішої англійської моди в різних красках дуже дешево.
Конфекция дитячих убранных як: камізельок для панів, панів, дитяч, до того жакети і чепці.
За редакцію відповідає: Віктор Остроїч.

Неоціненним скарбом
для нещасливих жертв самонасила і тайних гріхів молодости є саална книжка Др. Іогана
Власна охорона
88 нападів із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Найліпше єт гождий хто терпить на страші наслідки того шлюгу, щари є поради ратують рієрочно тисачі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через шлюпу. 46 8—36
Книжка про подруже
Др. Регала із 39 ілюстр. Мого 3 К. тільки і К. 25 с. 1100. нині іт, книжок гравіє.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 10—52

Заряд друкарні „Рускої Ради“
звертає увагу інтересованих, що
всякі друкесорти висилає лиш
за попередним надісланем належитости або за посліплатою.

Певною річею є, що до
КАНАДИ або АМЕРИКИ
найліпше їхати переправою
М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,
бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шікарти до
M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Знамениті Ваги господарські і до важення худоби.
Если хочете дорбі
ПЛУГИ
купити, то удайте ся до
головного складу машин господарских
Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.
Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коней. Важить всего 45 ніль. разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**
Окрім сего поручаємо Льюкомобілі, Молотілки, Січкарки, і в загальї всілякі знаряди господарські.
Ксательськи на жадане дармо. 23 (15—30)
Всілякі синавки огнєві і до огороду.

До
Америци і Канади
найскорше перевозить через Роттердам славна на цілий сьвіт
лінія
Holland-Amerika
заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69.
18 (8—20)

Скларь радкові першої сорти.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2,
т. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламаций неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належності поштової. В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Православний Руский Народе!

Депутация православного руского народу на Буковині передала 26. марта с. р. цісареві пропамятне письмо о тяжких своїх кривдах у своїй сьвятій прадідній церкві.

Милостивий цісар зарядив строге слідство тих наших мук, які руский нарід терпить в своїй православній церкві від часів покійного митрополита Морара через 25 літ аж до сьогодні.

Вложивши свої кривди у руки цісарські, думали ми вичікувати спокійно рішення цісарської волі.

Не так неумолимий противник православного руского народу, теперішній митрополит Репта, що вступив цілковито в сліди страшного гонителя руского народу, покійного митрополита Морара!

Не вижидавши справедливого суду милостивого цісаря, викликав митрополит Репта найтяжших ворогів руского народу в краю, а ті зібравши яких 2000 волоских мужиків в Чернівцях, пішли 14. цвітня с. р. до митрополичої резиденції, щоби там звелічили тяжкого протавника руского народу на митрополичім пристолі. Крім яких 150 несвідомих руских мужиків, яких ті самі вороги руского народу загулили до Чернівців, руский нарід не брав участі в тім ворожій нам поході.

Вздівши, що руский нарід не дав ся з путя збити і непевний того, чи такий похід ворогів руского народу зможе захитати справедливу волю милостивого цісаря, рішив ся митрополит Репта сам піти між руский нарід від села до села.

В понеділок 14. с. м. розпочне митрополит Репта сей похід кіцманьским повітом від Шубранця і Валяви а закінчить его в п'ятницю 25. с. м. на Бурдеях і Ревні.

Православний Руский Народе! Ходить митрополитови о те, щоби вийти з руских сіл, або прославленому руским народом і тим доказати милостивому цісареві, що рускому народови в церкві ніяка кривда не діє ся, або видвинути себе на мученика, коли би ему в якім рускім селі якась людська пригода лучила ся.

Звеличувати митрополиту руский нарід не має за що. Митрополит Репта дозволяє своїм душпастирям руский нарід прозивати уніятами; дозволяє наше віковичне сьвяте руске євангеліє в руских селах поволи касувати, а намість того нам незрозуміле волоске впроваджувати; дозволяє душпастирям наші рускі товариства і культурні заведення люто поборювати; дозволяє їм руский нарід розєднувати і одних на других троюдити; дозволяє їм руский нарід всякими способами зневажати і збиткувати, а щирих душпастирів, що йдуть з народом рука в руку, переслідувати! Всі ті кривди, які терпить православний руский нарід від ворожих собі душпастирів, діють ся ізза відома і покривки митрополита Репти. За що-ж его величати?

Але й зневажати митрополита Репту тепер, коли ми нашу справу віддали в справедливі руки милостивого цісаря, не годить ся. Тому осторожно і спокійно, православний Руский Народе!

Осторожно тому, бо митрополит, скоро лиш вбере на себе мантию, то він вже урядувє, а тоді найменша зневага уходить за „релігійну зневагу!“ А се кримінал!

Осторожності треба тим більше, що вороги правдоподібно будуть старати ся наш нарід навіть дражнити, аби вмисне викликати бурю а по тім заповнити руским народом кримінали тай аби відтак мож цісареві на нас вказувати, що то ми за непевний і ворохобний нарід. Для того треба нам зробити все то, що хвиля від нас конечно вимагає.

Тепер найліпший час висказати митрополитови всі кривди руского народу у своїй прадідній церкві очі в очі, аби відтак не міг цісареві казати, що народови не діє ся ніяка кривда, бо нарід мовчить!

Тому постій, Руский Народе, за свої права! Хоть митрополит вибрав для свого походу по руских селах час горячої праці около сьвятої землі, то покинь на ту днину плуг і вискажи митрополитови в очі, що тебе болить, чого ти бажаєш! Пам'ятайте, що кожда громада повинна при сій нагоді не лиш за себе думати, але заступити ся за усі покривджені рускі громади, за увесь православний руский нарід!

Православний Руский Народе! Не дай ся неумолимим, зятятим ворогом руского народу збити з путя! Уповай на слово із уст цісарських! Милостивий цісар заповів в наші довголітні кривди вглянути докладно і жичливо! Вір в цісарську справедливість а не звірай ся більше на обіцянки ворогів. Коли би церковна зверхність хотіла була усунути наші кривди, то мала на се двадцятьпять літ часу! Вонаж сего не хтіла й знати, то найже тепер цісар рішає.

Православний Руский Народе! Не бій ся жадних ворожих зятій. Се послідні їх хитрощі!

За нами правда! Над нами Бог і справидлива рука цісарська!

Маймо серця наші горі! Буде справедливий суд!

Чернівці, 10. мая 1906.

Депутация православних Русинів у цісаря:

Николай Василько,

Тодор Левіцький,

др. Кость Клим,

Єротеї Нікулян,

Іля Семана.

Фридрих Ніцше.

Про війну та воїнів.

(Із I. ч. „Also sprach Zarathustra“.)

Переклав Ф. М. Коковський.

Не хочемо, щоби щадили нас наші найлучші вороги, ні ті, кого зі серця любимо. Позвольтеж, що скажу вам правду!

Брати мої в війні! Люблю вас з серця; я був одним із ваших. Я найлучшим вашим ворогом. Позвольтеж, що скажу вам правду!

Знаю ненависть і зависть вашого серця. Ви не є досить великі, щоби не знати ненависті й зависті. Будетеж досить великі, щоби не соромити ся сего!

І як не можете бути сьвятими пізнання, будьте бодай його воїнами. Се союзники й проводирі такої сьвятости.

Вачу чимало жовнів: колаб я побачив много борців! „Одно формою“ зове ся се, що вони носять: щоб не було одною формою се, що під нею криється!

Маєте бути такими, що їх око шукає все ворога — а вашого ворога. А де-хто з між вас ненавидить на перший погляд.

Ви повинні шукати свого ворога, вести свою війну для своїх думок! А як ваша думка поляже, то хай ще чесність ваша окличе ізза сього побіду.

Маєте любити суновий, як средство до нових воєн. А радше короткий чим довгий спокій.

Я не дораджую вам працю лиш борбу. Не раджу спокою, а побіду. Хай ваша праця буде борбою, а спокій — побідою.

Мовчати та сидіти тихо можна лиш тоді, коли має ся стріду та дук: інакше тільки балакає ся і сварить ся. Хай ваш спокій буде побідою.

Кажете, що добра справа осьвячує навіть війну? А я кажу вам: добра війна осьвячує кожду справу.

Війна та відвага зробили більше великих річей, чим любов ближнього. Не ваше співчуте, а мужество ратувало досі тих, що гинули.

„Що є добре?“ питаєте. Добре є бути хоробрим. Позвольте говорити малим дівчаткам: „добре є се, що гарне і що зворушує“.

Кажуть, що ви без серця: та серце ваше є справдішим серцем: люблю соромливість вашої сердечности. Соромите ся свого припливу, а инші соромлять ся свого відпливу.

Ви бривді? гаразд брати мої! Прибиріть ся величностю отим плащем бривдоти.

А як душа ваша стає великою, стає також і величавою, а у вашій величности є злість. Я знаю вас.

А у злості стрічає ся величний зі слабим. Та не розуміють один другого. Я знаю вас.

Вам вільно мати ворогів, яких можна ненавидіти, але не таких, якими треба погорджувати. Ви повинні гордити ся своїм ворогом: тоді поведжене вашого ворога є й вашим поведженням.

Бунт є достоїнством невольника. Вашим достоїнством хай буде послух. Навіть прикази ваші, хай будуть послухом.

Для доброго воїна звучить миліше „ти повинен“, чим „я хочу“. А все, що вам миле, повинні ви ще вперед дати собі розказати.

Хай ваша любов до життя буде любовою до вашої найвищої надії: а найвищою вашою надією буде найвища думка життя!

Але позвольте, що прикажу вам найвищу думку — вона звучить: чоловік є чимось, що треба побідити.

Так отже жити житим послуху та війни. Діло не в довгій житю! Котрийже воїн хоче, щоби його щадили!

Не щаджу вас, люблю вас з серця, брати мої в війні!

Так мовив Заратустра.

Політичний перегляд.

Раду державну скликано відручним письмом царським на вівторок дня 15. мая с. р.

Переговори у президента міністр. кн. Гогенльогге. Конференції президента міністрів з провідниками поодиноких партій в справі виборчої реформи провадити ся даліше. З оголошених комунікатів треба висити, що кн. Гогенльогге удасть ся допровадити виборчу реформу до щадливого кінця. Всі делегати стороництва висказують ся дуже прихильно про нового президента міністрів. В неділю прийняв кн. Гогенльогге на аудієнції президента Кола польського ір. Дзедушицького, Абрагамовича і др. Дудембу. Конференція мала характер інформаційний. Аж по перепроведженню переговорів із всіма партіями і по вислуханню їх жадань президент міністрів буде старати ся на поновних конференціях допровадити до компромісу. Як доносить краківський „Czas“ і „Gazeta Narodowa“, органи станчинів, загальне вражіння, яке зробила конференція на президио Кола польського, було додатне. Делегати Кола польського мали визначити, що вони зовсім не є противниками реформи а лиш задля охорони національних інтересів мусять відкидати проєкт бар. Гавча. Кн. Гогенльогге мав запевнити, що буде старати ся задовольнити польські національні жадання. Відтак конференція кн. Гогенльогге з проф. Пергелтом (нім. поступ. партія). Проф. Пергелт домагав ся передовсім побільшення числа німецьких мандатів з Чех і посполити, що всі зміни в поділлі виборчих округів залежать від квадзіфікованої більшості. Пергелт сказав по аудієнції, що відніе вражіння, що кн. Гогенльогге має намір перепроводити виборчу реформу ще сеї каденції, і що на разі не носить ся з гадкою парламентаризації кабінету. — Пос. Романчук представив жадане галицьких Русинів. Він застеріг ся рішучо проти того, щоб еwentуальне побільшене числа мандатів мало припасти лишень Полякам. Передовсім нічого не повинно бути на користь польського Кола, пожертвоване з принципу загального і рівного права голосовання. Коли-б се стало ся, Русини будиб примушени стати в рішучій опозиції до правительства. Також висказав ся пос. Романчук проти переведення автономії Галичини. — Пос. Пальой (союз словенських послів) поставив яко услівє зі сторони Словінців утворенє двох словенських мандатів для Каринтії. По конференції заявив пос. Пальой, що уважає перепроведженє реформи сеї каденції за неможливе, хоч кн. Гогенльогге вірить в таку можливість. З конференції молодоческих послів Пацака, Страньского, Крамаржа, Герольда і Зайка з кн. Гогенльогге подає „Slav. Koresp.“ комунікат, котрий стверджує, що конференція тривала дві години. Шеф кабінету висказав свої найвищі симпатії для чеського народу, котрий після його думки не має причини недовіри до правительства. Рівночасно заявив президент міністрів, що першою своєю задачею уважає перепроведженє виборчої реформи. Пос. Пацак рішучо заперечив, немовби то, „Чеський Клюб“ заключив з попереднім правительством, або з Німцями компроміс в справі виборчої реформи. Бесідник заявив, що „Чеський Клюб“ робить зависимим своє становище зглядом нового правительства від його заохочення зглядом справедливих приречень попереднього правительства. Відтак заявили делегати, що чеський нарід абсолютно не допустить до виборчої реформи, котраб кривдила чеський нарід. В дискусії піднесено, яке розгоряченє викликало поновне несниовненє приречень, даних чеському народові і обговорювано національні деаієрати. Про парламентаризацію кабінету не було бесіди. Кн. Гогенльогге запросив тих самих послів на п'ятницю на поновну конференцію, на котрій будуть предложені конкретні пропозиції що до виборчої реформи і що до становиска „Чеського клубу“. Оба прихильники виборчої реформи др. Ебенгох (нім. кат. стор.) і пос. Шустершиц (союз Славян) висказували ся дуже прихильно про нового президента міністрів і дуже оптимістично про шанси виборчої реформи. Пос. Ебенгох заявив по конференції, що уважає за річ певну, що кн. Гогенльогге удасть ся перепроводити виборчу реформу. Особливо добре вражіння зробило на нім то, що кн. Гогенльогге покликав також до співучасті консервативні круги. Вірноконституційні німецькі послы (велик. пос.) вказували на конференції кн. Гогенльогге на необхідні труднощі в справі перепроведженя виборчої реформи, радили його не ангажувати ся занадто, заховати свої сили і спосібності політичні на будуче. Пос. Сильвестер (нім. люд. стор.) заявив, що німецьке людсьє стороництво признає konieczність виборчої реформи, але мусить рішучо обставати при тім, щоб проєктвана виборча реформа в нічім не нарушила політичного становиска Німців в державі. Пос. Фрунке (нім. пост. стор.) вказав на те, що при нагоді виборчої реформи Чехи хотять полагити справу чеського языка і другого чеського університету на Мораві. Посол той застеріг ся проти того, щоб правительство сповнювало жадання Чехів і домагав ся, щоби розділ мандатів і означенє їх числа не залежали в будучности від звичайної більшості, але від більшості квадзіфікованої (2/3 гол.). Пос. Нутше заявив ся на конференції за пилоральним системою голосовання. Пос. Аврель Оичуа предложив президентови міністрів жадання буковинських Румунів. Пос. Н. Василько предложив жадання буковинських Русинів. Надто конференція з президент міністрів з кн. Шварценбергом, ір. Штірліком, бр. Парішом і ір. Сильва-Тарукою, котрі пред-

ложили жадання своїх стороництва. Крім того прийняв президент міністрів по раз другий президио польського Кола. Про сю конференцію пише львівське „Słowo polskie“. Добре поінформовані політичні круги запевнюють, що президио польського Кола на конференціях з кн. Гогенльогге в неділю і у вівторок заявила ся в принципі за демократичною виборчою реформою. Польські політики заявили новому президентови міністрів, що польське Коло занимало таке саме становище також і за президентури бар. Гавча. Однак бр. Гавч своїм поступованем унеможливив польському Колу приступленє до компромісу. Є се доказом дипломатичних спосібностей кн. Гогенльогге, що він послуговує ся методом, котра уможливила обостороннє довіре. Компроміс в справі демократичної виборчої реформи мусить опирати ся на слідуєчих точках: 1. Призначенє більшого числа мандатів, як се призначав проєкт бар. Гавча. 2. Відповідний поділ мандатів. 3. Узгладненє поодиноких автономічних жадань. На такий підставі мав би бути заключений компроміс. З того, що говорять польські політики про кн. Гогенльогге по відбутій конференції, можна висити, що компроміс на тій підставі дійде до кінця. Галичина мала би одержати 100 мандатів і автономію в справі шкільництва. Що таке полагодженє справи для галицьких Русинів було би крайно некорисне, про те нема що й говорити.

Вибори у Франції. Дня 6. мая відбули ся вибори до посольської палати у Франції. До виборчої боротьби виступили три головні стороництва. Соціалісти, котрі поділені перед тим на кілька фракцій, злучили ся разом і ставили кандидатів в 400 округах, радикали, республіканці, консерватисти, монархісти. Після справоздання вислідів виборів є слідуєчий: із 424 послів вибрано: 77 консерватистів, 26 націоналістів, 56 прогресистів, 64 республіканців з лівіці, 83 радикалів, 74 радикальних соціалістів, 10 незалежних соціалістів і 32 сполучених соціалістів. Поміж вибраними знаходять ся: міністер просвіти Бріан, міністер війни Ешлен, міністер маринари Томсон, президент кабінету Сарієн, міністер торгівлі Думерже, президент палати Думер, Брісон, Мілеран бувший соціаліст і міністер, міністер публичних робіт Барту. Так отже мимо енергічної агітації зі сторони консерватистів, склад палати посольської для неї зовсім не поліпшив ся. Більшість палати стратила 10 а зискала 35 нових мандатів. В 154 округах має прийти до стислійших виборів, котрі правдоподібно впадуть в користь поступових республіканських послів. 11 вислідів виборів ще невідомі. При теперішних виборах голосувало в цілій Франції 8,900,000 виборців, отже о 800 тис. більше, чим у р. 1902. На радикалісоціалістів упало 3,100,000 голосів, на республіканську лівіцю 850,000, на незалежних соціалістів 160 тис., на умірованих поступовців 1,170,000, на лібералів 1,240,000, на консерватистів 300,000, а на націоналістів 370,000. Нові вибори у Франції доказали, що ціла Франція стоїть за удержанєм республіки, що похвалєє антиклерикальну політику правительства і не йде на руку реакції в її монархістичній, клерикальній політиці.

Посли з України до „Государственной Думи“.

Павло Чижевський.

Другий посол із Полтавщини, Чижевський Павло Іванович родив ся у селі Цинках, гадяцького повіту, в році 1860. Учив ся він з початку в полтавському кадетському корпусі, а далі в Миколаївській інженерній школі. Коли служив у Київській офіцером-сапером, слухав лекції в університеті по естествознавству відділу. Алеж військова служба не задовольняла д. Ч. і він втік за кордон, в Швейцарію, де в році 1884 склав іспити на доктора фізичних наук. Повернувшись до Росії, він склав так само іспити на магістра в київському університеті. Скоро після того він був арештований, мало не рік сидів у київській тюрмі і після того був засланий до Березова, тобольської губернії, де він мусів бідувати аж до 1889 року. В році 1893 одержав посаду секретаря олександровської повітової земської управи. Тоді розпочалась широка громадська діяльність Ч.—го. В році 1896 Ч. знов їздив за кордон по земському дорученню. В році 1904 Ч. виступав як губернський гласний в полтавському земстві і зараз же виявив себе щирим поступовим громадським діячем. Широкий політичний рух останнього часу примусив д. Ч. стати у перші ради поступової інтелігенції. Торік в осени, коли стинили ся в м. Олександрівську дикі погроми, П. І. почав був єлняти їх, умовляючи людей, але потім мусів утіти відтіля до Гадяча, а його квартиру чорносотенці рознесли ущент. По весні ген.-губернатор скинув його з посади, а в Полтавщині він був заарештований, коли людиність гадяцького повіту обібрала його виборцем до губерньського виборчого зібрання. Адміністрація хотіла не допустити його до виборів, але не було таких причин, щоб його держати під арештом, і мусів таки випустити його з під арешту. — Губернським гласним полтавського земства Чижевський був тільки два роки, але й за сей короткий час він виявив велике знанє земського діла і щиро обстоював народні інтереси. — Іще замолоду, як він жив у Києві, П. І. прислухав ся до ідей Драгоманова і на підставі їх виробив світогляд про потребу децентралізації в управленю, щоб розвій життя йшов відповідно місцевим обставинам, а не гальмував ся

з Петербургу. Через се, поживши цілє Сибіру на Україні, придивившись до життя народу, дуже прислухавшись до вимог української інтелігенції і народу, він зрозумів, що найбільшу на Україні вагу будуть мати партії українські і що змозжованій інтелігенції врятує прийдесть ся йти у склад до партій українських. Бувши раніше кадєтом (хоч він дієвший від них), П. І. вийшов із тої партії і пристав до української демократично-радикальної партії, про що й заявив перед виборами. Цікаво сказати про те, що сливе рік перед сям П. І. цікавивсь питанням автономії України і принципіально з сям згожовував ся, та тільки наваж ся твердо обстоювати його, бо деякі славнозвісні українці сказали йому, що вони не спроможуть ся визначити межі України. Але на підставі даних російського перепису 1897 року П. І. і сам побачив, де живе його рідний народ, яку він займає суцільну територію, і з того часу рішуче почав обстоювати вимоги Українців. Певно можна сказати, що в Думі се буде один з найщиріших оборонців загально-людських прав всіх недержавних народів і нашої України.

Іван Присєцький.

Третій посол із Полтавщини, Присєцький Іван Миколаєвич родив ся в 1858 р. в м. Ковалівці зівківського повіту. Скінчивши кадетський корпус, він поступив в воєнну інженерну школу. Та швидко після того він перейшов вільним слухачем у київський університет. В початку вісімдесятих років Іван Миколаєвич був арештований і пробувши два роки в київській тюрмі, засланий у східну (восточну) Сибір, де й пробув 5 років. Повернувшись з Сибіру почав хазяїнувати в своєму маєткові. Головним же чином він віддавав свій час і працю земській діяльності. Він був повітовим гласним, єтояв на чолі передової (прогресивної) частини земського зібрання і щирі боронив інтереси народу. Найбільш покладав він праці справі народної освіти. Деякі роки І. М. був губернським гласним. Належить до партії К. Д. Цікаво те, що він завжди проводив в організації сеї партії на чолі федеративного її устрою. Він бажав, щоб кожна провінційна група розробляла той загально-російський програм К. Д., маючи на увазі усі місцеві народні обставини. Українцєв родом, працюючи серед українського народу І. М. є щирий прихильник широкій політичній автономії України.

Максим Дяченко.

Максим Ф. Дяченко народив ся р. 1871 в селі Іванівці роменського повіту, безземельний (має тільки 1/8 десятини селятби), був 5 років у саддатах, навчив ся там письменства і дослужив ся до старшого унтер-офіцера. З р. 1899 до 1904 служив десятиником на гірничих роботах у Манджурії; вернувши ся до дому, став хліборобом. Не маючи своєї землі, він то наймав ся по чужих людях найнятом, то сам брав землю в аренду і хазяїнував на ній. До партій не належить. Є звістка, ніби він своїми поглядами підходить до програми української демократично-радикальної партії.

Андрій Тесля.

Андрій Ю. Тесля народив ся року 1880 в селі Стенанівці, полтавського повіту, в селянській сім'ї. З семи років пішов до народної школи, а потім скінчив курс в полтавській школі садівництва й огородинництва. Після сього міністерство послало його на учительні курси в уманську хліборобську школу. Як вернув ся він відтіля, його настановлено року 1899 учителем у полтавській школі садівництва й огородинництва. Звідти, через рік, перейшов у Костянтинівград до школи садівництва, огородинництва й лісоводства — вчителем і старшим помічником управителя школою. Там він пробув три роки. Останніж два роки був управителем маєтку й саду на Закавказі. — Тесля є напряду поступового і він все висловлював ся за широку автономію України.

Микола Онацький.

Онацький Микола Степанович, козак с. Вірок гадяцького повіту. Чоловік ще молодий — йому всього 28 років. Скінчив селянську школу. Одбувши військову службу, хазяїнував на своїх 5 десятинах. Крім того він бере значну участь яко громадський діяч у своєму селі. По його думці склало ся в його селі селянсько-хазяїнське товариство. Він був і секретарем його. Він дуже відчуває себе Українцем, дуже боронить її автономію. Він знайомий з українською літературою, випиує українську часопись. По своєму світогляду він належить до української демократично-радикальної партії.

Микола Жигель.

Жигель Микола Васильович родив ся р. 1868, в с. Луцинові, лебединського повіту, харківської губ. Скінчив міністерську школу. Далі став столярем. Щоб краще навчитись сьому ремєству, поступив на курси в Миколаєві. Служить в криворізьких залізнично-дорожніх майстерських столярним майстром. По своїм поглядам належить до конституційно-демократичної партії, але з великими українськими симпатіями, як він каже.

Крім сего вибрано ще в Полтаві двох селян, які не належать до ніякої партії а то Феодосія Дубовика і Івана Киріленка.

Із не Українців інтелігентів вибрані Яніс Імшенецький, Григорій Колдєс та Леонід Яснопольський.

Яків Імшенецький.

Імшенецький Яків Кіндратович родився в 1858 році, скінчив університет. Був статистиком, далі по латиним інспектором, а з 1902 р. начальником одділу полтавської казенної палати. Писав у декількох газетах і журналах. В „Хуторянину“ та „Полтавщині“ був членом редакційного комітету. Діяльний член полтавської групи конституційно-демократичної партії.

Григорій Йоллес.

Йоллес Григорій Борисович родився в 1859 в Кременчуці. Скінчивши гімназію в Одесі, він поступив в київський університет, та через рік повинен був покинути його і їхати вчитись за границю. 1886 р. він прийшов у Москву; тут він отримав учену степені магістра політичної економії. Був представлений на професора, та уряд не ствердив його через те, що він єврей. Тоді він поїхав за границю і почав писати по часописам і став доволі відомим публіцистом. Крім того він добре знає робоче питання. З 1. січня 1905 р. Йоллес став одним з фактичних редакторів „Русских Вѣдомостей“. Від своїх учителів в одеській гімназії довідався д. Йоллес про українську літературу і пробував навіть сам писати українською мовою; та за перші вірші про Шевченка добув кару від начальства. Симпатії до України лишилися у нього й досі.

Леонід Яснопольський.

Леонід М. Яснопольський народився в Києві року 1873, скінчив юридичний факультет у петербурзькому університеті і там заставлено його при кафедрі політичної економії та статистики. Року 1903 був приватдоцентом у харківському університеті, читав лекції з статистики. В лютому 1904 року за лекцію, в якій ганив політику уряду, що довела до війни з Японією, заборонено йому читати лекції і тільки недавно знову дозволено. В земстві працював як гласний у переяславському повітовому і в полтавському губернському. Як заборонено йому читати лекції, то жив з літературного заробітку. Писав здебільшого в газеті „Свободная Мысль“. Належить до конст.-дем. партії. Пересвідчений автономіст.

(Дальше буде).

Телеграми „Буковини“.

Дня 10. мая 1906.

Відень. Мін. справ загр. гр. А. Голуховський має вже в найближшій часі уступити. Його наслідником буде або австр. амбасадор в Петербурзі гр. Еренталь, або гр. Менсдорф, австр. амбасадор в Лондоні.

Будапешт. Австр. през. мін. кн. Гогенлянге зробив нині перед пол. візиту през. угорського кабінету дру Векерляму.

Петербург. Міністром справ внутрішніх іменований Століпін, а міністром скарбу оберпрокурор св. Синоду кн. Шірінського Шахматова. Міністром комуникацій став шеф управи жел. доріг ген. Шафганзен.

Петербург. Із приводу винищення отворення Государственной Думи прибрано доми прапорам; в церквах відбули ся благодарні богослуження. Царська пара прибуде на покладі корабля із Петербургу. Мости на Неві позаміняні. Рух кораблів на Неві здержаний. (Все те заряджено очевидно із страху перед атентатом на царя. — *Ред.*)

Медіолян. Тут розпочався генеральний страйк.

Лондон. Палата громад прийняла односторонню резолюцію ліберала Бівіена, підперту горничо державним секретарем Граем, в якій визнається ся правительством, щоб воно поробило успішні заходи задля сего, щоб зменшити видатки на війну, та постарало ся о те, аби справу обмеження зброєнь прийнято в програму мирної конференції в Гаазі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. мая 1906.

Нім. інспектор для шкіл нар. Управитель міністерства просвіти і віроісповідань іменував на слідуєчий період інспектором для шкіл німецьких шкільних округів Турагумора, Кімполоні і Сучава надучителя мужескої школи в Сучаві Івана Вергамба. Оттак сповнило правительство бажання Німців в справі утворення німецького інспекторату для публічної Буковини. Зайшла тільки зміна що до особи, бо Відман-ет-сонс, хотіли бачити на тім становищі уч. Кіппера, який положив немалі заслуги для теперішньої більшості соймової, прим. агітуючи за пос. Оячудом проти сов. А. Малика. Та сим разом політичної діяльності не сплищено коштом публічним, як се практикують „грошолуни“!

Освободжене д. С. Єфремова. В суботу дня 5. мая с. р. випущено на волю із дуклянівської тюрми у Києві звісного дашого письменника і публіциста Сергія Єфремова, якого арештовано ще 28. жовтня ст. ст. минулого року підчас гуртових арештів Українців.

Пок. наслідник австр. престолу, арх. Рудольф, яко політичний писатель. В 1878 р. появилася в Мюнхені мала брошура, що викала, особливо в Австрії загальне заінтересоване. Заголовок її: „Der österreichische Adel und sein konstitutioneller Beruf. Ein Mahnruf an die aristokratische Jugend Österreichs. Von einem Österreicher“. У тій публікації доказав анонімний автор з незвичайною строгістю на нечисленних сторінках неспосібність австрійської шляхти працювати над законодавством держави. За головну причину тої неспосібності, побіч браку охоти до праці, подавав автор вузке, єзуїтське виховане, яке по більшій частині одержує австрійська аристократія. Патрі Сауті, говорить він, ховають перед молодими людьми нарочно явища сучасного устрою. В них годяться ся ненависть до всього нового, а хвалять ся лиш минулим, в котрій шляхта всю знавила, а третій стан нічого. З такими поглядами вступає шляхта до політичної служби і спричинює через те застій на всіх полях публічного життя. Сі острі осуди звернули тоді на себе загальну увагу. Мимо того імя автора лишило ся незнаним. Аж тепер виявила ся таємниця. Недавно померший проф. економії, Менгер, виявив скоро перед смертю, що автором сей брошури був арх. Рудольф. На спільний з ним подорож до Англії пізнав він політичну зрілість англійської шляхти і се зробило на нього, тоді 19-літнього молодця, таке вражіння, що він на підставі особистих споминів з тої подорожі написав такий осуд австрійської шляхти, яка своїм теперішнім поведенням супроти виборчої реформи тільки стверджує виводи перед часом помершого архієпископа!

Виборча реформа для міста Чернівців. На передвечірній засіданні ради міської по горничій промові д-ра Норета за загальним голосуванням, розвела ся оживлена дискусія, після якої рішено дебату в справі виборчої реформи перервати на 8 днів, щоб за той час партії увійшли між собою в якое порозуміння та щоб зібрати статистичний матеріал, який би творив основу виборчої реформи.

Шкільні ферії в школах народних і виділових. Міністерство просвіти і віроісповідань видає розпорядок, щоб шкільні ферії у всіх школах народних і виділових, де вони тривали після обов'язуючих приписів 6 тижнів, розширити сего року на два місяці. Після сего розніжувати ся отже шкільні ферії 1. липня а скінчатися 1. вересня. Однак в тих народних школах — а таких є більшість — де святкується свята після старого і нового календаря, триває шкільний рік 10 і пів місяця, а на ферії припадає так як до тепер тільки півтора місяця від 16. липня до кінця серпня.

Генеральний страйк в Турині в виду того, що фабриканти признали 10-годинний день праці, вже покінчив ся. Та робітники ще не повернули до праці, бо хотять відбутися збори, аби на них зашпестувати проти онодішніх кровавих подій. Рух трамваїв застановлено, курсують тільки фіакри і омнібуси. Склепи отворено на ново.

Пожар лісів в Станіславівщині. Дня 17. цвітня вибух в Пацкові коло Станіслава в лісах, власності п. Боржемекого пожеж і обхопив в протягу 12 годин около 500 моргів ліса. Згоріла шкільна шатинних дерев, засаджених кілька літ тому в зад, що вартувала около 30.000 кор. Пожеж вибух з незвідної причини і задля посухи ширив ся дуже скоро.

Заговор на жите президента республіки Домінго Карес—а відкрито в С. Домінго. Як Карес виходив з театру, счинила ся білка між жандармами а людьми, яких уважано революціонерами. Стріляно по обох сторонах. Богато осіб арештовано.

Оповідки, іменования і т. п.

Пос. Н. Василько членом ітернаціонального різничого конгресу у Відні. Екзекутивний комітет ітернаціонального різничого конгресу, що має відбутися у Відні в 1907 р. кооптував на посліднім засіданні пос. Н. Василька в члени комітету.

Головні збори тов. „Жіноча Громада“ на Буковині відбудуть ся в Чернівцях в „Народнім Домі“ вже сей неділі, 13. н. ст. мая, о 3ій год. пополудні, що сим пригадуємо всім Русинкам в краю, надіючи ся, що збере ся на них все свідоме своїх народних обов'язків жіноцтво наше, щоби розпочати конечну працю, яку годі дальше відкладати.

Віче червоцких міщан в справі недільної школи відбуде ся в неділю о 3 год. по пол. в сали „Народного Дому“. За комітет *Др. Ст. Смал Стоцький.*

З научного кружка тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. В суботу, т. е. 12. мая с. р. відбуде ся о 8-ій годині вечером в льокалі товариства відчит тов. Ів. Стрийського п. з. „Значіння і реценція римського права в нашій“. Просимо о численну участь на сей відчит, бо хоч його тема чиста правничая, то в ній буде обговорюватися факти із історії права, які слід знати кождому інтелігентови. Вступільний. — *М. Полех, головз научн. кружка.*

Винаєм пропінацій на час від 1. січня 1907 до 24. грудня 1911 відбуде ся дня 28. мая с. р. в слі

дуючих селах: Васловівці (дотеперішній чинш 2500 К.), Давидівці і Суховерхів (3417 К.), Лужава (5760 К.), Валява (3500 К.), Вітелівка (1200 К.), Буніци і Міговени (3300 К.).

Публічні концерти військової музики. Від початку мая через ціле літо будуть відбувати ся що середі від год. пів до 6 до пів до 7-ої в Народнім огороді концерти військової музики. На Гарбузовій горі публічні концерти військової музики будуть відбувати ся кождої першої і третьої п'ятниці в місяці.

Загальні збори буков. краєв. тов. для охорони звірат відбудуть ся неділю дня 13. мая 1906 о год. 4 по пол. в сали ратушевої із отрим дивним порядком: 1. Відчитане справоздання за рік минулий. 2. Справоздане касове. 3. Справоздане комісії контрольної. 4. Вибір голови й нового виділу. 5. Вільні внесення.

Відділ товариства пасічників для Чернівців і околиці уладжує в неділю, дня 13. с. м. у о. Алекс. Берара в Чагрі збори пасічників із викладом і демонстраціями в пасіці. Час збору о 2 год. по пол. біля рогатки коло станції Фольксгартен. На збори запрошуємо членів і гостей. Голова тов. В. Адамець і секретар Л. Ренчик.

Знесене пашпортового примусу на румунській границі. В цілі улегшення відвідин вистави в Букарешті знесло так австрійське як і угорське правительство пашпортовий примус на час від 14. мая до 14. листопада 1906.

З дирекції скарбу. Фінансового концевіста д-ра Петріна перенесено з податкового реферату в Сучаві до відділу виміру податків в Сучаві, концевістового практиканта фінансового д-ра Власкофа з відділу виміру податків в Сучаві до відділу виміру податків в Чернівцях і концевістового практиканта фінансового Івана Курца з відділу виміру податків в Чернівцях до податкового реферату в Сучаві.

Із кругів судових. Вишній суд краєв. у Львові іменував канцелярію Маріяна Пруса Фрожинського в Сучаві, Каєтана Якубовича в Сторожинці і Петра Попескула в Чернівцях канцелярськими офіціалами ad personam в П. ранзі, полишаючи їх на дотеперішніх місцях служби.

З ц. н. дирекції почт і телеграфів. В п'ятницю 18. мая 1906 р. о год. 9 перед полуднем відбуде ся в Дирекції почт і телеграфів в Чернівцях (ул. Почтова ч. 14. II. пов.) публічна ліцитація почтово не відібраних предметів, одяжі, книжок, образів і т. д., на котру дирекція всіх охочих до купна запрошає.

З військових кругів. Асистентом полкового лікаря при полку ніхоти краєвої оборони ч. 22 іменовано заступника асистента др. Штаермана. — Прибув тут командант 59 тої бригади ніхоти, генерал-майор Фридрих Еггард-Францескові Тієнфельд і обняв команду над бригадою.

З жандармерії. Надпоручник Альойз Вайнман, командант краєвої жандармерії на Буковині, розпочав з днем 6. мая короткий урляп.

Із штуки і літератури.

Шевченківське свято в Заставній. Заходом недавно заснованого співачого тов. „Боян“ відбув ся у Заставній дня 27. цвітня 1906 концерт в честь незабутнього генія Тараса Шевченка. Було се загалом перше святковане Україн в нашій місці. По вступнім слові надучителя п. Іполіта Омельського, в яким він подав стисло провідні думки Тараса Шевченка, слідували пісні, співані мужеским і мішаним хором. Треба тут із натиском признати заслуги п. Костя Томоруга, управителя хорів, що виявив ся справді гарно з своєю задачі, вишколивши его в так коротнім часі. „Заставницький Боян“, заложений тому всего два місяці. Публіка нагороджувала хора гримками оплесками та, що „Завіщання“ треба було повторити. На фортеп'яні грав п. проф. Юзефович, виконуючи свій твір „Kaiserouverture“. Та здаєсь, що публіка, котра нагороджала соліста різними оплесками, була б більше одушевлена, колиб п. Юзефович був відіграв на примір якусь визангу з народних українських пісень. По сій точній передано п. Юзефовичови великий лавровий вінець з синьо-жовтими лентами. Потім слідувало сольо п. М. Боровського, котрий відсвітлював своїм легким, баритоновим голосом „Гетьмани“ і „Не забудь юних днів“. Одушевлена публіка не щадила і сему солістови оплесків. Третім солістом був уч. п. Магас, що відіграв на скрипці Беріота „Scene de Ballet“, твір незвичайно тяжкий. Але і він виявив ся з своєю задачі знові гарно. По концерті слідували танці, котрі тягнулися до білого дня. Публіки було на концерті незвичайно багато, так що сали касинова і передпокій були битком наповнені. Між присутніми був і Ви. п. проф. універ. і віцеамаршалок др. Ст. Смал-Стоцький. При сій нагоді вартаб знімати, що в Заставничині є справді гарні сили, котрі моглиб щось робити, та на жаль вони здебільша сидять дармо. Добрим приміром міг би послужити отсей удалий концерт „Бояна“. От чи не розпочатиб і у нас популярних викладів, що повинна взяти на себе „Руска Бесіда“. А новий „Боян“, котрий так світло виступив в перше, повинен і на далі не сходити з свого шляху, не спочивати на лаврах, а працювати, так як досі. — *Г—о.*

При кілько разових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належистий за анонса маркама почтовими не принимае ся.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

(8 —)

60 3—5 26

16 (2-5)

68 (20-26)

При закупні прошу уважат^и аби кожний кавалок мила був заосмотрений в написи „ШХТ“ і в одні із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

За редакцію відповідає: Віктор Струч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 еотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламні неопечатані вілні від порта.
Рукописи авертає редакция лише за поперед-
ним застереженням і залученем належи-
тості поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

ВИЗВОЛЕНА ХОРВАТИЯ*).

Загреб, 9. мая 1906.

Хорватия, катована через 38 літ, побачила на-
раз перед собою красшу будучність. Система Куена
пропала раз на все. Хорватия увільнилася від кінця
від тяжкого тягару, що угнітав її десятиками літ;
вона вже не могла довше зносити тиранства. Хор-
ватський лев збудив ся із сну, пірвав кайдани не-
волі і став вкінці свободним...

Ще перед тижнем ніхто в Хорватії не був би
важлив ся думати про так скорий упадок ослабле-
ної національної партії. Виправді кожний знав дуже
добре, що сю реакційну партію ненавидять в краю,
що вона не має в Хорватії ні одного прихильника,
але хто міг сподівати ся, що при теперішній вибор-
чій системі, при 90 проц. урядничих голосів, проявить
ся правдива воля народу.

Навіть Мадарів, що так ясно зазначили свою
самопевність, заскочив вислід нашої виборчої кампанії.
Во вони були надто добре поінформовані про наші
відносини, щоб могли вірити в наш успіх. А однак,
придавлений хорватський невилітчик не міг вже довше
зносити тяжкого ярма; завислий урядник, тероризо-
ваний купец і ремісник**) резюкували екзистенцію
своїх родин і голосували за опозицію. Сю побіду
маємо завдячити свідомості маленького числа на-
ших виборців (2 проц.) і пробудженню національ-
ної свідомості у всіх верствах населення. І ся по-
біда робить кожного Хорвата гордим; ми знаємо,
що через неї дійдемо до сотворення таких обставин і
підстав, які ми використаємо відтак в дальшій боротьбі
нашої опозиції. Коли ми маємо завдячити маєву
побіду головню пробудженню хорватської самосвід-
омості, то мусимо додати, що до неї причинив ся
також і другий фактор. Се резолюція в Реці. Се було
оруде, що вярвало силу з рук наших тиранів і так
мусили вони, зненавиджені народом, опущені верхо-
водячими кругами, зробити місце опозиції. Тях, що
цілі десятикі літ мали для опозиції лише потоки ла-
йок на устах, що волю народу модифікували багне-
тами, пресу і її представників переслідували, а навіть
дійшли були до того, що чоловіка публічної праці

*) Ш. автор сєї дописі звертає ся отсею дорогою з прось-
бою до нашої преси, щоб вона передала бодай зміст його статті
для поінформованя укр. загалу про стан хорватської справи. Ред.
**) Бо наше правительство оперувало й такими средствами,
як відбирание концесій промислової, або права на ведене гостин-
ниці і т. д. (Зовсім як у Галичині. — Ред.)

осуджувано після літ просиджених в тюрмі, знищив
акт р'єскої резолюції! Хорватські політики станули
на становищу жадань, котрі можна сейчас зреалізу-
вати; се було засудом смерті на національну партію.
І колиб ті чорні духи Хорватії вже при послідних
судорогах своєї партійної організації не були послу-
гували ся своєю силою, колиб вони не були уживали
адміністративного апарату до своїх партійних
цілей, то не були би післали до парламенту ні одного із
поміж своїх, їх партія належала б зовсім до історії,
і то до найчорніших моментів в хорватській історії.

І так, на 88 округів виборчих, із яких вони пер-
ше заступали 75, удало ся їм „удержатись“ в 34. За-
те опозиция зросла із 13 мандатів на 54. Виправді
опозиция не творить цілості, яка могла взяти пра-
вління в свої руки і складає ся із елементів які зде-
більша не є спосібні до управи, але усі ті елементи
згоджують ся вповні у квестіях, які вимагають швидкої
полагоді. — Опозиция складає ся із 31 послів, яких
вибрано на основі р'єскої резолюції, із 19 членів хор-
ватської партії права Старчевича і 4 диках. Хоч сї
партії своїми програмами відбігають одна від другої
так далеко, то в справі заведення свободи преси,
установлення судів присяжних для політичних провин,
независимости судів і в квестії загального, прямого
і тайного голосованя будуть вони виступати солідар-
но. Поки приверне ся отсі условини для культурного
життя нашого народу, то парламент буде й так вже
розвизаний і розшише ся нові вибори на основі нової
виборчої ординації. Ті вибори усунуть відтак на віки
послідні недобитки національної партії, а партії, що
згуртували ся довкола р'єскої резолюції***), можуть
тоді рефелектувати на 65 мандатів — а сї скількість ви-
стане на бльов, який би переняв правління.

Сарпленна нововведеними модерними інституці-
ями, зможе відтак Хорватия увійти в преговори із
Угорщиною, щоб онісли перейти до ревизії угорсько-
хорватської угоди і розвизки непорішених квестій, які
до сї мутать угорсько-хорватську спілку. Повинно вже
раз прийти до прилучення Далматії, до подання хор-
ватській мові значіння у всіх державних інституціях,
до розвизки р'єскої питання та до здобуття самоетій-
ности фінансів — коротко кажучи — до зреалізованя
р'єскої резолюції.

Тоді як р'єскі резолюціоністи підіпирали Мадарів
в їхній борбі проти всемогучої камарилі і унимали ся
за угорськими справами, як за своїми, то угорська коа-

*** До них належить хорватська партія поетупова, хорват-
ська партія права, сербська партія самоетійности, сербські ради-
кали і социал-демократи.

ліция хорватські жаданя акцептувала. Та сама коалі-
ция має нині в руках правління, так як хорватські ре-
золюціоністи; хочемо бачити, хто додержує слово.
Нині знаємо лише те, що Угорщина прийшла вже до
розуміння, що сильна Хорватия може бути для неї
тілкі корисною!

Все, що чує по хорватски, глядять нині бодро
в будучність. Який небудь оборот події й прибрани би,
то ми є тепер воляні; се є вистарчаючою порукою
для нашої будуччини і нашого поступу.

Едо Маркович.

Політичний перегляд.

Справи парламентарні. Переговори з поодинок-
ними партіями переклав ки. Гогенлоге на четвер і по-
їхав до Будапешту, щоб там порозуміти ся з своїм
товаришом, угорським президентом міністрів др. Ве-
керле в важних справах, що дотичать внутрішньої по-
літики Австро-Угорщини і відносин обох половин на-
шої держави. Про що говорили оба прем'єри, не мож-
на знати, бо про їх розмову не маємо ніяких офі-
ціальних звісток, але сподівати ся можна, що гово-
рили про скликане делегації, котра б мала ухвалити
бюджет на біжучий рік. Делегация має зібрати ся на
короткий час, здасть ся в перших днях червня лиш
на кілька днів. На довгий час зберуть ся делегації
в осени. Також квотова делегація має зібратися
в перших днях червня. — Засіданя палати панів, ко-
трій представити ся ин. Гогенлоге в характері но-
вого президента, відбуде ся дня 16. мая.

Перше засідане російської Думи. День 10. мая.
Погода чудова. Ціле місто обсажене війском. Рух на
улицях звичайний. Отсе коротка загальна характери-
стика сього історичного дня для цілого світа! Около
12-ої години зібрали ся всі царські достойники в за-
мовій палаті в білій салі сьв. Юрія, де привбули та-
кож послы до Думи. При звуках царського гимну явив
ся в салі цар, царица, царица-вдова і великі князі.
По відправленню богослуження цар відчитав слідуючу
промову до членів ради державної і послів до Думи:
„Повірена мені Провидінем Божим печальність о добро
вітчизни спонукала мене покликати вибраних народу
до участі в законодавчих трудах. З кринкою вірою
в світлу будучність Росії витаю вас, найліпших
мужів, яких велів я вибрати своїм улюбленим підда-

1)

Вільгельм Фельдман.

Польська література р. 1905*).

Із чеського переклав Ром. Цегельский.

В січні р. 1905. Варшава перший раз застрай-
кувала. Заразом застановили всі научні заведеня свої
заняття. Почав ся в Польщі революційний рік.

Саме жите перемінило ся в драматичну поему.
Який літературний твір міг би експозицією і силою
мірити ся з драматичними подіями, на які глядів на-
рід живими очима? Яка поема з послідних часів має
такіх героїв, як сї прості люди великої душі, що
несли своє жите на жертву революції? Котрий ро-
ман має такі конфлікти, замотаня, кульмінаційні точки
та упадки, як недовічний роман останньої нашої
долі?

Вихор подій причинив ся до ненадійного зросту
всїх почувань та думок, звернув їх до проблемів і по-
треб далеко віддалених від літератури і штуки; хто-ж
в виду сильного та піднесеного бігу, який прибрало
наше жите, міг віддавати ся на гарних оазах або
в святинях задуми — не мовлячи вже про розкішні
будуари — спожитковуваню овочів, які дає штука?

Та, є крім сєї штуки ще пинша, велика, проме-
тєйська, що не відриває ся від життя, а прейцінь не
тоне в ній; перебігає его як його герольд та пай-
висший вираз. Ся штука враз з пробудженням великих
змагаць в народі звеніла в останних роках зі струн
найзнаменитших писателів Молодої Польщі звуками
сили, ідеалу, геройства. Звіщаєла прихід революції —
час, що по ній надійде, буде добою золотих живів
для великої штуки. Уже тепер настроєва вона свої
струни; серед бою чути єї звуки. Воюючи Польща
натхнула многих писателів до боевых звуків. Рево-

люційні сьніви, палаючі огнем бою, сьпівають Вл.
Оркан, Марія Масковска (Крук), Йо-
сиф Едліч, Мірандолля. Віддалений доси від
военного брязкоту мнестець принадної меланхолії Каз.
Тетмаєр і поет чистої контемпляції Леопольд
Стафф — прилучають свій голос до армії чинів та
сьпівають пісні триюму і побудки і осьпівують бої.
З композицією більшого стилю виступив Стані-
слав Бжозовскі, знавший доси як критик; він
у драматичній поемі: „Варшава“ відважив ся
скопоти настрій суспільности на початку бою. Ся
високим стилем писана поема, пригадуюча твори Ви-
славського, є повна полету і сили, та лучить духовно
старе покоління з наймолодшим, сплітаючи символічно
стару ликареску пісню „Bogardzio dziewieco“ з гим-
ном пролетаріату „Czerwony sztandar“. Революцій-
ним виливом просякла остання книжка одного з пере-
дових наших сучасних поетів Тадея Міціль-
ського: „Śladami duszy polskiej“. Поет іде сліда-
ми Міцкевича, Словацького, бачить долю та будучність
Польщі в визволеню народної індивідуальности, ко-
тра є для поета ідеальною з царством душі; крас-
ними уступами витає вибух революції, додає в ній
привближене сего царства.

Цяніші писателі не міряють своєї чинности так
високо. Є признаком великої культури та ріжнород-
ности життя, що помимо історичних бур не умовкла
поважна духовна праця. Музи є вправді повздержні-
ші — архитворів не приніс минулий рік, артисти
розважають у внутрішнім з'осередженю та пригото-
вляють нові твори, але інтелігентна публіка не пере-
стала потребувати літературної поживи, консумуючи
єї обильно. Вправді не в сій мірі, що перше. Всї вар-
шавські книгарі нарікають на застій: читає ся пере-
довсім публіцистичні та політичні часописи; тому бо-
гато творів, приготованих до друку, позамикано в шу-
флядах до ліпших часів; але се, що вийшло, свід-
чить про богатство та продуктивну силу літератури.

Посеред бою, що в ній течуть кроваві ріки, ви-
творив ся цікавито настрій до чисто літературного
бою. Можемо в ній добачувати епізод боротьби меж
„старими“ а „молодими“ о напрям нашої творчости.
Почин до него дав професор Ягайлонського універ-
ситету др. П. Третяк, знавший доси зі своїх моно-
графій про Міцкевича, видаючи великий двотомовий
твір про Юлія Словацького. Уже поява пер-
шої части викликала полеміку та строгий осуд зі
сторони помершого Петра Хмельовського; ще більше
вражине викликав в літературних кругах факт, що
сїй твір не лише видала Академія Наук, але навіть
відзначила его нагородою. Повстала завзяга полеміка.
Др. Третяк хотів подати „психологічну“ біографію,
але подав єї в сїй спосіб, що в ній великий поет,
ставлений біля Міцкевича, виходить наче карикатура
чоловіка; анї сухої нятки не лишив на ній его жи-
теписень, відмовив йому прямо всїх убагороджуючих
почувань — а творчість його означив яко одно на-
смо обожаня свого „я“ та наслідуваня. Протів та-
кого писаня про Словацького патрона цілої „Молодої
Польщі“ виступив цілий ряд критиків. Львівське „Towa-
rzystwo im. Mickiewicza“ заявило*) величний протест
протів Академії Наук, що відзначає твори, котрі не лі-
ше нарушають народні почування, але й не мають на-
укової вартости. Наслідком сєї заяви більшости, зло-
женої переважно з молодших професорів середних
шкіл, виступили з товариства всі професори універ-
ситету та члени академії. Ціла критична література
повстала з сего, а в ній лише два голоса, Снасовича
та Жигмонта Васілевського, висловили ся за Третяком,
а протів него писали Ярецький, Туровський, Ган, Не-
моєвський, Фельдман, Пінї, Бжозовський, Хмельов-
ський і т. д., доказуючи авторова наукові похибки та
сторонність.

Ще одна літературна справа звернула на себе
увагу читаючої публіки, хотий в инший спосіб;

*) Із „Slovansky prehled“.

*) За покликом д-ра Фр. Крек-а.

ним. Тяжка і многозложна жде вас робота. Думаю, що любов буде вас одушевляти і сподучити вас; я же утворену мною інституцію буду берегти непохитно в глибокій переконанню, що ужите всіх сил в жертволюбивій службі для добра вітчизни, в цілі вивчення потреб близького мому серцю селянства, просвічення народу і розвитку его добробуту — памятаючи, що для величини і блага держави конче не лиш свобода, але також і порядок, опертий на законній основі. Нехай же сповнить ся мої горячі бажання, щоби я на-рід мій побачив щасливим і мому синові передав в спадщині кріпку, добре впорядковану і просвічену державу. Нехай Бог благословить труда, які ждуть мене спільно з Радою державною і Думою, та нехай день сей означає відмолодження Росії під зглядом моральним і відродження її найліпших сил. Приступайте панове до праці, до котрої я вас покликав і оправдайте достойно довіре царя і народу. Нехай Бог допоможе мені і вам!» Промову царя прийняли послы без жадних ознак вдволення, або невдоволення. Лиш сенатори і двірські достойники кричали трикратно «ура!». Відтак цар при звуках російського гимну опустив сядло, а послы удали ся повозами до тавридської палати. По скінченню торжественного богослуження увійшли всі послы у великим порядком до білозолотої салі засідань і заявили місця відповідно до партій. Напроти президиї знаходять ся 6 лож, в котрих сидять пані, дипломати і дневники. Вчорашнє перше засідане Думи відкрив секретар державний Фріш промовою, в котрій зазначив, що вибрані представителі народу, котрих доводити честь ему принада, одержують силою основних законів о утвореню Думи повну можливість працювати над заведенем законних відносин і непохитної законності. Послы суть в тім щасливим положенню, що мають працювати при повній явності і з повною свободою слова. Кожде їх слово рознесе преса по краю, котрий з пильною увагою слідить діяльність послів. Бажаючи щасливого поступу праці, заявив секретар державний, що відкриває Думу, а відтак завізав послів до підписання відчитаної формули присяги і до вибору президента. На внесення секретаря державного вибрано президентом професора московського університету Муромцова. Вибір той повитано гримками оплесками. Президент серед нових оплесків вступав на президиальну трибуну. Пос. Петрункевич просить о голос. Президент взивав его, щоби вступив на трибуну. (Оплески). Пос. Петрункевич каже, що єсть обовязком честі і достоїнства, щоби перше вільне слово було присвячене тим, що за свободу вітчизни жертвували власну свободу. (Гримкі оплески). Всі вязниці переповнені. Тисячі рук витагають ся до Думи, благаючи о свободу. Єсть повинністю Думи зробити все, щоби свобода, так дорого Росією окуплена, не поглотила більше жертв. (Гримкі оплески). Жадаємо мира і згоди. Хоч тота справа буде обговорювати ся при дискусії адресовій, то однак неможлива річ здушити в собі голосний крик серця, котре домагає ся, щоби о сій справі вже тепер раджено. Вільна Росія жадає увільнення арештованих! (Гримкі оплески). Президент Муромцов подякував вібраним за оказане ему вибором довіре і зазначив, що праці Думи будуть відбувати ся на основі пошановання прерогатив конституційного монарха і на основі повного відношення правительства. — На тім засідане закрито. Позаяк президент мусить представити ся цареві, то слідує засідане відложено аж до суботи.

В соймї хорватскім, який радить вже від 9-го с. м., уневажнила верифікаційна комісія 12 мандатів. Народна партія запротестувала проти сего, бо ся

були се чотирьохстодітні роковини уродин батька польської літератури, Миколи Рея. В кружку любивців літератури поствала гадка пошанувати сї роковини в пам'ятний спосіб; Академія Наук мала свикати з'їзд істориків польської літератури — але політичні події заставили се. Лишило ся на монографіях та на виданю творів Рея. На записини Академії Наук написав твір про Рея проф. А. Брікнер; мало в нім життєпис та образ культури, за се однак по-дрібний розбір творів Рея. Варшавські учені почитали роковини поматником, що обнимає праці першопорядні (немає в ту і вкладів до історії чеської літератури), а популярних книжок вийшов цілий ряд (Хлебова, Пленкевича, Яніка, Новачинського і т. д. Треба еще навести люксусове ювілейне видане: „Zwierciadlo“, улаштоване з припорушення Академії проф. Лосем та Чубком, як також видане „Figlik“ — улаштоване п. Вітнігом. Друг, панір, ілюстрації, окраси, дуже вірний текст — все те переносить нас в XVI стол., а заравом вдоволяє нас зі становища штуки. Шкода лиш, що ціна сего розкішного видання над міру висока. Доконче се належить навести зшит лівського „Ramiętnik-a Literackiego“, присвячений Ревеві.

А ще один ювілей. Тако, та скромно відсвятковано ювілей Владислава Нерінга, котрий скінчив 75. рік життя. Тихе та скромне було ціле жите сего ученого, мало що не 40 літ професора славистики на вроцлавскім університеті, одного з найбільше за-служених розслідувачів славянських мов та літератур, а особливо старої польської літератури.

Крім сих „актуальностей“ обявило ся троха праць з обсягу літературної історії та критики, гідних згадки. Передовсім належить поставити твір Станіслава Віслянського про Гамлета. Великий поет і мавяр обявив ся несподівано критичним духом першої міри; його книжка є в кождім напрямі оригінальна, а передложена на яку небудь західну мову

постанова є звернена проти неї. Коаліція опозиційна заявила, що з народною партією не може спільно працювати і що порозуміла ся із партією Старцевича що до уконститування сойму і верифікації мандатів (Гл. нашу допись із Загребу, написану перед скликанем сойму. Ред.)

Загальні збори тов. „Нар. Дому“ в Чернівцях.

Загальні збори товариства „Народного Дому“ в Чернівцях, котрі відбули ся в неділю дня 6. мая с. р., розпочали ся о 3-ій годині пополудни в присутності 40 членів. Коли зважити се, що всіх членів основателів є тепер 218, то треба піднести, що загальні членів за мало інтересуєть ся справами сєї найважнійшої рускої культурної інституції на Буковині. Голова товариства надсов. Володимир Ясеницький, екон-статував присутність приписаного числа членів і отворив загальні збори, покликуючи на секретарів д-ра М. Литвиновича і проф. Р. Цегельського. Відтак загадав про втрату, яку понесло товариство через смерть шкільного радника Николая Устияновича в Радівцях.

Відтак забрав слово проф. Єремійчук. Коли люди віддають заслуженим людям честь, то чинять се в двоякій цілі: по перше з огляду на заслуженого, котрий міг би почувати жаль до єсупільності, яка не лопіиє его праці, по друге з огляду на єсупільність, щоби подати їй примір до наслідування та заохотити загаль до праці в користь народу. Нині лучає ся нам нагода, се вчинити. Сего року минає вже 10 літ, від коли надсов. Володимира Ясеницького по раз перший вибрано головою товариства; тоді товариство зачало що йно думати про ширшу роботу в користь нашого народу; він причинив ся у великій мірі до сего, що нині удержує товариство в своїй бурі около 70 хлопців, і що сего року зачала ся вже будова великої хати на бурсу для 150 хлопців. Виділ товариства рішив проте дати вираз признання для его праці около тов. через набуте его портрету і уміщене его в салі „Нар. Дому“. — По сих словах відкрив бесідник образ ювілята, а присутні дали через оплески і оклики „славно“ вираз своїм почуванням.

Подякувавши за віддану ему почесність, підняв голова Вол. Ясеницький, що вона тяжить на нім, зобов'язуючи его до ще інтензивнійшої праці. Ніхто — отже й бесідник не має права на нагороду за свою працю, бо вже саме довершене діла стає для робітника достаточною нагородою за его труд. Вирочим розвій товариства не є ділом одиниці, а загаль всіх членів і почесність, віддана бесідникові, є властиво об'явом радості із успіху праці загаль.

Відтак відчитано і зверифіковано протокол з послідних загальних зборів.

До точок: 1. Справоздане Виділу з його діяльності в 1905 р. 2. Справоздане касово за рік 1905. 3. Прелімінар на рік 1906. 4. Справоздане друкарні за 1905 р. Подякуи коротко зміст друкованого справоздання, забрав слово судов. секретар М. Коралевич. Із справоздання видко, що мимо того, що тов. „Нар. Дім“ є однією з найважнійшої культурної інституції на Буковині, загаль єсупільності не виявляв до неї такого заінтересованія, як сего треба було сподівати ся. На се вказує число членів (218 в попереднім році 192, отже о 26 більше). Се посліднє число можна назвати поступом, бо в попереднім році число членів зросло лиш о 13 нових членів. З причини малого числа членів, як також їх неточности в плаченню збудила би заните в цілій літературній Європі ізза нової критичної методи; критик глибоко поглиблює ся в твір, розслідує його внутрішню конструкцію та льогічний перебіг і на сій основі розкладає його на всі генетичні чинники. При тім повно тут геніальних пробисків чуття і фантазії.

Оригінальністю та поглибленем не може мірпн ся із сим твором ніяка новина. Інші держать ся границь шаблону або спадують ще низше, як книжка Сергійутовського про польський романтизм, повна претенсії а зовсім безвартна. Велими остро писали деякі рецензенти про новий, VI. том „Історії польської літератури“ проф. С. Тарновського, що обговорює час від р. 1850—1862; йому закидують недостатку наукової методи, поминене першопорядних літературних поив та ставлене на перед невизначених осіб в імені клерикально-аристократичної тенденції, що пробиваєть ся на кождій сторінці. Проф. П. Калленбах видав збірник своїх начерків та студій: „Czasu i Indziej“, др. Гам займаючи студію про „Самуїла Зборовського“ Юлія Словацького. Більше щастя мала чужа література. Вл. Яблоновский зібрав свої фейлетони в книжці: „Swoi i obcy“, що подають характеристики визначних індивідуальностей, головню романських літератур. Під назвою: „Wczasy literackie“ видав Адольф Новачинський збірник праць; нема тут стремління до об'єктивної правди та докладности, за се багато вражінє, ентузіазму, не-нависети, парадоксів à la Оскар Вільде, зразків дотепу; є тут також кілька сільветок писателів Молодої Польщі. Пишучий сї стрічки видав книжку: „O twórczości Żeromskiego i Wyspiańskiego“ та обширну студію про Ібсена; сї твори новатали з викладів на висших фериальних курсах в Закопанім. Критику та бі-бліографію управляють дві часописи: лиш літературу з наукового становища, — лівський „Ramiętnik li-teracki“, та загальну, — варшавська: „Książka“.

(Конєць буде).

вкладок виділа товариства завжди находив ся в фінансових клопотах. А видатків мало товариства до-сять, так на дім і товариство, як також на сизату довгів, які тяжили ще на старій реальності, а дуже зросли через перебудоване та уладжене „Нар. Дому“. Товариство „Нар. Дім“ удержувало й в тім році бурсу для руских православних учеників. Заряд сєї бурси лежав в руках окремої бурсацкої комісії, до котрої належали: директор краевого шкиталу п. др. Володи-мир Филипович, о. сов. Мелетій Галін, проф. п. Антіа Клим, проф. о. Семака і проф. п. Ісєненко. Питомців було 65—86, пересічно 75, всі з малими виїсками ученики гімназійні. Они доплачували пересічно по 10 кор. місячно. Всі разом заплатали за 10 і пів місяців (1905) 105×75=7875 кор. Бурса подавала своїм вихованкам: здорове мешканє в дванадцятих обшир-них комнатах „Народного Дому“ разом з цілим інвен-тарем, здоровий харч, надзір, поміч в науці, науку співу, лікарську поміч, лікарства, купіль, опал, снігало і пранє біля. Удержане кождого хлопця виносило 83 кор. місячно, то є 349 кор. 50 сот. річно за 10 і пів місяців, а удержане всіх 75 (пересічне число) вино-сило 26.212 кор. 50 сот. До плати бурсанів доложено 18.1337 кор. 50 сот. Крім сего уділювало товариство річні запомоги кільком ученикам, одиоразові або мі-сячні по 3—10 кор., разом в протягу цілого року 400 корон. Таким чиним уділив „Нар. Дім“ ученикам сего року запомог в сумі 18.737 кор. 50 сот. Товариство могло розвинути повнєшу діяльність головню завданн великодушности сего ц. і к. Величества цїсаря, щез сего ласки одержувало товариство запомогу на бурсу з релігійного фонду в сумі 5000 кор. річно, та при помочи краевого сойму, що уділив бурі запомогу в сумі 4000 кор.

Дальше належить ся подяка пп. директорови д-рови Филиповичеві і д-рови Климови за реву, а безплатну опіку лікарську, як також антикареви п. Па-лови за уділене лікарств для бурсаків по зниженій ціні. Рівнож належить ся подяка п. Августовичеві за безплатне відступленє парні. Поступа в науці бул сего року задовольючі, на 75 питомців мало 10 першу класу з відзначенем, 60 першу класу, а 5 не зовсім відповіло шкільним вимогам.

Товариство дбало також про розвиток товарне-кого жита, удержуючи своїм коштом читальню. Крім сего відступав виділ велику салю „Нар. Дому“ другим руским товариствам до ужитку по зниженій ціні. Ту саму ціль мало упорядковане городу і удержуване кругольні.

Головною задачею своєї діяльності ставив ви-діл придбане средств на будову дому бурси ім. Федь-ковича. Заходами послів запевнив сойм на сю ціль запомогу в висоті 50.000 кор. і виплатив крім сего на рік 1905 запомогу в висоті 6.000 кор. З огляду на се, що цілий дім буде коштувати поверх 100.000 кор., другу половину тої суми мусять зложити самі члени. Бурса буде містити 150 учеників. Дальше заяв ся виділ справою друкарні. Щоби дати спромогу дру-карни розвивати ся, перебрав її виділ під власний заряд, і видав її під догляд проф. о. Семака а даль-ше проф. М. Кордубі. Найліпшим доказом гарного розвою друкарні є се, що справлено другу машину до друкованія. Колиєь стане друкарня гарною мате-риальною підпорою товариства, — поки що товари-ство виказує в прелемінари на рік 1906 недобір 27.853 кор. 60 сот. Виділ заяв ся також ширі і кон-верзією та сплатою довгів товариства. Передовсім перевів конверсію гіпотечного довгу в бук. поземель-нім банку, сплатив старий довг, в квоті около 60.000 кор., так що з сєї конверзії остало на будову бурси около 10.000 кор. (нова позичка виносить 70.000 кор.). По поданю справоздання поставив п. Коралевич внесенє, щоб перейти до спеціальної дискусії на першими чотирма точками днев. порядку і друге вне-сєне від надзорчої ради на уділенє абсолютної усту-паючому виділові. Внесенє ті прийнято без дискусії. Особливе признанє висловлено касперови п. Іваш-кови за рівне і безінтересовне веденє каси.

Відтак реферував голова тов. про будову бурси і додав, що будинок сєї стане вже в серпні с. р. готовий до ужитку. При сій точці прийшло до жи-війшої дискусії. П. надуч. Лупуленко поставив внесенє, щоб для дітній заможнійших родичів отворити окре-мий відділ з більшими вигодами. В тій справі заби-рав слово проф. Ісєненко, проф. Антіа Клим, уч. Ілюн, надр. Ясеницький, інсп. Попович, др. Смал-Стопані і др. і всі заявили ся проти того внесенє, мотивуючи се тим, що головна річ для учеників здоровий харч і добрий догляд, а се будуть мати ученики в бурі. При тім спільне жомите всіх учеників затре в них урєні станові ріжницї, які вони виносять з дому. По сих виводах внескодавець п. Лупуленко відступив від сього внесенє. Відтак замкнено на внесенє п. Ко-ралевича дискусію над справою бурси і приступлено до вибору виділу. Склад виділу ми подали в одній з попередних чисел.

Після оголошенія результату виборів, присту-плєно до шестої точки дневного порядку: Візніи внесенє.

На внесенє секр. Коралевича рішено вислати від збору ітратуційну телеграму до кн. Гогенцоллер-на нагоди його покликання на президента міністрів, а на внесенє проф. Ісєненка телеграфічно подякувати пос. Н. Васильови за його ревіні заходи около ви-зденя православної церкви на Буковині з під волоско-самоволі.

Збори замкнено о год. чверть на 6-ту по по-лудни.

Мійске шкільництво в Чернівцях.

IV.

(Конець).

На конець прийдемо до справи найважнійшої себто до фреквенції черновецьких шкіл. В р. шк. 1904/5 було в Чернівцях дитий, обов'язаних до науки шкільної, 9.568, а з того 5051 хлопців і 4517 дівчат. В році попереднім обнімало се число 9234 дитий (4828 хлопців і 4406 дівчат), а в 1902/3 9365 (4950 + 4415); значить ся рік за роком відповідно до зросту населення зростає і число дитий, обов'язаних до шкільної науки.

Із того числа 9568 побирали науку в школах публичних 6709 а то (3303 хлопців і 3406 дівчат), в школах приватних 1482 (832 + 950). Крім сего побирали ще 1085 (777 + 308) дитий, які були в віку шкільнім, науку у висших школах господарських, на промислових або на фахових курсах або таки дома.

Науки побирає всего 292 дитий а то 139 хлопців і 153 дівчат. З того загального числа треба відчислити 166 (72 + 94 д) дитий, які не є спосібні до науки задля уломности тілесної а 66 (36 + 30 д) задля уломности духової, так що число нормально розвинених дитий, які не ходили до школи, виводить в Чернівцях всего 60 а то 31 хлопців і 29 дівчат. Се остання категорія виправдувала своє некористане із школи надто великим віддаленням мешкання від школи, лихим станом доріг (!) по передмістях, а найважнішу роль грало тут таке незвичайне убожество мійського пролетаріяту, (а складає ся він безне-

речно в переважній частині із руских та волоських зарібників), які не можуть здобутись на посилене своїх дитий до школи, яка їм як на те, зовсім чужа вже й своєю мовою! Число дитий, спосібних до науки і побираючих її виносило в Чернівцях у минулім році 99.35 проц. супроти 99.19 проц. в році 1903/4 і 98.5 проц. в р. шк. 1902/3 Певна річ, що можна би горячо бажати, аби фреквенція стояла все на 100 проц., однаковж і сей успіх треба признати вповні гарним, передовсім, як його порівняти прим. із відносинами по селах, де впрочім зовсім інші пачують відносини.

Та щоб хто не подумав часом, що населене століття із власної волі порозуміло вагу і значіння школи. Ні, і тут був здебільша „заохотою“ до посилання дитий до школи — тільки страх перед карою. До сего за собою відкликав ся чимало мійський інспектор за р. шк. 1904/5. Кари грошові накладано в 578 разях на суму 2812 кор., а крім сего карано арештом на кілька годин в 112 разях, а на день і більше в 26. На швидкість стягання згл. кар кидає характеристичне світло отей цифри. Кар наложених в р. 1904/5 лишало ся ще з р. шк. 1903/4 нестягнених 3.428 кор. Із сєї суми 6240 кор. уплачено готівкою всего 41 кор., відсиджено 717 кор., а відписано 717, так що на конто слідуючого року остає величезна рестанція 4225 кор. Розуміє ся, що така пинявість до ціли зовсім не доводить.

Обговоривши фреквенцію загальною, пригляньмо ся ближше кількості учеників по поодиноким школах після їхнього віроісповідання, а що важніше після народности. Належний перегляд в сих напрямках дасть нам отсей виказ, у яким подамо також і мову викладову згл. мови, уділювані як предмет:

Школи публичні.

Школа	Мова викладова	Мова як предмет	Скільки дитий записаних до шкіл													Скільки дитий не записаних до школи	
			після віроісповідання							Рідна мова							
			римо-кат.	вір.-кат.	гр.-кат.	гр.-прав.	еванг.	жидів.	інші	Німцї	Волохи	Русини	Поляки	Малари	інші	з причини законної	без причини зак.
Школа при ул. жел. двірця	нім.	руск. пол.	255	1	114	39	2	166	—	228	1	151	183	—	14	16	3
Школи біля стациї Фольксгартен	нім. руск.	—	47	—	38	36	22	14	—	81	15	53	8	—	—	—	—
Муж. школа при ул. Виділу краєвого	нім.	вол. руск. пол.	203	16	67	77	5	255	—	295	2	137	188	—	1	30	2
Жіноча школа при ул. Виділу кр.	нім.	вол. руск. пол.	197	—	77	86	8	344	—	397	13	144	158	—	—	6	3
Філія школи із ул. Виділу краєвого на ул. Шкільній	нім.	—	58	—	22	36	2	437	—	467	5	52	31	—	—	—	—
Муж. школа при ул. Семигородській	нім.	вол. руск. пол.	285	—	78	56	12	282	—	413	18	115	166	—	1	27	2
Жіноча школа при ул. Семигородській	нім.	вол. руск. пол.	251	1	67	78	9	311	—	436	21	112	148	—	—	5	1
Ул. руска	нім.	руск. пол.	97	—	95	35	2	106	—	125	—	132	77	—	1	22	3
Гореча мійська	вол.	нім.	1	—	—	115	1	1	—	2	110	5	1	—	—	3	4
Калічанка	нім.	вол. руск. пол.	122	—	33	134	44	11	—	97	95	72	80	—	—	9	2
Клокічка	нім.	вол. руск. пол.	81	—	74	170	10	10	—	48	162	83	52	—	—	10	5
Ром I.	нім.	вол.	99	—	6	147	16	10	—	125	149	4	—	—	—	14	4
Ром II.	нім.	вол. руск. пол.	180	—	48	26	9	43	—	209	8	65	24	—	—	13	5
Монастеріська	нім.	вол. руск. пол.	211	—	45	106	15	37	—	219	51	95	49	—	—	24	4
Експозитура Стінка Ром	нім. вол.	—	—	—	—	34	—	—	—	—	34	—	—	—	—	19	8
Цецина Ром	вол.	нім.	—	—	—	82	—	4	—	4	82	—	—	—	—	24	12
Разом	—	—	2087	18	764	1257	157	2031	—	3146	766	1220	1165	—	17	232	60

Виходить отже, що в черновецьких школах публичних займають Русини навіть після офіційних обчислень друге місце зараз по Німцях. Ко-

лиж зважити, що у нас досі Жидів, як особного народу не признають ся, та що всіх їх на силу занисують в рубрику Німців, то відтиснувши від числа Німців чи-

сло дитий мійск. віроісповідання, одержалибсьмо за р. шк. 1904/5 ось такий вислід національної статистики мійських шкіл публ. в Чернівцях: молодіж рускої було 1220, польської 1165, німецької 1115, волоської 766, а інших народностей 17. Як видно, рускої молодіж є в чернов. школах найбільше; се й повинно бути хіба добрим свідомством культурности руского елементу. Але гляньмо на відворотню сторону медалю. Тих 1220 руских дитий не має ні одної рускої школи, дарма що навіть Волохи із значно меншою фреквенцією добули собі на Цецині й Горечій школи волоські! Такий стан в конституційній державі, де наука в рідній мові є заборучена кожному народови основними законами, мусить обурити кожного. Вистарчить порівняти поступки нашої дитвори в чернов. школах мійських із школами, де є мова викладова руска, щоб побачити, як черновецькі школи прибивають диточі уми, як вони не дають поступити рускій дитині вперед. Вистає переглянути сие назв учительських сип по школах із значною фреквенцією руских дитий, щоб побачити, що вони здебільша нашої мови зовсім не знають, отже навіть не можуть уживати її для пояснюваня незрозумілих слів німецьких. Огсе не може не відбиватись незвичайно відменно на загальній охоті дитвори до науки. Германізаторська система наших шкіл народних йде до того, щоб руский елемент від школи відчужити й усунути! І на жаль, їй при топерішних обставинах таки вдає ся. Порівнаймо лише висади статистики шкільної за останні роки:

В р. шк.	Русини	Польки	Німці	Волохи	Жиди
1902/3	1301	1086	1040	835	1771
1903/4	1235	1112	1158	808	1862
1904/5	1220	1165	1115	766	2031

Із сего видно, що фреквенція Русинів ну а ще більше Волохів у черновецьких школах поступовно спадає. На се дивитись обоятно черновецьким Русинам годі, ми мусимо вжити всіх средств, щоб тільки здобути для своєї молодіж свої школи!

Просто годі повірити, як ворожо відносили ся досі компетентні круги до бажань Русинів на поли шкільнім, бож наші заходи в сій справі мають вже свою історію і то доволі гутну! Першу петицію за основанем руских шкіл народних в Чернівцях внесло богато тут. руских міщан до черн. ради мійської ще в році 1891, але не удостоїли ся навіть відповіди. Така сама доля зустріла також і петицію тов. „Руска Школа“ і черн. руских міщан до Ради шк. краєвої, до тої самої Ради шк. краєвої, яка в своїм таки рескрипті ще з 22. марта 1874 р. вважала конечною річню, „що дитина мусить получати першу науку в своїм матернім язичі“.

В р. 1895 виступає „Руска Школа“ перед Радою шк. краєвою із конкретним бажанем основати 4 класову рускої школи в Чернівцях. За тим промз вляють навіть соймові резолюції із рр. 1895/6, але се мало тільки такий наслідок, що славетна чернов. Рада мійська перевела в 1897 р. ухвалу, противну школам для національних меншостей! Се черновецьких Русинів не знеохотило в борбі за своє право. Тогож таки року урґує тов. „Руска Школа“ своє подане, внесенне 18. вересня 1895, а крім того вносять 29. жовтня 1897 р. сов. В. Ясеницький, др. Стоцький і Манастирський як родичі дитий подане до Ради шк. краєвої о руску школу. Подане се Рада шк. краєва відкинула рішенем із 19. листопада 1897 р. 2.5226, супроти чого внесли інтересовані рекурсе до міністерства, а се мало такий наслідок, що воно постановою із 29. марта ч. 7085 зисло значно рішене Ради шк. краєвої, конститууючи оправданість домагання петицій та заборяджуючи, щоб петицію піддано мериторичному трактуваню.

Черновецька управа громадська дає у відповідь на се ще один доказ своєї прихильности до Русинів. Ось мійський магістрат вносить жалобу до найвишого трибуналу адміністраційного, оспорюючи управлене сторін до рекуровани в справах шкільних, але сей рекурсе відкинено рішенем із 19. вересня 1898 ч. 4153 просто тому, що цілої справи ще не полагоджено в дорозі адміністраційній. В два роки опісля вносять подане до Ради шк. краєвої сов. Ясеницький і тов. 1. о рішене в справі основаня рускої школи, а поки що 2. о основаня руских відділів рівнорядних також у висших класах, бо в промжутку заведено їх в 2 найнижчих класах деяких шкіл. Здавало би ся, що тепер вже справа увійшла на шлях певний, та що рішене, прихильне Русинам, повинно було занести як найшвидше. Так можнаб думати, числячись із відносинами європейськими а не з азійськими чи там черновецькими.

Черновецька Рада мійська, одержавши справу до полагоди — просто погребала її в панерову могилу на довгі роки, бо й до нині не видала про се подане ніякого рішення! Та черновецькі Русини не можуть і не сміють довше ждати терпеливо на полагоди сєї справи черновецькою Радою мійською! Вони мусять відтикнути ся прямо до Ради шк. краєвої, щоб вона полагодила ся справу на основі прислужуючої їй власти. Думаємо, що вже раз скінчить ся отся просто скандальна одисея поданя Русинів о руску школу в Чернівцях, бо не хочемо вірити, щоб комусь залежало на тім, щоб черновецькі Русини, живучи в конституційній державі, мусили в борбі за національну школу ханпатись засобу, практикованого з успіхом недавно в самодержавній Росії — а то бо й когту чужої школи, яка вбиває духа нашої молодіж і сивинює її в культурнім поступі!

Телеграми „Буковини“.

Дня 12. мая 1906.

Петербург. Російського амбасадора в Копенгазі Ізвольського іменовано міністром заграничних справ. Ламсдорфа усунуто і покликано до державної ради.

Відень. Розпочала ся тут гігієнічна вистава при участі великого числа визначних особистостей. В заступництві цесаря отворив її арх. Франц Сальватор.

Інсбрук. В Лянгентань усунула ся лавина, засипуючи робітників, зайнятих при будові дому.

Медіолян. Ген. страйк вже закінчив ся.

Петербург. Мужички послали в Думу, вислухавши депутацію спілки для рівноправності жінок, обідали обстоювати сю справу в Думі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. мая 1906.

Національні змагання в православній церкві. Характеристичною питомістю православної церкви є те, що її організація вповні шанує національні почування вірних. І аналогічно до національної церкви православної у Болгарів і Сербів являє ся наше бажання о розділ буковинської православної дієцезії на руску й волоську тільки вислідом духа, пануючого в православній церкві, якого угасити і задавити радби ромунізатори і їхні прихвостні. Для характеристики наших московських новохрещенців, яким за кума послужив недавно в „Вук. Nachr.“ Пені, згадаємо, що саме тепер, як вони пручають ся проти утворення рускої дієцезії — варшавський архієп. прав. Ніканор заридив переведення церковного богослуження на мову польську, щоб при церкві православній удержати й Поляків, даючи їм богослуження у живій, народній, польській мові! Змагання автономні в православній церкві видні скрізь для того, хто хоче дивитись і бачити. Сими днями прим. мають відбутися збори делегатів грузинського духовенства для ревізії постанов про автокефальність грузинської церкви. Ходить їм о рішене такої зміни, щоб екзархи Грузії були Грузинами та щоб грузинська церква мала свою управу, не перериваючи впрочім звязи із всеросійським синодом. Домагане Русинів до окремої дієцезії було б тільки відкликом на пануючий скрізь дух часу навіть тоді, колиб їм не діялась у теперішній буков. архидієцезії ніяка кривда; тимчасом ромунізоване, доптане прав руского народу у його прадідній церкві а в кінці обертане церкви в колоду на поступі народу стало у наших дотеперішних „опікунів“ хлібом насущним. Тож не може бути в сій справі ніяких компромісів ані уступок — православні Русини на Буковині не спочинуть, доки не одержуть своєї рускої дієцезії.

Депутация чернов. Русинів у краєвого президента. Вчора в подудне явила ся у краєвого президента депутация черновецьких Русинів, в якій склад входили під проводом проф. дра Ст. Смоль-Стоцького пп. Йосиф Мицак, Николай Григорович, Іван Захария-

севич і Кароль Левандовський. Іменем депутації промовив др. Ст. Смоль-Стоцький, який виконуючи ухвалу черновецького руского міщанства, представив нечуване поведене компетентних кругів із поданем черновецьких Русинів в справі основи Рускої школи в Чернівцях, яке обговорюємо докладніше на другім місці, а також предложив пропам'ятне письмо із просьбою о безплатному подогоду справі. У відповідь на се признав краєвий президент др. Окт. Бляйлебен повну оправданість бажань Русинів і обіцяв зарядити все, що потрібно, аби те бажане стало сповнене. При тім же й осудив сам доволі остро дотеперішній перебіг цілої справи. Давши відповідь на бажане депутації, розмовляв ще президент через якийсь час із усіма членами депутації, які із сего послухання вийшли вповні задоволені із найбільшою надією не сповнене справедливого бажання черн. Русинів.

Представник української преси в Думі. З поміж 60 місць в Думі, які призначено для співробітників газет, 40 припало на російську пресу; решта на пресу провіднональну і для газет різних національностей. В тому числі одно місце дано „Громадській Думці“, як українському органі.

Почтовий конгрес в Римі. Сьвітотий почтовий конгрес в Римі розпочав в четвер свої обряди над текстом, виробленим комісією нової поштової конвенції. Конгрес затвердив значне знижене належностей за пересилки на суші і морю. Засадничий тягар листів має бути підвищений з 15 на 20 грамів.

Крадіжні кн. Вреде. Цікаві крадіжні кн. Вреде викривають ся що раз більше. Цінні срібні і золоті предмети забирали книжники також і в однім готелю в Монахіїм, де князівська пара перебувала кілька разів. Мимо того, що управителеви готелю були знані ті крадіжні, він не хотів робити з них ужитку, бо князівська пара давала готелеви з часта і багато заробляти. Невдачно відбудо на замку Баседов, власности кн. Вреде, ревізію і віднайдено в отгородовім павільоні ще кілька скринь із сріблом, скрадженим в різних готелях і реставраціях.

Непрошені „ревіденти“. З Білої доносять нам: Уночі з 9. на 10. мая влізли вікном злодії до тутешнього громадського уряду, розбили громадську касу і украли поверх 160 кор. — І. С.

Князь і візник. В Вінер-Найштадті арештовано сими днями візника, що кілька разів потрахтував багатом кн. Віндішгетца, мужа цесарської внучки, за се, що князь їдучи надто скоро автомобільом наїхав на його віз.

Царський дарунок. Цар дарував дотеперішньому міністрови справ внутрішніх Дорново 200.000 руб.

Оповістки, іменования і т. п.

Підвишене листового порта в Австрії. „Fremdenblatt“ доносить, що проєктовано є підвишене порта від листів із 10 с. на 12 сот. Підвишене наступатиме в серпні, або вересні, бо до того часу мусять бути перепроваджені переговори з Берліном і Будапештом.

Із штуки і літератури.

До історії укр. преси в Росії. Зараз як тільки настала в Росії т. зв. доба „свободи преси“, рішила ся була — як довідуємо ся — видавати свою часопись і українська соціал-демократична робітничая партия (давня Р. У. П.) Не ждучи на дозвіл уряду, зло-

жено в Харкові 1-ше число „Волі“ і відбито його в 15 тисячах примірників. Тількиж поліція встигла заарештувати цілий наклад таки в печатні, поки його ще розіслано. Видавці встигли перед репресіями уряду загоду виїхати за границю. Щоб зрозуміти, який би відбут мала українська робітничая часопись, досить буде згадати, що видавець її д. М. Антонович, навіть не друкуючи оповісток про се видання, одержав був 15 тисяч замовлень! (я).

Сьвіт. Р. І. Ч. 6. із 9. мая 1906 містить: 1. Михайло Яцків: Кедрана буде ростити... (л. б.), 2. Сидір Мовчан: Із диссонансів, 3. О. Коблянська: Ньюба (л. б.), 4. О. Марітчак: Пісня, 5. М. Кочубинський: З-глибини, 6. Г. Фосколю: Останні листи (л. б.), 7. П. Карманський: Доменіко Чамполі, 8. Рецензії (М. Яцків: А. Володиславич: Із книги життя). Адрес редакції: Львів, Кльоновича 28. дв. 6., а адміністрації: друкарня Манецького (Коперника 9).

„Селянський театр“ відіграє завтра в Садагурі в сали п. Шматніна комедію в 4 актах Карпенка-Карого „Сто тисяч“. Початок о год. 8-ій.

Посмертні вісти.

Василь Солонар, надучитель з Тереблешт волоських, упокоїв ся дня 4. мая 1906 в 50 році життя на віденській клініці. Покійний, хотя пробував у волоських селі, все і всюди маніфестував ся як Русин, належучи до руских товариств і цікавлячись рускими справами та беручи живу участь в наших громадських життєвих Серетська філія „Руска Школа“ і „Руска Бурса“ утратили в ній ревного члена. Земля ему пером!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Адольф Герлінгер. Цензура.

Із нїм. переклав Яр. Вий.

Жив раз король, що любив свій наряд і читав часописи. І його вразили таки добре вічні скарги на податкові утиски та на несправедливу управу краю, яких повно було по часописах; отже він покликав до себе свого міністра і сказав: „Читаю тут безперервно, що край оподатковано надто високо, та управляє ся ним лихо. Я люблю мій народ і хочу його зробити щасливим. Таких жалоб більше чути не хочу а то спадє на вас моя неласка“.

Міністер склонив ся і пішов домів засумований, бо не знав, щоби тут почати. Коли він переходив через подвірє, батожено там як раз за якийсь проступок одного із його невольників. Із доскотом спадала нагайка на нагі, скервавлені плечі нещасного, а його проразливий стогін болю роздирив повітря. Та се перешкаджало жінці міністра в лектурі, бо вона саме тепер читала в своїм будоарі якийсь пікантний роман. В обуреню крикнула вона: „Ах Боже! Мої перви! Як може чоловік оттак верещати! Аби я того крику більше не чула!“ Доглядач склонив ся покірно і приказав, щоб невольникови уста заклеблявано. Тепер уже можна було переводити кару без перенон. Тільки від часу до часу виривались із уст катованого невірні зойки, аж в кінці упав він омалій на землю.

Міністер вдарив себе із задоволення по чолі, бо се був чоловік проворний, що зрозумів, як можна якусь науку практично використати. Після того пішов і сотворив цензуру.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає: Віктор Струїч.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Відо з в а

СПІЛКИ ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ В ПЕРЕМИШЛИ.

До П. Т. Читалень „Просьвіти“.

„Що раз більше запотребоване штучних навозів, без котрих розумна, поступова господарка не може ся обійти, пхав наш несвідомий наряд в ливарські руки спекулянтів, котрих руководять не добро народа, не піднесене его біту матеріального, лиш визиск і то страшний визиск бідного хлібороба. Що раз більше запотребоване штучних навозів отворило тим півкам нове жерело страшної ливхи, на котрій до 200 від ста заробляють, проти чого нема щє у нас спеціального закону кариго.“

Щоби охоронити наш наряд від того страшного визиску з одної сторони, а другої дати можливість нашим Читальням побільшати свої фонди честним зарібком котрі всегда терплять на брак гроша, постановили ми виповісти війну ворогам нашого народа і звернути ся до просьвітної організації его, якою суть читальні. Щира воля і охота поборе наших ворогів. Без помочи просьвітної організації не відємо нічого, тож відзиваємо ся до виділів Читалень з ширим руским словом — допоможіть нам охоронити наряд на полї економічним від визиску, розвиніть агітацію по селах за збірним замовленням штучних навозів у нас спроваджуйте вагінами навози і продавайте хліборобам по ціні нашого цінника, а користь а сего буде така, що сезанни получат добрий наварі по ціні нашого цінника вже без оплати фактової, а Читальня буде мати з того краєний дохід, котрим не тільки що покрий свої потреби просьвітні, но ще лишити ся значна надвижка, котрою доволі розпорядити. Всякі інформації подамо безплатно, а рівночасно звертаємо увагу на наші теперішні оголошення по дзвониках о браку і дорожнє штучних навозів. Надіємо ся наш поклик для добра нашого народа не лишити ся без відгону.

Ад. 61 62 1—3 н.

Дирекція.

Колесо!

Мужеське колесо з року 1905, „Waffenrad-Steuer“ і жіноче „Dürkopp-Diana“, оба в дуже добрім стані, зараз до продажу під дуже добрими умовами. Просить ся о марку на відповідь, 53(3—3)

Адр. Е. Гуцайло, Глібока.

Книжка про подружжє

Дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціни инт. книжок гратіс.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 11—52

Лікар діточих недуг 67 3—3

Др. О. ГЕНІХ

мешкає і ординує

від 4. мая 1906 при улиці Рускій ч. 18. Чернівці.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 38 13—40

Леліове молочне мило

Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетшині над Ельбою

(марка охоронна 2 гірняки). Мило се хоронить від сонячних ви-прісків, робить кожу білою як також надле сьвіжий вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у слідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Посей і Міллер, Чернівці
Шмає Пект, Дорна-Вагра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Вагра
С. Раухергер, Дорна-Вагра
Альберт Мор, Дорна-Вагра
І. Скоморохов, Турагомора
Саламон Бері, Турагомора
Саламон Дім, Турагомора
Ант. Зігберт Гібер, Радіш
Дрог, С. Е. Найнтайкель, Радіш
Гал. Е. Фішлер, Радіш
Гал. М. Фішлер, Радіш
Сімон Варбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. І. Міллер, Кімполюнг
Шмід і Фонтін, Кімполюнг
С. Лайкер Шпун, Садагура
Берг Зірабх даон, Садагура
Дрог, Н. Фішлер, Сторожинець
Дрог, Йосеф Крау, Сторожинець
Гал. Мончер, Сторожинець
Берг Мончер, Сторожинець
Ірмід Штерберг, Сторожинець
А. Анжелай, Валя
Ант. Е. Вільнер, Вашиці
Ант. І. Фабіан, Вашиці
С. Бріє, Заліщиці.

Весняні загальні збори каси позичкової і щадничої для громади До-гополе відбудуть ся дня 27. мая 1906 р. о год. 2. пополудни в кімнаті шкільній з слідуючим порядком: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане з дотеперішньої діяльності старшини товариства. 3. Означене ремунації для каспера. 4. Вільні внески; запитання. *Олексій Плещуца, началь.*

Перші загальні збори каси пож. і щад. для громади Синівці дол. від. будуть ся дня 20 мая с. р. о год. 1 по пол. з слідуючим дневним порядком: 1. Установлене стану пайв, вкладок щад. і позик. 2. Ухвала, що робити з лишни-ми в касі грішми і як роздобути потріб-них для каси грошей. 3. Ухвалав справі запомоги краєвої. 4. Вибір каспера, і назначене платні для него. 5. Ухвала, кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої. *Василь де Томорль, нач.*

Загальні весняні збори каси пож. і щад. для громади Юрківці відбудуть ся 20. мая с. р. в сали народної школи в Юрківцях в 2 год. н. п. з от-сим дневним порядком: 1. Вибір стар-шини. 3. Вибір ради надзорчої. 3. Біляне за рік 1905. 4. Вільні внесення і запитання. *Статистица.*

ВЖЕ ОБІЙДЕМО СЯ БЕЗ МЯСА

бо через споживане мучних страв поминемо
всю нестравність. Мучні страви прилаштують
ся тепер цілком поєднано з

„Ceres-om“, товщом до потрав

(з найліпших кокосових оріхів)

які задля великої кількості білковини, яку ося-
гає ся через домішку яєць і молока, суть над-
звичайно легко стравні.

57 2-5

КОЛЕСО „ПАНЦІР“

є найсоліднішою і у всяких турах найвитревалі-
шою машиною, заосмотреною дзвінком і ацетилю-
вою ліхтаркою, ташкою і приборами.

Дволітня гарантія за рамена і всякі фундаментальні часті.

Ціна К. 95.

Торговля en gros Мітлер і С-ка, Відень 18/У. (Hüttelbergstrasse 27).

Багато ілюстровані цінники на жадане даром і оплатно. 58 5-5

До Америци і Канади

найкорше перевозить через Ро-
тердам славна на цілий світі
лінія

Holland-Amerika

заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69-
18 (9-20)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig
кождому, хто докаже що є мило „Шіхт“
складає ся із шкідливих частин.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатніше як також найдешевше.

Вільне від всяких шкід-
ливих складових частин.

При закупні прошу уважат, аби кожний кавалок
мила був заосмотрений в написі „ШІХТ“ і в оден із зна-
ків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Заряд друкарні

„Рускої Ради“

звертає увагу інтересованих, що
всякі друксорті висилає **лиш**
за попередним надісланем на-
лежитости або за посліплатою.

Неодієним скарбом
для нещасливих жертв самогубств і тайних гри-
хів молодости є слава книжки Дра Регана

Власна охорона
83 наклади і 27 ілюстрацій. Ціна 4 К. Най читає єї
кождий хто терпить на страші наслідки того налогу, що-
рі єї поради рятують рік-річно тисячі осіб від нещас-
ливості. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neu-
markt 24, як також через книжку. 46 9-3 6

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинки, движимости, збіжжє і нашу обезпечує
від огневих шкід.

одинокє рускє асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмних обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди опіное „Дністер“ з місцевими членами і
виплачує зараз призвані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпечєня приймають аґєнції по всіх містах і
більших селах. „Дністер“ дає аґєнції письменним гос-
подарам, де єще не роблять иньші аґєнти „Дністра“. Аґєнти
„Дністра“ заробили провізії 807.742 корон.
„Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за-
купино сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки
краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощад-
ности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при
судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєним
членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5%
премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськєм Товаристві;
тільки через „Дністер“ провізїю від таких обезпечєнь
дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року;
суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Друкарня

„Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Одна Каса дістає отсі книги: Го-
ловну, касову, щадничу, ліквідаційну, членську,
пайову, скриптів, дві книги юкетів, протокол, 100
арк. записів довжних, 100 арк. заявлєнь, 100 книжо-
чок членських, 100 щадничих і 4 таблички процентів.

Всі книги вже остемпльовані ц. к. урядом
податковим конітують 100 Ксер. з пере-
сильною поштовою 101 Ксер.,

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Caps. Comp.

PAIN-EXPELLER

з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмираючий лік на втирає
по ціні **80 сот. 1-40 кор. і 2 кор.** можна купити у всіх аптиках.

Просимо жалати сей загально улюблений лік все лише в опі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тим ох-
ронним знаком яко правдиві. 84 (26-38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети число 5.

Брак штучних навозів.

Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі оголошує

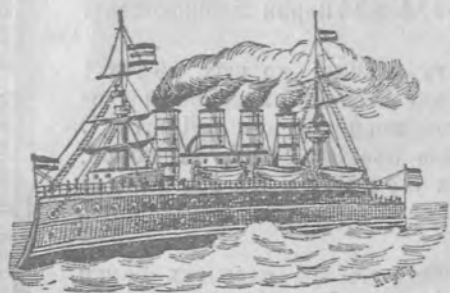
що має певні відомості, о браку і підношенню ся ціни суперфосфатів на осінь. Фабрики вже тепер шукають способів покрити своїх браків і тому ми по вчорашнім нашим оголошенню подаємо нині друге з горячим закликом до наших П. Т. Хліборобів, щоби надіслали нам замовлення на осінь на суперфосфати вже тепер, а найдавши до 15 червня с. р., котрих ціна від 1. липня 1906 піднесе ся задля браку значно в гору. Тим, котрі замовлять у нас суперфосфати до 15. червня продовжемо безпроцентний кредит аж до 1. лютого 1907 року.

Передовсім відносимо ся а тою справою до наших Читальць, до котрих рівночасно вислаємо до днівників особну відову. Вески блишні пояснені в тій справі подамо кожному відвертно, а яких потрібно навозів чи томасину чи суперфосфатів, подає докладно наша книжочка „Де що про ґрунта і навози“ котру вишлемо кожному за надісланням нам готівкою, або в марках почтових 30 сотиків.

61 3—5 ба

Дирекция.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк

Генеральна Агенція для ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

16 (11—12) н.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Добродійством

для здорових і хворих

навіть з огляду на ощадність, найважнішим средством для кожної господині є

„CERES“ ТОВЩ ДО ПОТРАВ

з найліпших коносових оріхів.

57 1—5

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шіфкарти до

М. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Товариство взаїмного кредиту

„ДЖІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

платить 4% від вкладок; приймає і виплачує вкладки кожного дня, крім неділі і свят; уділяє позички на 6 проц. на гіпотечку або за порукою; дає більші позички парцелянтам на купно землі; сплату гіпотечних позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата на капітал і процент разом 5 корон від 100 корон.

На покриті дахів бляхою або череном уділяє „Джістер“ позички на 5 проц.

Позички можуть дістати тільки члени. Яко член може приступити тільки член Товариства обезпечень „Джістер“.

Давіденда від уділів членських виносила все 6 проц.

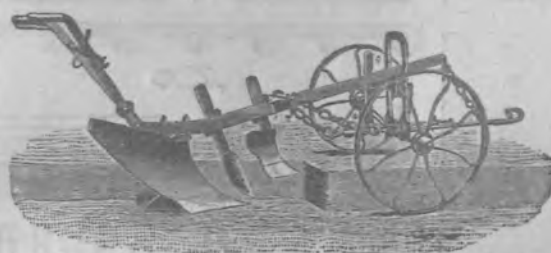
Вкладки можуть вкладати також не члени.

Вкладки виносять 31. грудня	К	2.072.928
Позички уділені	„	2.042.615
Удїли членські	„	162.127
Фонд резервовий	„	30.288
Цінні папери і льок.	„	257.963

З чистих зисків уділив „Джістер“ на перви, бурси і инші добродійні цілі вже над 40.000 корон.

(—)

Знамениті Ваги господарські і до важення худоби.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 пдль. разом з передними колесами і коштує лишень 44 корон.

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотїлки, Сїчкарки, і в загальї всілякі знаряди господарські.

Бсатальськи на жадає дармо.

23 (16—30)

Велїкі сїкавки огнєві і до огороу.

Hamburg—Amerika Linie

Проста переправа безпересідання.

Знанням із своєї скорости почтовим і пошпмним кораблем т. 3в. Doppelschrauben Schnelldampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилїї, країв Ля-Плята, Полуднєвої Африки і Східної Азїї.

Парівцї „Гамбург—Америка“ лїній відзначають ся тим, що єть внасмотрєні в знаминитий харч, чисті каюті, і пасажирі їдуть ними скоро і безпечно.

Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших кораблях мени покладом подаєть ся ретельні страви.

Видача карт до всіх естаций Сполучених держав і до Канади.

Влизши усїляк уділяє охотно ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦІЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.
16 (2—5)
Чернівці, ул. Паньська 16.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рахат. Рекламний неопечатаний вільний від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.
В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і з 3—8 по пол. крім неділі і свят.

З'їзд делегатів Українських демократичних організацій 17.—18. цвітня 1906 р.

З'їзд був скликаний — як довідуємо ся — для поради про діяльність партії перед відкриттям Державної Думи, також для розгляду деяких питань в справах політичних і культурних. На з'їзд прибули закликані відпоручники місцевих громад радикально-демократичної партії, також прихильники української демократії, які формально не належать до партії.

Перш усього з'їзд ухвалив звернути ся до Петербурської громади, щоб вона подбала про добру стрічку членів Думи Українців, помогла їм організувати ся; також щоб завела зносини з бюрою спілки недержавних народів, в справі скликання з'їзду делегатів недержавних народів.

Вироблено й ухвалено наказ або інструкцію членам Думи — Українцям. До наказу, перш за все, увійшла коротка програма укр. дем. партії, (дем.-рад.). Далі в наказі заведено: Члени Думи Українці мають скласти свій парламентарний клуб*); в йому мають обмірковувати ріжні справи, погодити ся з іншими демократичними, особливо національними групами і вести боротьбу в інтересах українського народу; при обговорюванні основних законів вони мають в першу чергу вимагати автономії України; мають давати справозданя перед виборцями і перед суспільством про свою діяльність. Члени Думи мають право сподівати ся не тільки моральної, але й матеріальної помочі від українських організацій в справах і інтересах українського народу.

Поставлена на чергу справа вироблення статута української автономії. Для того зазначено: видрукувати й поширити старі проекти української автономії; звернути ся до учених, як на Україні, так і особливо в Галичині, щоб узяти ся вони до праці вироблення нового проекту.

Усі матеріали в сій справі мають засилати ся Одеській громаді.

Розглядало ся питання про кращу організацію і про легалізацію укр. дем. (дем.-рад.) партії. Ухвалені такі постанови: 1) Попередня організація українських громад, пристосована до часів неволі, не відповідає тепер потребам часу і сприяє розвій і діяльність партії; 2) треба досягти, щоб партія всюди, де її члени, організувала ся прилюдно і легально, на підставі статутів, маючи збори, з'їзди, постійне бюро і т. п.

Обговорюючи питання про культурну працю, зазначено було, що для неї також потрібна добра і широка організація. Напр. усіні товариські видавництва (особливо часописи) тоді тільки стоять муш' кріпко, як засновані будуть на точних, добрих статутах, з ясно визначеними обов'язками і правами, з виборним урядом і т. д. З'їзд ухвалив такі постанови: 1) Треба найшвидше подбати, щоб були засновані товариства просвітньо-культурні, окремо від товариств політичних, бо до культурних товариств можуть належати люди і не партійні, або з ріжних партій. (Можна скористувати ся статутом Одеської „Просвіти“). 2) Треба подбати, щоб у всіх бібліотеках народних на Україні були заведені українські книжки та часописи. 3) Треба впорядкувати курси з української історії, літератури і мови, особливо для учителів і для молодіжи. Окрім того постановлено звернути ся в імені з'їзду до університетів на Україні в справі відкриття кафедр української мови, історії, етнографії і права.

В справі перегляду програми партії зазначено було, що добра і практична програма буде вироблена тоді, як заведена буде нова, ширша організація партії, як проекти програми будуть розглянуті поперед на зборах місцевих організацій по всій Україні, а тоді — на з'їзді делегатів від усіх організацій.

Вважаючи, що найважливіші пункти програми, які мають практичне значіння, прийняті всіма українськими громадами партії, з'їзд гадає, що на основі тих пунктів можна і треба під сей час вести найважливішу діяльність. Що-ж до інших пунктів, то вони будуть переглянуті в найближчий час, разом з працею організаційною.

*) Відповідно до сего зазиву вже й зложив ся — як доносить „Гром. Думка“ — український парламентарний клуб за прикладом проф. М. Ковалевського, Шемета, Шрага, Чивеєвського і 32 селян. Вони вже й вислали виборних в комісію, що укладає відповідь на престольну промову і до парламентарної спілки недержавних народів.

Вичерпавши програму з'їзду, зроблені були ще ось які додаткові постанови:

Висловлено бажання, щоб українське жіноцтво організувало ся в національні спілки для культурної і політичної праці.

Треба просити університети, щоб вони приймали жінок на рівному праві з чоловіками. (Рідний Край).

Гр. К.

Політичний перегляд.

Гостина німецького цесаря у Відні. Дня 6. червня 1906 р. має прийхати німецький цесар Вільгельм II. до австрійського цесаря в гостину. Гостина ся має безітеречно політичну ціль і значіння. Як доносить із ріжних сторін, відвідини мають мати чисто інтимний характер, при чім не буде ані публічної презентації війська, ані нирів з тоастовими промовами. „N. freie Presse“ думає, що цесар Вільгельм приїжджає по те, щоб зложити своєму старому приятелю подяку за вірність в союзі і підпору, яку дала Німецькій Австро-Угорщині підчас конференції в Альгесірас. В укладі інтернаціонального політичного положення не прийшло ще до яких небудь явних змін. Вправді між Англією а Німеччиною прийшло до певного злагодження противеньств, але що не цілковито. За те зближила ся Англія до Франції, Франція до Італії, а Росія в альгесіраскій конференції станула рішучо по стороні Франції. Колиж цілю союзу Австрії і Німеччини є удержання європейського мира — то як раз в тій хвили найвідповідніше зазначити, що сей союз ще твердо стоїть. За те коаліційна уторена преса висказує ся про гостину німецького цесаря холодно і здержливо, ставляючи питаня, чи користно з Німеччиною, зовсім ізольованою тепер державою, піддержувати приязні зносини. Причини сеї неприхильности мадярської коаліційної преси лежать трохи даліше, а іменно в тім, що Німеччина за цілий час боротьби коаліції з короною стояла по стороні корони, а навіть німецька преса завзивала корону, щоб та не шадилла бутинх Мадярів. Та та сама преса мусить звінци признати, що не менше ізольованою державою є й Австро-Угорщина і що уклад інтернаціональних відносин пре Австрию до захованя вже тепер лиш „дводержавного“ на ділі союзу. Німецькі часописи похваляють крок Вільгельма II., підносячи, що як раз тепер, коли в цілім світі говорять, що Німеччина стоїть ізольована, що якраз тепер час пригадати, що дводержавний союз Австрії і Німеччини стоїть ще в повній силі. Тридержавний союз, сотворений Бісмарком, мав за головну ціль удержання рівноваги в політичній житю Європи; тепер сю задачу має дводержавний союз і він є так само сильний тепер, як був за часів Бісмарка.

Засідання російської Думи. Друге засідане Думи відбуло ся о пів до 12. год. в полудне. Президент Муромцев отворив засідане і повідомив, що з 240 привітних писем і телеграм, висланих до Думи, богато є телеграм від політичних вязнів. Телеграми сї відчитано на жадане кількох послів в цілости, а відчитане переривала що хвили буря оплесків. Ціла палата з — винятком кількох послів з правіці — повстала з місць і кричала: амнести! амнести! Двох послів з лівіці поставило внесенє, щоб іменем Думи подякувати телеграфічно вязням за привітні телеграми. Внесенє се прийнято довго триваючими оплесками. Відтак відчитав президент привітну телеграму, вислану фінляндським соймом. Йї прийнято оплесками і поручено президентови, щоб висказав соймови подяку. По тім наступила перерва, по котрій Дума вибрала заступників президента. Першим віцепрезидентом вибрано на 429 голосуючих кн. Петра Долгорукова 382 голосами, другим заступником вибрано проф. Іредескуля з Харкова 372 голосами. Відтак вибрала Дума секретарем кн. Шаховського 350 голосами а 5 помічників одноголосно. В дискусії, попереджаючій вибір, кілька бесідників домогало ся скорого переходу до актуальних справ. Коли один сказав „Роблю закид Думі“ президент перервав йому і уділив уміненє з просьбою, щоб не уживав подібних висказів, бо авторитет Думи стоїть понад авторитетом всяких властей. Відтак президент піддав під обради внесенє Родічева, що звучить: у відповіді на тронову промову царя треба уділати йому адрес, з увагою, що цілковита амнестія є укладною konieczністю. В ціли

опрацьована адресу треба вибрати комісію, зложену із 33 членів. Дума ухвалила наглість трантованя внесенє Родічева і по відкиненю внесенє на перерване засіданя, розпочала дискусію над внесенєм Родічева. Родічев, мотивуючи своє внесенє, зазначив, що воно не походить від сторонництва, але є національною сравою. Внесенє бесідника не є проектом уставу. Уділенє амнестії належить до компетенції царя. „Звертаємо ся з просьбою до царя і вказуємо тим бажанє народів; не хочемо щоб се бажанє стало жаданєм. Підчас виборчої кампанії і підчас подорожі до Петербурга і тут чуємо одно одніське слово: амнестія! В хвили, коли край йде до перестрою, амнестія є konieczністю, а мусить бути також загальною. Часткової амнестії не потребуємо. Блуд, сповнений дня 30 жовтня, не повинен повторити ся. Будьмо одної думки. Людям, що допустили ся злочинів, належить з любови простити. Загальна амнестія буде товчком до поєднаня між царем а народом“. Відтак промавляли селянські послы Онікін, Алядин і інші, що в різних словах домогали ся амнестії. Пос. Щенкин (проф. унів. в Одесі) виголосив сїдуючу промову: „Мусимо старати ся о приверненє цілковитого порозуміння між народом а найвищою властю. Амнестію треба перепровадити, бо не можна уважати за злочинців тих, що повставали проти правительства, котре вже тепер не існує. Тих людей, що бороли ся проти усуненого вже тепер правительства, не маємо уважати більше за злочинців. Во якже не маємо жадати амнестії для людей, за котрих поступки і на нас спадає відвічальність, бо й ми брали участь в тій боротьбі. Бо лиш випадковим маємо завдячити, що наші сторонники дістали ся до вязниць, коли за те ми увійшли до Думи. Особа монарха є вправді невідвічальною, однак тронова промова даєть ся підсунути під відвічальність міністрів, бо колиб сї не були згодні ся на неї, мусїлиб подати ся до димісії. Наша відповідь на тронову промову буде програмою для міністрів від народу. Колиб наші змагали мали натрафити на трудности, то пощоб було увільнювати наших сторонників з вязниць; хіба по те, щоб зробити місце для нових вязнів, або для нас самих? Не будемо впроваджувати в блуд нашого правительства, укриваючи наші високі ціли. Дума ухвалила вибрати комісію, що має випрацювати адресу“. — Третє засідане Думи відбуло ся в неділю в полудне. На початку засіданя повідомив президент, що вплинули два внесенє з жаданєм, щоб Дума сейчас телеграфічно вислала до царя просьбу о амнестію, бо перед єї владанєм Дума не може користно працювати. Відтак висказано з палати жаданє, щоб оба внесенє трантовано яко наглі. Проти того виступив віцепрезидент Іредескуля і інші бесідники, вказуючи, що через те ситуація заострилася би ся і могло би прийти до конфлікту. Гр. Гайден вислав під адресою Думи уміненє, щоб попри стереженє властних справ стережено також права інших чинників. За наглістю обох внесенє виступив московський робітник посол Суваев, що заявив, що з гори предвиджує кровавий конфлікт, котрий може почати ся зараз сїдуючого дня. Дума відкинула наглість обох внесенє. Відтак після дневного порядку, відповідно до суботнішної ухвали, вибрала Дума комісію, зложену із 33 членів для уложени адреси в відповідь на тронову промову, при чім прийнято внесенє польських послів, щоб в адресі були зазначені національні жаданя Поляків, і поручено комісії, щоб виготовила проєкт адреси до вітвірка і предложила єго Думі того дня під обради. До того часу Дума перервала свої праці.

Справа ген. Штесля. Російські суди військові мають по береги роботи із епідогами російсько-японської війни, дарма, що раз-у-раз повторюєть ся вістка, що огонь знищив „принадково“ акти, які відносили ся до справок одного або другого генерала. Найбільш інтересу викликає справа ген. Штесля, якого будуть судити зараз після покінченого дохождєня проти ген. Лєнєвича. На суді стає ген. Штесель за „геройську оборону“ Порту Артура, за яку удостоїв ся був навіть такого відзначєня від многословного Вільгельма II. Ген. Штесєли закидають, що він здав Порт Артура за вчасу та, що головнє дбав тільки про свою особу і о порядне вивовненє кишені. Зізнаня підчинених ген. Штесєли випали для него дуже погано, а тоді він здобув ся на такий концент. Зажадав нї менше нї більше, лише, щоб переслухати когось із японських офіцерів із штабу ген. Ногі на потверждєнє, що він справді боронив Порту Артура по героїски! Комен-

тарів до сего внесення мабуть додавати не треба і воно викликало в Токіо тільки одно здивування, бо подібного факту не знає досі військова історія! Отже рахунок ген. Штеселя на свідомство японське, яке не повинно уменшувати своєї заслуги при здобутті Порту Артура, відій заведуть, тимчасом останнє неспорним фактом, що ген. Штесель відразу відобрав команду від ген. Смірнова, а відтак своєю бездіяльністю довів до капітуляції тоді, коли ще друга фортифікаційна лінія була не здобута і коли ще, було доволі амуніції й провіантів. Військові знатоки кажуть, що як би Порт Артура був трохи подержався, то тоді ген. Ногі не міг би був із своїм корпусом лишити Порту Артура і потягнути під Мукден, де так незavidно покінчив Куропаткін „своє атетупленіє в повном порядку“ — повним програшем. Попри те однак замічують військові знатоки, що се моглоб лише погром російської армії тільки відсунути на якийсь час, а не ухилити.

Реформа народного шкільництва в Росії.

Міністерство народної просвіти в Росії після довгого зволікання випрацювало вже проект загального народного образования. Після переписи 1897 р. разом із приростом населення до вересня 1906 року показала ся потреба відкрити слідуюче число шкіл: В петербурській шкільній окрузі 12.974 шкіл, в московській 36.711 шкіл, в казанській 27.049 шкіл, в оренбурській 16.350 шкіл, в вільнській 24.826 шкіл, в рижській 4228 шкіл, у варшавській 80.217 шкіл, в кавказькій 20.311 шкіл, в західно-сибірській 2581 шкіл, в туркестанській 10.392 шкіл, в приамурській разом з островом Сахаліном 1971 шкіл. В одній школі повинно побирати науку не більше як 50 дітей. Будова шкільних будинків і утримання шкільного будинку йде на коштів населення. Виплата пенсії учителям йде на рахунок державної каси. Мінімальна річна плата учительська має виносити 350 рублів. Розходи державної каси на оплату учителів будуть виносити: в петербурській шкільній окрузі 5.059.860 рублів, в московській 14.317.290 руб., в харківській 11.683.620 руб., в одеській 6.979.050 руб., в київській 12.826.320 руб., в казанській 10.549.110 руб., в оренбурській 6.376.500 руб., в вольнській 8.512.140 руб., в рижській 1.648.920 руб., в варшавській 7.884.630 руб., в кавказькій 7.921.290 руб., в західно-сибірській 3.779.490 руб., в туркестанській 4.052.880 руб., в приамурській разом з Сахаліном 768.980 руб. Всіх шкіл потрібно 265.040, а на плату учителів 103.366.450 руб. річно. Так аж тепер задумує російське правительтво запровадити загальну, обов'язкову, народну школу. Цікаво буде знати деякі дані про дотеперішній стан народної освіти в Росії. Подаємо статистичні дані лиш про деякі губернії українські, про котрі маємо точніші дані. Звісно, що із всіх російських провінцій Україна стоїть найнижче під зглядом просвітним. Се, побач загально малого старання про народну освіту російського правительства, головний наслідок російської школи. Ось деякі статистичні дані. Після всеросійської переписи із прочого населення не знало ні читати ні писати. Із 687.873 душ, в віку від 10 до 19 літ, було в подільській губернії лиш 173.102 письменних. Таким чином майже $\frac{3}{4}$ дітей в шкільному віку не дістали навіть 1897 р. досягав в подільській губернії загальний процент грамотних тільки 15-5%, отже 84-5% всього елементарного образованія і були зовсім неграмотні. В тій же самій матерії подає „Рідний Край“ цікаву статистику про стан освіти в Полтавщині: Письменних, каже газета, по губернії налічили дуже мало під час перепису 1897 р. серед чоловіків з тисячі — 278 душ, а серед жінок — 63 души, тоді як по всіх інших губерніях письменних з кожної тисячі було — 326 чоловіків і 137 жінок. По городах письменних було у два з половиною рази більше, ніж по селах: по городах письменних було 49-8 проц., а по селах 14-4 проц. Взагалі ж по земельних губерніях письменних налічується 22 проц. В Київщині і на Волині, де не має зомства, письменних трохи більше ніж в Полтавщині. В Київщині — 18-1 проц., на Волині — 17-1 проц. В городах Полтавщини відсоток письменних був найвищий в Полтаві (48-6 проц.); в Лубнях 47-8 проц.; в Кременчуці 46-6 проц.; найнижчий — в Миргороді — 24 проц. Серед селян по повітах найписьменніші були селяни прилуцького повіту — 18-5 проц., найменше — в константиноградському (12-3 проц.) і в пирятинському (12-8 проц.). Середній відсоток письменних від 17-1 проц. — 11 проц.

ПИСЬМА З КРАЮ.

Із Вашківців н. Ч.

Станівський батюшка Багатірець хорий і то на поважну хронічну подугу, яку можна-б назвати по вченому „vascoviflagia acuta!“ Вашківці із свідомим селянством і незвичайно гарно процвітаючим народним товариством згадують мабуть і сон із утомлених повік нашого батюшки, який мусить бачити „с сожальнієм“, що всякі інтриги і нужденне лизунство у ворогів нашого народу остали „безполезними“, а причина тому передовсім невинне гніздо „Україноманов“ — Вашківці, які за кожним разом доводять до „кораблекрушенія“ політичного твердохрущого

човна. Через ті Вашківці н. Ч. ніяким робом не мож йому виплянути на широке море політичне і мимоволі мусить такий талан пропадати в Станівцях, де його доблесність можуть зрозуміти одні тільки — хулїгани, що від часу до часу виступають на славу свого духовного батька, тільки-ж ті продукції стають чим раз менше зазидні, бо хулїгани переконують ся, що бук має справді два нісці.

О. Багатірець ніколи не перебривав в способах, оцінюючи належно езультату науку, що цілє осягнути средства. В мутній воді найлегше ловити рибу, отже станівський батюшка припустив новий атак на Вашківців, використовуючи хвилеве непорозуміння між тутешніми людьми і забавив вбити клин між нашу свідому, зорганізовану громаду. Придбавши до спілки славновісного вашк. дворника і не менш славного Купчанка і кількох „тузів“, які спілкові інституції кредитові раді були вхопити в своє безмежне володіння, а при тім сильно піддержують особаво ту позицію австр. бюджету, де говориться ся про доходи із горівки — забав він оснувати тут „свою“ касу. І ось дня 13. мая відбувалися кацани перші основуючі загальні збори свого „гончества“. Та що его тут не було для кого оснувати, те публіку кацанські комедиянти собі спровадили. Прайшло 7 фір кацанців з Волоки і Карачева і такі станівських парохіан Богатирцевих, належно до сего „підготованих“ духовим, себто „спіртуальним“ кормом. Впрочім прибули на збори на милу несподіванку кацанських матадорів і сотки свідомих вашківських селян, самих членів нашої „Каси пожиткової і щадничої“, що пішли за зазивом о. Купчанка в церкві, щоб „постояти за православіє“ і хотіли пізнати, що то за добро задумують аж тепер принести селови ті непрошені оікунти, як Багатірець, Іакман, Козаришук і т. д. Збори отворив двірник, Митро Балощескул і іменував председателем д-ра Іакмана. Сей одворічний посол і продуцент довіри для Репти став торочити ні в п'ять ні в дев'ять, що він був вже в Вашківцях, що дуже любить Вашківчан, лиш не знає, чи оні его люблять, що потреба заснованія другої каси конечна і т. п. Нарід не щадив ему іронічних перекликувань передовсім тоді, як він „відкривав“ такі правди, як те, що нарід досі слав, коли він вже давно збудив ся але не за заслугою кацанів. Щоби ему відповісти яснійше, зголосив ся до слова п. Іван Герасимович, місцевий управитель школи, але місто ему, уділив председатель, на глум всім парламентарним правилам, голосу о. Багатірцевих, який о се і не просив. П. Герасимович уюминав ся о се кілька разів, а коли председатель в жаден спосіб не хотів ему уділити голосу, відкликав ся до зборів. Привезена о. Богатирцем зволоч і деякі двірниківські заушники стали ревіти, щоби п. Герасимович не говорив, за те вашківська громада рішучо домогала ся уділення ему голосу. Прийшло до невольного крику, серед котрого пніи Богатирчани, видаючи свій погром, кинули ся з чим попало на спокійних громадян. Вчинила ся білка і потекла кров. Та перший видіти місцевий парох о. Купчанко, який досі грав ролю лизлика, а тепер зовсім явно перейшов в табор найтяжших ворогів народа і найшов гідного собі спільника Митра Балощескула. Позникали й інші мастильніші, та хулїгани дуже швидко переконались, що хопились вепської методи і стали протистити, продривши вперед міх на подоби величкого поросянка. Лиш успокоючому впливови п. Георгія Лисана, касиєра нашої каси і учителя Гринцишина удало ся завести спокій. — Серед клевети, який панував від початку зборів аж до кінця, говорив ще щось о. Богатірець, якого ніхто не слухав і не розумів. Се називало ся, що збори ухвалювали висоту пожиток, видадок щадничих і т. п., с. е. вповнювали точки програми. Одно лише гаразд зрозуміли присутні, а то, що „заведена ними каса зробила контракт з Румунами і відтак побирати ме пособия“. А се більше промовило людям до переконання, ніж пайдовші їх теребені. Нарід розійшов ся в найбільшій огірченю, бо по їх словах і ділах пізнав, що се вороги, котрі хотіли би наш руский нарід завести в румунське і московське ярмо. Із поспусканими носами почимчикували на кацанські спасителі на „вокзал“, щоб чим швидше видобутись із Вашківців! Тут же треба згадати, що кацанські хулїгани заздалегідь ладились до біжні, частуючись у касині і в реставрації „Лісесеса“, славної із картяної партії Багатірца, та що Д. Лютик і В. Аронець із тим зовсім не крились. За те-ж жандармерія, яка прийшла вже по всім, вчинилась зовсім кого нашого — шістьдесятилітніх господарів, — лизаючи хулїганів в спокую. Се обурююче! Та річ не в тім, а в тім, що так заінагурована каса — просто без будущности, про що свідчить загальний настрій народа. Тут же треба згадати, що вона в своїм першій кроку топче закон, бо до старшини повибрано людей, які в ній не мають права засідати.

Вашківський.

Із Кіцманя.

Святочний комерс з нагоди поновного іменування шкільного інспектора Іларія Стратичука в Кіцмані відбув ся дня 28. цвітня с. р. Пан інспектор Іларій Стратичук з давна знаний в нашій окрузі як справедливий і щирій приятель нашого учительства. Щоб побачити, як багато змінило ся на ліпше, треба лише згадати минулі часи. Та деморалізація, яка давно колись панувала, не одного учителя обурювала і завивала до борби — належить до історії. Рука, що так різно тяжіла над школою, ослабла, а навіть і почасті зникла. Настали ліпші часи. На наш повіт

навістив був вперед п. інсп. Омелян Попович, що почав від тоді умілою рукою порядкувати зруйновані, розкинені та здичілі деревця і дав їм спроможність ожити для добра нашого народу. Та й се не тривало довго, за теж він покидаючи наш повіт, не оставив його без оіки. По ній прийшов чоловік, що також цінив і цинить високо школу. Через свій труд і щирі оборону учителів здобув він собі прихильність. І се спонукало учителів віддати йому при його поновнім іменованню належну пошану.

В громадській домі вечером заповняли учителі і інші гості велику саль і витали сердечно та щиро п. інсп. Стратичука, котрий собі на те вповні заслужив. Між іншими можна було бачити також членів нов. Ради шк. на чолі із дуже справедливим а тим то й любленим п. к. управителем староства п. М. Крайном. Доречним гостем того комерсу був також наш посол Є. Пігуляк, котрий між іншими згадав: „Я особисто переконав ся, що ви працюєте. Ваша праця тяжка, але ви осягнете нею рожеві плоди, котрі принесуть славу вам і цілому нашому народові.“ Годі згадувати поодинокі всі бесіди учителів. Вони як один висказували симпатію, на котру і справді заслужив собі інспектор Стратичук. Не змовчали й правительственні урядники. Староста п. Край підійє в своїй мові похвалу учителям і честь їх заступникови, інспекторови. От так дали доказ учителів, що вміють шанувати свого чоловіка, а знову той шанований чоловік показав і зазначив виразно, що він не пне ся висше від учителів, що він все чуює ся товаришем і таким хоче бути далі.

—ам—юн.

Телеграми „Буковини“.

Дня 15. мая 1906.

Відень. На початку нинішнього засідання парламенту проголосив президент міністрів кн. Гогенцоллерн програмову промову, в котрій зазначив, що першою точкою програми є переведення виборчої реформи, котра скріпить австрійські почування державні, а австрійському парламентови додасть нових животних сил. Правительство сподієть ся, що задовольить партії і буде старати ся уможливити всім співучасть в доведенню свого діла до кінця. Що до угорського питання, то правительство буде всіма силами змагати ся, щоб завести на місце дотеперішнього непевного тривалий порядок через утворення щирих відносин. Односторонні зміни існуючих відносин є зовсім виключені. Правительство не переведе ніякої постанови без парламенту. В адміністрації піде правительство на зустріч всяким оправданним бажанням із прихильністю. Правительство не знає другої вищої цілі як Австрія укріплена під зглядом соціальним і національним (Живи оілески. Президентови міністріа із усіх боків гратуюють). На внесення посла Герцога ухвалено на слідуючим внесенню розпочати дискусію над заявою правительства. По сім перейшла палата до дальшої дискусії над нагляним внесенем посла Штайна про відносини до Угорщини.

Петербург. Попеділок 14. мая проминув без ніяких значних подій. Також на провінції панував не заколочений спокій. Лиш у Володді прийшло до забурень. — Директор петербурської телеграфічної агентури Мілер іменованій фінансовим агентом для Австро-Угорщини і Німеччини.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. мая 1906.

Репта їде! Своє tournee по Кіцманщині розпочав митрополит Репта вчера від Шубранця. Символічно й довіре вірних до свого улюбленого князя церкви документувало в першій ліній 12 жандармів, які обсадили село очевидно для піднесення святочности прийняти, яке з боку шубранецького населення не копче дописало. Напроти митрополита здобула ся шубранецька гвардія лунівська & кацанська всього на бандеру із 5 (словом п'яти) іздів. По сім неімнующім прийняти прибув митрополит до церкви, де виголосив науку, завзиваючи нарід до єдності і згоди, що кнрнянкам пішло дуже не в смак. Зараз після виходу митрополита із церковних дверей передав йому в присутности соток народу господар Іан Ласівська пропамятне письмо, поките безлічю підписів шубр. громадян а в тім числі і єпітропів із заявою гр. прав. Руснів за розділом днєспезі а крім сего із описанем крайню скандальних „сделок“ тамошнього дунаштира-ромунізатора Завадовського. Аналогічне письмо вручив госп. Іван Петрюк правит. заступникови. По сім хотів ще ратувати ситуацію о. Завадовський, позвавши до канцелярії лише єпітропів і радних, але вони давши деякі інформації що до морального життя в громаді, заявили внінці, що всі люди в справі віри єдні як один муж. Шубранець зробив знаменитий початок для ознайомлення митрополита із бажаннями руського народу, якими він не ласкав був цікавиться цілими роками.

Виборча реформа для міста Чернівців. Справу мійської виборчої реформи для Чернівців передискутує тепер окрема комісія, зложена із дотяти радних, які по двох заступають усього п'ять народів, що заселяють Чернівці. Із Русинів входять до неї надсєв. Володимир Ясеницький і др. Кость Клим, який є заст. голови комісії. Поки що всі члени комісії за винятком Німців, які хочуть задержати светому куріяльну, за явилися за загальним голосуванням; хочуть тільки о установленне способу вибору і поділу виборчих округів. Після переписи із р. 1900 живе в Чернівцях 20.400 Жидів, 13.676 Німців, 12.230 Русинів 9400 Волохів і 8601 Поляків, а з того числа на саме середмісте припадає 18.600 Жидів, 9048 Русинів, 7688 Німців, 7097 Поляків і 2960 Волохів; решта населена живе на передмістях. Вже із сего чисельного зіставлення виходить, як важна є справа для Русинів, які до тепер як на сьміх мають всього двох своїх заступників в раді. Для обговорення сєї справи просять рускі радні черновецьких Русинів на довірочну нараду для обговорення цілої справи, яка відбуде ся в „Народнім Домі“ завтра (а середу) о год. 6ій ввечером!

Затверджене українського товариства „Прогрєсвїта“ в Каменці-Подільській. Подільська губернска управа — як доносить „Подолія“ — повідомила тамтого тижня членів основателів українського тов. „Прогрєсвїта“, що позваляє на діяльність сього товариства в подільській губернії. Дня 10. мая відбули ся перші часткові збори членів основателів. Обговорювано задачі найближчої діяльності товариства. Устав товариства подано вже до друку. Головні збори членів відбудуть ся дня 20. мая 1906 р. Товариство „Прогрєсвїта“ розпоряджає до тепер фондом з 5000 рублів. Товариство оголосило комунікат, визнаючи всі спочувачі цїлї товариства вступати в члени товариства.

Дня 6. мая відбуло ся звичайне місячне засіданє Виділу товариства „Взаїмна поміч“ учительства, на яким прийнято до відомости, що в місяцю цвітїни виписало ся поважне число членів до нашого товариства. Тепер числять наш Виділ до 30 членів звичайних і спомогаючих. Бажати-б лиш, щоб ті всі наші члени щиро інтересували ся справами товариства та втигали до нашої становой організації всіх Товаришів, що рівнодушно або з недовірем відносять ся до нашого хосєнного товариства „Взаїмна поміч“. Ухвалено в найближшій будучности устроїти прогульку, а то в порозуміню з черновецькими академ. товариствами. — За виділ черновецького відділу тов. „Взаїмна поміч“ *Ольга Журавіська*, писарка. *Русак Ат.*, голова.

Дещо про послів до російської Думи. Із 371 послів, вибраних по губерніях: Архангельска (2), Астраханська (3), Бєсарєбска (8), місто Кішенєв (1), Валєнська (6), Вітебска (6), Владимірска (6), Вологодська (5), Волинська (13), Воронїжска (11), Вятска (13), Гроднєвська (7), Область донського війска (10), Екєтеринославська (9), Казанська (8), Калужска (5), Ковєвська (6), Костромська (6), Курска (10), місто Курск (1), місто Туба (1), Мінська (9), Могилєвська (7), Московська (6), місто Москва (4), Нижегородска (6), Новгородска (6), Олєнєвска (3), Орловска (8), місто Орел (1), Пензєвська (6), Пермська (13), Подільська (13), Полтавська (12), Пековська (4), Рязанська (8), Самєрска (12), місто Самара (1), Петербурска (3), місто Петербург (6), Саратовська (10), Симбірська (6), Смоленська (6), Ставропольська (3), Тавричєвська (6), Тамбовська (12), Тверська (8), Тульська (5), місто Тула (1), Уфимська (10), Харківська (10), Херсонська (10), Чернігівська (10), Естляндска (3), Ярославська (4), місто Ярослав (1), — припадає після принадлежности поодиноких станів: на дворян 95 членів Думи, на мешанців міст 34 членів, на сєлян 190 членів, на духовних 9 членів, на прочі стани 43 членів. Після релїгії припадає: православних 315, римо-католиків 29, лютерського віроїснєв. 5, жидівського 9, магометанського 11. Після стєпеня образования: із вищим образованием 125 членів, із середнім 32, із низшим 176 членів, неграмотних 3. Після занятя: находячих ся в державній службі 10 членів, в сєспільних інституціях 63 членів, із церковної прислуги 13 членів, правників 26 членів, лікарів 10, техвїків 5, купців 17, поміщиків 34, сєлян-власників 118, робітників 17, учених або педагогів 18, сєльских учителів 11, писателів і літератів 9, приватних офіціалістів 9. Після стану посіданя: власників землі 66, сєлян володіючих надїленою землею 165, власників домів 26, ксїмїрників 21, находячих ся в службі 18 членів, занятих в промислї 13, прочих 62. Після принадлежности до партій: із партії правового порядку 20 членів, центра 32, лївих партій 193 членів, не принадлежащих до жадної партії, або таких, котрих партійність не звїсна 126. Такі звїстки маємо про 371 членів Думи. Статистику прочих членів і їх принадлежности до поодиноких національностей подамо пізнійше.

Американська рецепта на порядного чоловіка. Оновді прийняв у себе през. Спол. Держав Розевельт відомого американського шулера Емануїла Канє, якого як раз тепер засуджено на кару 300 доларів. Розевельт увільнив його від кари і кавав йому прийти до себе, і там в „білїм домі“ завязала ся між ними ось така розмова: „Тїшити мене дуже — сказав Розевельт, — що бачу вас. Яб дуже хотїв надати вашому житю новий напрям“. Відтак держав до Канєго довгу проповідь проти гри в карти і ціянства. Коли

умучив ся, спитав „Маєте наречєну? Канє потакнув. А на се Розевельт: „Йдїть і ожєнитъ ся, а відтак проведїте сєлідне житє“. Коли Канє обїцав йому, що як лиш дївчина єхоче, то він сєйчас ожєнитъ ся, Розевельт додав: „Йдїть здоровї, я сподїю ся, що ви тепер на добрий дорозї!“ Цїкава річ, щоб був сказав Розевельт, колиб був почув, що Канє вже жонатий. Чи був би махнув на нього рукою, як на пропащего, чи може кавав би йому розвести ся — щоб перемїнити ся в порядного чоловіка.

„Я люблю тебе“. Одна дашєка часописъ заняла ся послїдними часами перекладом добре знаного висказу „Я люблю тебе“ на мови мало знанї навіть найбїльшим спеціалїстам. Зовсїм природно не можна ручити, чи ті переклади точні і вірні. Ось деякі переклади: Китаєць каже: „По їдай мї“. Вірменець: „Ge sirem ez pez“. Араб, коротко: „Nehabbek“. Єгїптянин, подїбно: „N'ach keb“. Турок: „Sisi sevejorum“, а Гіндус: „Matutum ko pijar karusum“. Не менше солодкі є освідчення Гренландця, що визнає свої почуваня мїлій словом: „Unirifigssærutdluinalerfimaunquarsigujak!“

Фалшованє гербати. Висока цїна гербати спонукує всїляких „промисловцїв“ до безлічи способів, якими обманюють ся публіку при продажї гербати. Фалшованя зачинають ся вже в Хїнах а Європа тільки їде вкасаню її стежкою, так що те, що ми немо як „чай“, здебїльша із чаєм не має нічо спільного. Підроблювань є цїла серія: до листків гербати домішує ся листє паучих рости (цвітї жасмену, olea fragans, Camelia sasangua), мішає ся лїпші сорти із гіршими, домішує ся до справжнього чаю листє, в яким є гарбарскі складники, як ось яворовї, клєдовї, дубовї, тополь, вербовї, терповї та мішає ся із чаєм штучно фабрикованим із порошок листків правдивої гербати (lethea — чай ложний). Крім сєго фарбують зелену гербату індїгом, куркумою і гіпсом, чорну гербату графітом або відваром із кампешового дерева і ванна. Та на тім помисловїсть фальшівників чаю не вичерпує ся. Виварєне гербатяне листє і гербатяні відпадки із каварєнє мандрують ще раз до спеціальних фабрик, де їх наново формують, „відмолоджують“, мішають до „правдивої“ гербати, сєрєпарованої першою серією підроблювань і — пускають знову в торгівлю. Як видно, хто-б хотїв пити справжню гербату, тому не поможе й те, щоб спроваджував єї прямо таки із Хїн, а про „русскій караванний чай“ — нічого й говорити. В самїй Росїї практикує ся широке домішуванє до чаю листків дикої рожі (свербієє Epilabium angustifolium). Америка й Англія поробили заходи проти ввозу гербатяних фальсєфікатів, які шкодять здоровлю, бо показало ся, що 20 проц. річного 80 мїліонового ввозу — се самі шкідливі фальсєфікати. Питанє лиш, чи власти зможуть і схотять докладно контролювати гербатяні фальсєфікати, а поки що нам остає пити правдиву хїнську гербату — із вербового листя.

Словїнскї профєсори шкїл середних з'органїзували ся в окреме товариство із осїдком в Люблянї, яке першою задачною постановило собі зладити словїнскї підручники науковї для шкїл середних, щоб в той спосіб зробити безпредметовим послїдний закид Німцїв проти введєня словїнської мови в висшї гімназїї і школи реальні. Кошта видань слов. научних підручників перебирає на себе крайнський виділ краєвий.

Жінка ковалем. У Falmouth в Англії померла в 89 р. житя вдова Анна Він, що через весь вік помагала своєму чоловікови в ковальствї, а відтак сама вела кузню. Вона лишила 151 потомків, 17 синів і доньок, 75 внуків і 59 правнуків.

Не хочуть Єзуїтів! Рада міста Триєсти ухвалила на своїм засіданю із д. 11. с. м. нагляче внесенє д-ра Перка, яке визнає делегацию мунїципальну, щоб вона доложила всїх старань, аби не допустити єзуїтских патрів до осїдку в Триєстї, які задумали там вибудувати базилїку.

Убїйство через корону. В шлєській місцевости Містєк звєли два робїтники 24-лїтний Рїхлїк і 40-лїтний Таблїх таку остру суперечку через корону, яку собі Рїхлїк зарахував при подїлї зарїбку, що почали ся бити. В бїйцї вхопив Рїхлїк за сєпу і розвалив Таблїхову голову. Таблїха найдєно серед поля мертвого, а Рїхлїка пїймала жандармерия в Козловцях і відставила до повітового суду в Фрідек.

Оповідки, іменованя і т. п.

Із ради державних залїзниць. Управитель міністерства залїзниць іменував членами або заступниками членів ради державних залїзниць на час від 1906 р. до 1908 р.: радника будівництва Йосифа Ірегора членом, Морїца Центнера, члена торговельної палати, заступником, проф. д-ра Ст. Смадь-Стоцкого, краєвого заступника маршалка, членом, а д-ра Ів. Волчїнського заступником.

Перша профєсорка університету в Фінляндї. Панна Альма Седєргєльм одержала саме тепер катєдру всєсвітної історїї на університетї в Гєльсїнґфорє.

Вдова по проф. Ніріє — унів. профєсоркою. Францускї мін. прогрєвїти Бріан поручив вдовї по винахіднику радіо, др. п. Курїє-Слодковскій, вїплєдати на природничім факультетї парискої Сорбоннї ту саму катєдру хемїї, що єї мав пок. муж. Не завадить згадати, що в сїй справї прийшло ся міністроєв боротися із опором деяких членів проф. факультету, що віднеслєсь ворожо до сєго іменованя.

Товариство „Руска Бєсїда“ в Станиславовї устроєє в недїлю дня 20. мая 1906 р. в нових комнатах при ул. Голуховського ч. 4 при сїнучастї „Станиславського Бояна“ інавїгураційний вєчер, сподучений з танцями. Вступ 1 К. 50 с. від особи. Стрїй вїзитовий. Початок точно о год. 8 ввечером.

З научного кружка тов. „Сїч“ в Чернівцях. В четвєр, т. є. 17. м. відбудє ся о 8 їй годїній ввечєром відчит тов. Івана Голубовича „Про Колївницю“. Просимо о численну участь. — *Микола Полєк*, голова научн. кружка.

Заведєнє білетів прогулькових на недїлї і сьвята. Від 15. мая до кінця верєсєя 1906 будє видавати ся на стацїях Чернівцїв, Фольєсґартєн, Радївцїв, Серєт і Іцкани білєти для відїзду і повороту з 3. згл. 5-дєвою важностю по зниженїй цїнї, на прогульки в недїлї і вєї римськє- або грецкє-католицкї і грецкє православнї сьвята. Ізда на прогульки відбудує ся тільки означєними поїздами, або поїздами, котрі з побїчних шляхів з першими сходять ся. Повертати можна будь котрим поїздами особовими. Ізда поїздами посиїлїями на підставї тих поворотних білетів цїлком не дозволено. Дїти від 4 до 10 лїт платять за білет поворотнї цїлу цїну, або за їзду тудя чи назад нїв білету цїлої тарифової цїни. Для прогульок товариств і заведєнь наукових, як і для пишнїх громадних їзд будуть видавати наведєні стацїї такі білєти поворотнї також в пишнї днї за кождоразовим осїбним призволом ц. к. управи залїзниць в Чернівцях і наколи в прогульцї возьмє участь що найменше 20 осїб, які викажуть ся відповїдною легїтимацією. Вїльного пакунка не признає ся. Продовженє рєчїица важности з причини недїлї і сьвят не наступає. Сї поворотнї білєти як і вєї другї легїтимацїї до їзди є непереносні. Цїлаючі протїв сєго принсєпу підпадають карам, загроженїм тарифоєм.

Збірнка на родини арєштованих учителїв на Вкраїні. Пятєсот наших товаришів-учителїв на Українї стєгне в тюрємних нєрах за те, що служили народами, що вірні були їдєї та боролися за народну волю, за мїліони темних братів своїх. Дві третинї тих мучеників є батьками родин, а коли їх арєштовано, лишили свої жінки та дїти без всяких єредєтєв до житя. Вони всі сьвідомї Українцї і як-раз тому постигла їх така страшна судьба. Щоби привести яку-таку поміч матеріальну безпомічним учительским родинам та запєвнити їм екзистєнцію бодай на якийсь час, завязав ся в Кїєві комїтет, що збирає на ту цїль гроші та вєдє точний переґляд родин по арєштованих учителях. А що в тім комїтетї є знакомї менї люди, то поручєно менї збирати на ту цїль дєтки. Дїстала я письмо з комїтету і лїсту, осмотрену печатками, а на нїй будуть сїнєсанї вєї добродїї. Присїлайте, дорогї земляки, свої лєнти, хотї би й дрібні, щоб і ми, австрійскї Русини, могли помогти тим бідним, нещасливим жінкам і дїтям. (Вказ жертв будє оголошений в часописях.) — З припоруєня „комїтету для збираня датків родинам арєштованих учителїв на Українї“ *Ольга Журавіська*, учителька в Раранчу на Буковинї.

Із штуки і літератури.

Отворєнє III. річної вистави штун, зладженої тов. прихильників штуки, відбудє ся в четвєр дня 17. мая в „Glückshof“-ї на площї Рудольфа.

Синдикат француских письменників. Францускї повїстари і новєлїсти утворили літературний синдикат, який будє заніматися виключно охороною прав франц. авторів за границєю. Головою синдикату є Жорж Лекомт, а до управи належать між иньшима, Марсєль, Прево, Віктор Марґєрїт і І. Г. Росні. Від тепер будуть вони самї редагувати перєводи своїх творів на чужї мови і муть безпосєредно зноситися із заграничними редакцїями й видавцями. Через се сїняють ся іовнїє дїлїх і неточних перєводів із француских авторів, яких намножила ся така сила в нїмецкїй літературї а також сїняють ся визиски авторів через самовільних перєводчиків.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Остап Мінський.

Коли ти станеш.

(На чужий мотив).

Коли Ти станеш дївчиною моєю,
Я Тобї з гранїту викую палати,
Я Тебе вберу у зір ясних шати,
Ланцух розкошї завїшу на шию.

Коли Ти станеш дївчиною моєю,
Тобї з алмазу виставлю сьвятиню,
В нїй на престолї я свою гординю
— Тебе — поставлю — єдину надїю.

Коли Ти станеш дївчиною моєю,
Я Тебе вберу в дїядєм лискучий,
Дам Тобї в руку волї скиптр могутчий,
Тебе загорну у сьвітєл карєю.

Коли Ти станеш дївчиною моєю,
Пїдемо разом в країну надїї,
Де ростє лєтос і невинні лєдїї,
Де щастє сьвітїть яєсно зорею.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся до 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Перша заповідь!

Шануйте ся і тримайте в хаті запашну есенцію рослану Elsa-Fluid з жаркого „Elsa-Fluid“.

Ля при закатарях, ревматичних болях, ураних сугубих пальцях, корчах, болях рук, ніг, голови, зубів, крижів, нерві, мускулів, в пострілі (Hexenschuss), анжикені, інфекції, мігрень, пенно ділає, усуває ослаблені, змучені, запалені, біте серця, гудоту, медуту очей, трудий, гостець і запалі горячавий стан тих людей.
12 малих флаконів або 6 великих подвійних коштує 5 К. франко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 с., 48 малих або 24 подвійних 16 К. Дістати можна у знаходці E. V. FELLER-а, в СТУТТИ, Elsaplatz (Кроація).
Поручаємо аманитно перепишуче средство пігулки ФЕЛЛЕРА з маркою „Elsapillen“ 6 пуделок 4 К. Оли дуже добре ділають втертих жовудових, затвердівших і т. д. ПРАВДИВИЙ БАЛЬСАМ продає ся лиш 2 тузники флашочок по 5 К. франко. I. 45 9-10 с. н.

В КАНАДУ
23 9-20
Як також в другі заморські краї перевозить найдешевше загально знатна фірма
B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.
Зали хто купить корабельну карту, нехай поришає собі ціну з цінами корабельних агентів.

Не читати

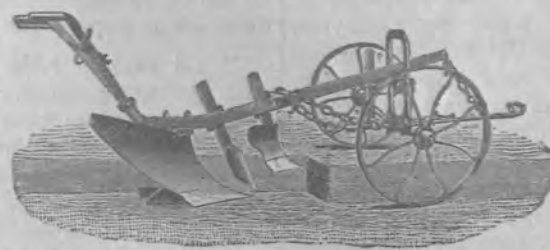
лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 38 14—40

Леліове молочне мило
Бермана і Спілки в Дрезні і Тетинні над Ельбою

(марка охоронна 2 гірняки). Мило се хоронить від соняшних виприсків, робить кожу білою як також надлеє свідний вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у слідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівець
Йосеф і Міллер, Чернівець
Шмід Пект, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мер, Дорна-Ватра
Н. Скомоховський, Гурагомора
Саламон Берд, Гурагомора
Саламон Дім, Гурагомора
Ант. Штерберг, Радішів
Др. С. Е. Найтінгаль, Радішів
Гал. Бером Шмерцер, Радішів
Гал. М. Фішгер, Радішів
Сімон Барбер, Радішів
Александр Браунберг, Радішів
Ант. М. Міллер, Кімполюнг
Шмід і Фонтін, Кімполюнг
С. Лайтер Шпун, Салагура
Берд Зірайх вдов., Салагура
Др. Г. Фібер, Сторожинець
Др. Йосеф Крау, Сторожинець
Хайн Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Герайт Штерберг, Сторожинець
А. Аммонд, Ватра
Ант. Е. Вільнер, Ватра
Ант. І. Фабіан, Ватра
С. Бріт, Заліщань.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коней. Важить всего 45 ніль, разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон**.

Окрім сего поручаємо Лякомобілі, Молотілки, Січкарки, і в загальній всьлякі знаряди господарскі.

Каталоги на жадање дармо.

23 (18—30)

Весьлякі сивавки огнєві і до огорода.

Неопініним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів молодости є слава книжка Др. Гетана

Власна охорона

83 наклад і 27 ілюстрацій. Ціна 4 К. Най читач єй розкаже хто терпить на страші наслідки того злогу, щирі єй поради рятують річично тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через книжку 48 10—36

Заряд друкарні

„Рускої Ради“

звертає увагу інтересованих, що всякі друксорт висилає лиш за попередним надісланем належностей або за посліплатою.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
антикара др. Ю. Францоа
в Тернополи.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болях, протудженя, ломаня костей, плечий гістид і нервових недуг. Прощу уважати на напис „Nervol“ і не приймаєти ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакуванем. Тисячки листів з подякою. — Вислика 2 рази денно до всіх країв.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Томаска жа осіжъ.

Спільна для господарства і торгівлі в Перемишли подає

П. Т. Хайборобам до відомости що при ціловогозових замовленнях томасина дає надзвичайні опусту до 15. мал с. р. по 25. корон на вагоні, а до 15. червня по 23 К. Від первого липня с. р. дорожжє томасина і тому радимо корпестати з низшої тепер ціни томасина, та надзвичайних опустів, які тепер даємо і замовляти томасину на осіжъ.
Почавши від 16. червня даємо опуст 20 корон на вагоні від ціни фабричних.

ДИРЕКЦІЯ.

60 4—5 аб

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Товари обувні. Самостійна продаж каньска обув Гаттавай фірми Soule & На для панів, панів і дітей із франц. шкіри телячої шкіри і т. н. Черевки

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів у Відні, Josef Pichlers Söhne в Ітапу, Giuseppe Fratello Alessandrino в Ітапу

Краватки і біле, після найновішої англійської моди. Сорочки мужескі, білі і в різних красках найліпшого рода, з шовку, піки, асфіру і п. модні коньярики, манжети і хусточки до нося.

Великий вибір найліпшого заграничного мила і перфум. Laux de Cologne виробу Івана Mearin, Farina побіч Neumarkt в Кольонії як також продаж різних средств до плекання волося і зубів. Все те з найперших фірм.

Парасолі. Etout cas чорні до подорожи з гаранцією на сезон в різних модних красках найліпшої якості. Для дам шовкові, шовковкові по дуже дешевих цінах.

Артикули до подорожи. Тапки з замочками або без них, валізи пуделка на капелюхи, пледи, мішечки на біле, парасолі кошики на начиня, непесарі, коци і т. н. шкіряні товари.

Зброя і амуніція. Стрільби, револьвери бельгійскі і французскі фабрикати, як також венські артикули до пользования.

Мужескі камізельки. Найновішої англійської моди в різних красках дуже дешеве.

Конфекция діточих убрань як: камізельок для панів, панів, дітей, дівчат, до того жакети і чепці.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровача ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламний неопечатаний відні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і зауваженням належи-
тості почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

З польско-шляхетської ласки.

Справа виборчої реформи йде поволи до остаточного полагодження. Нема вже сумніву, що вона буде ухвалена, за те невимовно мусять непокоїти вістки про те, як ту виборчу реформу прикроїло Коло польське для Галичини в угоді із правительством. Підставою сеї угоди є 100 мандатів для Галичини, з чого лише 28 мандатів мало би припасти Русинам. Отся вістка викликала величезне невдоволення серед галицьких Русинів. „Народний Комітет“ видав комунікат, в котрім, обговорюючи умови угоди між правительством а Колом польським, зазначає, що відношене мимих 28 руських мандатів до 72 польських мандатів посольських є для Русинів значно гірше як несправедливе пропозити бар. Гавча з 27 руськими мандатами посольськими супроти 61 польських мандатів посольських, а націть від дотеперішного законного відношеня 22 мандатів посольських руських до 56 мандатів польських. Слушно завважує далше комунікат, що таке виборче право не заслугує на назву рівного права голосованя, бо „нова“ виборча реформа замість перенести політичні права а упривілеювані народів і класів розложити їх рівно поміж всі народи і класи хоче лиш скріпити силу деяких націй (у Галичині польської). Бо коли всі народи в Австрії дістали один посольський мандат на 40 до 60 тисяч населеня, Русини мали би дістати один мандат на 110 тисяч населеня. — Вістки про таке полагожене справи — говорить комунікат — мусимо уважати за провокацію руського народу, тим більше, що колись справді така виборча реформа дійшла до ухвали, при штучнім поділї виборчих округів в східній Галичині Русинам припало би лиш 18 мандатів. Комунікат взиває далше послів і суспільність до енергічної діяльності, щоб охоронити народ перед повновним поневоленням на довгі літа і кінчити: „Вийни остерігаємо центральне правительство, що воно обовязане стати на сторожі рівного політичного права, заборученого австрійською конституцією усім народам Австрії; пригадуємо йому слова монарха, висказані до Руської депутації у Відні дня 22. січня 1906 р. та заявляємо, що воно буде одвічальне за всякі наслідки покривджень політичних прав руського народу. Обговорюючи програмову промову кн. Гогенльоге, „Діло“ зазначає досадно, що такі уступки з промови кн. Гогенльоге як: австрійська державна свідомість, по переведенню засади рівних прав супроти рівних обовязків і австрійський парламент лиш зміцнить ся, бо коли найширші круги населеня будуть тісніше заучені з державними інтересами, то держава може лиш скріпити ся“, не можуть мати що до руського народу приміненя, бо справді при такій виборчій реформі, на яку годять ся Коло польське, Русини будуть лиш мати рівні обовязки, але не рівні права і ся свідомість покривджень лиш підкопає те довіре до Австрії, яке ще у руського народу лишило ся. Такий настрій віє супроти „нової“ виборчої реформи до парламенту із кругів руської суспільності в Галичині. Не можна без жаху спогадати на ті події, які б в Галичині наступили, коли б справді виборча реформа в такій формі, в якій хоче її мати Коло польське, дійсно перейшла.

Ані правительство ані Коло польське, ані польська преса в загалі не хоче брати сього на увагу, що руська суспільність в Галичині тепер вже геть не те, чим вона була ще рік тому, ще в осени тамтого року. Величезне число виборчих зборів, які відбули ся сего і при кінці тамтого року, виало в народ безліч політичної і національної свідомості, що вона не дасть ся здати шляхетській кляці без найрізнішого опору й протесту, який їм покаже, що забавились у гру надто резиковну, без огляду, що вона крайню нерозумна, хочби тому, що нам з Поляками довелось жити не тільки в Галичині...

В справі становленя Русинів до виборчої реформи скликав руський клуб парламентарний нараду мужів довіря Галичині й Буковині, що відбуде ся д. 25. мая с. р. у Львові.

РАДА ДЕРЖАВНА.

На початку засіданя палати відчитав председатель цїсарські писма в справі уступленя бр. Гавча а іменовані кн. Гогенльоге. Між внесеннями і інтерпеляціями є: пос. Брайтнера і тов. в справі поступованя львівської поліції дня 6. мая. Міністер скарбу предложив проект закона в справі обернення краєвої позички Галичини в квоті 7 мільонів на пунілярні цілі. Відтак уклїв председатель голосу кн. Гогенльоге.

Промова кн. Гогенльоге.

Висока палато! Іменований президентом міністрів маю честь представити ся високій палаті. При-

ступлячи до вложеня правительственной програми, позваляю собі передовеім звернути увагу на те, що в тій програмі перше місце займає та реформа, котрої виждають з нетерпеливістю всі народи Австрії, т. є. реформа теперішньої виборчої ординації. (Оплезки). Ходить о се, щоб австрійське виборче право до ради державної оперти на основі загального і рівного права голосованя, і щоб на тім поли перевести засаду рівних прав при рівних обовязках. (Оплезки). Австрійська державна свідомість і австрійський парламент має одержати через те нові оживчі сили, бо коли найширші верстви людности будуть получені з інтересами державними, то держава може лиш набрати нових сил. Через політичне зрівнане всіх австрійських горожан може австрійська ідея сподученя бути лиш зміцнена, а коли дехто боїть ся, що в палаті не стане місця для елементів, піддержуючих державу, то сподію ся, що через рівність всіх супроти держави, всі елементи стануть піддержувати державу.

Саме собою, що дискусія над так важною реформою мусить бути основна. Однак мусимо мати се перед очима, що виборча реформа не зійде вже з дивного порядку, (оплезки), бо там де державна кончність і загальна свідомість права є одержані разом — там всякий опір на ніщо не здасть ся. (Грімні оплезки). Мимо того, що правительство з цілою повністю буде поспирати парламентарне полагожене всіх важних економічних питань, котрих домагають ся широкі верстви населеня, то все таки виборча реформа буде завсїгда стояти на першій плані. Не відкидайте отже панове моєї руки, котру подаю вам, щоб промостити дорогу до спільної праці. (Шенерер: Ми відкидаємо її). Правительство зробить все, щоб улекшити палаті скорє розв'язане сеї задачі. Правительство знає виравді, що противітвенства поміж національностями, замешкуючими Австрію, також тут будуть ставляти певні труднощі, але власне на тім поли найдете в мені неструдженого помічника, що все буде готовий нести панам чинну поміч. При тій спосібности хочу зазначити, що шаную всякі національні почування. Сильна національна свідомість дасть ся — так думаю — получить з свідомістю і державною вірністю, для того правительство не думає через виборчу реформу ослаблювати національних сторонників, противно хоче всі подані желаня і побоювання без пересуду прослідити. Правительство буде старати ся приєднати всі сторонництва для сего великого діла і позискати їх співучасть. Правительство

22)

Вільгельм Фельдман.

Польська література р. 1905.

Із чеського переклав Ром. Цегельський.

(Конечь).

Поле самостійної літературної творчості не дежало також відлгомом. Передовеім збогатило ся величезним в правдивім сего слова значінню зиском: посмертним літературним завіщанем Кн. Ірриана Норвіда. Дивні дороги відбув сей поет, за життя незнаний, а ледви його пізнали, помер в домі для убогих в Парижі, а твори его, з котрих небагато вийшло друком, мали архиромантичну історію. В останніх літах дістала ся його рукописна спадщина знаному естетикови, редакторови варшавської „Chimer“-и, Міриамови (Зенов Пшемські); фрагмент по фрагменту вказував на золоті поклади поезії — а коли наконечь вийшов грубий зошит „Chimer“-и, обнимаючи літературну спадщину забутого писателя, устало ся значінне Норвіда; плеяда великих поетів збогатилась о великого представника. В сумнім стані доховали ся нам его твори; докінчені є вельми мало. До річній, знаних від кількох літ, долучили ся тепер незвичайно багаті та оригінальні: „Promethiden“, „Kleopatras“, „Stygmat“, ряд іронічних та ліричних поезій; все те свідчить про велику, горду душу, що перебуває на самоті з найбільшими загадками буття его і находит для них глибокий вираз, нерідко гідний позавидуваня.

Із сучасних поетів виступив з новим збірником: „Rozrywy“ (серія V.) Каз. Тетмаєр, в котрих повтаряють ся ті самі звуки меланхолії, туги, занурення в безмірах природи, що зробили їх славними, як виявили ся перший раз; крім сего находимо в сїм збірнику ряд поезій, образів та баллад з Татрів — на тему розбійника Яношика, — котрі визначають ся великою епічною красою. Леопольд Стафєр видав збірник: „Płakom niebieskim“, ту мішає ся контемплацийний елемент зі свободою юнака, що

йде божевільними дорогами та проживає чародійські пригоди в паретві вічної свободи, в краю думі. Юрій Жулавський видає збірник гарних перекладів: „Księgi niektóre z żydowskich piśm starego zakonu wybrane“; мова є ту прегарна, настрій маєстатичний. Талановита львівська поетка М. Волєска транспонує свій ліризм на старославянську луту. („Z ogni kupałnuch“). Броніслава Островська в „Rozrywy“ подає деякі настроєві твори, повні припадів, меланхолії, задуми, доходячи місцями до чувства сили. Каз. Лясковський видає слабі виравді чутем, но співні свої „Myłodye“ на сільські мотиви, відтак Тадей Налєпінський в збірнику „Gdańskie“ непотрібно накликає на свої молоденькі рамена чорний плащ, бо там, де є щирий, уміє промовити до душі; Відієр любуєть ся як віртуоз у своїм болю, попадає в едносторонність та нудність.

Вільність та нудність не спинює ся на зноєнних з читачем в годинах задуми, довірочних розмовах від серця до серця; манить їх се, що при помочи розговору нараз дозволяє ділати на маси, — а іменно театр. Далі не буде вже у нас поета, котрий би не був зарозом драматичним писателем, хочби слабом. Бо є правдою, що багато званих, но мало вибраних, що знаменитий лірик та реаліст є правильно противоставленем драматурга. Наші театри є молодим перам легко приступні; особливо визначає ся тим Краків, котрий, не маючи опери та оперет і за суджений на малочисленну публіку нашого міста, правильно дає що суботи в своїм театрі премієру та спотребовує до року 40 новин. Вільше неприступний є Львів, де одинокий театр управляє всі гаузи штуки, при чім драма тернить найбільше; крім сего управитель тамошнього театру Павліковський визначає ся вповні недіберальною химерністю смаку. В Варшаві живе театр під обухом цензури, котра в основі не перемінна ся ані навіть в теперішній „конституційній“ ері; крім сего панує там стара школа артистів справді знаменитих, та писателів зовсім незнаменитих, а сі не допускають новіших артистич-

них напрямів. Тамашина публіка, найчисленніша та найбагатша в Польщі, тужить за дїншою поживою — але не дістає єї. Оказало ся се по медових тижнях „свободи“: мимо грози ситуації, мимо грозячих бомб та нагайок маси публіки горнула ся на такі штуки, як „Boguslawski i jego trup“ або „Obrona Czystochowy“, зовсім старосвітські, під зглядом артизму цілковито безвартні, але порушаючи легенько народну струну. Сей настрій не використано до вибореня права у уряду та суспільности, щоб грали ся штуки дійсно знамениті, і так сьогодні в Варшаві знов царствує „Властитель гут“.

В Кракові дішло до зміни управителя. По шесті літах уступив управитель Котарбінський; зі сторони молодших писателів та артистів обявила ся жива агітація за сям, чтобы управу театру повірити найзнаменитшому драматичному писателеви та режисерови, якого Польща мала: Стайсьлавови Вислянському; побідивши кандидат, визначений артист Людвик Сольський. Направ театру остав за него без зміни. Тому в Кракові пізнаємо найбільше літературних новин, ту відбувають ся проби огню майже всіх театральних талантів. Тут також розвинула ся найбільше критична та найбільше вимагаюча публіка.

У Львові вперше введено на сцену Вислянського „Легенду“ в повім, по моїй думці слабшим під артистичним зглядом, опрацьовано. Ся обставина, а ще більше — недостача артистичного образованя у публіки спричинили неудачу сего нусника! Се однак не змінє факту, що і сей твір високо здіймає ся над біжучу нашу драматичну літературу і що наші потомки будуть дивувати ся, що тільки твори знаменитого поета чекає дармо виведеня на сцену. За се грає ся в Кракові часто „Warszawianka“ і „Wesele“ — все поред повним театром.

Один з найбільших наших поетів, Ян Каспро-вич, пробує себе вже давно в драмі — однак першого успіху досягнув доперва минушого року своєю драмою „Uczta Herodjady“, граново в Кракові. Фабуду, опрацьовану Судерманом та славну тепер в опрацьованю О. Вільда, розпалив поет цілим огнем

підє так далеко, як се лиш згляд на цілість виборчої реформи дозволяє. Однак там, де зачалоб ся небезпеченство для виборчої реформи, знайде початок обов'язок правительства перепровадити передовсім виборчу реформу. Правительство числить при тім на підпору сторонництва. Бо чи може бути инакше? Мілїонн горожан приходять тепер до цілковитих політичних прав, чомуж отже сторонництва не мали би заявити готовости до жертв, що впрочім зовсім не приносять шкоди національним інтересам? Але, висока палата, виборча реформа є не лиш вимогою справедливости зглядом нисших верств населеня, є не лиш потребою парламенту, але стане також основою мира поміж народностями, або значно до нього причинить ся. (Оплески). Коли раз дасть ся на підставі виборчої реформи прийти до порозуміння між національними сторонництвами, то можлива есентуальність, що порозумінє буде можливе також в инших точках національних жадань. Тоді приступлять до спільної праці також і ті, котрі до тепер до неї не давали ся прихилити. І dlatego повтаряє ще раз, що правительство буде старати ся допровадити справу загального і рівного права голосованя до побіди. Що до відносин до Угорщини, то правительство буде старати ся довести до порозуміння і утворити відносини, оперті на взаємнім порозуміню, що не були би напружені на періодичні потрасення. Але порозумінє се мусить бути переведене на цілій дній без односторонних уступств на нашу некористь. В тій справі буде правительство ділати в порозуміню з палатою і сподїє ся від неї попертя. На поли внутрішньої адміністративної реформи буде опирати ся на незахитаній підставі державних законів і ожаке як найбільшу зичливість для всіх справедливих жадань. Однак з того становища виходить також для правительства право домогати ся від кожного горожанина, щоб й він тримав ся стисло законів. Правительство буде стояти в звязи з автономічними чинами всіх країв і буде старати ся із своєї сторони пізнати культури і економічні потреби всіх народів, а там, де знайде рішучу потребу, не занедбає нічого, щоб її заспокоїти. Я того певний, що палата, без ріжничїх переконань поміж поодинокими сторонництвами, звернула ся проти кожного правительства, що хотїло б закинути виборчу реформу, бо всі розуміємо, що з виборчою реформою наступить не лиш розширене політичного рівноуправненя, але також ера зміцненя парламенту, що потягне за собою піднесенє сил держави. Таку ціль має правительство і воно уже всіх средств, щоб її діняти, бо воно не знає жадної високої цілі як під зглядом суспільним і національним спільну, з'єдинену Австрію! (Грімні оплески).

Відтак ухвалила палата отворити над бесїдою президента міністрів кн. Гогенлоє дискусію. Приступлено до дискусії над наглоєстю внесеня Шенерера і тов. в справи угорських. Промовляв пос. Штернберг; по короткій дискусії наглієсть внесеня відкинено. Відтак полагоджено ряд справ посольської недовторканости і замкнено засіданє.

Слідуюче засіданє в п'ятницю.

Збори „Жіночої Громади“.

Дня 13. с. м. відбули ся в Чернівцях в „Народнім Домі“ перші загальні збори товариства „Жіноча

Громада“. Явило ся доволі значне число жіноцтва місцевого і з провінції, чим зазначили і своє заїнтересованє і охоту до роботи, яку вказує статут ново-заснованого товариства.

Збори відкрыла п. Евфрозина Галіпова, голова дотеперішнього, тимчасового Виділу. Повитавши присутних тенлами словами, повідомила, що статут товариства прийнятий вже правительством властями, отже „Громада“ може увійти в жите і розпочати свою діяльність, котра — дай Боже — щоб ішла як найширше, обгорнула усе буковинське руске жіноцтво і спонукала его до ширшої, інтензивної праці над собою і для добра суспільности.

Описля п. К. Малицка прочитала і пояснила присутним ще раз статут товариства, змінений в дечім по думці ухвал перших основуючих зборів. Організація має обняти цілу Буковину через кружки по селах і містечках подібно як „Руска Бесіда“ з головним осідком в Чернівцях засновує читальні скрізь по краю. Головний Виділ „Жіночої Громади“ веде і надає напрям роботи — фідлі по містечках будуть дбати про кружки в своїм повіті — а місцеві товариства про зауку, освіту і національне оосвідомленє жіноцтва даної місцевости. Уся організація має на цілі ввести буковинське руске жіноцтво яко діяльний чинник на поле народної, просвітної і економічної роботи.

По поясненю статуту слїдували виписи членів, котрі відтак приступили до вибору центральної управи, що має завідувати товариством і дбати про розвій цілої організації. В склад головної управи увійшло 7 виділкових і 2 заступниць, котрі тої таки диння уконституовали ся, як слїдує: пп. Е. Кумановска голова, Емілія Стопка заступниця голови, Вікторія Поповичева господарка, Катря Костецка контролерка, Константина Малицка писарка, Олена Пігулякова касперка, Ольга Шкурганівна бібліотекарка — заступницями виділкових вибрані: Марія Орелєцка, двірничка з Лужан і Ольга Журавівска.

При точці „вільні внесеня“ вносять К. Малицка прийняти і ухвалити статут для фідлі і кружків товариства, ріжний від головного уставу тільки що до цілі, назви товариства і обсягу діяльности.

Відчитані статуту збори ухвалили, а заразом поручено ново вибраному Виділові, щоби як найскорше заняв ся заснованєм кружків по селах і містечках, бо доперва з їх повстанєм може робота прийняти конкретні форми.

Позаяк більше внесенє не ставлено, председа телька замкнула збори, подякувавши присутним за живу участь в нарадах.

Так отже гадка, що рік тому в навечері Воскресенія Христового дрібними стрічками заблєсла на шпальтах „Буковини“, сьогодні скрісталїзувала ся в чин, значить ся: є вже бодай рами, в котрих при добрій волі і щирій роботі інтелїгентних одиниць можна розіняти канву, щоб на народних мотивах ткати на ній стїбка за стїбкою велике, гарне і хосєнне діло. Широї рами нашої роботи, тим то і робити треба нам до неї багато, але ми віримо, що они прибувати муть з кожним днем, з кожною годиною і наша повільна може зразу але витрєвала праця пробе згодом ту скєлю, що діляла досї наше жіноцтво від прочих народних робітників, ту скєлю байдужности на висшї духовї інтереси, на інтереси народні і загально людські. А коли поборемо ту першу

своєї пристрасти, а інтермедію та розговори душі, що вічно бореть ся зі сатаною, підносять твір до царства найвищих полетів штуки. Більша часть творів, що являють ся на сцені, є пересичена поезією, але найчастїйше — пересадженою. Так п. пр. в кусняку Юрія Жулавського „Ijola“. „Amor i Psyche“ сего талановитого артиста являє ся недостача єдности та дійсно драматичного укладу; але новий твір — про лунатичку, що приходить в очі до артиста, щоби бути єму натхненєм — попри всієї своєї символічности є так переповнений погоною за ефектами, що викликає несмак. Те саме можна сказати про Германа „Lilit-y“, котра єще до того опливає в дитинну наївність. Гарно різані лінії, але надто мало дійсного жита подає Леопольд Стафф в невисстановіаній досі „Godziw-i“; подібно Вл. Оркан з великим талантом на взорець Софокля етїдїзував сучасне жите підкарпатських селян („Wina i kawa“); того самого автора „Obagu“, штука на підкладі різніх пляхти р. 1846., обявила ся незручною працею. З гучном та громом скочив на сцену Новачинського „Djabel Łańcucki“ (Стадїнський); великий розмах є в сїм творі, багато декоративних місць, але мало дійсного драматичного елемента. Комедія Тадея Рітгнера „Czerwony bukiet“ оказала ся надто прикрашеною, але без внутрішньої логіки та правди. В Варшаві мала успіх штука Болєслава Гошчинського „Bagienko“; є се нова історія камеїтевої дами, в котрій поправу не вірять автор; свій успіх завдячує драма певним місцевим типам — на вільних сценах не повела ся. Серед великого числа представлєнь дожила великих успіхів штука: „Bellejtem polskie“ Луціяна Ридля. Автор, віртуоз форми, перенїс на відворот лєгенду на польський ґрунт до Кракова, відки каже їти пастирям за Христовою звїздою; на дворі Ірода пізнаємо всі ті лїхі сили, що ціле столїте гнобили Польщу; вкінці в останнім образі мандрують до велємської стайні всі польські королі, герої та мученики. А все те ізза сїпїву улюблених колад та народних пісень мусїло мати успіх — особливо у слухачів вище піснїацїати лїт. — Побуджена успіхом подібних мотивів написала знаменита поетеса Ма-

перешкоду, то робота наша попливе вже відтак повним руслом, бо зїде ся з роботою давно вже трудячих ся робітників другого поля.

Сими днями розїзляє Головний Виділ статуту місцевих кружків і сподїє ся, що наше інтелїгентне жіноцтво зрозуміє вагу хвилі і вагу початку роботи і приложить рук і серця, щоб великою громадою вступити нам на шлях, що веде до духового і національного оосвідомленя руского жіноцтва, а через те і до відродженя цілого нашого народу.

Політичний перегляд.

Засіданя російської Думи. Четверте засіданє російської Думи відбуло ся в вівторок 6 Зій год. по полудни. Насамперед прийнято з деякими змінами регулямін. О год. пів до 8-ої веч. розпочала ся дискусія над проектом адреси. Референт адресової комісії Набоков відчитав серед неумовкаючих оплесків проєкт адреси, по чім засіданє на годину перервано. Ось сей проєкт: „Ваше царське величєство зволили в бесїді, в голошенї до заступників народу, рішучо заявити, що стояти будете непохитно при інституціях, понакиуючих народ до виконуваня законодавчої власти разом з своїм монархом. Державна Дума видить в сїм торжєственнім запевненю монарха, висказанім до заступників народів, запорукку скріпленя і дальшого розвитку порядку і законодавства, які відповідають конституційним основам. Державна Дума учинить зі своєї сторони все, щоби доповнити засади заступництва народа і предложити вашому царському величєству до затвердженя закон, дотикаючий заступництва народа, а опираючий ся по мысли одноголосно обявленої волі народу на загальним виборчим праві. Зазив вашого царського величєства до спільної праці для добра вітчизни знайшов живий відгосін в серцях послів. Дума, котра складаючись з заступників всіх верств і народностей, відновить Росію і створить державний порядок на основі мирного пожитя всіх і на основах горожанської свободи — уважає за свій обов'язок вказати, що услив, в яких край дійсно жєє, чинить успішну працю в цілі відродженя найліпших сил в край неможливою. — Край пізнає, що найбільєскайшою точкою нашого державного жита є самоволя урядників, котрі ділять царя від народів, і край однодушно заявив, що відродженє державного жита є можливе тільки на основах свободи при самостійній співучасті народу у законодавчій власті і в контролі виконуючої власти. Перші дїї волности наче змарюю покривались досвідками, які спровадили на край ті, котрі все ще заступають народови дорогу до царя, допуть усякі основи манїфєсту з 30. жовтня і окривають край ганьбою, сказуючи на смерть без судейського присуду, стрїляючи людей і запроторюючи їх по тюрмах. Слїди сего поступованя так глибоко врили ся в душі народу, що уснокованє є неможливе, доки народови не стане ясно, що властї, уживаючі імени вашого царського величєства за покривку, не будуть більше допускати ся насильств, доки міністри не будуть перед народом одвічальні і доки ціла адміністрація не буде відновлена. Тільки міністеретво одвічальне перед Думою і маюче довіра більшости Думи

Вл. Оркан. Вистрим та думаючим обсерватором жита, меншим однак творцем та плястиком обявив ся Вл. Яблчинський в збірнику: „Romans“. Едвард Пасковський по кількох слабих річах показав в повісті „Dolgo zla“ невну зависимість від Шибишевського, але заразом з'осередоточений, патетичний, ліричний тон.

Крім того належало би єще навести 20—30 томів лектури. Приносять єї старі і молоді, фабриканти та писателі артистичних тенденцій, але приковані до феєлетонового ґрунту. Ту можна видїти всілякі типи та категорії. Ординарні повісті з наполеонської доби, з котрих по кілька що року видає зі свого вєрстату Вацлав Гонсьоровський; псевдогуморески та псевдоісторичні образи Людвика Стасяка, нічні образи чортів та ангелів в працях Марії Родзєвичівної, Габрієля Запольєска удєржуєвала через кілька місяців в напруженю увагу „цілої Варшави“ повістїю „Сезонна любов“, в котрій ширє, але живо представила жите „літників“ в Законанім, а під псевдонімом Пєсєв Маскофф намалювала з великим напруженєм образ, о котрого змістї говорить вже сам заголовок: „Pan policmajster Tugiejew“. Мих. Муттермільх з малою плястикою, а за те із глибоким чутєм зобразив стан жидівського нїгана, особливо в Варшаві, в повісті: „Zydzi“. Вийшли єще повісті Грушецького, Гавалєвича, Ілїнського, Августиневича, Богосїтина і т. д.

Вислїд небогатий, але тепер є доба иншої сїабї, від котрої надїємо ся инших жияв. Живемо тепер поезією та подїями, література приносить лєднї сакбий відклик. Але ми певні, що великий час покрїпїти та напружити душі, що стане невичерпаним жєрелом натхненя, подібно як до тепер повстаня. І маємо надїю, ба навіть внутрішню певність, що поезія, що загомонить по теперішній бурі, буде сею часеною пісєню, за котру тужать 100 лїт мученики і котру проповідують наші сєні...

(Кравів).

* Належить також зазначити великий твір сего автора о Корєї, котру він звидїв ще перед війною; сїй твір вже перевєдї на чужї мови.

може скріпити довіру до правительства, кінчене до дальшої євонійної праці. Передусім треба усунути вишкікові закони о скріпленій охороні і о воєнним стані, а рівночасно установити основи одвічальности адміністративної перед заступниками народа. Для успішної діяльності Думи потрібне є переведення засади правдивої репрезентації народів, полягаючої на тім, що тільки єдність монарха з народом є жерелом законодавчої влади. Дума вважає за свій обов'язок заявити, що цілий народ повний сили і одушевлення і з вірою в недалекий розцвіт вітчизни переведе діло відродження життя, коли між ним а престолом не буде стояти державна рада, утворена з іменованих достойників і виборних з найвищих верств людности, і коли спеціальні закони не будуть обмежувати законодавчу компетенцію заступництва народів. Дума вважає кінечним забезпечити окремим докладним законом ненарушимість особи, свободу совісті, слова, преси, товариства, зборів і страйків. Без цих основ, котрі вже і в маніфесті з 30. жовтня є зазначені, є неможлива яканебудь реформа в соціальнім напрямі. Дума виходить з непохитного переконання, що ані свобода ані порядок не можуть бути скріплені без здійснення рівности всіх горожан перед законами, проте виготовити закон в справі рівноправности всіх горожан і знесення всіх станових, народних і релігійних привілеїв та поставити о висвободженні краю з під адміністративної опіки і повилішене виключно судам обмежуване горожанських прав. Дума вважає кару смерті, хоч би на підставі правового присуду, недопускаемою і заявляє, що, зносячи кару смерті, сповнить Дума лише односторонню волю народу. Далше вважає Дума своїм обов'язком представляти потреби сільського населення, видати закон рівноуправляючий селян і освободжуючий їх від гнету самоволи. Рівнож без проволони треба заспокоїти потреби робітничої класи, передусім забезпечити свободу організації усіх робітників. Дума хоче бути дальше самостійною в справах піднесення матеріального і духового добробуту, піднесення просвіти. Кінчене треба заспокоїти від давня вже дозрілі потреби поодиноких народностей. Росія є державою, заселеною многими племенами і народностями, яких духове з'єднання є можливе тільки тоді, коли будуть заспокоєні їх потреби — і о се Дума буде дбати. Ваше царське величество! На порозі всякої нашої праці стоїть справа, яка і нас ворушить і не дає нам учинити першого кроку в нашій законодавчій діяльності. Перше слово, котре рознесло ся в Думі і було прийняте окликами симпатії цілими зборами є слово: Амнести! Край бажає повної політичної амнії, котра є постулатом совісті народу. Єї не можна відмовити. Ваше царське величество! Дума вижидає повної політичної амнії, яко першого задатку взаємного порозуміння і гармонії між царем а народом! По відчитанню адресу заряджено одногодинну паузу, відтак приступлено до дискусії. В дискусії заборали голос пос. Миклашевський (Чернігів), Родічев, Рядков, Аледін і інші. Вей остро атакували правительство за його нещире поступоване по виданню маніфесту 17. октобра і зазначували, що лиш в спільній праці народу з царем лежить запорука красної будучности Росії. Пос. гр. Йосиф Потоцький (Волин) підніс кінченість угляння при доконанню вивлачення тих трудів, які поносили властителям вірцевих господарств при адміністрації своїх дібр, і заразом, щоб брано під увагу їх ради. Дума вислухала тих слів мовчки. Випрацюваний трема членами ради державної адрес ради державної до царя, просить, як доносить „Нов. Время“ о амнії для тих всіх, що підчас визвольного руху переступили граніці законів, але не допустили ся порушення чужої власности і життя. Проект адресу буде обговорений на публичнім засіданню. Справа амнії є також предметом обран в міністерстві справедливости. — „Новое Время“ доносить, що рада міністрів заявила ся за можливістю уділення амнії, але справу її розмірів полишила ще нерішеною. То само шпесо доносить, що на раді міністрів прийшла під обрані справу розв'язання державної Думи з причини її опозиційного характеру. Остаточні заяви міністрів, що розв'язане не є пожадане, протівно, булоби прямо небезпечне.

Посли з України до „Государственной Думи“.

Парламентарний український клуб.

В Петербурзі вже прийшло до засновання української парламентарної групи. На чолі єї стоїть відомий український діяч, адвокат із Чернігова, Ілія Шраг, а до клубу вписало ся поки що 38 чоловіка. З поміж визначних треба згадати: проф. Максима Ковалевського, славного ученого, що до тепер нігде не виступав як Українець, Лиятварова, Чижевського, Шемета, гр. Штайнгеля. Надто належить до клубу 32 селян. Український парламентарний клуб є заразом безпартійний, значить входять до него члени всіх партій, котрі почувують себе Українцями, не зрікаючись при тім своїх партійних переконань. І так належать до неї: члени української радикально-демократичної партії, кілька членів конституційно-демократичної російської партії і багато селян, котрі до тепер не належали до ніякої партії. Як доносить „Отголоски Жизни“, російська часопись у Києві, д. Шраг сподіється ся приєднати до українського клубу загальом

понад 60 членів. Рівночасно доносять, що зав'язала ся у Петербурзі спілка з послів нодержавних народів, щоб виробити однакову тактику в Думі і гуртом добивати ся національної волі і задоволення національних потреб для поневоєних народів. До єєї спілки приступили також Українці, яко найчисленніша група. (Польських послів є всіх 52). В такім разі, коли лиш діяльність Думи спроваджена буде на справжню парламентарну дорогу, за будучність українського народу в Росії можемо бути спокійні. Забезпечення національних прав дасть українському елементу широкое поле до розвитку! Подаємо ось тут ширшу життєпис найвизначнішого тепер чоловіка в політичній українській життю.

Ілія Шраг.

Ілія Шраг родив ся 23. серпня року 1847 в містечку Седневі (чернігів. пов.). Батько єго, доктор медицини липського університету. Німець з Саксонії, оселив ся на Вкраїні в Седневі в 20-их роках минулого віку і одружив ся там з панною Колодєвичівною, Українкою. Він був лікарем у семі багатих панів Лизогубів, — се та сама семья, про яку ми знаємо з біографії Шевченка. Через те мали Ілія Шраг ще змалу чув про Шевченка, як він гостював у Лизогубів, чув про відомого маляра й українського етнографа Льва Жемчужникова, що також там бував. Вагадлі семья Лизогубів, серед якої раз ураз бував хлопець, була одною з великих освічених, як на ті часи, панських семей. Учив ся хлопець спершу дома, потім в чернігівській гімназії. Там одним з єго вчителів був відомий байкар Леонід Глібів. Український рух у Чернігові займав тоді і гімназійну молодіж, та згодом, після заборони української мови 1863. р., після того, як Глібів заборонено єго „Черніговський Листок“, а єго самого сквилено з посади, український рух в Чернігові притих. Молодіж захопив загально-російський напрям, і вона зачитувалась писаннями Чернишевського, Добролюбова, Писарева. Р. 1865. д. І. Шраг вступив до петербурської медично-хірургічної академії, та через півтора року покинув її задля юридичного факультету на петербурському університеті. Підчас студентських розрухів 1869. року єго арештовано, як був вже на третім курсі, заборонено вчити ся і вислано під поліцейний догляд у Чернігів. Він знайшов собі роботу в земстві і був там деякий час секретарем (редактором) „Земського Сборника“. Тільки року 1873 єму дозволено здати іспит на кандидата прав при київському університеті, і він отав адвокатом у Чернігові. Як адвокат у Чернігівщині великим популярним, мабуть найпопулярнішим зі всіх. Рідко якийсь виданий процес обходиться без него. Дуже відомий він також серед селян, яким є повсякчасним оборонцем. Говорить просто, завжди про діло, без порожних фраз але вміє ввічливо слухача, вміє довести єго до таких висновків, яких самому ораторови треба. В загалі говорить палко, і єго могутній голос панує над найбільшою салею, захоплюючи слухачів. Як промовник визначив ся він також на зборах городської думи й земства. Він здавна є з 1875. року, виступав на поле городської і земської громадської діяльності, здавна є гласним думи, повітового і губерньського земства, був членом городської управи, повітової, а потім і губерньської земських управ. Завжди належав до лівих партійних груп, боров ся не перестаючи проти гнітючого російського режиму а обстоював інтереси й потреби робучого народу а найбільше селян. Цілий ряд культурно-просвітних товариств (громадська бібліотека, драматичне товариство, учена архівна комісія та н.) завжди мали своїм членом д. Ілію Шрага, що дбав про їх інтереси і оборону їх, коли треба було, від нападів чернігівської адміністрації, а в особі таких губернаторів, як Анастасєв або Андрієвський, завжди готовий була задавити всякий живий громадський рух. Посол з Чернігівщини, хоч має німецьке прізвище, але відколи почув себе свідомим Українцем, ніколи не належав до тих „щирих“ земляків, які своє українство ховали по власних кабінетах, а серед людей виступали скрізь москалями, чужинцями серед свого народу. Д. І. Шраг завжди в громадських справах поводив ся як Українець і де треба було і де була змога, обороняв національні права українського народу. Між иншим, у земстві він завжди добивав ся української школи, і подав про се реферат до губерньського земського збору і досяг таки, що той реферат прийнято, не вважаючи на те, що „обрусители“ завзято виступали проти него. Звичайно, уряд навіть не відмовив на земську постанову, але реферат д. Шрага на ново зняв рух в обороні української школи. Так само довелося єму вкупі з иншими стати в оборону українського музею ім. В. В. Тарновського і таки досягти того, що земство прийняло і впорядкувало для громадського ужитку той коштовний музей. Яко член української демократично-радикальної партії, він виступив у Москві на загально-російських з'їздах земських та городських діячів в обороні автономії України і положив чимало праці і заходів, щоб поширити думку про се. Д. Шраг завжди був своїм чоловіком серед українських літературних гуртів, живучи в приязні з найвидатнішими українськими літератами. Сам він надрукував чимало публіцистичних статей в львівському журналі „Правда“, а потім оглядав земської літератури в „Записках наукового товариства ім. Шевченка“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. мая 1906.

Руский клуб у Відні рішив вислати правітну телеграму до українського клубу в російській державній Думі.

Процес із за подій в Лядській розпочав ся вчера в Станиславові. На лаві обжалованих о злочин насилья публичного із §§ 84 і 87 зак. а також із § 283 згл. тільки із § 87 зак. засідає 17 селян, о. Коростіля і приватний учитель І. Нементовський. Боронять їх др. К. Левіцький, др. Е. Олесницький і др. Зайцевельд.

Казкове товариство. У Льондоні зав'язало ся казкове товариство, що поставило собі за задачу розвивати у дитий бідних людей, котрі не мають відповідної домашньої опіки, чуте, фантазію і тим способом виробити в них поводи і від молодости почуте до поезії. Сю цілє сподіється ся товариство досягнути найскорше через познакомлене дитий з казками, котрі члени товариства мають оповідати дітям відповідно до їх спосібностей і їх віку. Се товариство придумало ся як особний відділ до товариства опіки над бідними дітьми, що головнио достарчає бідним дітям матеріальних єредств і дбає про їх гігієну. Так отже тепер получили ся єї два товариства, з котрих одно ємомагає бідні діти матеріально, друге морально. Протектори і привілляники обох товариств витають єю залуку прихильно.

Нещасливий випадок. Оногода упав з залізничного моста до води дев'ятилітний хлопець Абрагам Гірш, замешкалий при ул. Лазара ч. 3 в Чернівцях і покотив ся досить поважно в голову. Стация ратункова уділила йому першої помочи.

Утопив ся. Дня 10. мая утопив ся 50 літний чоловік з Дорна Ватри, Іван Нітакар. Іван Нітакар заппав ся сплавлюванем дерева і власне пустив ся дарабою долі рікою, коли она ударила о скалу і розбила ся. Нітакар упав до води в дуже глибокій місці і утопив ся. Вей ратункові з'уєсали дитиши ся без успіху. Трупа ще до тепер не найдено.

Оповістки, іменованія і т. п.

З університету. Іматрикуляція студентів, записаних на літний пірік 1906 р., відбуде ся 26. мая о годині 11 перед полуднем в університетській авлі.

В справі рускої жіночої прив. гімназії у Львові. Комітет новозаснованої дівочої гімназії подає отрим до відома П. Т. земляків, що вже вніс до шкільної влади подане о дозвіл на отворенє гімназії з початком вересня 1906 р. і надіє ся, що воно буде неважко полагожене успішно. Коли лиш дістане дозвіл, оголосить зараз склад учительського збору і день випісів та вступних іспитів а заразом висоту оплати в пригтовляючій класі. Рівночасно оголосить інтернат СС. Васильянок ціну за удержанє у себе заміських учениць. Тепер пригадує комітет, що приймає зголошеня кандидаток до гімназії до кінця мая с. р. Зголошеня можуть присплати родичі і опікуни або прямо до настоятельства монастиря СС. Васильянок (ул. Зибилкевича ч. 24), або до о. С. Картуха, п. к. професора академічної гімназії (ул. Супінського ч. 2, євентуально академічна гімназія „Народний Дім“). На бажанє декого заявляє комітет, що польська мова буде в гімназії зглядно-обовязковим предметом, (як в акад. гімназії) і що єї будуть учити без окремої доплати. Окремі доплати треба буде складати тільки за надобовязкові предмети, пр. жіночі роботи, спів, гімнастику і т. п. Комітет приймає зголошеня до гімназії не тільки тих дівчат, що повінчили народну школу (публично, чи приватно), але й учениць инших дівочих шкіль. Зазначає ся се, щоб ніхто не потребував вистати ся висотою літ дитий, хіба що учениця І. класу гімназійної мусить скінчити до 31. грудня 1906 р. 10 літ, бо молодших до гімназії приймати не вільно.

Велику січову забаву устроюють „Січ“ із Вашківців, Чарторіж, Барбівців, Станівців, Волоки і Карпачева на „Долішній толоці“ в неділю дня 20. мая в Вашківцях н. Ч. Вступ вільний.

Загальні збори „Січ“ в Ошихайбах з звичайним порядком дневним відбудуть ся в неділю дня 20. мая с. р. на подвір'ю господаря Маєтея Бабюка в Ошихайбах. — Старшина „Січ“.

Іменованя. Краєвий президент іменував унічтеного правника Франца Бавера з Кляйенфурту концептивним практикантом в відділі політичної адміністрації Буковини.

Перенесеня. Аспіранта Партемія Даміана перенесено із стації Фольксгартен до Руди.

Посмертні вісти.

Смерть Кароля Лемаєра. У Відні помер в 65 р. життя Кароль Лемаєр, другий президент адміністративного трибуналу. Покійник брав живу участь в основанню черновецького університету; йому ж й поручено організувати нову німецьку єввантні штучу. В призначенню заслуг покійника іменував черновецький університетський сенат Лемаєра доктором філософії „honoris causa“.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ сторони 40 К., $\frac{1}{8}$ сторони 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Надежності за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси пожитч. і шадн. для громади Оршівці відбудуть ся 24. мая с. р. о год. 2 п. п. в шкільнім будинку з таким денним порядком: 1. Перечитане протоколу попередніх загальних зборів. 2. Справоздане і діяльності старшини і перечитане білясу за рік 1905. 3. Підвищене платні для касиєра. 4. Вилісоване двох членів ради надзорчої. 5. Вільні внесення і запитання *Тодер Николайчук*, заст. нач.

Весняні загальні збори каси пожитч. і шадн. для громади Верчанка відбудуть ся дня 24. мая 1906 р. о 3 год. п. п. в будинку читальнянім з слідуємим порядком денним: 1. Справоздане касове за рік 1905. 2. Вибір трох членів Ради надзорчої на місце уступачих. 3. Ухвала купна власного будинку. 4. Вільні внесення. *Василь Антимічук*, нач.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“
антикара **др. Ю. Францо**
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до нагираня против всяких ревматичних боляв, простуджєня, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакуванєм. Тисячки листів з подякою. — Вислана 2 рази денно до всіх країв.

Брак штучних навозів.

Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі
оголошує

що має певні відомості, о браку і підношенню ся ціни суперфосфатів на осінь. Фабрики вже тепер шукають способів покрити своїх браків і тому ми по вчерашнім нашим оголошенню подаємо нині друге з гарячим зазивом до наших П. Т. Хайборів, щоби надіслали нам замовлення на осінь на суперфосфати вже тепер, а найдалше до 15 червня с. р., котрих ціна від 1. липня 1906 піднесе ся задля браку значно в гору. **Тим, котрі замовлять у нас суперфосфати до 15. червня продовжимо безпроцентний кредит аж до 1. лютого 1907 року.**

Передовсім відносимо ся з тою справою до наших Читальць, до котрих рівночасно вислаємо до дневників особну відозву. Всяки близькі поясненя в тій справі подамо кождому відвоттно, а яких потрібно навозів чи томасину чи суперфосфатів, подає докладно наша книжочка „Де що про ґрунта і навози“ котру вишлемо кождому за надісланем нам готівкою, або в марках поштових 30 сотиків.

61 4—5 ба

Дирекція.

25.000 Корон

виплатить фірма **Georg Schicht, Aussig**
кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“
складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатнійше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

При закупні прошу уважати, аби кождий кавалок мила був заосмотрений в напис „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поруцає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одной краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модной краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтй.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Антона Чипека у Відни, В. Вахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружіє і амуніція.

Мужескі маншети і ковчарники.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізелки.
Пояски дамські.
Воальни.
Убраня дїтй.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бейсбол.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевники.
Паньчохі для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glasco“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевники для панів.
Черевники для хлопців, дїтй і дїтй.
Куртки до подорожі.
Валізи до подорожі.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожі.
Нецесарі до подорожі.
Подушки до подорожі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (зга. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зга. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Режисації неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ности поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 3—3
по пол. крім неділі і свят.

Ізза виборчої реформи.

(X) „Де конечність державна і публична
свідомість права сполучені разом задля спіль-
ної цілі, там всякий опір є даремний“. Отсі
слова заяви кн. Гогенльогє в парламенті від-
разу здегуствували ворогів загального голосо-
вання, а його апелъ до „шляхотних почувань“
шляхти, піднесений в палаті панів із радою для
ділчів, аби вони добували собі довіре і любов
населення ділами, довів австрійських парів про-
сто до нової злости, якої виразним об'явом є те, що
палата панів таки ухвалила отворити дискусію
над заявою кн. Гогенльогє, хоч спершу сего
робити не мала. Тількиж гнів добре уродже-
них панів нині нікому не страшний, знова
протилежність голосів преси про шанси вибор-
чої реформи а навіть вмовлюване в загал, що
становище кн. Гогенльогє є вже захитане —
повинні бути тільки доказом, що виборча ре-
форма доходить до порішення, та що єї вороги
пускають „страхи на Ляхи“, аби в останній
вже момент ще щось виторгувати, що утвер-
джувало би їх дотеперішній „стан посідання“.
Та треба признати, що претенсії високоуро-
джених є не аби як високі. „Підпори держави“
в час, як державу справді треба підпирати,
щоб вона відродилась і мала можливість фор-
мального розвитку, не можуть на се рішитись,
з другої боку знова жаль їм сердегам оста-
вати ся поза скобками. Отже для своєї роз-
ради вдумують вороги виборчої реформи що
раз новіші латки для неї, щоб єї, розуміє ся,
зробити також крайно недорічною. Ось в „Neue
Tiroler Stimmen“ проектує якийсь, на жаль без-
іменний „голубокровець“, аби завести в правитель-
ственнім проекті зміну, яка була рівнозначна
із примусом виборчим. Ось правительство по-
винно би в кождім виборчім окрузі іменувати
свого кандидата. Голоси виборців, які не при-
ступлять до голосовання, мають бути зарахо-
вані для того іменованого вище кандидата, але
так, щоб кожді два голоси числили ся лише за
один. Ся постанова мала би становити спо-
нуку для політичних партій, аби вони стара-
лись уменшити голоси прав. кандидатури, а
через те завести всіх виборців до урни. Недо-
річність сего проекту бе в очи так дуже, що
про него нема що говорити. В деяких знова
німецьких кругах виринув проект, щоб роз-
діл округів виборчих був також зависимий
від кваліфікованої більшости двох третин. Ро-
зуміє ся що сей проект найбільші симпатії
здобув собі не де инде, як в Кої-х. До „Słowa
polsk.“ телеграфують, що польські послы його
піпнуть в палаті, тільки самі справи єї не
зайняють. Ся скромність „Кої-а“, якого
консервативні круги ще й тепер мріють
про в принципі нерівне голосованє, також за-
мітна. Набої ворогів заг. голосовання очевидно
поволи вистрілюють ся до краю...

Із партій, які перше за бар. Гавча за
виборчою реформою як найбільше побивались, а
тепер для єї справи були охолодні, треба
згадати клуб молодоческий і антисемітский.
В справі Чехів говорено навіть, що таємницю,
при помочи якої бар. Гавч зумів їх так довго
придержати по боці правительства, не роблячи
їм ніяких уступок ані що до внутрішньої мови
урядової чеської ані що до виспих шкіл чес-
ких, забрав він із собою на уряд президента най-
висшої палати рахункової. Польське Кої-о вже
радувало ся, що Чехи будуть передовсім до-
магатись від кн. Гогенльогє словення посту-
пів національних і політичних а доперва тоді

згодять ся на виборчу реформу. Се було б
рівнозначне із викликанем нової чесько-німецької
бурі і відложенем виборчої реформи ad calen-
das graecas. Та отсі „побожні бажання“ Ко-
ї-овців — як видно із вчешанішої промови пос.
Плячека — завели і то крепко. Нема їм чого ра-
діти і з становища антисемітів, як се робить
із очевидним „наслажданиєм“ нинішня „Gazeta
Narodowa“. Антисемітский орган „Deutsches
Volksblatt“ висуває також на перед поло-
жене австр. квестий економічних і національ-
них, поки не увійде в жите заг. голосованє,
так аби щось подібного міг зробити до краю
збанкрутований і безсилий парламент привілеїв
і шахрайств виборчих! Отсі виводи антисеміт-
ского органу подиктував очевидно лях перед
соціал-демократичними заступниками, які по-
бороли тепер антисемітів при виборах до ради
міської у Відні. Та те, що антисемітські бесід-
ники вичеркнули себе із дісти речників в де-
баті над заявою кн. Гогенльогє, вказує на то,
що їх відпорне становище вже належить —
до минувшини.

Із інших партій треба зазначити ще ста-
новище Італійців, які своє голосованє за вибор-
чою реформою хотіли зробити зависимим від по-
множення числа італійських мандатів о два, дарма
що вони й так доволі впливають у виборчій
реформі. За те далеко прикрийше становище
„Руского клубу“ в виду наміреного яркого по-
кривдження передовсім Русинів галицьких. Та
й тут в наслідок рішучого поведєня наших по-
слів і прихильности кн. Гогенльогє може ще
прийти до поліпшення. Мін. Гогенльогє розпочав
ще раз конференції із провідниками клубів і
віззав парламентарні партії, щоб вони до вів-
тірка т. є. до д. 22. мая предложили свої оста-
точні бажання в справі виборчої реформи. „На-
слідком сего зазиву — як телеграфує
віденський кореспондент до Kurjer-a Lwow-
sk-ого — зістало польське „Koło“ при-
неволене до порозуміння із провід-
никами Русинів що до поділу га-
лицьких мандатів між Поляками а Рус-
нами. Порозумінє мусить наступити до вівтірка.
З єї причини розпочали ся переговори вчєра.
Перша конференція відбула ся між пос. Бар-
вінським а Абрагамовичем.“

Не мож предвидіти, як ті переговори скін-
чат ся, та на всякий случай Русини не дадуть
себе при виборчій реформі так покривдити, як
сего бажать собі Кої-овці, до яких пристав
і польський посол з Буковини.

Сестри!

Живий рух просвітний і національний, що по-
слідніми часами захопив широкі маси нашого народу,
покликав до праці і боротьби найсвідоміші одиниці
зпоміж інтелігенції. Наші брати давно вже стоять на
своїх стійках і несуть світло знання поміж селянством
і міщанством, осявідомлюючи їх про великі питання
часу, про справи, котрих розв'язка порішить і долю
русского народу. Всі верстви і стани, захоплені по-
діями хвилі, працюють горячково на всіх полях на-
родної роботи, щоб віками поневоленому українському
вельтови добути кращої долі-волі. Не стає лиш у тій
роботі робітниця-жінок, значить: цілої одної
половини народного організму! І чи можна з вірою
говорити про повне відродженє нації там, де половина
єї членів душевно замерла, де інертні жінки-матери,
що мають вести виховувати покоління будучих борців?..
Сільське і міщанське жіноцтво з традиції усуває ся
і усуване від участі в житю духовім і політичнім,
а й інтелігентні рускі жінки не відчували доси по-
треби приложити рук і труду до роботи, яку розвели
їх брати, батьки, мужі.

Сестри! Пора, крайний час прокинути ся нам
з вікової дрімоти! — пора і нам почути ся горожан-
ками, доньками замученої матери України, духовими
нащадками великої Марти Борецької та хоробрих ко-
зачок з під Буші і Тривілів! Час сьогоднішній грізний-
ший московского та ляхского лихоліття! Так пора і нам
ставати до роботи поруч робітників другого пола!
Гайти ся годі! доволі часу передрімали, промарнували —
тим живіше брати ся тепер до діла, щоб надолжити
все, що занекали, щоб наздогонили тих, що раніше
нас вийшли на поле з серпом. А нива наша широка
ще й не засіяна! Наше сільське жіноцтво, сей чудовий
матеріал поезії і артизму, загигає в темноті — мі-
щанки загрожені виварованєм — а й многі наші
сестри зпоміж інтелігентній понайбільше байдужні на
справи народні. Просвітити незрячих, підбадьорити
байдужних, осявідомити національно і загаріти любовю
до свого відступниці — а станувши на ґрунті чисто
народовеснім, іти рука в руку з роботою наших бра-
тів і з поступом усього людства — ось шлях, по ко-
трім нам ступати!

Сестри! Щоби робота наша увінчала ся успіхом,
щоби обгорнула як найширші маси жіноцтва, доко-
нечю нам згуртувати ся в одну велику кядру, в одну
армію сестриних душ, що вдарити муть одним жив-
чиком, жити одною думкою, стреміти до одної цілі,
якою є: духове і національне осявідом-
ленє українського жіноцтва. Тільки в злучі
наша сила, тільки в злучі нашу цілі осягнути зможемо!

Таку задачу ставити собі ново засноване това-
риство: „Жіноча Громада“: виробити загал Буковин-
ского жіноцтва на свідомий чинник в житю Рус-
України. І отсим відзиває ся до всіх свідоміших
одиниць жінок, щоби ті, познакомивши ся із статутами
товариства, поперли єго цілі і розпочали роботу.
Скрізь по селах і містечках, де найде ся бодай 10 чле-
нів, повинні поветати жіночі кружки, уся жіноча
Буковина повинна згуртувати ся в нашім товаристві
до праці над собою в першій мірі, до спільної праці
поруч наших братів на ниві народній в дальшій пляні.*)
Надіємо ся, що поклик наш не прогомонить безслідно,
що наші інтелігентніші жінки зрозуміють вагу то-
варства і з цілим зав'язем і горячою вірою в успіхи
возьмуть ся до роботи.

Сестри! в ваші руки складаємо долю молодого
нашого товариства — єго доля і дальший розвиток,
єє доля нашого українського жіноцтва — а доля і роз-
виток жіноцтва єє-ж доля усього народу. Тому свідомі
великої своєї задачі сьміло піднесіть наш стяг в гору
і під єго кличем ставайте до борби за права жінки,
за кращу будучність матери України!

Чернівці в маю 1906. р.

Головний виділ тов. „Жіноча Громада“
на Буковині:Емілія Кумановська,
голова.Константина Малицька,
писарка.

Члени виділу:

Емілія Смаль-Стоцька, Олена Піулякова, Вікторія
Поповичева, Катерина Костецька, Ольга Шкурманська,
Ольга Журавіська, Марія Орелська.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Засіданє палати панів.

Дня 16. мая відбуло ся засіданє палати панів,
на котрім представив ся палаті новий президент мі-
ністрів і виголосив свою програмову промову, хоч з
ріжних сторін доносили, що в палаті панів не
буде поставлене внесенє на отворенє дискусії
над промовою кн. Гогенльогє з тої причини, що
кн. Гогенльогє, вступаючи на місце бар. Гавча
і черенимаючи його програму, не буде міг сказати
палаті щось зовсім нового, над чим би можна було
розвести дискусію; однак по вислуханю про-
мови нового прем'єра, гр. Клям Мартініц поставив
внесенє на отворенє дискусії, бо вона була виска-
зана в той спосіб і містила в собі такі місця, що до-
торкнула до живого навіть тих „живих політичних
трупів“. Внесенє на отворенє дискусії прийнято ве-

*) Хто би хотів заложити у себе кружок тов. „Жіноча
Громада“, най прише на руки голови товариства, пані Емілії
Кумановської, Чернівці, улица Камінина ч. 22 п'ять корон на
статути, поданє і істемплі та 10 імен Русинок своєї місцевости
з докладним означенєм адреси, на чії руки з них має прийти
дозвіл на отворенє кружка; про все проче подбає головний виділ
товариства.

личезною більшістю. Короткий зміст промови кн. Гогенлоге слідує. Передовсім новий президент міністрів заявив, що найважливішою справою в його програмі є переведення виборчої реформи, бо розширення політичних прав стало державною konieczністю. Відтак перейшов до становиски великої посілости по переведенні виборчої реформи на основі загального і рівного права голосування. Ся часть промови кн. Гогенлоге так дуже вразила панів, що задля неї постановлено отворити дискусію. Побожують ся — говорив кн. Гогенлоге — що виборча реформа усею від публичного життя велику посілость, отже верству, що завжди виказувала зрозуміле для державних konieczностей. Зовсім несправедливим є твердження, що виборча реформа має щось подібного на думці. Не треба брати велику посілость і переміювати її з курією великої посілости. Зовсім природно, що курія великої посілости зникне, коли наступить зрівняне виборчого права. Але теперішня виборча реформа усуває взагалі всякі привілеї міст і високооподаткованих. Для того є несправедливою думка, що виборча реформа вимірена є проти одної лиш великої посілости. Нове виборче право не відбирає нікому права голосування. Чи поважані панове, що заступають тепер курію великої посілости в парламенті, в новім парламенті знайдуть місце і голос — то залежить од них і від них самих. Сполучені традиційними, щирими зносинами з населенням, наділені висшим образованием і не рідко визначними політичними способностями, будуть мати легко змогу добути собі довіру серед населення. Коли загальне право голосування в Англії не замкнуло визначним родам з великої посілости і промислу дорогу до парламенту, сподівати ся можна, що так само буде і у нас. Велика посілость лиш тоді стратить місце в новім парламенті, коли вона того сама хоче. Відтак говорив кн. Гогенлоге про національні ворожнечі, до подагодження котрих причинять ся заведене загального права голосування, про відносини до Угорщини і заявив, що найвищою задачею нового кабінету є „добро Австрії“. По подагодженню деяких справ засідане замкнено. Слідує засідане відбуде ся ще сего місяця. Пани отворили собі дискусію і будуть говорити — а тимчасом події будуть йти своїм порядком — а „пани“, від котрих події зовсім не залежать, будуть собі далше говорити.

Палата послів.

На початку засідання парламенту із п'ятниці відповів президент міністрів кн. Гогенлоге на кілька інтерпелляцій в справі бойкотування австрійських товарів на Угорщині. Він заявив, що правительство заняло ся тою справою і звернуло увагу угорського правительства на те, що на підставі існуючих законів має бути захищена вільна комунікація товарів між обома половинами держави. Правительство завізвало угорське правительство, щоб оно заявило своє становище в тій справі. Від тої заяви буде залежати далше заховане австрійського правительства. Бесідник заповнює, що правительство буде з цілою рішучістю стеречи торговельних і промислових інтересів Австрії. По сьм мотивував пос. Крамарж наглість своєї внесення в справі відносин на гінекологічний клініці чеського університету в Празі і домагає ся скорого побудовання нової клініки. Кн. Гогенлоге заявив, що лихий стан клініки є йому добре знаний. Правительство займе ся тою справою і зробить все, що можливо, аби довести до зміни на дліше. Наглість внесення і само внесення прийнято.

По сьм розпочали ся дискусії над декларациєю кн. Гогенлоге.

Пос. Плячек (чеський клуб) висказав надію, що президент міністрів не узгайдить постулатів Німців, як не узгайдить постулатів Чехів. Коли президент міністрів має запровадити загальне і рівне право голосування, не потребує розділяти політичних концесій, бо сторонництво його і так буде за тим голосувати. Пос. Герцог мотивував неприхильність всенімців до виборчої реформи, пропонованої бар. Гавчом; висказав побоювання, що теперішнє правительство займе надто слабе становище супроти Угорщини. Відтак згадає бесідник про ухвалу Кола польського, щоб до обрання в Колі допустити членів Петербурського польського Кола. Колиб Німці запросили своїх товаришів з Німеччини на свої засідання, то уважав би се за зраду державну. Пос. Юл. Романчук заявляє, що Русини мимо того, що в наслідок довголітнього сумного досвіду є песимістами, з гори віряють президенту міністрів з того згляду, що він справедливо трактував руску народність на Буковині. Русини мусять сподівати ся, що Гогенлоге на своїм теперішнім становищу завоює ті самі засади і зглядом тяжко пригнічених Русинів в Галичині. Русини мусять рішучо домагатися ся рівномірного трактування з иншими національностями. Бесідник обговорює по-привіджене Русинів в розділі мандатів і згори протестує проти цілковитого поминення Русинів при помноженню галицьких мандатів. Виборча реформа мусить бути подучена з реформою адміністрації; бесідник застерігає ся рішучо проти розширення галицької крайової адміністрації і взагалі проти розширення крайової автономії в теперішній хвили. Відтак обговорює відносини до Угорщини. Кінчить бажанем, щоб президент міністрів позискав для себе такі симпатії серед всіх народів Австрії, які добув у всіх народностей на Буковині. А се може досягнути тільки через рівне і справедливе поведіння супроти всіх. (Оплески). Пос. Брайтер, який мав тепер промовляти, утратив голос з причини несприятливості на самі. Відтак про-

мавляв пос. Хонц. По його промові дебату перервано а засідане замкнено. Слідує засідане у вівторок.

Дальша дебата над декларациєю президента міністрів вже мабуть вичерпана, бо послі із нїм. партії людової, нїм. поступової і християнсько-соціальної, які мали в сій справі також промовляти — казали себе із лісти бесідників вичеркнуті.

Комісія для виборчої реформи.

На вчорашнім засіданню комісії для виборчої реформи заявив президент міністрів, що він успішно провадить переговори, щоб остаточно допровадити до компромісу в справі виборчої реформи. Остаточні партії не можуть згодити ся лише що до числа мандатів. Коли ж йому не удасть ся довести до компромісу, то він скоро проголосить свої плани. Відтак в дискусії брали ще участь пос. Мальфаті, Герольд, Василько, Бобжинський, Пергельт, Зазворка, Крамарж, Грабмаєр і Відман. Пос. Н. Василько звернув увагу на се, що Русини вже давно борються ся за виборчу реформу, та зміст теперішнього предложення не є того рода, щоб Русини могли на нього згодити ся без застережень. Правительство не предложене є прямо мордом, поповненням на руськім народі в Галичині. В відповіді на питане, поставлене пос. Штайном, чи президент міністрів поробив які обіцянки Чехам, особливо що до чеської урядової мови і чеського університету в Празі, заявив президент міністрів, що не робив Чехам жадних обіцянок. Коли правительство само стане робити які предложення, то тоді воно буде входити з партіями в переговори і буде робити їм предложення. По відкриттю внесення пос. Штайна, щоб перейти до дальшої генеральної дебати, приступлено по поіменнім голосуванню при 32 голосах „за“ а 2 „проти“ до спеціальної дебати.

Політичний перегляд.

Російська Дума. В російській Думі вже остаточно скінчила ся дебата над адресом виготовленим комісією у відповіді на тронову промову царя. Проект адреси, котрий ми подали в попередній числі, прийнято з малими поправками що до аграрної kwestії і що до робітничого питання. Що до бюджету то вложено жадане, що правительство має обов'язок предлаати Думі щорічно бюджет. В дискусії над справою національною більшість бесідників жадала, щоб з лиця Росії зник дотеперішній режим подавляювання не-російських національностей. Проф. М. Ковалевський член українського клубу, пропонував вложити в адрес, що молода Росія повинна уладити ся на підставі вільності і самоопреділення так поодиноких осіб, як також кожної національності. Заховуючи своє великодержавне значіння, Росія, повинна в середині устороїти ся на підставі федерації народів, особливо славянського світа. По укінченню дискусії прийнято адрес по третім читанню, при чім правіца зложила заяву, що не може голосувати за адресом. Адрес прийнято одностайно. Набоков поставив внесення, щоб президент оба віцепрезиденти і секретар подали адрес до відома царя. Президент заявив, що результат засідання подасть до відома царя. На засіданню роздавали проект виборчої ординації, вироблений кон. дем. партією.

Резолюція блоку народів Росії. Утворив ся блок всіх російських народів, що мають своїх заступників в „Думі“. На передвчорашнім засіданню блоку ухвалено таку резолюцію: „Всі народи, що входять в склад російського царства, некучо заінтересовані в тім, щоб будучий демократичний лад забезпечив всім і кождому з них свободу і повність духового і матеріального розвитку. Задля сего вони уважають необхідність і неможливість централізації всего законодавства і управи в царстві так просторім та різномірнім і скомплікованім під зглядом економічним, релігійним і національним. Єдине й доцільне рішене питання про будучий державний лад Росії і запорук єї єдності і цілости добачують вони лише в автономії“. До сего блоку увійшли Українці, Поляки, Татари, Жиди і др. — При сій нагоді не завадить згадати, що польська преса у Австрії з малими винятками й досі не може сконстатувати факту, що в „Госуд. Думі“ є українські послі, яких мав вже нині має до 40 членів, коли прм. Коло — має їх лише 32. Тут же треба згадати, що петерб. Ко-о за для своєї ретроградности не має симпатий в Думі, а один посол польський із Кієвщини Г. Здановський — як пишуть до „Gaz. Nat.“ — не вступає до Ко-а „а є вже одною ногою в укр. клубі“.

Кабінетова криза в Італії. Рівно три місяці тривало пановане кабінету Сонїна в Італії. Позичане до переведення великих задач, воно з „іронією судби“ упало саме задля „малого питання“. Вже генеральний сграйк і становиско правительства наоріло супроти нього вороже діві партії. Засідане палати носольської дня 17 мая, на котрім наступив упадок кабінету Сонїна, мавог слідує перебіг: Сонїно жадав, щоб палата відложила дискусію над залізничним питанням на инший день, бо комісія протягає обради в безконечність. Опозиція відмовила ся уділити правительство вогут довіри і відкинута правительственный дневний порядок 179 голосах проти 152 при чім 40 републиканців і радикалів здержало ся від голосування. — З тої причини кабінет Сонїна подав ся до димісії. В повнове покликане Сонїна на президента міністрів

мало хто вірить. Більшість сподіється ся нового кабінету під президентурою Гюдіті. Дипломатичні круги що боліють над частим повторюванем кабінетних криз, сподіються ся, що Сан Луїанос поверне назад на становище міністра заграничних справ.

Убийство Гапона.

Сими днями зішов зі світа чоловік, котрого імя сполучене нероздільно з початком російської революції. Се Юрій Гапон. Памятної неділі 22. січня 1905. р., рокового дня російської революції — він стояв на чолі робітників і він по „батьківським“ прип'яну робітників царем — став провідником петербурського революційного пролетаріату. Тоді він стояв на вершину своєї слави, а на його діяльність дивили ся з подивом ціла симпатизуюча з визволенням російським рухом — європейська суспільність. Відтак, коли побут його в Росії став неможливим, він утік за границю і там пробував довший час. Тут він стояв в зносинах з російськими революціонерами і видав кілька революційних прокламацій. Колиж він повернув перед шістьма місяцями до Петербурга, то відносини його до революційних і опозиційних верств основно змінили ся. По повероті він без сумніву не мав вже пристуну до революційних і опозиційних кругів. Тепер стало правительство уживати його до своїх цілей, користуючись його великим впливом на робітників. Так одержав Гапон 30.000 рублів на уладжене робітничих сілій і товариств. Се ствердив сам Гапон. Але приятель Гапона Матушенський, що був посередником поміж Вітте а Гапоном, сховав 23.000 рублів із тих грошей собі до кишені. Один робітник, що знав про се „зделку“ Матушенського, подав звістку про се в пресі і Матушенського арештовано, але не на довго, його скоро пушено на волю. По сьм стали притильники Гапона що раз скорше від него віднадати. Інтелігенція стала говорити про него з омерзінням, як про зрадника. Гапон оголосив, що може очистити ся перед мировим судом, однак мимо того на суд ніколи не хотів явити ся. Дня 10. цвітня пропав він цілковито. Анонімні листи в часописах описували його тайні зносини із тайною поліцією. Одного дня одержав його завідатель дому з заграниці накет, в котрім хтось надсилав деякі речі і записки Гапона, а в листі доносило, що в недовзі прийде 1300 рублів. Ті гроші дійсно скоро прийшли. Се була здасть ся поміч для нього від його „тайних“ приятелів. Скоро по тім оголосили російські часописи акт, що стверджує добути дослідів робітничого суду над Гапоном. Акт сей звучить: Робітничий суд стверджує: 1. Що Юрій Гапон, по повероті 1905. р. до Росії стояв в безпосередних зносинах із секретарем Віттово, Мануїловим, із шефом апартаменту жандармерії і поліцією, приобіцав їм доносити про всі заміри і ухвали революціонерів, за теж вони приобіцали йому поміч в устроєню робітничих організацій. 2. Що Гапон вислав дня 28. січня 1906. лист до міністра внутрішніх справ, в котрім відкриває ся своєї революційної діяльності. 3. Що Гапон підняв ся спеціальної місії викрити заговор на царя, Вітте і Дурново і зрадити його. В тій цілі додав йому до помочи знаного агента провокатора і приобіцано великі грошові суми. 4. Що Гапонови уділило правительство 2. жовтня 1905. р. амністію і наділило його грошми і фальшивим паспортом на імя ірєбінцїй, коли тим часом він говорив робітникам, що він мусить „нелегально“ і скрито перебувати в Петербурзі. 5. Що Гапон ужив своєї впливу на робітника Шеремухіна в тім напрямі, що дав йому револьвер і казав йому вбити робітника Петрова, що давав некорисні для Гапона зізнання. Шеремухін за те застрілив ся на однім зібранню, де перебував Гапон. 6. Що Гапон крім 10.000 рублів, котрі одержав на написане історії 22. січня 1905. р., ще 5000 франків, які дістав з иншого жерела на робітничу справу, сховав для себе. 7. Що Гапон признав те все, що було сказано в повисших точках, а мимо того казав, що служить спеціальної ідеї. На підставі сих стверджених фактів робітничий трибунал видав слідуєчий засуд: Юрій Гапон є зрадником і провокатором, що гайнував робітничі гроші, і споганів честь і спогад дня 22. січня 1905. р.; для того засуджуєть ся його на смерть! Сей засуд треба сповнити. По сьм слідуєть підпис судіїв. Тепер сей засуд вже виконано. Петербурський кореспондент льондонської „Трибуни“ твердить, що Гапона не убили революціонери, лиш робітники із його оточення, котрі виниці мали переконати ся, що Гапон зрадник. „Кієвская Заря“ так описує факт убийства:

Під Петербургом, на дачі в Озерках знайдено труп Гапона. 24. марта на дачу прїїхав якийсь уже не молодий чоловік, назвав ся він Путиліним, і панав дачу. Давши 10 рублів задатку, він поїхав, звелівши приготувати дачу. Через два дні на дачу прїїхав молодий чоловік, щоб дізнати ся, чи все готово. Одагнутий він був в чорну тужурку, високі лінійовані чоботи і робітничу шапку. Як дача була ще не готова, так він і поїхав. На другий день Путилія прїїхав разом з сьм чоловіком, підписав контракт і поїхали. 28. марта, прїїхавши знову в двох, вони післи дворника за пивом. Одау пляшку дали дворникові, а дві лишили собі. По тім дворник кудись то пішов. Коли він вернув ся, то нікого вже не було, і дача була заперта. Минув місяць; хазайка стурбувала ся і звеліла виламати замок. Входить і бачуть, що на гану в хаті висить чоловік в шубі. Ногги його лежать

на долівці. Труп вже почав розпадатися, але пізнати обличчя ще можна було. Коли поліція порівняла його з карточкою Гапона, зараз стало ясним, що це його труп. Із позиції трупа і з того, що на тілі Гапона знайдено рани — вносять, що Гапона наперед убито, а відтак аж привезено на дачу і повішено. Це потверджується ще й тим, що вішалка, на котрій висів Гапон, ледви витримувала його тягар. Гапона поховано на усеньському цвинтарі. Старани прихильників Гапона, щоб його поховано на головнім цвинтарі не увінчалися належним успіхом, бо влади не хотіли на це згодитися. Гапона поховано побіч гробів побитих дня 22. січня 1906. р. На похороні було багато учасників тодішньої демонстрації. Робітник Смирнов виголосив промову, в котрій візав присутніх піметити смерть Гапона. Присутні в числі 150 присягнули піметити його смерть.

Міщанське віче в справі недільної школи.

Минулої неділі о год. 3. по полудні відбулося міщанське віче в справі недільної школи. По отворенні зборів п. д-ром Стефаном Смаль-Стоцьким вибрано на внесення п. Боровського головою збору п. Антона Кліма, а сей покликав на секретаря Я. Весоловського.

Перший бесідник п. Боровський констатує, що по першій заповіді до викладів почалося недовдоволене викладами, а само їхніми темами, хоч в сій справі йшлося за покликком слухачів, та екстремних бажань хіба вдоволити годі. Оттому бесідник завизав, щоб полишитися при виборі тем управою викладів, бо кожному потрібне всяке знання, а не можна обмежуватися лише на якийсь один рід тем.

По за сими словами бесідник чи мало про теперішні відносини суспільні як також загалом про взаємини нашого народу до других, які виринули на основі нерівності культурного урівня. Другий бесідник п. В. Владислав, згоджуючись на вагу недільної школи, хотів порушити kwestію зарібків рубачів, та по поясненню п. Я. Весоловського сей справу, яку полагоджено на політ. зборах с. д. партії, які відбулися також сей днини рано, він від першої думки відступив. По сій забрав слово др. Ст. Стоцький, простуючи в децих виводи п. Боровського, о скільки вони не згодні з фактичним станом, або надто відбігають від цілі. Сконстатувавши, що загалом усі згоджуються на потребу викладів, що раз підносять вагу науки і просять подавати свої конкретні внесення що до тем викладів і часу тривання Крім сего звертає ся до зібраних, щоб не уважали впорядників викладів своїми батьками а себе дітьми, як се зробив один із бесідників, тільки будьмо собі братами, які один другому помагаємо в поступі. П. Ів. Несеницький в новій заповіді промови заявляє ся за тим, щоб передовсім викладано історію України, яка підняла народну свідомість нашого народу, якого мотилучать вороги із усіх боків.

По тій загальній дискусії ухвалено на внесення п. А. Левандовського час викладів установити на год $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ год.

Над темами викладів розвела ся широка дискусія. П. Ропчук домагав ся, щоб кожної неділі викладано бодай чотири предмети за те інші бесідники заявляли ся тільки за одною темою. По довгій дискусії, в якій забирали слово ще пп. А. Левандовський п. Мицак, проф. Т. Бригдзан, надовс. Ф. Калитовський і Боровський ухвалено читати тільки один виклад але по ній улагоджувати дискусію, якаб доводила слухачів до лекшого ознайомлення із викладаною темою. Постановлено також, щоб і що день читано передовсім українську історію.

НОВИНКИ.

Чернівці, 19. мая 1906.

Виборча реформа для м. Чернівців. На вчерашнім засіданні комісії, вибраної радою міста для вступного обговорення виборчої реформи, заваля ухвалою в користь загального голосування із плуральним голосуванням. Подробницями реформи, як розділ мандатів на основі національного катастрофу займає ся повна рада, яка відбула в сій справі засідання вже завтра.

Репта в Лужанах. Був вівторок — ярмарочна у нас днина, а що погода якось сприяла, народу скрізь на ярмарку і по гостиниці багато, значайно як у вівторок що тижня і без митрополита. Вирочім кождий думає про своє діло та купно, а про Репту громадї й байдуже. Аж ось коло четвертої години з полудня ввійшло з двора кізна бандерія, щось за 20 іздців з сино-червоними хоругвочками та перенасами на рукавах, а все форналі Жиди, посесора, та двірські нарубки дідича Ветушана — ані одного між ними гадзівського сина. А перед веде, на кони жене не козариюга український, а Волох Бартинович, писарчук дідичівський. Поїхала бандерія над готар мамайський, тільки вітер хоругвочками махає. А в громаді тихо, хоч мак сій. Коло церкви гурток людей присиди церковної, та дві три жіночки, що повертаючи з ярмарку, присіли побалакати на горбочку. Тай три жандарми на остро раз враз крутять ся

коло двора і церкви, сокоять чогось... А з дзвінницї, та зі школи і з божниці позвисали хоругви: австрійська і буковинська — рускої нїгде не видно, щирий знак, що се офіційальний прийом голови церкви, що нарід руский тут не причастен. Аж ось шляхом від школи іде діточий хорівод — се надучитель Орза веде свої „чада“ з поклоном митрополитї, щоб ратувати православну церкву. Веде сарака сам оден, бо всі прочі учительські сили відтягнули ся від участі в парадї, роблений ворогові руского народу. Іде сарака Василь, ховає під циліндром важкі думи... Коли-б не свояки, то прийшло-б ся з горя загинати. А так ось уратований гонор лужанецкої школи, уратоване православ'я... Від готарі мамайського чути вистріли двірської бандерії — іде Репта! По дорозі перед божницею витає его старшина жидівського кагалу офіційально короткою промовою, відтак двократно: „hojeh!“ зібравших ся численно євреїв здоровить князя церкви. Повозка митрополита покотила ся далше. Перед церквою мужицтва мало — трохи шкільних дітей, ярмарочного жіноцтва та товпа Жидів, Поляків, Німців, Чехів, Словаків, фабричних і жолїзничих урядників та другої інтелїгенції — усе чужина! А своїх людей не багато, навіть з процесією нема кому вийти. Митрополит висїдає перед брамою. В товпі тихо-глухо, ві один оклик на его честь, ві одно „слава!“ Короткими словами витає митрополита місцевий пан-отець, ще коротше промавляє, підводячи колачі і сіль, громадський начальник. Митрополит дякує і завертає вже у церкву, коли се на перед іхає ся... очевидно ніхто другий тільки добродїй Орза. У него так багато накипіло на душі, він не годен мовчати. І поплала бесїда довга-довга, як гостинень лужанецкий — тяженька церковщиною, як каміне в Прутї. „Еміненційо, ексцеленційо, князю церкви — в імені школи! Вороги православ'я хотять розвалити нашу церкву, але буковинський руский нарід, хоч бідний, тримає ся сильно віри і церкви — а школа і церкву то єдино — поблагословить мої чада ексцеленційо, еміненційо — князю церкви. Многая лїта!“ Знов тихо, навіть чада не хотять повторити піднесеного многоліття. А еміненція, поглянувши на бесідника, врозумів, що благословенне на вразуміло здоло-б ся не так чадам, як самому таки пастиреви, тому і не брав ся благословити невинні чада, а подякувавши пастиреви кількома словами, увійшов в церкву. За ним по-сунуло трохи народа. Відправа, катехизація, і в мовчаню, як прийїхав без окликів зібраних, завернув митрополит до двора на вечерю. А другої днини вручила мужицка депутация петиції. Господар Ансентій Ореленцій подав митрополитови писмо з жадаєм громадян: „Домагаємо ся сего, чого жадала наша руска депутация у Відні“, сказав, вручаючи петицію. А Дмитро Юрійчук оригінал такої самої петиції віддав старості для передачі президентови в Чернівцях. А в петиції пять печаток: громади і усіх лужанецких товариств і сила підписів, голосать грімко волю народа: „Жадаємо розділу двецезії!“ — Так гостював Репта в Лужанах. Спасибі ему, що ось так сам їздить по краю і збирає петиції — ошадить людям труда і коштів висилки.

Репта в Лашківцї. Між иньшими очікували тут митрополиту і „атец“ Велигорський. Коли він побачив і депутацию із свого села Витилівки, так зараз прикликав учит. Семенюка і каже до него очевидно по німечки, як на твердоросса пристало: „Es werden schon keine Pfarrhäuser sein, sollen die Bauern nichts übergeben“. Та на се заявив ему учит. Семенюк, що в адресї написано ще більше зделок нашого душпастиря. Митрополит сам дуже мало і миленько говорив. Коли виходив із церкви, то Велигорський ему в сїдї і уважав добре, чи хто чого не передасть. Та Лашківська і Витилівська депутация однако передала зладжені просьби про розділ двецезії і т. д. Як се Велигорський побачив, то зараз він вийшов із аркушем паперу і чорнилом і пуж на ганку парохіальних домів писати на голос, що ціле село Лашківка не хоче розділу і пуж збирати підписи. „Люди підписуйте ся, бо одні передали, що не хотять сего митрополита, а другого (?). А як нас розділять і буде другий владица, то зроблять нас уніятами. До помочи стали ему його послухники Георгій Микитюк, з котрим він в Лашківцї заложив другу читальню, і Польк рим. кат. о б р а д у (!) швец, Ізидор Грубер. Розганяв ся Велигорський на всі боки, але, як уплїв учителя Р. І. і сей сказав, чому властиво того не робить місцевий панотець, Лашкевич, тоді втїхмирило ся „атец“ і передав справу Микитюкови, щоби він передав митрополитови. Другого писма не встиг написати для старости і сказав, що се буде пізнійше. Оттак атец Велигорський хоче приподобати ся митрополитови, знаючи, що на него люди вже дуже огорчені і вже більш терпїти не будуть. (Та однако в новій двецезії не відмовив би місця архимандрита).

Признане для посла Н. Василька. Із Заставни пишуть нам: В неділю дня 13. мая с. р. о 3. години по полудні явив ся у недела до парламенту і на соім краєвий, Николай Василька депутация із політичного повіту Заставна, щоби вручити ему адресу подяки. Ся адреса підписана тисячами осіб, корпораціями, урядниками, шкільними управителями і т. д. доказує, як нарід, інтелїгенція шанує того, хто доложив околу нашого повіту великі заслуги, і лише ему має ся завдячити те, що не довголітній борбі далеко більший, багатший і урочайший повіт Заставна відокремлено від Кірманя і перемінене в осібний, самостійний повіт, креуючи тут староства. За се на-

лежить ся між иньшим найгорячіша подяка пос. Василькови. Бесідник і провідник депутатції поміщик Зигмунд Вайсглас, виразив ся в гарній мові. Депутация складала ся з 14 осіб: провідник депутатції а то Зигмунд Вайсглас, в імені общару двірського Заставна; Теофіл Драчинський, в імені громад Товтри і Доронівці; учитель: надучитель Андрій Зугаєвич з Заставни, надучитель Николай Савіцький з Товтрів; надучитель і член повітової ради шкільної Шербанович в імені учителїв; антикар Еміль Шехт в імені жидівського населення і інтелїгенції повіту Заставненського; начальник громадський Нестор Пелиховський з трема заступниками в імені громади заставненської; громадський секретар Іван Цяганюк в імені секретарїв в повіті, Абрагам Габер з Веренчанки в імені купців, громадський начальник Бойко з Веренчанки з заступником для тойж громади. По промові Вайсгласа вперед в німецькій а потім в рускій мові вручив гарну адресу послови громадський начальник Пелиховський. Потім промовив пос. Василько, дякуючи щиро депутатції і тїшив ся, що ему дучила ся нагода припинити інтернаціональну депутатцію і приобіцая, що буде і надалше старати ся о добро своїх ближних взагалі а спеціально о добро повіту, котрий він заступає. В его праці лежить задоволене, і він може сьміло називати кождого із своїх виборців „своім приятелем“. По одногодінній розмові розійшла ся депутация. На розхіднім приобіцая п. посол, що задасть собі праці, аби в коротці полудити локальною Кірмань з Заставною і тим чином піднести торговлю і промисл в занедбїнім повіті заставненцїм. Честь кому честь!

Процес ізза подїй в Лядскім. Розправа тягне ся поводи і доволї монотонно. Замітне те, що обі сторони зізнають про той сам факт із значними відмінностями. Обжаловані і свідки селяни зізнають згідно, що не було причини уживати зброї, що перед стрільням ніхто не взивав людей, щоб розійшли ся. Є поміж обжалованими і свідками є багато лат. обрядку, що признають себе Русинами. Правительственный комісар Дуницький казав, що був примушений розвалити по тій причині віче, що люди хотїли бити Валуєвського. Найважнійші були зізнання жандарма Брововського і поручника Раде. Жандарм Брововський зізнав, що один селянин із розлюченої борби хопив його за багнет і він у власній обороні пробив його. Се був Михайло Вестільний. Відтак зачали ся крики і грозиби так що не його жадає поручник Раде дав наказ ужити оружя. Насамперед військо пішло до атак багнетами. Поручник Раде взивав товпу, щоб розійшла ся, але можливо що його як Чеха не розумїли, за те він (Брововський) кричав голосно і його мусїли чути. Коли по трекратнім зазиві товпа не уступила, військо дало салву. Тодї товпа стала пхати ся на військо і аж по другій салві стали утікати. Поручник Раде зізнав, що коли хотїв відходити із арештованими товпа кинула ся на військо — і тоді по оклику „назад, бо стрільня!“ дав розказ стрільяти. Не всі жовїри стрїляли для того, що декотрі не чули салв коменди а деяким мужикам не дали ладувати карабїнів. В тїм самім духу зізнавали і всі жовїри і підвладні військові. Розправа має скінчитися ся пинї.

Поединок між союзниками. „Czern. Tgb.“ доносить, що перед вчєра відбув ся між волоським радним Т. О... а членом заряду христ. нїм. партії Р... поєдинок на шаблї, який скінчив ся тяжким пораненням послїдного. Причиною сего було те, що радий Оичу відпирючи атаки „Buk. Nachr.“ на регуляцію улиць сьв. Тройцї заявив, що корупції нема тут а радше у інспіраторів „Buk. Nachr.“. Сям обидило ся управи христ. нїм. партії і прийшло до поединку — між недавними „щирими“ приятелями.

Про моральне вихованє у Японцїв. Про моральне вихованє в японських школах говорить знаний японський державний муж др. Шучматшу: Науки релїгї в Японї нема, за те є наука моральности на підставі науки Конфуція і „Чистоти сумїня“, книжки, в котрій містять ся есенція шінтоїзму. Для часті військової доучують ще гоноровий кодекс. В програму науки моральности викладають також чужоземні науки, морали і приклади з життя національних героїв чужих народів. Найбільше вчувають життєнь Вашингтона. В школах учать також військової дисциплїни, в висших школах уживають навіть при вправах правдивої зброї. Для вихованя жовїрів їстнують окремі приниси.

Жіночі грецькі стрїї діждали ся воскресєня із забути. Іменно від довгого часу ширить ся між аристократичними кругами у Франції мода уживати грецькі стрїї яко лїтні убрання до гри і до прогулок. Є се широкі так звані „пелї“, з ясною вовняної або шовкової матерії, перетканої сїрблом або пурпуровими нитками. При тїм замїтити треба, що сей стрїї є добрий лиш для струнких, високих, молодих постатей. За сям їде також грецька причіска, а також мусить бутя хїд до того відповідний, щоб ціла „грецька пова“ робила естетичне вражєня.

Похорони пок. проф. о. Амвросія Шанковського, що відбули ся минулого тижня в середу, зібравли чимале чєло учеників і знайомих покойного, який за своєї характерности і учинности супроти молодїжи сотворив собі у них незабутний памятник. В похороннім походї брало удїл багато молодїжи, професорів і дир. середних шкїл а також віцєв. в краю др. Ст. См. Стоцький. В церкві промовляв над домовиною о. крип. Костецкий, підносячи заслуги й чесноту покой-

ного, при чім зовсім недотепно старався партійні погляди немерено висунути через вишив Драгоманова, який буди́мо „клав націоналізм вище від Бога“ і через те прихилив його до партії старорускої, де — логічно думаючи — стоїть Бог над нацією? Над гробом промавив др. Тамак від буков. русинів тов. майже чистого народною мовою, за те нікий господар із „Карпата“ Пурканович говорив по російськи, стараючись вмовити в жалібну громаду, що „Карпати“ поступают після науки покійного, який буди́мо рижив ся різко від теперішніх русинів учителів гімназій, т. д., дарма що від паралізована покійника минуло вже 15 літ, так що теперішні „К—ни“ не могли чути его науки, не кажучи вже про те, що покійник не терпів „тарабарщини“, про що мали нераз нагоду переконатись і самі „Карпати“. Покійний приписав себе до старорускої партії, але москвофільство в його часи зовсім не було таким, як нині, чого найліпшим доказом най буде те, що в літературній спадщині по покійним лишився й німецький переклад майже цілого „Кобзаря“ Т. Шевченка, якого пам'яті нинішні капани пераз обкидають гризюю. В. е. п.!

Оповідки, іменовані і т. п.

До кваліфікаційного іспиту в маю с. р. зголосилося в Чернівцях 28 кандидатів і 6 кандидаток з матурою а 17 кандидатів і 24 кандидатки без матури до повного іспиту, 7 кандидатів і 4 кандидатки до спеціального а 4 кандидати і 2 кандидатки до доповнючого іспиту, 3 кандидатки до іспиту з французької мови а 2 кандидати до іспиту для видільових шкіл; отже всьх разом 97 осіб. З них не явилось 3, підчас іспиту відсутило 16 а репробовано 5 з матурою а 8 без матури при повнім іспиті, 10 при спеціальному а 3 при доповнючій іспиті. З мов репробовано: з руского 12, з володського 8 а з німецького 38, між послідніми 10 таких, що мають матуру німецької (!) семінарії в Чернівцях, навіть з німецькою мовою викладають. Отже добутки Русинів і Волохів з німецької семінарії, які бачимо що півроку. Чогож мають вони сподіватися з утравістичної семінарії, якою хотіли б їх ушаставити їхній сердешній олікуни? З рускою мовою викладають апробовані учителі: Друмеєв, Іванович, Кош. Коначук, Кошаревський, Макогон, Морозик, Нагородський, Павлюк, Швайгер, Сторожук, Пурканович, Глозицький, Бояновський, Чех, Долицький, Драчинський і Рубуляк, та учителі: Орза Ольга і Павло Марія.

Із буковинських середніх шкіл. Збори учителів середніх шкіл дня 12. мая по вислухавши основного реферату проф. Лебля, ухвалили одностайно, вислати до міністерства просвіти і віросповідань просьбу що наука в буковинських середніх школах в р. шк. 1906/7 почала ся аж дня 19. вересня 1906 р., щоб і учителі буковинських середніх шкіл мали змогу бути на курсах для гімназійних учителів в Граці, що тривати муть від 1. до 14. вересня. Сю просьбу поперли також директори середніх шкіл: Клявзер, Мандичевський, Козак, Бужор і проф. др. Павлічак.

Загальні збори товариства „Міщанська Читальня“ в Чернівцях відбудуться в неділю дня 20. мая м. ст. 1906 року точно о год. 2 по полудні в великій сали „Народного Дому“ ул. Петровицька ч. 2. Як не зійде ся відповідне число членів до 2 год. то о 3 год. відбудуть ся збори при яким небудь членів з тим самим порядком денним. Порядок денний: 1. Привітання гостей; 2. Прочитання протоколу з послідних зборів; 3. Справоздане з діяльності виділу; 4. Справоздане касово; 5. Прочитання і прийняте нового статуту; 6. Вибір нового виділу; 7. Вільні внесення. — За виділ: К. Маліновський, секретар. І. Мицук, голова.

Рада надзираюча товариства взаїмних обсяпчень і взаїмного кредиту „Дністер“ відбула по загальних зборах 15. с. м. звичайне засідання під проводом президента, радника Кузьми, в присутності 12 членів Ради і комісара правительственного, гофрата Гута. — Рада прийняла протокол з попереднього засідання, вислухала справоздане дирекції о стані і рахунках Товариства обсяпчень і кредиту за час від 1. січня до 30. цвітня с. р. і полагодила просьбу потгорівших членів, котрі утратили право до відшкодування і признала 4 членам датки в дорозі ласки разом в сумі 1125 кор. З суми 4000 кор., котру загальні збори Тов. кредитового „Дністер“ признали з зисків на публічні цілі, ухвалила Рада для Товариства сьв. ап. Петра у Львові, Перемишлі і Станиславові на допомоги для потребуєчих церковей К. 1000, для Товариства „Сільський Господар“ у Львові К. 1000, для „Союза молочарських спілок в Стрию“ К. 500, для руского „Товариства педагогічного“ у Львові на приватну Семінарію жіночу К. 500 і для фонду будови руского театру К. 1000. — На внесенне Дирекції замінувала Рада практиканта п. Зевона Рутковського урядником в ранзі асистента III. класу з поборами К. 2000. — Наконєць постановила Рада відло-

жити уконституоване Ради і Дирекції до слідуючого засідання і поручила Дирекції, котру складають ин. др. Федак, В. Шухевич і др. Я. Кулачковський даліше вести діла Товариства.

З судових кругів. Новоіменованого судового ад'юнкта Йосифа Станіслава Хлебінга перенесено до Вижниць.

Із Руско-селянської бурси. На буреу жертвували Ви. пані надучителі зглядно учителі: Всч о. Драчинський 4 К., а Ви. п. учителі згл. надучителі: Омелян Кукелка 5 К., Андрій Зибачинський 40 с., Ем. Ярошинський 1 К., Іван Ярошинський 1 К., Дмитро Старчук 50 с., Ів. Вольчанський 20 с., Горвацій 1 К., Волод. Пігуляк 1 К., Микола Меленка 1 К., Северин Іванович 1 К., Іля Ілюк 1 К., Іванік Омелян 1 К., Влад Іподіт 1 К., Костинюк Стефан 1 К., Ілюк Онуфрій 1 К., Юрій Граматович 1 К., Іван Велигорський 1 К., Василь Гішка 20 с. Разом 23 К 30 с. Як ній ширішу подяку складає П. Клим.

Представлене на добродійні цілі, що відбуло ся дд. 24. 25. і 26. цвітня в міській театрі під протекторатом п. баронів Єлізи Васильової, а в яким визначу участь брав і „Бук. Воля“ далочішого доходу 3550 К. Сю суму розділено в той спосіб, що 1500 К. призначено для тов. добродійного і огрівалень, 1450 К. для кат. приюту сиріт, 200 К. для жид. приюту сиріт, 200 К. для гр.-кат. приюту сиріт, а 200 К. на заимогів фонд поліції.

Із штуки і літератури.

Літературно-науковий Вістник. Річник IX., Том XXXIV., книжка V. за май 1906. Зміст: Михайло Старицький: Гетьман. Ірма Остапівна: Іронія дош. Микола Садовський: Сномини з російсько-турецької війни 1877—1878 р. (д. б.). Лісаак Тамаренко: Школа грамоти. — Михайло Лозинський: Становище польських і великоруських соціалістичних партій до українського питання (д. б.). С. Фруґ: З єврейських мелодій І. Ребро пер. Гр. Кернеренко. — Т. В.: Стратиг цілі. — Козачка: Душа болять. — Антін Крушельницький: Новини нашої літератури. — Густав Ізерстам: Мрій Каріна Брандт. Переклад В. (д. б.). — Із віршів польських гумайовіс XVI.—XVII. в.: І. Ксьондз Ян Брожек: Даром. Із пол. пер. Ів. Франко. — Наукові листки: VI. Макс Гайсгофер: Обязанности виборці (к. б.). — Генріх Гайне: Фальорентийські ноги. (к.). З нім. пер. І. Франко. — Олександр Петерф: Бетар. Пер. Павло Грабовський. — Анрі Ліхтенбергер Гайне і Сен-Сімонізм (к.). Пер. М. Лозинський. — Джон Пауль: Автор і критик. Пер. з англ. Н. О. — Христия Альчевський: Гомоніли виді. — Молода Литва і Й. Гербачевський: Відроджене Литви, Й. Есаятис: Литовський національно-політичний рух в 1904—1906 рр. — Михайло Грушевський: З біжучої хвилі. — Михайло Лозинський: З австрійської України. — З літератури і життя: І. В. Рнатию: До біографії В. Забіли. II. В.: Словинський переклад шевченкових поезій, III. Ів. Фр.: Стара пісня, IV. М. Грушевський: Ювілей Вол. Антоновича. — Біографія. — Книжки надіслані до редакції. — Редакція і адміністрація Л. Н. Вістника: Львів, Чарнецького 26. (Річна передплата 16.).

Ювілей проф. Володимира Б. Антоновича, який мав бути святкований в Києві 20 с. м. відложено до осени. Привіти до ш. ювілята можна посилати вже й тепер на ім'я І. Каманіна, центральний архів при університеті сьв. Володимира.

Народна вистава картин. Артист В. К. Розвадовський, дир. пром. школи в Каменці Подільській уладжує й сего року мандрівну виставу картин по Україні, як се робив і перед тим.

Українська граматика. Петербурська цензура дозволила друкувати першу частину української граматики, (фонетика і морфологія), зладжену Е. Тимченком. Граматика незабаром почне друкувати ся. — „Г. Д.“

Телеграми „Буковини“.

Дня 19. мая 1906.

Відень. (Тел. прив.). Вчорашнє закінчене дебати над заявою правительства має симптоматичне значіння з огляду на се, що за її отворенем голосували всі великі партії парламенту, тимчасом не забирав із них ніхто слова крім молодішого посла Плячка. Також значіння має замкнене генеральної дебати в комісії для виборчої реформи.

Відень. Угорський президент міністрів Венгеру приїхав нині рано до Відня і відбув із кн. Гогаєвського рано допущу конференцію. В полудні був др. Векерле у цісаря на довшій конференції.

Рим. Др. Ляноні заявив, що напекса хвороба походить від гостя правої ноги. З причини хвороби буде мусів пані лишити ся кілька днів у ліжку. Вирочим заявив др. Ляноні, що хвороба не є зовсім небезпечною.

Любляна. Вчора вночі коло Літви настигив карамболь двоох тягарових поїздів. Погибло дві особи залізничного персоналу. Богато вагонів ушкоджених.

Надіслане.

Заява. Др. О. Маковей уважав за відповідне помістити в „Громадській Думці“ знані „Листи в Буковини“. Діставши за них належну відправу — не з мого почину і без мого відома в „Думці“ і в „Проміні“, а за моєю згодою в „Буковині“, др. О. Маковей, єдиному сего залізничного засуду, ужив зовсім нового способу настановлення моєї особи. Він написав, автографував, роздавав і в отвертих конвертах розіслав „приватний“ лист під написом: „Відповідь моїм приятелям“ з датою „Чернівці, 20. IV., 1906.“ Такий лист дістав я до рук від пос. Єротея Пігуляка дня 27. цвітня. Ним я ще рішив ся, що з тою новою, нечуваною напастею зробити „Національна Рада Русинів на Буковині“, з властеного почину і без мого відома заявила ся сею справою і рішила, щоб полагоджено її мирови (полубовини) судом. О тім оповістив мене проф. Антін Клим з запитанням, чи я пристаю на такий спосіб полагодження, заявляючи мені заразом, що др. О. Маковей вже на се згодив ся. І я на се пристаю. Вибрано мировий (полубовини) суд.

Сьогодні, дня 18. мая отримав я отсе писем „Ви. панови др. Ст. Смал-Стоцькому, п. к. проф. університету і т. д. до відомости. „Національна Рада Русинів на Буковині“ висказала на засіданні з дня 28. цвітня 1906 р. своє бажане, щоб сиріт між проф. унів. др. Ст. Смал-Стоцьким і проф. др. О. Маковей, викликаний статиме в „Громадській Думці“, „Буковині“ і „приватним“ листом др. О. Маковей, полагати полубовини судом. Др. Ст. Смал-Стоцький іменував в тій цілі своїми заступниками: професора Ант. Кліма і Миколу Ісуповика, а др. О. Маковей: адвоката др. Т. Галіна і проф. др. М. Кордубу. Сі чотири відпоручники вибрали прокуратора Вол. Михальського головою суду. Перше засідання відбуло ся 2. мая 1906 і тоді на виразне питання переддателя заявив др. О. Маковей, що піддає ся сему полубовини судови. Таку саму заяву подав і др. Ст. Смал-Стоцький на другім засіданні 3. мая с. р. Суд мав чотири засідання: 2., 3., 8. і 10. мая, розслідив на них основно цілу справу, переслужував поданих свідків і відложив видане свого оречення на день 14. мая, щоб спорячі могли евентуально полагодити ся самі між собою. До такої згоди не прийшло. За те перед засіданнем з дня 14. мая відібрав др. О. Маковей своїм відпоручникам мандати. В наслідок того заявили відпоручники др. О. Маковей, що дальшій участі в нарадах суду не можуть брати. Тим самим суд розійшов ся, і підписні уважають свою місію за скінчену. Чернівці, дня 18. мая 1906. р. Володимир Михальський, в. р. Ант. Клим в. р. Николай Ісупов в. р.

Отсим своїм свѣйшим, знов таки ніде нечуваним і між людьми непрактикованим поступком др. О. Маковей сам себе засудив. А відчуваючи добре, що в наслідок такого свого поступованя ему між чорновецькою і буковинською українською громадою, згуртованою в наших товариствах, не має більше місця виступив дня 16. мая с. р. заздальєті сам із тих товариств.

Красної сатисфакції від д-ра О. Маковей я не міг дістати.

З огляду-ж на те, що не маю спромоги надіслати отсе все до відомости усім тим адресатам, яким др. О. Маковей роздав і в отвертих конвертах розіслав отсе свого „приватного“ листа, я чую ся приневольеним прилюдно се оповістити.

Чернівці, дня 19. мая 1906.

Др. Ст. Смал-Стоцький.

Подяка. Почуваю ся до милого обовязку подякувати Ви. сов. суду п. Пурковському за щиро запропане „Сел. Театру“ за час його вистав в Садагурі. Немаєши щиро дяку Ви. н. Грищукowi за безітересну продаж карт та заходи около матеріального поволоження нашого театру. — Іван Загарко.

Зазив. Всьх тих Ви. Панів, яким я вислав свого часу видану мою накладом книжку „Ruthenische Geschichte“ а котрі мені її не звернували, прошу о ласкаве надіслане належитости. — Кость Краків.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/10 сторони 5 К., 1/20 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошеня редакція не відновляє.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний оупст.

Дрібні Оголошення жалим друком (рейт), числить ся по 4 с. від слова. Належитості на анонси марками почтовими не приймає ся.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Лу ж а н відбудуть ся 27. мая 1906 в громадській канц. о 10. год. п. п. з отсим денним порядком: 1. Звіт касовий і прийняте річного обрахунку за рік 1905. 2. Вибір нової старшини і надзорчої ради. 3. Вибір каспера і назначення платні для него. 4. Має ся установити стан пайів, вкладок і позик. 5. Має ся установити яку пай-

більшу пожичку можна одному членови виножичити. 6. Має ся установити яку найбильшу вкладку щадничку можна одному чоловікови вложити до каси. 8. Вільні внесення. Юрійчук, каснер.

Надзвичайні загальні збори каси пож. і щад. для громади Гоголини і Лог. Гевту відбудуть ся дня 27. мая с. р. о 2 год. по пол. в шкільній будинку з слідуючим денним порядком: 1. Ви-

бір одного члена старшини на місце уступившого 2. Евентуалія. Т. Пожайтар, нач.

Загальні збори каси пож. і щад. для громади Бергометі н. С. відбудуть ся 27. мая с. р. з слідуючим денним порядком: 1. Звіт касовий. 2. Вибір старшини. 3. Вільні внесення. Яків Бужор голова.

Загальні збори каси пож. і щад. для громади Валява відбудуть ся дня

27. мая о 3. год. п. п. з слідуючим денним порядком. 1. Звіт діяльності старшини касової за р. 1905. 2. Перечитання і прийняте білясеу. 3. Вибір одного члена старшини. 4. Вибір чотирох членів ради надзорчої. 5. Підвищене на оден відсоток пожичок і проволочки а на піввідсотка щадничих вкладок. 6. Вільні внесення. Петро Колієжик, нач.

Не читати

лиш, але треба спробувати адово
уже законсервоване 38 15—40

Леліове молочне мило

Бергмана і Снілки в Дрезні
і Теттінні над Ельбою

(марка охоронна 2 гірники). Мило
се хоронить від соняшних ви-
присків, робить кожу білою як
також надає свіжий вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-
лучити у слідуючих фірм:

Пішд і Фонтін, Чернівці
Посет і Міллер, Чернівці
Пішд і Пект, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
И. Словотворскі, Гурагомора
Саламон Берд, Гурагомора
Саламон Дін, Гурагомора
Ант. Вігберт Гібер, Радішч
Дрог. С. Е. Найпайскі, Радішч
Гал. Е. Фольшпер, Радішч
Гал. М. Фольшпер, Радішч
Сімон Барбер, Радішч
Александр Браунберг, Радішч
Ант. М. Міллер, Кімпольонг
Пішд і Фонтін, Кімпольонг
С. Лейтер Шлу, Садугура
Берд Зірайх вдов., Садугура
Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрог. Покс Крау, Сторожинець
Хайн Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Іраїл Шпериайт, Сторожинець
А. Ашкенасі, Вама
Ант. Е. Вільнер, Вашківці
Ант. І. Фабіан, Вашківці
С. Брік, Заліщики.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва право забезпечена“
аптекара др. Ю. Францоца

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болів, простуджених, ломаних костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Прому ува-
жати на напис „Nervol“ і не прини-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фла-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакованем.
Тисячки листів з подякою. — Висилка
2 рази денно до всіх країв.

Перша заповідь!

Шавайте ся

і тримайте в хаті запашну есен-
цію рощини Elsa-Fluid з маркою

„Elsa-Fluid“

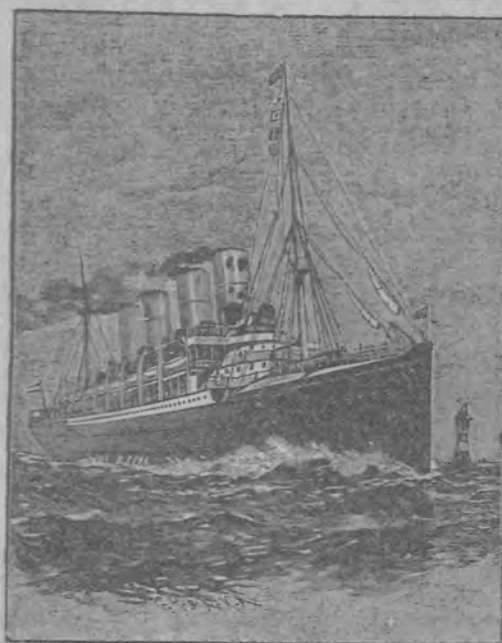
Ля при закатареннях, ревматичних болів, рваних сугавів
ноздрів, корчах, болях рук, ніг, голови, зубів, крижів, нер-
вів, мускулів, в пострілі (Hexenschuss), захворіннях, інфлю-
енції, мігрені, пенно ділає, усуває ослабіння, змучення, за-
паління, біте серця, гаюхоту, неаду очей, грудий, гостець і
вагали горячкотний стан тих недуг.
12 малих флаконів або 6 великих подвійних коштує 5 К.
франко 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 с., 48 малих або
24 подвійних 16 К. Дістати можна у виході Е. В. FEL-
LER-а, в СТІВЦІ, Elsa-plate (Кроація).
Поручаємо знаменито перечепаюче средство пігулки
ФЕЛЛЕРА з маркою „Elsapillen“ 6 пудецьок 4 К. Оли
дуже добре ділають втеріннях ноздрових, затвердіннях і т. д.
ПРАВДИВИЙ БАЛІСАМ продає ся лиш 2 тузники фла-
шочок по 5 К. франко. I. 4510-10с. н.

Г. ФАЙЛЕР

усувач

нагнітон

Чернівці, улица Руска ч. 8.

До
Америци
і Канади

найскорше перевозить через Ро-
тердам славна на цілий світі
лінія

Holland-Amerika

заступництво для Галичини

у Львові, ул. Жовківська 69-
18 (10—20)

Відо зва

СПІЛКИ ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ В ПЕРЕМИШЛИ.

До П. Т. Читалень „Просвіти“.

Що раз більше запотребоване штучних навозів, без котрих розумна, поступова господарка
не може ся обійти, нхасе наш неевідомий нарід в ляхварскі руки спекулянтів, котрих руководить
не добро народа, не піднесене его биту матеріяльного, лиш вирик і то страшний визиск бідного
хлібороба. Що раз більше запотребоване штучних навозів отворило тим півкам нове жерело
страшної лхви, на котрій до 200 від ста заробляють, проти чого нема ще у нас спеціального
закона карного.

Щоби охоронити наш нарід від того страшного визиску з одної сторони, з другої дати
можнїсть нашим Читальням побільшити свої фонди честним зарібком котрі всегда терплять на
брак гроша, постановили ми винювати війну ворогам нашого народа і звернути ся до просвітної
організації его, якою суть читальні. Щира воля і охота поборе наших ворогів. Без помочи про-
світної організації не вдїмо нічого, тож віддаємо ся до видїлів Читалень з щирим руским
словом — поможіть нам охоронати нарід на поли економічним від визиску, розвинїть агітацію
по селах за збірним замовленем штучних навозів у нас спроваджуйте вагонами навози і прода-
вайте хліборобам по ціні нашого цїнника, а користь з сего буде така, що сезаїни получатъ до-
брий навіз по ціні нашого цїнника вже без оплати фрахтової, а Читальня буде мати в того крас-
ний дохід, котрим не тільки що покрийе свої потреби просвітні, но ще лишить ся значна над-
вижка, котрою доволїно розпорядить. Всяки інформації подамо безпременно, а рівночасно звер-
таймо увагу на наші теперїшні оголошенїя по дневниках о браку і дорожнїю штучних навозів.
Надїємо ся наш поклик для добра нашого народа не лишить ся без відгону.

Ад. 61 62 2—3 н.

Дирекція.

ВЖЕ ОБІЙДЕМО СЯ
БЕЗ МЯСА

бо через споживане мучних страв поминемо
всяку нестравність. Мучні страви приладжують
ся тепер цілком поединчо з

„Ceres-om“, товщом до потрав
(з найліпших коносових орїхів)

які задля великої скількості білковини, яку ося-
гає ся через домішку яєць і молока, суть над-
звичайно легко стравні. 57 3—5

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

платить 4% від вкладок; приймає і виплачує вкладки кожного
дня, крім неділі і свїт; удїляє позички на 6 проц. на гіпотечку
або за порукою; дає більші позички парцелянтам на купно землі;
сплату гіпотечних позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах
піврічних виносить рата на капітал і процент разом 5 корон від
100 корон.

На покриті дахів бляхою або черепом удїляє „Дністер“ по-
зички на 5 проц.

Позички можуть дістати тільки члени. Яко член може при-
ступити тільки член Товариства обезпечень „Дністер“.

Дивіденда від удїлів членських виносить все 6 проц.

Вкладки можуть вкладати також не члени.

Вкладки виносять 31. грудня	К	2,072.928
Позички удїлені	„	2,042.615
Удїли членські	„	162.127
Фонд резервовий	„	30.288
Цінні папери і лок.	„	257.963

З чистих зисків удїлив „Дністер“ на церкви, бурсі і инші
добродійні цілі вже над 40.000 корон.

(—)

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Caps. Comp.

PAIN-EXPELLER

з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмиряючий лік на втиранє
по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.

Просимо жалати сей загально улюблений лік все лише в оригі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики
Ріхтера і для остоорожності приймати лише флашки заосмотренїи тим охо-
ронним знаком яко правдиві. 84 (27—38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, улица Елисавети число 5.

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig
кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“
складає ся із шкідливих частин.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатїйше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкід-
ливих складових частин.

68 (23—26)

При закупні прошу уважатъ, аби кожний кавалок
мила був заосмотренїи в напись „ШІХТ“ і в оден із зна-
ків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Добродійством для здорових і хорих

навіть з огляду на ощадність,
найважливішим средством для
кожної господині є

„CERES“ ТОВЩ ДО ПОТРАВ

з найліпших кокосових оріхів.

57 2-5

Томасина на осінь.

Спільна для господарства і торгівлі в Перемишлі
подає

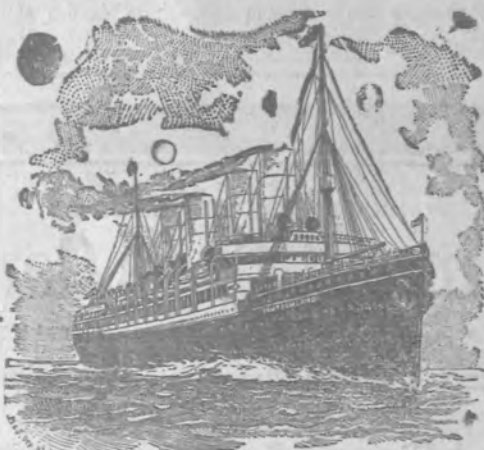
П. Т. Хліборобам до відомости що при ціловогонових замовленнях то-
масини дає надзвичайні опусту до 15. мая с. р. по 25. корон на ва-
гоні, а до 15. червня по 23 К. Від першого липня с. р. дорожжє тома-
сина і тому радимо користати з низшої тепер ціни томасини, та
надзвичайних опустів, які тепер даємо і замовляти томасину на осінь.
Почавши від 16. червня даємо опуст 20 корон на вагоні від
цін фабричних.

ДИРЕКЦІЯ.

60 5-5 36

Hamburg—Amerika Linie

Проста
пере-
права
безпере-
сідання.

Знанням із
своєї ско-
рости почто-
вим і пос-
пішми кораб-
лем т. зв.
Doppelschrauben
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що суть заосмотрені
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно.
Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших ко-
раблях межи покладом подасть ся ретельні страви.

Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади.

Близьші услівя уділяє охотно
ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦІЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.
16 (2-5) Чернівці, ул. Паньська 16.

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

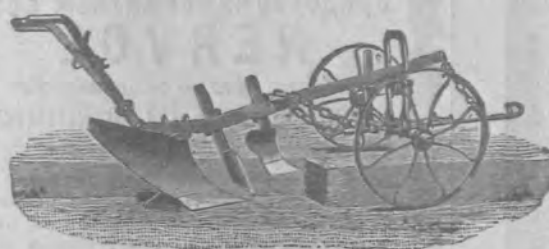
М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до
заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом
за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки
на шіфкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Знамениті Ваги господарські і до важення худоби.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ
купити, то удайте ся до
головного складу машин го-
сподарських

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід
легкий на пару коний. Важить всего 45 ніль. разом з передними
колесами і коштує лишень 44 корон.

Окрім сего поручаємо Льюкомобілі, Молотілки, Січкарки, і в за-
галі всілякі знаряди господарські.

Бсателюги на жадає дармо.

23 (19-30)

Всілякі синавки огнєві і до огорожу.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне ко-
рабельно-перевозове тов. в Триєсті.

Правдивий
пасажирський оборот до Америки
через Триєст-Нью-Йорк

Генеральна Агенція
для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краюї 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

16 (11-12) н.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинки, движимости, збіжжє і нашу обезпечує
від огнєвих шкід.

одинокє рускє асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмний обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і
виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпечєня приймають агенції по всіх містах і
більших селах. „Дністер“ дає агенції писемним гос-
подамам, де еще не роблять иньші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон.
„Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за-
купно синавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки
краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощад-
ности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при
судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєним
членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5%
премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськєм Товаристві
тільки через „Дністер“ провізію від таких обезпечєнь
дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року;
суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рахат. Рекламний неопечатаний візні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності почтової.

В справах редакційних можна усно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Промова посла Николая Василька в комісії для виборчої реформи.

На п'ятничній засіданні комісії для виборчої реформи — як ми вже згадували коротенько в попереднім числі — зазначив посол Николай Василько рішуче становище Русинів супроти виборчої реформи, яка тепер завдяки шляхетським інтригантам починає обертатись в просту іронію із рівноправності нашого народу в Австрії.

Пос. Ник. Василько зазначив передовсім те, що Русини уважали загальне, тайне, рівне і безпосереднє голосоване одною із перших точок своєї програми ще тоді, як за сим домаганням не побивав ся ніхто за виїмком партії соціал-демократичної. Тимчасом теперішній законопроект не є нічим іншим як рабунком Кофа польського, сповненням на руских народів в Галичині. Поділ виборчих округів є просто нечужаний. Галичину покривджено в пропозиції що до розділу мандатів в порівнянні з иншими коронними країнами о 31%. Як би те покривджено мало виносити тільки 25%, то треба би вимагати підвищення числа галицьких мандатів о 10. В сій квестії Русини із Поляками згоджують ся. Та відношене 27 руских мандатів до 73 польських, проєктоване правительством, є рівно несправедливе із огляду на число населення і з огляду на культуру і податкову спроможність обох народів. Як би тепер переведено побільшене числа галицьких мандатів тільки на користь Поляків, так щоб утворено відношене 27 до 73, то се повелоб за собою загальне обурення руского народу.

Як ви не хочете, щоб такий настрій могутів, то кривду, заподіяну Русинам в попереднім проєкції, треба бодай в частині направити при теперішнім розділі мандатів. Як сего не зробите, то не гадайте потішувати ся надією, що роз'ярене руского населення зверне ся виключно супроти правительства, яке йому заподіяло таку кривду, ні, воно не мине і тих, хто до сего довів.

Дальше виказав бесідник, що також і на Буковині, яку так часто називають ельдорадом Русинів, припадають 4 мандати на 297.000 Русинів, тоді як 229 Волохів одержують також 4 мандати, а 159.000 Німців і Жидів одержують 3 мандати. Помимо сєї кривди заявляють Русини, що вони на такий status quo на Буковині згоджують ся, але мусять заявити ся проти бажання, щоб на Буковині установити ще четвертий

мандат німецький. Поставлене Німців і Жидів що до числа мандатів на рівні із Русинами й Волохами булоб рівнозначне із унесенням тих обох народів, які там швидше осіли і винили національну дражливість і там, де є поки що засівають тільки одні німецькі шовіністи, тай то не знаходять пригожої почви.

Бесідник кінчить, звертаючись до послів і правительства із прошенем, щоб вони не допустили до дальшого насилування Русинів у Галичині, як се практикувало ся досі. Колиж сей зазив лишиться ся без успіху, то рускі послы мусять скинути з себе одвічальність за те, що стане ся в Галичині.

Із угорського сойму.

В понеділок дня 21. мая відбуло ся перше засідане угорського сойму. Председателем з віку був Сафранов, бо старший від него посол Мадарач не прийняв председательства. По відчитанні рескриптів в справі уступлення бар. Феєрварого і номінації кабінету Векерле увійшов до салі новий кабінет, витаний окликама Елен! Президент міністрів Векерле заявив, що рескрипту о розв'язанні попереднього сойму не оголошено конституційно і задля того зложено його до архіву палати, тож ставить внесення на оголошене сього рескрипту. Председатель Сафранов складає заяву в подібнім дусі і додає, що через скликання нового сойму привернено конституційний лад. Посол Угрон заявив, що така заява не вистарчає і жадає отворення дискусії. Векерле просить о прийняті до відома його заяви, не противить ся однак тому, щоб ся квестія станула на денний порядок сойму. Відтак заявляє президент, що святочне отворення сойму відбуде ся завтра (вівторок) о год. 12-ій в полудне на королівсьім замку. Посол Мадарач заявив, що се вправді відповідає звичаєви, однак думає, що ту справу повинен през. міністрів на будуче віддати під рішене сойму. На тім засіданні сойму замкнуто.

На засіданні палати вельмож председателем був з титулу старшенства гр. Фердинанд Ціхи; в промові своїй президент висказав радість з причини привернення порозуміння між короною а народом. Відтак відчитано відручне королівське письмо в справі усунення кабінету Феєрварого і іменованя президентом міністрів Векерлього. Письма ті вислухали члени палати вельмож стоячи і привитали їх окликама Елен! По повідомленню, що завтра в полудне відбуде ся в церемоніальній салі королівського замку святочне отворення сойму, назначив президент термін сльдуєчого засідання на вівторок о 4-ій год. по полудні.

Святочне отворення угорського парламенту наступить королівською троновую промовою. В тій цілі прибув вже король до Будапешту. Повитане короля відбуло ся дуже ентузіастично. Та поза тим всім бачимо не менш усиленно дальше проваджену боротьбу, щоб на користь угорського сойму ограничити права королівські. Так хотіла коаліційна партія діпняти того, щоб тронова промова була відчитана в соймі, а не в королівсьім замку, чим хотіла піднести авторитет сойму понад авторитет короля. Однак король заявив, що тронову промову в австрійсьім парламенті читає в своїм замку, і що для угорського сойму не думає робити винятку. З того згледу посол Мадарач заявив, що на будуче треба сю справу лишити президії сойму.

Посли з України до „Государственной Думи“.

(Дальше).

З Чернігівщини вибрано загалом ось тих послів: А. Муханова, А. А. Свечина, М. М. Миклашевського, І. Л. Шрага, Т. В. Локтя, Я. О. Гужовського, П. І. Куриленка, А. О. Бабича, А. З. Остроносова і І. В. Тарасенка. Перші три помічники Шрага — адвокат, Локоть професор з Козаків; Гужовський із селян, Куриленко, член стародубської зем. управи із селян, Остроносів робітник, Тарасенко і Бабич хлібороби. Про І. Шрага, теперішнього голову українського клубу, ми вже писали обширніше. Тепер подаємо звістки про инших послів. Я. О. Гужовський народив ся 1861 року в небагатій козачій семі в м. Пчіні, в Борзенщині і з самого малочку зазнав селянські злидні. Знає він добре, як тяжко доводити селянських дітей до розуму, і може й сам застряв би був у селянській непросвітній темряві, колиб не мав до науки великої охоти й хисту. Хоч достатки й не дозволяли, та батько його був тамуца людина, не суперечив йому і сяк-так він скінчив учительську семінарію в Коростиншіві. Се було у 80 роках, коли вся краща молодіж з захопленням прислухала ся до народнього горя і кидала ся працювати на народній ниві. Пішов Гужовський земським учителем у село Хвастовці в Борзенщині. Яко учитель він працював невтомно над молодіжкою, завів хор, і овочеву шкілку, ласку, так, що учив дітей не лиш грамоти, але і господарства. За 12 років учительована багато з його учеників постали учителями, фершадами, а то й просто чесними, діяльними, свідомими громадянами, які радо й щиро працюють на користь народа Коли над ним наставлено інспектором „обрусителя“ Дмитревського, він із за своєї прихильности до української

І. Унгевітер. Сповідь.

(Переклада Теодора Безпалко).

Трох людей сиділо при що йно погаслім огни. Недбало простягнені на низьких кріслах, курили мовчки цигара. Кімната була простора і вибагливо уряджена. Горіла лиш одна електрична лампа, а єї світло губило ся в різнобарвній абажурі. У кімнаті панувала містична півтемота, що прекрасно гармонізувала з тишою і жевріючим углем у печі.

Із надвору бив дощ об шибви вікон. З улиці глухо вдирав ся сюди гуркіт возів. Деколи дав ся почути скрипінг уличної вивіски, або склепових дверей, нечаяне гавкання псів або далекий свист льокомотиви.

Тих трох людей, конзуль, повітовий судия і доктор розуміли ся взаємно так добре, що навіть і тоді було їм зі собою весело і товарисько, коли ні один з них не обзивав ся словом, як то часто лучає ся між добрими приятелями. І тепер, потонувши кожний у своїх гадках, сиділи довгий час мовчки, споглядаючи на огонь.

Нагло промовив конзуль повільно, мовби хотів скінчити розмову з самим собою:

— Я переконаний, що кожний чоловік, хто небудь він є, має на совісті якийсь злочинний, лихий або підлий учинок. Всі індивідуа, навіть сї, яні ми найбільше почитаємо і славимо є обтяжені якоюсь темною плямою, якимсь чорним спомином, що боїть ся світла. Ми всі носимо маску; ми всі стараємо ся так чесно виглядати, як лиш можливо; ми навіть працюємо над сим, щоб такими стати ся. Та всі ми граємо ролю, одні більше, другі менше; всі стараємо ся наше лице закрити; всі держимо маску не-

ред лицем, хоть неодному з нас она упаде. Найчесніший є лиш найзручнішим, найнечесніший є незручний і нездара. Перед світом показуємо ся не такими, як ми є, лиш так, як можемо притворити ся. Я видів раз одного чоловіка, котрий коли його ніхто не бачив, убивав муху вишукано жорстоким способом; і сей чоловік був високо ціненим членом товариства для охорони звірят.

Оба другі слухали слів конзуля зі здивованими липами. На їх сплячисті, викликану вчорою, цигарами, спочинком і огнем, поділяла ся бесіда оживляючо. Судия підніс ся жваво, випив оден лик віски з содовою водою і сказав:

— Може бути, що се, що ти сказав, є почасти і правда, впрочім можемо легко про се переконатися. Витягнім з два свого сумління що найчорніше, скляємо раз маску. Най оден з вас зачинає.

— Чи говориш на серію?

— Зовсім поважно. Зобов'язим ся бути щирим і говорити лиш повну правду.

— А відтак заховати цілковите мовчане про наші довірочні зв'язи.

— Се розуміє ся само собою. — Конзуль сам най зачинає.

* * *

— Перед кількома роками давав я великий обід, не кавалерський пир, але такий обід, на який запросив також своїх жонатих другів з жінками. Моя гадина мала поручене устроїти все багато і зі смаком, як лиш можна. Нічого не мало ся шадити. Все мало бути першої марки, вишукане, але без пересад. Я подав найліпші свої вина і стил прикрито найгарнішим дамастом і прикрашено блискучим кристалевим шклом і морем цвітів.

Мої гості були дуже вдоволені, особливо жінки, яким сей кавалерський обід видав ся чаруючим. Дотепні хлопці і любі жінки сиділи при столі, а я старав ся так їх примістити, щоби кожний мав побіч себе свого фаворита. Веселій настрій що раз змагав ся; забава ставала ся що раз голосніша і голосніша; вино іскрило ся в шклянках; лица жінок ставали червоніти ся; очі блищали — се було прегарно, жите, яке варта пережити.

Нечаяно задзвонило в передпокою. Ніхто крім мене не завважав сего. Дзвонене денервує мене, коли сиджу при столі; гніває мене, як мені хто перешкаджає, особливо, як маю гостів.

За хвилину прийшов слуга і шепнув мені, що якийсь чужий пан хоче зі мною говорити. Я запитав, хто би се був; — він сего не знав; незнакомий виглядає досить бідно. Я відіслав слугу, щоби попросив незнакомого о вимінене свого назвіска і подане свого інтересу. Слуга вернув і назвав мені імя, яке здавало ся мені знакомим. Свою справу хотів сам лично залагодити.

Гнівний встав я від стола, перепросив своїх гостей і пішов до передпокою.

В дверях стояв бідно виглядаючий чоловік. Вода аж текла по нім; погода була подібна до нинішньої; він не мав на собі плаща; його розпорнений сурдут запнятий був аж під бороду а ковчир піднесений. Помимо свого нужденного вигляду, робив він вражіння так званого „ліпшого чоловіка“, і я пізнав його знов, хотів не міг-ем собі пригадати, де і коли я з ним познакомив ся. Він був сукорлявий і виглядав блідо. Його вигодоване лице зміцняла ще пара глибоко заправших очей і густа, чорна борода.

Він вклонив ся а я поспитав, чого він від мене бажає.

ідеї пересаджуваний мусів покинути посаду і став земським асеккураційним агентом. Оттепер діяльність його ще більше поширилася. Треба було їздити по всьому повіту; у кожному і в глухому селі бував він по своїй службі і всюди люди побачили його прихильність та щирість до них. Двоє слів „Яков Олександрович“ запанували в селянських серцях по всій Ніжинщині.

Вибрали його незабаром гласним у земство від Дремайлівської волости. Гужовському цього тільки й треба було, бо він добре придивився уже до всяких шахрайств у земстві. До того у ніжинському земстві, та мабуть і не тут тільки, гласні — пани сиділи за столом, а дев'ять гласних од селян садовили оддалік під стінкою коло дверей на розхитаних стільцях.

Зараз на перших зборах д. Гужовського запросили до столу, та він з боєм у серці сів між своїми братами селянами і зараз підняв голос за рівність, якої і у земстві нема і яка так безсоромно нехтується. Скоро він ще ближче придивився і побачив, що людські гроші тонуть тут наче у прірві — розкрадають ся. Добив ся він вибрати нову ревізійну комісію, в яку вибрано його, Глібова та Дейкуна. Виявилась велика розтрата людських грошей і комісія примусила винуватих звернути гроші в касу. За те пізніше постарали ся пани, що його навіть не вибрано до земства. Та за те прихильність до нього селян ще більше зросла.

Минулого літа між трома депутатами од повіту вибрали д. Гужовського в комісію, що хотіла якось там полатати крестянські закони по проекту сенатора Стішинського.

Зібрали ся селянські депутати в Чернигові і постановили заздалегідь, щоб ніяких окремих законів для крестян не вигадувати, а що всі громадяне держави повинні бути рівними, рівних треба й законів для всіх. Оклали таку записку, подали губернаторові; котрий був головою цієї комісії, та він заявив, що такої записки він і прочитати не хоче в комісії. Отже Я. О. крикнув стояв на своєму і побачивши таке поведіння губернатора Хвостова, вийшов з комісії, сказавши, що коли так, то він не може нічого робити в комісії, бо то буде і проти совісті його і проти обов'язку перед селянами. Вийшло за Я. О. ще більше 30 душ селянських депутатів і комісія розпалася. Після цього ще більше впевнили ся люди, що Я. О. непероручно стоятиме всюди за правду, за народ. Розкотила ся про нього така слава по всій Чернигівщині.

За те адміністрація та жандармерія з того часу ще більше силувала ся щось вигадати на Я. О. Коли-ж люди заговорили про думу після 17. жовтня, то всяке зразу вказувало на д. Гужовського, як на посла в думу. Сього тільки й треба було адміністрації, і 9. січня сего року Я. О. заарештували, хоч нічого законного в його і не було знайдено і посажено в ніжинську тюрму. Всі кращі земські і громадські діячі клопотали ся, щоб його було випущено, та те все було марно. Темні сили тим намагали ся зачернити д. Гужовського, та їм того не вдало ся зробити. Дремайлівська волость вибрала його від себе уповноваженим, а потім вибрано його і від Ніжинщини виборщиком.

У Чернигові на передвиборчому зібранні всі виборщики одноголосно вимагали телеграмою у Вітте, щоб зараз же було визволено Я. О. Та адміністрація своє провадила: 11. п'ятниці надійшла звістка, що департамент поліції постановив вислати Гужовського на 3 роки до Наримського краю тобольської губ.

А 14-го п'ятниці вибрали його в Чернигові на посла в державну думу 113 голосами з 147. Зараз, після виборів посли від Чернигівщини домагали ся телеграмою у ніжинського прокурора, щоб він не да-

— Вибачайте, коли перешкаджаю; але я мушу... Чи не хотіли-бисьте пане конзуль купити в мене кілька навалків мила? — або може кілька олівців?

Отворив коробку, яку тримав під пахою, і подавав мені.

— Ні, дякую — відповів я. — Я маю ще досить мила і олівців в запасі.

— Може Вам, пане конзуль, не зробить се великої невгоди, коли купите у мене за одну корону, коли се мені...

— Ви здаєсь чули, що нічого не потребую. Впрочім не маю тепер часу.

— Однак, пане конзуль — сказав сей чоловік і здавало ся мені, наче би його щось дусило в горлі, мов би придушене ридане.

— Можете йти — перебив я нетерпеливо його слова. — Ви чули, що не маю часу!

Я отворив двері до салону.

Байде, тепле електричне світло, сміх, голосний розговор і запах п'єтків ударили проти мене мов велика горяча фея. Я оглянувся, чи незнакомий вже відійшов. Його зір полунув на хвилю у салу, а відтак звільна пересунув ся по мені. Доки жию я забуваю сего погляду, повного несканованого терпіння, упокорення, жалю і розпачу!

Судия і доктор засміяли ся.

— І то вже усе? — Ти просто відмовив жебракови милостині, бо-ж сей добродій не був нічо иншого, як жебрак. Таке дучає ся і мені і другим майже що дини. Годі всім давати! — Впрочім многи жебрають лиш задля того, щоби не працювати. — Ні, через се не потребуєш мучити своєї совісті!

(Конець буде).

мав закону і випустив на волю посла державної думи — Я. О. Гужовського 16. п'ятниці о 11. годині рано по телеграмі губернатора Я. О. увільнено з арешту.

Посол Я. О. Гужовський вступив до українського клубу.

Посол Свічич поміщик — приступив до українського клубу; горячо обстоює рівноправність всіх націй і автономію України. На засіданні українського клубу обстоював за тим, щоб український клуб остав ся безпартійним.

Посол Махнов 45 літ, поміщик з діда пра-діда, учив ся на петербургському університеті. Відтак поступив в правительственну політичну службу, в міністерстві внутрішніх справ. Був любимцем гр. Толстого, тодішнього міністра. В 1899 р. зістав предводителем дворянства в Чернигівській губернії. 1904 року Муханов був председателем губернского земского збору, що вислав до царя телеграму з зазначенням конвенту скликання російського парламенту. Відтак, немогучи устояти ся задля пересаджувань в уряді, подав ся у відставку і займає ся ширшою політичною діяльністю. Тепер є председателем місцевого чернигівського комітету партії „народної свободи“. Належить отже до конст. дем. партії.

Загальні збори тов. „Руска Міщанська Читальня“ в Чернівцях.

В неділю 20. мая 1906 о год. 3 по полудні відбули ся в сали „Народного Дому“ загальні збори тов. „Руска Міщанська Читальня“ в Чернівцях. Голова тов. п. Мицак, привітавши гостей, підніс, що виділ старав ся всіми силами о піднесення тов. і о зrealізованні цілий тов., що ему і по більшій часті вдало ся. Виділ утримував через цілу зиму при помочі членів акад. тов. „Союз“ курс для аналіфбетів і ухвалив велике віче в справі виборчої реформи. По тім ухвалено одноголосно за внесенням голови подякувати акад. тов. „Союз“, а особливо членам того тов. п. п. Левандовському, Коралевичеві, Костецькому і Танасійчуковим за їх щирі праці около курсу для аналіфбетів, п. віце-маршалковим др. Стоцькому за его промову на вічу в справі реформи виборчої і всім тим панам, що брали діяльну участь в викладах людювого університету. По прочитанню і звершенню протоколу з послідних зборів слідувало справозданне виділу. Виділ відбув минулого року 14 засідань, уладив 9 вечернів і одно богослуження за померлих членів товариства і уділив двом членам за помочи на шкільну оплату в „Музичній школі“.

Тов. мало доходів 608 К. 88 сот., а розходів 287 К. 27 сот., отжеж чистого вику було 321 К. 61 сот. Стан маєтку вносить окрім інвентаря, прапору і бібліотеки 2904 К. 22 сот. готівки. На внесення п. совітника о. Сімовича подякували збори виділу за его щирі заходи около товариства та за ревне старане о зріст маєтку товариства.

По прочитанню і ухваленню зміненого статуту слідував вибір нового виділу. Вибрано головою п. Мицака, заступником п. Бабчука, а виділовими пп. Маліновського, Гундича, Ясинецького, Дудича, Смолинського, Пшеходного, Термена і Робачека. В склад надзорної комісії увійшли: пп. Ния, Костецкий, Дуб, Андр. Левандовський, Марко і Янков. На заступників вибрано п. Бойчука і п. Угринського. По сім слідували ще вільні внесення п. Ільницького і Боровського. На сім вибрано деневний порядок тож голова п. Мицак подякував гостям за їх численне зібрання і закінчив збори.

К. Левандовський
секр. зборів.

Телеграми „Буковини“.

Дня 22. мая 1906.

Відень. На нинішнім засіданні парламенту в дебаті над заявою правительства забрав голос през. міністрів кн. Гогенцоллерне, констатуючи, що ідеї виборчої реформи пускає що раз глибоше коріне в публичнім почуванні права. Єще існуючі ріжницї не в силі спинити перетворення держави. Президент міністрів є переконаний, що ті диференції, які мають свої причини в цюровім розділі мандатів полагодились ся, а тоді наступить спасенний день, що виборча реформа увійде в жите, як продукт порозуміння всіх партій. (Живі оплески).

Темешвар. Для попертя страйкуючих мулярів проклямовано генеральний страйк.

Нью-Йорк. З Мільвуака доносять, що ізза пожежі лісів згоріло 8 осель в північній Вісконсінї. Згинуло 300 людей. Шкода вносить 1 мільон доларів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. мая 1906.

Із „Національної Ради Русинів на Буковині“. На суботнішнім засіданні „Національної Ради“ рішено

вислати українському парламентарному клубови Державної Думи в Петербурзі привітне письмо на руки посла адвоката Іллі Шрага. Підписали його також визначні члени народної організації. По сім постановлено взяти участь в з'їзді мужів довіря у Львові дня 12. (25.) мая в справі виборчої реформи і назначено відпоручників з цілого краю, зазначаючи при тім, що наше становище супроти виборчої реформи мусить зависіти від того, як вона буде берегти інтерес всего руского народу в Австрії. Після сего обговорювано справу церковну, постановляючи дальші средства, якими ми би добивались установлення рускої дисцесії в православній церкві на Буковині.

Компроміс в справі виборчої реформи має вже бути готовий, так що правительство внесе його на однім із найближчих засідань комісії для виб. реформи. Після „N. Fr. P.“ має число німецьких мандатів зрости із 205 на 221, італійських із 16 на 18, чехських із 99 на 101; Галичина-ж має в порівнянню до проекту бар. Іавча дістати ще 14 мандатів, так що загальне число галицьких мандатів вносило би 102. Про побільшене числа руских мандатів не згадує ся й словом! Рівночасно згадаємо, що нинішнє „Діло“ дементує вістку про перегори ведені в сій справі між руским клубом а Коло-м, бо они обмежують ся взагалі тільки до приватного запроєктованя зробленого пос. Неметовським, чи би р. клуб не увійшов в тій справі в переговори з Коло-м. На се рускі посли згодили ся, вимагаючи однак ініціативи від Коло — і на сім вся справа станула.

Самопошана річ конечна; вона — кажуть — є найважливішим услівем до того, щоб здобути собі пошану у других, а навіть ворогів. Тимчасом у нашім краю діють ся не раз дивні діла в сім напрямі... От зачуваємо про таку історію: До одної середньої школи, і то так зв. рускої прибуває визначний достойний православної церкви, який рад би всіх православних Русинів перемістити в Волохів, або бодай, після методи Гомерової Кірки... у Москалів буков. породи... І забав сей савонник заглянути до тієї школи. І ось директор того ніби руского заведення сам таки справді Русин витеє при вході церковного достойника по — німецьки, та сей відповідає йому — по руски! Що більше, ся історія повторила ся і то „з тою самою програмою“ ще раз в конференційній сали. Tableau! Питане тепер тільки, чи се було перехитрене „хитрого малороса“ ще хитрішим Волохом, чи може денция самопошани? (ос).

Страйки в Чернівцях. В середу минушого тижня вибух в Чернівцях страйк цегольників по всіх черновецьких цегольнях. Причиною страйку є страшний визиск робітників, яким плачено доси по 5 кор. 20 сот. за вироблене 1000 цегол. Як низькою була та платня видно хочьби з того, що в тих самих цегольнях плачено робітникам з Галичини по 6 кор. 20 сот. за вироблене 1000 цегол. Навіть в провінціанальних містечках платять робітників динше чим в Чернівцях. Во приміром в Сторожинці, або Глібоці платять по 6 кор. за виріб 1000 цегол. Страйкують всі робітники без виїмки. Число страйкуючих цегольників доходить до 900 душ. Страйкуючі жадають передовсім підвищення платні на 6 кор. за 1000 цегол, а відтак ставляють инші дрібніші жадави, як прим., щоби всі желізні знаряди, потрібні при вироблюванню цегол, старала сама фабрика, а робітники, щоб мали мати зі собою лише дерев'яні річи. До тепер они мусіли купувати все за свої гроші. Переговори, які доси вели ся, не довели до згоди, бо фабриканти згодили ся дати доси лише 5 кор. 60 сот. за 1000 цегол. Тож страйк протягає ся. Особливо опирає ся згоді фабриканти „Патрії“ Ідель Шміль та Жемля, підчас коли инші фабриканти вже згодили ся дати по 6 кор. В понеділок стала ся страйкуючим пригода, яка хіба в Чернівцях та в Галичині можлива. Іменно оден поліціант арештував одного із страйкуючих робітників. Прочі уняли ся за арештованим і казали: „Коли арештуєте одного, томи всі за ним підемо“. І всі шли за арештованим. Як усі були на мості на Рускій улиці збиті в одну купу, надіхала — як довідаємо ся — ескадрона гузарів із вирав. Офіцер командуючий питає поліцейських: „Kann ich helfen?“ „Bitte sehr“ звучала відповідь. І на се офіцер закомендував „Sübel heraus!“; відділ гузарів кинув ся на людей, рубаючи і тратуючи на всі боки. Поранено 6 осіб шаблями, коні покалічили 3 людей, а багато людей потовкло ся, падаючи з моста на желізничний тор. Між ньшими унула одна вагітна жінка, яку мусіли відвезти до дому. Поліція заохочена прикладом гузарів трудилася „несогірно“. Відтак гузари поїхали собі преспокірно до касарні, а оставші покалічені і перестрашені робітники утікли до заводового стоваришення, роздумуючи над тим, що прецінь не надармо они платять податки на військо і поліцію. В понеділок таки сего тижня вибухнув страйк магістратських робітників, які жадають підвищення платні, яка доси хитала ся між 1 кор. а 1 кор. 80 сот. Дальше жадають робітники обезпечення в касі хорих, вільного пополюддя в неділю, вільного одного дня на Великдень, Різдва та Зелени свята. Страйкуючі пручили відповідний меморіал магістратському директору Відманови, який обіцяв его предложити на засіданню магістрату і неспирати жадави страйкуючих.

Раранеці хулігани перед судом. Свого часу подали ми опис гульній раранецьких хуліганів, через яких тамешні люди просто невеликі свого життя. Минулої п'ятниці розіграв ся епізод їхнього подвигу перед чернов. судом карним. Головний герой тої сумної

історії, раранецький богатир, права рука двірника Шнайфера і виборець і муж довіри Ончула зазнав від судових властей вишого признання як від грошодушів. За таке ушкодження тілесне Тодора Закінного, а легке Ів. Турчана і Николая Сорочана зістав за судження на 4 місяці в'язниці і 230 зг. 10 і 5 К. відшкодовани, не кажучи про бошті розправи. Згадати при тім треба, що він одержав від уряду громадського прегарне свідокство. Раранецький двірник очевидно є переконаний, що білки і п'ятини се знамена порядного чоловіка.

Процес ізза подій в Лядскім. З дальшого ходу розправи показало ся, що облога комісара Душківського в кошарській школі, до котрої він схоронив ся перед селянами по розв'язанню віча, не була така страшна, як зізнавали обтяжуючі свідки. Показало ся, що селяни зовсім не бомбардували школи каміннями. Один свідок, Михайло Волохівський, зізнавав, що обжалований Палюга казав: Ходім, лізьмо через дах, та не лишмо з нього ані кавалка. Але показало ся, що Палюга говорив що иншого, а іменно: „Староньські (люди) лізли би на дах, але тут люди мудрі, і знають, що не відьно. О. Коростіла обвинувачував коваль Михайло Щепановський, що він мав сказати, аби люди не випустили Вавеского живого, бо через него розв'язано віче. Однак показало ся, що о. Коростіла зовсім чогось подібного не говорив, а Щепановський стояв навіть трохи задалеко, щоб яко чоловік приглуховатий міг чути ті слова. За те ті, що стояли коло о. Коростіла чогось подібного не чули, тай не було потреби тих слів говорити, бо під той час Вавеский був вже давно далеко за селом. Замігні були зізнання управителя кошарської школи Конювич, котрий вправді казав, що селяни заховували ся коло школи зовсім спокійно, однак залзив, що ситуація була грізна! Також про бомбардацію нічого не знав. Чув вправді ріжні погрози, але про жадні каригідні вчинки не знав. Судове сидство скінчило ся в суботу і трибунал видав ось такий вирок: Юліан Німентовський дістав шість тижнів арешту за підбурюючи промови на вічу в Майдані, за події в Лядскім з о в с і м не к а р а н о його, Матвій Заяць дістав три місяці в'язниці з постом раз в тиждень, Прокіп Бойко 10 днів, Люська Деркач 14 днів і Стеф. Шумега 7 днів арешту. Прочі обжаловані признані невинними і увільнені від всякої кари. За те просиділи вони дев'ять тижнів в сідчій в'язниці. Отже показало ся, що не було жадної страшної провини із сторони селян, показало ся, що хіба зовсім не було причина стріляти до утікаючих селян. Селян засуджено за малі провини на кари, котрі стоять в відворотнім відношенню до того страшне великого селянського „бунту“, про який плели „властиві обжаловані“. Ба, навіть одного засуджено за зовсім що иншого, а не за події в Лядскім. Хто-ж тепер буде судити тих, що були в тій справі справдішними винуватцями? Хто заплатить невинним за той марно страчений час, який вони просиділи у в'язниці? Здаєть ся, що ті кари, на які засуджено селян, за малі, що їх провини за малі, щоб виправдати страшні проступки самовільної галицької адміністрації, запечатані лядським кровопроливом!

Отворене вистави в Букарешті, яке мало наступити дня 27. с. м., відложено на час неозначений, мабуть до перших днів червня. При сїм треба згадати, що компетентні круги обдарували Буковину із нагоди сїєї вистави дуже „милим“ гостинцем. Ось Румунія внесла на час тривку вистави примус паспортний для всіх країв за виїмком Росії й — Буковини! Се просто печувана обіда для краю, що не жалів коштів і заходів, аби належно зареєструвати себе на букарештеньській виставі, на яку збиравось у нас уже й чимало збірних прогульок. Здогадують ся, що стало ся се заходом старань Угорщини, яка хоче через удержане примусу паспортного в Буковині стягнути прогульковців буковинських, а ще важливіше із Німеччини і т. д. на свою вільну границю, бо через Бордужени на Буковині без паспорту до „гостинної“ Румунії не дістанеш ся! В сїй справі звернуло ся Краєве товариство для піднесення руху чужинців на Буковині на внесене секретаря д-ра Норста до посла Н. Василька о інтервенцію, а він вже й переговорював дня 18. с. м. про се із кн. Гогенльоге, який обіцяв доложити всіх старань, щоб ся перенону комунікаційну знести.

Примір до наслідуюваня. Загально відомо, яку велику шкоду справляють щорічно гусиначі нереса глосинця овочевим деревам. Особливо в перших місяцях весни паде жертвою їх дуже багато дерев, а наслідок сего є відтак той, що дерева, котрі впрочім мають повні, гарні і вкусні овочі, стоять тепер голі. Гусиначі і хрущі вкрили дерева особливо сего року. Щоб тому лихови запобігти, наповів учитель н. Іван Подар в Клодичі своїм ученикам, щоб вона збирали всі куки в своїх городах. В протигу 4 днів назбирали ученики около 50.000 кукол. Колиж розважити, що із тих 50.000 кукол в місяці червню вишлюло 50.000 мотилів, а між тими мотиллями що найменше 25.000 самичок знеслоб по 100 ячюк, із котрих вишлюло по одній гусиначі, щозізначили-б що найменше 30 п'ятів, з яких в осени булоб 30 овочів (сливок, яблук, грушок, черешень і пр.), то число ячюк становилоб 2.500.000 а число п'ятів $2.500.000 \times 30 = 75.000.000$. Зважмо ще лиш дальше, кільки корон коштує один кошик овочів, і кільки овочів у нїм містять ся, а побачимо, що тих 50.000 кукол було зробило шкоди на тисячі корон. Се повинно бути найліпшим мотивом для оцінки праці п. Подара і товаришів, що поступають так само. Та тут треба зробити малу замітку.

Діти збирають куки, гусиначі або й хрущі, заохочені не так спасенністю сього діла, як радше виглядом на паросетикову нагороду. Сума ся при певних обставинах може зробити в невеличкім бюджеті учителя значну рубрику, отже лежалоб се в публічнім інтересі, щоб прим. Рада культури краю призначила на сю ціль якусь суму. Сей датою причинив би ся далеко значнійше до піднесення краю до добробуту — як прим. тасячі, якими запмагає ся перегонні панських коний.

Стан засівів в 1906. р. Із опису стану засівів, зладженого міністерством рільництва, довідуємо ся про стан засівів в половині мая, що слідує: Суха і тепла погода, триваюча в першій половині цвітіння, перетривала до 20. тогож місяця. Відтак наступила зміна температури і з винятком Чех, всюда панувала саота, получева з холодом і нічними приморозками. В другім тижні мая почали ся теплі дні. Зимові засіви перестояли зиму взагалі в добрім стані. Взагалі озимина представляєть ся гарно, здорово, росте сильно і можна сподівати ся, що при сприятливих обставинах жинва винадуєть гарно. Жита вже колосять ся, а в полудневих провінціях в недовозі будуть цвісти. На житах видно подекуди хіби з причини частих змін дощових опадів. Пшениці показали ся відпорнійшими на всі шкідливі впливи як жита і представляють ся загалом краще. Можна отже числити на гарні пшеничні жинва. Гарно, особливо в судетських краях, представляєть ся ріпак. Розпочата в цвітінні сїмба ярого збіжжа скінчила ся по більшій часті ще перед настанням слотнявої пори. Ячмін майже всюда винадуєть задовольний стан. Овес дає також надію на добрі жинва. Засів ріжу розпочав ся сього року з причини сирнячої погоди досить скоро, але з причини дощів і непогоди ще не покінчив ся з винятком Дальмації і Побережя. Там, де засіви скінчили ся, представляєть ся ріж з винятком полудневої Стирії, де засівам пошходила надто сильна вогкість, зовсім вдоволяючо. Саджене цукрових бурянів як раз покінчено. Часті дощі і тепла погода вплинули користно на річ конючин, так, що після теперішнього стану можна числити на багатий збір. Трави на сіножатях значно піднесли ся, але з причини нічних приморозків в Чехах, Австрії долішній і горішній, Солигороді і Стирії значно припізлили ся в порівнянню з минулим роком. Винна лоза пустила сильні парости і гарні грозна, з винятком полудневого Тиролю, де з причини острої зими і цвітневих приморозків багато винаградової лози вигинуло (в деяких околицях 440%) дає надію на багаті жинва. Також стан змею зовсім вдоволяючий. Овочеві дерева цвили сього року з винятком груш, незвичайно сильно і то в усіх краях, і можна сподівати ся, миме всіх неприхильних обставин, гарного року на овочі. З опису, який зладило пруске міністерство рільництва про стан засівів в Прусах виходить, що надії на багаті жинва сього року там трохи менші як тамтого року. Лиш пшениця представляєть ся дуже гарно.

3 „посольської діяльності“ Авреля Ончула. Дневник „Neues Wiener Tgbl.“ доносить про розправу судову, яка відбула ся онгоди у Відні між Аврелем Ончулом а Анастасієм Янополем, винахідником охоронного панцира від куль, в котрій др. Аврель Ончул вступав яко позовник. Після слів позву, мав Янополь образити Ончула дня 13. цвітіння о год. 3 вночі словами: „Піна зволоч, запита свиня!“ Обжалований відпірає ся вини. Він оповідає, що 12. цвітіння о 7 год. вечером зішшов ся з позовником коло православної церкви і вони ще з судовим надрадинком В. Морарем пили ціду ніч по ріжних локалях горівку, вино, шампан. Около 5 години рано посварив ся він коло Грабен а пос. Ончулом, і сей образив його тяжко. У відповідь на те сказав обжалований: З тебе говорить галицька горівка і шампан! Позовник (перериваючи): Я не тикаю собі з обжалованим. Судия до обжалованого: Чи признаєте се, що ви були підчас суперечки п'яні? Обжалований (сміючись): Всі були п'яні! (Веселість в салі). Позовник др. Ончул заявив, що він у Відні не може заснути перед півночю і для того прийняв запросини Янополя провести з ним вечір. В одній винярні випили вони в трійку з судовим надрадинком Морарем 3 фляшки шампаня. Коли о год. пів до 3-ої хотів він йти до дому, бо був вже сплячний, тоді Янополь, що вже перед тим провокував його, почав з ним суперечку і підчас неї сказав до него інприміновані слова. Судовий надрадинк Морар, покликаний за свідка, зізнав, що Янополь справді сказав до Ончула образливі слова. Судия засудив обжалованого напять днів арешту. Обжалований виїс віддик.

Смерть від грому. Дня 14. с. м. ударив грим в хату Николая Пердана в Магалі, вбиваючи на місці його 14-літню доньку Марію. Від грому заняла ся стріха, але єї завчасу погашено.

Запала ся гора. Коло Манілі в провінції Агра запала ся гора Дегула. На тім місці, де стояла гора, повстало озеро, досить значної величини. Підчас западаня гори чуто було гуркіт, як при землетрясенню. Чи при тім погибли люди, того ще не знати, але можливо, бо здаєть ся, що на горі мешкали тубільці. Ся подія сирчинила поміж людністю величезне замішане.

Оповістки, іменованя і т. п.

Анкета в справі пропінатийний відбуде ся в міністерстві скарбу у Відні дня 28. с. м. о 10 ій год. пер. пол. Візьмуть у ній уділ із рамени правительства крайовий президент др. О. Бляйлебен із прав. совітн.

Ф. Ролером і старостою Я. Мікулім а також відпоручники сойму й крайового відділу а до того заступники шинянів і буюв. пивоварників. Бажають горячо, щоб ся анкета довела до обопільного порозуміння, від якого зависить так печуча сирава як регуляція учительської платні!

Письменні іспити зрілости в черновецькім учительськім семінарі розпочнуть ся сего року дня 28. с. м. о 7-ій год. рано.

Позір! Старшина „Союза Січий на Буковині“ пригадає отсим, що небагом мають відбутися річні загальні збори Союзу, в котрих після статутів повинні взяти участь заступники всіх Січій з краю і здати справу з діяльності своїх кошів. — Старшина Союзу надієть ся, що на тих загальних зборах всі наші „Січі“ винадуєть ся хорошою діяльністю і певним розвоєм. — При сїй нагоді звертаємо увагу, що теперішня пора року дуже надаєть ся до урядження мунштри виступів і забав. Пожадано, аби наші „Січі“ знакомили ся межи собою і устроювали спільні вправи, наприклад в осередках наших повітів, як от в Кіцмани, Вапняцях і других місцях. Такі повітові збори і забави будуть приготовленем до крайового зїзду Січовиків, який мусить відбутися скорше чи пізнійше. Вважаємо отже товаришів в повітових місцях взяти на себе ініціативу до урядження повітових зїздів і забав. — Не менш, розумієть ся кладамо на серце місцевим „Січам“, аби не ослабили в своїй статутах приписаній діяльності, памятаючи на наше гасло: „В здоровім тілі здоровий дух!“ Гарзд! Старшина Союзу Січий на Буковині. Братель Піуляк отаман, Еззобій Ярошинський за генерального писаря.

Із кругів військових. Полковник Мельцер приїхав до Чернівців на інспекцію артилерийної батерії.

Надзвичайні загальні збори вижницької філії тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в неділю дня 27. мая 1906 р. о 3 годині по полудни в Вижниці в хляпачій школі з отсим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Відчит п. Данилюка „Про глухонімих“. 3. Відчит п. Синюка „Про сїчів“. 4. Відчит п. Синюка на тему „Відношене духа людского до тіла“. 5. Вільні внесеня. — За виділ: Гр. Никорович, голова. Волод. Моравик, секретар.

Для родин арештованих учителів-Українців зложили слідуючі Ви. П. П. (в коронах): Ем. Стопка 2, Ол. Пігулякова 150, К. Малицька 1, К. Костецка 1, Е. К. 040, Яр. Весоловський 2, Ів. Ярошинський 1, Ів. Щербанович від Українців-богословів 708, др. Кордуба 1, Ів. Волчинський 030, Л. Кисельця 1, Ем. Ярошинський 1, В. Петрачук 040, Т. Городиський 050, Н. Григорович 060, Мод. Левицький 1, В. Гижка 040, Р. Цегельський 1, проф. Ісониенко 1. С. Іванович 1, Іл. Храпко 1, В. Григорович 030, Ю. Граматович 1, І. Ілюк 040, Збачинський 050, др. Галіп 2, П. Клям 050. Всім Ви. добродійкам і добродіям дякую в імені потерпілих і прошу о дальші жертви. Хто дає сейчас, дає подвійно! Хто в снаї, так прошу зарадити складку на ту ціль. Час не стоїть, а потребуєчі примірають з голоду. — Ольга Журавіська в Раранчу.

Вечерниці з танцями устроєє відділ тов. „Руска Школа“ в Путилові дня 3. червня н. ст. 1906 р. (в неділю зелених свят) в салі касиновій в Путилові Сторонці. Вступ від особи 3 кор., білет сямілійний 5 кор. Стрій візитовий. Музика угорська А. Стана. Початок точно о год. 8-ій веч. — Комітет почетний: М. де Брага, Е. Глачук, Н. Глібка, А. Дашкевич, Ю. Дашкевич, К. Дуліг, А. Федорович, о. Т. Тиміньський, А. Мандрив, Т. Роговський. Комітет езекутивний: М. Дашкевич, В. Оробко, Ос. Брандль, П. Шлемко.

На тов. „Руский Народний Дім“ в Чернівцях зложили на мої руки добровільні датки: п. к. радник суду крайового н. п., адвокат крайовий п. Еміль Оробко з Кіцмана 100 кор., а один добродій, що не желав подати свого імені, 80 кор.; разом 180 кор. Чернівці, 18. мая 1906. Володимир Ясеницький, голова товариства „Руский Народний Дім“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Оленса Коваленко. Лани кругом.
Сочет.

Лани, лани кругом широкіють,
Ліси, гаї і шпани довгі луки..
Чиж вони простого, а чи дуки
І коні он чий пасуть ся в полі?

Чий ото стоять тонкі тополі
І віти їх висять, непаще руки,
Немов вони не знали з роду муки,
А впрости в теплі, та пишній волі?

То ланове усе стоїть до краю:
Пого ліси і пишні купи гаю
І чорний ліс — широкий та високий.

Господар він один над цілим краєм,
Над радісним, роскішним нашим раєм
Пого лани, сади і став широкий...

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ сторони 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний оупуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова.

Належистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шадн. для громади Стрілецький Кут відбудуть ся в неділю, дня 27. мая о шів до 3 год. п. п. в народній школі з таким дневним порядком: 1. Справоздане начальника стоваришених про стан і діяльність старшини в р. 1905. 2. Приняте білансу за р. 1905. 3. Установлене висоти дивіденди. 4. Вільні внесення. *Іван Ташук, нач.*

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.
(8—)

КАНАДУ
як танок в другі заморські краї перевозить найдешевше
скалярно зістала фірма
B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.
Замітьте, що купувати корабельну карту, позай поришати ціли в цілках корабельних агентів.

68 (24—26)

25.000 Корон

виплатить фірма **Georg Schicht, Aussig** кожному, хто докаже що єї мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатійше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

При закупіві прошу уважати, аби кожний кавалок мила був заосмотрений в написі „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Брак штучних навозів.

Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі оголошує

що має певні відомости, о браку і підношенню ся ціни суперфосфатів на осінь. Фабрики вже тепер шукають способів покрити своїх браків і тому ми по вчерашнім нашим оголошенню подаємо нині друге з горачим зазивом до наших П. Т. Хліборобів, щоби надсилали нам замовлення на осінь на суперфосфати вже тепер, а найдалше до 15 червня с. р., котрих ціна від 1. липня 1906 піднесе ся за браку значно в гору. **Тим, котрі замовлять у нас суперфосфати до 15. червня продовжимо безпроцентний кредит аж до 1. лютого 1907 року.**

Передовсім відносимо ся з тою справою до наших Читалень, до котрих рівночасно вислаємо до дневників осібну відозву. Всяки близші пояснення в тій справі подамо кожному відворотню, а яких потрібно навозів чи томасину чи суперфосфатів, подає докладно наша книжочка „Де що про ґрунта і навози“ котру вишлемо кождому за надісланем нам готівкою, або в марках поштових 30 сотників.

61 5—5 ба

Дирекція.

Певною річею є, що до
КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шіфкарти до

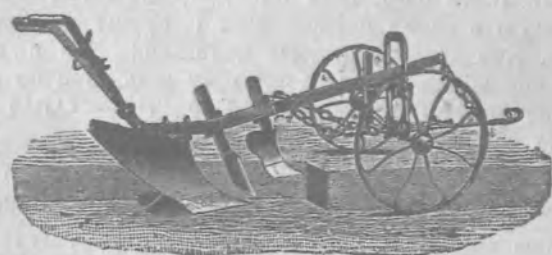
M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— („Взаїмна Вигода“) —

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль. разом з передніми колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і взагалі всілякі знаряди господарські.

Ксатальогі на жадає дармо.

23 (20—30)

Всілякі сивавки огнєві і до огорода.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого
Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 лїт гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтїй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи лїтні фільцові — модної краси.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтїй.
Парфуми і мила.
Коци до вовів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Антона Чипека у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружїє і амуніція.

Мужесні маншети і ковнярики.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужесні камізаельки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убраня дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і болаль.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевини.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевини для панів.
Черевини для панів.
Черевини для хлопців, дівчат і дїтїй.
Куфри до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесаріи до подорожи.
Подушки до подорожи.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надсізане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламний неопечатаний вільний від порта. Рукописи звертає редакція лише на попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і з 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Новий клопіт князя Гогенльоге.

(X) Ще не доведено до остаточного порозуміння між партіями в справі виборчої реформи, аж ось зустрічає австрійське правління на нову і то не очікувану трудність із боку Угорщини, яка сягає в глибоку політичних і економічних інтересів Австрії.

Др. Векерле перебрав д. 5. цвітня із своїм кабінетом державну управу із заявою, що його місія є провізорична та що його задачію є, стоячи на основі угоди із 1867 р., поладити конечности державні. До них належить спільна митова тарифа і торговельні договори, які мав потвердити теперішній сойм. Тимчасом зовсім ненадійно підніс угорський міністер торговлі Кошут, бажане зовсім нове, суперечне заключеній угоді. Він хоче, щоби на місце австро-угорського союзу митово-торговельного завести взаємні трактатові, себто щоби угорський сойм принав без зміни, заведену вже від 1. марта митову тарифу — але не як спільний акт австро-угорський але в формі окремого трактату Угорщини з Австрією. Розуміє ся, що на се австрійський премієр пристати не міг, через що й скінчила ся на ніч суботніша кабінетова нарада, яка відбула ся в сій справі у цісаря у Відні. Князеві Гогенльоге на таку штуку мадярську не можливо згодитись раз тому, що всякі договори зміни зможе переводити тільки новий сойм угорський, який вибере ся по виборчій реформі, а теперішній до таких бажань не має права, а відтак тому, що через се завдало би ся нечувану шкоду австрійським інтересам, яким Мадари дали ся вже добре в знани, поступенно зводячи корисні для Австрії точки угоди із 1876 р. на вінащо, не кажучи вже про хаос, який би тепер повстав в міжнародних торговельних відносинах Австро-Угорщини, колиб Угри мали тепер свої відносини торговельні до заграниці нормувати як самостійна країна, без огляду на Австрію. В виду сего мусить кабінет кн. Гогенльоге зайняти становище вповні рішуче, бо Мадари не зупиняють ся на словах. „Туліпанові спілки“ мадярські, які обхопили цілий край, заложені і фаворитовані такі теперішніми міністрами, оголосили бойкот усім австрійським виробам і його вже вводять в жите.

Щоб мати належну силу проти угорського кабінету буде кн. Гогенльоге старати ся як найшвидше спарляментаризувати свій кабінет, а се буде можливе тільки по довершенню порозуміння в справі виборчої

реформи. Як до него не доведуть самі партії, то вже в п'ятницю оголосить свій проект кн. Гогенльоге і уживе всієї сили до його переведення, бо виграти борбу із Угорщиною зможе тільки Австрія відновлена із скріпленими державними почуваннями горожан, які мусять набуті вперед політичні права і свободи, за які чули ся спонукані підпрати державу.

РАДА ДЕРЖАВНА.

В далішій дискусії над декларацією нового правительства перший забрав голос сам президент міністрів кн. Гогенльоге. Він зазначив передовсім, що всі бесідники заявили ся до тепер з ентузіазмом за загальним і рівним правом голосовання, але даліше завзито поборюють правительственне предложение. Такий плетивний ентузіазм не має жадної вартости і не поведе справи наперед. „Я розумію — говорив президент — що кожне сторонництво має певний ідеал реформи, але ідеали, як відомо, рідко сповняють ся в житті і стають неможливими до сповнення, коли хочє ся сотворити щось, щоб відповідало ідеалам собі суперечливим. Закидують мені ентузіазм, але я маю прещінь на стільки практичного змісту, що змагаю лиш до того, що можливе. Коли бесідники заявили ся в тій дискусії в засаді за загальним правом голосовання, то прошу, щоб й вони змагали лиш до того, що можливе, бо инакше упаде засада лиш для того, що не може бути перепроваджена в такому виді, як того бажать собі поодинокі сторонництва. Се не причинить ся до переведення виборчої реформи, коли Чехи кажуть, що вона корисна лиш для Німців, а Німці, що вона звернена проти Німців. Коли всі руководять ся чисто партійними зглядами, то зовсім природно не можна дійти до практичного результату. Виборча реформа не є звернена проти жадної народности, але також не є прихвнена до жадної народности. Протинно, вона хоче задля зрівняння всіх горожан погодити між собою національности. Роблено виборчій реформі різні закиди, але мимо того я переконаний, що вона поробила великі поступки, дістає ся що раз більше до публичної правної свідомости і підбиває собі публичне сумління. Я вже в комісії заявив, що ріжниця, які закладають поміж великими сторонництвами з причини розділу мандатів, ограничають ся взагалі до малих чисел. Істну-

ють отже точки стичности між жадами партій, а із сего мусить витворити ся практична лінія середочна. Моїм старанем буде ті ріжниця як пайбільше зменшити, а числю при тім на згозність сторонництв, як також на необхідну силу ідей виборчої реформи. Реформа та змінить відносини угодових сторонництв, так що багато справ перестане бути предметом спору, що наповняв сторонництва ненавистю. Коли раз удасть ся через виборчу реформу запевнити відносини свід національних на підставі справедливости і цілковитої політичної рівности, тоді наступить основна зміна теперішних відносин між національностями. Ще раз повторюю, що ріжниця що до числа мандатів є відносно дуже малі і не можуть здержати або ударемити перебудову Австрії. Колиб я пнакше думав, то мені здасть ся, що аб тим тяжко вразив сторонництва. Бо хтоб схотів взяти на себе відповідальність за се, що з причини взагалі малих ріжниць в жадах через него відсунено хоч би на короткий час зрівняне політичних прав в Австрії, погдублене державної ідеї і початок національного миру. Скорше, як ми отсе працюємо, йде за нами публично-правна свідомість; уважаймо, щоб вона нас не передоїнала. Як я вже заявив в комісії для виборчої реформи, в разі, колиб національні сторонництва не прийшли ще до розділу мандатів до порозуміння, то правительство виступить із власними пропозиціями. Але панове, хоч я є рішучо здецидований зробити, то прещінь се був би святоточний день, колиб виборча реформа прийшла до ухвали в мирній дорозі на підставі компромісу сторонництв. Такий компроміс дав би запоруку національного порозуміння в Австрії, і я думаю, що вістка про се викликала би у всіх австрійських краях живий і радісний відгомін.“ (Омиски). — Посол Менгер заявляє, що однієюю справедливою мірою розділу мандатів є узгляднене числа населення і податкової сили. Він заступає ся за правним унормованем поодиноких ріжниць між національностями, як також за точним перепровадженем заключеної з Угриною угоди. — Посол Штайн заявляє, що проект виборчої реформи є неможливий до прийняття без відокремлення Галичини. Обстоює знесення § 14., заведене німецької урядової мови і відокремлене Галичини і Буковини. Кінчить всеїмечким привітом на честь німецького цісаря, що має в невдовзі приїхати до Відня. — Пос. Гінтер говорив про відносини до Угорщини. — Відтак промовляв ще пос. Двожажак, пос. Пернерсторфер. Сей запротестував проти проб відвоїкання виборчої

2)

I. Універс.

Сповідь.

(Переклала Теодора Безпалко).

(Конець).

— Тепер черга на мене, — сказав судия. Моя сповідь буде тяжкого рода.

Се було в останнім семестрі моїх університетських студій. Я находив ся, як то кажуть в крутім положенню. Я мав женити ся. Моя будуча не була прасою; я її не любив, але — она була дуже богата. Я був без гроша, без будучности... В тих обставинах богате подружжє було для мене одним спасенням, і я не міг вагати ся.

Але... від кількох літ жив я з одною молодого дівчиною. Я її звів; она покинула родичів, пожертвувала всьо, щоби піти за мною. Она була ходячою добротою; розумна, лагідна, роботяща, справедлива. Обожаля мене і була мені незвичайно вірна. Малиємо одну дитину.

Я не міг її розпестити достатком, бо мій батько, який побував невеличку платію, послав мені лиш 125 корон місячно. Се і то, що моя дівчина заробила за шите краваток до магазину, було цілим нашим доходом. Ми мусіли отже дуже ограничувати ся. О розривках не було що думати. Однак она не варікала — для мене мала завжди миле і адоволене лице; зміла поділяти мою журбу в тихий і дискретний спосіб і через се робила мені жите прийнятним. З кожного її слова і діла пробіскувала любов до мене. Я знав і почував се, що я був для неї всім на світі...

— Но, і — ? запитав конзуль.

— Як я мусів вертати домі, покинув-ем її — без жадного слова, без прощання. Від сего часу не чув я вже про неї, не дістав від неї одної стрічки...

По тім пагілім закінченню почалась між ними знов розмова. Для судії знайдено причини, які його оправдували. Конзуль наводив лагодячі обставини. Се лиш стара історія про зведених і покинутих.

Мушину не компромітують такі незаконні звязки; — се полишено жіноц. Така дівчина не має пайчастійше ні до дому, ні родини, впрочім про наслідки мусить знати наперед. Задля такої дівчини не треба робити собі жадних викидів сумління. Любка чиемо друге займає вскорі місце першої, і тим справу поладжує ся.

— Тепер сїдє доктор. Він мусить бути тяжким злочинцем; — се видно вже з його мін.

— Сего я власне не знаю. Моє сумління вже довго не чує ся дуже обтяженим; але передше мучила мене літами моя „чорна пляма“. Ось має мою сповідь.

* * *

Мій батько був урядником і помер, як я був ще малою дитиною. Моїй матері не лишив аїчо, лиш мене, меблі до трьох покоїв і маленьку пенсію, яка вистарчала як раз, щоби можна було умерти. Як мене треба було посилати до школи, як мого убити ся раз більше і скорше ницало ся а крім сего треба було книжок, ставало для моєї матери чим раз тяжше. Она доставляла переклади для одної часописи і так перебивала ся через жите чесно своєю ошадностю і працею.

Я обожав свою матір і розумів добре, який недостаток она мусіла зносити, щоби мене виховувати, вижити і одягати. Я старав ся, бодай почасті її віддавати ся в сей спосіб, що був пильний і порядний у школі, і передумував над тим, як би її помочи до удержання дому.

При помочи моїх приятелів міг я посвятити ся студіям і був розуміє ся задля того веселий, і гордий і щасливий. Однак по перших хвилях радости надійшли журливі гадки: як мені удержати ся в Унсаї? Мій директор радив мені, щоби на літо приймив місце домашнього учителя у одного діда в Серблянд. Я мав учти там чотирох хлопців і дістати за се 200 корон. Я з радістю згодив ся на се. В сей спосіб буду мати з чим поїхати в осени до Унсаї.

Чотири хлопці давали мені досить до роботи, однак було мені досить добре; бо родина діда була приємна, і да знаменита а село і його положення про-

гарне. Мій побут там був би ідеальним, колиб не затемнювала його згадка про матір. Ніколи перед тим я з нею не розлучав ся, а моя туга ставала пераз така сильна, що я мусів уживати всієї енергії, щоби як стій не поспішити до неї.

Мої панство, барон і його жінка були дуже багаті і поважані. Мали многі звязи в околиці а часто відвідали зі Штокгольму. Звичайно давали сїданя, обіди і прогульки, а коли настала пора польовань уряджувано перші дови, при яких виправді мало стріляно, за те більше пукали корки шампанського.

Одного літного дня, 17. липня — того дня не забуду ніколи — мав барон знов велике товариство на обіді. Се був якийсь памятий день, який барон старав ся гідно відсвяткувати. При столі було трицять осіб, переважно мушину, їх настрої був веселий. З полудня зачало греміти і дискати, а барон і його гості використали ся нагоду, щоби засісти до карт. Гроно вісто, віри, і єнарте — а для мене було великою приємністю ходити від стола до стола і приглядати ся сій новій для мене грі, бо дотепер не видів я жадної гри в карти, лиш, як моя мати „ворожила“, або клала пасьянси, які ніколи не виходили.

Коли я так стояв над одним столом і з напруженою увагою приглядав ся грі, прийшов слуга і подав мені лист від матери. Я пішов на гору до свого покою і перечитав його. У нїм були сумні вісти. Моя мати вже місяць була недужа, та не мала серця написати мені про те давніше. Не була в силі працювати, а в наслідок сего не могла заплатити чияшу за послідний місяць. Господар став її упоминати. Она виділа, що гроші її пізвідки узяти і тому примушена потребою звертала ся до мене з прозьбою, щоби я просив барона наперед о 100 корон з моєї платні і прислав її сю квоту. Була в розпучі, що мусить аж сего виходу шукати; просила мене о вибачені; як знов подужає, буде подвійно працювати, щоби мені гроші звернути.

Лист матери зворушив мене глибоку і мене обляла безмежна журба про недужу матір. Гадка, що

реформи і заявив, що противники виборчої реформи провадять небезпечну гру, а в разі чогось на них спаде відвічальність. Пролетаріат давно вже рішився напружити всі сили, щоб допровадити виборчу реформу до побіди. — Пос. гр. Штернберг заявляє, що рішучо проти проекту бар. Гавча, і каже, що се прямо неможливо переперти виборчу реформу в такому виді, як єї нормує правительственный проект.

В дальшій дебаті забирає слово також граф Дзідушицький, заявляючи, що становище Кола до правительства буде зависиме від того, як сповинить ся бажання Галичини і польського народу. Річницю правительства і партій повинно бути уможливити Колю голосоване за виборчою реформою. Бесідник вказує на дальші важні справи державні як будова залізниць, водних доріг та розширене університетів, про що при виборчій реформі не треба забувати. (Ага! — Ред.). В справі конфлікту з Угорщиною голосувати ме Коло без огляду на відносини до правительства за средствами, які після него повинні довести до скріплення держави.

По промові посла Двожака дебат перервано. При установлюванню дневного порядку перейшло 102 голосами проти 90 внесене посла Абрагамовича, щоб на першу точку його поставити правительственне предложение про удержавлене північної залізниці. Проти сего горячо протестували Всеаїмці, німецькі людвці, бо се відволікло промислову реформу, яку поставлено тільки на друге місце.

На вчерашнім засіданню відчитано ще писемо президента міністрів із заявою до вибору делегації, по чім засідане замкнено.

Слідуюче засідане нині.

Вибір делегації відбуде ся в п'ятницю.

Промова посла Ю. Романчука,

виголошена в палаті послів д. 18. с. м. при дискусії над заявою президента міністрів в справі виборчої реформи.

Висока палато! Хоч у Русинів наслідком вікових гірких досвідів недовіра глибоко врізало ся в народну душу, всеж такі вони повернули ся до нового президента міністрів з деяким довіром, котре опирало ся на его безсторонній управі на Буковині, де він для всіх народів краю, не виняючи також звичайно уособлюваних Русинів, був однаково жичливий. Але ми мусимо висказувати наше бажане і очідане, що президент міністрів також на своїм теперішнім становищі буде тримати ся тих самих засад і тої самої методи та приложити їх також до галицьких, ще тяжше гноблених Русинів.

Переведене виборчої реформи, ся перша журба президента міністрів, е також найбільшою журбою руского народу. Але Русини мусять рішучо домагатися, щоби їх на рівні з иншими семома народами австрійськими уважано за належних до Австрії, а не викирано їх — і то лише їх одних — з круга тутешніх народів.

Вже після проекту Гавча-Білянда мали нинішні народи дістати одного посла на 45—66 тисяч своїх

мушу просити барона о 100 корон не лякала мене зовсім, хотай було се мені трохи неприємно. Вечером підчас забави не можу сего зробити, але зараз рано на другий день мушу то полагодити, ще заким відійде почта до Штокгольму.

Постановивши се, вернув я знов на долину, щоби свої сумні гадки трохи роз'яснити. Коло одного столика, де сидів майор і оден богатий купець, зібрало ся багато гостей. Купець сей був дуже знаний і його всі прозивали „Путте“. Се був рафінований грач в „скарто“ і міг цілими ночами пересиджувати при сій шляхотній грі.

Путте мав сего вечера більше щастя як звичайно. Грали по 50 корон партію. Коло него лежали накопичені п'ятдесяті і стокоронні банкноти.

Гра була видно дуже интересна, а вислід непевний. Всі глотили ся коло обох грачів, а я в якийсь спосіб опинив ся також побіч Путтого. В тім серед найбільше напруженого моменту, коли очі всіх були звернені на карти, побачив я нечаяно, що хтось доторкнув ся рукавом купи банкнотів, і одна стокоронівка впала на підлогу. Пірваний імпульсом, який не знав стриму, поставив я на ню ногу.

Ніхто сего не помітив. — Мене цілковито захопила гадка про мою бідну матір. Тут мав я ратунок і поміч, а — для Путтого сих сто корон не значило нічого. — Він не міг знати, кільки він виграв. — То всьо ласкавою перелетіло через мій сімнадцятилітній мозок.

Я зігнув ся непомітно і вложив банкнот в кишеню — а на другий день післяв я його своїм метери.

Коли доктор скінчив оповідане, запанувала у кімнаті мертва тишина. Судія і консуль почали розмову на иншу тему; доктора, який сидів з нами отвореним ротом і неспокійним поглядом, полишили самоту собі. Сиділи ще хвилину, відтак поглянувши на годинник і сказали, що мусять відходити. При працянню пізнав доктор по устиску руки своїх обох приятелів, що не має що вже дальше числити на їх поважане.

земляків, так що різниця між найпоодибишіми з них а тими, що найліпше мали вийти на реформі, виносила 21 тисяч, а середню поміж поодинокими народами виходила різниця на 3 тисячі населення; тимчасом у Русинів мав оден мандат припасти аж на 109 тисяч руского населення, так що різниця між ними а найпоодибишим з тамтих 7 народів виходила на 43 тисячі населення! Виглядало воно так, як коли би у спільній для 8 народів Австрії комітаті перші місця завали по черзі: Німці, Італійці, Словіяці, Румуни, Сербо-Хорвати, Чехи і Поляки, дальші дев'ять місць порожні, а Русини, котрим після числа душ належало би 4-те місце, не допущені навіть на 16. місце, так що взагалі для них нема місця. А тепер через цілком одностороннє побільшене числа мандатів для Галичини, при чім наслідком махінацій польського Кола Русинів цілком поминено, навіть і сей стан значно ще має бути погіршений.

Чи не стидася австрійське правительство, чи не стидаться ся австрійські народи поводити ся з нами так уособлюючи, так понижуючи і укорюючи? Чи не стидаться ся протеговані народи, а передовсім Німці, гнобленим Русинам відбирати мандати і збогачувати ся їх коштом? Що ми їм завинили, що нераз з нами, і тільки з нами, так поступають і нас викирають з круга австрійських народів? Дайте нам, коли не може бути инакше, хоч би останнє місце, але лишіть нас бодай у спільнім крузі! Инакше буде виглядати, що уважаєте нас за чужих, а тим змуште нас також уважати себе за чужих. Бо ж не можете від нас вимагати, щоби ми, і тільки ми одні, зрештє ся наших найважніших національних інтересів, ба навіть нашої національної поваги і честі. Таким способом певно не дійде до так бажаного національного спокою. Я прошу високе правительство, прошу також високу палату добре застановити ся над сими моїми словами.

П. президент міністрів сказав, що не задлишить ужити жадного способу, щоби лише дійти до своєї цілі. Коли би до тих способів мало належати також спарляментаризоване міністерство, то уважаємо се за невогрібне, бо воно й не вело би до цілі. При теперішнім стані річній уважаємо урядниче міністерство за найвідповіднішє правительство для Австрії, — але, розуміє ся, таке, котре би мало волю і власти, не дати ся партійним впливам звести з дороги справедливости, і котре би мало відвагу розтяти як слід гордийський вузол, колиб его не можна розв'язати.

Окрім виборчої реформи пильною konieczністю е упорядковане адміністрації. Найліпша реформа виборча і найгарніші закони на мають жадної вартости, коли як се іменню дїє ся в Галичині, в практиці нівечить їх самотвола бутної, не знаючи скрупулів бюрократії. Ми мусимо з натиском перестерегти перед розширенням компетенції галицької адміністрації краю і перед розширенням краю автономії в сій хвили. З другої сторони деякі прогалини в законах, їх хиби, котрі дуже часто дають ся прикро відчувати слабшим класам і гнобленим народам, дадуть ся при помочи доброї волі адміністрації бодай в часті виповнити і направити. Специально руске селянство і руска нація має під снім зглядом багато наглих і оправданих потреб.

Що до відносин до другої половини монархії, то і нашим бажанем е тривалий обезпечений від періодичних потрясень лад. Але ми не повинні ждати пасивно на дальший розвій відносин на Угорщині, лише самі в пору взяти ся до ініціативи і поставити Угорщину перед альтернативою, або приступити до тиєїшої, на справедливій і можливій до прийняти опертій звязи з нашою пловиною держави, або відділитися цілком від нас, при чім очевидно ксждя частъ повосила би самотійно кошти свого удержання.

Президентови міністрів жемаємо, щоби він вцілії Австрії, усіх єї 8-ох народів здобув собі тісамі симпатіями, які здобув собі в буковинській малій Австрії між єї 3. чм 4. народами. Се осягне він лише рівномірним, справедливим і прихильним супротивом всіх, але не уступчивостю супротив сильніших, або ліпше ситуованих. Подорож до галицької Каноси не помогла Керберови. Нехай п. міністер держить ся і тепер старих і випробованих сентенцій: Проста дорога е найкоротша і найліпша, справедливисті веде остаточно до побіди. Нехай ся побіда прийде скоро для добра всіх, що сего дорогою ступають! (Живі оплески і гратуляції).

Політичний перегляд.

3 угорского сойму. Вчора відбуло ся засідане угорского сойму, на котрім король відчитав свою тронову промову. В троновій промові передовсім висказав вдоволене іза того, що скінчило ся вже непорозумінє між угорським народом а короною. Відтак говорив про державні konieczности, котрі мусять бути скоро полагоджені відносно до потреб держави і людности, про унормоване цено-торговельних відносин між Австрією а Угорщиною і про заклочене торговельних угод з заграничною. Відтак згадав про konieczність дбання про оружну силу, що е запорукою миру. Остаточню

засначив konieczність перепровадження виборчої реформи, котра розширила би політичні права на найширші верстви людности з задержанем одначе „національного характеру угорської держави.“ По перепровадженю тих законів в жите, наступлять нові вибори.

Із російської Думи. Російська Дума дуже не на руку царському правительству. Її опозиційний тон зовсім не подобав ся до тепер самовладним чиновникам. Дятого воно шукає приводу щоб її розв'язати. Такий привід хотіло вже воно аняти при врученню цареві адреси президії Думи і Ради державної. Коли адресова депутация хотіла вручити цареві адрес, дістала вона від іоремніна писемнене повідомлене, що такі енуціяції може цар приймати лишіть через свого міністра царської палати. Царське правительство думало, що Дума на сю провокуючу відповідь дасть ся унести обуреню і тим способом дасть привід до розв'язання Думи. Але Дума дала зараз при першій пробі доказ великого політичного такту. Дума не протестувала проти того, не хотючи вже тепер доводити до конфлікту. Так отже поки що конфлікт відсрочений. А здать вибухне він тоді, коли царське правительство спровокує Думу в хвили, як вона буде говорити про найнеучіші потреби населення арозумілі для найширших мас народних.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. мая 1906.

Tourneé Ренті кінчать ся завтра в Ревній. Всюди передано йому домаганя о розділі дієцезії, по підписуванні сотнями вірних і скріплені громадськими печатками. Требаж згадати й те, що владуку хоронили по селах від вірних жандармені багнети! Та нарід відносно до зазину руских послів поводити ся всюди незвичайно тактовно, здержуючись від всяких демонстрацій і маніфестацій, які робили тільки де-неде двораки посесорів і дідичів мейсеевого віроісповіданя. Так отже головний атуг проти рускої акції — скінчив ся для Ренті повним єваском!

Загальне голосоване в Чернівцях! На вчерашнім засіданню ради мійської зложив звіт голова комісії, зложеної із радних усіх національностей, др. Салтер, заявляючи, що вони згодили ся на внесене, поставлене др. Норетом, щоб нову виборчу ординацію для м. Чернівців переведено на основі загального, тайного і рівного голосованя для всіх повнолітніх мужчин. По сім промавлєв горячо за заг. голосованем ще радний Білії, по нїм же говорив р. проф. Вольє, який прецизував становище христ. Німців, які були спершу за задержанем куріальної системи, ну, а тепер ввиду загального настрою мусїли також пристати на загальне голосоване. По скінченні дебатів приступлено до поіменного голосованя, в яким одноголосно ухвалено завести при виборах до ради мійської загальне голосоване. Подробиці виборчої ординації має установити окрема комісія, яку має вибрати рада на нинішнім засіданню. Як би справді сю ухвалу доведено до краю, то Чернівці були б містом першим у Австрії, в яким ухвалено би загальне голосоване до громадської управи.

Страйковий рух в Чернівцях не вгає! Ввиду страйку мійських замітачів стоїть місто не замітане і не поливане. Переговори ведуть ся дальше, тільки магістрат не спішить ся, він у таких справах дуже ошадний. Поки що послугує ся місто сталою службою і помічю омнібусового товариства. Не гордує ся й „страйколомами“. Ізаа них прийшло нині о 2-й год. по полудни до грізного конфлікту, запечатаного робітничою кровію, яка обильно замарала вхід до поліційної стражниці на ринку. Почало ся від арештованя одного страйкаря, який хотів усунути страйколомів, та його арештовано. Прочі страйкарі, тамлячи, що робила із арештованими давня поліція, стали його відбивати. Тагапина тривала довго, аж війниці поліція зробила своє, запираючись перед товпою в стражницю. Товпа напирала на двері і тут прийшло до кровопроливу. Із „облоги“ визволила поліція тільки поміч, яка наспіла із поліційної дирекції в силі п'ять мужа, яка й привериула лад. — Подїя ся викликала в місті велике заворушене. — На інтервенцію робітничих провідників зарядило правительство, щоб із товпи більше нікого не арештовано, бо се тільки доводить до конфліктів, коли арештованя можна робити зовсім успішно дома! Переговори між відпоручниками страйкарів а підприменцями ведуть ся в магістраті дальше.

Новий „подвиг“ св'ячених ромунізаторів. Із Турагумори пишуть нам: Послїднє заряджене гр. прав. митрополічної консисторії, на основі якого переведено поодинокі зміни в обсаді парохій і експозитур е новим доказом, як ті обсади переводять ся легкодушно, коли не злобно. Між иншим перенесено сотрудника Gheorghe Ciurca із Капакодрулуй до Гіату. Іліт се громада руска, а експозит Чуперка е Волохом, який рускої мови зовсім не знає. Іні-ж насїд-ки може се мати? Або о. Чуперка стане вчитись рускої мови, щоб міг порозуміти ся із новими своїми вірними, — в що хіба годі вірити, або стане в церкві і поза церквою вживати своєї мови, стане просто ромунізувати громаду. Та се вже нині не вдасть ся, то-ж прийде до нових буч і роздорів, які хіба вийдуть на некорист православної церкви. Се перене-

сене о. Чуперки тим дивніше, що його селяни в Канакодруді дуже полюбляв, зазнавши немало досконалих від тамошньої протоєреї, яка в „заступстві свого хорого, злого старика-мужа уряди в прихоті“ — в Гайті-ж проти ромунизатора готує ся вже тепер відповідна реакція. Може би світла консисторія подумала вже раз, що для неї при обсядженні парохій повинні бути міродатні не „родинні згляди“, а добро вірних і церкви, та може-б в сьм случаю череміаила своє премудре рішення, тим більше, що ані о. Чуперка не прибув ще до Гайту, ані його наслідник до Канакодруді! Та ж консисторське сонмище повинно бодай дрібку соромитись, руйнуючи само прав. церкву! — *Гр. прав. вірний.*

Динаміт в Чернівцях. Оногода передав кельнер Микита Громйон поліпнятові на Паньській улиці довгий на дециметр папіровий рульон з написом „Dynamit-Blümau“. Сей рульон мав хтось лишити перед трома тижнями в реставрації Генрика Вартерберга.

Самовбийчий замах. На Клокічці пробувала оногода відібрати собі жите 18 літня Анна Левіцка, через випите значної порції сьрчаного квасу. Стація ратункова уділила їй першої помочи. Відтак зложила вона перед комісарем поліції Тарновцем зізнання, на підставі якого показало ся, що причиною замаху була нещаслива любов. Хору передано домашній опіці.

Дещо з Ніцмана. Минулого тижня гостив у нас як відомо, митрополит Рента. Прийняти зі сторони рускої громади, ані зі сторони громадських властей не було, розуміє ся, ніякого. При самім прибутті владики кричало пару запаних „гоів“ і пару жидів тай низшої ранги чужинців-урядників захрипало „славно“. Але се була овація немала відані навіть самому владиці. Смутно, мертво й безслідно прогомонила вона серед тяжкої апатії всього населення. Меморіал в справі поділу диєцезії подали наші люди з повною повагою і зрозумінням ваги тої річі, о яку просять. Пробувала тут деякі чужі люди пхати пальці межі двері нашої хати, крушачи й так крухе коніє за „парадою“ для владики. Та дехто з них (як прим. ксьондз Шгайбах) дістав належиту відпаву і ужив свого рота до платнійшої праці. Вирочім — додати треба — владики не позваляв собі тут на ніякі некоректності. Коби то так було від самого початку его „панованя“. Тепер сподіваємо ся гостини ще одної ексцеленції: іменню польського архієпискуна Вільчеського зі Львова, котрий приїде на сьвячене „косьцолка“, що вже на укінчення. Буде тут польського шовіністичного балакання не мало. Сєж звисний русиноїд! Підростуть. Поляки й Польща, котра хоча на нашім Буковині донєрва в хлопцях споденьках, виринуть уже немало проти всего, що руске! Розуміє ся й проти тутешньої гімназії. І не знати, яке лихо каже декому з Русинів спомогати роботою таких Куначинських і може ще інших, котрі до нас усіх, а передівсім до гімназії, на якій заробляють, відносять ся так ворожо! Гей, гей! Нема то як завзята Русь!..

„Конституція“ в Галичині. До чого доходить самоволя галицьких старостів, про се може посвідчити хоч би такий факт як се, що урвав. староста у Снятині, син руского сьвященника Пілюньо Левицький ніяким робом не хоче дозволити селянам із Волчковець грати так „небезпечну“ штуку як „Верховинці“, написані польським письменником П. Корженьовським!

Гапон живий? Історія з Гапоном стає справді романтична. Робітник Алексєєв поміщує в „XX. віку“ лист, в яким каже, що він бачив Гапона тепер вже у Петербурзі живого й здорового, а до того й говорив із ним. Чоловік, якого тіло найдено повішеного у вилі під Петербургом, був тільки дуже подібний до Гапона, але не він. Після другої версії штуку із вбитим „Гапоном“ уладила поліція, щоб обманути революціонерів, тимчасом Гапон має жити в якимсь монастирі!

Чотирисотна річниця смерті Хр. Колумба. Дня 21. мая 1506 р. помер Христоф Колумб. В осєнн 1504 р. повернув він з останньої подорожі з нового сьвіта. Сей останній поворот не був вже, як давнійший його подорожі, триумфальним походом. Тепер його ескадра потерпіла розбиті і він мусів цілий рік ждати на Ямайді на корабель, котрий мал прийти з Гайті. Між його моряками повставали суперечки і злочини, так що він мусів хопити ся проливу крові. Остаточно удало ся йому дістатись до Іспанії. Стрінула його загальна апатія, тим більше, що його одинока, найвірніша приятелька королева Ізабєла померла кілька тижнів по його повероті. Зиму перебув він в Севілі і звідси писав до короля, щоб віддано йому належний йому пай з доходів із колоній і щоб устанавлено його віцекоролем в здобутих ним краях. Місто сього давано йому маєтності з відповідним титулом в Кастилії. Колумб не хотів сього прийняти. Своєю останню надію покладав він на нових монархів Кастилії, Філіппа і Іванну, однак і тут завела його надія. Два дни перед смертю ствердив він в суді свій тестамент. Він помер в монастирі Францісканів в Валадолід і там його й поховали. Його смерть не зробила найменшого вражіння — навіть хроніка монастиря, де він помер, не спогадала про його смерть. Правдоподібно в 1513 р. перенесено його мощі до монастиря в Севілі. Звідти, на підставі його тестаменту переведено его на Гайті а відтак, коли сей остров дістав ся Франції, перенесено його тілні останки на остров Гаванну.

Завзятий картяр по смерті. В Росії особливо азійській істнує звичай, що помершому дають на до-

рогу на тамтой сьвіт гроші і цінні предмети. На тій того звичаю відіграла ся недавно ось яка цікава подія. В одній багатій родині вложено помершому батькові родини до домовини файку, тютюну, боклаг з горівкою і сто рублів. Кілька „пошукувачів золота“ відкопали гріб, розбили трумну, забрали золото і ще до того зробили собі з обрабованого небіщика жарт. Вони положили небіщика в сидиче положєне, вложили йому в руки карти, востромали файку до губи, налили чарку горівки і поставили перед ніби граючого трупа. Скоро розносторонили ся слухи, що в гробі дієть ся щось недоброго. Грабар отворив гріб і знайшов мерця в дивній позиції граючого в карти. Сейчас дав знати крєвним помершого, прийшли і стали молити його, щоб дав спокій картам і перестав пити. Мимо того дали йому на ново сто рублів до трумни і уложили його в приличне положєне. Але збиточні „пошукувачі золота“ відважили поновно гріб, забрали гроші, і уложили мерця знов в положєне граючого в карти і нічого горівку. Знов прийшли крєвники і тепер прийшли до переконання, що помершого опанував чорт гри в карти і відіграв ся від нього гроші, котрі призначено йому на подорож на тамтой сьвіт. Щоб не дати йому дальше грішити, не дали йому до трумни ні копійки, за те були ще на стільки милосердні, що дали йому „на потіху“ новий боклаг горівки. Зовсім природно, що померший перестав віддавати ся своїй пристрасті і покійно „почимчивав“ до неба, де не дають „ані меду ані горівки“ ані нема компанії до карт.

Розширене прогнози погоди через почту. Підчас коли до тепер відсилено прогнози погоди лиш до стацій телеграфічних з тої причини, що звістки про зміни і стан погоди вислано лиш телеграфічною дорогою, від 1. червня с. р. на підставі розпорядження міністерства торговлі, котре видано на просьби, напівваючі з різних сторін, від зверхностей громадських, стацій кліматичних і різних товариств, буде висилати ся прогнози погоди не лиш телеграфом але також почтою о скільки істнуючі обставини позвалять на висилку їх на час. Рівнож на желанє інтересованих буде почта видавати сьльським почтарям відписи телеграм з прогнози погоди, щоб вони подавали їх до відома публіки тої місцевости, в котрій повнять службу. Через впровадженє того розпорядженя в жите введе ся знанє барометричної прогнози і в найдавші круги населєня.

Знамена доброго хліба. Знамена доброго хліба будуть певно невідомі багатьом. Подаємо їх тут після книжки Аблі „Chemie in der Küche und Haus“. Добрий хліб повинен бути вишуклий, його шкіра має бути бруднатою краски, без спалєних місць і великих пропуканих, під шкірою порожних місць не повинно бути. При крєєню мусить хліб пахнути міцно але не квасно. Микушка не повинна розсипатись і літнись, але має бути еластичною. Діри мають бути малі, рівні і численні; смак хліба не повинен бути яловий. Сьвіжого хліба їсти не можна, хіба тоді, як він перестойть бодай одну днину. Як хліб переховувати на сухих місцях, де є багато воздуха, то він зараз перемінює свій смак, старієть і тратить воду. Сі ознаки повьяляють ся при білім хлібі скорше, як при житнім. Тому то купуєть білий хліб звичайно в сьвіжій стані (сьвіжоспечений). Вирочім хліб, що стоїть вже кілька днів, можна привернути в давний смак через коротке розігріє при 70 до 80 степенях Цельсія. Коли хліб переховувати на вохкім безпрудувім місцях, то крім звичайних грибків може повстати також зелєна або жовта плієнь, із якими деколи осідають ся також і бактерії. До них належить також червоний рід їд, який уважано давнійше за кров. Червоні бакції нахождєно деколи і на прєсєорах, а се давало почин до прєріжних домовисів, які належать до ряду казок. До як сумного стану доходить хліб через невміле обхождєне, можна було бачити на початку француско-німецької війни. Горячий хліб паковано відразу до позамиканих желєзничних вагонів. Як його доведено до пильних магазинів, то бохонці були цілком епідемії і вкриті густою щітною зелєною плієнн. Розуміє ся, що такого хліба тоді було їсти.

Страшний епілог драми в Курієр. Франц. часопись „Matin“ доносить, що в Курієр видобуто останніми днями трупа гірників, у котрах смерть наступила лєдвн кілька днів перед тим. Останньої неділі — пише ся часопись — видобув гірник Пінте трупа. Тіло почало що лиш розкладати ся. Уши мусів були у нього ще червоні а в жєлудку знайдєно у нього рештки ріжних плаїв. Він помер лєдвн кілька днів перед тим голодовою смертю, отже прожив більше як три місяці під землею. Так само помер робітник Має, котрого трупа видобуто оногода, лєдвн кілька днів тому взад.

Оповістки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Краєвий президент др. Октавіан Бляйлебен виїздить завтра до Відня в урядових справах. — В четвєр виїздить до Львова а відти до Відня віцем. др. Ст. Смал-Стоцький. До Відня виїхав також пос. Єр. Пігуляк.

Перші загальні збори товариства „Шкільна Поміч“ в Багні вижн. новіту відбудуть ся дня 27. мая с. р. о год. 4 по полудни в будинку шкільнім з сьлєдуючим порядком денним: 1. Отворєне зборів і вибір прєдєдателя. 2. Поясненє статута. 3. Виєс члєнів і ухвалєне вклядн члєнської. 4. Вибір виділу. 5. Вільні вєсємє. Подаючи се до загальної відомости, запрошуємо отєм вєй приятєлів дїтвори шкільної на

основанє сєго нашого товариства. — За основатєлів. Дмитро Пердєйчук, голова читальні „Рускої Бєсїди“ і начальник громади.

Рішеня XIV загальних зборів Тов-а взаїм. обезп. „Дністер“ з дня 15. мая 1906: 1. Відчитаний протокол XIII загальних зборів з д. 18. мая 1905 — прийнято. 2. Принято звіт Дирекції і Раді надзираючої Товариства і замкненє рахунієв за XIII рік адмін. (1905). 3. На вєсєк Комісії ревїзїйної затверджєно рахунок зисків і страт і біланє за XIII рік адмін-страційний і удієно Дирекції і Раді надзираючій абсолютоторію за час від 1. сїчня 1905 до 31. грудня 1905. 4. На вєсєк Раді надзираючої ухвалєно ужити надвижку за рік 1905 після статута, як виєаз понизше умієщенїй. 5. Вибрано: а) до Раді надзираючої по мислє § 32. статута на 6 літ на мієцє уступаючїх члєнів Раді: нп. д-ра Михайла Корєля, о. Мпрона Подєлїньського, о. Льва Туркєвича, Йосифа Онішкєвича, о. Стефана Онішкєвича д-ра Володимира Охримовича; б) застїпниками члєнів Раді надзираючої по мислє § 32. статута на 1 рік нп. о. Євгенія Гузара, д-ра Станислава Дїєтрянського, Петра Огоновського, Кєстя Паньківєкого і Раєайла Стеблєцького; в) до Комісії ревїзїйної по мислє § 45. статута на 1 рік поновно нп.: Юліяна Сїчїнського, Емїліяна Куньєського, Микєлу Мєльнїка, — і яко застїпника п. Микєлу Заячківєкого. Зужитє надвижки після ухвали загальних зборів з 15. мая 1906. Надвижка біланєова за р. 1905 винєсїть 99.796.00 К. З того призначєно: 1. 20% до фонду резервового по мислє § 9. б) статута 19.159.40 К. 2. на звєротї для члєнів по мислє § 52. статута 79.837.50 К, разом 99.796.90 К. Окрім того ухвалєно ужити з фонду спеціального для звєротів по мислє § 17. статута частє до суми 11.562.42 К, для доовнєня означєних під 2. звєротів для члєнів за рік 1905 до висєти 5% прамїй. Львів, дєя 15. мая 1906 Дирекція Товариства.

Рішеня загальних зборів Тов-а взаїмн. кредиту „Дністер“. Загальні збори члєнів Товариства дня 15. мая 1906 прийняли звіт Дирекції і замкненє рахунієв за X рік адмін-страційний, уділили Дирекції і Раді надзираючій абсолютоторію за час від 1. сїчня 1905 до 31. грудня 1905 і ухвалїли ужити зиск в сумї 17.644.66 К, згідно з вєсєком Дирекції, як слїдує: 1. до фонду резервового 20% по мислє § 15. статута призначєно округло 3.530 К, 2. на дивїдєндї від уділів члєнських по 6% 8.262 К, 3. на публічні ціли до розпорядимости Раді надзираючої 4000 К. 4. перєнєсти на слїдуючий рік рєшту 1.852 К 67 сот. — Дирекція. Львів дєя 19. мая 1906.

Із краєвого правительства. На основї розпорядку прєз. мін. кн. Гєєєнлєго, як управитєля мін. справ внутрішних, покликано радовєцького старєсту Юлія Патака до повнєни служби в краєвїм правит., а правит. секретарєви, д-ру Робєртєви Прокєповичєви, який досї повняв службу при краєвїм правитєствї, поручєно вєдєнє радовєцького старєства. — Краєвий прєзидєнт нєрєніє пов. комісаря Бронислава Екгардта в Сєрєті до старєства в Чернівцях, правит. концент. практиканта Макєа Сонєвїцького із дирекції поліційної в Чернівцях до старєства в Сєрєті, концент. практиканта Івана Ясєєнїцького із старєства в Вижницї до дирекції поліції в Чернівцях, а правит. концентєвих практикантів Григорія Маркєвича і д-ра Павла Гєємана із краєвого правительства до старєства у Вижницї згл. в Сєрєті. Полїційного концентїста Володислава Кєвєтона покликано до служби в краєвїм правитєствї.

Товариство руских робітників „Родина“ у Відні. I. Schönlaterngasse 8, уладжує дєя 27. мая с. р. в салі Hotel-y Zentral, II. Taborstrasse 8 (вхїд через готєль) вєчєрнїцї з нагоди 10 літнього ієтнованя Товариства із отсєю програмою: 1. Ювілійна промова; 2. Наталка Полтавка, комічна опера в 3 актах І. Котлярєвєкого; 3. Молїтва, дуєт, слова Конєєського, музика Лєєєєва; 4. Щє не вмерла Україна, хор в супроводї оркєстри. В вєрєрвах вєчєрївати мє музика. Початок точнє о год. 7 вєчєром. По концертї відбудуть ся танці. Цїна мїєць: В дни вєчєрївнїцї: І. 1 кор. 50 сот., II. 1 кор., мїєцє стєячє 50 сот.; при касї: І. 2 кор., II. 1 кор. 50 сот., мїєцє стєячє 60 сот. Чистий дохід призначєний добродїїні цілє. — Комїтєт.

Із штуки і літератури.

Із укр. часописий. Київський губернатор дозволєв д. Н. Стаховськєму вєдавати у Київї новий укр. дєвєнїк „Вєрєтєба“. — „Газєта гадацького зємєства“ стала печатати українськї статї.

Ucrainica в чужих часописях. В 14.980 ч. „Neue Freie Presse“ помітив посєл О. Барвіньєський дужє замїтну статію п. з. „Hat Oesterreich ein Interesse an der Entwicklung der ruthenischen Nation?“ — В маєвїм вїпуску журналу „Історичєський Вєєтєнїк“ помітив д. В. Уманєв-Каплєновський статію п. з. „М. Л. Кропівницький и южнорусскїй театр“. До статї, яка написана прихильно для Українців, додано портрєт ш. ювілієта. — (яє).

Вистава на добродїїні ціли. В суботу і недїлю виставляє сучаснє музичнє товариство в салі черновєцького мїєського театру оперу Гунода „Margarethe“ (Faust).

Ціна оголошень за односторонню: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/12 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси пож. і шад. для громади Ставчанн відбудуть ся дня 3. червня с. р. о год. 2 п. п. в Читальні „Рускої Бесіди“ з таким дневним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1905. 2. Вибір доповняючий двох членів Ради надзорчої. 3. Вільні внесення Іван Ойстрик, нач.

Перші загальні збори каси пож. і шад. для громади Лукавець-Липовани відбудуть ся дня 4. червня 1906. р. о 2 год. по пол. у Маманта Осипова зі звичайним дневним порядком: Іван Осипов, нач.

Книжка про подружжя

дра Регана із 39 ілюстр. місто 3 К. тижки 1 К. 25 с. Цинки інт. книжок урлате.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 12—52

Шість і пів мільонів корон відшкодована!

14 (—)

Будинки, движимости, збіжжя і нашу обезпечує від огневих шкід.

одинокое руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмний обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодовані.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпечення приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним господарам, де еще не роблять инші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупню синавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премій до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товариств тільки через „Дністер“ провізії від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Г. ФАЙЛЕР

усувач

нагнітон

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одноу краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дітей.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модноу краси.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дітей.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відни, В. Вахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружжя і амуніція.

Мужесні маншети і ковчарники.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужесні камізолки.
Пояски дамські.
Вовальки.
Убраня диточі.
Артикули до гри „Тенніс“, ракетки і болці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевники.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Тенніс“ для панів і панів.
Рукавички „Glacé“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевники для панів.
Черевники для панів.
Черевники для хлопців, дівчат і дітей.
Курти до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарія до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Томаска жа осіжъ.

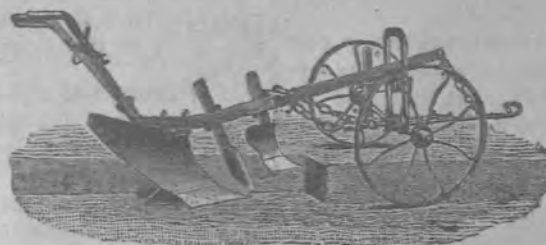
Спілька для господарства і торгівлі в Перемишли подає

П. Т. Хліборобам до відомости що при ціловагових замовленнях томаски дає надзвичайні опусты до 15. мая с. р. по 25. корон на вагоні, а до 15. червня по 23 К. Від першого липня с. р. дорожжє томасина і тому радимо користати з низшої тепер ціни томаски, та надзвичайних опустів, які тепер даємо і замовляти томаску на осіжъ. Почавши від 16. червня даємо опуст 20 корон на вагоні від ціни фабричних.

ДИРЕКЦІЯ.

60 5—5 аб

Знамениті Ваги господарскі і до важени худоби.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль. разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льокомотілі, Молотілки, Січкарки, і взагалі всілякі знаряди господарскі.

Ксатяльогти на жадање дармо. 23 (21—30)

Всілякі синавки огнєві і до огороду.

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем) є найліпше, найвидатнійше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

68 (25—26)

При закупнї прошту уважатъ, аби кождий кавалок мила був заосмотреній в написъ „ШІХТ“ і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламний неопечатаний вілний від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім вистереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміти ся що дня від 9—10 рано і з—3
по пол. крім неділі і свят.

Димісія кабінету князя Гогенльоге.

Дня 1. мая с. р. наспіла вістка про іменоване
кн. Гогенльоге австрійським президентом міністрів —
нний кабінет його належить вже до історії.

Прийнятою, задля якої кабінет кн. Гогенльоге по-
дав ся до димісії, се порішене короною справи мито-
вої тарифи в користь Угорщини. Іменно угорський
президент міністрів др. Векерле одержав від цесаря,
проти волі кн. Гогенльоге, повноважень зложити в
угорським сеймі заяву, що в економічних справах угор-
ському сеймови прислугує право самостійного рішеня.
Позаяк кн. Гогенльоге із своїм кабінетом обставив при
теперішнім стані річи і противив ся переведенню угор-
ських жадань в діло, тепер коли на сі жаданя корона
згодила ся, кн. Гогенльоге не оставало нічого инь-
шого, як подати ся із своїм кабінетом до димісії.
Цесар мав вже прийняти димісію. В парламентарних
кругах говорять тепер багато про причину, задля якої
цесар рішив справу митової тарифи на користь Угор-
щини. Автентичних вістей поки що нема, але споді-
вати ся можна, що цесар руководив ся тим зглядом,
що димісія угорського парламенту, колиб задержано
австрійську точку погляду, мала би необчислені на-
слідки так для Угорщини, як також для цілої монар-
хії. Але з причини димісії кабінету кн. Гогенльоге
подожене в самій Австрії стає дуже поважним. Вра-
жінне, яке викликало рішене корони в справі митової
тарифи в парламентарних кругах, величезне. Засідане
парламенту відкрито з обави перед скандалами. На
засіданню панів в понеділок кабінет не явив ся. Мала
дальше провадити ся дискусія над промовою кн. Го-
генльоге, та на початку засідання Клем-Мартінірц по-
ставив внесення на усунення дискусії, із згляду на до-
несення про уступлене кн. Гогенльоге.

У всіх австрійських політичних кругах говорять
про становище кн. Гогенльоге в справі митової та-
рифи з признанем, а його димісію стрічають з прав-
дивим жалем. Димісія кн. Гогенльоге може викликати
великі замішання в державнім житті Австрії. Говорять
навіть про розв'язане парламенту, і про новий кабінет,
котрий всі пекучі питання австрійської політики має роз-
в'язати при помочи § 14.

Антін Вайхсельбаум.

Охоронні средства організмів перед заразливостю.

(Переклав І. Галуцькийський.)

Коли до нутра людського тіла дістануть ся якою
небудь дорогою мікрокопічно дрібні животики — які
звичайно називаємо мікроорганізмами — і викличуть
у людини хворобу, тоді таке повстане хвороби нази-
ваємо інфекцією або заразливою. Се відно-
сить ся особливо до того випадку, коли ті животики
походять з тіла якогось иньшого чоловіка або зві-
рять, що є або були слабі на дану хворобу. Знов-же
хворобу, яка повстає через заразливість називаємо за-
разливою хворобою або прямо заразою; колиж жертвою такої хвороби падає дуже много людей
чи звірат, то се явище зовемо пошестю.

Животики, що спричиняють хворобу, є так дрібні,
що голим оком а навіть слабими побільшеннями їх не
доглянеш. Вони стоять майже на самій границі ба-
чення, і то при удосконалених мікроскопах і задля того
називаємо їх мікроорганізмами. В переважній
частині є се бактерії або бакцилі, то є живо-
тини, які тепер більшість природовців зачисляє до
царства рослин, поміж грибки; иньші ставлять їх
знову на границі світа рослинного і звіряного.

Тут однак мусимо зазначити, що не всі зара-
зливі хвороби повстають за співдіянням бактерій, бо
ми знаємо зарази, що без сумніву належать до
царства звірат, як пр. дуже много паразитичні ро-
бакії. Так самож і не всі бактерії є для чоловіка не-
безпечні і після того ділимо ми ті животики на дві
групи, а то на цімогенічні і патогенічні. Перша група
бактерій спричинює фермент, киснене і гнитє ор-
ганічних субстанцій, друга група, що складає ся в пе-
реважній мірі з паразитів і сапрофітів,* спричинює
вразливі заразливі хвороби.

* Різниця між паразитами а сапрофітами є та, що перші
живлять ся коштом органічних субстанцій живого особняка,
другі соками мертвого.

З'їзд мужів всіх руских партій Галичини і Буковини.

Дня 25. с. м. відбув ся у Львові з'їзд всіх ру-
ських партій Галичини і Буковини. З різних причин
поодинокі партії радили окремо і так: національно-
демократична і радикальна партія радили в кімнатах
„Рускої Бесіди“, московська партія в „Народнім
Домі“ а прихильники політики Барвіньського в ре-
дакції „Руслана“. Національно-демократична партія
ухвалила слідуєчі резолюції:

I. Вискажуємо рускому клубови парламентарному
повне признане за его дотеперішні заходи в справі
реформи виборчої, а з'особна голові сего клубу Вп.
Юліянови Романчукові.

II. Стоймо за загальним, рівним, безпосередним і
тайним правом виборчим, без ніяких обмежань, як з
огляду на стан посіданя так на культурну або подат-
кову силу.

III. Фактичного стану посіданя а радше стану
панованя шляхотско-польських верховодів, витвореного
дотеперішню несправедливою ординацією виборчою
та непризним і протизаконним поступованем австрій-
ської адміністрації в Галичині супротив Русинів, не
можемо признати правним станом політичним, але на
жал безправним станом, суперечним з основами кон-
ституції і всякого права та справедливости.

IV. Вже первісний правительственный проект
виборчої реформи був що-до числа мандатів, призна-
чених рускому народови, очевидною для него кривдою
та виявляв в дивовижній констукції виборчих округів
східної Галичини намірену зду волю его творців
против нас; а тепер форсовані польским колом зміни
на виключну користь польського елементу є прямою
провокацією руского народу.

З'особна, відношене минимих 28 руских мандатів
посольських до 74 польських мандатів посольських є для
Русинів значно гірше від несправедливого предложеня
бар. Іавча з 27 рускими мандатами посольськими су-
против 61 польських мандатів посольських, а навіть від
дотеперішного законного відношеня 22 руских ман-
датів до 56 польських. Отсе відношене показує ся в
дійности що більше некорисне для Русинів, коли зваж-
ити ся, що наслідком подвійних округів виборчих з
пропорціональним голосованем, виїмково лиш для Га-

личини пропонованих, Русини можуть при теперішній
адміністраційній системі здобути фактично лише кіль-
канадять мандатів посольських з загального числа 102
мандатів. Проте жадаємо усунення пропорціональної си-
стемі виборів і признаня рускому народови в Гали-
чині 42 пр. усіх галицьких мандатів, які нам нале-
жать ся уже на підставі теперішньої тенденційної
статистики.

V. Так само проєктована правительством тех-
нічна виборів видає акт виборчий без всякої контролю
виборців в руки неприхильної нам адміністрації краю;
проте жадаємо повного забезпеченя легальности ви-
борів і утвореня особного трибуналу виборчого.

VI. Протестуємо рішучо против жаданого пол-
ским колом розширення автономії, а натомість стоймо
непохитно при жаданю автономії народів.

VII. Против наміреного покривджєня руский
нарід привезений ужити найостріїших і найдалше
ідучих средств самооборони, а рускі послы парламе-
тарні повинні поборювати сей замах всіма силами,
евентуально найостріїшою формою протесту, та хоч
би навіть зложенем мандатів зазначити, що Русини
не визнають такої реформи виборчої.

VIII. На случай відкинення оправданних і конеч-
них жадань руского клубу парламентарного що-до
зміни проекту реформи виборчої в справедливим інте-
ресі Русинів, стане політичне існуванє руского на-
роду в Галичині прямо неможливе, що довести може
до поважних заворушень і переворотів суспільно-
політичних, за що спаде одвічальність на рішачі
чинники держави.

Збори мужів довіри московської партії ухва-
лили слідуєчі резолюції:

I. Руский нарід в Австрії гнетуть безмілосердно
Поляки, а австрійське правительство не дбає про нього.
Австрійське правительство віддало Русинів на поталу
Полякам в заплату за їх услуги правительству. В
виду такого положеня, видасть руский нарід в заве-
деню загального і рівного права голосованя в законо-
датні тіла передовсім до парламенту задаток урівно-
правненя руского народу з иньшими народами Ав-
стрії і культурного і економічного підвигненя...

II. Правительственный проект виборчої реформи
не може вдоволити руского народу. Він роблений ви-
ключно на користь Поляків. Через заведенє пропор-
ціональної системи і нерівних виборчих округів —

Перш всего насувають ся нам на думку два пи-
тання. Перше, якою дорогою дістають ся мікроор-
ганізми до нутра людського тіла, і друге, де звичайно
знаходять ся ті животики, нійм же дістануть ся до
нашого тіла?

Як ми вже з початку зазначили, то ті мікроор-
ганізми — або одним словом зародки — знаходять ся
в великій числі в тілі слабих людей і звірат. З нутра
тих тіл виходять вони на верх будьто враз з виділи-
ними організму (урина, кал, слина) будьто враз з про-
дуктами хвороби (материзоване пухлики, ран). При тій
нагоді можуть зародки безпосередно через
дотик перенести ся на тіло другого чоловіка, або
посередно при помочи різних річий або звірат.

До тих річий, які становлять — можна сказати —
посередню дорогу між заразою а чоловіком, належить
в першій мірі біле, убране, знаряди домашні — як
постіль, тарелі, ложки і т. н. то знов знаряди лікарські
(інструменти, бандажі), страви а вікниці і повітре.

Тепер же відповідно до того, якою дорогою —
чи посередно чи безпосередно — перенесли ся зародки
на тіло здорового чоловіка, різною є дорога, якою
вони дістають ся в нутр тогож тіла.

Загально беручи, то зародки хвороб можуть ді-
стати ся внутр тіла будьто через шкіру, будьто
через сльозові болони. Такими болонами висте-
лені є наші органи відлиху (легкі) і травленя (цілий
протид покармовий), і тому шкіра і сльозові болони
є тою першою брамою, через яку хворобливі за-
родки входять внутр нашого тіла.

Не треба однак зараз собі представляти, що
з тою хвилю, коли зародки дістануть ся на верх на-
шої шкіри або сльозової болони, вони зараз і внутр
організму без перепон входять. Тут іменно починаєсь
діяльність тих средств, що стоять на сторожі здоро-
вля організму і яких задача полягає на тім, щоби нічо
чужого, а тим більше неприятели не пустити в нутро
організму. Такою першою загорою, бар'єрою для чужих
тіл є відповідна будова тих тканин (шкіри і болон).
Шкіра людська — як відомо — складаєсь з кількох
верств клітин. Верхні клітини визначають ся тим, що
дуже щільно пристають одні до других, так що жадне

тіло, навіть найдрібніше не може знайти собі дорогу
до нутра тканини. Крім того верхні стіни тих клітин
є розмірно дуже грубі і зроговатілі і через те від-
чорні на всякі хемічні процеси розкладу. Правда, бо-
лони не відзначають ся ні великою грубостю, ні спій-
ністю клітин, як пр. болони легких, але за те верхні
ей клітини одержали иньшу охоронну зброю, в
деяких случаях навіть небезпечну для самих за-
родків. Іменно клітини тих болон покриті є на виї
дрібними волосками (рисиами), що без порестанку дуже
скорим темпом порушують ся і в наслідок того руху
і его напрямку всі чужі тіла, які дістануть ся на верх
такої болони, не можуть довго на ній задержати ся,
бо зараз бувають з zagrożеного місця витранспорто-
вані. Бачимо отже, що сльозові болони прямо змагають
з своєю поверхні всякі чужі тіла, а між ними розуміє
ся і зародки хвороб.

Другим средством охорони сльозових болон перед
мікроорганізмами є слинна материя, яку виділюють ті
болони (слюз — і звідси назва тих болон). Слині сей
ділає на мікроорганізми в двоякий спосіб; механічно,
т. з. змиває з поверхні болони всякі чужі тіла, то
знов хемічно там, що нищить, себто забиває всякі
зародки. Сею послідною, а важною для здоровля оди-
ниці власністю відзначає ся особливо слина, що его
виділює болона жолудка, се так званий квас жолуд-
ковий.

В виду отже того, що наша шкіра а далі і ор-
гани травленя і відлиху є тими першими ворітьми,
скрізь які можуть дістати ся в нутр нашого тіла
всякі заразливі мікроорганізми, мусимо уважати, що,
так спеціальна будова верхніх верств шкіри, як і по-
крите сльозових болон урясненями клітинами і виді-
люванє болоною жолудка забійного для мікрооргані-
змів слину є першими охоронними сред-
ствами організму проти заразливим хворобам.

Денні досвіді учать однак нас, що мимо тих
охоронних средств, все таки стрічаємо і то не рідко,
випадки зараженя.

одержать Поляки на половину числа населения в краю — $\frac{2}{3}$ числа посольских мандатів. Таке поведене переконало рішучо руский нарід, що австрійське правительство навіть в епохальний час перебудови держави не має ані рішучості ані бажання, не то щоби поправити кривди, систематично заподіявані рускому народови ціле століття, але навіть не хоче зглядом руского народу вступити на дорогу рівноправності і справедливості. Послїдні торги між правительством а колом польським йдуть до дальшого помноження числа польських мандатів на кошт руских і навіть до виділення Галичини. В виду того ясно, що правительством помагає Полякам цілковито закріпостити руский нарід і зробити всякий економічний і культурний поступ руского народу неможливим. Збір мужів довіря (московської) партії, із цілого краю з жалем констатує крайню огричене і обурене руского народу у всіх верствах і партіях з приводу такого поступованя правительства і Поляків, звизає руских послів до парламенту звернути увагу правительства і парламенту на дійсний настрій руского народу і всіма средствами старати ся відвернути катастрофу, грозячу не лиш одному рускому народови. Колиб сї заходи остали без успіху, збір мужів довіря звизає руских послів відказати ся від всякої дальшої участі в дії виборчої реформи, обчисленої на закріпощене руского народа в Австрії, запротестувати перед лицем Європи проти видачі руского народу правительством на поталу Полякам на його рідній землі, зложити мандати до парламенту і зложити відвічальність за всі події, що настануть, на правительство і Поляків і повідомити руский нарід про зготовану йому судьбу.

Мужі довіря народного стороництва групи Барвіньського, згуртованого у політичній Товаристві „Руска Громада“ у Львові, зібрані дня 25. мая с. р. на довірочних зборах в справі виборчої реформи ухвалили отсі резолюції:

I. Стоймо всі за загальним, рівним, безпосереднім і тайним правом виборчим.

II. Сам первісний проект правительственной виборчої реформи не має сих чотирох прикмет, не відповідає зовсім правним потребам руского народу особливо в Галичині, як що до числа руских мандатів так і що до конструкції округів виборчих і забезпечення вільності і правности виборів і покривджує руский нарід в разячий спосіб супротив всіх інших народів Австрії. А вже форсовані польським колом зміни в цілковиту користь вже й перше без порівняння дучше ситуюваного польского елемента а в дальшу некористь Русинів, сьуть прямою провокацією і обидою руского народа і простим фальшованем образу галицкого краю.

III. Против такої зневаги руский нарід приволовий ужити всіх способів оборони а рускі парламентарні повинні поборювати сей замах всіма силами і евентуально найострішшою формою протесту зазначити, що Русини не узнають такої виборчої реформи.

Конфлікт в російській Думі.

Від перших днів засіданя російської Думи конфлікт між нею а російським царським правительством, висів у повітря. Уже при вручанню адреси до царя, зладженої Думою у відповідь на тронову промову, мало що не прийшло до острого конфлікту і лиш незвичайний такт Думи відсунав його на „красний час“. Тепер сей конфлікт наступив, а причиною його крайню звизаюча відповідь на адресу Думи. Перебіг суботнього засіданя, на котрім як раз мав місце початок сього конфлікту, слїдує описати: Суботнїшнє засіданє Думи розпочало ся о год. 2:30 по полудни. На міністерських лавах засїли всі міністри, крім міністра війни і маринарки; в лїжби явив ся вел. князь Михайло Миколаєвич і багато динькозів. Президент Думи Муромцев уділив голос президентови міністрів Горемікінові, а сей відчитав декларацію правительства, як відповідь на адресу:

„Правительство, котре за основу своєї діяльности поставило собі держати ся строго законів, переглянувши поручену йому царем адресу Думи, заявляє повну готовість підписати Думи вповні при порушеннях нею в адресі справах, о скілько они не переступають границь, признаних єї законодавчому починю. Правительство буде вповні піддержувати Думу при зміні права виборчого, хоч думає, що не треба сейчас жадати тої зміни, бо Дума, котра лише що розпочала свою діяльність, не могла ще ясно представити собі потребу тої зміни.

„Особливо увагу звертає рада міністрів на заспокоєне потреб сїльського населеня, що годї довше відволікати, та на рівноуправленє селян з иньшими класами, на заспокоєне класи робітничої і виготовленє законів о народнім шкільництві, на втигненє богатих клас до обовязку оплачуваня податків, на реорганізацію провінціональних управ та на самоуправу при увазглядню питомості поодиноких територій. Не меншу вагу привязує правительство до порушення Думою закона о особистій ненарушимості, о свободі віроісповідань, преси, зборів і слова, але рівночасно вважає за потрібне заосмотрити адміністрацію успішними средствами, щоби можна було недопустити до надуживаня наданих свобод і ділати против того.

„Що до справи аграрної а іменно розділу посїдлостей апанажових, кабінетових, монастирських і цер-

ковних, примусового вивласненя земскої власности, до чого мусить належати також селяньська приватна власність земска, то рада міністрів уважає за свій обовязок зазначити, що не можна відбирати одному права власности, щоби его признати другому. Непоплашованє права приватної власности земскої означало би взагалі перечити право приватної власности. Ненарушимість власности приватної творить на цілім сьвітї у всіх стадіях горожанського розвитку основу народного добробиту. Справа аграрна може без сумніву бути успішно залагодженою при ужитю средств, сточячих правительству до розпорядимости без підкопуваня сили вітчизни.

„Дальше жаданє, яке піднесла Дума, відноситься до одвічальности міністрів перед Думою і знесеня Ради державної. Рада міністрів не може займати сїми предложенями, бо они стремлять до радикальної зміни основних законів, котрі не належать до компетенції Думи. Наконєць що до заходів около скріпленя справедливості і правних відносин в армії і флотї, заявляє правительство, що у війську ті основи сьуть непохитні і що теперішня печальність достойного вождя стремить до поправленя матеріальної долї армії та позисканя средств для здійсненя тої цілі.

„Переходячи до справи усунєня самової урядників, рада міністрів мусить зазначити, що ті справи належать вповні до круга адміністрації державної, що до котрих Дума має лиш право інтерпелюваня. Крім того заведене строго законних відносин є предметом спеціальних нарад кабінету. Рада міністрів признає, що виняткові закони не в силї в надзвичайних случаях забезпечити мир і порядок і длятого мусить заняти ся виготовленєм дуже основних заряджень. Коли в многих сторонах держави треба було завести виняткові закони, то причиною того були безнастанні убійства і насильства. В почуваню своєї одвічальности перед краєм заявляє правительство, що доки не будуть видані нові закони, даючі достаточні средства, щоби можна занюбіти незаконностям, доти правительство буде старати ся удержати спокій і порядок при помочи дотеперішних средств законних.

„Переходячи до справи амнестії, мусить правительство зазначити, що помилуванє осіб, засуджених судами, без вглядю на рід провини є прерогативою монарха. Рада міністрів думає, що не причинило би ся то в нічїм до добра сусьвітності і держави, коли би непокої тревали й дальше а помилувано особи, котрі брали участь в насильствах і убійствах. Що до людей, позбавлених свободи в дорозі адміністративній, виїшло вже зарядженє, щоби тоті особи, котрі не загрожують публічній безпечности, випущено на волю.

„Независимо від справ, порушених в адресї, уважає рада міністрів за потрібне предложити начерк своїх проектів на поли законодавства.

„Добробит в Росії є неможливий, доки не буде забезпечений успіх рїлїництва. Справа селяньська показує ся тепер найважачішою а рада міністрів признає konieczність залагодженя єї з особливою печальністю. Станове відокремленє селяньства по втигненю его до законодавчої діяльности в справах правного порядку зробить місце зрівняню з иньшими станами. Також всі обмеженя права власности мусять відняти. Поправу долї хайборів треба перевести при помочи селяньского банку рїлїничого.

„Правительство признає, що потреба віднесеня духовного і морального уровня має є дуже некуча і длятого лагодить для Думи проект в справі загальної просьвіти народної. Крім того предложить правительство Думі проект в справі шкільництва середнього і висшого. О згаданях царем реформах не можна думати, доки не настане в краю законний і правний стан. Рада міністрів ставить по переду утановленє місцевих судів на основах, котріб робили процеси простїйшими. Рада міністрів предложить Думі також проект закона в справі одвічальности осіб урядових. Всї ті проекти відповідають поглядом, що сьвідомість ненарушимости законів серед населеня може лиш тоді укріпити ся, коли нарід побачить, що також зі сторони властей урядових не можливе є нарушенє законів. Президент міністрів зановів проект законів о податках доходових і від снадцїи та в справі приписів паспортних і закінчив словами:

„Правительство переконане глубоко, що сила держави на внї і внутр основує ся на законній, але сьильній діяльности власти виконуючої. Такою діяльністю думає правительство непохитно руководити ся, сьвідомє своєї одвічальности перед троном і краєм. Рада міністрів переконана, що Дума, сьвідома, що марний розвиток держави є зависимий від розважної гармонії свободи і порядку, буде спільними трудами у всіх верствах населеня ширити то, що так потрібне для усокоєня краю.“

Відчитанє сєї декларації Горемікіном тревало 17 минут. Палата вислухала его в глибокій мовчаню. Коли Горемікин скінчив, в палатї підїсе ся великий гамір і серед него почала ся дискусія над декларацією правительства, до якої перший жадавав слова пос. Набоков. Він заявив, що відповідь на адресу розчарувала всіх, бо передовсім амнестією залагодила она абсолютно відмовно. Ся декларація є визнанєм краю, який став червоный не від революції, а з причини половачних концесій правительства (чужїі описки). В тім самім дусї та в ще більше подратованім тонї промовляв пос. Родічев, підносячи, що правительство континує політику насильства і безправства і тому кабінет мусить зробити місце новому, бо не признає засади, що рішенє правних квестий належить до на-

рода, а не до виконуючої власти. Пос. Алядін і Анїкін захопили палату своїми горячими промовами, а вкінци пос. Какошкин в річевій промові осудив в найострішній спосіб заяву правительства.

О год. пів до 5 ої перервано засіданє на півтора години, а коли по отворєню парад бесїдкии знов стали виступати против правительства і его декларації, забрав слово міністер справедливости для оборони становища правительства, яке хотїи признає недостатни і похибки в існуючїм законодавствї, то всеж таки мусить его піддержувати ся доти, доки разом з Думою не випащє нових законів. Палата вислухала мовчки сєї промови а відтак вела дальше дискусію з неумолимою критикою правительства; винци ухвалила повстанєм з місць всіма голосами, проти сїмох, дневний порядок, з жаданєм безпоровочного усунєня теперішнього кабінету і заступленя его кабінетом, зложеним з мужів довіря більшости Думи.

Засіданє замкнено перед год. 8-ою вечером; сїлїдучє засіданє в понедїлок о год. 2-їй по полудни.

ПИСЬМА З КРАЮ.

Владина в Ошихлібах.

На день 23. с. м. надїяли ся Ошихліби владки. Уже 20. с. м. о. Василь Велигорекій, син місцевого протоєрея о. Александра з дїдичєм укладали програму прийняті і вимїрювали на дорозі пляні триумфальної брами. В понедїлок працювало вже кількох людей під проводом о. Василька, (так тут з нестоїць називають прихильника о. Василь Велигорекого), над уладженєм славної брами. Тимчасом сьвідомі господарі з неодоїї партії зїїшли ся в кімнатї каси, винувинили і понїдписували 60-ма підписами петицію.

Довїдавши ся об тім о. Василько — скликав радних громадських до канцелярії і таку втяв до них промову: „Панове радні! Є тут такі, котрі хотїть, щоби у нас був панотець без бороди! В таким разї треба би було у нас будувати двї церкви, а хто сего хоче? Котрий з вас противить ся сему, нехай ся підніме!“ Пани ашуси, вчувши таке, та перепудивши ся попа без бороди як чорта, сейчас з посьпїхом понїдписували ся всі, крім одного сьвідомого Н. Мар. Жадний з них не мав на стїлїки застановленя і відваги, жахадати від о. Вас. Велигорекого прочитаня того, на що підписав ся.

Дивувати ся треба, як они сїлїпо вірять в все те, що панотець говорить і робить. Здаєсь і засуд на власне жите понїдписували би!

Щож, коли і посвячувана особа, заступник Христа, не вагає ся говорити такі бесїди, так винкрєтувати несьвідомість людей на їх шкоду. Се також наслідки посїдних виборів громадських, в котрих при помочи таких прихильників народу виїшло межі всіма радними лише трех сьвідомих з народної партії, а та решта, то сїлїі орудия панотця. Справді трудна задача, яким би чином отворити тїм сїлїцям незрячі очі!

В середу дня 23. с. м. вже о год. 4-їй з пол. виїхала двірськими кінями бандерня, зложена з самих панських поїнак-форналів і кількох з партії хрунів. З Січовиків ні оден не взяв участі! Гарний був образ тих їздців з утомленими лицями від тяжкої праці, і коний, взятих від борін.

Кождий з них мав в руці фану потрійної краски — волоскої. Так само на брамі видно було фани австрійскї і волоскі, а рускої ні одної!

Я интав працюючих при устроєню брами, длі чого нема ані одної рускої фани, ті відповіли: „Ми то робим, що нам кажуть!“ А позаяк тим розпоряджав головою о. Вас. Велигорекій, отже після него в Ошихлібах самі Волохи, а за Русинами слїди затерли ся. О год. 6-їй всі депутати і недепутати були готові витати владку; але народу загально було дуже мало. На таке велике село зїбрало ся коло брами не більше, як двїста, ще й між тїма була половина сторонських. Зблизжає ся година сема, на котру був заповіджений приїзд, далї осыма і девята, нарід розходить ся, а владки як нема, так нема!

З гори задуїдали анісї фіри!.. Всї заметушились, представителї громади до козачів і солд, котрі були вже прилагоджені на столї, а ось диво! Хтось собі зажартував і украв сїль.

Порозбїгали ся в всі бони по сїль, але вже за пізно, фіри вже от-от! І знов сьміх, бо не показав ся неожиданий гість, але двї фіри повні жидів! Аж лекше дихнулось: приятелям, камїнь спав з грудий, бо був ще час постарати другу тону солд.

Доперва чверть на десяту дала ся чути трубка і захрипїлє „Славно!“ Не було сумніву, що владка їде. На самий перед побігли жиди витати, та зиним добігли, розірвав ся їх бальдахім і розлетїв ся вже у самої цілі. Друге нещастє!

Дальше витали промовою, удоженою о. Василем Велигореким, два хруні, бож грїшників не можна до так великого діла допустити, і оба говорили за неподільністю архидієцезії.

По тих „нарадах“ удав ся владка на пару хвилї до церкви, а описла до дїдича п. Богдановича на вечерю і нічліг. Другої дини відїправдав владка в церкві службу Богу, був у школі, а пообїдавши описла знов у дїдича, о годинї пів до четвертої виїхав, супроводжуваний тожж самою бандерією, лише значно зменьшеною, до Дубівця.

Петиції в справі подїлу архидієцезії, доповнені

списом подвигов місцевого пароха о. Алекс. Велигорського, передали Николай Мариневич і Парастей Гордійчук в товаристві ще дванадцятих свідомих господарів з народної партії і в присутності ділчача. О. протоєрей, узрівши таких бунтівників, що посьміли ще при дідичу вступити поза поріг його хати, а догадуючись, о що ходять, шез сейчас з кімнати, як камфора. Дав тим доказ, що не почувся ся до гріхів і не потребує ставати перед суд. Владика вислухав всіх виводів депутату, і не тільки, що не нехтував їх слів і жалоби, але ще позалисував собі всі грішки панотчика, котрих не було в петиції!

Згадати ще мушу, що о. Вас. Велигорському також щось не щастило, бо до всіх клопотів прийшли ще чотирма фірами Січовики з Валяви пожалувались на него перед владикою за те, що не хотів відірвати їм найменшої служби Божої тому, що поприходили до церкви в лентях. Владика мав чемненько ушмнути панотчика, щоби на такі річі не зважав і не дразнив тим чиню людей.

Як бачите владика став нагло дуже уважливим до кривд людей, та вартало його свитати, чому се так пізно стало ся. Однак ся облудлива доброчість не спинить руский нарід в прямуваню до поділу архидієцезій, хайба що скропити ся на панотчиках, котрих тепер владика ганьбить за грішки, в котрих він поносить також добру часть вини.

І. Г.—ний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. мая 1906.

Заява буковинських Русинів. Представителі буковинських Русинів зложили на посліднім з'їзді руских мужів довіра у Львові слідууючу заяву: 1. Буковинські Русини в цілости одобряють дотеперішні заходи руского парламентарного клубу в справі виборчої реформи, та висказують ему повне признане. 2. Всі заходи галицьких Русинів, щоби некорисливий для Русинів проект виборчої реформи змінити на їх користь, буковинські Русини будуть піднімати та з кожним актом галицької Руси в сій справі будуть союдаризувати ся.

Репта в Южинці був у вівторок вечером. Проти него ніхто не вийав на людських конях, тільки наш посесор (Жид) дав кілька коний і вийшли его слуги; додати ще до сего треба, що шишківський дяк В. Симуляк злучив шишківську бандерю до южинецької, котру вислав також посесор (Жид). Коли прийшов митрополит в село, то вбивали ся даскали, щоби кричати славно, та ніхто не кричав з людей, лиш один одноголосно сказав „многая літа“. Коли митрополит виходив вже з церкви, вручила ему мужицка депутация петицію. Господар Іван Сіріньський, подаючи єї митрополитови, сказав: „Домагаємо ся сего, чого жадала руска депутация у Відні“. А Іван Семерга віддав відпис петиції старості для передачі президентови враю в Чернівцях. В петиції були чотири печатки: громади і усіх южинецьких товариств та сила підписів, між котрими находять ся всі радні громадські та епітропи церковні. Ще мушу замітити, що даскал Рахмістрюк, котрий вбравши ся в стихар, ходить з митрополитом по селах сьївати, не брав участі в сьїві, лиш ганьбив наших елітропів і депутатів, що передали петицію, словами: дурні, на що ви підписались ся на унію, хочете мати голеких панотців? А ви знаєте, хто я є? — Люди відповіли: „Таже ви, Рахмістрюк, родом з Веренчанки“. (Може агітувати в стихаря даскал?)

До вистави в Букарешті. Коли наспіла вістка, що для Буковини з нагоди вистави в Букарешті не знесено пашпортного примусу, взяло ся „Товариство для зносин з загралицею на Буковині“ енергично до діла, щоб сю спеціальну для Буковини „прихильну“ постанову усунути. І так товариство звернуло ся в тій справі до президентів міністрів кн. Гогенцоллерне, до австро-угорського посольства в Букарешті, до центральної конференції краєвих товариств для зносин з загралицею у Відні, і до посла Н. Василька. У відповідь на ті заходи дістав голова товариства для зносин з загралицею на Буковині, радник двору Ульман слідууючі телеграми: Відень. На підставі донесення г-р. Вльома уділило румунське правительство в переїзді через граничну місцевість Бурдужени звільнене від пашпортного примусу. Від центральної конференції краєвих товариств для зносин з загралицею: Відень. В насайдон інтервенції послів і центральної конференції краєвих товариств для зносин з загралицею знесло австрійське правительство на лінії Ідзани-Бурдужени пашпортний примус.

Збори товариства „Просьвіта“ в Наменці подільськім. Дня 8. мая відбули ся перші публичні збори т-ва, а радше фактичне відкриття товариства. Відповідно до уставу перші збори складали ся із членів-основателів, що підписали статут т-ва при поданю його до рішення адміністрації, і що стали дійсними членами т-ва без вибору. Таким чиню в члені т-ва увійшло: 17 членів-основателів, 58 дійсних, ново-принятих членів і 15 членів спомогаючих, разом 90 членів. Після прийнятих членів, збори заняли ся обговоренням найближчих задач т-ва і практичного сторонного їх здійсненя. Ухвалено поручити виділові товариства винаймати 2—3 кімнати в місті на локаль т-ва, для поміщення там читальні, бібліотеки і канцелярії това-

риства, а також урядити в середині міста кіоск для продажу часописів, журналів і книжок, як також урядити місце на базарі для продажу народних творів. Відтак вибрано 8 членів виділу і 4 заступників, з членів ревізійної комісії і двох їх заступників. До виділу увійшли: Стиранкевич, Солуха, Іваницький, Трублевич, Левицький, Когут, Сидинський і Саченко. До комісії ревізійної вибрано: Гербановського, Левицького і Приходька. Відповідно до статуту товариства, вибрані члени виділу мають вибрати з поміж себе голову, заступника голови, скарбника і писаря.

Із пожежної хроніки. Дня 22. с. м. вибух огонь на двірській обшарі Рудка-Баби у посесора Каєтана Якубовича. Огонь заняв ся в стайні, пошитій соломою, а звідти заняла ся стодола із господарськими приладами. Шкода, яка була лиш в часті обезпечена, виносить 13.000 К. Причина огню не відома.

Амори синів Марса. Один черн. офіцер став нараз героєм події, що в Чернівцях належить до явних рідкостей. За те тим більшу славу здобув собі Марсєв син. Подія така: Щасливий син Марса познакомив ся недавно із дівчиною, що не числила ще 14 літ і закрутив єї голову. Молоде дівча було на стільки наївне, що дало себе затягнути до офіцерського помешканя. Тут галицький офіцер вчистував дівчину вином... ну і поступав в так коректний і бездоганний спосіб, що батько знасидуваної дівчини мусів внести скаргу до дирекції поліції. По переведенні слідстві віддала поліція дотичні акти військовій команді. Такі то героїські подвиги переживають славі сини Марса. І говорять, що вони в часі мира безідеї!

Ювілей. Світник двору і скарбовий прокуратор др. Евген Зубрицький обходив в понеділок 10-літню річницю своєї діяльності як управитель черновецької скарбової прокуратури. З нагоди ювілею зложив персонал скарбової прокуратури ювілятові сердечні желаня.

Смерть від грому. Дня 21. с. м. окол. 2 год. по пол. убив грім драчницького господаря Сіміона Курчака, сина Леонтьєвого на полі коло села Остри. Рівночасно поразив грім і його сина, але сей швидко прийшов до себе.

Оповістки, іменованя і т. п.

Звичайні загальні збори товариства „Рускої православної шляхти“ на Буковині відбудуть ся дня 4. червня 1906 р. (в зелений понеділок) о 2-ій год. по полудни в сали „Народного Дому“ в Чернівцях. Порядок денний такий: 1. Перечитане і справджене протоколу з попередних загальних зборів; 2. Справоздане а) загальне, б) касове; 3. Справа зміни статутів; 4. Справа кунна дому на бурсу дівочу; 5. Вибір нового виділу; 6. Вільні внесеня і запитаня. Позаяк на порядку деннім стоять так важкі справи, то просимо кінче прийти. — За відд. тов. „Рускої православної шляхти“ *Николай Влад де Вердеш*, голова. *Пантелеймон Клим*, секретар.

Товариство „Рускої прав. шляхти на Буковині“ розписує сим конкурс на місце надзирателки в бурі тогож товариства. Ближні інформації подає на жадане голова або секретар товариства. — *Заряд бурси.*

Велику прогулку на Горечій з забавою і танцями уряджують 10. червня наші академічні товариства „Січ“ і „Союз“. До сєї прогулки робить ся значні приготуваня, то-ж надіємо ся, що забава випаде незвичайно красно. Ближні інформації принесе програма і запрошеня. — За „Січ“: *Я. Голова*, голова. За „Союз“: *В. Бриндзан*, голова.

З пошти. В поштовім і телеграфічнім уряді Сторожинець заведе ся від 1. червня 1906 р. для телеграфічного і телефонічного урядованя в будний день повний, в неділю неповний час урядованя. То значить від 1. червня до 30. вересня у всі дни крім неділі від 6 год. 15 м. рано після середно-європейського часу (7 год. 23 м. час місцевий), в прочих місяцях від 7 год. 15 м. рано після середно-європейського часу (8 год. 23 м. місцевий час) до 8 год. 15 м. вечером середно-європейський час (9 год. місцевий час). В неділю служба розпочинає ся через цілий рік о 7 год. 45 мін., а триває до 10 год. 45 мін. перед полуднем після середно-європ. часу (8 год. 30 мін. до 11 год. 30 мін. місцевий час). По полудни від 2 год. 15 мін. до 3 год. 15 мін. середно-європейський час (3—4 год. місцевий час).

Українські катедри. Рада харківського університету вже одержала петицію чернігівських Українців та Українок про те, щоб в університетах на Україні заведено катедри української мови, літератури, історії, етнографії і звичаєвого права і щоб лекції на тих катедрах читано українською мовою. Сю петицію підписано на працьованому вечері, яким чернігівські Українці вшанували посла в державну думу І. Л. Шрага. Він теж підписав петицію.

Із штуки і літератури.

Селянський театр в Чернівцях відіграє в зелений понеділок дня 4. червня с. р. в сали „Народного Дому“ дуже веселу двоактівку Бороковського із сьївами „Як жінок чоловіків морочуть“ а накінце діяльог драматичний в 1 акті Шимановського в перекладі Т. Гембічного „На улиці“. Ціна місць враз з податком від карт: крісло в першій ряді 2 К. 20 сот., в дальших рядах 1 К. 10 сот., партер 55 сот. Початок точно о 8-ій вечером.

Світ літер.-наукова часопис ч. 7. (Ред. Львів Кльоновича ч. 8. дв. 6) містить: 1. В. Пачовський: Мій кровавий сьміх (д. 6.); 2. В. Ленкий: Добрі Дови у відповідь (вірш); 3. М. Яцків: Кедрина буде рости... (Конєць); 4. О. Кобилянська: Ньюба (д. 6.); 5. В. Пачовський: ** (вірш); 6. Г. Фосколько: Останні листя Якова Ортиса (д. 6.); 7. Ю. Лугович: Із перших проб (вірш); 8. Срдзан Туціч: Людська трагедія (з хорватського); 9. С. Людкевич: Відроджене бандури; 10. О. Луцький: Спомин (вірш); 11. і Хмарин: Г. Байрон — Чайд Герольдова мандрівка в перекладі П. Кудіша (рецензия); 12. Переписка редакцій.

Б. Гринченко. На безпросвітном пути. Об української школі. Київ 1906 г. Ц. 25 Н. — Огся книжка шановного автора говорить про дуже некуче тепер на закордонній Україні питане — про потребу національної школи. Шан. автор, опираючись на власнім досвіді і множенстві прикладів, зібраних із історії народної школи на Україні, як також на висказах знаменитих західно-європейських педагогів, бачить konieczність для духового розвою української нації, заведеня української мови в народних школах як також відповіданя для українських дітей арозумілих підручників. (До тепер шкільні підручники, беручи багато тем з московського життя, представляли для українських дітей, що вирости серед відмінних від корінно московських обставин, багато незрозумілого.)

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Байка про сонце, хлопця і русалку.

(Георг Бамбергер).

Жив раз на божому світі хлопець, що понад все любив сонце. Его очі виспали сонішні проміня, які втискали ся в саме серце, так що в нїм запанувала велика світлість і ясність. — Весело і сьміло пішов хлопець в світ, а коли на своїй дорозі стрів яку людину, а в єї серці була темна ніч, тоді щедро давав їй частину свого сонішного блеску. І в сєй спосіб мож було означити его дорозу, бо куда лише він ходив, всюда сьміяло ся золоте сонце. — Та одного дня зустрів він чудово гарну молоду русалку, що задрібно гляділа на его щасте.

— Даруй мені своє серце — сказала дівчина — а я дам тобі за те мою любов і всі мої золоті скарби, які світліше блищать чим сонце в серці твоєму.

Хлопець дав ся звести і пристав на се; — та нараз в серці его настала темна ніч, а по тім прийшли ще і злі люди і забрали від него золоті скарби.

— Віддай мені назад мое сонішне світло — благав він гарну русалку, але ся і не слухала его, лише глумливо висьміяла і погнала геть. — І знов пішов хлопець в далекій та широкій світ і так довго плакав, поки сліз стало, так, що колись ясні его очі помрачили ся і змутьїли. І вже не міг більше дивити ся на сонце, але тому, що его так дуже любив, взяв хлопець гарне шкло і дивив ся крізь него на небо, як перше. — Та ах, золоті проміня сонця, що доходили до его серця, перемінювали ся тепер в чорні тіни, і ніч і темнота більшала в нїм. Зломаний на душі і тілі повалив ся хлопець на землю наче мертвий.

— О сонце! — сонце! возьми мене до себе, піднеси мене в свої світліяні висоти — так молив він сонце послідними своїми силами днями і ночами — і диви, одного чудового мавого ранку полетіла душа его з радісним окликом на сонце...

Огсе і мала байка про хлопця, що не міг жити без сонця.

Переклав І. Г.

Телеграми „Буковини“.

Дня 29. мая 1906.

Відень. В поодиноких вчерашніх вечерніх часописях містять ся в ріжних верзиях вість, що цїсар хотів надіслати г-р. Шенборна місєню утвореня кабінету, однак сей не хотів єї прийняти. Вістка ся зовсім неправдива.

Відень (Fremdenblatt) доносить, що цїсар прийняв димісію кабінету кн. Гогенцоллерне, однак надіслав його місєню провадити дальше справи держави аж до укінченя кризи. — З причини вчерашнього повіомленя президента, що нинішнє засідане палати послів не відбудеть ся, зібрало ся нині о 11. год. перед полуднем окол. 75 послів з ріжних партій і по довгий нараді під президією посла Праде, запротестували проти незаконного відкаланя нинішнього засіданя палати послів. — Посол Праде висказав серед загальних оплесків свій жал з причини уступленя кн. Гогенцоллерне, на котрого покладано такі надії, і що перший відважив ся спротивити угорським жаданям. Збори постановили вислати президента посла Праде і трех секретарів зборів до президії палати послів, щоби вони зробили уважним президента на протизаконне поступоване правительства дотично відчореня засіданя. Депутация має надто жадати, щоби нині або завтра о 11. год. перед полуднем відбуту засідане палати послів. На тім засідане замкнено.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (ага. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламаций неопечатані візьмі від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.
В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

По митрополичій візитації.

Митрополит Рента закінчив свій похід по руських селах німчанського повіту. Той похід подібний до трагікомедії в величезному стилі. Герой акції гадав заскочити руський нарід, думав, що нарід впаде плячком а він буде триюмувати. Та не так стало ся, як бажало ся. По відіграній акції, куртина запала а тепер час акторам і публіці застановити ся над вдалою або невдалою трагікомедією.

Якої думки підприємці закінченої трагікомедії що до влади своєї акції, не наша річ судити, нам представляє ся вона ось як.

В кождім селі витано митрополиту як звичайно бандерями, дзвонами, процесями і хлібом—солью. Не глигнувши поза куліси сцени, необнакомленому здавало ся все благополучно. Тимчасом за кулісами діяло ся от що. Аранжерами бандерий були єдино дідичі, звісно церкві наші чужі, звичайно навіть ворожі люди. Вони доставляли коний, а до коний ставили свою службу, бо нарід майже в кождім селі не хотів брати участі, так, що місцями треба було платити іздій на конях! Було і таке, що ледви найшли ся люди в силі до дзвонів і до хоругв в процесії. Коротко, о належитім ентузіазмі і охоті народу при повитанні і пращанню свого митрополита не було й бесіди. Єдині дідичі і Жиди витали митрополиту „широ“ як „свого“ достойника.

Чи митрополит в силі був видіти, що за кулісами діялось або чи аранжери цілої акції, що все виділи і докладно знають, який дійсний стан річи, отворять митрополитові очі — ми сумніваєм ся. Але митрополит Рента міг би з вишого факту сего пам'ятного походу добачити, як річ має ся, коли би Преосвященний хотів взагалі правду знати і бачити: Майже в кождім селі передали люди митрополитові і цісарському комісареві для президента краю пропам'ятне письмо у руки, в котрім списані були кривди православного руського народу у своїй прадідній церкві взагалі, а в своїм селі від місцевого пароху з особа, та зазначено, що вони годять ся з тим, що депутация православних Русинів у цісаря на поле церковнім жадала. Всі ті пропам'ятні письма були підписані численними іменами селян, всіх руських товариств і також багатьох громадських зверхностей зі своїми печатками. Лиш в двох або трох селах не передано петицій через підлі туманення народу. В Гаврилівцях приміром була петиция вже готова до передачі з підписами й громадського начальника, та місцевий панотчик обтуманював людей унією і поділом православного релігійного фонду так, що начальник громади був приневолений відкликати свою підпис і тому вже не передано цілу петицію. Отсе вірцева праця руському народови ворожих душпастирів: туманене народу! Поступоване Гаврилівського „душпатиря“ відповідає зовсім характеру

рови того чоловіка, бож він признав ся сам, що при отриманню параші свого часу записав ся дідичови Полякови (!), що довж буде в Гаврилівцях, не буде ніколи нічого робити проти дідичівського інтересу! Значать, він не сміє ніколи нічого в користь народу робити або спомогати, бож інтерес народу майже в кождім згляді незгідний з інтересом дідичівським!

Але митрополит Рента мав нагоду видіти і инший сумний знак невідрадного стану православної дієцезії в руській часті краю: се шандарі, що откружали его особу в кождім селі, аби „парада“ відбула ся без ніяких немих випадків! 12 до 15 шандарів, а всего було їх 40, що до безпечки митрополита були поставлені під час походу на ноги, се не чувана декорація і похмуре тло до мізерних парад, які дідичі і жиди справляли Преосвященному по руських селах. Колиб митрополит хотів видіти правдивий стан річи, то сей єдиний факт вистарчаби, щоби втворити Преосвященному очі і показати, куда завела его дорога Морарівська і в яку безодню его дорадники готові втигнути православному церкву на Буковині.

Чи митрополит Рента з тих сумних проявів, які мав нагоду бачити під час свого походу по руських селах, виснує то, що так як досі далі не повинно йти, коли не має потерпіти тяжко свята православна церква на Буковині та що далі спільне пожиття православних Русинів з волосними шовіністами в одній дієцезії неможливе, сего ми не знаємо. В короткім часі дасть ся видіти, куда поверне справу митрополит Рента. Бо той похід не може остати без ніяких наслідків! Нам впадає в очі его відповідь при повитанню волосними шовіністами в Чернівцях митрополита, коли він повернув зі свого походу по руських селах.

На обурюючу привітну промову засліпленого волосного загорільця, котрий після стародавньої практики — (зовіть злодія) — вказував на „душманів“ (ворогів) церкви, відповів митрополит, що „нема душманів церкви“ та що має бути мир у церкві!

Ой ні, ваше Преосвященство, „душманів“ церква наша має дійсно і то великих душманів! Їх навіть не тяжко йти: вони дуже близько вашого Преосвященства, Отче митрополито — се ті, що так галасливо носять „душманів“ в своїх фарисейських устах і ті фальшиві дорадники вашого Преосвященства, що довели князя нашої церкви до шандарівської оцінки!

Лшв через відокремлене православних Русинів від засліплених волосних загорільців, та від дотеперішних дорадників вашого Преосвященства можливий мир і супокій в нашій святій, цілим нашим еством любленій, православній церкві. А того миру ми широко бажаємо.

Озирний.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Сод.-дем. союз ухвалив на ондіншнім своїм засіданню вівзати инші сторонництва, щоби спільно пригадали президентови посольської палати его обовязок і домагали ся, щоби склякане первісно на понеділок засідане палати, а по тім нелегально відкликане, мимо всего відбуло ся. — На засіданню німецької поступової партії обговорювано з подробностями положене, сотворене через димісню кн. Гогенцоллерне; загално виявлено сатисфакцію, що винци знайшло ся правительство австрійське, котре рішило ся енергично заступати ся за інтереси австрійські у відношенні до Угорщини. Висказано жалє, що та проба австрійського правительства закінчила ся так нещасливо. Освідчено, що зрозумілим є, що події послідних днів не можуть остати ся без впливу на становище делегатів, і председатель сторонництва одержав припоручене порозуміти ся з иншими, передовсім німецькими сторонництвами, щоби досягнути єдиного поступоване всіх делегатів. Председатель одержав також припоручене, постарати ся, щоби відбула ся конференция провідників клубів в цілі склякання посольської палати. — Клуб центрум по подрібній дискусії над внутрішнім політичним положенем висказав уступуючому президентови міністрів за его становище що до Угорщини повне признание. Клуб висказав дальше погляд, що кожде австрійське правительство має обовязок спротивити ся змаганням Угорщини, що мають на меті односторонню зміну спільні справи, і що будуче правительство мусить звертати на се увагу, що постійні уступства в користь загрожуючих сил держави у роєних угорських претенсій підкопують повагу корони, ослаблють династичні почування населення, і промощують дорогу антипатриотичним і антидинастичним агітаціям. Клуб висказав дальше надії, що посольська палата, покидаючи всякі сварні, однодушно виступить в цілі береження прав і укріплення сей часті монархії в відношенні до Угорщини і злучить ся в енергичній обороні, щоби відперти всякі желаня Угрів, котрі виставляють на небезпечку економічний добробут, коли не істнуване держави. — Представителі всіх сторонництв зібрали ся о год. 11-ій і вибрали посла Прадого президентом, а послів Романчука і Шукльйого секретарями. Посли Пернерсторфер, Шенерер і Штайнер протестували проти поступованя президії. В тім засіданню Коло польське не взяло уділу, явив ся лиш Петеленц, а із сторонництва людowego Бойко і Ольшевський. — Конференция председателів клубів трвала до пів до 2-ої. Головною точкою нарад було наріканє на се, що ухвалений австрійською палатою послів і саніціонований цісарем закон що до митового і торговельного союзу з Угорщиною, усунуено через уступства, зроблені Угорщині. Через се австрійський парламент чув себе ображеним і мусить проти того запротестувати на явнім засіданню. Для виробленя протесту вибрали

Антін Вайхсельбаум.

Охоронні средства організмів перед заразливостю.

(Переклад І. Галушницький.)

(Дальше).

Сі факти дадуть ся в сей спосіб пояснити.

Дуже часто заходять такий випадок, що верхні верстви клітин шкіри, які становлять запору ріжним мікроорганізмам, є місцями ушкоджені. Коже механічне зранене, проколоне, врізане, удар, або змязжене мусить на данім місці знищити шкіру. Дальше істнують хвороби, які з одної сторони спричиняють завмиранє і відпаданє шкіри, або повздержанє руху рісів, то знов з другої сторони цілковито нищать продукцію жолудкового квасу.

Тепер-жеж многи досвідів учить нас, що місцем найбільшої заразливости є рани на шкірі і на слизових бодонах, так само вказують досвіди, що по нежеті органів віддихових, як пр.: носа, легких, повстають певні інфекційні слабости, а то звичайно інфекценца, запалене легких, запалене опон мозгових (мененгіти), туберкульоза. Так само зауважено, що в часі холеричних, або тифусових пошестий, скорше і декше западають на них люди, які терплять будь-то на жолудковий нежит, будь-то на ослаблене виділювання жолудковою бодовою квасу жолудкового. Противно знов, люди здорові, се є такі, що посідають

нормально функціонуючий жолудок, ставляють більшу опору заразливостям тих хвороб.

Дальшим приміром є запалене селезінки. Се є хвороба, яка досить часто трапляєсь у звірять, що переважно живлять ся травою. Та хвороба однак може перенести ся і на людину. Коли чоловік з'їсть мясо звірини, що слабувала на сю хворобу, а то мясо не було добре зварене, так, що могло задержати живі заразки бакциль сеї слабости, то в сей спосіб може на сю хворобу захорувати лише сей чоловік, чий жолудок є слабый. Здоровому чоловікови звичайно не шкодить заражене мясо, бо жолудковий квас має ту власність, що нищить заразки бакциля, який спричинює заразу селезінки.

Але наш організм не залишує і тут завзатої борби проти мікроорганізмів. Подібно як на поверхні знаходимо ріжні охоронні средства проти заразкам, так само і внутрі організму знаходимо урядження, яких цілю є знищити, усунути всякі чужі тіла, які би якимсь чином, пролізши через шкіру, або через слизові бодони знарядів віддихових або проводу покармового, хотіли дістати ся в нутр тканин і органів а винци до кровоносних посудин.

Коли мікроорганізми пролістануть ся крізь шкіру внутр органів, то першою річю, яку вони подибувають, а властиво з якою вони на сам перед входять в контакт є плин, яким є пересикнені всі тканини знарядів нашого тіла. Плин сей є дуже важний для людського здоров'я, бо він має ту власність, що всі мікроорганізми, яко тіла, неналежачі до тканин, забиває. Тому, що та вбійча діяльність сего плину від-

носить ся головню до бакциль, дано їй назву „бактериовбійча власність“ (Bakterizide Eigenschaft). Розуміє ся, що сила вбійности сего плину є для ріжних мікроорганізмів ріжна. Одні з них лешче підпадають сему вбійчому впливови, другі тажче. Одні бактерії гинуть відразу, другі лише ослаблюють ся. Так само та бактериовбійча власність не є неограниченою, т. зн. тканковий плин не є в силі знищити довільне число мікроорганізмів. Так отже в кождім поодинокім випадку наслідки заразливости ріжних бактерий будуть зависимі не тільки від природи тих бакциль, але тажко і від їх числа.

Тую забійчу для бактерий власність завдячує межитканковий плин органічним субстанціям, які називають ся тілами охоронними або алексинами. Ті субстанції не виступають у всіх людей і в кождім часі в однаковій силі і концентрації. В який спосіб повстають алексинові субстанції, досі ще докладно не висліджено. Одні уважають їх за продукти кровних клітин, инші знов за виділення тканкових клітин.

Тому, що ті субстанції — як взагалі всі наші клітини тіла — у ріжних осіб виказують індивідуальні ріжницї, — а навіть в тілі тої самої особи не знаходять ся по всяк час в тім самім стані, тому зрозуміло, що вони, яко продукти наших клітин не лише всегда в однаковій силі і кількості знаходять ся (гл. више), але, що більше і для нас важайше — не все виказують вони однакову відпорну силу проти бактерий. Ті ріжницї в силі і кількості охоронних

председателі клубів підкомітет, зложений із 28 осіб, що має представити свій елаборат повновій конференції представителів клубів. Клуб парламент відпочиває, то наради делегаций мають бути в той спосіб улагоджені, що делегати зложать свої мандати. — Упадок кн. Гогенлоб викликає радість у всіх противників виборчої реформи. Припускають, що розв'язане переселення тоді лиш можливе, наколи нове міністерство випрацює зміну конституції задля усунення вічно триваючого переселення.

Засідання палати послів.

Конференції представителів клубів удалося остаточно довести до того, що нині відбулося засідання палати послів. Сала засідань і галерії були переповнені, коли президент палати г-р. Фетер відкрив засідання і ухвалив голосом пос. Катрайнови, котрий сказав, що відіслане вчорашнього засідання викликало невдоволення серед послів. Бесідник описує знайі події вчорашнього дня і конференцію клубів, заявляє однак, що признає, що президент діяв в добрій вірі зі згляду на відносини, які настали. — Президент г-р. Фетер: Я відкликав вчорашнє засідання, бо мав автентичну вість, що міністерство подалося до димісії і не явився в палату. На порядку деннім стояла дискусія над пропозиціями правительства, а то противить ся звичаєви парламенту вести дискусію, коли правительством не може явити ся в палаті і брати участі. Якого небудь иньшого наміру я при тім зовсім не мав; мушу то виразно сказати, бо не бракло голосів, котрі мому поступованню підсували иньші мотиви. — Описав пос. Катрайнов зголосив нагале внесення, уложене підкомітетом, вибраним на засіданні представителів клубів, а відтак одобрено зборами їхже. Внесення се звучить: „Висока Палата зволить ухвалити: Палата послів протестує рішучо против того, щоби законом оголошена спільна тарифа митова і окуплений многими жертвами економічної натури сею частию монархії стан правий був змінений односторонно через поступоване Угорщини без згоди ради державної. Палата послів висказує рішучо надію, що раді державній не буде віднята через її відпочення можливість в так критичній хвилі берегти права парламенту та інтереси королівств і країв, репрезентованих в раді державній“ і мотивував его а відтак заведла ся над тим внесенням дискусія, в котрій промавлили послы Кальофач і Дершата. Пос. Кальофач заявив іменем чеських радикалів, що они не будуть голосувати за пильностію, бо не хотять дразнити Мадярів і витягати для Німців камшани з огню. Коли Німці хотять упорядкувати відносини, то мусять передовсім зробити угоду зі Славянами. — Пос. Дершата доказував, що теперішню кризу не може залагодити ніяке правительство, лиш сам наряд і его заступники. Бесідник остерігав правительством, щоби не приймало автономічної тарифи митової і не відпочувало палати та не здавало ся на правліне § 14. — Пос. Брайттер прилучається до наглого внесення, але думає, що се внесення має деякі хибі, бо не містять в собі вказівок для будучого правительства що до поступованя в справі угоди. Бесідник ставить додаткове внесення в тім духу, щоби комісія ад нос вибрана предложила в протягу 8 днів новий елаборат, котрий містив би в собі засади нового унормованя відносин між Австрією а Угорщиною. Засади ті будуть разом

тіл зависми є не лише від вроджених індивідуальних власностей, але також і від людини, відживлюваня а також і від того, чи і які хвороби панують в даній околиці. При помочи сего можемо легко пояснити собі ті явища, що мимо того, що в часі пошестий многи осіб в один час западає на одну і ту саму хворобу — наслідки не є однакові, т. зн. поминувши вже се, що одні цілковито не улягають заразі, то з заражених одні легко перебувають слабість, другі тяжше а иньші надають ей жертвою.

Побіч клітин, які виділяють алексинові субстанції і тканковий плин, знаходять ся ще в нашому тілі і клітини, які впрот нищать мікроорганізми. То свого рода санітарна поліція організму. Ті клітини розходять ся по всіх закутках організму і вишукують всякі шкідливі і небезпечні для організму річи, головнн-ж бактерії. Коли чоловік скалічить ся або зранить ся, то зараз в те місце сходять ся зі всіх сторін ті клітини і стережуть входу, щоби який воріг не дістав ся до начина кровоносного. Щоби охоронити організм перед бактеріями, виділяють ті клітини хемічно ділячу субстанцію, яке зваблює бактерії, тоді ті клітини сабвряють бакції в своє нутро і се служить їм за поживу. Коли ті клітини повизбурють більше число бактерій, так що в їх нутрі нагромадять ся много неможливых до стравання продуктів, — які для організму стали-би отруєю — тоді позідають вони в певнім місці ткани організму і ті продукти виникають на зверх в виді чирків. З того отже бачимо, що коли не в сей то в иньший спосіб ставить організм мікроорганізмом, так що з тих бактерій, які зістануть ся внутр нашого тіла мусять згинути коли не воі, то якась їх частина. В першім випадку не сідую жадна хвороба — організм проти неї є цілковито відчорним — в другім випадку бактерії, що зістали в живих а то сейчас на місці розмножують ся і через те саме викликають дану хворобу, або йдуть дальше, а то або до кровоносних і лімфатичних посудин, або через них до иньших органів.

(Дальше буде).

програмою парламенту і будучого правительства в дальшій боротьбі і обороні австрійських інтересів. — Пос. Мойса атакував міністра справ заграничних Голуховського за його інтервенцію в користи Угорщини. — Пос. Штернберг доказує, що нагале внесення Катрайна є лиш жебрачим стогоном, але не містить в собі жадних конкретних жадань инь грозьб. — Пос. Ірос закидає Угорщині зірвана угода і домагає ся скликания комісії в цілі нового унормованя відносин з Угорщиною. Кінчить апелом до всіх сторонників, щоби получили ся в цілі боронення інтересів Австрії. — Пос. Прашек не згаджуєт ся на нагале внесення. Сторонництво бесідника є за цілковитим митовим розділом. Закидає німецьким сторонництвом, що заведи занедбували економічні інтереси монархії. — Пос. Люеґер заявляє, що поки не приверне ся правного стану в спільних питаннях, доти християнсько-соціальные сторонництво не дасть ані сотника на спільні видатки, ані сотника на рекрута. Бесідник апелує до монархії, чи він приймає на себе відвічальність за евентуальний розпад Австрії. Відтак промовляв послы Сальва Тарука і Крамарж, що накликавали в так важній хвилі до національного мира. Іменем Русинів промовляв пос. Василько. Бесідник заявив, що Русини не були ніколи прихильниками угоди з 1867 р. Ся угода є тягарем для руского рілничого населеня, бо Австрія в торговельних зносинах з заграницею мусять заведи стосувати ся до потреб угорських рілників. Тепер же хоче Угорщина, задержуючи ті всі користи, які дає спільність митової тарифи, а котру заключено з пожертвованем інтересів австрійських рілників, відділити ся економічно від Австрії. Русини є за цілковитим відділенням від Угорщини; се відповідає економічним інтересам населеня. Однак до сього діла є спосібний лиш сильний парламент. З того згляду треба як найскорше переорудити виборчу реформу. Коли не залагодить ся справи виборчої реформи, то вскорі прийде на днешний порядок в Австрії руске питання, але його голос буде такий сильний, що почують його глухі до тепер на рускі голоси. Руске мужицтво вже страшило терпець!

Політичний перегляд.

Російська Дума. Понеділкувє засіданє Думи розпочало ся о 3-ій год. по пол. Президент повідомив, що єсть два пропозиції міністра просвіти: перше о уповажненє відкриваня вищих і середних наукових курсів без прав державних інституцій, а друге з жаданєм 40.000 руб. кредиту на університет в Дорпаті. Коли президент скінчив читати, послы стали сьміяти ся, шуткуючи з пропозиціями таких дрібничок. Президент подзвонив, завізав до спокою і повідомив, що з Хороли в полтавській губернії прислано просьбу, щоби випустити з тюрми тамошнього учителя, проти котрого нема віяких закидів. Дума порішила внести інтерпеляцію до міністра внутрішних справ. Відтак подав, що 78 послів поставило внесення, щоби вибрати окрему комісію, котра повинна заняти ся розслідуванням надужит адміністрації, щоби їх спинити. Порішено віддати сю справу комісії, що укладає реґуляції Думи. — По тім почав ся днешний порядок. Переведено верифікацію кількох мандатів і почато дискусію над проектом закона о личній ненарушимості. Бесідники жалували ся на самоволу, від котрої терпить уся Росія. — Пос. Окуєв розказав справу аграрних розрухів в тамбовській губернії, як то тодішній губернатор, а теперішній градоначальник Петербурга усновоював населення нагайкою. — Президент звизав бесідника до порядку. — Бар. Гайден предложив до закона поправку, після котрої треба жадати відвічальности від судів, що надто ярко розминають ся з засадою безсторонности. — По промовах Ковалевського і Брамсона забрав голос міністер справедливости і осьвідчив, що лична ненарушимість мусять потягнути за собою і иньші личні свободи. Правительством мусять шанувати закони. Місцеве судівництво вимагає реформи, а над проектами в міністерстві вже працює ся. — Дальше промовляв цілий ряд бесідників, жалуючись на виїмкові закони, від котрих терпить весь народ. — Дума ухвалила вибрати комісію з 15 членів для наряд над проектом о ненарушимості. Після перерви наради почали ся наново. Принято внесення, щоби в середи і в суботи не відбували ся повні засідання, аби комісії могли радити. Відтак серед довготриваючих оплесків відчитано підписаний 111 посылами проект в справі загальної реформи державної системи правліня, котра тепер опирає ся на засади, що не всі горожани обох полів мають рівні права. Проект вимагає усунення всяких ріжниць у відношеню до суспільних, національних і релігійних верств. Палата рішила заінтерпелювати міністра внутрішних справ в справі протиголової акції; інтерпеляція жадає виясненя, чи правительством знає, що місцеві адміністрації здержують заходи приватних осіб, котрі хотять помагати місцевому населеню. — Підчас дискусії в земельній справі вказували бесідники на велике значінє сєї справи і протестували проти її відпоченя на пізнійше. Петражицкий предложив вибір комісії з 88 членів в цілі наряд над земельним питанням. Президент Муромцев повідомив, що всі ті внесення будуть напечатані і на другий день посылан роздані. — Підчас суботнього засіданя Думи тільки Потоцкий, Понятовский, Стахо-

вич (Поляки) і ще кількох заявили си проти жаданя димісії кабінету. Підчас голосованя виийшли вони з сали. — Реакційна пресня на правительството погіршила ситуацію. Тільки безпривольне утворенє парламентарного кабінету може запобігти новому анбухови революції. — „Дума“, газета Струвого каже, що положенє правительства безнадійне, бо не мають довіри Думи, може воно хіба попірати анархістичний рух. Правда, тяжкий се конфлікт, але він розбиває всякий самообман. Мусять надійти хвилі, коли правительството пійме, що воно задля Росії і царя повинно уступити, щоби зробити місце тим, котрі зможуть опертти ся на довіру народа. Тоді запанує свобода, право і порядок. — На засіданні Думи в вівторок повідомив предсідатель Муромцев, що на його руки увійшло нагале внесення, щоби заінтерпелювати президента міністрів Іоремикина в справі оголошених в „Правительственнім Вестнику“ телеграм, адресованих до царя, а котрі підбурюють одну частину населеня проти другої і обиджають найнижшу законодавчу інституцію. Дума ухвалила наглість внесення. — Відтак відчитано інтерпеляції в справі голодів. Інтерпелянти зазначають, що місцеві власти в околицях де панує голод спиняють ратушкову діяльність приватних осіб. Бесідники остро виступили проти рішеня правительства, щоби виключено від користаня з всякої помочи тих селян, що брали участь в земельних заворушенях. Почала ся над сим питанням горяча дискусія, в котрій брало участь багато бесідників. По полудневій перерві почав ся о 3. год. по полудні дальший тяг засіданя. Принявши інтерпеляцію в справі голоду, Дума почала наради над земельним питанням. Польський посол Скірмунт признав konieczність поправки селянської долі, однак вказав на велику небезпечу поділу землі. Коли дамо мужикам землю, то через те справа не буде розвизана. По містах живе багато робітників, котрі остануть без землі і доматити муть ся від нас домів і старетів, а ми не маєм права відказати їм. (Несуспіх на лівій). Президент дзвонить). П. Скірмунт: Росія багато витерпіла через авантюру з Японом і через внутрішню боротьбу, викликану правительством. Чи Дума хоче кинути край в нову економічну і суспільну авантюру, що буде ще гіршою? (Довгий несуспіх і свист). Президент осьвідчає, що не може допустити до того, щоби послы в той спосіб висказували своє невдоволенє. Повага Думи полягає на тім, що треба вислухати гадку кожного. (Дові оплески). Описав селянин Павлов заявив: Не віримо запевненям правительства, що вивластєне земель є неможливе. Знаємо, що цар дасть нам землю, коли о те попросимо. Нехай же дума зверне ся до царя з просьбою, аби дав селянам землю.

Севастополь. Підчас військової паради, що відбула ся вчєра з нагоди річниці коронації царя, кинено кілька бомб, при чім три особи убито, а кілька ранено.

Севастополь. Динамітовий атентат, виконаний підчас перегляду військ, був вимирений на команданта твердині ген. Неилієва. 3 офіцерів не ранено нікого, за те з публіки шість осіб убито, 54 ранено. Чотирох винувників спіймали.

Програма угорського правительства. На вторковім засіданні угорської палати послів виголосив президент міністрів бесіду, в котрій предложив програму правительства. Першою задачею правительства — казав бесідник — буде упорядкувати бюджет, та залагодити справу контингенту рекрутів і справу фінансової умови з Хорватією. Дальшою задачею буде реформа виборча на основі загального голосованя. Що до шкільництва, то правительството не має наміру удержувати всю науку і не буде ставити трудностей культуральному розвоєви иньших народностей, котрі проживають на Угорщині. — Правительството хоче лиш, щоби угорська ідея державна знайшла вираз у всіх кругах Угорщини. На позн рілництва буде правительството підпирати менших власителів ґрунтових і переведе відвоженє землі. Правительството предложит проект закона о обезпеченю робітників на случай старости і нездібности до праці, переведе реформу податкову і буде старати ся замінити остаточно реґуляцію валюти. В справі Хорватії видано зарядженє, щоби персонал желізничий в Хорватії говорив по хорватски.

Новий кабінет в Італії. По короткій кризі сформувал ся в Італії новий кабінет. Жюлітті перенняв крім президії ще теку міністерства справ внутрішних, Тіттоні став міністром справ виїшних, Іалло міністром справедливости, Жіантурко міністром публичних робіт, Майорано міністром управи скарбу, Іоріо міністром рілничого господарства, Віґано міністром війни, Мірабелло міністром маринарки. — Є вигляди, що теку міністерства просвіти обійме Фраделетто або Фусінатто, а почт і телеґрафі Массіміні. — Новий кабінет зложит в четвер вечером по укінченю церемонії отворєня присягу. — Ліберально-консервативні записки обурюють ся з приводу вступленя Тіттоніого. „Corriere della Sera“ думає, що Тіттоні не повинен був приймати своєї посади посольської у Лондоні, наволи думав про теку міністерства справ заграничних,

До Вп. учительства черновецкого повіту.

Товариші і Товаришкы! Настав преважний час, де всі стани всіх народів організують ся; цілї тої організації є забезпечити собі кращу будучність, ви-

бороти собі і народови краді права, порядки, та все-сторонню свободу. У всіх західних краях стрічаємо і народне учительство кріпко зорганізоване, ніхто там не сьміє ходити одинцем, там всі стають до роботи довгими, та цінними рядами. Зарад такої організації старається, щоб загальне учительство був забезпечений не лиш матеріально, але також був вільним горожанством в цілім значінні того слова. У нас, хоча і станові організації, однак до тепер згуртувала ся в них лиш невелика частина нашого учительства. Чом же се так? Яка сего причина? Причиною є наша байдужність для справ станових і всенародних; ми не здаємо собі справи з того, як багато хісна приносить своїм членам така організація. Тому крайня пора, щоб ми порозуміли вагу таких станових товариств, згуртувалися коло них, та почали працювати з хісною для себе і для других. Передовсім „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“ є нашою основною становою організацією, а в її ряди повинні вступати всі, як один. Чому б не бути нам сильними, коли є спротога? Чому б нам не йти солідарно рівними, довгими рядами до цілі? Ми, народне учительство, вимагаємо солідарності, єдності і карності від мужика; вимагаємо її і від наших проводирів, а чом же ми не єднаємося, чом ми ще не зорганізовані? Наші станові організації „Взаїмна поміч“ і „Руска Школа“ кличуть нас вступати всіма в члени; кличе нас також обов'язок працювати для добра загалу, для щастя і духовного визволення нашого народу. Тож спішіть Товариші і Товаришки поки пора, внесуйтеся в члени „Взаїмної помочи“, бувайте на сходинах нашого товариства, де не одна хосенна думка обговорюється. Виділі „Взаїмної помочи“ працює щиро, а й на будуче буде горячо трудитись, але й Вашої підмоги нам треба. Наші засідання виділу є все явні, а відбуваються кожного місяця, просимо на них не забувати, а все явитись громадно.

Дня 2. червня с. р. відбудуть ся в „Народнім Домі“ в Чернівцях о годині 2 по полудні товариські сходини, на які запрошуємо всіх наших членів звичайних і спомогаючих. На сходинах тих обговорювати муть ся незвичайно важкі справи як: 1. засноване бібліотеки для членів нашого відділу. 2. Полешка на час побуту наших членів і їх родин в кліматичних чи купальних стаціях. 3. Пояснене статута відділу кредитово-економічного, який є вже затверджений; до того відділу потрібно нам конечно вписатись в члени з наєм 10 K. і 2 K. вписового. 4. Справа учительського календаря і шематизму. 5. Вибір мужа довіря, а властиво агента для ведення агентири товариства забезпечені на жите „Vereins-Verein“. Є ще множество інших важких справ, які по зможі обговорять ся.

Товариші і Товаришки! Не отягайтесь з прибутем на ці збори, приїжджайте всі, а певно не пожалуєте, бо сходини такі, чи збори скріпляють нашого духа, додають охоти до життя, енергії до невсипущої праці.

До Вас, Товаришки, звертаємось з окрема та кличемо: киньте вже ту байдужність для всякої справи, ту недостатку заінтересована ся вашими становищами, та всенародними окликами. Прибувайте на наші збори, та беріть участь в нашому товариському житті, щоб опісля не жалували свого вчинку, що були глухі на всі наші заклики. Вашим обов'язком є йти враз з товаришами-учителями і подібно, як вони не вгадали в роботі. Хай вони не мають причини казати, що учительки не є патріотками, хай Вас не мають причини легковажити, та звати бездушними, або малодушними. Між нами ріжниця не може бути, всі ми рівні і однакова повинна бути наша праця.

Просимо всіх, хто є лиш прихильником учительства, щоб потрудив ся на наші товариські сходини, та не відказав нам своєї ради. Всіх членів спомогаючих просимо також явити ся. Товаришів з других повітів, що є членами „Взаїмної помочи“ запрошуємо також.

За виділ окружного відділу товариства „Взаїмна поміч“ галицьких і буковинських учителів і учительок в Чернівцях:

Ат. Руснак
голова

Ольга Жураківська
писарка.

Телеграми „Буковини“.

Дня 31. мая 1906.

Відень. Цісар приняв вчора на авдієнції сепційного шефа міністерства рільництва Бека і повірив йому переконати ся, чи можливе утворення парламентного кабінету. Бек розпочав сейчас переговори з Дершатою, Крамаржом, Дзедушицьким. Переговори провадять ся далі. Як доносять, заявив Бек, що найважливішою задачею будучого кабінету є унормоване відношення до Угорщини і справа виборчої реформи.

Мадрит. Вчора підписали король Альфонс і кн. Єна золотим пером серед відповідних церемоній слобний контракт.

Петербург. Коло Шелякінська вискочив із шин особовий потяг. Одинадцять возів ушкоджених. Один подорожний убитий 16 осіб ранених. Причиною нещастя зірване шин неосвідомленими людьми.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31. мая 1906.

Промисловий суд в Чернівцях. Міністерство справедливости видало в порозумінні з міністерством справ внутрішніх, торгівлі і скарбу розпоряджене в справі утворення промислового суду в Чернівцях.

3 товариства „Просвіта“ в Каменці подільській. Т-во „Просвіта“ на перших своїх загальних зборах постановило вислати на імі голови українського клубу в Думі І. Шрага салютуючу телеграму українською мовою: Перше загальне зібрання подільського українського т-ва „Просвіта“ вітає українську парламентарну групу і бажає їй сил та завзяття в боротьбі за щастя і волю України. Голова загального зібрання Митрофан Трубілевич. — Як ми вже доносили, постановили загальні збори т-ва „Просвіта“ устроїти у місті Юск для продавання українських часописів і часописів на інших мовах. На тих же зборах пов. пристав Бабичев заявив, що він відступити товариству свій кіоск, але з тою умовою, що в ньому крім радикальних видань будуть теж продавати ся консервативні часописи „Киевлянин“, „Новое Время“. Однак збори, як слід було сподівати ся, відкинули сю пропозицію. Член т-ва Когутів промавлючи в тій справі, сказав: Я не розумію, як можна не бути обуреним задля такого пропозиції. Я ставляю внесене, щоб товариство категорично відмовило ся від дару Бабичева і перервало з ним всякі переговори. Вибраний дня 8. мая виділ т-ва „Просвіта“ вже уконститував ся. Головою вибрано Л-ра Солуху, скарбником п. Левицького, писарем п. Старанкевича.

Товариство „Просвіта“ незабаром має заснувати ся в Чернігові. Товариство видавати ме книжки українською мовою, заводити ме школи, читальні і інші просвітні інституції для українського народу. Тепер гурток Чернігівців виробляє статут товариства.

Полтавське повітове земство попрохало книгарню Д. Марковича виписати 200 українських евангелій. Земство думає роздати їх деяким ученикам, що здають сього року останній іспит у школах.

Убитий перед вінчанем. З Градця доносять: Властитель більшої поміщи в Газельберзі, Михайло Радей, мав опогди стати до вінчання. В дорозі до церкви брат молоді стріляв з револьвера, але при тім поводив ся так неосторожно з оружьем, що поцілвав Радея в серце і убив его на місці. Неосторожного стрільця узячено.

Ще раз Гапон! Послідніми часами ходили по цілій Росії глухі чутки, що Гапона не замордовано, що він жив. Деякі навіть оповідали, що бачили Гапона на власні очі і говорили з ним. Тепер остаточно показується, що Гапон вже справді не живе! Жінка Гапона надіслала до редакції часопису „XX. Век“ лист, в котрім стверджує смерть свого мужа і просить, аби тої справи більше не рухано.

Благословенство в дітях. В Великім Варадні в заведеню для породів уродили ся в суботу чвораки серед незвичайних обставин. Економіка Зигмунта Спекелі з Ілензальва обдарувала его подруга перед кількома днями чвораками. Селянина не має вже місця для такого несподіваного зросту родини. Спекелі, котрий має 51 літ, одружив ся по раз четвертий і в тих подругах дочекав ся 52 дітей, з котрих четверто померло. З живучих дітей є 31 хлопців і 17 дівчат. Ще ніколи не був Спекелі одною дитиною обдарований, бо его подруги ушасливали его лиш трояками, чвораками, а раз навіть пятаками.

Крадіж получена із вломанем. В суботу коло 12 год. вночі побачили насанти, що виконавці від склепу корінного Герша Ляйба Кайра, улиця Ляйбна ч. 14 були отворені. Властитель скоро про се повідомлений, сконстатував, що виконавці були отворені при помочи доробленого ключа і скрадено готівку в квоті 16 кор., великий металовий кешенковий годинник і велику кількість товару. Рано повідомив пошкодований о сій крадіжці дирекцію поліційну. — Тимчасом в неділю вночі отворено склеп по раз другий і скрадено знов товари. Случайно пізнав пошкодований украдений годинник у годинникара Х. К. на головній улиці. Позаяк годинникар заламтав собі фізичною спробою, удало ся цивільному агенту Н. Дорошкевичеві і М. Лехнеру викрити злодія. При кешенкових трусах викрито много очевидно скрадених річий.

Самовбійчий замах. Недавно усунений із становиска надзирателя вязниць канцелярийний урядник Віктор Штаер стріляв до себе з револьверу в неділю рано в самоубійчій намірі. Куля, що перешла легкі в околиці серця, не спричинила смерті. Причиною замаху було усунення его із становиска надзирателя вязниць. Са сама причина їхнула його недавно до самоубійчого замаху при помочи отруї. Став раненого поважний.

Про женитьбу в маю. Місяць май має — як відомо — патент, що в ньому найліпше люблять ся, тільки любов із жениханем не все йде в парі. Маєвим вінчаням вже від найдавніших часів не ворожили доброї будущности. Сей заботи походить ще від старинних Римлян. Іхні святині були в маю по-

замикані, бож вірило ся приповідкам що: „Maio ni bunt malae“. („В маю женять ся лихі“) і „Malum est tempus nubere Maio!“ (Недобре женитись у місяцю маю!). Сей обичай походить здається від того, що май був присвячений Венері, а червень Юноні. Тому думали, що хто ладив весіле в маю — то повинен се був зробити або скорше в честь Венери, або пізніше з поважання для Юнони. Інакше обі веродливі богині певне обурюють ся, а тоді „маєві пари“ не мають чого надіятись на щасливу годину. Сей погляд взяли від Римлян безкритично такі Німці. У однім старім нім. творі про церковні звичаї й церемонії говорить ся так: Es ist noch Witwen, noch Jungfern gut zu freyen im Maie, denn es pfleget sich bald zu bereuen. Сей недорічний погляд ще і тепер розповсюджений у Німців. В дол. Saxonii є така приповідка: „Der Maiebraut geht's selten goud!“

Оповідки, іменованія і т. п.

Вінчане п. Юрія Князького, учителя в Каменці з по-ю Ядвігою Крайчикною, учителькою в Каменці відбудеть ся в Чернівцях в суботу дня 2. червня о год. 7 ій вечером в церкві св. Николая.

Читайте! В пам'ятну суботу, дня 2. червня с. р. відбуде ся панахида на гробі бл. п. Євгенія Ярошинської. В тій цілі повинно прибути все наше місцеве і дооклицне учительство до Чернівців, взяти участь в сходинах „Взаїмної помочи“, що відбудуть ся тої самої днини о год. 3. по полудні в Народнім домі, а опісля всі разом підуть на кладовище, на гроб бл. п. Євгенія. Товариші і Товаришки прибувайте всіма в суботу до нашої століці. — Ат. Руснак, О. Жураківська.

3 податкового уряду. Податкова управа повідомляє, що реєстер заробкового податку, що містить в собі вимірених для кожного заробкового в Чернівцях і на передмістях заробковий податок на рік 1906/6, лежить в податковій уряді дотичного податкового округу і кожний обложений заробковим податком дотичної класи може його оглядати через 14 днів то є від 27 мая до 9 червня виключно, від год. 9 рано до 12 в полудне.

Концерт в 46. роковини незабутного Тараса устроє читальня і шкільна молодіж в Кичері в зелену неділю дня 3. червня о 3 ій год. по полудні. З сям просить ся доокресні товариства о численну участь.

Оповідка. Виділ товариства „Жіноча Громада“ на Буковині порішив почитати пам'ять першої писателки і організаторки буковинського жіноцтва пок. Євгенія Ярошинської і зложити на її могилі в пам'ятну суботу дня 2. червня с. р. о 10 ій год. рано вінця від товариства. З нагоди номінальної відради, яку устроє товариство на могилі покійниці, запрошує виділ отсім всіх членів товариства і всіх щирих донок буковинської Руси явити ся в згаданий день як найчисленніше на кладбищі, щоб як слід віддати честь незабутній писателці і невтомимій робітниці на ниві народній. Сподіємо ся, що наш зазив не прогмонить безуспішно і в суботу всі одною щирою громадою окружимо могилу покійної Євгенії. — Від головного виділу: Е. Кумановська, голова; К. Малица, писарка.

Із штуки і літератури.

„Ukrainische Rundschau“. Ч. 5. містить: Das Opfer der Wahlreform. Von Wolodymyr Kuschnir. — Autonomie der Polen in Russland und der Ruthenen in Österreich. Von J. F. (Paris). — Der Feldarbeiterstreik in Ostgalizien. Vom Reichsratsabgeordneten Basil Ritter von Jaworskyj. — Die jüdische Frage in Galizien und die österreichische Sozialdemokratie. Von Mychajlo Lozynskyj (Lemberg). — Die Stellung der polnischen und russischen revolutionären Parteien zur ukrainischen Frage. Von Mychajlo Lozynskyj (Lemberg). — Die ukrainische Literatur (1798—1905). Von Mychajlo Motschulskyj (Lemberg). — Briefe aus Tschernigow. Von Lewko Schr—m. — Ihr Gelächter. Eine Skizze von Mychajlo Kocjubynskyj. — Das Programm der ukrainischen demokratisch-radikalen Partei. — Die Reichsdumawahlen in der Ukraine. — Rundschau. — Büchereinflauf.

Україністика в заграничній пресі. Посліднє число французького тижневика „Le Courier Européen“ помістило статтю Ярослава Федорчука під заголовком „Українці, Москалі і Поляки“. Автор обговорює справу автономії королівства польського, прихильно становиско до сього жадання Поляків репрезентатів російських ліберальних кругів — і як на другу сторону медалі звертає увагу читачів на неприхильне відношення галицьких Поляків до автономічних жадань галицьких Українців. Автор думає, що під напором російських обетавин справа автономії галицьких Українців пройде скоро на дивний порядок. Обговорюючи справу автономії російської України, автор зазначає, що час тепер, щоб ліберальні російські круги стадали за автономію України і тим віддати Україні за ті кривди, які вони витерпіли за 250 літ від самової російської царату. Сю саму статтю помістило також посліднє число „Ukrainische Rundschau“ „Autonomie der Polen in Russland und der Ruthenen in Oesterreich“ v. J. F. (Paris).

Ціна оголошень за однократове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюєся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Упрашаю Всіх тих панів що по-брали календарі „Рускої Бесіди“ в роз-продаж на р. 1906 і до тої пори ані сотина за них не звернули, аби до 10. червня с. р. прислали за них гроші, бо крайня пора друкарню ви-рівнати. Хто не прише грошей до оз-наченого висше дня, наразить сам себе на неприємності і що кошта, без яких можна обійти ся. Се саме відносить ся також і до тих, які винні за календарі з року 1904—1905. Заявляю при тім, що неспроданих ка-лендарів тепер вже не прийму назад. З поважнем Ів. Захарко.

Звичайні загальні збори каси пож. і шад. для громади Жадова відбудуть ся дня 10. червня с. р. в 2 год. п. п. в читальні з таким дневним порядком: 1. Отворене зборів і прочитане поперед-ного протоколу загальних зборів. 2. Спра-воздане касове і замкнене білансу за ді-ловий рік 1905. 3. Внесок старшини до-точню висоти зятягнуті пожичку для парцеляції землі. 4. Установи платні ка-спера за рік 1906. 5. Вільні внесення. Михайло Яровий, нач.

Надзвичайні загальні збори каси пож. і шад. для громади Мега відбудуть ся 10. червня 1906. р. о 2 год. по пол. в домі Тодера Данка з сїдуючим порядком дневним: 1. Справоздане стар-шини про стан товариства і діяльність старшини. 2. Внески старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та по-жичок; висота пожичок, які старшина має право зятягнути в імені стоварише-ня. 3. Вибір старшини і доповнюючий вибір ради надзорчої. 4. Вільні внесення. Тодер Данко, заст. голови.

Отсею маркою охоронена ростина медична „Феллер“ „Elsaplatz“ укриває ки-лець, хрипку, нервовість, запор, бля-кий, грудий, жовта еустатія, зму-чене, ослаблене, браж відлиху, став горячкотий, інфекційну застуду і т. н. 12 малих або 6 подвійних етикеток оплатно 5 К., 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 сот.

Замовлення адресувати так: E. V. Feller, Стубіца Elsaplatz Nr. 202 Кроатія.

Також поручає ся перетягати пігулки Ребарбера з маркою „Elsaplatz“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К. 60 с. Правдивий бальсам можна дістати не 1 а 2 ту-зини оплатно за 5 К. У великих не-дугах жодуха несприятливий. Сирин загорілий проти кашлю і на грудях 5 етикеток 5 К. Правдивий нор-вегський тракт 2 етикетки 5 К. она.

45 2—10 Ш.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.
(8—)

Книжка про подружжя
дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ці-ники іл. книжок gratis.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 14—52

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig кожному, хто докаже що є мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найліпше, найвидатніше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкід-ливих складових частий.

При закупні прошу уважат ся аби кожний кавалок мила був заосмотрений в напєсь „ШІХТ“ і в оден із зна-ків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи лїтні фільцові — модної краси.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтй.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капе-люхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Ляштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Ан-тона Чипока у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружжя і амуніція.

Мужескі манжети і кинжирки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізецьки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убрання дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бейсбей.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевники.
Паньчохы для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glas“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевники для панів.
Черевники для панів.
Черевники для хлопців, дївчат і дїтй.
Куфари до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарія до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строчи.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинки, подвижності, збіжжя і нашу обезпечує від огневих шкід.

одинокое руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмних обезпечень

... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним гос-подарам, де еще не роблять пнші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за-купно сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощад-ности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськ Товариств тільки через „Дністер“ провізцію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Коси № 1.

Карпатські ербіно-сталеві коси. мають тонко як папірок, легкі як перо вістре, як тиво бритва найтвердшу пеліку, т. е. гіршею граду і збіжжю, що ани понаде ся під неї, пе-ретинають за одним замахом на столу, незначно з'узивають ся, і мовольну роботу хлібо-роба на половину дешвою робить. Приемна і легка робота на полі, тинить хлібороба, тому великий понижен косити тільки карпатськими ербіно-сталевими косами з маркою „Косар“.

Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коронах і сот. 1 К. 1-8 с. 1-12 с. 1-20 с. 1-28 с. 1-32 с. 1-48 с. 1-60 с.
На великій десятко даю 1 кошу даром; замовляючий коси має прислати 2 корон задатку. Без задатку не вислає ся.

Коси № 2.

Карпатські по 2 сотки за центиметер т. е. кільки центиметрів коса довга тільки разів за кождий центиметер по 2 сот. На кождих 10 кіе даю 1 кошу даром. Замовляючий коси, по-винен прислати 2 корон задатку, без задатку не вислає ся.

Коси № 3.

Золоті з англійської сталі широкі.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коронах і сот. 2-10 с. 2-20 с. 2-30 с. 2-40 с. 2-60 с. 2-70 с. 2-80 с.
На великій 10 кіе даю 1 кошу даром і до кождої коси даю камінь мармур. до острєня.

Серпи.

Озубрені з англійської сталі дуже добре жнуть збіжжя, і легко перетинають, так що не чути в руках. Одна пуга 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Каміні (бруски) до острєня кіе з наждачної плити мармурової по 60 с. Хто замовляє 20 штук бру-сків даю 2 даром.

На великі замовлення прощу прислати 2 корон задатку. Прому замовляти перешаком поч-товим щоб на ани не тратити дармо грошей.

А ДРЕСА:

Александр Копач,
Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

77 8—10

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає лїтні артикули найновїших сорт у найбільшїм виборї.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровача ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламні неопечатані візні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устатковувати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Перед суд Європи!

Дня 25. мая б. р. відбули ся у Львові збори мужів довіри всіх українських партій Галичини і Буковини. Резолюції, які ухвалили збори мужів довіри поодиноких партій, згідно констатують грізне положення українського народу в Галичині із згаду на велике покривджене в новім проекті виборчої реформи бувшого президента міністрів кн. Гогенльоге, і згідно констатують, що огірчене населення дійшло до того степеня, що провідникам поодиноких партій годі запанувати над обуренем народу. Через те вони складають відвічальність за те, що стане ся, на польське Коло і правительство яко головних винуватників.

Отсе загальна опінія українських політиків що до дальших подій в Галичині, колиб виборча реформа перейшла з кривдою для українського населення. Сю опінію наші послы не раз висказували серед дебати над виборчою реформою, — підносив її також в останній своїй промові в палаті послів і пос. Василько. — Безперечно гадка, що готово прийти в разі покривдження в виборчій реформі українського населення Галичини до страшних подій, зовсім не переборщена. Хто знає цілий перебіг політичної боротьби, яку провадило українське населення Галичини в останнім році в цілі виборення собі належних політичних прав, хто бере на увагу ту суму політичної свідомости, яку добуло галицьке селянство іменно за останній час, той не може сумнівати ся про се, що в разі несправедливого виміреня йому політичних прав, воно не змовчить. Та тут можна скористати з досвіду і пригадати собі, що вже нераз наша боротьба о національні і політичні права привимала острійші форми, а мимо того завжди вдавало ся польській суспільности в її верховодячих кругах не лиш здавити сей рух, але й в загальній європейській опінії виробити суд, що ми, іменно Українці, в сім ділі винувати, так, що проти нас ставала мало не вся Європа. Я згадаю лиш останні події на львівськй університеті, коли то інформована польськими кругами російська ліберальна преса наробила галасу, що Українці хотять відібрати Полякам їх університет і дала львівських українських студентів „дичию“ не менше завзято від польської преси. Ясно, що причиною такого

стану не було що иншого, як лиш се, що про наші справи Европа надто мало довідуєть ся від нас самих, що наші події здебільшого інформують наші противники — зовсім природно не в нашім інтересі. Колиж й справді ми поза українськими часописами дещо говорилисьмо до Європи на світових мовах, то ся мова була така слаба і мінала так безслідно, що часом здавало ся, що шкода того часу а деколи й коштів, які поодинокі люди звертали на се діло. Тим часом такі виясненя, інформації про наше положення в Галичині, здебільша незвичайно сензаційні (для тої „правдивої“ сензаційности їм навіть не всі хотять вірити) повинні робити ся з як найбільш можливим розголосом. Треба постарати ся, щоб наше теперішнє положення в Галичині стануло хоч один день в Європі сензацією дня, так, щоб про нього всі стали говорити але в той спосіб, щоб се принесло нашої українській справі хосен.

Сего інтензивного і рантового заінтересованя українською справою в Галичині треба нам тепер більше як коли небудь, іменно тепер, коли в разі покривдження українського елементу на політичній політові між українським населенням настати заворушення, котрі самою своєю незвичайністю мусять заняти на якийсь час європейську пресу. І тоді горе нам, коли європейська преса, хибно інформована або зовсім ігнорантна в наших справах, видасть на нас неприємний засуд! Тоді з тим більшою певністю і із зловим триумфом не завагають ся дотичні в тім заінтересовані круги здавити відрух народного обуреня. І тоді можемо стати ще більш покривдженими, як до тепер!

Тепер справа виборчої реформи з причини звістної кризи зійшла на час з денного порядку. Але вона скоро стане ще більш некучою державною konieczністю і прийде назад під образи на основі крайно нас кривдячого проекту кн. Гогенльоге. Сей проект, може трохи змодифікований, стане законом тоді в Галичині.

Та заким се стане ся, українська суспільність в Галичині повинна скористати з нагоди перервання нарад над виборчою реформою і одним сильним замахом поставити українську справу перед суд Європи.

Яким се чином зробити? Ось тут я не буду давати від себе жадного нового і оригінального про-

екту. Пригадую лиш, як робили Фінляндці кілька літ тому, коли російське правительство взяло ся нищити їх автономні інституції. Видали вони на всіх європейських мовах маніфест, в котрім говорили самі про свої справи. І про сей маніфест говорила ціла Европа. Ось останніми часами таку саму гадку підняв в Чехах пос. Багса. Чехи перед цілою Європою хотять заявити, що вони не є противниками виборчої реформи.

Такого самого способу повинні хопити ся і ми тим більше, що маємо до сього найбільше приводу. Віддати одну частину народу на політичне нищення, на се не може згодити ся цілий нарід.

І даятого сей маніфест, котрий — як я пропоную — має вийти на всіх найголовніших європейських мовах, повинен бути уложений в порозуміню з Українцями з Росії і Буковини.

Який зміст, і в яким духу має бути уложений сей маніфест, се булоб річню точнішою дискусією, котру не місце зачиняти, коли справа при звістній напій байдужности готова опинити ся над берегами Лети. Маніфест повинен в кожнім разі містити крім протесту проти покривдження при виборчій реформі також й сильно зазначений постулат автономії східної Галичини і Буковини. Такий маніфест, виданий в десятках тисячів примірників, розіслано би ся до редакцій всіх часописів, до всіх політичних інституцій у кожного народу в Європі і Америці, до всіх наукових і культурних інституцій на світі. Його по можности повинно ся розповсюдити на всіх публичних місцях. Таким способом можна заінтересувати і поінформувати цілий світ.

Що до коштів сего підприємства, то сподію ся, що о брак фондів воно не повинно розбити ся, тим більше, що до свого діла повинні приступити також закордонні Українці, а справа сама настільки важна, що не один охотно зложить на нього свій даток.

Отже перед суд Європи! А коли прийде горячий час боротьби о жите, тоді в Європі не повинно вже бути ані зле інформованих, ані ігнорантів в нашої справі. Тоді ніхто із чистим сумлінням не посміє кидати болотом на еманципацийну боротьбу поневоленого українського народу в Галичині. Л.

НАШ АЛЬБОМ.

Сильвестер Яричевський. 1. Ангел-убійник.

(Рогатинська балада).

На церковній там дзвіниці в нашім місті
ангел деревляний у кутку стоїть —
вже ховаєсь так він може з років двісті
і буде, не знати, кільки ще століть
в темному куточку, в смутку там стояти:
він не деревляний, він лише заклятий.

То було криваве время-адски люте,
як той ангел з неба завитав до нас!
Русином не можна було тоді бути,
бо Ляхи гнітили, мучили раз-в-раз —
так тоді багато ватерпілись люди,
що і руске серце дехто вирвав з груди...

Жила-ж в нашім місті славна удовиця,
що клейнотів мала великий базар —
та яснійше скарбів сяла білолиця
донечка красуня, як розкішна яр. —
І блакитні очі й срібний сьміх дівчати
притягли Лашка до вдовоної хати.

Як та чорна хмара, що несе негоду —
так чужа людина вносить неспокій
і руйнує в хаті любий мир і згоду,
бо у неї инший думки й серця стрій —
а дівчина, бачте, от — плоха натура —
стала танцювати, як загрив шпихтюра.

А панич, як тільки став ся паном дому,
то й свої порядки взяв ся заводити:
стали в хаті цвенькати вже і по чужому,
бо їм руська мова ухо обидить.
І вся хата стала мов була не руска
Правда — як то кажуть — жінка, то як гуска!

Бачила вдовиця і не йняла віри:
Справді перевертнем вже мое дитя?
відцуралось мови рідної і віри,
що то за них клади праатьни життя,

що за них і муж мій поліг передчасно?
Боже, де поділа я дитину власну?

Плакала вдовиця, як пізнала лихо,
і горячим словом з серця глибоки
умовляла доню: Кинь шлахотку пиху
і до батьків віри й мови поверни!
Та над всі зьвірата і над люди смертні
ще підійми в світлі руські перевертні!

Доня навіть слухать мамі не хотіла,
вигнала ще й з хати, як пташа з гнізда,
і сама зі своїм Лашеньком засіла,
думала, що миру більше їй зьвізда.
Бідна мати стала мов тота могила,
часто лиш на цвинтар до мужа ходила.

Надійшли веселі свята великодні.
забаглось на сновід пані піти,
бо облудні моляби й тоді були модні.
Мати в церкві шепче ревні молитви,
доня собі пишно сує по костьолоді,
лиця набілені, груди напів голі.

Не пішла матінки ні перепросити,
ані кинуть оком доня не пішла —
забагла із гнівом в серці приступити
до причастя й гордо на східці влякла,
пишно малинові уста отворяла
до причастя того — тай мертва упала!

Нагло ангел влетів між товпу набожну,
ясним саявом очі осліпив усім —
і рукою вдарив по лицю безбожну,
мовби серед пуці нагло вдарив грім —
Тихо... глухо стало. Нарід на каміння
впав і ніс тривожне голосне моління...

В тую хвилю божої тяжкої кари
в церкві ангел звідкись нагло появилсь —
деревляний — у куточку ліг на мари,
де народ біднійший Богови моливсь:
мов живий лежав, дарма, що деревляний.
Люди! крикнув хтось, се знак від Бога даний!
Нагло застогнали на дзвіниці дзвони —
із костьолоді біг стрівожений народ —

перед марами в притворі бив поклони
і розповідав пригоду із пригод.
А духовники і псаломівчі дикли
ангела несли у ворота великі...

Незабаром зник. Знайшов ся на дзвіниці..
Старші люди кажуть: він себе заклав.
Звідтам ме по руській спозирать землиці,
чи ще перевертнів рід весь не пронав.
Скоро їх не стане — він переминаять ся
і в небеснім хорі радісно явить ся...

Кідмань, в січні 1906.

2. Опир.

На горі, там над містом — то церква блищить,
лиш звали єї у вінок —
Ладі в честь ту колись всякі ігри велись
і дзвеніли сотки сьпіванок.

І минуло усе — а воселі сьпівці
потягли на спочинок у гай,
а на місті тім чарівнім, віковім
днесь царює „святый Николай“.

Тихі дини над ним похилиють вітки
отіняють розлогий цвинтар,
на могилах цвітуть запашиї квітки
і весна розливає свій чар.

А хоч гарно отут, хоч лящить соловій
у глибоку нічну тишину —
не відважусь піти я там — Боженьку мій! —
за ніяку на світі піну

Бо при брамі самій там небіжчик стоїть
і сумними очима кида,
хто лише надійде, того зараз спійме
і живцем з нього серце з'їда.

А як сонце зійде, то напевно уже
сьмільчака неживого знайдуть —
з синіх губ його й рук знати слід тяжких мук
і кривава розпорена грудь.

Анархістичний замах на королівську пару в Мадриті.

Коли в четвер окол 2-ої год. по полудни король Альфонс в торжественнім поході вертав по візаню з церкви до палати, задержався на хвилину повіз з королівською молодію паровою перед домом ч. 88. Нараз з горішнього поверху кинув хтось бомбу, котра упала по правій стороні королівського повоза межі послидну пару коний, а передні колеса і вибухла та наробила страшного нещастя. На щасте королівській парі не сталося нічого і она о 2-ій год. 20 мин. вернула в повнім здоров'ї до палати.

Бомбу кинено при ул. Келле де Махор з дому ч. 88 і она була схована в китиці цвітів. Вибух був так сильний, що оба коні і чоловіка, котрий на однім з них їхав, розірвало на кусні, але великого конюшого маркиза де Лютотмаха, котрий їхав по правій стороні повоза, лиш легко зранило. Повіз королівський значно ушкодило. Одного офіцера, котрий як раз салютував, поранило на смерть, а одному поліціянтowi урвало голову. З поміж публіки, котрої було багато на улици, убило дві жінчини, що стояли близько повозу, а багато людей більше або менше тяжко покалічило. Зараз по вибуху прискочили ки. Корнагельос до карити, отворив двері від неї і вивіз з неї обоє молодих. На сході палати чужі князі оточили молоді пару і складали їй желаня. Молоді, ледви що повинчали, плакали рісними сльозами.

Дім, з котрого кинено бомбу, обступила зараз жандармерія; явився цивільний губернатор і міністер справ внутрішніх і арештовано зараз дві особи, якогось молодого Іспанця, літ може за 18, котрий виглядає на студента, і якогось чужинця. Арештований чужинець каже, що називаєся Мануель Дуран і походить з Калібрі. До Мадриту прийхав він дня 22. мая і наймив помешкане, за котре платив за день по 25 корон, а на то дав зараз з гори банкнот на 500 корон. Він убрався дуже елегантно і як кажуть, любив дуже цвіти.

Підчас замаху не потерпіли ніхто із заграничних репрезентантів. Винувник замаху винаймив був дім при улици, котрою мусів переходити весільний похід, але винісся звідтам, бо не було балькона на улици. В кімнаті знайдено білий порошок, подібний до динаміту і склянку сикавочки, котра, як здогадують ся, служила до наповнюваня бомби. В кімнаті знайдено також хороше одіне робітничче.

Політичний перегляд.

Кріза в Австрії. Клюб німецьких поступовців відбув в середу засідане, на котрім постановлено домогати ся скликаня парламентарної комісії угодової, котра би в виду зміни ситуації на Угорщині обговорила цілий ряд справ австрійських. Ухвалено одностайно, щоби на случай відроченя палати послів представителі німецьких поступовців зложили мандати до делегаций. В той спосіб не допустити ся до відроченя палати послів. В середу о 2 год. відбула ся конференція предсідателів клубів. Пос. Люеґер зазначив, що комісія для виборчої реформи повинна і дальше радити без згляду на то, чи нове правительство заіменоване чи ні, бо партії можуть і без помочи правительства дійти до компромісу. Бесідник

домогався також, щоби слідує заіздане відбуло ся в четвер по Зелених Сьвятах. Пос. Пернерсторфер підпер внесене Люеґера. Пос. Абрагамович спротивив ся тому, бо не можна радити над предложеннями правительства, доки не заіменоване нове правительство. Пос. Василько підпер внесене Люеґера тим більше, що нескликване комісії для реформи виборчої могло би викликати здогади, що комісія відкинула проект реформи. Отже ухвалено, що в слідуєчий четвер відбуде ся засідане палати і комісії для реформи виборчої.

З угорського сейму. В угорськім парламенті піднесли проект, щоби зі згляду на запутання у Відні розпочати якусь контракцію. Президент палати Юст, котрого запитано в сій справі, заявив, що всяка контракція єсть злишна, позаяк Угорщина, без згляду на то, що дїє ся в Австрії, піде дальше по розпочатій дорозі. На вчерашнім засіданю угорського парламенту відчитано ряд петицій комітатів і міст жадаючих, щоби кабинет Феєрварого поставити в стан обжалованя. Пос. Олій з партії незалежности поставив внесене, щоби комісія залагодила ті петиції і до 14 днів здала звіт з них. Внесене се ухвалено.

Положене в Сербії. З Білгороду доносять, що 5 офіцерів, котрі брали найважнійшу участь в убитю короля Олександра і королевої Драги, а то: Попович, Мілич, Машин, Лазарович і Костиц пішли на пенсію. Спенсіоноване їх наступило на бажане англійського правительства, котре тепер напевно навяже дипломатичні зносини з Сербією.

ПИСЬМА З КРАЮ.

Із Шипинців.

В своїй мандрівці по руских селах не забув Репта повернути й до нашої громади овечок в Шипинцях, тих овечок, котрих тоді по воччому принав в своїй резиденції. Та наші овечки вже не такі смиріні, як би то хто собі думав. Вістка, що наш архипастир приїде, ні раз нас не урадувала, бо ми мали нагоду тоді пізнати, що він нам не щирий. Хиба ми се забули, на яку ганьбу та зневагу виставив нас Репта, замикаючись на залізні замки перед нами, як перед заразою! А ми тепер ему ще парадку будемо робити? Най йде до тих, котрих недавно приймав в себе. Так сказала шипинська сьвідома громада і урядила ніякої парадки не робити.

Приймали Репту лише кручі та архихручі, яких кожда громада мусить бодай кількох мати, бо хто би кирилив справи добрих людей? Баронова зробила своїм коштом браму, спекла колачі і вислала бандерію на прийняте свого гостя. Витали Репту і Жиди. В церкві митрополит говорив проповідь. На дворі церковні моздірі стріляли. Громадка понів рєнтий, що збіглась з сусідних сіл на „возвелеченіє“, щоб дати такий рідкості вираз і приподобати ся, ревіла на всі застави „Христос уніят“.

На другий день наша громада подала петиції о розділ диєцезії, повні підписів з печатками: громадською і всіх місцевих товариств. Додати треба, що Репта гостив у нас, оточений жандармами.

Громадянин.

Із Вилавчу.

Дня 27. мая с. р. відбуло ся зібраніє „Руско-православної Читальні“ у Вилавчу.

Щоби сї збори випали для пона-Румуна Петрюка хоті троха величаво, розпустив своїх дяків Шандра і Тована вже 2 місяці перед зборами по селу агітувати і нарід туманити.

Всілякими штучками, мудрішками, бріхнями — на лад понівський — себто: на зборах буде владина, президент, староста, що учителі хочуть запровадити унію, хочуть нашу волоску віру відобрати і тому запровадили уніятську касу і читальню і т. п. гадали сї деруни, котрі живуть з мужика, що їм удасть ся нарід до себе пригорнути. І музику наняли і на проинацію не забули. Навіть з райских дверей о. Петрюк запрошував людей словами: всіх газдів і газдинь, але лиш православних! (у Вилавчу нема ні одного уніята) прошу сегодня на зібраніє(?) — і я там буду.

Порозбігали ся жидівські і понівські фіри, одні до Банилова, другі до Залуча і привозять... пона д-ра Богатерпа і д-ра Іакмана. Музику, гадаючи, що се їдуть на драбенистім возі владина і президент, вірзала — *deșteaptă-te române*.

На здивоване всег жидівського кагалу, котрий робив три четвертині сего славного зібранія, злізав з понівської фіри др. Богатерп і др. Іакман, а з жидівської о. Петрюк.

Дячок Шандро утворив збори і уділив слова Іакманови, а відтак Богатерпеви.

Замість говорити про читальню, про просьвіту, говорили про політичні справи.

В скажений спосіб накинули ся сї панки на наших руских послів, на депутацию, що їхала до Відня до нашого найяснійшого цїсаря в справі розділу диєцезії, на школу і учительство, підбурюючи нарід проти школи і учительства, закидаючи їм, що вони ширять унію, віру в селян відбирають і т. д. Підбурюване народу проти учительства дійшло так далеко, що один селянин сказав: „Ми будемо гнати учителів від села до села, ми їх не потребуємо“. Се збори читальні? Се така ціля читальні?

Се нашому нанотчику дуже було до смаку; бо він в єзуїтський спосіб кидає ся на учительство де лиш може, по парастасах, весілях, хрестинах і т. д.

Та про діла нашого сьвященника подам в короткий час, щоби люди, сьвітла консисторія а в разі й иньші влади знали, який він є; та на жалє люди у Вилавчу вірять в его маслені слова.

Вилавши свою зість на все добре, руске зачали вписувати членів до читальні. І видко, що сї засліпители народу промовили добре(?) до народу, бо навіть й жиди вписали ся в члени. Нарід, пізнавши фарбованих лисів, вовків в овечьих шкурах, почав розходити ся домів. Та тут порадив собі о. Петрюк. Він пустив ся за відходящими, давав по 20 сотиків яко вкладку, щоби лиш вписували ся в члени.

Як назвати тепер таку читальню, котра складає ся з членів: Русинів, Москалів, Румунів і Жидів? Православною?..

По зборах почала ся забава. А музика грала то гори то дойни, то дойни то гори... аж до білого дня.

Така то понівська робота. В чім дежить корінь мужицького лиха, що його болить і як лихови треба зарадити, сего панове „просьвітители“ не казали. Тай не могли казати, бо мусіли би в таким разі також й проти себе виступити.

Православний Русин.

Він колись проживав ту на Бабинцях. Мав господарство і поле як слід — а що був удовець, без дітий — одинець, то у брата дожити мав літ.

Разом з ним газдував. Але Каїн — не брат — загорнути майно захотів, брата рідного він, як жестокий той кат, диким зіллям страшним отруїв.

Й поховали його біля церкви в горі і ридали всі дзвони над ним... Вратовбійник вернув і щасливо заснув, бо не встане вже братчик Максим.

Та як північ прийшла, зашуміли вітри, в хату з свистом влітає мерцель: — Де мій любчик Іван, де майна мого пан, де сердечний, єдиний братець?

В ранці Івана знайшли мов мерця на землі ледви ще привели до життя — оповів їм цілу ту подію страшну серед хлипаня й серця біта.

І рішили усі, що небіщик — опир і що треба осичин кілок вбити в серце йому, щоб з могильного сну не підвів ся вже більш ні на крок.

Як рішили — вчинили і груди мерця розірвали осичи колом... А над ними ревли грізно липи усі і стогнали могили кругом...

Ледво ніч надійшла, а страшений опир із роздертою груддю ходив по цвинтарішці всім і лякав сонний мир, жадосливо стогнав, заводив:

— Я нещасний бідак й поза гробом бурлак, навіть серця у грудях нема! бо розбили мені ненажери ліхті за ніччому клаптинку майна! —

Від тоді лише хто впаде в руки його, вирива йому серце і не... Буде пшти він так доки серце в грудях не відродить ся, не ожие...

Кіцмань, в грудні 1905.

3. Бегеба.

Я тямлю ще пошесть велику: тож їзду було там і крику! Людица молилась в церквах і смуток найшов нас і страх — а трунів лежало без ліку.

Тож людські моці збирати, в могили громадно ховати чим скорше потреба було, а ту грабарів як змело — нікого й на лік не видати!

Знайшов ся нарешті охотник, великий піяк і залютник, за теж страшений силач, що хлопа підняв мов колач — він в місті найбільший був пєсотник.

Нераз він, підпавши достоту, на ринок ішов на охоту: втікали від него жидки, він все вивертав їм буди — ой, мали-ж потому роботу!

Оттой то силач — в магістрату нанявся за маленьку плату

ті моці зносити, гребати: — Чого мені „джуми“ боятись, щоб тільки сивухи багато!

Носив наш Бегеба чимало, вже майже нікого не стало: — Я всіх понесу на цвинтар і сам лиш зістану як цар — та шкода, дівчаток за мало!

Поволи і пошесть минала, вже сили багато не мала — і навіть вертали домів міщани з відлюдних лісів; журба про майно їх пригнала.

Ну, досить я виніс до неба, тепер і самому там треба! Ще двері небесні замкнути! — А пошесть забралась, ні чуті! Послідний упав — сам Бегеба.

Кіцмань, в грудні 1905.

Амулети.

(До С...)

Ти віриш в амулет, що його носиш на ший все, на білій груді: про що лиш Господа собі попросиш, тобі вполити не забуде.

І щасте він тобі носив, принаду — ти віриш в амулет так ревно — давав і над серцями хлопців владу. І я в те вірю зовсім певно,

Бо й я пізнав тих амулетів силу, що хлопцям йде аж під реберце,

Телеграми „Буковини“.

Дня 2. червня 1906.

Відень. Цесар припоручив шефові секції при міністерстві рільництва г-р. Бекови, щоб розпочав переговори з провідниками парламентарних стороництв в цілі утворення парламентарного кабінету. В п'ятницю прийшло вже до рішення в справі міністерської кризи. „Wiener Zeitung“ має в недільнім числі оголосити істоту нового міністерства, на чолі якого стоїть бар. Бек. В склад кабінету увійдуть: Справи внутрішні: Бінерт (до тепер міністер просвіти і віроповідання), рільництво: г-р. Аверсберг (до тепер торговля), судівництво: шеф секції Кайль, фінанси: Коритовський, краєвий фінансовий директор зі Львова, залізниця: Дершата, просвіта: гофрат Маршет, міністер для Галичини: г-р. Дідушицький, для Чех: Падак, для Німців: Праде. Тека міністерства торгівлі дістане ся Чехови, здасть ся, секційному шефові Форшови, або послам Зачекови, або Боганкови. До нового кабінету увійде отже шістьох парламентаристів: двох Німців, Чехів і Поляків. А що вступ Чехів і Німців до міністерства мав наступити аж по заключеню угоди між обома народностями, то можна на певно сподівати ся згідного поступованя великих парламентарних партій в двох найважливіших питаннях: в виборчій реформі і в справі відносин до Угорщини.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. червня 1906.

Виділ „Рускої Бесіди“ в Чернівцях відбув дня 29. мая с. р. засідане, на котрім прийнято, з подякою до відома, що добродій, який не бажає, аби названо его імя, подарував товариству суму 5000 кор. з тим призначенем, щоби відсотки сего капіталу уживано на закупню книжок для читальні „Рускої Бесіди“. Далі прийнято до відомости, що отворено нові читальні „Рускої Бесіди“ в Хлівиці і в Тарашанах в присутності відпоручника „Рускої Бесіди“, тай що предложено правительству устав читальні „Рускої Бесіди“, яка засновує ся в Садові-Бродинах. Прийнято до відомости, що вишла накладом тов. книжочка „Село Гортони“, яку написав о. проф. Семака, за що ему висказано подяку. Ухвалено, щоби головні збори „Рускої Бесіди“ відложити до вересня, тому, що справоздання читальні „Рускої Бесіди“ надходять дуже пияво. Розділено редакцію поодиноких частий календаря на рік 1907 межі членів виділу. Ухвалено віддати видана „Рускої Бесіди“ в комісову продаж одній книгарні. Ухвалено віддати довжників, які помімо уміняють все ще залагають з оплатою за видана товариства, адвокати, аби стягнув довги в дорожні судові. На остаток висказав виділ своє обурення ізза поведєня д-ра О. Маковця, яке проявив у „Листах з Буковини“ в „Громадській Думці“, в „приватнім“ листі „Відповідь моїм приятелям“ і в „Заліві“ в „Руслані“ і прийнято его відступ з товариства з тим, що воно не редагує на его видане оповідань Воробкевича.

Проф. Грушівський в Петербурзі. „Гром. Думка“ доносить, що проф. Грушівський зі Львова бавить тепер в Петербурзі і був оногда на засіданю українського парламентарного клубу.

М. Ковалевський знову дістав право читати лекції. Петербурзький університет прохав міністер-

як лиш узрів твою головку милу
й пізнав твоє прекрасне серце!

С. Яричовський.

Смута.

I.

Летить полями чорна Смута —
і в мить країна вся закута
у сніз гірких кишуче море
і в людське серце лить ся горе.

О хтож тебе в дуги цвітисти —
в серця любовію огнисті
приклякав з челоусті могоди?
— Самі люди запросили!

II.

Чи немилі вам стали вже цвіти і зорі —
і буяне думок по блакиту просторі —
і спокій, що сповняв вам здорові груди —
невдоволені люди?

Чи за мало було вам криниці любови,
що вносила в дарунку веселу обмову,
животворною душі скропала росю —
напувала красою?

Проміняли ви соняшний промінь розкішний
за дріжжів меляхоли сумерк невітійний —
і життя в вас цілого найкрасшая штука:
естетична розпука!...

27. II. 1906.

ство народної просвіти дозволити М. М. Ковалевському, знаменитому вченому і видатному політичному діячеві, читати лекції в петербурзькому університеті. Міністер згодив ся задовольнити прохання університету, так що проф. М. Ковалевський знову поверне ся до катедри, з якої його 20 літ тому назад прогнав уряд за неблагонадєжність.

Дефравдація. На донесєне черновецького суду арештувала тут поліція буйного громадекого урядника в Руснебулді Максима Ф. і віддала до карного суду. Привід до арештованя дала телеграма окружного суду в Кімполонґі, котра посуджує М. Ф. о дефравдацію суми 600 кор. з грошей громади Р.

З пожежної хроніки. В п'ятницю дня 1. червня с. р. о 12-й год. в полудне вибух в млині Кароля Кундла при ул. Кучурмарській огонь, котрий огневий черновецький сторожі удадо ся скоро вгасити. Підозрівають, що огонь повстав з підпазу, бо подумінь показала ся рівночасно в кількох місцях. Підозрілих о підпал двох робітників і машиністу арештовано.

Зловили! Винувників крадіжки дорожочинностей при ул. Кучурмарській ч. 15 вислідила поліція і арештувала. Є се Евген Манько, Никола Вонсович і Максим Саламаха. Знайдено у них декілька скраджених предметів.

Так, немов в янім глухім куті обияло в Чернівцях недалеко залізничного двірця п'ять великих худлатих псів плового урядника М. Іораша. Заїлі пси покусали Богу духа винного урядника по ногах і руках і полишали на одежі роздерті сліди свого „прикосновенія“. Поліція повзала супроти власителя напасливих псів відповісти санітарно-поліційній міри.

Лист до посла. Селяни, робітники і салдати, що поприходили в Лавру на прощу, послали послови із Києва Штайнгелью йкону і лист. Після привитань та добрих бажань послам у листі написано так: „Перезажіть наші прохання цареві, що ми хочемо бути чесними робітниками, а не старцями та злодіями. Дайте нам землю, волю, працю і освіту. Ми всі вмеремо за права, за наші вимагання і за послів“.

Процес о державну зраду. „Отголоски Жизни“ доносять, що з причини зносин польского Кола в Петербурзі з польським Колом у Відні, варшавський ген. губерни. Сваллон запропонував центральному правительству, щоб виточило польським послам процес о державну зраду. Центральні влади не знайшли достаточної підстави до виточєня такого процесу.

Нещасливі випадки. На 27 літнього робітника Николая Кучерєка зі Стебни, повіту косівського, котрий був занятий при оброблюваню пия в лісі Кучурмарє звалив ся спадарючий пеня дерева і так сильно его побив, що він з віднесених ран помер. — Дня 26. мая вбив спадарючий зі стону гори камінь господаря Степана Баранецкого з Кострезівки, коли він повертав з своїм сином з млина до дому.

Сконфісковано у Відні і Празі посліднє число монахійської гумористичної часописи „Jugend“ з причини обиди маєстату. Іскреміноване місце є малюнок, в котрім представлено, як угорський король отирає угорський сойм. „Jugend“ стратила вже давно дебют на Угорщині. Звістно, угорська вільність вже давно стала „приточю во язичіх“.

Міліонова спадщина. Про міліонову спадщину, яка — як ми вже доносили — припала одному урядникови краєвого Виділу у Львові, доходить тепер ось які подробиці: Адвокат Бальком в Мількові оголосив був торік в німецьких часописях, що в Америці помер бездітно якийсь Новицький, родом з Галичини і полишив майно вартости 16 міліонів доларів або 80 міл. корон. Се оголошенє прочитав п. Іван Новицький, урядник краєвого Виділу і зараз зголосив ся листовно до того адвоката яко спадкоємець по померім там Новицьким. Бальком звелів ему зібрати потрібні метрики, щоби поробити у власній заході в цілі відобрания спадщини. Новицький виїхав наперед до Відні, де одєн з его братів є інженером в службі бар. Ротпільда. Там при помочи того брата і впливових осіб легалізував всі метрики в американським консуляті а крім того, боячись стати жертвою якого обманця, що вже нераз серед подібних обставин бувало, довідав ся за посередництвом того консуляту, скільки правив в донесєнніх адвоката Балькома. Відповідь надійшла користна. Донесєно з Америки урядово, що дійсно помер там якийсь Новицький, родом з Галичини, і що в Новім Йорці знаходиться спадщина, переказана Станислави Новицькому та его дітям. Тепер вже Іван Новицький не сумнівав ся, що разом з братом єсть правним спадкоємцем, бо его батько називав ся справді Станислав і мав стрія, котрий тому кількадесять літ виїхав до Америки, в чім ему той Станислав навіть матеріально допоміг. Супротив того п. Новицький попросив в краєвім Виділі о тримісячну відпустку, а діставши крім того з якогось американсько-німецького банку кілька тисяч марок задатку на подорож і спадкові кошти, виїхав до Америки. Тепер находит ся як-раз на кораблі, а вскорі переконає ся особисто, чи спадщина виносить справді тільки міліонів.

В бальоні до бігуна північного. Оден Американець хоче поновити змагання Андрого дістати ся бальоном до північного бігуна. Про близкі подробиці сего підприємства повідомляють з Парижа: На вче-

рашнім засіданю академії наук представив проф. Ян-сея Американця Вельмана, котрий хоче з припоручєня „Чикаго Рекорд Геральд“ підприємити їзду бальоном з Шішберґу до північного бігуна. Вельман казав зробити собі тепер в Парижі у інженера Годарда воздушний, надаючий ся до кермованя корабель, котрий в богато зглядах пригадує воздушний корабель Лебава. Вельман удає ся в серпні на Шішберґен, щоби там наперед відбуту пробні вирази. Він хоче в своїм воздушнім кораблі помістити живности на 75 днів, забрати з собою автомобільне човно і безнастанно оставати при помочи бездротного телеґрафу в зносинах із Шішберґом.

Оповістки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Міністерський радник при міністерстві залізниць Козинський приїхав до Чернівців в справі будови залізничного двірця.

З кімполонґського староства. Кімполонґський староста г-р. Франц Белегарде розпочав довгий урльоп. Управу староства переняв правительственный краєвий секретар Іван Капуцянський.

До конгресу в справі розкладу їзди. Інспектор і шеф руху в дирекції залізниць в Чернівцях їде сими днями на всеєвропейський конгрес в справі розкладу їзди до Бремені.

Урядові години в дирекції поліції тривають від 8-ої год. рано до 2-ої по полудня. Години урядові поліційної інспекції тривають цілий день і ніч без перерви. Також урядові години президіального бюра лишають ся не змінені.

Нагороди за годівлю коний. Міністерство рільництва уклало Буковині на державні премії за годівлю коний на рік 1906 суму 2500 кор. і 60 срібних медалів нагороди.

Управителем школи в Глібоці в заступстві пов. інспектора Михайла Ронґуша настановила краєва рада шкільна учителя Серґія Канюка в Садові.

Устні испити зрілости в середніх школах і в учительських семінариях на Буковині відбудуть ся с. р. в часі від 2—11. липня з виїмкою гімназій в Сучаві, де испит починає ся вже 16. с. м. Испитам проводити муть в Чернівцях: в I. гімназії прамат Шмід, в II. гімназії дир. Кушнірюк, в школі реальній проф. унів. др. Фрідзаґер, в семінариях учительських радник двору др. Ціґлявер для відділу дівочого, проф. унів. др. Смал-Стоцький для мужчин, а проф. унів. др. Тарнавський для екстерністів і екстерністок, в Сучавській і Радовецькій гімназії дир. Клявер, в дівочім ліцею в Чернівцях дир. Мандичевський.

Конець шкільного року в середніх школах черновецьких послідує с. р. ізза жатури вже 30. с. м., так само у всіх школах народних, котрі святкують лише о дні свят.

Справу пропінацийного закону на Буковині обговорювано 28. і 29. мая с. р. на анкеті в міністерстві фінансів, при чім броварники і пропінатори стояли на тім, що закон їх кривдить і вони тому жадають відшкодованя, наколи послали сему спротивили ся. Рішенє міністерства має на жаданє віцємаршалка д-ра Стоцького наспіти вчасно, щоби краєвий виділ міг его розібрати і предложити соймови відповідні внески, наколи би закон не санкціоновано, що, судячи після перебігу анкети, на жаль мабуть наступить.

Тов. „Руска православна шляхта на Буковині“. Коли би хто з членів товариства через зміну помешканя або яку иньшу помилку не дістав запрошеня на загальні збори тов. (4. червня о 2 години по пол. в „Народнім Домі“ в Чернівцях), то дістане его перед отворенєм зборів. Членські вкладки просимо посылати на адрес каспера тов. п. Івана Воробкевича, упр. рент. уряду, ул. Фердинанда ч. 5. Чернівці. — Заряд тов. звертає ся до членів з просьбою о якнайчисленнійше прибуте на збори з огляду на те, що на зборах буде ся обговорювати дуже важні точки. — Т. Бриндзам, заст. голови. П. Кайл, секретар.

Із штуки і літератури.

Селянський театр в Чернівцях відіграє в зелений понеділок дня 4. червня с. р. в сали „Народного Дому“ дуже веселу двоактівку Бораковського із співками „Як жінки чоловіків морочуть“ а наконєць діяльог драматичний в 1 акті Шимановського в перекладі Т. Ісмібєкого „На улиці“. Ціни мієць враз з податком від карт: крісло в першій ряді 2 К. 20 сот., в дальших рядах 1 К. 10 сот., партер 55 сот. Початок точно о год. 8-й вечером. Вілетів можна скорше дістати в канцелярії друкарні тов. „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2.

Концерт. В понеділок дня 11. червня н. ст. с. р. о год. 8-й вечером відбуде ся заходом „Заставнецького Бояна“ в сали касиновій в Заставній концерт нашого славного українського бандуриста Гната Хоткевича при співучасті хору „Заставнецького Бояна“, котрим управляє п. Кость Томоруг. З огляду, що на сім концерті не одєн буде міг налюбуватись нашим славним українським кобзарем, ждучи много літ на него, сподіємось, що сали заповняться сьніволюбною публикою. Вступ на саяу 2 К., від родини 5 К. — За виділ: А. Кобилянський.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ стор. 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

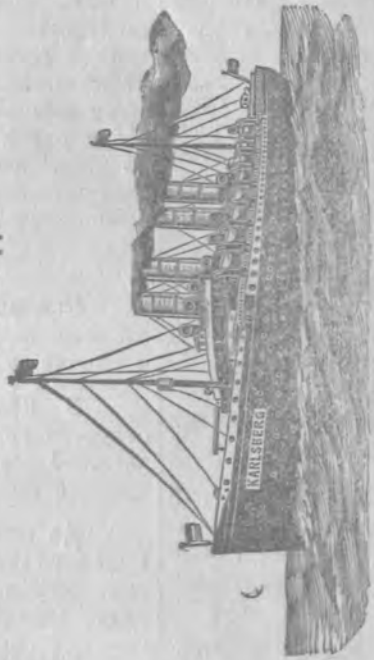
ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся по 4 с. від слова.
Належитості за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Упрашаю Всіх тих панів що по-брали календарі „Рускої Бесіди“ в роз-продаж на р. 1906 і до тої пори ані сотика за них не звернули, аби до 10. червня с. р. прислали за них гроші, бо крайня пора друкарню ви-рівнати. Хто не пришле грошей до оз-наченого висше дня, наразить сам себе на неприємності і на кошта, без яких можна обійти ся. Се саме відносить ся також і до тих, які винні за календарі ще з року 1904—1905. Заявляю при тім, що неспроданих ка-лендарів тепер вже не прийму назад.
З поважанням Ів. Захарко.

В К А Н А Д У

Як також в другі заморені краї перевозить найдешевше загалом заїздна фірма
B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.
Заміть хто купить корабельну карту, нехай порівняє мої ціни з цінами корабельних агентів.

Не читати

лиш, але треба спробувати адово-вже законсервоване 38 18—40
Леліове молочне мило
Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетшині над Ельбою
(марка охоронна 2 гірняки). Мило се хоронить від соняшних ви-присків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд.
Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у слідуючих фірм:

Цімід і Фонтін, Чернівці
Посей і Міллер, Чернівці
Шмає Пект, Дорна-Ватра
М. Г. А. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
Н. Скоморохов, Гурагогора
Саламон Берд, Гурагогора
Саламон Дім, Гурагогора
Ант. Штерберг Гібер, Радішці
Дрог. С. Е. Найтайфел, Радішці
Гал. Еероім Шмерлер, Радішці
Гал. М. Фільштейн, Радішці
Сімон Варбер, Радішці
Александр Браунберг, Радішці
Ант. М. Міллер, Кімполонг
Цімід і Фонтін, Кімполонг
С. Ляйтер Шпун, Садагура
Берд Візрайт вдов., Садагура
Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрог. Йосиф Крау, Сторожинець
Хайм Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Гарайт Шпериш, Сторожинець
А. Ашкенгау, Важа
Ант. Е. Вільгер, Вашишці
Ант. І. Фабіан, Вашишці
С. Бріс, Залішці.

Подгричні і ревматичні болі, колі-ни, рваля сугатія, корчі, нерво-болі крижів і мускулів, постріл (Hexenschuss) відомого і т. п. лі-чить левко лі о тім свідчать ти-сячі листів з подякою воноча оес-ния ростиана Федера „Elsa Fluid“ з ох-ороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашок або 6 подвійних ко-штує 5 К. оплатю, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.
Дістати можна у англ. продуцента
Е. В. ФЕДЕРА — Стубіца
Кроатія
Поручає ся також Федера Робар-бертські пігулки з маркою „Elsa Pil-ler“ 6 пудзочок 4 К. 3 терпілих жодунок як вострашість, ватане, мостях і т. п. незримане средство.
Правданий бальзам не продає ся але найкраще 2 тунини по 5 К. оплатю.
Загорський сирин від кашлю і на груди 2 фл. 5 К. Правданий шведскі кроваї жодунок 3 фл. 5 К. оплатю.

Книжка про подружжя
дра Ретана із 39 листр. місто 3 К. ціна 1 К. 25 с. Ці-ниці інт. книжок gratis.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 15—52

ВЖЕ ОБІЙДЕМО СЯ БЕЗ МЯСА

бо через споживане мучних страв поминемо всяку нестравність. Мучні страви приладжують ся тепер цілком поєдинчо з

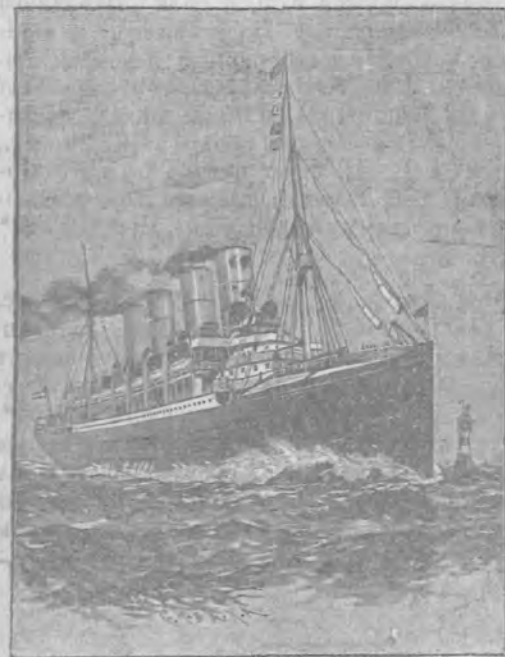
„Ceres-om“, товщом до потрав

(з найліпших кокосових оріхів)

які задля великої скількості білковини, яку ося-гає ся через домішку яєць і молока, суть над-звичайно легко стравні.

57 5—5

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

До
Америки
і Канади
найскорше перевозить через Ро-тердам славна на цілий світі
лінія
Holland-Amerika
заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69.
18 (12—20)

Знамениті Ваги господарські і до важена худоби.
Если хочете дорбі
ПЛУГИ
купити, то удайте ся до головного складу машин го-сподарських
Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.
Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль., разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон**.
Окрім сего поручаємо Льюномобілі, Молотілки, Січнарки, і в за-галу всілякі знаряди господарські.
Ксательськи на жадає (дармо). 23 (23—30)
Всілякі сивавки огнєві і до огорожу.

Добродійством для здоров'я і жоркх

навіть з огляду на ошадність, найважнішим средством для кожної господині є

„CERES“ ТОВЩ ДО ПОТРАВ

з найліпших кокосових оріхів.

57 4—5

Коси Nr. 1.
Карпатські срібно-сталеві коси, мають тонке як папірок, легкі як перо містре, які тие мей бритва найкращу послугу, т. е. гіркую траву і збіжжя, що лиш попадає ся під ної, по-ретинають на однім замахом на стону, незвичайно зуживають ся, і моволяну роботу хайбо-роба на поляху легко робить. Прийма і легка робота на полі, тімать хайбора, тому великий пошанє коєсти тільки карпатські срібно-сталеві коси з маркою „Ceres“.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коронах і сот. 1 К. 1'8 с. 1'12 с. 1'20 с. 1'28 с. 1'32 с. 1'48 с. 1'60 с.
На великій десяток даю 1 кошу даром; замовляючи коси має прислати 2 корон задатку.
Без задатку не вивезає ся.
Коси Nr. 2.
Карпатські по 2 сотики за центиметр т. е. тільки центиметрів коса довга тільки разів на кожній центиметр по 2 сот. На кожних 10 кіс даю 1 кошу даром. Замовляючи коси, по-шанє прислати 2 корон задатку, без задатку не вивезає ся.
Коси Nr. 3.
Залозі з англійської сталі широкі.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коронах і сот. 2'10 с. 2'20 с. 2'30 с. 2'40 с. 2'60 с. 2'70 с. 2'80 с.
На великій 10 кіс даю 1 кошу даром і до кожної коси даю камінь жармур. до острени.
Серпи.
Озубрені з англійської сталі дуже добре звуть збіжжя, і легко перегинають, так що не чути в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Каміні (бруски) до острени кіс з найкращої пилки жармурові по 50 с. Хто замовляє 20 штук бру-сків даю 2 даром.
На великій замовляючи прошу прислати 2 корон задатку. Прошу замовляти переказом поч-товим щоби на лист не тратили дармо грошей.
А ДРЕСА:
Александр Копач,
Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

25.000 Корон

виплатить фірма Georg Schicht, Aussig кождому, хто докаже що єї мило „Шіхт“ складає ся із шкідливих частий.

МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем) є найліпше, найвидатніше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкід-ливих складових частий.

При закупіві прошу уважат ся аби кождий кавадок мила був заосмотрений в напис „ШІХТ“ і в оден із зна-ків охоронних „ОЛЕНЬ“ або „КЛЮЧ“.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях уз. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частинних замовленнях відповідний рабат. Рекламні неопечатані вілні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової. В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Як стоїть тепер пропінатийна справа?

Дня 28-го і 29-го мая відбула ся анкета в пропінатийній справі. Взяли в ній участь сек. шеф мін. скарбу Вернацький яко предсідатель, заступники міністерства торгівлі, справедливости і рільництва, заступники правительства краєвого президент Влайдебен і староста Мікулі, заступники пропінатийної дирекції радник прав. Роллер, заступники Виділу краєвого др. Стоцький і др. Вольчницький, заступники більшости соймової др. Штраухер і др. Скедль, заступники броварників і пропінаторів та шинкарів Рехен, Штайнер, Рудіх, Тім, Перец і Авслендер.

Не будемо тут представляти цілого перебігу нарад, а скажемо коротко і по правді лиш се, що можна уважати вислідом сеї анкети.

Правительство згодило ся свого часу на те, аби в буковинській соймі внесено закон про скасування пропінатийного права а запроваджене шинкових оплат на користь краю, а згодило ся для того, бо так заступники Виділу краєвого, (др. Вольчницький і др. Ончул) як і правительство краєве (презид. Влайдебен) дали правительству запоруку, що з таким погодженем справи годять ся увесь край, годять ся всі інтересовані, (броварники, пропінатори, і шинкарі).

Однак вже підчас нарад соймових показало ся, що броварники, пропінатори і шинкарі підняли гримкий протест, так що більшости соймова, аби їх зацїпкати, видумала осібний закон для охорони пивоварного промислу, котрий сойм ухвалив. *) Крім того сойм ухвалив ще і резолюцію, аби правительство

*) Тоді справоздавець фінансової комісії соймової др. Ончул говорив дословно так: „Се поступоване, передчасне скасування пропінатий, мати не випаді лиші наслідки, бо повстане ріжниця між Галичиною, де пропінатийне право тривати ме аж до кінця 1910-го р., а з тої причини краєвий пивоварський промисел тяжко потерпить, бо приступ до Галичини буде ему задля пропінатийного права так неможливий, між-тим як галицьке пиво мати ме отвертий приступ на Буковину. Тота нерівність дасть галицьким броварам можливість пустити своє пиво таньше, бо обезпечивши собі через пропінатийні контракти в Галичині такий відбут, який є потрібний, аби видатки броварів покрити, зможуть вони без дальших видатків виробляти стілько пива, що пустять его на Буковину по далеко дешевій ціні. Одинокі охорону і т. д.“

краєве при ухвалюваню концесий на шинки уважало на те, аби в концесиях застережено було шинкувати лиш буковинське краєве пиво.

Ще більше гримкий протест пивоварів і пропінаторів підняв ся по ухвалі пропінатийного закону в соймі краєвим. Посипали ся петиції і скарги до всіх міністерств, а всякі їх депутації старали ся тоті скарги підперти.

Між тим правительство відповіло Виділові краєвому, що ухваленого закону для охорони пивоварного промислу не може предложити до санкції із засадничих причин, бо се значило-би тільки, що запровадити охоронне пла для буковинського пива. Так само могли-б собі поступити всі інші краї, а се мало-б лиші наслідки для пивоварного промислу взагалі, тай могло-б ще перекинути ся із пива на всі інші продукти, а се знов значило-б тільки, що розклад цілої держави на поодинокі дрібні держави з автономними цловими тарифами.

Аби-ж все таки найти якусь підставу до рішення замотаної, як бачите, пропінатийної справи, згодило ся правительство на жадане Виділу скликати анкету.

Анкеті предложено 4 питання:

1. Чи промислові інтереси пивоварів через ухваленний соймом пропінатийний закон потерплять яку шкоду, тай в яким напрямі;

2. В данім разі яким иньшим способом, окрім підвищення оплати від пива, можна-б тоту шкоду направи.

3. Який вплив мало-б передчасне скасування пропінатий на економічні відносини пропінаторів і шинкарів;

4. Як за великий є консум горівки в громадах, що підлягають пропінатийному праву, та в якій формі відбуваєть ся продаж горівки.

На перше і третє питання відповідали пивоварі, пропінатори і заступники соймової більшости, що вони мають велику шкоду, доказували се, скільки можна, числами, а знов заступники більшости перечили се. Така сама ріжниця в поглядах показала ся при другім, ба навіть і при четвертім питанню, де ходило о то, щоб виказати, чи справді край із передчасного скасування пропінатий мав би такі доходи, яких соймова більшости надіяла ся, тай чи знов — признавши краєви право побирати шинкові оплати в сумі 1,400.000 К.

ясного поняття про місцеві відносини і умови економічного і соціального ладу. Новий, поступовий напрям правління молодого царя мав зазначити ся вже в „грамоті до російського народу“. Редакцію сеї грамоти поручено Троїцькому і ин. Воронцови. В складженім ними проєкті важним було місце, де говорило ся про свободу російського горожанина: „Да пользуется ся невольбранно свободою мысли, вѣры или исповѣданія, богослуженія, слова и рѣчи, письма и дѣланія, покуда они законамъ государственнымъ не противны и никому не оскорбительны“. Однак в тім виді грамоти не оголошено; апробату одержала иньша редакція, в якій уступ про вольности заступлено загальними фразами. Але справа реформи внутрішнього устрою не переставала займатися царя і его дорадників. В р. 1803. поручено Сперанському виготовити проєкт реформи судового і правительственного устрою. Проєкт Сперанського а відтак проєкт Новосильцева і Мордвинова — се змагання перестроїти самодержавну Росію в конституційну державу, змагання, котрі ріжнили ся лише в подробицях, чи брати за взорєш англійську, чи иньшу конституцію, але в сути річі були одностайним висловом тих ідей і думок, які нуртували в ліберальних кругах російської освіченої суспільности. До тих проєктів відносив ся Александр І. з очевидною нещирістю. Він нічого не відкидав, на все будьто би принципіально годив ся, одобрявав всі бажані зміни, а на самім ділі нічого не виконував і все оставало по давньому. По кількох літах правління він навіть не скривав своєї скуки від конституційної забави і старає ся освободити ся від невітідних дорадників.

Між тим суспільність все нетерпеливіше домогала ся реформ. В початках XIX. ст. витворила ся в цілій Європі окрема форма політичної борби: організація тайних товариств. Се була однокі можлива дорога виявити своє невдоволене головню у суспільності, що не мали ні парламентарного устрою ні свободи печатного слова. Тайні товариства розмножили ся в західній Європі, особливо в Німеччині, Італії і Франції, в добу „св'ятого союзу“, в добу загальної реакції, яка насліла Європу по відеським конгресі.

— не споводувало-б ся тим підвищення ціни горівки, зменшення консуму горівки і т. д.

Обі противні сторони незвичайно остро заступали свою справу; при анкеті були сцени, котрі зовсім нагадували подібні сцени з буковинського сойму...

До того, що-б в якій небудь точці порозуміти ся і злагодити ся, зовсім не прийшло. Коли вже у всіх учасників анкети вичерпали ся всі аргументи і предсідатель хотів розправи закінчити, поставив др. Стоцький запитане, що-ж далі буде? На то дістав відповідь, що протоколи анкети, в котрих найшли вираз всі думки учасників анкети, по зверненню через вибраних анкетю верніфікаторів, будуть предложені міністерству скарбу, а се міністерство, порозумівши ся з усіма інтересованими міністерствами, видасть своє рішення. На дальшу просьбу др. Стоцького, щоб се як найскорше стало ся, аби край мав можливість ще перед осінною соймовою сесією до тої справи зайняти становище, приобіцяв предсідатель справу прискорити. Ось так стоїть тепер справа пропінатийна. Почнемо, що правительство скаже. Одно можна сказати, що ва більшости соймову спадає відповідь за те, що не приготувавши всего, як слід, не розібравши справи докладно, без ніяких даних і образунків, опертих на фактичний стані, пустила ся на бистру воду, розбудила богато ріжних надій, без переведення їх в діло; тепер же раз показує ся, що так законів ніхто не робить. Всякі иньші поголовки і сплетні, що справу пропінатийну мало-б ся як небудь янхше залагодити, се нічого иньшого як злобні видумки в цілях агітаційних, щоб нестямучам замилити очи.

Листи з України.

Одеса, в маю.

Місяці два тому назад наша мійська дума обібрала на товариша голови д. Андреевського, на членів управи д. Нікітіна й д. Ратнера. Градоначальник їх не затвердив, як непевних з боку політичного, не вважаючи на те, що напр. д. Андреевський уже 18 років обірав ся в управу, а д. Нікітін також недавно був уже членом управи. Дума образилась таким безпідставним учинком градоначальника, такою зневагою до себе, бо правду кажучи, в Одесі ще не було ви-

Та форма суспільних організацій проникла також і в Росію, зразу в виді масонських лож, котрі, хоча не мали політичних цілей, приготували російську інтелігенцію до тайних звязів і позначили розмножили ся в другій половині володіння Александра І. Перший тайний кружок з виразною політичною тенденцією оснований в Петербурзі по повороті російських військ із западної Європи. Був се т. зв. „Союз спасенія“ де головними членами були офіцери гвардейського полку, члени найвищої російської аристократії (брата Муравйови, Трубецькі і др.). Головною ціллю кружка була зміна державного ладу в Росії, при чім центр тяжести клав ся на горячу роботу в хосен вітчизни, усунення всіх над'ужит і ин. Вибір способів до осягнення тої цілі був необмежений, а навіть допущало ся убійств. Однак вже при перших заходах коло придбання новому кружкові членів, прийшло ся основателем дещо змінити програму і тактику в більше уміркованім дусі, при чім і назву перемінено на „Союз благоденствія“. Перетворений кружок ставив собі ціллю „помогати правліню до переведення в діло всіх мір, зараджених в хосен держави, так як правліне без добровільного співдїлання горожан не може успішно переводити реформи“. Та зміна програми на мирно-просвітну організацію поступового характеру спонукала деякі радикальніші елементи, що стреміли до насильного перевороту, виступити з „Союза благоденствія“. Так вже на початку організаційних проб замічуємо два напрями між поступовою інтелігенцією, лагідніший, взорований головню на німецьких Tugendbund-ax і революційно-радикальний, що стояв під впливом французьких ідей, але швидко прийняв національну окраску, достроюючи ся до місцевих відносин. В добу, котру можна би означити роками 1815—20 має перевагу перший напрям, в рр. 1820—1825 сеї послідний, що ширшав тим більше, чим більше реакційним ставало правліне.

(Далше буде.)

Борба за конституцію в Росії на початку XIX. в.

За очерками В. Глиньського подає др. М. К.*)

Завзята і люта борба против абсолютизму, гримке і рішуче домагане політичних свобод і конституційної форми правління — події, котрі розгравались ся тепер перед нашими очима в російській державі, не є навіть в царстві кнута яким то новим проявом життя а радше сильним підтверкненем давних змагань. Уже Катерина II. під кінець свого життя носила ся з наміром надати народам Росії деякі свободи і знаний єї висказ до сина Павла, що „душки не можуть воювати з ідеями“ вказує на охоту, зробити деякі уступки тим ідеям, які під впливом французької революції зайшли й до країв північної Сибіри. Жорстокий і безумний автократизм єї наслідника Павла І. осмішив самодержавіє навіть в кругах доси дуже консервативних і лояльних і викликав реакцію в двірських кругах, якої випливом було задумане Павла І. 1801. р. і проголошене царем Александра І. Новий цар був загально знаний як визнавець ліберальних ідей і рішучий прихильник конституційної форми правління. Головні зачинщики заговору на життя Павла І. гр. Панин і Пален хотіли зараз же в перших днях по обняті правління принудити Александра, підписати конституційний акт, але цар уклонив ся від сего. Незабаром найдено в царській дворці прокламацію Каразіна, де домагано ся розділу начальної влади між монархом і народом. Сам Александр був свідомий сего, що зміна системи правління є konieczністю, з якою треба серйозно члєстити ся і ся думка занамала також молодих дорадників царя: Новосильцева, Кочубея, гр. Строганова, Ад. Чарторийського і др. Але всі вони виявляють себе ідеологами, забирають свої проєкти і погляди з французької літератури енциклопедистів, не маючи при тім

*) Ся естатя складжена на основі розвідок В. В. Глиньського: „Конституційні впливи в началу XIX. вѣка. (Истор. Вѣсти. т. СІІ. ст. 953—978) і „Борба за конституцію, Декабристы“ Ibidm. т. СІІ. 248—277, 583—607, 983—1012).

падну, щоб обібрані думою члени не затверджували ся. Спершу дума не хотіла зовсім збирати ся, а потім збирала ся в ради-годи, аби роз'язати негачні справи, а як тільки збирала ся після першого засідання Державної Думи, так зараз ухвалила: Вислати телеграму до міністра внутрішніх справ, просити його переглянути сі незатверджені від одеського градоначальника, бо вся дума лічить, що обібрані нею люди можуть бути корисними для громадського діла.

Голова мійський подав сю телеграму, але доси на неї одповіді не було. Замість того стало ся щось иншого.

Коли брали на війну з Японцями запасних, то весь тягар удержувати їхні сім'ї ліг на город та на земства. Одеса витратила на се кілька сот тисяч карбованців, отже недавно дістала з міністерства наказ, щоб тим жінкам запасних, які вже повернулись до дому, допомогти більш не видавати. Управа мусіла так зробити, хоч з цим і не згожувалась, бо передатка на се свою скарбу в звичайному порядку до горольського по ділах присутствія, але відповіді теж доси не дістала, а тимчасом жінки запасних раз у раз збирають ся коло думського будинку, вимагають в управу допомоги.

Двадцятьтретього (10 го) мая, як звичайно, біла дума стояв натовп жінок. Було тут чимало поліцаїв і кінних жандармів. Ніхто не знав, який гостинець готує поліція з своїми провокаторами. Аж ось в одинадцятій годині, коли саме повно в думському будинку людей, з десятком баб почав кидати у вікна каміння. Поліція не тільки не боронила їм, а навпаки одійшла подальш, а один поліцай підбадьорював: „бійте, бійте! Як тут розібемо, то підем на Дерібасівську“ (головна вулиця). Юрба почала рости і в 10—15 хвилин з усіх трьох боків були повибиті всі вікна в думі. Служачі й публіка, що були в середині, перелякали ся, бо думали, що зараз з каміннями юрба увірветь ся до них і почне ся такеж побоїще, яке раз у раз робить ся у нас по містах. Коли голова по телефону сповістив градоначальника Григорєва, що доперва що повернув з Петербургу і очевидачки звідти привіз з собою нові інструкції, новий дух, так той сказав: „Тепер ви обертаєте ся до нас за поміччю, а коли не треба її, то наскудите нас скрізь“. Усі певні, що незабаром почне ся у нас розгром інтелігенції. Провокатори скрізь ширяють в юрбі і нацьковують чорну сотню на горожан. Я сам бачив, як чиновник особистих доручень при градоначальнику Цилукидзе при допомозі поліцаїв збирав коло себе то там то тут натовп юрби і нацьковував її на всіх, хто не належить до правового порядку, то-б то до чорної сотні.

Козаки приїхали до думи вже тоді, коли весь розгон її закінчив ся. Баб розігнали і ні однісенької людини не заарештували. Так ті, що блюдуть у нас закон, сьвідомо вчать чорню переступати всякі закони.

Про те, як кажуть, кожна палиця має два кінці. Сьогодні можна переступити закон, щоб розбити думу, а завтра щоб поліцію і всі урядові інституції. Практика провокаторська уряду сама наладжує діла революції.

М. М.

Політичний перегляд.

Український клуб в Петербурзі — як доносять „Кіев. Откл.“ — відбув д. 17. мая ст. ст. окреме засідане, на якому обговорювано загальні нариса аграрної реформи в приміненню до України. В клубі зазначали ся напрямки: одні члени заявляють ся за примусовим і безплатним відобранем земель, а другі кажуть, що вивласнене треба належно винагородити. Після спільної думки членів клубу, Дума повинна випрацювати основні постанови для рішення аграрного питання, яке вже переведеть ся остаточно після вимогів окремих країн. В українському клубі, до якого увійшли послы, що стоять на принципі оборони національних прав, інтересів України й автономії, є тепер — після „Кіев. Откл.“ — вже сорок чотири членів. Число се однак що раз більше росте. Львівським польським дневниками із неділі телеграфують прм. із Петербурга, що до українського клубу приступило вже сімдесят двох послів, які вибрали своїм председателем чернігівського посла Ілю Шрага. На конституційних зборах прочитано багато привітних писем, між якими одно походить від 300 галицьких Русинів. На сих зборах клубу взяв уділ також львівський Мих. Грушевський, що гостить тепер в Петербурзі. Він змалював просторо положене галицьких Русинів, перечекавши усі їхні політичні здобутки та висловив надію, що російські Українці доложуть всіх своїх сил, аби добути собі належні їм національно-політичні права.

Справи австрійські. Кабінет кн. Гогенлоге належить вже до історії. У віденській „Wiener Ztg.“ оповіщено відручне письмо цісарське, звільнює його із дотеперішнього уряду із признанем за готовість, із якою обняв прем'єрську теку в так важку пору... На місце урядничого кабінету кн. Гогенлоге маємо нині парламентарне міністерство бар. Бека, яке вже вчора о 10 год. перед полуднем зложило присягу в цісарським дворі. Свою програму висловить нове міністерство в четвер, та вже нині певно, що найголовнішими його задачами буде переведене ревізії угоди з Угорщиною, як найшвидше ухвалене виборчої реформи а відтак порішене промислової новелі й удержав-

нене північної залізничі. У пресі підносять, що сей кабінет має ще й довести до чесько-німецької згоди, та кожда із тих справ сама про себе вистане на пензум не то для одного але й для кількох кабінетів. На чесько-німецьку угоду мало-б ввазувати те, що Молдочехи в кінці пристади на те, що-б до кабінету увійшов голова їхнього клубу, Пацак, як чеський міністер країн, а сенц. шеф Форет як мін. торгівлі. Подібно заступили Колю — гр. В. Дзедушицький як міністер-земляк і віцепрезидент гол. дарекції скарбу др. Мора Коритовський, колишній ученик міністра Дунаєвського, який так само „прихильний“ до Русинів як і н. Войцех. Переважна частина міністерських тен остала в руках німецьких. Одні з них як др. Дершата (железничі), др. Праде (нім. міністер-земляк) і др. Мархет (просвіта), се представителі німецьких партій парламентарних, а др. Кляйн (судівництво), Бінерт (справи внутр.), Аверсперг (рілляництво) — се недавні урядники. Замітно, що в новім кабінеті поміняд Бінерт і гр. Аверсперг свої теки. Гр. Аверсперг, який був перше мін. торгівлі, став тепер міністром рілляництва лиш ізза того, що не хотів ним бути бар. Букоа, який би мусів тепер підчинитись теперішньому прем'єрови, бар. Бекови, що був до недавня його підвладним секційним шефом. Вже із сего видно, що австрійський кабінет далеко не може станути на рівні із коаліційним угорським. Не поможе сему й те, що в його склад входить нос. Пацак, який свого часу сидів у в'язниці за злочин державної зради аналогічно до комуністських революціонерів.

В „Государственный Думі“ хід нарад що раз більше наближує хвилю конфлікту між урядом і народом. Ще не прогули слова іоремініна, який педво-значно заявив, що уряд не гадає дати народови волю, а ось у суботу підчас аграрної дебати забрав слово другий міністер Стишнєвський із своїм товаришем Гурком, щоб заявити ся проти проекту полагоди аграрного питання, предложеного Думою. Рос. міністер рілляництва виводив, що проект експропріації протівний „обов'язуючим законам“, а до того коштував би саму європейську Росію 43 мільярди рублів. Гурком пом. мін. справ внутрішніх розвів ще красшу мову. Він „доказував“ на всі лади, що предложене Дума зовсім не поліщило би долі селян! Свою промову, без винну перебивану і заглушувану, закінчив таким ефектовним флерверком: Треба — мовляв — вибрати одно з двох: або признати недоторканість землі як приватної власності, або згодитись на те, що „земля Божа“ і стати справжнім соціалістом і розділити землю по рівні між усіх. По Гурці промовив на бажане селян Герценштайн, який збивав обох міністрів та остро критикував діяльність державного „крестянського“ банку, із якого хосен тільки богачам. Він говорив: „Нема чого боятись, що з грішми буде трудно. Селянам легше буде платити викуп, ніж теперішню ціну за аренду. Міністрам нема чого дякати нас соціалізмом. Селяни чують, де пахне землею. Вони підуть за нами“. По Герценштайні хотів ще раз говорити Гурко, але Дума більшістю голосів рішила замкнути засідане, відкладаючи дальший хід його до вівторка.

Справи угорські. Угорський сойм веде дебату над бюджетовою провізоромєю, яка виводить на дневне світло безліч примірів угорської свободи й толеранції супроти немадарських народів та загалом проти партій нелюбих урядови. Кошутівці виходять на таких самих гнобителів, як давні мадарські урядовці. Немало причинків до сеї справи дало засідане з п'ятниці, на яким промавив посол волоський Міхалі, словацький Балаю та сербський мужицький. Президентови мін. Векерде було очевидно не мило слухати тих промов. Ось він і зробив закид послам, що вони надуживають свободу слова, тож поставив внесенє, щоб засідане замкнуто, що сойм послухав сповнив. — Мін. справ загр. гр. Іолаховський розіслав д. 18. мая до всіх дипломатичних заступництв Австрії циркуляр, в яким пригадує їм обов'язок полагоджувати справи угорських горожан тільки в угорській мові.

Хорватський сойм має бути скликаний на ново вже в бжучім місяці. Ван предложить соймови до порішення три законопроекти: про пресову реформу, про судейську незалежність та в справі виборчої реформи.

Новий пруский шкільний закон.

Часопись „Die Hilfe“ помістила в ч. 22. із 1906 р. цікаву статтю п. Наймана під слідуючим заголовком: „Hinter der Schulvorlage“. Перебїг думок сеї статті слідуючий: Мимо того, що в прускім соймі провадять ся суперечка над правительственным проектом, він побідить, бо до консервативного центра прилучили ся національні ліберали. Сей новий закон задержить державну примусову науку релігій. Та сей закон — по думці автора не довго буде стояти, а се із слідуючих причин: 1. З причини істнованя великого числа таких католицьких родин, що в католицькій клерикалізованій народній школі бачити будуть насильство, завдаване сумлінню. А се католицькі родичі, що через те страять вплив на релігійне виховане своїх дітей. 2. З причини істнованя великого числа протестантських вільнодумних родин, що далеко відстади від церковної науки. Сі будуть уважати насильне обучуване їх дітей в приписанім релігійнім матеріалі за вкоро-чуване їх родительських прав. 3. З причини істнованя

ортодоксальних протестантів, котрі не схотять давати релігійного вихованя в руки учителів, які можливо мають „лівійші“ релігійні переконання, як вони хотять, щоб їх діти мали. 4. Із причини насильного положеня десидентських і жидівських релігійних меншостей. 5. З причини насильного положеня великого числа учителів і учительок, що мусять научати того, в що самі не вірять. Автор згадуючи остаточно про визначних мужів науки, що заступались за задержанем релігійного примусу, дятого, щоб в новій школі ширити вільнодумний протестантизм, кінчить свою статтю слідуючими увагами: понад всі авторитети повинна стояти правда. А почуте правда в публічній житю значно зменшить ся, коли учителі будуть учити не то, що вони думають. Сьому почуттю дали учителі вираз на численних зборах, ухвалюючи протів нового проекту протеста, але ті, що робили і радили над законом, не хотіли на ті протести звернути уваги. На них же й спаде — вся відвчальність за ту шкоду, яку принесе суспільності нова народна школа. Ось головні точки статі. Безпристрастний тон, сильне підчеркуване потреби плекати публічну мораль на всіх полах публічного жита, потреба заглядювати духові інтереси всієї людности в протівненстві до матеріальних інтересів поодиноких клас суспільности, отсе прикмети статі Фр. н. Наймана.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 5. червня. З нагоди вчорашнього записиження членів нового кабінету, заявив цісар-дру Пацаков, що його вступлене до кабінету в характері заступника інтересів чеського народу вважає високо патріотичним вчинком і висказує йому з тої причини свою подяку. При тім заявив, що все-буде прихильником чеського народу. В осени відбуде цісар подорож до Праги і сподієть ся, що забавить там довгий час. Переїздячи до Райхенбергу, сподієть ся цісар вступити до Кутенбергу, де огляне зреставровані пам'ятники будівельної штуки. Супроти міністра Праде висказав цісар желанє, щоб між обома народностями прийшло як найскорше до порозуміння.

Мадрид, 3. червня. Цивільний губернатор одержав вістку, що якась людина, яка ціля зверхних познач є незвичайно схожа на чоловіка, який мав кинути бомбу на королівську пару, покінчила самоубійством у селі Торелан де Ардез біля Мадриду в той момент, як надходив поліційний агент, щоб перевести арештоване.

Мадрид, 3. червня. В неділю о 10 ій год. рано розпочало ся в королівській замку сьвяточе при-няте князів, провідників депутатів із почотами і дипломатичного тіла. Між присутніми було брім правительства чи мало заступників вишого духовенства, офіцерів гарнізону й запрошених гостей. Королівську пару, яка снесла ся із смертельної пригоди, витано незвичайно оваційно. Члени королівської сімї розмавляли із богато гістьми незвичайно сердечно. Довкола палати назбирало ся багато народу. Місто ілюміновано так, як і попередньої днини. В кількох дільницях відбували ся балі й концерти під голим небом. Вечір проминув без ніякої пригоди. Приняте в палаті закінчило ся о пів до 12-ої вночі.

Париж, 3. червня. Після донесень часописий із Танжеру розбив ся серед моря Львівський корабель „Софіо“ недалеко Малагати. Із залози — як зачувати — не погіб ніхто. Із Танжеру й Гібральтару відплили ратункові човна.

Мадрид, 4. червня. В самоубійстві із Торелан де Ардез агіосковано труна анархіста Матео Мораль, що допустив ся атєятату на королівську пару. Перед самоубійством застрів він у тім селі пільного сторожа, який пристайно вимагав від него легітимізаційних документів. — Вдова по вбитім сторожі одержить від правительства 25 тисяч незетів, які визначено для того, хто найде виновника замаху. — Тіло Морала виставлено в Мадриті на публічне оглядане.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. червня 1906.

Новий „успіх“ др. Авреля Ончула. В склад депутатів, що їздила з раменя віденського комітету вставового до Букарешту, аби зложити королеви Каролєви І. гратуляції із приводу його 40-літнього ювілею, входив і посол др. Авр. Ончул. Король привняв депутацию дуже сердечно на окремій аудієнції. Але й тут не обійшло ся без „зас“. Ось др. А. Ончулови, бернєнському Месні, відомому заступникови інтересів Буковини, у Відні пошехителю буковинської кацапні і т. д., і т. д. — аудієнції не уділено! Історія бовперечно прикра..

Президент міністрів без міністерської платні. З днем 31. мая перестав кн. Гогенлоге бути де іуре президентом міністрів. Його урядоване замігне тим, що хоч був президентом міністрів і міністром вну-

„Основа“. Сей тижневник буде пропагувати між селянами ті самі ідеї, які заступає католицьissima „Нива“. — Редакцію „Діла“ обіймає із дня 1. вересня др. Володимир Охримович, що дощє адвокатував у Заїщцях. Рівночасно обійме він уряд 3. директора тов. „Дайстер“. Дотеперішній редактор „Діла“ др. Євген Левинський має посвятитись адвокатурі. — 10. число „Рідного краю“ улягло ковайскати.

Бібліотека для рускої молодіжї підъ редакці-єю Юліана Насальського: Выпускъ I. Томъ XII. Рѣчь XIII. Межиусобицѣ. Историчне оновѣданє зъ XII вѣка. Написавъ Бождаръ (зъ 6 иллюстраціями). Стор. 8+1. Черногордіє. Оновѣданє зъ Турецкої вѣнни 1843 р. зъ великоруского переклавъ Володимиръ Т. Кучинскій. (Зъ 3 иллюстраціями). Ст. 46 16-ви. Коломыя. Зъ печатнѣ А. І. Мизевича 1906. До сего випуску, який являєть ся виданєм ювілейнимъ додано ще передне слово редакції і портрет редактора. Бібліотека для рускої молодіжї, якої — як видно — появилось ся досі, від р. 1894 виходить випусківъ пятьдесятъ. Шкода тільки, що ш. видавець такъ вѣрно придержуєсь чужої нашої молодіжї правописи, щобъ не допустити до такого лиха, щобъ не прайшло „молодому поколѣнію разъ на все водіенатиє всѣякомъ звязи зъ етимологичнымъ свѣтомъ“.

Ш. Сеньобю. Церква й католицькі партії в XIX. ст. Переклав Іван Кривецький. (Літ.-наук. бібліотека ч. 127. Відповідь за редакцію Володимир Гулятов. Львів 1906. Наказом українського руського видавничої Спільноти. Стр. 71 + 5 мал. 8-ки. Ціна 45 сот. Зміст сеї праці славного французького вченого такий: Церква перед революцією. Революція в церкві. Реставрація церкви. Уагстромонтанська партія. Ліберально-католицька партія. Католицька демократія і революція 1848 р. Реакція в церкві. Енцикліка „Quanta cura“ й „Syllabus“ (1864 р.). Ватиканський собор (1879—1870 рр.). Конфлікт між церквою й державою. Подітка папи Льва XIII. Бібліографія.

Видане композицій Данила Млани. Усю музичну спадщину покій. Сидора Воробкевича видасть „Станіславський Бюль“. Видане редагує звісний наш музик Діоніс Січинський. Перший випуск, у яким зібрано усі композиції В-ча до творів Шевченка — як довідуємося — вже готовий і появить ся незабаром у книгарськім обороті. (яг.)

Лев Толстой. Кавказькі оповідання. (Літ.-наук. бібліотека, ч. 128—129. Відповідає за редакцію Волод. Гнатюк). Львів 1906. Накладом У. Р. Видавничої Спідки. Ст. 167 + 5. Мал. 10 ки. Ціна 1 кор. — Зміст: На біг, оповідане добровольця (1852 р.) Ст. 3—50. Переклав В. Герасимович. — Рубання ліса, оповідане Юнкера (1954—1855 р.). Ст. 51—119. Переклав В. Герасимович. — Стріча в відділі з московським знайомим. З кавказьких записок князя Нехлюдова 1856 р. Ст. 120—167. Переклав Гнат Хоткевич.

Із нашого музичного світа. З кінцем мая відбули ся в віденській музичній консерваторії іспити зрілости. Між абітурієнтами, що досягнули сего року диплом зрілости із відзначенем находитъ ся і наш земляк, укінчений правник Євген Д. Перфецький. Це перший случай, щоб Русин, не вдоволюючись свідомством відходу, ініціював ся іспитови зрілости щеї у від. муз. консерваторії. Д. Євген Перфецький, добре відомий нашій віденській публиці із щорічних блискучих виступів на Шевченкових роковинах,⁴ покінчив науку гри на скрипці у проф. Свєртка, що є заразю надворним концерт-майстром. У відділі сього професора зробало с. р. іспит зрілости всего 4. консерватистів. Крім д. Е. П-ого, перед яком стоїть безперечно приманчива артистична будучність, вчить ся на віденській консерваторії із Русинів ще лиш п. Н. Підияшецка, яка побирає науку сольного співу. (ос.)

Посмертні вісті.
Смерть посла до російської Думи Андріянова. В Петербурзі помер несподівано член російської Думи селянин Андріянов, селянський посол з симбірської губернії. Причиною смерті — розрив серця. Последніх кілька тижнів посольської діяльності зробило на его таке сильне вражіння, так рознервували його, що він із зворушення закінчав життя. Безпосередньою причиною його смерті мало бути підозріння, яке напало на нього із сторони діавих, іменню підозріння, що він належить до тих безпартійних селян, що йдуть на руку царському правительству. Привід до сего підозріння дала слідуюча подія. Якось внесено в Думу проект і обради над ним мали почати ся сейчас. Тоді селянсьоні носли модали заяву, щоб над сею справою радiali аж на другий день, бо послы селяни не можуть так скоро розібрати ся в так складнім питанню. На сій заяві підписав ся також Андріянов, а що більшість підписаних на заяві була права, то в Думі стали кричати, що „Егоринці“ хочуть відволікти справу. Се дуже вразило Андріянова. Він вишйшов на мовницю і став розяснювати свій поступок. Та з того часу, сей давнійше діяльний член „Трудової пaтpії“, перестав брати участь в засіданнях Думи, і став поволы віддавати ся загальному звiствій „русскій хоробі“... Се підозірюване, яке напало на нього, так його гризло, що він не міг впокоїти ся і воно мабуть стало причиною його смерті.

Вп. Я. М. В-ий в Я. Дакуемо! Підє певно до
недільного числа. — Вп. О. Ж-на в Р., і др. Не
полагаджено досї через довну неприсутність адресата,
Незабаром все буде сповнене.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належностей за анонсом марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори тов. „Власна Поміч“
руська каса щаднича і позичкова в Лу-
жа на х, стовар. зареєстр. з необ. пор.
відбудуть ся 15. червня с. р. о 1. год.
по пол. в домі п. Романа Мошука з от-
рим дивним порядком: 1. Справоздане
старшини. 2. Внесок ради надзорчої до-
тичного справоздання, звільнення старшини
і ради надзорчої. 3. Означене висоти
проценту від паїв, вкладок, позичок і
найвищої позички. 4. Вибір старшини
і ради надзорчої. 5. Вільні внески. Іван
Березан, голова.

Упрашаю Всіх тих панів що по-
брали календарі „Рускої Бесіди“ в роз-
продаж на р. 1906 і до тої пори ані
сотика за них не звернули, аби до 10.
червня с. р. прислали за них
гроші, бо країна пора друкарню ви-
рівнати. Хто не прише грошей до оз-
наченого висше дня, наразить сам себе
на неприємности і на кошта, без яких
можна обійти ся. Се саме відноситься
якож і до тих, які винні за
календарі з року 1904—1905.
Заявляю при тім, що неспроданих ка-
лендарів тепер вже не прийму назад
з поважанням Ів. Захарко.

Неопієним скарбом
для нещасливих жертв самогубства і тайних грі-
хів молодости є славна книжка Д-ра Ретана
Власна охорона
83 нарисів із 27 ілюстрацій. Ціна 4 К. Най читачі є
романти хто терпить на страшенні наслідки того влугу, пи-
ри є поради ратуєть рік-річно тисячі осіб від немилуї-
смерти. Замакати можна через книгарню: Leipzig, Neu-
markt 24, як також через иншу. 46 13—36

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Черківці,
ул. Руска ч. 8.
(8—)

Книжка про подружжя
Д-ра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ці-
ни инт. книжок gratis.
B. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 16—52

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
внеділю і свята від $\frac{1}{2}$ 11 до 12 год. рано.

Hamburg—Amerika Linie

Проста
пере-
права
без пере-
сідання.

Знанням із
своєї ско-
рости оцто-
вим і пос-
піншми кораб-
лем т. зв.
Doppelschrauben
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.
Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що єть заосмотрені
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажирів їдуть ними скоро і безпечно.
Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших ко-
раблях неми покладом подасть ся ретельні страви.
Видача карт до всіх естацій Сполучених держав і до Канади.
Близкі услів'я уділяє сяотно
ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.
16 (3—5) Чернівці, ул. Паньська 16.

Марка охоронна: котвиця
Liniment. Caps. Comp.
PAIN-EXPELLER
з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмиряючий лік на втиране
по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.
Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тм ох-
ронним знаком яко правдиві. 64 (29—38)
АПТИКА РІХТЕРА
„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

Друкарня „Рускої Ради“
має на складі
КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— („Взаїмна Вигода“) —
Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Канади або АМЕРИКИ

найлїпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до
заморських країв! — Є то перша переправа, котра узана народом
за найлїпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки
на шіфкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає лїтні артикули найновїйших сорт у найбільшїм виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одной краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 лїт гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтїй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи лїтні бїльцові — модной краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтїй.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капе-
люхів ц. к. надвірних
фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу,
П. Лядштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Ан-
тона Чипека у Відни, В. Вахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружїє і амуніція.

Мужескі маншети і коньярики.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізолки.
Пояски дамскі.
Воальни.
Убраня дїтїй.
Артикули до гри „Тенніс“, ракетки і бильці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевини.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Тенніс“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і баровні.
Черевини для панів.
Черевини для хлопців, дївчат і дїтїй.
Курфи до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарїя до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стріч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (зв. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зв. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 еотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 еот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 еот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламації неопечатації відні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням палежа-
тости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся по днях від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

НОВА КОАЛІЦІЯ.

(X) „Le roi mort — vive le roi!“ Одно міністерство впало — прийшло друге. Отсе й причина, що австрійська преса знов радує ся і надіє ся, що новий кабінет поставить на ноги цілу Австрію. До сего має мати нове міністерство бар. Бека ще й спеціальну спроможність, бо воно є парламентарне. Хоч та парламентаризація є ще дуже скупенька, хоч переважача більшість портфелів є в руках недавніх бюрократів, все-ж таки новому прем'єрови, про якого перше в політичній сфері не було й чути, вдало ся за три дні завести на міністерські сходи провідників пануючих партій в парламенті, для яких треба було аж малярського оліста, щоб захопили міністерські портфелі, (до яких на дні душі давно зітхали) — й створили нову коаліцію.

Отсе по тринадцяти літах урядничої управи маємо в Австрії перше парламентарне міністерство, бо остання коаліція була утворилась по упадку гр. Тафого, щоб погребати виборчу реформу. Нова коаліція, коли не хоче як найшвидше зійти із політичного об'єду, мусить навпаки сю виборчу реформу довести до порішення, хоч деякі одиниці із нового кабінету є загально звісними ворогами мас народних, завзятим поборниками рівних прав політичних для всіх горожан австрійських!

Се буде евентуально також одна із несподіванок австрійських, як новий кабінет із даним складом мати не переводити виборчу реформу, якої не вєспіли довести до порішення мужі, які усім своїм „я“ були переконані про її konieczність і всеї енергії докладали до того, щоб зробити її добром усіх австрійських народів із всіма їх суспільними верствами. Та наша держава, се загально країна несподіванок і неправдоподібностей. Те, що в нас діє ся від 1895 р. себто від ери Бадені-Банці, вимагає незвичайного вглублення в справи Австро-Угорщини й безглядного простудіювання усеї недозадності Шмерлінгівських конституційних інституцій, інакше годі зрозуміти того всего, що на політичній овіді зовсім ненадійно вирінало, ані мати який небудь, бодай приблизний ключ до подій будучих.

Для вілюстровання сего вистане тільки повести паралелю між останніми роками парламентаризму угорського й австрійського та поставити поруч себе причини упадку кабінетів по обох боках Литави або конфлікти, в які входили міністерства раз із парламентом, а другий раз із постановами в Готсбургу

тако в Австрії... Тут передовсім висуває ся справа уступлення кн. Гогенлоге, який в свою програму взяв всі пекучі питання австрійської політики, здобув фактично довіру найширших кругів парламентарних, (як се виявилось ex post), ну і мав бути наділений довірою корони. Тамчасом кабінет Гогенлоге не перетривав і цілого місяця мав і бачучи, що не може пристати на претероване Австрії на користь Угорщини, яка із угоди тягне самі корвети — мусів зложити свій портфель, увійшовши в свій справі нараз в розріз із короною.

І стала ся нараз знов річ несподівана: коротачий своє живоїтне австрійський парламент ся справа зекстримує так, збирають ся посольські збори без президії, привносять скликання надзвичайного засідання парламенту, на яким майже одностайно заложено протест проти оминення парламенту в найважнійших справах державних та проти угорського поневолення Австрії. Поодинокі речники великих партій без застереження дали повну сатисфакцію першому австрійському прем'єрови, який ставув рішучо в обороні інтересів сєї половини Австро-Угорщини, коли ще тепер ся спільна назва має оправдане в фактичних основах. Зробили се ті самі партії, які недавно не шадили князеві Гогенлоге всіляких перепон, дарма що він, уступаючи їм, рішив ся навіть в виду пануючих обставин в парламенті на не обстоюване інтересів нашого народу в правит. предложенню виборчої реформи. Рішучий виступ парламенту, який впрочім для простудіювання австро-угорських взаємин в так зв. комісії Держшати не зробив майже нічо, а ще більше настрій столиці так в таборі христ.соціалізм як соціально-демократичнім не остали без успіху. До керми державної не прийшов такий муж державний, що важивби ся орудувати § 14, як сего надійли ся прим. по кн. Куденову, що мав і ланні рахунки із кн. Гогенлоге, але бар. Бек, який стоїть у зв'язках із архикн. Францом-Фердинандом, якого вважають в добре поінформованих кругах рішучим противником угорських привілеїв в австро-угорській спілці. В заворушенім парламенті вдало ся бар. Бекови, чоловікові впрочім незвісному, утворити бодай півпарламентарний кабінет, який в зовсім зрозумілій цілі анкетує, що виборча реформа се — побіч угорської справи — його найважнійша задача. Потребу виборчої реформи заакцентував і цісар в розмові з новим міністром просвіти. Значить ся і в державній управі не вагуть ся на те, щоб виборчу реформу усунути на другий план!

Пос. Н. Василько із довгих конференцій із міністрами Форштом, Праде і Пацаком набрав навіть

вражіння, що вони сейчас уступилиб, яби виборча реформа не дійшла до осущення. Іншою справою брати на першу точку своєї діяльності новому кабінетови й годі, прямо тому, що теперішній парламент привілеїв і шахрайств виборчих не є спосібний до того, щоб міг перевести справу ревізії угорско-австрійських взаємин. Послідні енергічні виступи парламенту се тільки відрухи замиряючого, подражнені гальванічною струєю. Вистало бути на однім засіданні теперішнього парламенту навіть того, на яким ухвалювано звичну резолюцію в справі ратовани своїх прав, щоб бачити, що значна частина послів вважає своїм обов'язком перемінювати гарну грецьку палату на місце веселі чачких виступів і коршених лайок, які мають заступити видатну працю для широких мас народних. Друга і то переважна частина послів дбає тільки за свої кастові інтереси, не дбаючи про державу й про її населення, що й не може бути інакше при бур'яльній системі. Сего не поліпшить ніяка парламентаризація, яка для народів, витиснених з парламентарною системою й шахрайствами виборчими, є рівнозначна з тим, що місто урядничого міністерства, яке будь що будь мусить держатись основних законів державних, приходить до державної керми люди, для яких найвищим наказом є воля партій які їх делегували; вони є тільки перед ними одвічальні а не перед цілим населенням, яке від впливу на хід політичних подій є через теперішню виборчу ординацію виключене! Оттим то нашому народови, який в парламенті заступає так незначна делегация, нема чого прив'язувати великих надій до нового кабінету, який впрочім мусить сам здавати собі справу, що з таким атутотом, як нинішній парламент не виграє борби з Угорщиною, не то, щоб говорити про неадекватне спорів між поодинокими народами, коли вони в парламенті незаступлені правдивими заступниками, але репрезентантами упривілейованих клас, яких інтереси йдуть в розріз із інтересами широких мас народних. Оттимто нинішнє міністерство мусить своє діло розпочати від виборчої реформи, як не хоче викликати необчислимий наслідків в цілій державі, а передовсім у безвинно поневоленій східній Галичині. Довести виборчу реформу до діла має новий кабінет тим більший обов'язок, що в його склад увійшли репрезентанти найбільших партій в парламенті. Коли від їх голови завоюють рішене виборчої реформи, так доволі вже пустих слів в палаті і комісії виборчій, доволі пересипування з пустого в порожнє й перемелювання старої пісеньки про „етан посідана“ й два буцім супротивні

2)

Борба за конституцію в Росії на початку XIX. в.

За очерками Б. Глиньського подає др. М. К.

(Дальше).

Діяльність „Союза благоденствія“, котрий розширив свою організацію на всі головні осередки російської імперії, пересунула ся поволи на пусту теоретичну балаканину, спори о загальних програмах і напругах, марні пориви без ніяких практичних наслідків. Палкіші члени почали непокоїти ся таким оборотом справи і домагали ся активної політики і в загаль більш практичної діяльності. Остаточне порішення скликати на січень 1821. р. збори відпоручників до Москви, щоби призадумати ся над реформою „Союза“. Сей з'їзд дійсно відбув ся і рішив ліквідацію цілого кружка. Від сєї хвилі в життю тайних товариств наступає нова доба і они на розвалинах першої організації починають вязати ся в цілком ясно означені політичні групи з остро зачертаними програмами і висилають з поміж себе провідників і вождів, так для теоретичного вияснення предмету, як і практичного переведення програми. Зараз по розбитю „Союза“ повстають два нові товариства: в Петербурзі „Съверное тайное общество“ під проводом Никити Муравйова, кн. Е. Оболенського і Н. Тургенева, а в Тумчині (на Поділлі) „Южное тайное общество“ під проводом П. Пестеля і Л. Юшневського. Оба товариства були від себе незалежні, а навіть відносили ся до себе з деяким недовіром; однак цілі були у них спільні: усунення існуючого державного ладу і поставлене ліберальної форми правління, при чім „Съверное“ товариство брало собі за ідеал конституційну монархію, „Южное“ склонило ся на бік республіканського строю.

Придивім ся тепер докладнійше програмам обох вишє названих товариств. Автором програми „Съверного“ кружка був Никита Муравйов, який зладив ціл-

ком основний проект конституції. Конституція Муравйова опирала ся на таких основах: 1. російський народ свободний і незалежний і не може бути власністю ніякої особи і ніякої родини; 2. жерелом верховної влади є народ, котрому належить виключне право робити основні постанови для себе; 3. горожані мають право означеним в сїм уставі порядком брати участь в загальній управі. Праса має повну свободу і відповідає лише в деяких означених разях перед судом. Нетикальність особи є забезпечена і нікого не можна арештувати, не подаючи ему до 24 годни причини арештованя. Горожані мають свободу товариств і союзів, право жалоб і петицій до послів і монарха. Свобода віри має бути повна. З адміністративного боку Муравйов ділив Росію на 14 держав (між тими й Українську) і 2 області. Столиця і резиденція федеративного правління була проєктовна в Нижнім Новгороді, а Петербург і Москва оставали лише столицями окремих держав. Вся законодавча власть мала бути в руках „народного віча“, котре складало ся з верхньої думи і палати народних представителів (450 послів вибраних на 3 роки). Автор задержав в Росії царську власть, котра є наслідственна, однак лише в мужеській ліній. При вступленні на престол цар приносить присягу на конституцію і на своє удержане дістає т. зв. цивільну лісту.

План переведення тих реформ уявляв собі Муравйов таким способом: 1. розкинути проект конституції між найширші веретви населення; 2. викликати розрухи у війську; 3. відповідно до успіхів розрухів постановити по всіх запятих місцях нові уряди; 4. коли би царська родина не згодила ся прийняти сєї конституції, то прогнати її і устроїти республіку. Однак се посліднє допущав Муравйов лише в крайності і відтак зовсім відказав ся від можности заведення республіканської форми правління в Росії.

Програма Пестеля, що була підставою підтїпного сего „Южного“ кружка, різко ріжнила ся в го-

ловних точках від програми Муравйова. Лішаючи на боці основну ріжницю в справі верховної влади — Пестель був республіканець — звернемо увагу на рішучий централізм, що пробиває ся в програмі „Южних“, в протиставленню до федералізму „Съверних“. Всі племена, заселяючи Росію, мусять злитися в один народ і називати ся „русскими“ зі спільною нероздільною верховною власттю, спільним способом правління і спільними законами для цілої держави. Заданем верховного правління є стреміти до цілковитого обрусіння (помосковцєня) всіх племен, живущих в Росії, і то не лише тих, котрі ріжняться ся між собою „малими відтїнками“ (н. пр. Росіяни, Українці, Білорусини), але й цілком чужих по етнографічнім походженню, прим. Фінів. Війтку робило ся лише для Польків, котрим признавали повну незалежність а навіть відновлене Польщі в історичних границях.

Головною задачею свого часу вважав Пестель борбу між масами народними і аристократією всякого рода. Тому в его проєкті кляло ся великий натиск на визволене мужиків з кріпацтва і забезпечення їм вигідного існування. Щоби одблїти мужиків відповідними надїлами землі, проєктувала ся експропріация не лише державних але й поміщицьких дібр. Детайлі державного нерестрою у Пестеля здебільша похожі на проєкт Муравйова, тільки до двох законодавчих палат „народного віча“ проєктував ся ще „верховний собор“, котрий мав надзір над цілою державною машиною і власть потверджувати закони, ухвалені вічем.

Оба тоті товариства і програми не вичерпували собою цілої суми революційного настрою, котрий обхопив в ту пору цілі передові круги суспільства. Рівнобіжно з ними розвивали ся, ділали і прилучали ся до них ще дві важні політичні групи: „Славянський союз“ і „Польське тайне товариство“.

„Славянський союз“ заснований 1825. р., щоби поділити спільною зв'язкою і одиційною республікан-

собі бляхи — німецько-романський і словянський — най на їх місце прийде вже раз рішене, яке не сміє бути іншим, як ухвалою загального, рівного, тайного й безпосереднього голосування, яке змінить з коренем парламентарію репрезентацию і відродить стару Австрію, яка переживає тяжкі кризи, в справді конституційну державу вільних і рівних народів!

Від того, як віднесе ся новий кабінет до сей справи, не лиш на словах але й на ділі, зависиме становище руского клубу й народу супроти правительства, від якого місто вічних розчарувань повинні ми вже зазнати раз бодай дрібку справедливости. Панове одвічальні міністри хіба мають нагоду читати величезну напись на вході до віденського Бурґу, що „*Iustitia fundamentum regnorum*“, а без підвалин будова хіба не може остоятись...

Сильветки членів нового кабінету.

Віденські дзвенки приносять чимало біографічних вісток про нових міністрів. Певна річ, що теперішній склад нового кабінету готов вже незабаром улягти деяким змінам, щоб парламентаризация захопила й представителів антисемітів і консервативну шляхту. Замінять деякого із міністрів, що вийшли із давніх секційних шефів. Та поки воно станеться, не завадить познакомитись із особами, що творять нове міністерство.

През. мін. бар. Максиміліян Володимир Бек був до недавня мало звісний ширшій публіці, але в кружках, займаючих ся спеціально політикою, Бека згадувано дуже часто, бо він належав до найліпших знатків всіх справ, входячих в обсяг австрійсько-угорської угоди і був одним з австрійських посередників при заключуванню торговельних договорів з Італією і Німеччиною. Бек уродив ся в 1854 році. Его отець, член палати панів, був горячим федералістом і за кулісами помагав до утворення федералістичного кабінету Гогенварта в 1871 р. Бек скінчив права у Відні; дійшов до степеня першого шефа секції в міністерстві рільництва. Будучи учителем австрійського права державного найстаршого сина архиві. Франца Фердинанда, Бек від кількох літ належить стало до окруження наслідника престолоа, є его правним дорадником і за дозволом цесаря ставим інформатором о всіх подіях внутрішнього австрійського життя політичного. Що до своїх переконань має бути бар. Бек консервативистом. Він з роду лютеранин, але відтак перейшов на католицизм і його вважають горячим клерикалом, який має однак розуміти модерні вимоги публічного життя.

Мін. справ внутрішніх бар. др. Рішард Бінерт родив ся в 1863 в Вероні в генеральській сім'ї. Після матери є він внуком мн. Шмерльнга. По покінченню університетських студій посвятив ся урядовій службі, яку провів здебільша в міністерстві просвіти. При реконструкції кабінету бар. Іавча в 1905 р. обняв він був управу міністерства просвіти і віроісповідання, зложивши віцепрезидентуру долішно австрійської ради шкільної краю.

Мін. обор. краю фельдцайгмайстер Франц Шенайх мав свій портфель і в попереднім кабінеті. Він родив ся у Відні, як офіцер

скою управою, не порушуючи однак незалежності кожного, вісім славянських земель: Росію, Польщу, Чехи, Моравію, Далматію, Кroatію, Угорщину з Смигородом, Сербію з Румунією. Всі ті славянські землі мали освободити ся від абсолютизму, національного антагонізму і злучити ся федеративним строем. Особливу вагу кляло ся на розвитку економічної програми, проектувало ся будувати торговельні пристани над морями, окружаними славянськими землями, в осередку федерації оснувати місто, столицю Славян, де збирали би ся послы із славянських областей і находила ся центральна управа. Врочім наближував ся „Славянський союз“ до „Южних“ і визнавав програму Пестеля.

Що до польських тайних товариств „Союза другів“ і „Патріотичного союзу“, то безпосереднього відношення до питань про устрій російської держави, до російських політичних програм у них не було. Вони витворили ся і істнували під впливом тих політичних і історичних відношень, які уладили ся між Польщею і Росією за Катерини II. і єї наслідників, під впливом положення, в яке попала Польща, стративши державну самостійність. Тому і головною ціллю тих товариств було воскресення давньої Польщі „в границях високих гір, двох великих морей і двох рік“. Ближні відношення навизнали ся між „Патріотичним союзом“ і „Южними“, відношини оперті на взаємні інтереси. Всякі замішання і бунти в Росії були на руку Полякам і приближали їх до здійснення їхнього ідеалу державної Польщі; з другого боку і російські революціонери думали найти в Поляках потрібну піддержку і через рівночасний вибух революції і повстання розірвати воєнні сили правління. Тому то бачимо в центральній програмі Пестеля уступку в користь Поляків. Але Поляки не дуже рвали ся до сильної акції і все усували ся від заключення прямого договору з „Южними“. Вони все таки цінити ті свободи, які їм дістали ся конституцією з 1817 р. а не мали довіра до сил і впливу російських тайних товариств.

(Дальше буде.)

воював із Давією і Прусами і належав до свити архієпископа Альбрехта. Відтак був секційним шефом у міністерстві війни і корпусним командантом в Посештадті. Ієн. Шенайх має тепер 62 роки.

Мін. судівництва др. Франц Кляйн був перше управителем міністерства судівництва. Він родив ся у Відні 1854 і спершу адвокатовав, поки не посвятив ся професурі. В 80 рр. вступив до міністерства судівництва як його секретар. Др. Франц Кляйн є визначною силою науковою, він був автором нової австрійської процедури цивільної.

Мін. рільництва гр. Леопольд Аверсперґ родив ся в 1855. в Будапешті. Служив спершу при старостах а відтак в міністерствах просвіти й справ внутрішніх, аж став в попереднім кабінеті управителем міністерства торгівлі.

Мін. просвіти др. Густав Мархет родив ся 29. мая 1846 р. в Бадені коло Відні, кінчив правничі науки на віденському університеті, а в 1869 р. був призначений як асистент до лісової академії в Марієбрун в долішній Австрії, де викладав право горюжанське, а відтак і національну економію. Коли тоту академію перенесено до Відні, де єї сполучено з академією рільничою, став він звичайним професором, а сего року єсть ректором академії рільничої. Він займав ся багато справою торговлі матеріалу деревляного, справою управи вина і т. д. Др. Мархет належить до німецької партії поступової.

Мін. гродак, гр. Вейтх Дідушицкий родив ся в 1845 р. і вже в 1877 р. був послом до сойму краювого з більшої посілости. Гр. Дідушицкий знаний загально з багатьох своїх трудів наукових і літературних, придбав собі серед своїх земляків назву „Аттиця“, а по смерті пос. А. Яворського став в надолісті 1904 р. презесом Ко-а польского. Не менше звісний граф Вейтх як завзятий сподвижник ягайлонської ідеї та рівночасно й ворог Русинів, що зазначував особливо на становищі презеса т. зв. галицького комітету для розбоїв виборчих. Наслідником його в Ко-і має стати Давид Абрагамович або др. Божинський.

Мін. желізниць др. Юлій Дершата фон Штандгайт є сином фельдмаршала-поручника і родив ся 12. вересня 1852 р. в Іраці. Від шестого року свого життя проживав він в Іраці, кінчив там університетські студії, служив при фінансовій прокуратурі, а відтак в 1881 р. став адвокатом. В 1884 р. був обраний до ради громадської в Іраці, а в 1885 р. послом до ради державної, але зрік ся і став членом стирійського відділу краювого, а в 1901 р. обраний знову до ради державної став ся він основоположником німецько-національного союзу, до основаня котрого подала причину жидівська справа. В тім часі виступили були з німецького клубу ті послы, котрі не годили ся на то, щоби до клубу не приймати таких послів-Німців, котрі суть антисеміти, і засновали свій окремий клуб, з котрого опісля зробила ся німецька партія народна, котрої головою є Дершата.

Мін.-земляк німецький Генріх Праде вийшов із стану купецкого. Він родив ся в 1853 р., а скінчивши школу торговельну, був занятим в ткальни і прядильні свого батька. Пізніше вступив до служби при желізниці, в 1871 р. став урядником асекраційним, а від 1885 р. є самостійним купцем в Ліберці (Райхенберзі). Місто се вибрало его в червні 1885 р. на посла до ради державної а відтак і до сойму і тоді прилучив ся він був до німецько-національного союзу. В 1897 р. обраний знову послом до ради державної став він віцепрезидентом палати, але уступив в осени 1901 р. із сего становища, коли Всенімці стали дуже нападати на него. Праде належить вже від довгого часу до відділу німецької партії народної. Праде — пригадуємо — був председателем повендікових зборів послів в парламенті, які зложили протест проти відлучуваня парламенту і евентуального панованя § 14.

Мін. торгівлі др. Йосиф Форшт був в останнє секційним шефом в міністерстві желізниць. Студії кінчив в Празі а відтак через 9 літ був співробітником „*Narodn-ix List-iv*“. Після сего вступив до пражської палати торговельної, яку захопив в свої руки Чехи, в характері секретаря. Від р. 1893 послужив Форшт до парламенту з рамена торговельної палати і належав до найвизначніших меншостей в молодеческім клубі, в яким завзято поборював кабінет Кларіє й Кербера, аж покликаний до мін. желізниць зложив свій мандат парламентарний і соймовий. Др. Йосиф Форшт має тепер 56 літ.

Мін. краян, др. Йосиф Пацак се одна із найвизначніших осіб в новім кабінеті. Вже будучи студентом брав горячий уділ в політичній життю Чехів і за одну промову засуджено його на 5 літ в'язниці за державну зраду і обиду маєстату. По 3 літах його амнестовано за часів Гогенварта. По сім вступив Пацак до редакції „*Narod-ix List-iv*“ а в 1875 р. отворив адвокатську канцелярію в Кутній Горі. Добувши мандат до сойму і парламенту, він завзятий бій проти старочехів, яких остаточно й повадив. В молодеческім клубі був він головою і заступав погляд, щоби з Німцями мирити ся по осягненню рівноправности. Наслідником його в молодеческім клубі стане мабуть др. Крамарж.

Мін. скарбу, др. Мора-Коритовський, розпочав свою урядничу кар'єру при скарбовій дирекції у Відні, відки його покликав тодішній міністер скарбу др. Дунаевський до президентського бюро в своїм міністерстві, бо Коритовський

брав горячий уділ у всіх найважливіших ділах свого шефа, який — як відомо — перший привів австрійські фінанси до рівноваги. По уступленню Дунаевського із кабінету Тафого іменовано Коритовського віцепрезидентом галицької дирекції скарбової. Уряд сей синовив він аж до останньої хвилі через 15 літ. В 1901 р. наділено його за рівне стягнене податків гідністю тайного совітника. Тільки треба згадати, що саме стягнене податків, практиковане здебільше для політичної преси без підношення податкової спроможности населення не є ідеалом державної владности. При сім треба згадати, що за д-ра Коритовського панувало консеквентне давлене Русинів-урядників скарбових і переслідуване податковими інспекторами руских промисловців і підприємств торговельних.

Політичний перегляд.

Бувший президент міністрів князь Гогенльогезістав на ново заіменованій намісником Триєсту.

Німецький цесар Вільгельм II. у Відні. Цесар Вільгельм приїхав нині рано окремим поїздом двірським на дворець Північної желізниці. На пером доїжджав его цесар Франц Йосиф і численні достойні військові і цивільні. Цесар Вільгельм мав на собі мундур австрійського генерала кавалерії. Оба монархи повитали ся сердечно а відтак підміською желізницею поїхали до Шенбруна. Про цілі сей подорож німецького цесаря, заповіджену місяць тому, висказала ся преса вже давно, ддятого то тепер про неї мало говорять. Загальна опінія говорить, що подорож ся має на цілі показати перед цілим світом, що Німеччина стоїть тепер не „осамітнена“, як се послідніми часами голосила світлова преса, але що австро-німецький союз остає в повній своїй силі. Отсе властива ціль подорож. „*N. fr. Pr.*“ доказує у вступній статі, що тридержавний союз перестарілий, бо заключений проти Росії, котра тепер стала зовсім безсилною. Та не дасть ся заперечити, що того союзу потребує і Німеччина і Австрія, одна проти Франції і Англії, друга проти своєї природної суперниці, а штучної приятельки Італії.

3 угорського сойму. Угорський сойм прийняв в трітій читанню бюджетову провізорію і закон про контингент рекрута, відтак приступив до дискусії над прийняттям заключених торговельних договорів. Міністер торговлі Кошт пропосив о прийняте предложення, щоби усталяти неконституційні відношини.

3 російської Думи. Засідання Думи по сьватах розпочали ся у вікторок. Проводила ся дальше дискусія над земельним питанням. Заки почала ся земельна дискусія, забрав слово п. Онніко і заявив, що міністрів уважає за влізливців в Думі. Не слід, аби вони брали участь в нарадах і Дума не повинна їх слухати але висказати їм *voitum* недовіра. — Президент повідомляє палату, що в дискусії брати муть участь товариші міністрів, коли міністри дадуть їм повноважність. — Пос. Онніко атакує правительство за те, що воно агітувало проти Думи і цілого краю. Президент прикликає его до порядку. — Відтак радила Дума над вибором комісії, що повинна провітрити нелегальні і протизаконні поступки правительства по оголошенню указу з 17. жовтня м. р. — До Думи надійшло кілька телеграм з донесеннями про нелегальні арештованя на провінції. Сі телеграми дали привід до дискусії над правом вношеня інтерпеляцій. — Пос. Алядін думає, що хоч інтерпеляції не зладуть ся ніякою, бо міністри переняті чувством мести, а не співчуття, то Дума мусить інтерпелювати, щоби уся одвічальність спочала на тих, що мають власть у своїх руках. Дума рішила внести інтерпеляцію. — В дискусії над земельним питанням забирали голос міністер рільництва Стишинський і товариш міністра внутрішніх справ Гурко. Їх бесіди послы переривали окликами: „Проч з ними! В одставку!“ Президент раз-враз дзвонить. Стишинський сходить з трибуни серед безперервних криків: „В одставку!“ — Президент просить членів, щоби не мішали порядку, бо тоді ніяка праця неможлива. — Пос. Петрункевич скритикував виводи міністрів, котрі показали повне незнане положення. Нехай міністри не віддаляють ся до нашого патріотизму і нехай не надуживають сего слова, бо тепер називають патріотами тих, що боронять авторитет і уряджували погроми Жидів і Поляків. Вия не є патріотами, бо коли би ними були, то не засідали би на тих лавках. (Гучні оклики, оклики: „В одставку!“ — Проф. Герценштайн збивав виводи міністрів і висказав безвідетавність їх статистичних вислідів. — Селянські послы оплескували его бесіду, в котрій домагав ся ународованя і поділу землі між селяни. — Гр. Гайден виступив проти кількох бесідників, що атакували шляхту і заявив, що він готов приступити до аграрної програми. Не є він противником примусового вивласненя, тільки думає, що ліпше було би залагодити сю справу з узглядненем місцевих ріжниць. — На тім засіданні замкнуто. — Конволят між Думою а царським правительством вже почав ся, та його перебіг незвичайно цікавий. Послы остро атакують правительство — прямо висистують міністрів при кожнім їх виступі — правительство знов позвалає Думі говорити, та за те позвалає лиш говорити. Всякі закони видає само — а на провінції дальше старає ся давити проблемки свободи брутальною ру-

кою. Причини такої тактики царського правительства відомі телеграфом, яку вислав Вітте — як доносить „Lok. Anz.“ — до міністерства внутрішніх справ. В телеграмі Вітте констатує, що в разі боротьби між правительством а Думою наступить рішуча катастрофа для російських паперів і заграничні банки замкнуться кредит російським банкам. Так отже ціла ера „російської конституції“ фінансова штука. Царське правительство скликало Думу, щоб дістати за границею позичку, а тепер терпить „думо-говорунку“ за процент заграничними банками.

Телеграми „Буковини“.

Дня 7. червня 1906.

Відень. Німецький цісар поїхав рано о 10. год. 21. ми. з станції мійської залізничної „Гітцінг“ до замку гр. Івана Вільчека, Крайденштайн. Перед полуднем прийняв ім. цісар архис. Кароли Франца-Йосифа, сина архис. Отта, що замешлював ся поручником 11. полку гузарів а la suite. Цісар Вільгельм II. надав архикнязям Йосифови і Каролі Франц Йосифови ордени чорного орла.

Константинополь. В Джедда сконстатовано 11 случаїв джуми. Один хорий помер.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. червня 1906.

Австрія — держава конституційна, у нас є всілякі свободи, але — на пацери. На ділі-ж виглядає все трохи інакше. Ось словінська громада в Рідмани рішила ся перейти спершу на віроповіданне греко-католицьке, а коли годі було добути на се дозвіл компетентних кругів, заявили Рідмани, що бажають перейти на православ'є. Та бажаня їх не прийнято до відома й досі, хоч ціла справа тягне ся вже кільканадцять місяців. Рідмани не думають уступити і твердо обстоюють при своїм бажанні, та поки що нема віяких виглядів на ліпше. Тимчасом уже доси є у Рідмани нехрещених дітей 110, а в подальшій цвітній відбуде ся 68. слюб „цивільний“. Се наслідки „свободи віри“, практиковані в Австрії.

Черновецька Рада мійська про уступлене кн. Гогенльоге. На посліднім засіданні черновецької Ради мійської висловлено ся також про уступлене кн. Гогенльоге з уряду президента міністрів. Радний Вальштайн заявив, що в справі відносин до Угорщини становиско кн. Гогенльоге кожний мусить похвалити. Він ставить отже внесенє, щоб кн. Гогенльоге, як почетному членови міста Чернівців, Рада мійська сказала з тої причини признанє. Радний др. Штравхер поставив слідуєче додаткове внесенє: Рада мійська столичного міста Чернівців вітає становиско австрійської Ради державної з 30 червня прихильно і висказує рівночасно надію, що австрійська Рада державна допровадить скоро справу виборчої реформи до пожеланого кінця“.

Заснованє рим. католицького єпископства в Станиславові. Відомо, як у східній Галичині Поляки визнають костел до польонізаторських цілей. Яко нову твердиню на тім полі хотять мати єпископство в Станиславові. Станиславівська рада мійська рішила оновити старі ся о отворенє рим. кат. єпископства і вислала в тій цілі депутацію до архієпископа Більчевського у Львові. Більчевський прийняв депутацію дуже прихильно і прирік свою поміч. Коли не мож буде заснувати єпископства, то хоч суфраганію!

Вчорашна туча викликала в Чернівцях великі шкоди. Бода виллалась із каналів на улиці, заливаючи сутереви кільканадцять помешкань. Виллв також і Прут, заливаючи бережні оселі.

Атентат на конзуля. „Pester Hirlap“ доносить з Фіюме: На аргентинського конзуля Льва Кремжека виконала його горнична Антоніна Бранкович атентат при помочі вітриволю. Причиною атентату мала бути месть дівчини за те, що конзуль обіцяв з нею ожени ся, а коли звів єї, не хотів своєї обіцянки додержати. Тяжко раненого конзуля перевезено до шпиталю. Коли арештовано Антоніну Бранкович, випила вона досить велику порцію сирчаного квасу і єї в неприйнятій стані також перевезено до шпиталю.

По самоубійчих заходах божевіле! Усунений з становиска управителя вазниць при краєвім суді в Чернівцях, офіціал Віктор Штаер, пробував два рази відібрати собі життя, та оба рази без поважніших наслідків. Власне находив ся на дорозі до подування з тяжкої рани в груди, котру завдав собі вистрілом з револьверу, та в послідних тяжких та сильних захитав ся його душевний настрій, що онові вночі ошадів. Хорого перевезено до закладу для божевільних.

Нещасливий випадок. Асекураційний урядник Захар Чайкель в Чернівцях став овогда при всіданні

до електричного трамваю ч. 4 предметом нещасливого припадки. Після оповідань присутнього перебіг його пригоди був такий. Чайкель вів коло Фольксгартену до першого возу електричного трамваю. Віз був переповнений і для того кондуктор сказав, щоб він пересів до другого возу. Чайкель хотів се зробити і як раз опускав ся з послідного сідця на землю, коли нагло віз рушив і Чайкель впав на землю, зачіпаючись ногою о сходи. Так волік його віз кілька хвиль. Чайкель потернів при тім досить поважні рани. Першою помочі уділила побитому ратункова станція. Відтак відставлено його до краєвого шпиталю.

Желізнична пригода. Поїзд північно-західної желізничної, що виїхав в понеділок по пол. з Трутнова до Праги, вискочив о 7 год. коло станції Нова Пака із шини. Десять вагонів впадо із насину. Почтовий слуга Фішер погіб на місці, два урядники поштові і один кондуктор потерпіли тяжкі рани; легко ранених осіб вилосило ся сімнадцять.

Нещаслива подорож бальоном. Два купці і один капітан з Медіолану взнали ся в неділю з площі медіоланської вистави на бальоні у воздух і перепили понад хребет Апеннінів. В понеділок рано побачено їх з Семафору в Анконі, як вони в небезпечній жити уносили ся над морем. Не зважаючи, що море припливало, вплив один корабель на поміч, однак бальон віддалив ся. По полудні наблизив ся знову до бережя Сорольо коло Анконі. Висланий торпедовець уратував бальон і одного купця; другий купець і капітан знайшли смерть в морських водах. Не можна навіть віднайти їх трупів.

Відкритий склад бомб. Італійський король має прабуті д. 24. с. м. до Анконі, та до його прийняття ладять ся не тільки льояльні горожані, але й... анархісти. Ось в фризнерській складі Антона Іабіанелі сконфіскувала поліція 3 готові бомби, обложені цементом і заосмотрені в лонти. Бомби переслали до військової лабораторії для дослідів. Крім сего найшла ще поліція дві пакки сірни і потажу. Дванадцять анархістів, підозрілих о приготування атентату на короля, арештовано.

Винувник мадритської катастрофи, Матео Мораль, який покінчив самоубійством, був сином багатого фабриканта і кінчив університетські науки в Німеччині. Мораль учителював останніми часами в Есcole moderne, то ж поліція перевела там сейчас ревізію і найшла анархістичні брошури, фотографії іспанських і заграничних анархістів та багато листів. В наслідок сего арештовано й директора сєї школи і кількох професорів. Про побут Морала в Торейон вийшла ява отей подробиці: Він знайшов пристановище в гостиниці недалеко торейонського двірця. Але в господареві збудила його особа підозріне. Коли Мораль побачив, що на него звернено увагу, заплатив свій рахунок і опустив дім. По дорозі здібав єго польовий і зажадав від него легітимайних паперів. На те заявив Мораль готовість телеграфувати по них до Мадриту. В тій цілі вертав в товаристві польового до Торейон, однак незабаром визволив ся від сего небажаного товариша, кладучи його трупом. Матео Мораль носив на лад налячив сину блюзу; під лівим оком і на правій руці можна було бачити у него рани. Коли на місце вбійства прибув віваний шеф мадритської поліції, знайшов вже Морала трупом. В його кишені знайдено пакунок посвідку португальської желізничної побіж малого пакету, котрого зміст незнаний. Трупа Морала вложено до льду. Президент міністрів оглянув трупа і наказав виставляти його на публичний вид. Король казав зробити для себе фотографічну знимку трупа. По переведенню автопсії трупа, яка не найшла в ній нічого ненормального, тайні останки Морала потоплено. Бомба, кинена в Мадристі, має бути спрещарована зовсім на лад парискої в Руе Роган, що була призначена для короля Альфонса і президента Любе.

Масове отроєнє. Дня 27. мая отроїло ся на весілю в Ілотештах около 35 осіб понованим свиньським мясом з громад Ілотенти, Лісавра і Петрівців. З тих помер один чоловік із Ілотент а один з Петрівців. Прочими заопікували ся тамошні лікарі і їм удало ся відвернути грозяче небезпеченство.

Американський філантроп. Знаний американський міліардер король броварів Адольф Буш уділив бідним міста Сан-Франціско з нагоди земельної катастрофи 500.000 корон. Та того мало. Американські часоси доносять про дальші датки того багатири. Готель, в котрім мешкав Буш, знищив підчас катастрофи огонь до тла. Коли оповідаючи про страту цілого маєтку, властитель знищеного готелю розповідав ся, сказав Буш: „Не побивайте ся, маєте тут 500.000 корон, і віддайте мені їх коли схочете!“ Одному малярєви, котрому огонь знищив ателє, призначив Буш ренту 1000 кор. місячно.

Найкрасший час до вивченя чужої мови є, як стверджують фаховці, вік від 8 до 9 року жити. В тих роках починає ся нова епоха в дитячій житті, що випиває ся замишляванем висказувати свої думки в пишній формі, як сего дозвляє рідна мова. Дитина має тоді приємність в вичукуваню нових слів, перекручуваню знаних і т. д. Та епоха триває менше більше 4 роки. Сей час найкрасший до вичукуваня чужих мов. Перед тим часом наука чужої мови напружує надто духові сили дитини, надто некористно відбиває ся на знаню рідної мови. Коли-ж дитина учить

єя чужої мови пізнійше, то не буде нею ніколи добре говорити.

Нінський дебют на театральних дошках. По раз перший „виступив“ кінц на сцену в р. 1650 в штупі Корнейля „Андромеда“. „Грав“ він там роллю негаса, а щоб негас вийшов бистрим, то коли добре виголодували, а в момент вистави показали йому за кулісами порядну порцію сина, через те він вибіг на сцену бистро із повним темпераменту іржанєм.

Оповідки, іменованя і т. п.

З дирекції домен і лісів. В найблизших днях приїжджають тут з міністерства рільництва у Відни секційний шеф Зузицкий і гофрат Гайдаер на інспекцію дирекції домен і кліматичної станції Дорна.

Товариства з обмеженою порукою. З днем 16. червня входить в жите закон про товариства з обмеженою порукою з 6. марта 1906 р.

З судових кругів. Судових авскултантів др. Оттона Гачена і Арнольда Шібера перенесено з Чернівців до Сучави, а д-ра Льва Левнера і Олександра Бендаса з Сучави до Чернівців. — Львівський вищий суд краєвий іменував надофіціала канцелярийного в Кіцмани, Стефана Гайдого, ведучим книги ґрунтові в Чернівцях, а канцелярийного офіціала в Заставній, Стефана Остропольського, надофіціалом в Кіцмани.

Прогулька на Горечу акад. тов. „Січ“ і „Союз“. Запрошеня на прогульку, що відбуде ся дня 10. с. м., вже розіслані. Хто не дістав ще запрошеня, а хотів би прийти, зволить ласкаво звернути ся письменно або устно до одного з товариств в сам день прогульки, до котрого будь з виділених обох товариств. Аранжери доложили всяких старань, щоб прогулька випала як найбраще та тому сподіють ся, що і публіка допише. Танці почнуть ся точно о год. 3-ій при муз. Алека Парашука з Глиниці. В вечер штучні вогні і поворот домів при музиці і світлі лампійонів.

З ц. к. II. гімназії в Чернівцях. Іспити приватистів з другого курсу шкільного року 1905/6 відбудуть ся в часі від 28. до 30. червня. Зголошена до іспитів приймаєть ся в дирекції гімназії дня 27. червня від 11. до 1. год. в полудне і від 3. до 6. год. по полудні. Кожний кандидат має зложити іспитову такеу 24 кор., надто має дати посвідченє, що заплатив шкільну оплату. — Устні іспити зрілости починають ся 3. липня о 8. год. рано.

Вандрівні збори ґурагуморського повітового товариства учительського відбудуть ся в неділю дня 10. червня 1906 о 1 год. по пол. в народній школі в Ілішештах.

Загальні рокові збори товариства „Січ“ у Товарах за рік 1905 відбудуть ся дня 10. червня 1906 о 2 години по полудні в домі Н. Сніжєвки із отрим дивним порядком: 1. Справозданє про діяльність Січі; 2. Виясненє статутів; 3. Відновленє старшини; 4. Вільні внески. — Кошовий Е. Корольчук. Цісар Н. Вацала Іо.

Із штуки і літератури.

Концерт бандуриста Гната Хоткевича в Заставній, заповіджений на день 11. червня не відбуде ся з причини від відляу „Заставницького Бониа“ незалежної. Із тої самої причини відпадає й проба співу товариства, яку скликано на день перед концертом. — Виділа.

Село Гортопи. Оповіданє. Після др. Іроса приладив для народу Євгеній Семака. (Виданє „Рускої Бесіди“ в Чернівцях ч. 184—185). Чернівці 1906. З друкарні тов-а „Руска Рада“ під зарядом Івана Захарка. Ст. 69 + 3 неп. вел. 8-ки. Ціна 40 сот.

На шляху. Літературний альманах, виданий академічним товариством „Союз“ в Чернівцях в пам'ять 30-тих роковин його заснованя. В Чернівцях 1906. Наклад товариства. З друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка. Стр. 102 + 2. 16 ки. Ціна 2 корон. Зміст: Волощук Микола: До Е. М. Мое бажанє. Надія. Ганенко Ярослав: Ю. Я. Фрагменти. Ганусенко Ярослав: Ой не зводи. Серенада. В огороді. Я лиш у двері зарукав. І а л а н д ю к А.: Хто ма скаже? На ниві. І погас смолоскип. Дашкевич Михайло: До моєї Р. Без слова. Я попливу. Розлетіть ся мрії! Прабатькові. Побіда любови. Іванець Володимир: Вальс. Народний мотив. Іванів Володимир: Надія. Просьба. Під осін. Перший сніг. Зів'язі квіти. Е. Ш. Немічні. К а н ю к С е р г і й: Жалоба. Карбулицкий Іларій: Праця. Курцеба Микола: Зоря схолить. Тобі! Свіча. Споми. Таким як я. Три сопівки. Із „В осінню ніч“. Із „Цвітти вянуть“. Скажи мені. Ой вдарили три морози. Макогон Дмитро: Із днів журби. Працай моя мила! На що жити? Марієнко Петро: І. на споми. В альбом Івасі. Журба. Цвити ще трохи. П. очі. Михайлів Франц: Із „Дрібничок“. А як прийде. Чи верне хто? Недозенко Кс.: Як би пташкою я стала. Хотів би. Незабудька Зеня: Не зводи мене. Твої очі. Остап Іван: Дзюнька „змикається“. Перервана забава. Підгоренко Іван: До... Молода вдова. Шпіцер Семен: Ой коли я. Вітер віє. Чужий мотив. Фацієвич Осип: Неньці. Люба. Завід. Альманах „На шляху“ можна замовляти у тов. „Союз“ Чернівці, ул. Бальша ч. 18.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Надзвичайний загальний збір членів каси пожикова і щаднича для громади Лашківка стов. з. зн. пор. відбуде ся 17. червня н. ст. 1906 о 1 год. по пол. На деннім порядку стоїть вибір нових членів старшини на місце уступивших. *Старшина.*

Дуже дешево
декорації театральні
з вільної руки до продажі.

Величина задних стін 4x3 м. Обнимають: куртину, просценію гірне і два бічні, хату, покій, вільну околицю, гітергрунт, місто, два палідаменту і кромі міста по 4 бічних куліс до кожного гарнітуру величину 1x3 м. — Близших умовин уділитъ канцелярія друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2.

Подагричні і ревматичні бої, жовті, рвані сугавні, корчі, нервові кривий і мускулів, постріх (Hexenschuss) непомогі і т. п. лічить пенно як о тім свідчать тисячі листів а подібною поміччя есенція рослина Фелера „Fluid“ а охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашю або 6 подвійних комптує 5 К. оплатно, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.

Дістати можна у антик. продавця **Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца** *Есротія*

Поручає ся також Фелера Ребарберіскі пігулки з маркою „Elsa Piller“ 6 пуделочок 4 К. У терніях жолудкових як нестрашність, заткане, мастях і т. п. неарішане средство.

Правдиний бальзам не продає ся але змішане з тушию по 5 К. оплатно.

Загоральскій сирп від кашлю і на груди 2 ед. 5 К. Правдині шведскі кроплі жолудкові 3 ед. 5 К. оплатно.

Книжка про **подружжя**
Ара Ретала із 39 ілюстр. місто 3 К. півник 1 К. 25 с. Ціники іл. книжок графіо.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 17—52

Коси № 1.
Карпатскі ербіно-сталеви коси. мають тонке як ланірок, легкі як перо вістре, як тне мей бритва пайтвєрду пєанку, т. а. гірську траву і збіже, що лиш покладе ся під ної, перетинаєть за одини замахом на стону, незачно а'уживаєть ся, і мовольну роботу хайбороба на позовину лекною робить. Праємна і легка робота на ножи, гішть хайбороба, тому великий повинен косити тільки карпатскіи ербіно-сталеви косами з маркою „Косар“.

Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коронах і сот. 1 К. 1'8 с. 1'12 с. 1'20 с. 1'28 с. 1'32 с. 1'48 с. 1'60 с.

На великий десаток даю 1 кошу даром; замовлючий коси має прислати 2 корон задатку. Без задатку не висилає ся.

Коси № 2.
Карпатскі по 2 сотини за центиметр т. а. тільки центиметрні коса довга тільки раїна на кождий центиметр по 2 сот. На кождий 10 кіе даю 1 кошу даром. Замовлючий коси, повинен прислати 2 корон задатку, без задатку не висилає ся.

Коси № 3.
Золоті з англійської сталі широкі.

Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коронах і сот. 2'10 с. 2'20 с. 2'30 с. 2'40 с. 2'60 с. 2'70 с. 2'80 с.

На великий 10 кіе даю 1 кошу даром і до кождой коси даю камінь мармур. до острєня.

Серпи.
Озубрені з англійської сталі дуже добре існують збіже, і легко перетинають, так що не чути в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Каміні (бруски) до острєня кіе з ланіучної пати мармурової по 50 с. Хто замовляє 20 штук брусків даю 2 даром.

На великі замовлення прошу прислати 2 корон задатку. Прошу замовляти переказом поштовим щоби на лист не тратити дармо грошей.

А. ДРЕСА:
Александр Копач,
Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

77 5—10

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Знамениті Ваги господарскі і до важєня худоби.

Если хочете добрі
ПЛУГИ
купити, то удайте ся до
головного складу машин господарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 ніль. разом з передними колесами і коштує лишєнь **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і взагалі веїлякі знаряди господарскі.

Ксатальсоги на жадеана дармо. 23 (24—30)

Всілякі сивавки огнєві і до огороду.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

Будинки, двияжимости, збіже і нашу обезпечас від огнєвих шкід.

одинокє рускє асекураційнє товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмний обезпечєнь
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцїнює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпечєня приймають агєнції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агєнції письменним господарам, де єще не роблять пишні агєнти „Дністра“. Агєнти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за кунно сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєним членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківєскім Товариств тільки через „Дністер“ провізію від таких обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є однокє справедлива, найкоротша і найдешєвша дорога до заморских країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шієкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтікєстра молодшого
Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільдові — модної краски.
Шалочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтй.
Парфуми і мала.
Коци до возів.

Мужєскі манжєти і ковнярики.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужєскі камієзєлки.
Пояски дамєскі.
Воальки.
Убраня дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракети і болїцї.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черєвики.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Globe“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черєвики для панів.
Черєвики для панів.
Черєвики для хлопців, дївчат і дїтй.
Куфєри до подорожї.
Валїзи до подорожї.
Плєди парасолї, порохівники, етуї до подорожї.
Кєцєсарїя до подорожї.
Подушки до подорожї.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштєтера і Синів у Відни, Ф. Л. Попєра в Хрудимі і Антона Чипєка у Відни, В. Вахмана і С-ки у Відни, Франца Цєлєра у Відни.

Оружє і амуніція.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івача Захарка.
За редакцію відповідає: Віктор Стрєлч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (агл. 9 рублів або 84 фр.)
а на пів року 9 кор., агл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сентимів.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахунок.
Рекламацій неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням палео-
графічної поштової.
В справах редакційних можна усно по-
розуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Віденьська гостина

Вільгельма II.

(X) Передвчера вечером від'їхав цїсар Вільгельм II. із пенцінгерського двірця залізничного в Відні, працюючи австрійським цїсарем так само сердечно, як сердечним було повитане. На австрійських і німецьких достойників спав дощ ордерів, а також кілька цїнних дарунків, ну а офіційні часописи мають притоку до сердечних енуційний на тему сусідської сердечності й дружби. Тількиж гостини монархів так рідкі, а при тім так були звязані із політичними змаганнями, що добачувати їх причину в одній лише сердечності, яка виже „сусідів“, хіба годі.

Правда, цїсар Вільгельм II. звичайно так обильний на промови, в яких дуже часто робить зовсім не надійні реверанси, був сим разом незвичайно здержаний на слова, всеж таки із його побутом у Відні звязані деякі події, котрі показують тепер, яку саме ціль мав він, ревізуючи сего року із весняної морської подорожі, щоб уникнути немілої зустрічі із королем англійським, а загощаючи до Відня, де в поспадіне був у вересні 1903. року. Ходило передовсім о скріплене потрібного союзу, що заключений між Австрією й Німеччиною, а відтак зміцнений приступом Італії ще двацять сім літ тому, стратив багато на своїй тугості й суцільності. Вістре його зверталося тоді головню проти Росії, та нині по російсько-японській війні сей глиняний кольяс вже не е так страшний, щоб утримував всі три з'єдинені держави в давній тривкій злучі. Італія, не добачуючи користий із потрібного союзу, стала з давня заходитись із Францією, яка знов що раз більше стала наближуватись до Англії. Австро-Угорщину, яка так занята внутрішніми справами, се так дуже прикро не займає. Вільш доскульним являється сей факт для Вільгельма II., який рад би висунутись на перший план в заграничній політиці. Ось в альжесирській конференції зазнала Німеччина дуже прикрі події, коли проти всіх держав станула при ній тільки Австро-Угорщина. За се вже дякував цїсар Вільгельм II. гр. Іолуховському, подаючи йому зовсім незавидну ролю свого секунданта, ну а тепер мабуть се й лично дякував за се цїсареві Франц Йосифови I. При сій нагоді треба було ще й затерти лихе вражінє, яке зробила згадана депеша до гр. Іолуховського із поминенем Італії, яка не йшла під лад Німеччини. І ось із Шенбруну вислали тепер оба монархи привітну депешу

до Віктора Емануїла із запевненем „незмінної дружби“ „третьому вірному союзникови“, на що він не менш політично подякував, радіючи із їх спільного побуту і запевнюючи й про свою „вірну й незмінну дружбу“. Знаменним рандант до сего буде ще й те, що недавно був у Відні шеф генерального штабу німецького Мольтке, а незабаром приїде „стиснути руку“ шефа австрійського генерального штабу Бена“ італійський генерал Салета...

Крім сего полагодив ще цїсар Вільгельм II. другу „орудку“. Мадари, які в свій час навіть ладили вже будапештинський престол для одного із синів Вільгельма, параз стали його великими ворогами, розвідавшись, що Вільгельм II. піддержував австрійського цїсаря в опорі проти мадаризації зації на спільну армію. Приїзд Вільгельма II. принада угорська преса незвичайно ворожо, та параз настало велике mutatio regum. Німецький цїсар вперед привітав д-ра Векерлого в Шенбуні як свого „старого знакомого“ а відтак ще й зложив йому свою візитівку — і в один момент стала угорська преса віденським гостем просто захоплюватись. Ордер др. Векерлого а до того довгенька візита німецького міністра Тшіршкого зробила реншту, так що Мадари певні того, що Вільгельм II. се їх найліпший друг, який розуміє культурну вагу Мадарищини і признає їхні права на самостійність.

Виходить на те, що Вільгельм II. заздалегідь дбає про те, щоб тридержавний союз не міг складатись із Німеччини, Австро-Угорщини і Італії, то щоб остав ся бодай із Німеччини, Австрії і Угорщини....

РАДА ДЕРЖАВНА.

На четверговім засіданні палати послів явили ся всі члени нового кабінету з винятком міністра просьвіти Мархета, що захорів. — Правительство предложило шестимісячну бюджетову провізорію. — Президент Феттер висказав обуренє з причини замаху в Мадриті, і зложив іспанській королівській парі желаня з причини шасливого уратованя. Палата дозволила, щоб про сю маніфестацію палати повідомлено в відповідний спосіб іспанську амбасаду. — По полагожденю прочих формальностей, забрав голос президент міністрів бар. Бек.

Заява правительства.
Правительство, повикане на сей час цїсарем, вже самим способом повстаня і складу висказує свою програму. Сей факт більше говорить, як слова. Заджене потребою хвилі і при підпорі великих сторонництв палати, правительство не е правительством одної партії, але також не е сторонництвом, зверненим проти якої будь партії, воно представляє собою сподуку робучих сил великих сторонництв і урядничого стану. Із згляду, що в новім кабінеті беруть участь члени великих сторонництв, думає правительство, що заслугоє на почесну назву парламентарного правительства. Сей кабінет представляє ся як практична наука, узискана довгим, дорого в Австрії оплаченим досвідом, що політичний розвій Австрії вимагає доконче сподуки всіх великих національних сил. Для парламенту участь в кабінеті мужів довіря великих сторонництв дає запоруку, що він може ступити на сю дорогу, яку йому вказує правительство, а правительство знайде силу, що дозволить йому розвязувати тяжкі завданя, за які на нього спаде відвічальність. Лиш в взаїмнім довірі між правительством а парламентом лежить жерело тої певности себе і поваги, якої невіддільно потребує правительство, заступаючи інтереси Австрії. Во справді розходить ся о важкі інтереси. Обговорю на першім місці відносини до Угорщини. Будівля угоди з 1867 р. заколибала ся під напором ріжних бур, а тепер провадиться ся 10-літня боротьба о 10-літню угоду. Хвилево знаходимо ся під економічним зглядом заведіи ще у таких відносинях до Угорщини, що творять продовжене давнішого стану, що забезпечені е недостаточною охороною взаїмности. З оператів, що творять заключену поновно з угорським правительством в 1903 р. угоду, до сього часу митова і таріфова умова отримали обовязуючу силу вправді в Австрії, але не на Угорщині. Устави ті мають характер спільности для Австрії і Угорщини, для того конечним їх уелієм е спільна австро-угорська митова область, а творять вони підставу заключених від того часу торговельних трактатів. Австрійське правительство е тої думки, що по ратифікації торговельних трактатів в духу заключених з попередніми угорськими правительствами умов, згадані вище угодові операти з 1903 р. також й на Угорщині мають бути уважані за спільні і мають бути заїнтартикуловані як торговельні трактати. (Живі аризнаня). Правительство угорське е иншої думки. Воно виходить з того заключеня, що в браку иншого зааравжованя наступив на підставі устави з 1899 р. стан самостійної митової області. В наслідок того

НАШ АЛЬБОМ.

Я. М. Верховинський.

3 пісень: „Про смерть“.

Ω θάνατος! Σε βάρβαρον,
Φίλος σε, — καί φοβερὸν...

I. Про гарну Смерть.

Гей сонце весняне!... Цілуєш знов мене
Сим тихим чаром, що зовєс: „Весна“,
Так лагідним, чудним, мов хвиля сна,
Сна чарівного, що скорісенько мине...

Із леготом милосеньким лине
Надія в серце... В мить розвієть ся давня
Журба і сум і жаль, — бо сила чарівна
Манить в прегарну даль і жаль зжене...

Колиб так з тихою, миленькою весною
Минутих!... І колиб сей чар мене витав
На все!... Я більше-б від життя нічого
[не бажав.

Гей Смерти! Тиха смерти! Гей коли-б
Що даш мені „на все“ — весняного
[спокою,

Гей Смерти!... Нині ще звінчавбим ся
[з тобою...
10. IV. 1905.

II. „Пісня про Смерть, що
цвіти косить“.

Крізь поля Смерть іде і гостру косу но-
[сить,

І цвіти косить всі!... І стелить ся буйне
І вяне зїлля!... Смерть все дальше мчить.
[жене.

Часом цвіт бачить Смерть... так жаль-
[но молих, просять,

Що навіть Смерть жорстока каже: „До-
[сидь, досидь!“

Підійме косу — гострити і спічне...
Задумаєсь... І цвітка відітхне...

А Смерть надумалась... і знову косить,
[косить.

І косять косарі, і скосять цвіти всі!...
Й не думають, що Смерть уже термо-
[сить]

Над неодним з них косу... Тій страшній
[косі]

Ніхто не вимкєсь, хоч як жально про-
[сить]

Благає люту Смерть!... Ні чарівний крас!
Не дасть вблагатись Смерть... і косить,
[скосить!]

Яремче 29. V. 1906.

III. „В мійськїм садї в гарний
день...“

Огнем заняв ся неба край!
В повітрі жар, земля жевріє!
Вже високо срібний водограй...
В розпеченім городї мліє
Червона рожа...

І снить ся їй вода погожа,
І снить ся їй: вітрець тихенький віє,
Деє сонно клекотить ручай.
І снить ся рожі рай...

Так се лиш сон!... Ось тихо йде скра-
[даєсь]

До рожі жар!... Вже й стать єї вбіймає,
Й цілує в сні... Чоло його огняне
І рожа вяне!...

Горючка мя палить — повітре вже жаріє,
Ні звідки вітру, ні студеної води!

Так, що се?... Так ту гарно!... Зимний
[вітер віє,

Вода шумить, а там блєстять лєди.
[косить]

І хто се? хто се?... Ах Мріє! Давна
[Мріє!]

Так чом палиш?... Чом груди Твоя жаріє?
Чом вся горить? — Кохана?

Ні, ні, се мана, мана
Вдає Тебе чудну!

Гей Мріє я жажду!... Води! Води!...
Ага вже знаю: Се йде Смерть огняна

Про все забудуть!... Про усе чутя,
Про горе, смутки й клопоти життя!...
Минуть і вже на все!... Гей, гей! На
[все спіchnуть.

Львів, 27. V. 1906.

IV. Дума про „Тиху Смерть“.

Коли покинемо життя трівожний край,
І тіло зложемо в холодне трумво,
То нїм душа спічне в Нїрвані,
Ми згадкою полинемо у давній — вохані
Хвилини Щастя!... І буде нам сумно...

Душі підуть спочати в вічний гай,
Де вже не звєдуть золотї Мрії.
Нї не будуть манить в чудову даль Надїї,
Що тут над ухом грають мелодїї чудні,
Спочинем в тихім сні!...

Забудемо всі земські горювання,
Полинемо згадкою в давній, чудовий
[май,

Згадаємо весілля й раювання.
Ся згадка буде край, що зветь ся „Рай“.

Та ми в житю гей тільки мук зазнали,
І намятю полинемо в важкі дні.

Згадаєм горе, і будем сумні.
Важкі спомини будуть Душу рвали...

І кидатись будем мов бішені, мов стеклі,
Се будемо в „Пеклі“!

Поволї й спомини минатись муть,
І забувати мєм, що було за Життя...

Гей, гей! Душі, Душі: Тодї прийдете
Там над ручай хрустальний сабута,

Що зветь ся „Лєте“...

І Душі, що з жаждою Воду тую пють,
Про все забудуть!... Про усе чутя,

Про горе, смутки й клопоти життя!...
Минуть і вже на все!... Гей, гей! На
[все спіchnуть.

Яремче, 19. IV. 1906.

Гей Лєте! Лєте!... Гей як яб жадав
Дістать ся над Ручай, де вічне забутя.

Де яб нічо не чув, — нічого не бажав...
Де яб забув про все трівожне життя...

Душі батьків!... Я завидую Вам, що
[лєте]

Цілющу Воду!... Гей! Гей! Лєте! Лєте.

погляду угорське правительство предложило недавно угорському союмови самостійну митову тарифу, котра вправді під мериторичним зглядом є згідна із спільною тарифною, однак лиш під зглядом взаємності. Австрія через заключення торговельних договорів для спільної митової області і через понесені для спільності жертви має дороге окуплене право жадати, щоб відповідно до умов митова спільність була забезпечена на час тривання торговельних трактатів. Угорщина на це не хоче згодити ся і хоче в місце сталості трактатної умови, запровадити односторонню сталість взаємності. Наслідком того поступованя, котре відтак могло би допровадити до порушення інтересів Австрії є те, що й австрійське правительство вже й тепер могло би зажадати самостійних заряджень. (Живі оплески. Голоси: Мусить!) не звертаючи уваги на умови, заключені з давнішими угорськими правительствами. Позаяк угорське правительство заявило, що не хоче континувати конституційного поладження угорської митової тарифи, і торговельних трактатів перед покінченням переговорів з австрійським правительством, для того австрійське правительство заявляє, що й воно готове є до порозуміння. Яким є, що з переговорів в тій цілі мусить бути виключені всі змагання до односторонньої диктатури. Мимо того мусимо бути пригтовані на це, щоб в разі порушення сфери наших інтересів й ми повзали відповідні зарядження. Коли переговори в цілі відновлення економічних відносин між Австрією а Угорщиною розпочнуть ся, то мусить ся їх провадити з льобальністю і рішучістю мати на цілі сотворити цілковито ясну підставу, що давала би заповуку тривалості будучого економічного розвитку і забезпечувала би перед унослідженням. (Потакують.) Правительство думає, що завжди можливо ще досягнути таку підставу. Однак у власнім інтересі ми повинні енергійно обставити при тім, щоб переговори відбували ся над цілим комплексом питань, що стоять в звязку з угодою. Бо з виривання поодиноких kwestий ми зробили відстрашаючий досвід. Колиб переговори не допровадили до задовольного результату і відносини примусили нас до самостійного поступованя, то ми учинили би се спокійно і з повагою, але також й з найбільшою рішучістю, бо ходить тут о найважливіші інтереси Австрії. Економічні союзи, що тривали сотки літ, не можуть розірвати ся без дімаючої шкоди для обох сторін. Однак такий зворот справи передовсім переконав би Угорщину, що реальна сила середства економічного і матеріального розвитку Австрії, з якої користали спільно з нами, не дасть ся чим вищим заступити. (Живі оплески).

Правительство просить палату, щоб підняла его в сій справі. Правительство ручить, що належний парламентови вплив не буде порушений і без нас не прийде до жадного рішення в сій справі. (Живі оплески).

При узглядненю всіх евентуальностей, які може принести будучність, мусимо передовсім мати силу самостійно рішати о нашій судбї економічній. До сего передовсім мусимо мати в наших руках всі важливіші комунікаційні лінії. Тепер правительство уважає за річ більше конечну ніж коли, переведення удержавлення залізниць і як раз, з огляду на можливий розвій відносин на Угорщині, як найскоріш удержавлення північної залізничі. (Пригакують.) Не менш вказане є управління комунікацій водної по ріках та по морю, щоб ми не були лишені сих средств могутости в хвили що може рішати не про нашу народну господарність. (Пригакують.) Зазначивши конечність скорого поладження промислової новелі, бесідник сказав: Коли правительство, щоб мати силу, просить парламент о поперте, то воно є також свідоме того, що має робити, щоб парламентарне жите відмолодило і скріпило ся. В справі виборчої реформи теперішнє правительство обіймає без застережень спадщину по уступливій правительстві і рішило ся довести сю справу до кінця. (Оплески Шекерера.) Порозуміне в справі виборчої реформи мусить знайти ся. Правительство знає, в якій степені ся справа опанувала ціле наше жите політичне і як конечне є скорі її поладжене, щоб діяльність парламенту могла обняти угорську справу, конечне змодернізоване наших державних уряджень, поладжене певучих питань внутрішньої політики і економічних kwestий та другі проблеми, що мають свою основу в відродженім народнім парламенті. Правительство доложити всіх старань, щоб опанувати перепони, які досі здержували парламентарні наради над сею справою і буде вважати своїм першим здобутком, як йому вдасть ся довести до порозуміння в спірних точках виборчої реформи й в слід за тим до швидкої ухвали сего предложеня в палаті. Воно й поведе ся, як ми будемо шукати порозуміння в дуї згідливості, справедливості, із сильною волею, коли будемо готові окупити малими жертвами великий здобуток. Тоді явить ся виборча реформа еманципацією спільних почувань всіх народів Австрії і підопре діло національного помирення. (Всеприймий сьміють ся.) Сьвятим обовязком правительства дати його австрійським народам і воно посвятить сій справі усе своє знанє і всю свою силу. Правительство перецінювало би свої сили, коли би гадало, що національні спори дадуть ся так скоро цілком усунути, однак висказує надію, що безперервним его заходам поведе ся бодай зладити їх, ослабити антагонізми, позискати порозуміне в подробицях і підготувати розв'язане дальших проблематів. Мужі довіря інтересованих в сім спорі сторонництв суть членами правительства, отже рада міністрів стала ся ґрунтом, на котрім порозуміне має розпочати ся. (Оплески, гамір).

Правительство буде естарати ся передовсім со-

творити *millier* до трактованя сих великих справ і в даній хвили не уступить також перед трактованем критичних справ першої ваги, як розв'язане лизикового питання в Чехії, університетської справи на Мораві і тогди знайде ся також задовольне розв'язане сих справ.

В сій важній хвили, котра домагає ся найсильнішої оборони спільних інтересів австрійських народів, може виконати задачу лише єдність правительства, парламенту і австрійських народів. Се є першою і найважливішою задачкою всіх нас. Пам'ятайте в сю важку хвилю про остерогу, заключену в словах: *concordia parvae res crescunt, discordia maxime dilabuntur!* (Тримайте оплески.)

Пос. Плачек вносить, щоб отворити дискусію над промовою президента міністрів. Сему противить ся пос. Странски, а відтак пос. Абрагамович, бо небагом буде нагода до політичної дискусії при бюджетовій провізорії. По відкиненю внесення 180 голосами против 91, приступлено до дневного порядку і покінчено генеральну дискусію над законом про військові такти.

Міністер крайової оборони ген. Шенайх просить палату о прийняте закона, який містить в собі більші полекції для громад і економічно слабших верств. Супротив сего було доконечним отворити еквівалент для фондів держави через підвишене таксе для маєтників клас. — В справі піднесеного послани відшкодованя для резервістів, покликаних на військові вправи, правительство на разі не може нічо вчинити, однак не з причини браку прихильності, а зі зглядом на фонди держави. Міністер запевняє, що правительство доложити всяких старань, щоб розв'язати сю kwestію. Бесідник виступає проти всяких змін в законі, які зменшили би дохід держави.

На сім перервано дискусію і приступлено до нагних внесенє. Пос. Штернберґ підписує своє нагле внесенє о утворенє звітового бюро на кошт держави, яке цілій праці всіх народностей подавало би промови їх представителів, бо дотеперішня практика австрійського дїєства є вельми кривдиною. Наглість внесення відкинено. Відтак на жаданє посла Малаїка відбуло ся довіроче засіданє, на янім відчитано сконфісковану статтю з посідного числа „Jugend“ і ухвалено не відчитувати інтерпретації на янім засіданю. Пос. Шенерер жадав признати бюджетову комісію неустаточою і скликати конституційної комісії задля поладженя внесенє дотично цісарських розпоряджень на підставі § 14.

Засіданє палати послів в п'ятницю.

На засіданю палати послів в п'ятницю внесли інтерпретацію: пос. Король в справі поступованя староства в Сокалі; пос. Брайтер в справі відшкодованя для австрійських торговців, що понесли шкоду підчас революції в Росії. Відтак приступила палата до доповняючих виборів до делегаций. З Галичини вибрано на місце Дзедушицького пос. Пастора; до комісії квотової пос. Божьянського. Відтак провадила ся дальша детальна дискусія над законом в військових таксах. В дискусії над § 1—7 сего закону забрав голос пос. Біндер і заявив, що Коло польське рівнож має сумніви що до таксе припадаючих на родичів, і придучив ся до внесення, після котрого діл, коли обов'язаний до удержування в'юка, є увільнений від тої такси. Мінімум екзистенції для родичів має бути 4.000 кор. Відтак виє пос. Біндер резолюцію, щоб надвишка доходів з військових таксе призначена була на запомоги для родни резервістів, покликаних до вправ. По закінченю дискусії палата прийняла закон о військових таксах по другім і третім читаню. Відтак приступлено до обран над промисловою новелою.

Палата панів.

На початку засіданя палати панів в п'ятницю забрав слово заступник предсідателя ґр. Аверснер і висказав обуренє з причини замаху на королівську пару в Мадриті і задоволенє з причини щасливого уратованя королівської пари і архієпи. Франца Фердинанда. Відтак забрав голос президент міністрів Бек і на вступі промови просив о поперте для правительства, що зі зглядом на свій склад може мати й в тій палаті претенсії на назву парламентарного правительства, бо лучить в собі всі сторониництва і національності. Сей кабінет творить поденуду малу угодову конференцію в перманенції і дає заповуку національного миру. Як другу точку програми підніє бар. Бек конечність переведеня справедливої виборчої реформи, і вступив проти твердження, що через загальне голосованє парламент опанують радикальні елементи, коли противно через се радикальні елементи спарламентаризують ся. Говорячи про справу угорську, бар. Бек вказав на заяву, яку зложив в палаті послів і доказував, що погляд Угорщини в справі самостійної угорської митової тарифи не годить ся з взаємністю, ухваленою в 1899 р. Ухвалене самостійної угорської митової тарифи з силою обов'язуючою перед кінцем 1907 р. було би порушенем взаємності.

З комісії для виборчої реформи.

В четвер відбуло ся засіданє виборчої комісії, на янім предсідатель пос. Пльой заявив на вступі, що президент кабінету з причини галльового обіді в честь цісара Вільгельма, на котрім мусить бути присутнім, не міг явити ся на засіданю комісії і висказав бажанє, щоб засіданє відбуло ся в п'ятницю. На тім засіданю бар. Бек зложив заяву в справі виборчої реформи. Міністер справ внутрішніх др. Вінерт повідомив, що друковане матеріяли до внесенє предложеня кн. Гогенлоє, приписали ся в наслі-

док винаднів у внутрішній політиці і що в п'ятницю ті матеріяли з винятком Чех і Морави, будуть видруковані і роздані послам. По порядку дневнім засіданя в п'ятницю вибір предсідателя комісії на місці пос. Мархета і дальший тяг детальної дискусії

Промова посла Н. Василька

виголошена на 411 засіданю парламенту для 30. мая с. р.

Висока палато! Русини відносили ся здавна холодно до угоди 1867 р. і мали до сього повну слушність. Більшість руского населеня займаєть ся різництвом, а власне угода 1867 р. криядить сильно австрійське різництво на користь Угорщини. Власне остатні торговельні переговори доказують найвраще, які татарі поносить спеціально населенє східної частини монархії а се переважно Русини, а користь Угорщини. (Оплески.) Виходячи з сего становиска, само собою розумієть ся, що ми є за повним економічним розділом обох державних областей, що ми є противниками переміни теперішних відносин в тім напрямі, щоб Угорщина тягнула з того всі користі, а Австрія отадала визнакуваною частію. З тої причини яєним є, що ми без застереженя пишемо ся на нинішню резолюцію. Ми належимо також до тих, що, щоб лиш приєднати всі партії до сєї резолюції, задоволяємо ся її загідним, водяним топом, тим більше, що справа, о котру тепер розходить ся, спричинила упадок міністра, про котрого ми знали, що він є переконаним прихильником загального права голосованя і старав ся ту справу перевести в діло з цілою силою і енергією. Як раз угорську справу і цілковитий розрив з Угорщиною в економічнім згляді, за чим ми заявляємо ся, може поладити лиш сильний парламент. Найважливішою точкою нашої програми є здавна, що такий парламент може повстати лиш по переведеню виборчої реформи на підставі загального рівного, тайного і безпосередного права голосованя. (Оплески.) Є се яєним, що, коли ми прилучаємо ся до нинішньої демонстрації, то маємо передовсім на цілі доказати кождому, що схоче перенести уряд президента міністрів, як також звернути увагу корони на те, що не може бути мови про занеханє перебування парламенту, не може бути мови про закінченє виборчої реформи. Я переконаний, що мій передбесідник (Дзедушицький) під занеханєм „важких справ“ не розумів занеханя виборчої реформи, бо колиб так думав, то викликав би в Галичині для себе і для своїх прихильників таку бурю, за котру ледво чи схотів би брати на себе відвічальність. (Оплески.) Ми знаємо зовсім точно, що сталоб ся, колиб до управ прийшло міністерство, котре не прийняло би до своєї програми виборчої реформи, колиб корона відступила від того, що вже народом приобичала. Для того, що ми за сї події не можемо і не хочемо брати на себе відвічальності, для того мусимо тепер сказати до сих порожних лавок, на котрих сидять невидимі духи будучих міністрів, і вони сї слова певно почують: „Боже борони сю державу, Боже охорони особливо східну частину сєї держави і кожде міністерство перед наслідками, які понеслоб за собою закінченє сєї справи без поладженя виборчої реформи. (Оплески і призначення).

Політичний перегляд.

Збори українського парламентарного клубу, відбули ся дня 17. мая. На збори прибуло багато української публики з Петербурга. На збори крім петербургських земляків прибули ще проф. Грушівський зі Львова і проф. Вовк з Парижа. Провадила ся дискусія над земельним питанням. Перший реферат мав д. Русов, що говорив про земельне питання на Україні, переходячи історично всі форми земельного володіння. По рефераті наступила жива дискусія, у котрій брадо живу участь багато бесідників. Горачо промовляли селяни, вимагаючи передовсім землі, бо аж тоді, коли буде в руках земля, можна буде говорити про кращий спосіб управи. Над земельним питанням поки що не прийшло ще до остаточної ухвали, а задалеко вона здаєть ся лиш частинно, бо після, що належать до українського клубу, належать ще до поодиноких партій і мають свої земельні програми, за котрими будуть обстоювати. В земельнім питаню, по словам посла Шемета — клуб буде вяснювати і обстоювати по зможі ті користні його риси, котрими вони відрізняють ся на Україні від земельного питання у других країнах.

Спільні делегації. Перше засіданє спільних делегацій відбуло ся вже нині о 11-й год. перед полуднем в сали засіданя палати панів. Як зачувати, бажанє правительства, а особливо міністер справ заграничних, щоб сесія делегаційна відбувала ся при скорім ходом, а то для того, щоб можна як найскоріше залагодити в спосіб парламентарний провізорію бюджетову.

Угорський сойм. На засіданю сойму в середу прийнято закон о торговельних договорах. Міністер торговлі заявив, що митову тарифу не треба уважати провізоричною, бо Угорщина має право на економічну самостійність, чим зовсім не порушує інтересів Австрії. Колиб однак Австрія хотіла вмішати ся в то

дло, що дотикає спеціально Угорщини, то лиш для того, щоб показати, що не респектує законів з 1867 і 1899 р. Або Австрія закінчить новий торговельний договір, або лишити ся в силі аж до 1917 р. стаття закону з 1899 р. — На засіданні союму в п'ятницю перед розпочатом денного порядку вівзав президент хорватського посла Медаковича, щоб зложив присягу в характері члена комісії „incompatibilitatis“ зазначуючи при тім, що Медакович не володіє угорським язиком, і для того зложити присягу по хорватски. Заява ся викликає невдоволене серед угорських послів, а він із своєї сторони пропонує, щоб з нагоди першого складання присяги по хорватски відчитано її на вереміну по угорски і по хорватски. Послдіні слова присяги вимовив Медакович по угорски. (Описки). Президент міністрів Векерле пропонує, щоб палата підчас делегаційної сесії не вела зовсім мериторичних обряд, але відбувала лиш засідання, на юстрих має ся зголошувати і предкладати проекти. На першій такім засіданні на другий тиждень президент міністрів предложити бюджет на 1906 р. Сю пропозицію прийнято.

Події в Росії. На середовім засіданні Державна Дума не вела даліше дискусії над земельним питанням. Внесені на зміну деяких статей о легіслативній компетенції Думи дадо привіт до загальної дискусії над ситуацією в краю. Посли Анкіїн, Аладін і Родічев атаквали пристрасно правительство. Посли Гайден, Левін і Вінавер представляли, що Дума має право предкладати комісії проекти що до зміни законодатної компетенції Думи, і на тім засіданні перервано. — На четверговім засіданні Думи предсідатель повідомив послів про внесені інтерпеляції до міністра справ внутрішніх Столинина, бувшого губернатора в Саратові, в справі незаконного поступовання губернатора Столинина. Інтерпелянти домагаються ся, щоб Столинин-міністер виступив против Столинина-губернатора за его незаконне поступоване. Пос. гр. Гайден вказував на то, що інтерпеляції треба надати поважну форму, бо в сім случаю губернатор і міністер є особа тождна. Предложене передано комісії. Група 15 послів домагалася ся, щоб дискусію над аграрним питанням вести до півночі, але далші наради відročено до п'ятниці на 7. год. вечером. Чутки про близьке розв'язане Думи не вгавають. Богато часописий висловлює переконанне, що лоремікін рішав ся Думу розв'язати, як вона не перестане вести против-правительственої дискусії. А що сего по Думі хіба годі надіятись при теперішній чиновничій самоволі, проте Думу готові розв'язати, або бодай відпочити ще в половині сего місяця. Опозиційні групи посольські вже й стали радити про тактику на случай розв'язання Думи. Найбільш група умірювана, до якої належить переважна частина кадетів є за тим, щоб послі вертали тоді до своїх виборчих округів та розвинули там горячу агітацію. Друга, більш радикальна група пропонує, щоб мимо розв'язання Думи відбувати даліше засідане, а до виборців видати про події в Росії маніфест. Третя, найбільш радикальна група посольська, до якої належать майже всі послі мужицькі, є за тим, щоб Дума зараз по розв'язанні перенеслась в комітет до Фінляндії, і там обьявила себе конституантою, виставляючи против насилья правительственого насилья народу. За Думою обьявляє ся народ. В полуднево-західних губерніях панує між селянством загальне заворушене. Всюди виринули страйки й шалені конфлікти селян із поміщиками, що на случай розв'язання Думи приберуть форму мабуть нинішню. Правительство не дармує також. Розпочато далеко йдучі приготування військові, а до того йдуть масові арешти.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. червня 1906.

„Ври, да меру знай!“ говорить московська приповідка, та на жалі наші такі домородні „руські“ йдуть в розріз із сею приповідкою на кождім кроці. На звичайні бріхні пустилось кацанська братія із привоу візитації Ренти. Помимо того, що похід румунізатора на цілій лівні скінчив ся помимо всіх заходів факсом, яке перейшло всі надії, московіальська преса безсоромно виписує такі бріхні як те, що рускі послі в своїм маніфесті намовляли наряд до чинної зневаги митрополита, та що його привіт не відбув ся „так торжественно“ як всюди инде „лише“ в двох селах: Оршівцях і Южинцях! Се вже прима наруга із правди, яка є тільки далішим обьявом московіальської етики. За буковинськими кацанами повторює ся теревені й центральний орган московіальський, який все таки повинен берегтись від такого осмішування. Вчерашній „залічанин“ повторює й пісенку, видуману черновіцкими „шрайбінгелесами“, які зазавсували на конфідентів митрополита Ренти, немов його образив учит. Бережан в Лужанах, відвертаючись від него плечима, тоді, як митрополит подавав йому руку. Розумієть ся, що тим добродієм, привиклим до лаполизництва не може помістити ся в голові, щоб хтось не добачував смалу в лизанні чужих рук. Та сю справу починаємо, а за те дамо віродостойне представлене цілого інциденту в Лужанах, яке повинно говорити само за себе: В середу 16. мая уїїли лужанські учителі як звичайно науку, кождий в своїй класі. По дев'ятий год. приїхав до школи митрополит в супроводі старости и. Краля і кількох священників. До IV. класу, де учив учит. Бережан, прийшов він з всіма ввесе по-

даними і управ. Орзою. Перед їх входом до класу писав учит. Бережан на таблиці, і держав в руці книжку. Коли они увійшли, мусів він унорядкувати дити, через що не мав часу відложити держаних в руках річий, книжки і крейди. Тимчасом митрополит прийшов вже до стола, а відти поза стіл до учителя і подав йому руку. Учитель митрополиті лише вклонив ся, бо маючи в одній руці книжку, а в другій крейду, руки подати не міг. Поставити держане на стіл він не міг, бо заступав митрополит, обернути ся, щоб поставити книжку і крейду на вікно, а потім вертати ся і подавати йому руку, уважав учит. Бережан за неприлично. Отже про явсье обидливе обертане власне не може бути й мови. На бажане старости мусів учит. Бережан явитись у місцевого дідича, де заїхав митрополит, щоб пояснити всю справу. А позаяк мав мати науку до 1-ої год., тож староста приказав управителеви школи госп. Орзі, увійти до 12-ї год., уживаючи при тім висказу: „Bitte um 12 Uhr den Herrn Berežan zu beurlauben, eventuell zu entlassen“. О 12-ї год. заявив управ. Орза учит. Бережанови таке: „Im Auftrage des Herrn Bezirkshauptmannes werden Sie beurlaubt eventuell bis auf Weiteres entlassen“. В назначений час справді явив ся учит. Бережан у митрополита й цілу справу полагоджено, дарма що гаспадін Орза задумав позбутися не милого собі учителя Українця і сам власновільно додав слова: „Bis auf Weiteres“. Орза навіть сам бігав в тій справі до старости, але вернув ся із тим, що мусів з тяжким серцем заявити о 3-їй год. жоні учит. Бережана: „Ihr Herr Gemahl war nur für diese eine Stunde beurlaubt“. Ось ціла справа із обидою митрополита і сусендованем учителя Бережана, коль-портваними митрополічними прислужниками. Нехай вони поїшуть ся своїми видумками, якими — поки що — багатіє лиш один рід людей...

Повені. В наслідок послідних зане позбирали й повиїливі ріки та потоки не лиш у нас але також і в Галичині та на Угорщині, роблячи всюди великі шкоди.

Із судової салі. Передвчера відбули ся перед черновіцким судином присяжними дві присові розправи. Перша, в якій виступав позовником др. Роман Ю. Алксеевич проти Ярослава Весоловського і Ів. Захарки, обжалуючи їх о провину обиду чести, якої они мали допуститись через поміщене у „Рускій Раді“ із вересня 1905 статті н. з. „Котузі по заслузі“ — скінчилась увільненням обох обжалованих від вини і карн, а засудом на поновнене коштів розправи позовника, який завчасу „ретировал“. Друга розправа велась тільки проти одніч. ред. „Рускої Ради“ Ів. Захарки за обиду чести поповнену друком через уміщене в „Рускій Раді“ статті н. з. „Хто відганяє людей від церкви?“ на особі о. К. Томовича із Звинячки і скінчилась ся засудом обжалованого на 5 днів арешту і 175 К коштів розправи бо свідки доказали лиш факт вигнання із церкви М. Книш, яка прийшла за куму, але не ствердили, що він робив церковний акт зависимим від оплати. Позовника заступав др. В. Перль, а обжалованого др. В. Дутчак. Трибунал під проводом надсод. К. Лукасевича творили секр. Ваня і сов. Межвинський. Против засуду внесено жалобу неважності, так як не допущено до додаткового питання тільки про занебане редакторських обов'язків поповнене обжалованим та не прийнято жертвованого на се доказу правди.

„Льокавт“ будівельних робітників у Відні. У відповідь на страйк віденських робітників будівельних оголосили підприємці льокавт себто усунули всіх робітників від праці так, що тепер 48 тисяч віденських робітників не має ніякого занятя. Бурмістр др. Люеґер рішав ся вести переговори між підприємцями а робітниками, що хотять вернути до праці.

Недоторканість російських послів. Робітничий посол із харківської губернії Діденко увійшов був оноїд вечером в Петербурзі до skleпу із квасом, та там арештували його агенти тайної поліції, не дивлячись на його заяву, що він посол. В наслідок сего Діденкова жінка важко занедужала.

Школа проти алькоголю. Берлінська шкільна управа розпорядила, щоб розпочати борбу з алькоголізмом таки в школі. В Берліні є така установа, що дитий при вивесуванню до школи оглядає шкільний лікар. Отже при тій нагоді передає він матерям дитий памяткову публікацію, в якій подає ся склад всіляких алькоголічних напоїв, обговорюєть ся шкідливі наслідки вживання сих напоїв і недуги, які захоплюють людей у пізнійшій віку через алькоголь. Вказуєть ся також на те, що тіло алькоголіка є меніше відпорне на заражене та що алькоголіки дуже схлонні до душевних недуг, а при тім допускають ся дуже легко всіляких злочинів. Родичам вказуєть ся у тім виданні мала поживна стійність алькоголічних напоїв в порівнянні із мильною їдою, а при тім зазвизаєть ся їх, щоб місто алькоголічних напоїв давали їм радше молоко, какао, овочів і води з цукром. На кінець звертаєть ся увагу родичів на лихі наслідки, які ведуть за собою неділяні прогулянки, що кінчуть ся п'ятем пива і остерігаєть ся також родичів, щоб діти ніколи не лягали пізно спати.

Оповідки, іменованя і т. п.

„Кіцманський Народний Дім“ — се нова руска культурно-організаційна інституція, що незабаром має увійти в життя і стати одним з чинників, що мають двигнути уровень народної роботи в нашій городі. Загальні збори відбудуть ся 15. червня с. р. в комнатах „Бояна“ вечером. Громадяни! Патріоти! Рус-

ни! Чейже всякий з нас розуміє вагу такої інституції в місті, котре мов би самим провідним вибрано на чисту руску, на другу столицю буковинської України-Руси! Нехай же ніхто не залишить свого обов'язку зписати ся в члені „Народного Дому“ в Кіцмані! Чесне наше Учителство, Отці духовні, які лише причисляють ся до рускої родини, всі звісні і незвісні патіоти міщани й селяни нашої школиці — приложіть силію цюру свою руку до здвигнення нової твердині в етапах нашого народного розвою! Най воля й жертва наших сердець поставити видимий знак видимого поступу світла й правди! — *Кіцманецкий.*

Загальні збори філії товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, відбудуть ся завтра, 10. червня с. р., о 11 год. перед пол. в „Народнім Домі“ зі слідуючим денним порядком: 1. отворене зборів; 2. справозданне виділу; 3. просвітньо-господарський вивід; 4. винос нових членів; 5. вибір нового виділу і 6. вільні внесеня. Просимо всю руску інтелігенцію, як місцеву так і заміщеву, прийти на наші збори як найчисленніше. Не повинно завтра бракувати ані одного руского села чернівецького повіту, щоби не було заступлене. Тож снішіть ся, наші і назове на нашу раду, а певно не пожадуєть! — За філію товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях: *Евген Семана*, голова; *Лесь Киселиця*, писар.

Знижене ціни їзди до Букарешту. Від 15. червня до 10. листопада 1906 буде видавати ся на жезлзничних стаціях: Чернівці, Фолькстартен, Гілібока, Гадін-фальва, Гатна, Іцпани, Качика, Гурагумора, Вама, Кімполонг і Дорнаватра карти їзди на виставу в Букарешті за знижену ціну з двайцять денною вжизністю. Ціна карти з Чернівців тудя і назад (другою класою) 34 кор. 40 сот. згідно 29 кор. 90 сот. відповідно до того, чи на австрійській лінії буде ся їхати поспішним чи особовим поїздом. Ціна їзди з інших стацій меніше більше така сама. Діти до 10 літ їдуть за пів білету. Пакунки можна висилати із всіх стацій просто до Букарешту.

Іменованя. Управителя архіву мап і евіденційного надгеометра П. класу, Віктора Айхенгеґа в Чернівцях, іменовано евіденційним надгеометром I. класу, а евіденційного геометра I. класу, Станислава Лянґа з Путилова, іменовано евіденційним надгеометром II. класу.

Відзначене. Краєвий президент уділив конесоторіальному офіційові, Вікторови Томовичови в Чернівцях і Михайлові Томюкови, паламареві при церкві в Стражі, почесний медаль за 40-літню вірну службу.

Просьба до Вл. учительства. Звертаюсь до Ви. навів учителів, особливо-ж до навів управителів шкіл із уклінною просьбою, щоби були ласкаві заглянути по шкільних бібліотеках, чи не найде ся там часом старий руский буквар, після якого вчили ся по 1869-тім році але перед букварем Омеліана Поповича. Коли-б де такий буквар найшов ся, то прошу дуже прислати мені его як найскорше на пару день. Переглянувши его, зверну властителям заріз із подякою назад. — *Іларій Карбулицкий*, народний учитель в Ст. Мамаївцях, почта: Мамаївці.

Із штуки і літератури.

Петро Карманський. Ой люлі, смутку. Ліричні поезії. Львів 1906. Накладом Н. Величковського і Сп. (З портретом автора). Печатано в Загальній друкарні А. Кришталовича у Львові. Ст. 80+2 16ки. Ціна брошурованого примірника К 1-20, в гарній оправі К 1-60. Зміст: Вступне слово М. Якова. I. Ой люлі смутку, ст. 7. II. З пісень любови ст. 9-31. III. В обіймах смутку, ст. 33-40. IV. На сій долині сліз, ст. 41-54. V. Хвиля знемоги, ст. 55-60. VI. Надгробні стихирі, ст. 61-68. VII. Псалми, ст. 69-80.

Остан Лудський. В тані хвилі. Поезії. (1902-1906). Львів 1906. З друкарні народодові Манічких. Накладом М. Величковського і Сп. Ст. 55+1 мал. 16ки. Ціна брошурованого примірника 80 сот., а в оправі 1-10 К. — Обі згадані збірки можна замовляти у п. С. Дашкевича у Львові, ул. Пекарска ч. 8, I. пов. Хто замовляє 10 примірників, дістає одинадцятий даром.

Редакция „Ukrainische Rundschau“ просить нас повідомити передплатників і інтересованих, що від дня 1. червня с. р. редакция і адміністрація сеї часописі містить ся в однім льокалю. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenthalerstrasse, Nr. 2.

Нова українська часопис. В Києві має нині появтись 1-ше число нової української часописі „Боротьба“ під редакцією Н. Стаховського.

Телеграми „Буковини“.

Дня 9. червня 1906.

Петербург. В добре поінформованих кругах кружить чутка, що устудлене кабінету іоремікіна є вже річню постановленею.

Льондон. Пробі роблені у льондонських шпиталах із новим ліком на чахотку й на вовка (lupus) „опсомін“ дали знаменні виследи, які будуть незабаром опубліковані.

Мадрид. На приказ прокуратора увязнено републиканца Невеса, видавника часописі „El Matin“ за те, що влек шував у течу Матео Моралеви.

Петербург. В Думі виринає нова, умірювана партія, зложена із октибристів, правого крила кадетів і позапартійних поступовців.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Надежності за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пожитч. і шад. для громади Котул-Байнський відбулись 15. червня с. р. о 2 год. по пол. в домі Кириака Тигона з слідуєчим порядком денним: 1. Спавоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини; 2. Внески старшини дотично відсотків від вкладок шадничих та пожитчових, висота пожитчових, які старшина має право зятигнутти в імени стоваришеня. 3. Вибір старшини і доповнючий вибір ради надзорчої; 4. Установлене платні для касиєра за рік 1906; 5. Вільні внесення. Дмитро Безушко, нач.

Упрашаю Всіх тих панів що по-брали календарі „Рускої Бесіди“ в роз-продаж на р. 1906 і до тої пори ані сотика за них не звернули, аби до 10. червня с. р. прислали за них гроші, бо крайня пора друкарню ви-рівнати. Хто не пришло грошей до оз-наченого висше дня, наразить сам себе на неприємности і на кошта, без яких можна обійти ся. Се саме відносить ся також і до тих, які винні за календар ще з року 1904—1905. Заявляю при тім, що неспроданих ка-лендарів тепер вже не прийму назад. З поважанем Ів. Захарко.

Не читати

лиці, але треба спробувати адавна вже законсервоване 38 19—40

Steckenpferd

Леліове молочне мило Бергмана і Спілки в Древній і Тетинній над Ельбою (марка охоронна 2 гір'яки). Мило се хоронить від соняшних ви-присків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд. Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у слідуєчих фірм: Шмід і Фонтін, Чернівці; Йосеф і Міллер, Чернівці; Шмід Пект, Дорна-Ватра; М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра; С. Раухвергер, Дорна-Ватра; Альберт Мор, Дорна-Ватра; І. Скоморош, Гургагора; Саламон Бері, Гургагора; Саламон Дін, Гургагора; Апт. Зігберт Гібер, Радівці; Дрот. С. Е. Найнгайфель, Радівці; Гал. Бероін Шмерзер, Радівці; Гал. М. Файслер, Радівці; Сімон Варбер, Радівці; Александр Браунберг, Радівці; Апт. Н. Міллер, Кішинеу; Шмід і Фонтін, Кішинеу; С. Ляйтер Шун, Садатура; Бергль Зікрайх золь, Садатура; Дрот. Н. Фібер, Сторожинець; Дрот. Йосеф Крау, Сторожинець; Хайн Маннер, Сторожинець; Бергль Шперлінг, Сторожинець; А. Ашкенал, Ваха; Апт. Е. Вільмер, Вашиці; Апт. І. Фабіан, Вашиці; С. Брік, Заліщиці.

В. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.

Виконав в армії замороні краї перевозить найкраще загалом англійської фірми. Якби хто купив корабельну карту, тоби пошлю на корабельні акції.

Неопіненним скарбом
для нещасливих жертв самогубства і тайних гри-хів молодости є слава жинки Дра Гетана

Власна охорона
88 павла іа 27 ілюстраціях. Ціна 4 К. Най читає еї жинки хто терить на страші наслідки того налору, щирі еї поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої смерти. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neu-markt 24, як також через книж. 46 14—36

Отеєю маркою охоронена ростишна есенція Фелера „Elsa-Fluid“ усмиряє зап-пелі, хрипку, нервовість, натар, білі ший, грудий, зомане еуставі, зну-чене, ослаблене, брах віддиху, стан горячкотий, інфекційну завоєгміне і т. п. 12 малих або 6 подвійних флашок оплатно 5 К., 24 малих або 12 подвійних 8 К., 60 сот.

Замовлення адресувати так:
E. V. Feller, Стубіца
Elsaplatz Nr. 202 Кرواتія.

Також поручає ся перечислюючі пігулки Ребарбера з маркою „Elsa-riphen“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К., 60 с. Правдивий бальсам можна дістати не 1 а 2 гу-шини оплатно за 5 К. У великих не-дугах жолудка незрівняний. Сироп загорющений проти кашлю і на грудий 2 флашки 5 К., Правдивий нор-вегский трап 2 флашки 5 К. опл.

45 4—10 III.

Elsa Fluid

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Hamburg—Amerika Linie

Проста
пере-
права
безпере-
сіданя.

Знаним із
своєї ско-
рости оцто-
вим і пос-
піншми кораб-
лем т. зв.
Doppelschrauben
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.
Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що суть заосмотрені
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажирі їдуть ними скоро і безпечно.
Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших ко-
раблях межи покладом подасть ся ретельні страви.
Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади.
Влизити услів'я уділяє охотно
ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.
16(4—5) Чернівці, ул. Паньська 16.

Liniment. Caps. Comp. PAIN-EXPELLER

Марка охоронна: котвиця
з аптики Ріхтера в Празі.
Загально признаний знаменитий усмиряючий лік на втиранє по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.
Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тим охо-
ронним знаком яко правдиві. 84 (30—38)

АПТИКА РІХТЕРА
„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Коси Nr. 1.
Карпатські срібно-стаєні коси. мають тонше як шапірок, легкі як перо містре, які тие мов бритва найтвердшу стальку, т. е. гірше трату і збіжко, що ани падає ся під неї, по-ретинаєть за одним замахом на стону, незначно з'уживаєть ся, і мовальну роботу хлібо-роба на полонію ласкою робить. Приємна і легка робота на полі, гінить хлібороба, тому великий пошани коси тільки карпатскими срібно-стаєними косами з маркою „Косар“.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коронах і сот. 1 К. 1-8 с. 1-12 с. 1-20 с. 1-28 с. 1-32 с. 1-48 с. 1-60 с.
На великий десяток даю 1 косу даром; замовлюючий коси має прислати 2 корон задатку. Без задатку не вилезає ся.

Коси Nr. 2.
Карпатські по 2 сотики за центиметр т. е. тільки центиметрів коса довга тільки раєін за кожний центиметр по 2 сот. На кожних 10 кіс даю 1 косу даром. Замовлюючий коси, по-винен прислати 2 корон задатку, без задатку не вилезає ся.

Коси Nr. 3.
Золоті з англійської сталі широкі.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коронах і сот. 2-10 с. 2-20 с. 2-30 с. 2-40 с. 2-60 с. 2-70 с. 2-80 с.
На великих 10 кіс даю 1 косу даром і до кожної коси даю жамінь мармур. до острєня.

Серпи.
Озубрені в англійської сталі дуже добре жнуть збіжко, і легко перетинають, так що не чути в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Камені (бруска) до острєня кіс в найлучшій плати мармурової по 50 с. Хто замовляє 20 штук бру-снів даю 2 даром.
На великі замовлення прошу прислати 2 корон задатку. Прошу замовляти перекавом поч-товим щоби на ани не третити дармо грошей.
А ДРЕСА:
Александр Копач,
Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламний неопечатаний відліт від порти.
Рукописи авертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученням надан-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Проч із крутарским відкладанем!

(X) Із усіх квестий, що стоять нині на видно-
врузі австрійського життя політичного — найважливіша
для нас є безперечно виборча реформа. За неї станув
до бою увесь наш нарід із небувалим досі запалом,
відчуваючи вловні те, що із хвилею введення справ-
жнього загального, тайного, безпосереднього, а що най-
важніше — рівного голосовання змінить ся від разу
наше становище в державі і знаючи добре, що з
упадком парламенту привілеїв і шахрайств виборчих
зможемо із пасербів конституції, яких коштом відбу-
вають ся всякі операції центрального правительства
із польською шляхтою, стати справдішними горожа-
нами австрійськими, які будуть мати рівні права із
другими не лиш на папери, але і в житті!

І як раз за для сего доложили наші віковічні во-
роги своїх рук до того, щоб правительственный
проект виборчої реформи вийшов в приложенню до Руси-
нів на простий глум із справедливості і рівності!
Що більше темна спілка ворогів народних прав йде
нестримно до того, щоб виборчу реформу взагалі за-
давити, так щоб вона в сій каденції посольській не
доспіла до поришення! Годі бавитись в рожевий опти-
мізм, а треба сказати, що ситуація реформи виборчої
є тепер незвичайно поважна! Поруч із цісарским ак-
центуванням, що єї треба перевести, і то ще в сій се-
сній парламентарній бачимо, що для ухвали виборчої
реформи не зроблено за довгі місяці майже нічо, та
що й нині заходять ся єї вороги в комісії для виборчої
реформи о те, щоб в безконечність дебатувати, не доводячи
ні до яких рішень! Се наглядно доказує хочби пере-
біг п'ятничного засідання, на яке правительство „не
вспіло“ доставити потрібних матеріалів дотично Чех
і Морав, а великі партії знов „не успіли“ вибрати
членів комісії на місце послів, які стали міністрами,
ну а впрочім стратили послів цілі години на пустій
балаці, до чого причинились саме члени тих партій,
яких заступники засідають в кабінеті бар. Бека, що знов
радби одвічальність за долю виборчої реформи віпхати
на... партії! До тогож ще й ухвалено чомусь, щоб на-
ради комісії в понеділок зовсім не відбувались, щоб
у той день раз на все дармовано в так пекучій справі
для народу!

Отим то народ не може довше бездільно при-
дивлюватись інтригам і крутіствам грабарів виборчої
реформи. Коли у виборчій комісії малиб піти наради
далше дотеперішнім темпом, то вже в найближчих
днях снажуть своє слово ті, що не можуть згодитись
на такі штучки із народними правами: ексекутивний
комітет робітничої партії заповів уже на найближші дні
3 дни загального безробіття у Відні. Коли би і се

тементо не помогло — тоді сила народного обурення
обійме далеко ширші круги, а до сєї рішучої хвилі
мусить бути підготовлена увесь досі безвинно крив-
джений нарід, якого вже довше легковажити не вільно
нікому!

З комісії для виборчої реформи.

На засіданню комісії в п'ятницю не доконано ви-
бору президиї з тої причини, що налата послів не
доконала ще доповнюючих виборів до комісії. Відтак
забрав голос президент міністрів бр. Бек і вказав
на те, що комісія має сповинити велику політичну
задачу. Пригадав, що вже в палаті послів заявив,
що лишити ся при дотеперішніх виборчих правах
неможливо. Матеріал, зложений з правительствених
проектів і пропозицій кн. Гогенльоге має становити
підставу для обряд в комісії, котра має сказати по-
сліднє слово в тій справі. Не можна навіть споді-
вати ся, щоб правительство модифікувало правитель-
ственный проект або робило нові пропозиції, бо се
рівнано би ся опізнюванню цілої справи. Правительство
думає, що лиш тоді, коли комісія розпочне сей-
час мериторичні обряди, може прийти до скорого по-
лагодження справи і всьог опізнюване стане немож-
ливе. Коли в комісії виріню цілий ряд проектів, як
се можна сподівати ся, правительство із своєї сто-
рони з охотою прийме такі пропозиції, коли вони
лиш будуть становити дорогу до порозуміння між ст-
ронництвими і причинять ся до здійснення виборчої
реформи. Дотеперішня дискусія розвіла вже побоя-
вання, що повстали в першій хвилі. Виборча реформа
може принести у нас більшу користь як деінде, бо
примусує національні сторони до порозуміння,
а тим самим задить дорогу до згоди, і дає надію, що
північніше також і в інших справах може прийти до
згідного поступовання. Я переконаний, що боротьба
о виборче право мусить скоро скінчитись ся, коли хоче
ся уздоровити економічне житє. Бесідник закликає,
щоб справи сєї не опізнювати, бо від єї сповнення
залежить концентрація національних сил, здоровий
парламент і з'єднання Австрії. В справі формального
поступовання пропонує, щоб сейчас розпочати деталь-
ну дискусію. Кінчить: Правительство зробить всьог
можливе, щоб усунути всі перешкоди, які перешко-
дять справу виборчої реформи і допровадити її до
остаточного поладження. (Оплески). По сій заяві по-
винна-б була розпочати ся спеціальна дебата над
§ 6. правительственного предложения що до розділу
мандатів на поодинокі краї, та місто сего пішло пів-
тора години на усмирне забави кандидатів на грабарів
виборчої реформи, із яких, як звичайно, виступив перший
всен. пос. Штайн і говорив, що декларация прези-
дента міністрів не вдоволяє його. Пропозиція кн. Го-

генльоге, котру попирає теперішнє правительство,
значить погіршене положення Німців. Відтак зашуге,
чи правительство на припадок ухвалення виборчої ре-
форми поробило Славянам які концесії в справі вну-
трішнього урядового языка і чи правительство намі-
рає внести проект в справі відокремлення Галичини.
Відповіді послів Шустершица і Адлера, що
вже крайна пора покінчити пусті балаки, а взятись
до ухвал в комісії для виборчої реформи, бо „нерви
населення є еластичні тільки до певного степеня, так,
що їх перетягати годі...“ посла Штайна зовсім не
уговкали і він таки поставив внесенє, щоб наради
замкнути, бо... нема 4 членів комісії, яких ще партії
не успіли вибрати на місце осіб, покликаних на міні-
стерські становища. Се внесенє однаково було запалто
„безжелезне“ і його комісія відкинула. Тепер засту-
пав ся за швидким поладжуванням справи пос. Гес-
ман, бо инакше парламент стратить послідню криту
пошани у населення. Не дивлячись на розділ мандатів,
слід би передискутувати число мандатів, припада-
юче для поодиноких країв. На се не хотів згодитись
пос. Кайзер, який перше для „консеквенції“ голо-
сував за внесенєм Штайна. Матеріалу що до поділу
виборчих округів для Моравії і Чех правительство
ще не предложило — ergo нема що радити над роз-
ділом мандатів і для прочих провінцій!!! Проти сего
заявив ся пос. др. Лехер, бо се тільки веде до
провокація виборчої реформи. Щоби не тратити мар-
но часу ставити від себе формальне внесенє, щоб за
основу дискусії взяти пропозиції кн. Гогенльоге, із
якими він впрочім особисто не вловні згіден і вже
тепер пропонує, щоб загальне число мандатів поста-
новлено 497 місто 495, імено, щоб дано Німцям
один мандат в Країні. За приступування до специаль-
ної дискусії і ухвал промавив і пос. Штайн. Від-
так забрав слово пос. Н. Василько. Він пригадує,
що в правительственим предложенню не покривджено
ні одного австрійського народу так, як Русинів. Але
помимо сего є він за тим, щоб вже раз взятись до
нарад. Розуміє ся, що Русини мусять більшу частину
14 новопризнаних мандатів для Галичини рекламу-
вати для себе. Загальне й рівне право голосовання
прийде і мусить прийти, то-ж вже крайна пора при-
ступити до дискусії і голосовання над правит. пред-
ложенєм. Кружечка довкола сєї справи мусить вже
раз мати конець; най стане вже раз ясним, чи комі-
сія хоче виборчої реформи, чи ні. За дійсними нара-
дами заявив ся і пос. др. Бернрайтер, пропону-
ючи, щоб не дебатувати вперед над числом мандатів
для поодиноких країв, але радше про розділ округів
виборчих, при чім зсумоване мандатів дасть само
число їх для поодиноких країв. Навіаки противного
поведення домагав ся пос. др. Крамж, обговорюючи

3)

Борба за конституцію в Росії на початку XIX. в.

За очерками В. Глиньського подає др. М. К.

(Дальше).

Обставини внутрішнього життя Росії в другім
десятиліттю XIX. не давали ніякої нагоди до викли-
кання заворушень. Хоч як невідрадн була дійсність,
нарід вівдв в Александрі I. все ще царя освободи-
теля, котрий охоронив Росію перед наїздом Францу-
зів і его імя тішило ся в широких кругах населення
незвичайною популярністю. Серед таких обставин
активний виступ революційних товариств відеував
ся у мрачну даль. Но от сам цар подбав про се,
щоби витворити ситуацію для революційного руху
більше пригожу.

Вже в 1822. р. Александр I. почав носити ся
з думками про уступленє з престолу. Однак проти
всіляких правил о наслідстві вибрав своїм наслідни-
ком брата Николая, третього сина Павла I., помина-
ючи старшого Константина, другого сина Павла I.
При тим всім держав свої наміри у великій тайні на-
віть перед обома інтересованими братами; свою волю
ведів цар списати московському архієпископу Філаре-
тові і зложив в запечатаних конвертах в державній
радї і сенаті. Так не питаючи ся нікого, рішає судбу
держави, немовби то була его приватна власність,
а будучого свого наслідника держить з далека від
державних справ, поручаючи ему виключно військові
уради. Все було немов умисне так уладжене, щоби
по смерті Александра I. викликати як найбільший
безлад і замішанє. Воно й дійсно наступило, коли цар
серед подорожі на полудне нечаяно помер (19. падо-
листа 1825.).

Вість про смерть Александра I. прийшла до Пе-

тербурга 27. падолиста. Всї вважали тепер царем —
наслідником Константина, котрий в той час перебу-
вав в Варшаві, як намістник Польщі. За приводом
вел. кн. Николая Павловича і на его виразний наказ
приведено сейчас і гвардію преображенського полку
до присяги на вірність новому царю Константину I.
Між тим в державній радї предложив кн. Лопухин
завіщанє покійного царя. Заявив ся горячий спір між
членами ради. Ішли слова, що умерлі не можуть мати
волі; накопець всякі ріжницї в поглядах усуває Ми-
лорадович, приносячи вістку, що Николай вже зложив
присягу вірності цареві Константинові. Членам ради
не остало нічо другого, як зробити те саме, особливо
коли Николай їх особисто закликав до сего. Вість про
все то швидко розходить ся; появляють ся картини
з портретом нового царя, его іменем підписують акти,
видають вирок. Всї прийняли вість про вступленє на
престол Константина I. як річ зовсім природну, так
як завіщанє Александра було відоме ледви ніяком
особам і держало ся в найострішій тайні.

Тим більше було загальне здивованє, коли події
взяли нагло инший оборот. На вість про смерть
і завіщанє Александра Константина зі всею рішучо-
стю відказав ся від престолу, але місто прийти
у Петербург і особистим виступом залагодити цілу
справу, обмежив ся на висилку письменної заяви, че-
рез що непевне положенє лише провадило ся. Колиж
до 12. грудня вияснила ся справа і Николай рішив
ся переняти управу досів вже заговор заключений
в північнійчїй полудневій армії, заговор, котрий по-
ся катастрофою 14. грудня.

Смерть Александра I. захопила членів „Южного“
і „Сверного“ товариства невідготовлених. Хоча за
послідні два роки вели ся між ними переговори
в справі активної діяльності, конечної до переведення
своїх намірів в діло, але до ніяких активних кроків

не прийшло. Ішли розговори між офіцерами, йшла
до певної степені пропаганда між садатами, але всьог
то вело ся без обдумання, без одностайного плану.

Ми бачим, що до кінця 1820. р. центр револю-
ційної тяжести лежав на полудні, де під проводом
Пестеля збирали ся палкіші, радикальніші елементи.
Діяльність „Южн“ зросла ще в рр. 1823/24, але
відтак під саму критичну хвилю ослабла. Поїздка Пе-
стеля у Петербург, щоби втягнути „Сверних“ до
спільної акції (1824. р.) не поведла ся зовсім; не по-
ведла ся не лише із-за основних ріжниць програми,
але й тому, що Пестеля підозрівали о стремління до
диктатури і виділи в нїм другого Бонапарте. Між тим
в „Южн“ товаристві висувають ся на перед очай-
душні елементи, котрі всею силою пруть до викликан-
ня революції і явного бунту. Пестель зразу проти-
вив ся, знаючи дуже добре слабкі сили товариства
і невідготованість до акції в більшій розмірі. В кінці
мусів уступити домаганням палкого Сергія Муравйова-
Апостола, котрий був провідником сильного ультра-
революційного крила і назначено вибух бунту на
1826. р., на час перегляду військ царем в Білій Цер-
кві. Такий оборот справи був Пестелеви не по ну-
тру, тим більше, що члени заговору постунали крайню
неосторожно. З кінцем падолиста 1825. вважав Пе-
стель конечним, знищити свої папери а в самий при-
тичний момент, 13. грудня, его увязнено.

Ще слабше виглядала діяльність „Сверного“ гро-
мади. Крім виробленя проекту Н. Муравйова і крім
слабкої агітації серед представителів столичної
інтелігенції не проявляла та група до р. 1825. нія-
кого життя. Дотерва за проводу редактора часопису
„Поларная Звезда“ К. Редєєва (Рылєєв) вступив
новий дух в товариство. З відїздом кн. Трубецкого
на полудне під кінець 1824. р. він займає его місце
в директорії і силою свого ума, образованя і енергії

вирочім загальне становище Чехів до виборчої реформи. По промовах послів Маліка, який є противником виборчої реформи до часу, поки не виверім-вирішиться Галичини, бар. Паріша і д-р Пергеліта, що заявили за внесенем Бернрайтера, забрав голос пос. гр. Штірґа і пропонував, щоб при § 6. проекту дискусію після коронних країв вперед над виборчими округами, а відтак над питанням розділу мандатів. Пос. Адлер запропонував, щоб обрання розпочати від Галичини, коли що до Чех бракує ще матеріалів. Тут вихопився із крайню недорічним внесенем наш геніальний пос. Ончул і пропонує, щоб голосувати наперед над розділом мандатів на поодинокі краї а в їх границях на поодинокі народності а тільки потім над текстом § 6. і розділом виборчих округів! Розумієся, що се внесення відкинуто, а прийнято внесення пос. Штірґа. В справі внесення що до Галичини заявив пос. Абрагамович, що було б пожаданим поступати так після порядку правительственного проекту, себто від Чех, отже слід пождати, доки правительство не достарить потрібного матеріалу. У відповідь на сей очевидний забав проволічки наради, заявив посол Адлер, що він хотів зробити уступство Полякам, даючи їм сиромогу поладити свої справи на самім початку, але коли вони на се не годяться, то він із своєї сторони пропонує, щоб дискусію розпочато від Далмації. Внесення Адлера відкинуто. На внесення пос. Пльоґа ухвалено слідує засідання на нині о 5. год. по полудні із отрим дивним порядком: 1. есентуальний вибір председателя. 2. детальна дискусія над § 6. Міністер Бінерт прерік як найскорше достарити бракуючий матеріал.

Новий поділ виборчих округів на Буковині.

Із збільшенням числа буковинських мандатів на 14 перемінено також склад поодиноких виборчих округів. Три перші міські виборчі округи лишаються незмінні (2 мандати для Чернівців 1 для Радівців-Сучава-Серет). Прочі виборчі округи уложено ось так:

4. виборчий округ обіймає слідує місцевості: Гурагумора, Лішешти (суд. повіт. Гурагумора), Ліхтенберг (суд. пов. Соляка), Шварцгаль (суд. пов. Кімполонг), Старі Фратівці, Німецькі Радівці, Фіртенталь (суд. пов. Радівці), Німецьке Тереблешти (суд. пов. Серет), Августендорф (суд. пов. Сторожинець), Іцкани-дворець, Нові Іцкани (суд. пов. Сучава), відтак двірські обшари: Айзенав, Фрайденталь, Люїзенгаль, Пожоріта (суд. пов. Кімполонг).

Судові повіти без громад і двірських обшарів 1—4 округів виборчих та крім громад з окрема виділених:

5. Кіцмань, Садагура без села Буда.

6. Села: Тарашани, Мигучени, Гайбока, Каменна, Волчинці, Слободзія-Вершинці, Отирче, Черепківці, Вашківці над Серетом, Клімівці, Біла Криниця (суд. пов. Серет), Старі Мамаївці, Нові Мамаївці, Камена, Кичера, Кучурів вел., Михальче, Ревна, Стрілецький Кут (суд. пов. Чернівці), Комарівці, Слободзія, Жадова, Бобівці (суд. пов. Сторожинець).

7. Заставна.

8. Станівці, Вашківці над Черемошом, Багна, Черногузи, Іспас, Лукавець над Серетом (суд. пов. Вижиця).

9. Путилів, Селетин, Вижиця без місцевостей виборчого округа ч. 8 і громади Арджель, Бріза, Чумурна, Руска Молдавіца, Рус-Пе-Воуд (суд. пов. Кімполонг).

10. Дорна Ватра, Кімполонг без місцевостей виборчого округа ч. 9.

11. Волин, Сторожинець без місцевостей вибор-

стає душою цілого товариства і лучить в своїй особі всі нитки заговору. Він стає для Петербурга тим, чим був Пестель для Тульчина і спосіб поступованя та політичні переконання тих обох мужів дуже близько підходять до себе. Рилев був далеко більше радикальний як більшість членів "Сьверн"-ої громади; він не вірив в мирний вислід революційного настрою, був прихильником кровавого перевороту і старався переконати членів про konieczність убиства царя і знищення цілої царської родини. До скріплення напруженості у "Сьвернних" причинився капітан Якубович, що прийшов у столицю з друзів. Чоловік шумний, хвалький, говорун, не хотів сразу вступати в члени кружка, кажучи: "Не хочу належати до ніякого товариства, щоб не спакати на чужій дутці; я зроблю своє, а ви постарайтеся вихиснувати се, як захочете; я або потягну за собою війська, або не вдачі застрійтеся; мені жите навчало". Словами "я зроблю своє" він розумів убиство царя. До слів Якубовича всі сразу віднеслися поважно і навіть просили его відложити виконання того наміру — однак показалося незабаром, що він зовсім не стояв на висоті свого революційного звана. Всеж таки вплив Якубовича, особливо на молодших членів, був великий і посприяв їх до більш активної діяльності. З поміж нинішніх членів згадати треба ще Каховського, котрий безпечно займав ся думкою царевбивства і то не для популярності лише, як Якубович, а зовсім поважно, вважаючи се ділом цілого свого життя. На обставинах особливо зблизила Рилева до Каховського. Рилеву був необхідний російський Занд, тому що в его розпорядженості стояв чоловік, котрий щиро мрів про сповнене діла так страшний для пересічного члена, діла, котре могло для товариства принести необхідні користи.

(Конець буде).

чого округа ч. 6, Буда (суд. пов. Садагура), Чагор, Корові, Котул Вайнський, Люд-Гореча, Дунавица, Мамораниця, Молоді, Остриця, Волока, Цурин (суд. пов. Чернівці).

12. Сучава, Серет без місцевостей виборчого округа ч. 6.

13. Радівці.

14. Соляка, Гурагумора.

СПІЛЬНІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Австрійські делегації.

Австрійські делегації, що засідають в саді засідань палати навів, розпочали ся в суботу о 11-й год. перед полуднем. Міністер справ заграничних гр. Іолуховський отворив засідання і попросив найстаршого віком делегата гр. Спенса, щоб обняв провід. Відтак вибрано председателем ви. Фердинанда Лобковича 35 голосами на 54 голосуючих. Заступником председателя вибрано посла Сильвестра 27 голосами проти посла Абрагамовича, що одержав 25 голосів. Председатель подякував за вибір і вивинив присутніх, що обрання буде провадити об'єктивно. Згадав про анархістичний замах на королівську пару в Мадрид, висказав королівській парі желання з причини уратованя і вкінці присвятив тешу згадку остатньому председателю австрійських делегацій Яворському. По сьм вибрано секретарів і бюджетову комісію, до котрої увійшло 24 членів. На першій засіданні австрійських делегацій внесено 7 інтерпелляцій. Поміж ними Дюбервіґа з запитанем до міністра заграничних справ, як він міг допустити до внесення автономної угорск. митової тарифи, що захитала цілість монархії, а нарушила інтереси Австрії, і то без призову парламенту. Відтак дві інтерпелляції Біянікського. Одна в справі заключеня торговельного трактату з Черногорією, а друга із домаганем желізничого полученя з Далмацією.

Угорська делегація.

Перше засідання угорської делегації відбуло ся в суботу в полудне. Члени делегації приїхали з Будапешту особним поїздом. Президентом угорської делегації вибрано гр. Теодора Зічі, а віцепрезидентом пос. Барабаша. В імені партії незалежності заявив дел. Голло, що вона явить ся в бургу, щоб вислухати тронову промову короля, але жадає, щоб уникати всего, щоб надавало делегації характер особної законодавчої інституції. Відповідно до того жадана, делегація по короткій перерві рішила елемінувати із реґулярніву всі постанови, що надають делегації хочби тільки характер законодавчого тіла. На другім засіданні в неділю по полудні перевела угорська делегація вибір комісії.

Спільні видатки.

Предложений спільним делегаціям бюджет спільних видатків представляє ся ось так:

На звичайні потреби	331,813.316	кор.
„ надзвичайні потреби	14,907.046	„
„ окупаційні потреби	7,583.000	„
„ рефундаційні потреби	27,079.000	„
Рата з 353 мільонів військового кредиту для сухопутних військ	49,000.000	„
Для маринарки	26,300.000	„
Позістала рента з кредиту за рік 1905	5,478.577	„
„ „ 1904	73,587	„
Разом	462,234.526	кор.

Престольна промова.

В неділю відбуло ся святоче прийняте делегації в гоєбург. На чолобитні промови обох президентів відповів цесар ось такою престольною промовою: Наші відносини до всіх других держав за довгий час, який проминув від наради послідних делегацій, задержали свій повний приязний характер. Глябоким обуренем наповнив мене безсоромний атентат на іспанського короля й королеву і я дякую добротливому провіднику, що воно відвернуло так велику небезпечу від достойної пари.

Союз заключений із німецьким цесарством більше як перед чвертю століття, оказав ся завдяки своєму оборонному й заховачому характерови як перше так і нині цінною запорукою мира, і на його удержане звернемо нашу спеціальну дбайливість. В недавній гостині німецького цесаря вийшли на яву нашою дружні відносини. Не менш довіреним є наші взаємні до нашого другого союзника, до держави італійської, із яким панує у нас вірада згода що до справ, які нас спільно обходять. Договір, який заключили ми із заприяженою з нами російською державою задля повернення впорядкованих відносин на балканських півострові, триває в повній силі і на будуче. Тамонішні відносини, хоч виказують ще багато недостат, поліпшили ся незвичайно. Передовсім удало ся синити поважніші комікації. Престольна бесіда вказує на почесний для обох сторін мир, заключений в російсько-японській війні та на щасливу розвязку мароканської квестії, до чого в значній мірі причинило ся наше посередництво. Удержане мира для Європи а передовсім для монархії остане й на будуче провідною думкою нашої заграничної політики. Остаточню вказує престольна промова на більше невідличне, приспінене набуто воєнного матеріалу для війська сухопутного й маринарки, а на кінці констатує тривий по-

ступ в краях окупованих і заповідає на 1. липня с. р. отворене нового желізничого шляху, що лучить ме Сараєво із границями сербською й турецькою.

Експозе міністра заграничних справ гр. Голуховського.

В понеділок на засіданні малярської делегаційної комісії для заграничних справ представив гр. Іолуховський своє експозе, в котрім обговорював заграничні політичні відносини Австрії, почавши від послідного засідання делегацій. Завдяки мировим приятельським відносинам до заграничних держав Австрія може без обави глядіти в будучність. Міністер згадав про приятельські незахитані відносини до Німеччини, як також про не менш вдоволюючі приязні відносини до Італії, котрі мимо заходів, роблених з непохитаних сторін, щоб захитати ті приязні відносини, удержали ся завдяки щирим заходам з обох сторін і завдяки союзній вірності і тактовності італійського правительства. До сей мирової підстави долучує ся далеко сягаюче порозуміння з Росією що до орієнтальних справ. Се порозуміння вже видало гарні овочі і сподівати ся можна, що й на будуче принесе воно гарні услуги мировим інтересам всієї Європи. Міністер обговорює відтак основно перебіг реформ в македонських візетах і висказує надію, що акція ся доведе до конкретних, користних результатів. Обсяг діяльності австрійського министерства заграничних справ зазначений тут в мірнштейнській програмі, в котрій висказано мінімум того, що жадає від Турції Австрія, щоб в її областях привернено мир. Порта ставила труднощі тим жаданням, і лиш konieczність примусила турецьке правительство єї жадання прийняти. Колиб ся акція ми не починили, то почалиб єї другі, а тоді декотрі провінції майже відірвалиб ся від порти. Мимо того порта протівилла ся нашим жаданням і привела до загальної демонстрації ельоти. Треба сподівати ся, що в короткім часі запровадять ся також в тих областях Туреччини, в котрих переводить ся реформа, нормальні фінансові відносини. Крім опозиції Турції перешкаджають також в реформах революційні кружки, що старають ся розбити акцію, котру провадять спільно держави. Послідними часами відносини в тім згляді поліпшили ся, бо Турція виступає тепер більш рішуче зглядом повстанців, а крім того також і населенню навкучила ся вже революція, і воно стараєть ся увільнити себе від тероризму революціонерів. До радикального поліпшення тих відносин необхідна також участь Болгарії, Сербії і Греції, до котрих звертали ся в тім ділі союзні держави, в наслідок чого готувать ся вже виступити енергійніше проти повстанців. Ходить про се, щоб остаточно в Сербії, Білгороді і Атеках положити остаточно кінець заговорам проти Турції. Міністер похвалив льоньське поведене Болгарії в тім ділі, і висказав надію, що також Сербія і Греція вступлять в єї сліди і постараять ся в тій справі сповинити точно свої обовязки. Відтак згадає міністер про греко-румунське непорозуміння, що могло принести користи лиш комує тремуту і висказує надію, що в короткім часі між Румунією а Грецією прийде до згоди, до котрої Австрія готова причинити ся. В виду австрійсько-російської акції можна сподівати ся, що в короткім часі македонські білаєги будуть мати європейську жандармерию і уліщене судівництво. Про се, щоб австро-російська акція могла розбитися, нема й бесіди, для того можна зовсім певно сподівати ся успіху початої акції, підтримуваної державами, що підписали берлінський трактат. Відтак говорив гр. Іолуховський про сербско-болгарський митовий союз, вимірний проти Австрії. Проти сего союзу виступила Австрія з цілою рішучістю і лиш тоді, коли Сербія вдовольня жадання Австрії, відповіла з нею переговори в справі торговельного договору. В тій справі Австрія не руководила ся ані завзвстю, ані ненавистю, але не могла призводити на се, щоб під заслоною політичного зближеня заключено спеціальні договори, котрі могли би виставити австрійські економічні інтереси на дімаючу шкоду. Війни представив міністер перебіг європейської конференції в марканській справі і підносив заслуги, які в тій справі віддала австрійська дипломатія, спеціально дипломатичний делегат Австрії Вельсберг-грімб. Експозе своє закінчив гр. Іолуховський заявою, що провідною думкою його політики було змагане удержати мир, і що та сама ідея буде й на дальнє головною точкою його заграничної політики, при чім буде старати ся о те, щоб ніякі австро-угорські державні інтереси не понесли шкоди.

Політичний перегляд.

Протиугорська демонстрація віденьських антисемітів. В неділю о 3. год. по полудні відбуло ся в ратуші віче, скликане християнсько-соціальним сторожництвом. На дивнім порядку була: „Угорська справа“. В ратуші і на площі перед ратушем зібрало ся около 10.000 осіб. На вічу в ратуші промавляли др. Люєгер і кн. Ліхтенштайн, а перед ратушем послі Агсман, Шнайдер, Штайнер, Вельсберг і Валькхнер. Підчас віча повішено на ліхтарні манекіна, що мав представляти Мадяра, але на приказ поліції повбавом усунено его. Віче ухвалило остру резолюцію: проти уступку Австрії в хосен Угорщини та виступлено з жаданем до парламенту, аби він стояв на сторожі австрійських інтересів супроти напору Угорщини. По вічу промовив з балкона ратуша др. Люєгер і візав

зібраних, аби спокійно розійшлися. Коли товпа почала розходити ся, хтось крикнув: Вперед! на Банкову вулицю. Около 2.000 осіб побігло в ту вулицю до угорського міністерства. Поліція забігла їм дорогою, але запізно. Перед будинком угорського міністерства демонстранти почали кричати „буу“ а коли на балконах появилось ся кілька якихсь панів, і як розповідали демонстранти, стали кидати з гори старі черевики, посилаючи каміня у вікна міністерства. Поліція розігнала демонстрантів, котрі вибили кільканащити шиб і кинули ніж до салі засідань, де саме сидів шеф угорського прасового бюро. По тій демонстрації явив ся в угор. міністерстві міністер внутрішніх справ Вінерт а потім президент міністрів бар. Бек і висловили угорському міністер-президенту Векердому свій жал з причини подій, які заслуговують на найстриміше напівноване і стали ся мимо виданих заряджень. Австрійські міністри заповіли, що власти подбають, аби подібні події більше не повторили ся. Угорський президент міністрів Векерде заявив, що по виправданні австр. президента міністрів і міністра справ внутрішніх Вінерта вважає справу полагоженою. — Вчора розпочали оба президенти міністрів переговори австро-угорської угоди.

3 „Кола польск.“ Коло польське вибрало на суботнійшій засіданню головою клубу пос. Давида Абрагамовича 43 год. на 48 голосуючих; Першим заступником голови вибрало др. М. Божинського 47 голосами на 56 голосуючих. До парламентарної комісії вибрано знов пос. Чайковського, Козловського, Свертя, Цастора. На місце пос. Абрагамовича вибрано пос. Старжинського. На місце гр. Дзедушицького делеговано до угодової комісії, до шкільної др. Пеніака, до конституційної пос. Євджейовича а до комісії для виборчої реформи пос. Козловського.

Події в Росії. З державної Думи. Опогднішнє засіданє Думи отворив президент кн. Долгоруков. Палата приступила до дискусії над аграрною справою. Пос. Анікин, представитель фракції праці, доказував, що земля належить ся хлопам. Ми покажемо міністрам двері, а вони лишили ся; не мають почути встиду ні совісті. Хлоп не лишив би ся тут, колиб ему показано двері. Російський нарід явив ся тут, щоб дістати землю і волю. Коли міністри заявили ся проти експропріації, то най онується свої місця. Коли Анікин скінчив, палата устроїла ему бурливий овачиш. П. Перевощников, селянин з найкращішої правниці, поставив внесенє, щоб подякувати цареві за амністію. Посли прийняли се внесенє мовчки; декотрі свистали. По промовах ще кількох послів в аграрній справі ухвалила Дума поставити до міністра внутрішніх справ і міністра війни 32 інтерпеляції в справі неправних ув'язнєнь.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Засіданє палати послів.

На засіданню палати послів в п'ятницю на початку обран над промисловою новелею, виголосив головний референт промислової комісії пос. Малаховський довшу промову. В дискусії над тою справою, яка відтак розпочала ся, забирали слово пос. Богатий і пос. Кратохвиль. Відтак дискусією перервано. Під кінець засіданя пос. Гознер в запитанню до президента порушив справу пос. Вілька (що забрав собі в недозволений спосіб парламентарні папери). Інтерпелянт звернув увагу на прасовий процес посла Вілька проти о. Шнондера, в котрім посла Шнондера увільнено. Надто закиди проти посла Вілька судово доказано. Президія палати не може виправді нічого иньшого зробити як ждати на жаданє суду, щоб палата видала пос. Вілька, але посла повинні тимчасом ігнорувати його, і не уділювати йому попертя. Бесідник з жадєм стверджує, що хоч Коло польське виключило посла Вілька, то мимо того є ще послы, що підписують його інтерпеляції, і вичисляє цілий ряд імен таких послів, що ще в послідних днях підписували його інтерпеляції. Бесідник звертає ся проте до президента з запитанєм, чи згоджуєть ся на се, щоб сама президія палати віднесла ся до суду з жаданєм, щоб зажадав виданя пос. Вілька. Віцепрезидент др. Кайзер відповів, що президія застановить ся над тою справою. На тім засіданє замкнено. Слідуюче нині.

Телеграми „Буковини“.

Дня 12. черня 1906.

Відень. Парламент веде дальшу дебат у над промисловою новелею.

Відень. На нинішнім засіданню ради мійської заявив бурмістр, др. Люеґер перед приступленєм до дневного порядку, що він на основі дохождєнь в справі недільних подій на вулиці банкової переконав ся, що прохожі не знали, що там відбувало ся засіданє угорських делегаций, та що їх вбивало ся обидливими рухами і силуванєм із будинку при ул. Банковій. Хоч се повинно демонстрантів виправдувати, то він таки висловлює свій глибокий жал ізза тих подій і підносить, що вони не мали ніякої політичної тенденції.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. черня 1906.

Із цісарських розмов. Підчас недільного привітя делегацій розмавляв цісар із кількома делегатами. До делегата Дюберінґа заявив, що потребує конечно відпустки, бо почуває себе нечувувано ослабленим. До дел. Крамаржа звернувся цісар із знаменними словами що до виборчої реформи, кажучи: Виборчу реформу треба переверсти кінце. Нові вибори на основі старої виборчої реформи викладені. По сїм розмавляв цісар із дел. Штраухером. „Ви з Буковини?“ — спитав цісар. Др. Штраухер: Із найвірнійшою Вашою Величеству Буковини, із Чернівців. На се замітив цісар: „Ви є також і в соїні і маєте багато до діла?“ Як се пос. Штраухер потвердив, сказав цісар весело: „Буковина се ж Австрія в мінітурі“, на що др. Штраухер зареплікував: „Так, Ваше Величество, але ми стараємо ся взаємно полагодити ся!“ Коли цісар замітив, що на Буковині здебільша панує мир і супокій, сказав др. Штраухер: Так, Ваше Величество, стараємо ся жити в мирі й супокою, дякуючи мудрій і ласкавій печальности Вашого Величества й справедливому та прихильному правительству. На се цісар склонив ся усьміхаючись.

Приватну українську народну школу постановило завести в Камениці Подільському тамошнє товариство „Просвіта“. На засіданню виділу товариства, яке відбуло ся в четвер, поручено — як доносить „Поділля“ — двома членам виробити програму занять в школі, переглянути й добрати необхідні шкільні підручники та уложити прелімінар видатків. Плани наука і бюджет по тім, як розгляне їх виділ товариства, предложить ся для потвердження загальним зборам. Виділ надієть ся, що власти не стануть на перешкоді заснованню приватної народної школи із українською мовою викладовою, раз тому, що після статуту товариству можна такі школи заводити, а по друге тому, що в Камениці Под. є вже приватна школа народна із польською мовою викладовою. Крім сего обговорювано на згаданім засіданню отворенє товариської бібліотеки-читальні. На се вже є губернаторський дозвіл. Читальня пичне функціонувати вже сими днями і буде отворена що дня від год. 9 рано до 2 по пол. і від 5 по пол. до 9 вечером. Читанє буде безплатне, тільки буде складатись гроші на поручку за книжки, побрані до дому. При читальні засновуєть ся також склад книжок товариства, які буде розсилати ся по селах а також продавати ся на місци. Із щирої душі бажаємо каменицьким братам найкращіх успіхів в їхній роботі, що стала відразу на практичний і найвідповіднійший ґрунт!

Доктори ветеринарії. Королівським рескриптом дозволено на Угорщині уніченим студентам ветеринарії робити докторати. По зробленю приписаних іспитів будуть вони мати титул „докторів ветеринарії“.

Ювілей шефа корпусу генерального штабу гр. Бека. Шеф корпусу генерального штабу бар. Бек обходив сими днями 25-літній ювілей свогого іменованя на становище. Бар. Бек числить тепер 76 літ жити. З нагоди сего ювілею і ювілею 60-літньої військової служби прислав цісар до ювілята власноручне письмо, в котрім висказує йому признанє за його виділі заслуги для австрійської армії. Надто підніс цісар бар. Бека до ділчичного ірствства.

Із історії кави. Про перших людей, що стали пити каву розказують, що вони були арабськими монахами, які перед переселдуваннями схоронили ся в VII століттю по Хр. в абіссинську верховину і там жили із свого марного хазяйства. Одной днини прийшов до ермонаха один із братчиків сильно збентежений із вісткою, що віпці й кози в нощі місто спати весело бавились немов зачаровані. На другий день пішов на пасовище із чередою сам ермонах, дивлячись добре, що спасають звирята і сконстатував, що їхня безсонність походить із снашеня листя одного корча. Як він сам спробував їсти ягоди із сього корча, то почув себе жвавішим і лєкше міг цілу ніч пробити на приписаним монашам установами „бдінням“. Огос мало довести до відкритя наслідків кави. Її в загаль живвано спершу не як напою, а як печива, ось подібно як чоколаду. Каву варити й пити відвар із сього стали тільки багаті пізнійше в Арабії. Як Магометовий закон заборонив вірним пити вино, то кава стала заступати сей побуджуючий напйток. Перші документи, які свідчать про пите кави, походять із п'ятнадцятого століття із міста Аден. В Каїро стало пите кави звичайним аж в XVI. ст., але тут не обійшло ся без борби. Року 1511 прокляв пите кави собор уламів музудманських, признаючи єї пите противним ісламові і небезпечним для душі і для тіла. Ізза сєї постанови позамикано в 1524 р. всі каїрські каварні. Та такі строгі установи не довго тривали. Своім смаком побідила каву ухвалу побожних вірних. Ось незабаром після сего видав султан Селім I. розказ, який позваляв на ново пити каву. Що більше, як два перські лікарі стали виказувати, що пите кави шкодить людському здоров'ю, то султан казав їх без церемонії повісити. Від сего часу живване кави стало що раз більше розповсюджуватись і стадо нині звичайним по цілій світі.

90.000 марок гонорару. В окруженю турецького султана рішили ся недавно на річ в музудманським світі побуvalu. Трета султанська дочка Ресієч занедужала так важко, що Абдул Гамід згодив ся піддати єї операції і то лікар-мужчини. Операцію справді удатну перевів німецький професор Бергман і підіставав від султана тілїні нагород, що йому просто годі собі ї бажати. Султан виплатив йому 90 тисяч марок, надав великий хрест османського ордеру із брилянтовою звіздою, а крім сего іменував його почесним професором цісарської лікарської академії і царгородського шпиталю Гамідію.

Оповістки, іменованя і т. п.

Із кругів скарбових. Президія черновецької дир. скарбової іменувала податкових практикантів: Еміля Андрія Шнайдера, Евгєна Рєзуша, Едварда Мініло-ва, Юрія Персека, Зеліґа Мілшпайна, Рудольфа Вацлавіка, Юрія Виховича, Колмана Ітера, Віктора Поповича, Антона Стрончинського, Івана Собоїтич-кого, Юлія Гольдберґера, Едварда Срналя, Сидора Рад-ку, Вільгельма Двожака, Аврєліяна Дубрана і Отта Туркевича провізоричними податковими ад'юнтами ad personam.

3 засіданя краєвої ради шкільної. Краєва рада шкільна ухвалила на засіданню з дня 1. черня м. н. розширити 4-класову народну школу в Качинах на 5-класову школу, і рівночасно ухвалено отворити там 2-класову народну школу з румунською викладовою мовою. Дальше ухвалено отворити однокласову народну школу в присілку села Поляна-Отамії, Гуря-Косєї. Дальше урегульовано язикові відносини в 2-класовій народній школі в Байцях через впровадженє румунської зглядно німецької викладової мови в поодинових класах, з ільнями однокласової народної школи.

Жертви на „Руский Народний Дім“ зложили: Вп. пп. нотар Дм. Попович 2 кор. 60 сот., Н. Н. 80 корон і буковинська щадниця 200 кор. — Членські вкладки зложили: Вп. пп. др. Мих. Литвиневич 4 кор., Луїстав Манастирский 4 кор., Вол. Кмичкевич 15 кор., Ром. Цегельський 10 кор., Дар. Пігулик 5 кор., Вол. Милькович 18 кор., Дам. Сімович 10 кор., Т. Горю-дський 5 кор., сов. Ом. Оробко 100 кор., Ос. Проскур-ницький 2 кор., Ол. Садагурський 10 кор. і Евг. Мінтяч 4 кор. — На буреу: Вол. Ясеницький, др. Ст. Смал-Стоцький, Ер. Пігулик, др. К. Клим по 4 кор., Вол. Михальський 8 кор., черновецька рада громадска 300 кор., капітан Ст. Кобилявський 10 кор. і Вол. Галлицький 1 кор. — За виділ складає сердечну подяку: Антін Клим, каснер.

Із штуки і літератури.

Розвідки Михайла Драгоманова про українське народно словесність і письменство. Зладив М. Павлик. Том III. (Збірник фільологічної секції Наукового товариства імені Шевченка т. VII). У Львові 1906. Накладом Наукового товариства ім. Шевченка. 3 друкарні наук. тов. ім. III-а під заридом К. Вод-нарекого. Ст. 382 + VI. вел. 8. Ціна 4 корони. В сїм томі поміщено загалом 23 розвідки пок. Мих. Драго-манова. Шість із них були написані автором оригі-нально в українській мові, а 17 являють ся огсе в пе-реводі із мов англійської, італійської, французької, болгарської й російської. До першої категорії нале-жать огсі розвідки: Новий погляд на великоруський богатырський епос. Влад. Стасова (1869 р.), Археологічний з'їзд у Київ (Корреспонденція з України) (1874 р.), Політико-соціальні думки в нових піснях українського (малоруського) народу (1880 р.), Із істо-рій вірші на Україні. Критичний вправок (1886 р.), Науковий метод в етнографії (Етнографія Славян-щина. Написав О. Стодольський) (1888 р.), Для по-чинаючих фольклористів на Україні (1891 р.), До другої зова огсі: Нові виданя Російського Геогра-фічного Товариства (1873 р.), До рецензії „Трудів“ П. Чубинського й „Історії вж. живописаній“ Ко-стомарова (1873 р.), Київський відділ Російського Географічного Товариства й остатній кобзар України (1873 р.), Етнографічні студії в Київі (1874 р.), Археологічний конгрес у Київі в серпні 1874 р. (1875 р.), Студії народної словесности в Великій і Малій Русі (1876 р.), Веселка на Україні (1884 р.), Байки Ляфонтена та східні оповіданя (1884 р.), Іще Г. Apologie des Saint-Maxentais (1884 р.), Народні оповіданя в Росії (1886 р.), Побожні легенди Болгар (1888 р.), Славянські оповіданя про пожертвуваня власної дитини (1889 р.), Додаток. Буддійські початки „слова“ Le Dit de l'empereur Constant і їх риси у славян-ському фольклорі (1889 р.), Славянські оповіданя про народили Константина Великого (1890 р.), Славянські варіанти одной евангельської легенди (1890 р.), „Живая Старина“, вип. I—III (1890 і 1891 р.), В теле-рішному виданю поміщено також і пізніші додатки та поправки автора, які він робив до винечатаних вже праць, у своїх екземплярах, які мав під рукою д. М. Павлик. Доповненя єї випечатано при кінци тому в таким порядку: До статі „Оповіданя про по-жертвуванє власної дитини (т. III, ст. 183), Наро-дня беллетристика (про збірку українських казок Ів. Рудченка. — 1870 р.), До статі „Відгук лицарської поезії в руських народних піснях“, До статі „До пи-тання про сліди великоруського богатырського епоса“, До статі „Найстарші руські драматичні сцени“, До статі „Турецькі анекдоти в українській народній сло-весности“, До статі „Байка Б. Хмельницького“, До статі „Українські пісні про волю селян“, До статі „Два українські фавль та їх жерела“, До статі „Шо-дудивий Буняк в українських народних оповіданях“.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Весняні загальні збори каси пож. і щад. для громади Сергіїв відбудуть ся 18. червня с. р. о 2 год. по пол. в домі товариства „Січ“ з слідуємим денним порядком: 1. Ухвала річного об'рахунку і білявсу. 2. Доповняючий вибір старшини і надзорчої ради. 3. Ухвала дотично платні каснерови за минувший і біжучий рік. 4. Вільні внесення. Іван Бокан заст. нач.

Весняні загальні збори каси пож. і щад. для громади Ширівців гор. відбудуть ся 24. червня 1906 с. р. о 2 год. п. пол. в домі громадського начальника зі слідуємим денним порядком: 1. Справоздане каси за 1904 р. 2. Вибір двох членів старшини і надзорчої ради. Олекса Величко, нач.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 38 20—40

Steckenpferd

Леліове молочне мило Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетшині над Ельбою (марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних випреків, робить кожу білою як також падає свіжий вигляд. Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у слідуємих фірм: Шмід і Фонтін, Чернівець Іоссе і Міллер, Чернівець Шмід і Міллер, Дорна-Ватра М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра С. Раухвергер, Дорна-Ватра Альберт Мор, Дорна-Ватра І. Скоморохов, Гургагера Саванов Берд, Гургагера Саванов Дім, Гургагера Алт. Зігберт Гібер, Радімі Дрог. С. Е. Найтмайер, Радімі Гал. Ес-оім Штергер, Радімі Гал. М. Фіштер, Радімі Сімон Барбер, Радімі Александер Браунберг, Радімі Алт. І. Міллер, Кімолюнг Шмід і Фонтін, Кімолюнг С. Лайтер Шмід, Садатура Берд Зімрайх мюл., Садатура Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець Дрог. Іоссе Крау, Сторожинець Хайн Менчер, Сторожинець Берд Менчер, Сторожинець Ісраїл Штерберг, Сторожинець А. Ашкенасі, Важа Алт. Е. Вільнер, Вашивець Алт. І. Фабіан, Вишниця С. Ерік, Заліщики.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ аптикара др. Ю. Францога в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болюв, простудження, ломаня кистей, плечий і ступнів і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилі 2 рази денно до всіх країв.

Податричні і ревматичні бої, козлів, рваних сугавів, корчів, переломів кісток і мускулів, постригів (Hexenschuss) неможливо і т. п. лічить пенно як о тлім салідчає тисич лістів а подіякою помічає оесонил рослини Фелера „Elsa Fluid“ з охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 мильох флашчок або 6 подійних констие 5 К. оплатно, 24 мильох або 12 великих 8 К. 60 с.

Дістати можна у аптк. продукента **Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца** Есратія

Поручає ся також Фелера Ребарберіні пігулки з маркою „Elsa Fluid“ 6 пуделочок 4 К. У терпінях жолудкових як нестрайність, заткане, мостях і т. п. позрінане средство. Прадливий бальсам не продася с 1 але найменше 2 туанни по 5 К. оплатно. Загоряньскій спрун від кашлю і на груди 2 фл. 5 К. Прадливий шведскі кропай жолудковий 3 фл. 5 К. оплатно.

Книжка про подружжя

дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціни книж. ілюстр. графіс.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 18—52

Неопієним скарбом

для нещасливих жертв самонасиль і тайних грихів могодоості є славна книжка Дра Ретана

Власна охорона

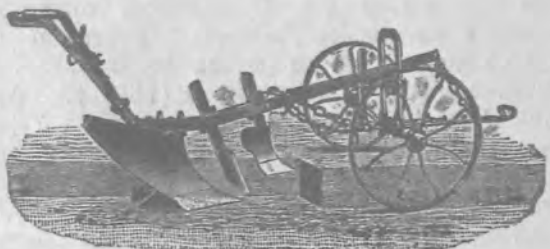
83 наклади із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читася єї хомий хто терить на страпні наслідки того налогу, ципрі єї поради ратуєть рік-річно тисечі осіб від неминучої смерті. Заовалили можна через кнпгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через нпшу. 46 15—86

Знамениті Ваги господарскі і до важення худоби.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль. разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льюкомобілі, Молотілки, Січкарки, і взагалі всілякі знаряди господарскі.

Каталюги на жадање дармо. 23 (25—30)

Всілякі сиванки огневі і до огороу.

Сіварки радоні першої сорти.

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шіокарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

платить 4% від вкладок; приймає і виплачує вкладки кожного дня, крім неділів і свят; уділяє позички на 6 проц. на гіпотеку або за порукою; дає більші позички парцелянтам на купно землі; сплату гіпотечних позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить рата на капітал і процент разом 5 корон від 100 корон.

На покриті дахів бляхою або черепом уділяє „Дністер“ позички на 5 проц.

Позички можуть дістати тільки члени. Яко член може приступити тільки член Товариства обезпечень „Дністер“.

Дивіденда від уділів членських виносилася все 6 проц.

Вкладки можуть вкладати також не члени.

Вкладки виносять 31. грудня	К	2,072.928
Позички уділені	„	2,042.615
Уділи членські	„	162.127
Фонд резервовий	„	30.288
Цінні папери і льок.	„	257.963

З чистих зисків уділів „Дністер“ на церкви, бурси і інші добродійні цілі вже над 40.000 корон.

(—)

Г. ФАЙЛЕР

усувач

нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Вклад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одной краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дитий.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дитий.
Парфуми і мила.
Кощи до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружжє і амуніція.

Мужескі маншети і ковнярики.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізельки.
Пояски дамскі.
Воальки.
Убрання диточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бальці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевики.
Паньчохы для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевики для панів.
Черевики для панів.
Черевики для хлопців, дівчат і дитий.
Куфри до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарія до подорожи.
Подушки до подорожи.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При часітих замовленнях відповідний рахунок. Рекламний департамент відкритий з понеділка по п'ятницю. Рукониси звертає редакція лише на попередній вистережений і залучений належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Перший крок вперед.

(X) Від 27-го марта себто від хвилі вибору комісії для виборчої реформи приступлено в ній у вівторок по раз перший до мериторичної дискусії, приступлено перший раз до голосування в справі неформальній, при чім переважна група ворогів виборчої реформи найшла ся в тім „милім“ положенню, що годі їм було дальше бавитись в жмурки з мільонами австрійського населення а мусіли спинити потік своїх солодких слів а відселонити свої зоборолі й обвистити себе тим, чим вони є на ділі, себто безсовісними egoїстами, які своє набудючене „я“ раді-б поставити вище над konieczністю суспільну й державну.

Що нині виборча реформа стала ся konieczністю суспільною, а передовсім державною, се стало очевидним навіть і для корони. Устоятиє проти угорських аспірацій, які йти муть до послідних консеквенцій, австро-угорському володареві не можливо, як не мати не опору в новім парламенті, скріпленім народним довірем та вибраним рівними й вільними голосами всіх австрійських горожан, якіб мали інтерес в існуванню і силі Австро-Угорщини.

Отсе й є причиною, що цісар на недільній розмові із пос. д-ром Крамажом із таким натиском зазначив, що виборчу реформу „мусять ся“ перевести, та що на основі старої ординації виборчої реформи „не можна“ більше переводити посольських виборів. Слова цісаря підкріплені приготуваннями пролетаріату до масового страйку прискіпшили від разу темп роботи комісії для виборчої реформи, у якій починає вприняти думка, що коли вона не сповнить своєї праці так, щоб парламент ухвалив виборчу реформу, тоді увійде вона в жите на основі цісарського октроювання. В сій евентуальній „абсолютистичній“ кроку цісаря австрійські народи рішучо не добачуть — доманя своїх конституційних прав.

Отсе й спонукало до енергійніших кроків бар. Бека супроти партій більшості, так, що на спільній конференції годов клубів рішено наради комісії відбувати що середи і п'ятниці, а евентуально і в суботу, як би того дня не дебатовала бюджетова комісія делегаційна. Зумів він переконати також панів з Кола про те, що наради не конче мусять ся зачинати від Чех, головню, як до них нема ще готових усіх матеріалів. Таким робом полагодила у вівторок комісія розділ мандатів для Далмації, а в снід за тим приступила до Австрій гор., починаючи — що пра-

ва — від справ найлегших. При Далмації робили трудність одні Італійці, які в Далмації ніколи досі не ставили своїх кандидатів а тепер нараз забагли мандату посольського для 15.800 Італійців, які мають творити „меншість“ супроти 584.800 Сербів і Хорватів! Певна річ, що кожний посол мусить заступатись за своїм народом і остаточно не дивно, що за тим мандатом так побивають ся Італійці, за те знаменно, що за їх внесенем голосували також німецькі послі: Штайн, Малик, Берирайтер, Пергелт, Демель, Кайзер йу і... наш Аврель Опчул! Із сего виходить, що вороги виборчої реформи будуть голосувати будь за чим, щоб тільки не допустити до полагодження цілого законопроекту, отже широкі маси народні мусять бути готові на рішучий виступ в кожний момент, як би вороги виборчої реформи хотіли як небудь спинити хід мериторичних нарад над сею жизненною справою!

З комісії для виборчої реформи.

На вівторковім засіданню комісії вибрано председателем дотеперішнього заступника председателю пос. Пльою а його заступником пос. Хіріґо. Відтак розпочала комісія детальну дискусію над § 6 виборчого проекту. Пос. Бартолі звертає увагу на брак репрезентантів італійської меншіости в Далмації і домагається, щоб число мандатів з 11 побільшено на 12, і сей один мандат признамо Італійцям. Пос. Івчевич противить ся жаданню пос. Бартоліґо, бо надто мала італійська меншіость ніколи не може домагати ся особного репрезентанта. Бесідник вносить за те, щоб виборчі округи в Далмації змінили так, щоб Сербі дістали 2 мандати, а Хорвати 9. Міністер внутрішніх справ др. Бінерт висказує радість з тої причини, що в комісії почала ся детальна дискусія і підносить, що правительство буде старати ся донести справу до полагодження. Міністер зазначає, що число мандатів для Далмації відповідає числу населення, а колиб узглядаючи податкову силу населення, то навіть показало ся за великим. І тої причини, що Італійці становлять в Далмації тільки 3 проц. загалу населення, вважає їх жадане що до одного мандату для себе безпідставним. Піднесена пос. Бартоліґем справа утворення національного катастроу може бути узгляденна лиш о стілько, о скілько її вже впроваджено в виборчій ординації до сойму. Непожадано і невідповідно, щоб при виборчій ординації до Ради державної роблено в тім згляді перші кроки. Вкінці просять о принятє правительственного проекту. По дов-

шій дискусії внесене пос. Бартоліґо відкинено і ухвалено 24 голосами правительственный проект із зміною пропонованою пос. Івчевичем. З того згляду, що репрезентанти Австрій доішньої і Галичини просили о відложено обрад над розділом виборчих округів у тих краях, тому приступила комісія до розділу округів в Австрій горішній. Пос. Шлегель заявив ся проти способу обрад, що може донести виборчу реформу до упадку. Треба передовсім порозуміти ся основної що до основ виборчого права. Розділ виборчих округів є позбавлений всякої основи і протавить ся передовсім основі загальности і рівности. Розділ мій від сіл в Австрій горішній зроблено не із практичних, але політичних зглядів. Австрія горішня є вправді задоволена із числа мандатів, але не може згодити ся на поділ округів. Бесідник ставить внесене, щоб край поділено на 22 можливо рівних виборчих округів. На тім обраді перерва. Председатель Пльой повідомив, що пос. Бартолі зголосив своє внесене, яке хотім меншіости. При кінці засідання пос. Малик в запатаню до председателя обговорював донесене дивенників про слова монарха, сказані до пос. Крамажа підчас делегаційного сесіе і висказав таку думку, що коли донесене є автентичне, то воно булоб неконституційним змішуванем корони до праць парламенту. Пос. Крамаж ствердив, що донесене дивенників є правдиві. Председатель заявив, що не може дати відповіди на сю інтерпеляцію і що комісія не є місцем, на котрім розмова цісаря з членами делегації моглаб бути предметом дискусії.

Фінансова і політична австро-угорська спільність.

Угода, дотикаюча справ економічних і торговельних обох половин монархії, має дві сторони: політичну і фінансову. На фінансову складається квота, доходи з цпа, споживчі податки і спільність австро-угорського банку.

Квота себто уділи вспільних видатках виносить на підставі цісарського розпорядку 65-6% для Австрії, а 34-4% для Угорщини. Уділи отсі сплачують обі половини аж по відрахуванню доходів із цпа, які йдуть в цілости на покритє спільних видатків. Отже під зглядом цлових доходів Австрія є дуже покритважена на користь Угорщини. Коли візьмемо за підставу до-

Борба за конституцію в Росії на початку XIX. в.

За очерками Б. Глинського подає др. М. К.

(Конець).

Таке було положене річчй, коли наспіла вість про смерть Александра I. Вона заскочила так „Южное“ як і „Съверное“ товариство неспідугою і коли ціла гвардія і верховні власті зложили присягу Константину, рішено в тайних товариствах не противити ся перебранню престолу новим царем, а навіть перервати діяльність товариств на який-то час. Дперва вість про завіцанє Александра і відомі вже нам пересправи між Константином і Николаєм поклали конституціоналістів до активного виступу. Заговор цілком дозрів, а короткий час між смертю Александра а проголошенем Николая надав тому заговору несподіваний характер. Заговорники стали на сторону правного самодержавія, в обороні прав старшого брата, Константина, і підняли ся против нового царя в імя тої самої засади, із-за якої він перед кількома днями присягав братови. В очах народа, в очах війська вони явили ся оборонцями державного ладу, а Николай безправним узурпатором — момент неопіненної ваги для декабристів.* До того прилучила ся сильна непопулярність Николая серед військ, котрого не любили офіцери і солдати за его строгість, простакуватість, поривистість і замкнений характер. Правда, що й Константин з того боку був також похожий на брата, але перебував від довгого часу в Варшаві, проте в самій Росії був менше знаний.

Від перших днів грудня відбували ся в кружку „Съверних“ оживлені наради. Всі однодушно рішили викликати бунт 14. грудня, коли мали приводити війська до нової присяги, тим разом вже до присяги ца-

реви Николаєви I. Почала ся сильна агітація між офіцерами, до заговору втягнуто багато людей, котрі не належали до тайного товариства, пропаганда між солдатами веда ся зовсім отверто. Що до сего, що мало наступити в разі, коли би бунт удав ся, не було згоди. Одні хотіли віддати престіл Константину, коли згодить ся на конституцію, другі предлагали інших членів царської родини; в кождім разі установили диктатором кн. Трубецкого, думали передати тимчасове правління директорії з 5 членів (сюда назначали ся Мордвінов і Сперанський) і та мала управляти державою, поки посли вибрані з цілої Росії не ухвалить конституції. При тім всім цілий проект висів у воздуху. Декабристи не знали добре, на котрі і яке число батальонів мають числити. План бунту не був вироблений у всіх подробицях, так що многі не знали, що їм в данім разі робити. На цивільних, на народ і інтелігенцію не покладали ніяких надій — все мало опирати ся на фальсифікації військового обовязку серед солдатів: боронити предвічних прав самодержавного престолу.

Поділ 14. грудня показали всі слабі сторони акції декабристів. На Сенатській площі зібрали ся товпи народу і цілий московський полк, котрий окликав „най живє Константин“ дав почин до бунту. Незабаром почали підходити і інші відділи на поміч, так що число активних бунтовників зросло верх 2000. При змілій команді, рішучім, наперед обдуманім способі ділання можна було тими силами досягнути успіх, тим більше, що товпа готова була підшпирати декабристів, і багато відділів готові були при перших успіхах перекинути ся на сторону революції. Но декабристи в рішучій хвилі потрапили голови. „Диктатор“ князь Трубецкой не явив ся на Сенатській площі і не перебрав команди збунтованими військами. Коли за ним шукали, він між тим складав присягу Николаєви. Запанувала анархія, а кн. Оболенський, котрому відтак передали команду, не був тактиком і не міг направити лиха. Якубович не привів з собою ні одного солдата, хоча обіцявав цілий полк; подібно стало ся з бога-

тма іншими. З другого боку рішучість і енергія Николая, котрий сам об'їздив непевні полки і потягнув їх за собою, зробили его паном ситуації. По кількогодянім бою революція була цілком подавлена.

Подібні приготування робили ся й в Москві, але на вість про невдачу петербурскої революції залишено всяку пробу і заговорники попали в тюрму без ніякого супротивлення. „Южное“ товариство не проявило по арештуванню Пестеля ніяких признаків жити. Но коли прийшла вість про петербурскі події і відомість про приказ арештування Муравйова-Апостола, кинули ся члени до горячої діяльності. Рішено підняти військовий бунт, підняти полки в імя свободи. Частина війська дійсно збунтувала ся, на чолі стали Муравйов і Бестужев, але більшість полків не дали потягнути ся до акції, а навіть рушила на бунтовників. Коло Білої Церкви прийшло до битви, бунт придушено, а провідників доставлено у Петербург, де відтак переведжено слідство обох діл.

Відповідно до остаточного рішення царя Николая п'ять головніших діячів борби за конституцію засуджено на повішєне. Така доля стрітила Пестеля, Рилєєва, Коховського, Муравйова-Апостола і Бестужева. Прочих декабристів, одних заслано на Сибір, других позамикано у кріпость, третих здеградовано на солдатів і розіслано в далекі гарнізони.

Так перша борба за конституцію в Росії покінчила ся рішучою невдачею. Почала ся нова доба, знана під назвою „доба Николая“, доба мрачна і жорстока, де все принесено в жертву військово-бюрократичному царизмови. Борба з революцією стала головною задачею правління, при чім під назву „революція“ підводило ся все, що закосило свободу і волю. Не багато полекшало й за обох Александрів, наслідників „великого Николая“ — дперва греміт японських пушок під Мукленом і Чуміною пробудив Росію до нового життя.

*) Так називали заговорників тому, що замах відбув ся в місяці грудня (декабрь).

обчислення предлімар спільного бюджету на 1905 р., то сума за той рік була загальною 115,270.000 корон, а з того вплинуло на австрійських границях 100,990.000 корон, а на угорських 14,280.000 корон. Отже в Австрії їх 88%, а на Угорщині 12%. Коли угля-димо се, то вийде, що Австрія на спільні видатки платити аж 72-3%, а Угорщина тільки 27-7%. Ясно з того, чому Угорщина не хоче плової спільності, але обетає при спільності доходів плових.

Споживчі податки також уложені так, що виходять на некористь Австрії. Після угоди 1867 р. мають бути ідентичні в обох половинах держави, а змінені можуть бути лиш за спільним порозумінням австрійського парламенту і угорського сойму. Мимо тої виразної постанови наложити Угорщина самовільні різні додатки до тих податків прим. підвищення о 10 сотників від гектолітра спириту, 80 сотників від гектолітра пива і т. д. Доходи з тих податків розділяють ся між обоє половинами держави відповідно до консуму даних оподаткованих предметів і з угляденням місця продукції. Розділ тих доходів переводить ся так, що Угорщина забирає не лиш належну частку доходів із консумційних податків, але через свої додатки ще й значно обтяжає продуцентів і консументів австрійських і то проти умови.

Спільність австро-угорського банку полягає тепер на цісарській розпорядку, що продовжив її до кінця 1917 р. Коли-ж упаде плова спільність упаде і спільність банку, а найважніша його задача себто виплата грошей готівкою буде заквешіонована.

Сі фінансові квестії лущать ся сильно з політичними. Коли не прийде до продовження плової і торговельної спільності хоч би до часу, до котрого обов'язують головні торговельні трактати т. е. до марта 1917 р., то наступить отверта плова війна, в котрій Австрія може сильно захитати молодим промислом угорським через бойкот різничих угорських продуктів і через желізничну тарифу. Австрія може з одної сторони підвищити желізничну тарифу для угорського імпорту, а обнизити для експорту австрійського. Через бойкот різничих продуктів може Австрія під згл. економічним діймаво знищити Угорщину тим більше, що Угорщина, се край передовсім різничий. Коли-б се стало ся, то Угорщина хіба не дала-б собі ради із всіма тагарамц, які вкладає на неї державна незалежність.

РАДА ДЕРЖАВНА.

На початку вівторкового засідання поставлено кілька нагдих внесень в справі запомог для потерпівших від повені в Галичині. — Пос. К л о ф а ч висі інтерпеляцію в справі недільної демонстрації перед угорською палатою. — Палата приступила до дальшої загальної дискусії в справі промислової новелі. — Міністер Ф о р ш т уважає промислову новелю, запроєктовану комісією, за перший ступінь до поліпшення положення середнього стану. Дальше замічає міністер, що доказ уздібнення має в теперішній новелі всякі забезпечення. Рівнож забезпечена буде організація дрібного промислу. Правительство годить ся на утворення прибічної промислової ради (Gewerberat) на взір існуючої Industrierat. Що догичить доказу уздібнення в готелево-шкаркарським промислі, правительство може згодити ся на се лише в рамках розпорядження. — По промові ще кількох послів в сій справі, посол С о б о т к а осуджує недільну протиугорську демонстрацію, що була порушенням прав гостинності і запитує президента палати, чи схоче висказати угорській делега-

ції глибокий жалі в причини сєї демонстрації і чи в порозуміню з президентом кабінету і міністром внутрішніх справ постарася о те, щоби подібні події на будуче не повторили ся. — Президент відповів, що що до першої часті питання, не годен нічого зробити, а що до другої часті просить бесідника, щоби в дорожній інтерпеляції звернувся до обох міністрів. На сім засіданні замкнено.

Засіданні палати послів в середу розпочало ся о 12-ій год. в полудне. По відчитанню інтерпеляцій і внесенні приступлено до дальшої загальної дискусії над промисловою новелою. — По промові пос. Г а й д і н г е р а дискусія укінчено і вибрано генеральних бесідників послів Г і б е р а і Ф о і г е р а.

Програма дальшої праці.

Провідники клубів зібрали ся у вівторок на жадане президента міністрів бар. Б е к а на конференцію задля уложення програми нарад палати. Бар. Бек просив о уложення програми, особливо що до речинцевих законів, іменю: торговельного трактату із Швейцарією, уповажнення правительства до полагодження торговельних трактатів і бюджетової провізії, та відіслання справи удержавлення північної желізничної без першого читання до комісії. Спротивили ся сему Німці, бажаючи при першій читавці застеречи собі національні гваранції що до північної желізничної. Що до термінових законів, згоджено ся на відіслання їх до комісії без першого читання. Дальше згоджено ся, щоби в сім тижні щоденно відбували ся засідання палати і комісії.

Політичний перегляд.

З російської Думи. В Думі державній вела ся у вівторок дальша дискусія над справою аграрною. На початку засідання відчитано внесення, щоби бесідникови промавліючому в справі аграрній не вільно було довше промавліти як 10 минут. Внесення се відкинуто а до голосу записало ся 117 бесідників. По сім вела ся дальша дискусія мимом того, що пос. Т а т а р і н о в зазивав записаних до голосу бесідників, щоби зреклись ся голосу. Відтак по 4-годинній перерві поставлено знов внесення, щоби бесідники не говорили довше як 10 минут, але й се внесення відкинуто. При- нато лиш внесення носла Вінавера, щоби половину засідання займала дискусія аграрна, а другу половину нинішні справи. По ухваленню того внесення приступано до дальшої дискусії над земельним питанням. Під час промови носла А л а д і н а (трудова група) прийшло до малої бучі. Бесідник відчитав сьвіжо одержані від селян листи, в котрих виправді онускав всі драстичніші вирази але натякував на них досить виразно, так, що председатель прикликав його кілька разів до порядку. З одної сторони приймамо се оплесками, з другої сторони галасом. А л а д і н скінчив свою бесіду заявою, що не можна довше ждати, але треба звернути ся до народу і ждати у нього підпори, за- ним ще вибухне страшна революція. Співий наступить тоді, коли селяни дістануть землю. Відтак Дума ухвалила внести до правительства кілька інтерпеляцій, між иншими одну в справі знесення кари смерті. Слідуюче засіданні нині.

Програма французького правительства. Президент кабінету Сарен відчитав на засіданні палати послів у вівторок правительственої програму. Підніс- ть ся в ній, що задачею правительства було з'єднати републиканців. Вислід виборів є доказом, що на- рід хоче удержання републиканських інституцій і що бажає політики, реформи і поступу. Загальний поря-

док привернено, опір проти інвентаризації костелів устав, устали страйки і виборча борба. Правительство предложить проект загальної амністії. Партий републиканські, виявивши свою силу, можуть теор- виступити з уміркованем і великодушністю. Прави- тельство предложить проект податкової реформи. За- кон о розділі церкви від держави буде переведений з цілою рішучістю але без репресалій. Правительство переведе реформу шніл так, щоби стали ся зо- всім сьвітськими, предложить реформу воєнних і мор- ських судів і надасть і иншим верствам людности право творення синдикатів, однак державним уряд- никам відмовить права страйкувати. Правительство є гадки, що треба шукати средств, щоби запобігти конфліктам між капіталом а працею і що державній службі треба признати таку саму охорону що до часу праці, яку мають робітники. Кабінет шпрі за- кон о забезпеченню робітників і заповідає реформу гір- нячого законодавства так, щоби при розділі чистого зиску углядиювано також робітників.

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. череня 1906.

Конференція бар. Бека із Н. Васильком. Вчора відбув пос. Н. Василько довшу конференцію із пре- зидентом міністрів бар. М. В. Беком.

Середно-європейський час будемо мати в Чер- нівцях вже не за довго, бо за ним на запит магістрату завили ся всі компетентні корпорації.

Товариство „Просьвіта“ в Києві. Київське губер- нське присутствіє для справ про товариства затвер- дило статут київського товариства „Просьвіта“, засно- ваного гуртком київських Українців на спомин Тараса Шевченка.

Миме підбурюване. В Коломиї відбув ся перед трибуналом присяжних судав процес проти адв. д-ра Окуневського з Городенки, д-ра Леся Кульчицького з Ко- ломуї, і двох селян, обжалованих за „підбурюване“ на вічу з дня 31. січня с. р. в Коломиї проти шакти і Полянців. По переведенню розправи трибунал на ос- нові вердикту лави присяжних судав увільнив всіх обжалованих від вини і кари.

Другу лінію трамваю хоче повестичерн. електричне товариство від царку Франц-Посефа до бровару Штай- нера, жертвуючи містови 25 тис. корон на вимощення дороги. Справу сю обговорювано на посліднім засі- данні ради мійської і дозволено на поведене других шніл тільки тоді, як електричне товариство заплатить квоту 40.000 корон.

Галицьке намісництво в ролі театрального цен- зора. Дирекція поліції у Львові повідомила виді- тов. „Руска Бесіда“ у Львові, що (відіслано доско- но з урядового письма, дорученого згаданому това- риству) „Президія Намісництва по вислуханню цен- зуральної Ради прибічної (sic!) заважала (sic!) ре- скриптом з 5. мая 1906 Ч. 5710 пр. представлена на спеці руського театру, зістаючого під зарядом това- риства „Руска Бесіда у Львові“ драми в 5 діях Кар- пенка Карого під заголовком „Сава Чалий“ і істо- ричної драми в двох діях М. Старицького під заго- ловком: „Остання ніч“ а то з причини, що зміст тих штук, порушаючий (sic) в спосіб яскравий і дражня- чий переконання і чувства (sic) національні, релігійні й есепійні, міг би викликати серед видків (sic) ма- ніфестації, загрожуючі порядкови публічному“. Вже сам текст сего рішення говорить, що його авторами

3) Антін Вайксельбаум.

Охоронні средства організмів перед заразливостію.

(Переклав І. Галуцькийський).

(Конець).*

Дрібнотвори можуть дістати ся до внутра ор- ганізму також прямо через посудини кровоносні і лім- фатичні, особливо тоді, як вони через зранення зіста- нуть на зверх отверті. Однак тому, що і в тих посуди- нах знаходять ся тіла охоронні а зглядно клітини, що займають ся нищенням дрібнотворів, можуть бакте- рії вже з самого початку улячи цілковитому знищен- ню. Коли всі бактерії, або хоч частина їх перебуває щасливо ту дорож, то тоді або зараз розмножують ся в кровоносних і лімфатичних посудинах і спричиню- ють в сей спосіб хворобу, або буває так, що кров заносить бактерії до поодиноких органів, поки вони ще розмножили ся. Проводи лімфатичні заносять бак- терії до жерел лімфатичних. Ті органи також не є лишніми средотв охоронних. Є вони збудовані на вид фільтру і через те всі чужі тіла тим самим і хо- робливі дрібнотвори, які дістануть ся до внутра та- ких органів, задержують ся і не є в силі видістати ся по за них. Задержані в сей спосіб бактерії є від- дані на цілковиту загалу а се тому, що в лімфа- тичних жезлах знаходять ся не лише забіжний для бактерій плин, але і тому, що у внутрі тих органів є незвичайно велике число клітин, які можуть ціло-

вито винищити бактерії, чи то посередною дорогою чи безпосередною.

Коли лімфатичні жезли є через давніші не- дуги ушкоджені, то тоді вони не можуть знищити всіх бактерій. В тім случаю розмножують ся бакте- рії далі і частина їх остаєсь на місці, спричиняючи хворобу лімфатичних жезел а друга часть йде далі до инших органів дорожкою безпосередною, або посе- редно через кровні проводи. Як там, так і тут не лишає ще організм своїх ворогів в спокою, а старає ся яким небудь способом або позбутися їх, або зне- традізувати їхню діяльність, або й цілковито їх зни- щити. В кождім разі, а се річичу певною, що в най- глибоких закутках нашого тіла не є бактерії без- печні перед средствами, які знаходять ся в нашім організмі, а які мають ціл нащити всякі дрібнотвори і в сей спосіб забезпечити тіло перед заразливою хворобою.

Так отже бачимо, що організм розпоряджають охоронними средствами різних степенів, які можуть бути впроваджені в рух кождої хвилі; коли покаже ся, що средства першого ряду є за- жезлабі, тоді при- ходять з черги другі, відтак треті і т. д. аж вкінці борба рішчить ся і то або в користь нашого органі- зму, або в користь его найбільших ворогів.

Але навіть і в тім посліднім случаю, як дрібно- твори віднесуть цілковиту побіду і через розмножене спричинять заразливую хворобу, організм наш не усту- пає ще з поля битви, лише веде дальше борбу вся- кими иншими способами. Тенер уживає він инших средств, щоби знищити розпаченого ворога. Ті нові средства повстають в сей спосіб, що в хорім ор- ганізмі в наслідок діяльності чи самих бактерій, чи їх продуктів витворюють ся субстанції, які унеможли-

вляють дальшу шкідливу чинність бактерій. Ті суб- станції повстають з ушкоджених бактеріями клітин нашого тіла, і є вони в переважній часті отруями, що паралізують отруї, виділювані бактеріями. При помочи тих нових субстанцій організм не лише при- ходить до здоров'я але, що важніше, вже і на бу- дучість забезпечує себе перед тою хворобою, бо хот- тий при виздоровленню бактерії гинуть, то ті суб- станції лишають ся в організмі і недозволяють роз- множувати ся новим заразкам. Через се пояснюють ся давно відомі факти, що деякі заразливі хвороби, як віспа, шарлатина, кір, холера, тифус, дисентерія нача- дають людий лише раз. Здаєть ся, що такі субстан- ції, які ми звичайно зовемо антітоксинами, повстають при кождій заразливій слабості, але не в кождім разі позістають вони в тій самій кількості і якості і на далі. Через те, що по перебутій хворобі організм поволі їх позбуває ся, вони ослаблюють ся а кількість їх зменшає ся. Сим ріжнять ся антітоксини від попередних охоронних тіл, які від самого початку і по всяк час знаходять ся в організмі і є — так-би сказати — нерозлучною, складовою частиною кождого здорового організму, коли тим часом антітоксини пов- стають в наслідок тяжкої борби організму з певного рода дрібнотворами і нівечуть лише даний рід дрібно- творів.

Так отже бачимо, що людському організмови з одної сторони грозить велике число ворогів, з дру- гої сторони володіє наш організм ріжними сред- ствами охоронними, з котрих часть є вроджена ор- ганізмови, знова-ж другу часть здобуває він собі сам в борбі з своїми ворогами.

* Гл. чч. 58. і 59.

є люди, які навіть не знають рускої мови й писемства. Де-ж у них кваліфікація на критиків драматичної літератури? Та тут грає роль не що інше, як те, аби руска суспільність не могла побачити на своїй сцені образів із давньої минувшини, а вдовольнялась вічними Варками і Гріцими. Треба-ж тут і те замітити, що згадані штуки пропускати навіть російські цензори, яких очевидно пересаджують в „ревности“ галицько-польські шовіністи в австрійських мундурах, що впрочім не бачуть нічого ворожого для Русинів у драматизованім „Ogniem i mieczem“ і т. д. Та що тут багато говорити: цензура поліції в творах штуки і літератури нагадує і по вік буде нагадувати неповоротливу корову в складі порцеляни...

Сензаційне донесення. Др. Зайнфельд, адвокат в Станиславові, вніс до державної прокуратури у Львові нарне донесення проти президента апеляції Тхоржницького і проти міністерського радника у Львові, Сковрона за переступлення § 431., поповнене через те, що через легкомудре і недбале трактування будови нового судового будинку в Станиславові наразили і наражають десятки інтересованих сторін на страту життя. Судовий будинок в Станиславові грозить що хвиля заваленням; одно крило, на котрім показалися широкі риси, вже опорожнено, решта будинку, що хоч підпідпрана балками, грозить заваленням, ммо того ще занята, бо — як кажуть — суд не може найти для себе відповідного поміщення. Урядники і адвокати, йдучи до суду, прагнуть ся з родинами, бо кожної хвили можуть згинуть під звалищами палати справедливості. Надто аж до нового поміщення дусать ся судії по 6 і більше в однім покою. Вина в тій справі спадає виключно на апеляцію, що від 10 літ зволікає з будовою суду, і хоч вношено багато оферт, жадна не дістала рlа set. Др. Зайнфельд застеріг собі, що в разі відкинення скарги, буде скаргити винуватих дорогою субсидіарною. Як доносить, запанувала з тої причини в апеляції формальна констернація.

Не вдало ся! Банда, зложена із 14 Турків, пробувала в Ояні „перепачкувати“ через границю 15 тисяч овець, однакж угорська погранична сторожа переловила весь транспорт, який варту 40 тисяч корон. Вівці продасть ся публічній ліцитації.

Обікража московського банку. Почтового урядника, Беленцова, якого арештували були свого часу швейцарські власті ізза 37.000 рублів, які походили із звісної обікражі московського банку, видано Росії. Його перевезено вже до Бутирської тюрми в Москві, де недавно відбула ся його конфронтація із службою банку.

Трийцять сім кілометрів вплави! Сьвітлова шампійоністка в плаванню п. Анетта Келерман стягає своїм продукціями тисячі віденської публіки до „Venedig in Wien“ у Пратері. Особливо романтично виходять єї виступи у вечір, коли величезний водний басейн у „Venedig“ залитий від тисячів різнобарвних світел. Місс Анетта Келерман в сьвєі сильного рефлексора демонструє преріжні способи плавання і найбільш скомбіновані та карколомні скоки. Сего понеділка урядила вона на відізднім представленні — так сказати-б — перед цілим Віднем, бо рішила ся переплисти без перерви кілька миль. Плавба ся стала тим більш інтересною, що до співубігання станула друга не менш славна пливачка лані Ісаческу. Обі пливачки виплили на Дунай в Тульні о 1 год. 40 мін. по пол. і пили без перерви аж до Відня. Перша прибула на означене місце Келерман, яка 37 кілометрів переплила в 3 годинах 11 мінутах і 20 секундах. Др. Ісаческу перебула сю туро о 25 хвилин пізнійше. Публіка, з якої велика частина слідувала за пливачками на лодях, не щадила обом запасаємим гримного признання.

Чоловік-хамелеон. До „Daily Telegraph“ доносять з Нью-Йорку, що професори на нью-йорксьім факультеті медицини мають тепер до діла з незвичайним патологічним випадком. Приставлено їм 25-літнього молодого чоловіка, що відповідно до атмосферичних змін, змінє барву шкіри. Звичайно вона сіра, але із зміною дня і температури стає синя, фіолетова або червона.

Самоволя тюремних наставників. Дня 20. мая ст. ст. увійшов до ковенської тюрми помічник смотрителя Медедев. За те, що б-ох „політичних“, які там сидять, при його вході ненадо голосно прокричали йому звичайне „здравія желаемь вашему высокоблагородію“ а до того ще й місто „високблагородія“ ужили таки просто „благородія“ — посадив він їх на 7 днів „карцеру“ себто заключення в темнім льоху і голодованія. Товариші по тюрмі змогли своїми заходами зм'якшити долю покараних лиш на стільки, що місто карцеру позбавлено їх чаю, прогулок і бачень із знайомими, та що мусять вдовольнятись одними двома фунтами хліба на день.

Оповістки, іменованія і т. п.

З научного кружка товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях. В суботу дня 16. с. м. відбудеть ся в льокалі товариства о пів до 9-ої год. вечером відчит тов. Микола Полека про „Ідеал держави після Платона“. Просимо о численну участь. — Сьвятослав Лакуста, заст. голови научн. кружка.

На будову руского народного театру у Львові зібрано в місяці маю 2.306 корон. Разом зібрано досі на ту ціль 179.714 К.

Із краюго правительства. Краєвий президент іменував адвокатського кандидата д-ра Самуїла Гаме-

ра концептовим практикантом при п. н. дирекції поліції в Чернівцях а унікеного гімназиста Атанасія Требіша рахунковим практикантом при буков. краєв. правительстві.

З „Рускої Наси“. Повідомляємо отсим, що задля піврічного обрахунку відсотків від вкладок щадничих замикаємо з днем 20. с. м. щадницю і не будем до 1. липня с. р. щадницю нікому виплачувати. — Старшина.

Іменованія й перенесенія в народних школах. На засіданні ради шкільної краюго із дня 1. червня 1906 іменовано: дефінітивними підучителями згідно підучительками: підучителя при 6-класовій школі в Сторожинці Петра Іліуцу при тій самій школі, підучителя при хлопчій школі в Радівцях Георгія Урму при тій самій школі і підучительку при дівочій школі в Сторожинці Отілію Гавзер при тій же школі; далше іменовано дефінітивними учителями згідно учительками: провізоричну учительку при дівочій школі в Сторожинці Ігу Розенцвайг при тій самій школі, а Василя Іремескула в Драгоштах при народній школі в Стражі; провізоричну учительку Євгенію Стефанович іменовано учителькою при народній школі в Давиденгах, а рівночасно призначено єї до активної служби в дівочій школі в Сторожинці; на власну просьбу перенесено дефінітивну підучительку Марію Адельберг в Карльсбергу до народної школи в Альтгіте, а Адольфіну Соботницьку з тої самої школи до народної школи в Карльсбергу; надучителя Дмитра Телягу перенесено із службових згідно з Бурлі до дівочої школи в Кімполонї, а учительку Вероніку Гринюк на власну просьбу перенесено з Нових Фратівців до 3-класової народної школи до Городника горішнього; на власну просьбу приділено надучителя Константина Велигорського з Корлати до народної школи в Валесаї, а учителя Дьордія Жеменара з Гумори-Монастира до народної школи в Воронці; вкінці поручено управителеви народної школи в Садові Сергієви Канюкові вести управу рускої народної школи в Глибоці.

Знижене карт їзди для шкільних дітей. Міністерство желізниць впровадило на пробу з важністю з днем оголошеня, крім існуючих вже знижень слідуєчїх знижень для шкільних дітей. 1) двоє дїтїй нижше 10 літ може їхати за оплатою половини звичайного білету, 2) при прогулях ший виділових і народних дає ся кождому десятому ученикови або учениці безплатний білет туда й назад. Однак се розпоряджене не має сили на льокальних желізницях, що стоять в державнім заряді. Управителі народних і виділових ший мають в писемних зголошенях вказати імена і прізвища тих учеників або учениць, що з причини убожества мають вєі дані на одержанє білету їзди безплатно, як також мають подати імена і становиско родичів, або осіб, що мають над тими дїтьми надзір. Зголошеня треба подавати найдалше до 24 годин перед наміреним виїздом на прогулю до начального уряду тої желізничої стації, звідки має рушити поїзд. Для улепшення заходів для урядників треба наперед подати число дїтїй нижше 10 літ.

Іспити зрілості в буковинських середних школах. На підставі ухвали краюгої Ради шкільної з дня 1. червня 6. р. відбудуть ся устні іспити в середних школах на Буковині в слідуєчїх термінах: 1. в І. гімназії в Чернівцях в днях від 1.—10. липня під проводом члена краюгої Ради шкільної о. інсультата Шміда. 2. в II. гімназії в Чернівцях в днях від 3. до 9. липня під проводом директора учительської семінарії Михайла Кушнірюка. 3. в гімназії в Радівцях в днях від 11.—14. червня під проводом директора І. гімназії в Чернівцях Генрика Клявзера. 4. в греко-прав. реальній школі в Чернівцях від 6. зглядно 6. до 13. згл. 14. липня під проводом професора черновецького університету др. М. Фрідвагнера.

Влучне санітарне розпоряджене. Звертали ся вже нераз увагу на шкідливість і небезпечність коштування і дотикання споживчих артикулів підчас купованя на ринку. Раз, що продаючим нищать ся через те товар, далше часом і зовсім добрий занецигує ся і спричинює ся тим лиш шкоду другим покупцям, котрі часто в перекоштуваних товарах находять лиш бруд. Тепер видано розпоряджене, щоб кождий купуючий брав із собою ложку і ложкою коштував плинні артикули. Але й ту ложку не вільно вкладати до горшка продаючого. Продаючий із своєї сторони повинен мати ложку і тою він вливає в ложку купуючого молоко чи що иншого. В той спосіб виключена всяка можливість знищення або занециження товару.

Із штуки і літератури.

Народна вистава картин. Художник К. К. Розвадовський уладжує се вже третій рік мандрівну виставу образів. Від великодня до кінця півїтня оставала вистава в Каменці Подільському. Вєі образи на виставі нові. Ті, що були на вїй торі, перевезено до Палакки, яку возять по Басарабї. В Каменці Подільському оглядало виставу 4.137 людей. Першого мая перевезено виставу до містечка Єдинї, де 7-го мая відбудувають ся щорічно господарські вистави. За чотирі даї оглянуло тут виставу 4.350 людей. Відєе перевезено виставу до містечка Дунаївців, а там мандрувати ме через Летичів, Новий Константинів, Хмільник, Пнів, Янів, Литви, Винниці, Браїлів, Жмеринку, Сутиски, Немирів, Брацлав, Ситківці, Гайсин, Івангород, Теплик, Тернівку, Хашевату, Соврань, Балту, Ольгополь, Городище, Княжеполь, Тимавівку,

Шняків, Чернівці, Бунднівку, Могилів, Яришів, Кирілів Мур. і Нову Ушицю. Вєту на сю виставу — як звісно — вільний. Кожен платить, кілько хто хоче. Отак селянин має нагоду познакомитись із творами своїх ліпших живописців і образувати почування краси.

Еге Маєр Бенедіктсен. Про висшї муніципальні школи в Данії. З французького реклав Теофіл Бриндзан. З передмовою Ярослава Весоловського. Чернівці. „Руска Школа“ 3 лугкарні тов. Рубея Рата. 8-я. Ціна 50 сот. нов. тов. „Руска Школа“.

Козацькі часи в народній пісні. З замітками В. Будзиновського. Львів. З друкарні Народової (Малецьких) Коперника ч. 9. Накладом В. Будзиновського. Ст. 327+VIII+1 нєн. 16-ка. Ціна примірника брошурованого 3 кор., оправленого в полотно 3 кор. 50 сот. Замавляти можна в адміністративній часописні „Сьвіт“ (Львів, Коперника 9), при чім на пошту пересилку сліа долучити 20 сот. Книжка, яку отсе зладив і видав д. В. Будзиновський, повинна найти як найширше розповсюджене, а вже рішучо не повинно єї хибувати ні в одній сільській бібліотеці. Наші народні пісні історичні укр-му загалом здебільша не звісні, хоч би тому, що їх опубліковано досі тільки науковим способом. У збірниках Антоновича й Драгоманова „Історическіє пєсьмї малорусского народа“ та в виданю Драгоманова „Політичні пісні Українського народу“ позбирано й поігрупповано поруч себе всякі варіанти пісень із найвірнійшим захованєм їхнього вигодошуваня селянськими устами, при чім усякі перерученя, пропуски або й втрученя з других пісень подано в незвичайно совєсних критичних замітках, які забрали чимало праці. Та виданя отєе через се саме не пригожі для пересєчного читача, впрочім збірників й не так легко добути. Д. В. Будзиновський, видаючи свою збірку, повораствував ся матеріалом, зібраним у згаданих збірках народних пісень історичних а також пізнійшими публікаціями із „Кієвск-ої Старини“, при чім пісні очевидно зложені порозбивав на частини і на відворот — частини піснї записані окремо стигав у одну цілість, покорегував усякі перекрученя пороблені пізнійшими поколіннями та справив москалізм. Із кількох варіантів тої самої піснї вибрав він найповнійший, доповнюючи його евентуальними уступами із других варіантів, або заступаючи його часами вірнійшими історично або ліпшими формою уступами із других варіантів. До того перед окремими групами пісень додавав коротенькі поясненя історичні, які є конєчні для зрозуміння пісень і обнимають цілу історію Козаччини від татарських та турецьких нападів аж до останних Січїй, що знайшли захист в Туреччині, яких москоська печальність так довго не кидала, аж всїлякими інтригами довела до сего, що окрему сїчову організацію зовсім розбила, а з колишних Січовиків потворила собі кубанське й азовське військо.

„Єї бідна наша, наша головко,
А що не у купі наші брати єли,
Наші брати єли тай пісні заїли.
Один у Москаля, другий у Турчина,
Третий у Мальтиза служить за одєжу.
І той гірко плаче за польську межу:
„Ой ти Москаль, ой еретичий сину!
Запропастив Польщу, ще й нашу Україну!“
(Ст. 326).

(ос).

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Нестрашний двобій.

В ретроградних країнах ратують люди свою надірвану честь револьверами та шаблами, так що по двобою виходить вже ніби з честію але дуже часто без вуха або й носа, коли не говорити про прикрїйші припадки сего середньовічного реперованя честі. В Італії, як розказує „Le National Suisse“ впали на далеко практичнийшій спосіб полагодування „гонорових“ аєер. Патент на сю нову методу належить ся двом римським журналістам. Шеє-редактор одного із найповажнійших денників в Римі післав своему товаришеви по перу і ножицях, занятого при конкурєнційнім органі таку „любю“ писульку:

„Мій Панє!“

До такого драба, як Ви, хіба ніхто не буде посылати своїх секунданта. Тож будь ласка уважайте себе вибитим по лиці через отсе писмо. Даю Вам пощочину з правого й лівого боку, а Ви повинні мені бути вдячні, що не беру палиці, аби Вас — як слід — випарити“.

Адресат наділений тількима паперовими пощочинами, не остав без реванжу і дав своему партнеру таку не менше „болочку“ відповіді:

„Незрівняний Противнику!“

Сновняючи Ваше бажанє, дякую Вам щиро за те, що переслали мені писемно дві пощочини місто того, щоб дійсно наділювали побоями палиці. Вибитий по лиці — листовно — не гадаю не боронитись і переслаю Вам отсим листом шість револьверових куль у Вашу лепету. Як прочитаєте послідні стрічки мого листу уважайте себе вибитим на смерть. Здоровья вашого трупа!“

Такі двобої, як сєй, хіба не можуть повести за собою віяних негігїєничих наслідків.. (ос)

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), чешуть ся по 4 с. від слова. Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Перші загальні збори каси пож. і шад. для громади Кучурові великим відбудуть ся в п'ятницю 22. червня 1906. року. Порядок нарад: 1. Стан пав. і вкладок шадничих. 2. Висота стопи процентної. 3. Висота і рід кредиту для каси. 4. Вибір ради надзорчої і каснера. 5. Вільні внесення. *Парфемій Казієвич, начальник.*

Неоціненим скарбом

для нещасливих жертв самогаски і тайних грихів молодости є слава книжка Дра Ретана

Власна охорона

33 накладів із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най чистіше єй тоді хто терпить на страшний наслідок того налогу, щоріч їй поради ратуєть рік-річно тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через книжку. 46 16—36

Отсею маркою охоронена рогатина есенція Феллера „Fluid“ усмирляє кашлю, хрипку, нервозність, катар, більший, грудний, лямбне сугатія, акучене, ослаблене, бран відлику, стан горлячкотливий, інфекційну запалення і т. п. 12 малих або 6 подвійних флашкон оплатно 5 К., 24 малих або 12 подвійних 8 К. 60 сот.

— Замовлення адресувати так: **Е. V. Feller, Стубіца** Elsaplaz Nr. 202 Кроатія.

Також поручає ся перетинати пігулки Ребарбера з маркою „Elsapillen“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К. 60 с. Правильний багьсам можна дістати не 1 а 2 тупання оплатно за 5 К. У великих недугах жодушка незрівняний. Скрупузатривальський проти кашлю і на грудні 2 флашки 5 К. Правильний норвегський тран 2 флашки 5 К. опл.

45 5—10 III.

Feller
Fluid

Коси № 1.

Карпатські срібно-сталеві коси, мають тонше як напірок, легкі як перо вістре, як тисе мож бритва найтвердішу лезу, т. е. гірську траву і воїне, що ани попадає ся під неї, перетинаєть за одним замахом на столу, неспачно з'укивають ся, і мовольну роботу хайбороба на поземку лекшою робить. Приемна і легка робота на полях, тішать хайбороба, тому великий пошана косяти тільки карпатськими срібно-сталевими косами з маркою „Косар“.

Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100. Ціна в коронах і сот. 1 К. 1-8 с. 1-12 с. 1-20 с. 1-28 с. 1-32 с. 1-48 с. 1-60 с. На великий десяток даю 1 косу даром; замовлюючи коси має прислати 2 корон задатку. Без задатку не пишає ся.

Коси № 2.

Карпатські по 2 сотки за центиметер т. е. кілька центиметрів коса довга тільки разів на кожний центиметер по 2 сот. На кожний 10 кіс даю 1 косу даром. Замовлюючи коси, повинен прислати 2 корон задатку, без задатку не пишає ся.

Коси № 3.

Золоті з англійської сталі широкі. Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95. Ціна в коронах і сот. 2-10 с. 2-20 с. 2-30 с. 2-40 с. 2-60 с. 2-70 с. 2-80 с. На великий 10 кіс даю 1 косу даром і до кожної коси даю камінь мармур. до острення.

Серпи.

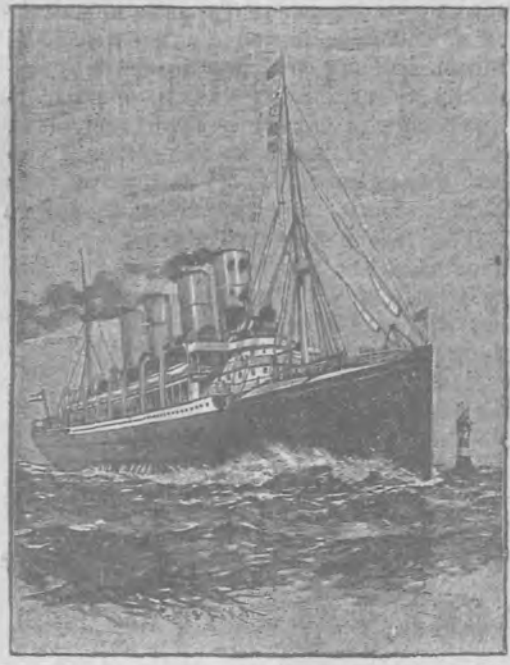
Озубрені з англійської сталі дуже добре жнуть збіжжя, і легко перетинають, так що не чуті в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Камінь (бруски) до острення кіс з найлучшої шати мармурової по 50 с. Хто замовляє 20 штук брусків даю 2 даром. На всякі замовлення прошу прислати 2 корон задатку. Прошу замовляти переказом поштовим щоби на алет не тратити дармо грошей.

Александр Конач,
Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

77 7—10

До
Америци
і Канади
найскорше перевозить через Роттердам славна на цілий світ
лінія
Holland-Amerika
заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69-18 (14—20)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

14 (—)

Будинка, движимости, збіже і нашу обезпечає від огневих шкід.

одинокое руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмних обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним господарам, де еще не роблять пишні агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупно сскавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товариств тільки через „Дністер“ провізцію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Знаменітї Ваги господарскі і до важеня худоби.

Бєли хочете дорбі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарских

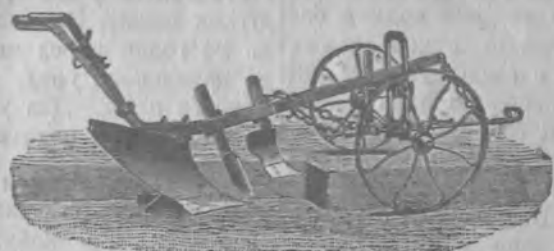
Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевішій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 кіл. разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Леономобілі, Молотілки, Січкарки, і в загаль всілякі знаряди господарскі.

Каталоги на жадає дармо. 23 (26—30)

Вєйлягі сскавки огневі і до огороу.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого
Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.
Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтй.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краси.
Шапочни для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтй.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Ляштеттера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружжє і амуніція.

Мужескі манжети і ковчарки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізелки.
Пояски дамскі.
Воальки.
Убраня дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракеті і бєльцї.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевички.
Паньчохы для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glasco“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевички для панів.
Черевички для панів.
Черевички для хлопців, дївчат і дїтй.
Куфєри до подорожи.
Валізи до подорожи.
Плєди парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарі до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповідає: Віктор Строїч.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івача Захарка.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламний неопечатаний візніт від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попереднім
застереженням і залученням належності
почтової.

В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Із останніх днів 14-го §-у.

(V) Nulla dies sine linea! Раз за разом, у що
раз яскравіший світло виходить на яву куцість на-
шої конституції, ненормальність і несудильність на-
ших теперішніх конституційних улаштувань.

Основними частинами конституційного ладу по-
винні бути одвічальність міністрів перед населенням,
задержане законодавчої влади в руках послів і най-
давши ідука контролю народу над фінансовим госпо-
дарством держави. Того все у нашій Австрії вла-
стиво не має! У нас єспільні міністри — справ загра-
ничних і спільного скарбу, які за свою роботу й ору-
дуване грошми на спільні видатки, чи там на молоха
війни — як се показати події із минулих літ — не є на-
дій одвічальні перед послами і заходять ся, як їм любо,
чи там, як вимагає „конечність“ державна! У нас у
даній момент мандрує парламент на „відпочинок“, а
міністри орудують 14-тим §-ом до нестачу, заступаючи
ним ухвали парламенту, яких би він здебільша зовсім
не порішав. Відтак приходиться ся послам числити ся із
довершеним фактом і тільки поприпиняти до відомо-
сти все, що набрав просте абсолютистичний § 14!
Про те, щоб наш парламент поставив міністра в стан
обжалованя, шкода й говорити. До сього „заступни-
кам народу“ було прим. за мало й крови пролитої
в Галичині за Баденівських виборів. Об тім же, що в Ав-
стрії найжизненніші справи нормують здебільша не
закони, а міністерські розпорядки, які можуть бути
в кожний момент знесені, хіба й не треба зга-
дувати.

Особливо воював 14 §-ом др. Кербер, щоб тільки
удержатись при державній кермі. А до чого такий абсо-
лютистичний режим доводить, те вийшло на яву в зов-
сім не приманчивім світлі на засіданні австр. буже-
тової комісії із 13. с. м. Доходжене субкомітету бу-
джетової комісії в справі скандальної історії будови
триєстинської пристани, обговорюване на тому засі-
данні, виказало, що роботи для сеї будови роздано
протиконституційно 1901 р. після проектів роблених
ще в 1898, так що зараз треба було їх змінювати
задля необхідного розширення пристани, що коштувало
державу лиш 1,100.000 кор. Виказало ся й те, що
роботи „роздавано“ фірмам Факканоні й Гамерті
та Адриатичному будівельному товариству країно са-
мовільно, що повело за собою дальші мільйонні втрати.

Щоби не допустити комісії для державних довгів
фінансів до контролювання сеї справи не затягав
др. Кербер державної позички, тільки увійшов в такі
маніпуляції із Адр. тов. будівельним і банком Унґон,
що знов зовсім непотрібно і незаконно збільшили
державні видатки. А шийдем всего було те, що бу-
дову ведено так „солідно“, що великанська гребля,
яка мала ділити пристань від моря, одного дня — роз-
лізлась у воді! Будовано зовсім після приміру росій-
ських „взяточників“. Провина д-ра Кербера в сеї справі
була так велика, що не всів єї ослабити енергічною
обороною свого попередника, й теперішній прем'єр
бар. Бек.

Комісія ухвалила перевести строгу контролю
всей справи, висказала свій жал з поводу сеї проти-
конституційної „зделки“ та візвала правительство по-
карати винуватців. Та се все тільки одні слова. Не-
вжеж хто небузь карати ме б. прем'єра д-ра Кербера,
який обмежив ся листовним виправданем, а сам зовсім не
явив ся, бо... зайшов речинець його виїзду на про-
гулку! Не треба й сего думати, щоб клерикал бар.
Морсей, який найтяжше обжалував д-ра Кербера,
робив се ізза обиджених конституційних причин. Се
був чистий обрахунок особистий за те, що др. Кербер
не хотів його свого часу ніяк зробити міністром ріш-
ництва!!

Взагалі треба сказати, що теперішня від-
чальність наших міністрів є просто ілюзорична вже
тому, що арсонал, який має їх судити, себто парла-
мент, не є одвічальний перед усім народом а тільки
перед гуртком упривілейованих, а крук крукови очий
звичайно не видовбує. Оттим то, коли Австрія
має не лиш називатись але й бути державною кон-
ституційною, мусить конче дістати як найшвидше на-
родний парламент, вибраний на основі чотирироїсного
голосованя, який переведе ревізію австр. конституції
і усуне раз на все самодержавні пережитки, як
§ 14. і т. н.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Генеральний страйк.

Австрійська робітничка партія йде консеквентно
в борбі за загальним голосованем і приготує ся

жваво до того, щоб заповіджений масовий страйк не
остав паперовою погрозою. В четвер відбула ся у Ві-
дні конференція соц. дем. партії, в якій взяло уді
107 делегатів, що заступали всі австр. народи, всі
краєві політичні організації й великі організації за-
водові. По нарадах, що тривали під проводом Томші-
ка і Совкупа від 9 год. перед пол. до 7 год. веч.
принято резолюцію того змісту, що конференція за-
являє ся за оголошенням центральним виконуючим ко-
мітетом сторонництва маніфестом з дня 10. с. м. і за-
являє ся за безпосереднім оголошенням масового страй-
ку, евентуально за попереджувачим его тридневним
безробітєм у Відні. Дальше конференція визнає зор-
ганізованих робітників всяких категорій в цілій Пред-
латавщині до безпосереднього підняття приготувань
до генерального страйку в як найширших границях.
Уповажене до виданя потрібних заряджень і в разі
потреби оголошення клича до розпочаття генерального
страйку, зложено в руки центрального комітету, зло-
женого з членів репрезентації партії і робітничої
комісії. Управу страйком в кожнім поодинокім краю
зложено в руки таких самих краєвих комітетів, які
мають навізати тісний контакт з локальними комі-
тетами. В кінці конференції зробила відвічальним
центральный комітет за те, щоби не занедбано від-
повідної хвилі і щоби генеральний страйк без згляду
на всякі випливаючі з того кроку жертви прокламо-
вано, скоро наступить в парламентарнім поведеню
провокація, загрожуюча переведеню закона виборчої
реформи.

Із комісії для виборчої реформи.

На засіданні, що відбуло ся в середу вечером
полагала комісія поділ округів виборчих і число
мандатів для Австрії горішньої, Соляної
городу і Австрії дол. Краї се майже одно-
цільні під зглядом національним, тож дискусія велась
доволі супокійно, що було перервано тільки в час, як
ческі соц.-національні послы цідились домагане, аби у-
зглядати націон. ческу меншість в Австр. дол. За те не
обійшло ся без анішого доволі бурливого інтерменца.
Пос. Демель, якому контролю робітничого органу
очивидно дуже є прикра, став нападати соціал-демо-
кратів за їх терор... супроти ворогів виборчої реформи,
при чім заявив, що він за знісним внесенем Італійців
не голосував. Подібне виказало ся і що до пос. Кай-
зера. Підчас відповіди пос. д-ра Адлера на рекри-

НАШ АЛЬБОМ.

Я. М. Верховинський.

Вічня сьпіванка про „Літо.“

Василеві Пачовському на дру-
жний спомин 12. червня 1906.

Гей глянь!.. Весна вже йде по цвітах,
Вже й акацію обняла:
На буйних, зелених вітах
Свій цілунок поклала!

Вмить сиплять ся вже з вітів
Галузочки дрібні
Сніжних-ніжненьких цвітів,
Се... прощання Весні!

Хвилює збіже панський пан,
Гей! ген, який розлогий.
Зітхне мужик: Одиський пан,
А повні в нього стогні!...

Та глянь! Весна! Весна проходить,
Суне Літо горяче!..
Хлопське збіже змиють води,
Жар спалить, — а Град стовче!

А хлопська нивка так мала,
Та й нічо не родить!..
Бушує Голод по хатах,
І Смерть за хлопом ходить,
З бідами грає ся дітьми,
А Голод зуби шкирить,
Сухими хлопськими кістками
Смерть гроби мірить, мірить...

До хат мерців пан забіга:
„Ти хлопе, драбе, — мреш?!
А чорна Нужда: Ха, ха, ха!
Нічо вже не відреш!

Красний Яр, 13/VI. 1906.

Із „Чорнопреських сонетів“ Як пташки, що з весною...

Як пташки, що з весною в рідний ли-
[нуть край,
І бачуть стужені, що там зима, ще час,
Нема весни, а сонця малий чар погас,
Лиш вихри і мороз і снігом критий рай

І пташенята тужать: ... Так і я до Вас,
Гей гори! чудні гори мчав бим ся як
[птах!]
Так ба!... З за міста бачу: Сніг там
[у верхах]
Біліє й, наче злобно шепче: Гей! Ще
[час!]

Гей гори зеленіть ся! Ось вже по долах
Вже зеленіть ся красний чудний май,
А ви — мов у ярмі — все стогнете
[в снігах]

Дивись: Там ще блистять зморжені
[ручай!]
Парить дідуць-мороз на кам'яних верхах!
Гей гори! Я мов птах тужу, щоб ба-
[чуть рай!]

Станіславів, 10/У. 1905.

Над Прутом в Ямній в вечірню хвилю.

Смерка! Ось верх гори огнем червоним
[скає,
А там у стіп тихесенько колише
Зелена Глубінь воду... Тихше, тихше,
Лиш там десь у верхах сопілка тужно
[грає...]

Сповідино! Тихий чар душу мою займає,
І груди моя легеньким щастем дише,
А в серці Чар про „Щастя“ пісню пише,
Лиш тільки жалю десь сопілка грає,
[грає...]

Смерка! І молодість скорісенько мине
І в тихім сумерці спічне душа моя.
Але чи хвиля смерті — радісно сплине?

Палить ся неба край, мов злотий зоря!
З гір чар весни плине — так манить
[мене...]

А Глубінь тагне й шепче: „Гей! Я...
[Смерть твоя!]
Яма, 10/VI. 1906.

Семен Надильник.

Неділя православія. *)

У злоті вбраному соборі,
де віра Спаса нашого цвіла,
де люд любов християнська звезда,
щоб помолились Богу в хорі;

де слово Божее лунало,
щоб ворогів горюти до сердець,
де Мирові й Любві плелось вінець
і синалось гроша чи мало

на християнства хвалу й Богу,
де всім прощалося — по словам
[Христа,

„невірних“ знов влялось — в імя
[Христа,

підліє ерей таку річ гошу:
„Брати мої!
Любим друг-друга, як Христос учив!
Прощаймо навіть нашим ворогам!
На те-ж Спаситель кров Своєю пролив,
щоб нам втворити райські ворота, —
лиш нам одним!

Бо ми не ті,
що розпинали Спаса на Хресті,
ми не жиди лукаві, не Ірод,

*) В Росії є звичай класти в неділю пра-
вославні ворогів православної церкви, — см.

не без віри, схизматики пусті,
що церкву лиш сьмішали з рода в род, —
ті підуть в ад!

А ми, брати,
сповняємо закон і підем в рай,
ми жертви Богови приносим в час,
плекаємо старий, сьвятий зичай, —
тому і віра православна в нас
і сам Христос...

Ікони в нас
і чеснота християнська в нас цвіте;
правдива віра збереглась лиш в нас,
лиш нам сьвяте писмо — сьвяте!..
Ба хто не вірить з нами: проти нас!
Проклін на них!!

Проклін на тих,
що Бога хулять, образів не чтять,
що з Царгороду нашого втекли
і пацу римського сьвятим хвалять, —
проклін на них, що Спаса так зреклись,
анахтема!!

Проклін на тих;
що нашій вірі злі! — Проклін на тих,
що не прощають злим! — Проклін на тих,
любови що не мають до царя
і хто не смирний так як ми! — на тих
анахтема!

Проклін на них!
Нехай потонуть в адову глубінь!
Хай пеклом лютим буде їм житє!
Смолою-жаром всякеє пите!
Проклін на них во вік віків — амінь!..

Анахтема! кричали вірні;
Проклін! сьвятина божая гула;
Кляли черці і християне,
а в серцю в них Христа любов була...

мінації Демля, який впрочім забажав, щоб раз на все голосовано при кождім внесенні поіменню (се очевидно для — приписана нарада — Ред.), прийшло до острого конфлікту між д-ром Адлером а всенімецькими крикунами, та він заявив, що реагувати на їхні лайки вважає річчю стоячою нижче своєї честі.

На засіданні із п'ятниці дебатовано над установленням числа мандатів для Сирії. По промовах послів Гагенгофера, д-ра Помера і Бастіана засідання замкнено.

Слідуюче засідання відбуде ся у вівторок о год. 5-ій і розпочне труднішу половину роботи іменню установлюване числа мандатів для країв із мішаним населенням, а в першій лінії для Галичини.

Коловатиця „Кої-а“.

Шлягуни із Кої-а всіх сил докладали, щоб виборчу реформу погребати. Се треба їм признати. Ще в останній момент вибрало Кої-а до комісії для виборчої реформи такого прихильника широким мас народних як теперішній презес галицького комітету для виборчих розбоїв д-р. Козловський, зноваж Дудю Абрамович добирає в комісії всіх засобів, щоб ввести в діло тиху обструкцію, але не веде! Уже у вівторок має комісія взяти під обради розділ мандатів галицьких. То й не диво, що Кої-овці стурбувались. Не можуть погодитись, чи легше буде ратувати руский і польський нарід із його заступництвом при виборах пропорціональних, чи при утворенні малих округів виборчих. При виборах пропорціональних готова Кої-овим ретроградом вихопитись половина мандатів у західній і східній Галичині, якуб добули польські поступові елементи і Русини, тож шляхетні панове повиперляють округи так „рівні“, щоб до безсорому покривдити Русинів і заповнити своє необмежене пановане! Не резигнує шляхта і з польського мандату на Буковині і мотивує се тим, що той посол конечний, аби заступив католицизм а між тим і гр. кат. Русинів, проти яких звучились тепер польські дідичі із грошми і царськими рублехватами! Гарні кандидати на опікунів, а до того ще й непрошені!...

Нові комбінації.

Міністри земляки — німецький Праде і ческий д-р. Падак передали мужам довіря своїх партій доповнене до компромісового предложения кн. Гогенльогге. Після него має Чехія дістати до давніших 122 ще чотири мандати, із чого 2 припадуть Чехам, а 2 Німцям. Моравія має дістати також два нові мандати: один ческий, а один німецький, так що загальне число моравських мандатів дійде до 48. В виду сего зросло число усіх посольських мандатів на 501 супроти 496 із проекту Гогенльогге. Якби признано ще один мандат країньським Німцям, то викроїть ся аналогічний мандат славянський, який би після всякого права повинен припасти галицьким Русинам. Тоді засідання у новім парламенті 503 послів, а то 227 Німців, 18 Італійців, 5 Волохів і 253 Славян, хоч про істнуване яких двох блоків: німецько-романського і славянського не може бути й мови.

У українських послів російської Думи.

(Із „Літ. Наукового Вістника“).

Многоважна хвиля, яку переживає тепер Росія, а з нею і російська Україна, змусила мене перервати свої звичайні заняття й вибрати ся на звідання до Петербурга, щоб зблизька приглянути си нинішньому політичному й суспільно-національному рухови, якого осередком стала від тижня нововідтво-

рена Дума. На вість про завязане українського парламентарного клубу та засноване українського органу для Росії, я, взявши малий урлоп до зелених свят, вибрав ся до „живітної Пальми“.

І знов, так само як торік, коли переїздив я через Україну по страшних заворушеннях і народніх рухах, по пожежі Одеси й „бомбардованю“ її „Потемкіним“, і тепер, тільки ще сильніше дав себе відчутти глибокий контраст тих незвичайно сильних напружень, того хрещени в крові й огні, яке перебули вони, зі старою й незмінною буденщиною сих країв, які я переїздив, починаючи від волинського Радивилова. Здавало ся, що кождий буде носити на собі сліди тої страшної всенародної пожежі, пережитої Росією, кождий камінь буде кричати під загусою кровю жертв революції й контрреволюції! Але нічого того не було; звичайним темпом рухала ся митова сторожа і жандармерія, смиренно ворухили ся в своїх смердючих спеціалістичних смородом касарнях герої недавніх велитенських залізничних і поштово-телеграфічних страйків, звичайною течією текло кобї звичайне життя, сьвідчаючи про ту силу, з якою життя буденщина опирала ся революційним потрясанням. І в Петербурзі тільки при ближнім погляді можна було помітити прикмети тривожного, неспокійного життя. Атмосфера взагалі не була лагідна; ходили поголоски про противконституційну конспірацію серед офіцерів гвардії, що мають розігнати Думу, про приготування чорносотенного погрому, з часта трапляли ся різні убійства; в сусіднім заудку коло нас відбували ся якісь чорносотенні оргії з стрільням з вікон на перехожих... Що могло, розбігло ся й розіхало ся з Петербурга, але те що лишило ся — і в часті наслідком того, що нерви притомили ся й не реагували вже так, в часті — наслідком сьвідомости високої ваги моменту і напруження, з яким старало ся все достроїти ся до сеї важкої хвилі і відповідно нею покривувати, — дуже слабо реагувало на всі страхи минулості й будучности. Навіть дивувало, що перед питаннями тактики, а навіть техніки парламентарного життя так сховали ся вражіння страшних подій попередніх і навіть теперішніх. Дивно було подумати, що тим часом, як Дума переводила через різні формальности проект закону про особисту недотикальність, різні беззаконні суди і адміністраційні влади по старому засуджували на смерть і виконували свої засуди...

Теж скуплене уваги коло біжучих питань нового парламентарного устрою і тактики помітив я і в українських петербурських кругах. Все відстунило на другий план перед тими питаннями. Новозавязаний український клуб, його тактика й відносини до інших парламентарних груп служили осередком українських інтересів. Справа справді незвичайно интересна й важна, вже як перший початок; а до того ще в самих обставинах, в яких появилася ся перша українська парламентарна репрезентація, було багато такого, що вносило в ся справу сиду непевного, несподіваного, багатого і надії і побоювань. Вибори були переведені без усякої майже передвиборчої агітації, перейшли переважно люди нові, незвісні, без партійної марни. Отже питання, що можна позискати з того для української національно-політичної й культурно-економічної програми, і як се зробити, ставало дуже важним і актуальним. В перших же днях виникла справа про сформоване українського клубу і вона дала досить несподіваний результат: поруч нечисленних українських інтелігентів з виробленими українськими переконаннями (були то чернігівський посол Шраг, полтавський Чижевський і Шемет і київський Біляшевський), до українського клубу зголосив ся ряд послів-інтелігентів з української території, таких, що звя-

зані ближше з загально-російськими ліберальними течіями, почували ся однаке до обовязку бути членами української групи, як репрезентанти українських країв — такі послі як харківський Макс. Ковалевський, полтавський Присецький, київські Здановський (Поляк-демократ), Шольц і барон Штейнгель, чернігівський Свечин й ін., і всі ці дуже численні селяни. Перша запис членів, переведена на перших зборах 1 (14) мая, дала таку лісту (наводжу її з протоколу, в порядку записи): Чижевський, Присецький, Таран (сел.), Свечин, Дяченко (сел.), Зубченко (сел.), Онанський (сел.), Литвин (сел.), Тесля (сел.), Біляшевський, Шраг, Грабовецький (сел.), Кутилко (сел.), Шемет, Нестеренко (сел.), Філоненко (сел.), Штейнгель, Вировий (сел.), Здановський, Шольц, Возовик (сел.), Лисенко (сел.). Отже на 22. записаних 13. селян. Пізніше ся перевага селянського елементу ще зросла. Так на вчорашніх зборах напр. (16. с. с. мая) записано семеро послів-селян, головно подільських, разом із звістним адв. Заболотним (Ігнатенко, Штефанюк, Заболотний, Бей, Рибачок, Романюк, Богач, Гринюк). Число всіх записаних уже перейшло за сорок, але липшає ся ще чимало селян і інтелігентів з українських губерній, які чи не вписали собі українського питання, чи не рішили ся ще формально приступити.

М. Грушевський.

(Конець буде).

РАДА ДЕРЖАВНА.

На засіданні палати послів в п'ятницю внесено слідуючі інтерпеляції: Пос. Войтига в справі запитанні для потерпілих від повеней. — Пос. Брайтер в справі антиугорської демонстрації у Відні, і в справі побиття канонера Клінгера поручником Янковським. — Пос. Яворський в справі нешановання азіатських приписів в шкільництві в східній Галичині. — Пос. Катраїя мотивував своє нагле внесення, домагаючи ся, щоб сейчас приступлено до першого читання бюджетової провізорії. — Пос. Романчук в дискусії над сим внесенням обговорював справу виборчої реформи, котрої переведене правительство зазначило яко свою головну задачу. Показало ся однак, що в міру поступу праці в комісії для виборчої реформи, правительствоний проект стає до раз гіршим. Місто пропонованих 455 послів, буде 501, а може навіть 503 послів. Бесідник жалувал ся на упосліджене Русинів при виборчій реформі. Коли інші національности мають одного посла на 45.000, а найбільше на 66.000 населення, то Русини мають одного посла на 109.900 населення. Пропорціональна система, що має бути запроваджена лиш в Галичині, лежить лиш в інтересі Поляків, що дістануть 83 мандати, коли Русини дістануть лиш 19. Бесідник вказав на незадоволене, що наанує серед руского населення, а котре може прибрати ще острійші форми. Пригадає, що в Австрії існують не лиш Німці і Чехи, але Поляки і Русини, між котрими доконче треба допровадити до порозуміння. Правительство повинно уважати, що Галичина граничить з Росією, і що комплікації можливі в Росії могли би перенести ся до Галичини, колиб не заспокоєно політичних жадань Русинів. — Відтак говорив президент міністрів бар. Бек. Він заявив, що правительство просить о ухваленне бюджетової провізорії, щоб не спричинити відмовою повороту тих часів, коли фінансова господарка держави позбавлена була парламентарного полагодження. Зазначив при тім неуважне ухваленне бюджетової провізорії за votum недовіри, а ні за об'яв переконань політичної більшо-

Граф Лев Толстой, а убійство царя Александра II.

Від часу, як в Росії стали цензурні відносини бодай трохи зносніші, появляють ся там від часу до часу публікації, які кидають дуже цікаве світло на недавні історичні події в російським царстві.

Найінтересніші з сього згляду є мемуари й документи, які печатають ся в петербурзьким місячнику „Былое“, що давніше виходив за границею. На сторінках „Буковини“ була вже раз мова про се видання, коли воно принесло незвичайно цікаві документи до історії Кирило-Методієвського братства.

В випуску за март 6. р. є знова багато таких зовсім незвісних досі широким кругам материялу, що відносить ся до атентату на Катерининським каналі із 1. марта ст. ст. 1881 р., який виконали агенти егзекутивного комітету „Народної Воли“ після ухвали порішеної ще 29. серпня 1879 р. Що ся незабутня історична подія не могла остати ся без важких наслідків для цілої Росії, те бачили добре всі чільніші люди того часу. І кому було дороге добро рідного краю, старав ся приложити — на жаль безуспішно — свої руки до того, щоб яким небудь способом довести до примирення правительство із терористами. Відомий соціолог Микола Михайлович ієв в раді душі пристав на проект терористів, щоб писати новому цареві отверте письмо із умовами мира, що більше, — він навіть зраджував те письмо після начерку зробленого Тихоміровим і Лявганом. Письмо исполнительного комитета кь Александру III. (**) із 10. марта 1881 р.

малювало звязку а вичерпуючо тодішнє положення Росії і кляло перед парскі очі дилему: або революція, або добровільний зворот верховної влади до народу. Для сего другого виходу вважали терористи конечним, щоб цар дав загальну амнестію і скликав народних представників для перетворення форм державного й громадянського життя. Звісний фільозоф Володимир Соловйов старав ся також склонити царя Александра III., щоб він дав добрий примір терористам і спинив варварські переслідування й кроваві егзекуції.

Не бездільно відніє ся до сеї справи й граф Лев Ник. Толстой, та він пішов иншим шляхом. Як виказує А. Хіряков в окремій статі поміщеній в „Былое“, хотів ір. Толстой спершу видати зазив до революціонерів, щоб вони залишили боротьбу, але незабаром покинув сю думку, зваживши, що годі сего від революціонерів вимагати тоді, як їх „переслідують мов диких звірів і часто зовсім без вини запроторюють до каземат і шлють на сибірське заслання.“ Видавати такий зазив до правительства уважав автор „Войни і мира“ також невідповідним, бо застановлене боротьби із боку його вишлюб на самовільний засуд. Після довгого передумування — а треба згадати, що Толстой саме тоді розпочинав другий період свого життя, зазначений творами „В чом моя вера?“, „Царство Божіє внутрі нас“ і н. — дійшов Лев Николаевич до такої думки, що обі противні сторони після катастрофи із 1. марта зможе поладнати тільки сам цар Александр III. актом милосердя і загального прощення, хоч тут погиб його рідний батько.

До діла сего, яке мало спасти не тільки життя кількох людей але й цілу вітчизну, забрав ся ір. Лев Толстой із незвичайними режійними приготуваннями. Лип після кількадевнього посту й глибокої молитви засів

він до писання листу до Александра III., що мав сина замордованого царя наклонити до дарованя життя царевбийцям, а сей високий акт всепрощення і евангельської любови повинен був стати основою щастя будучої Росії.

По написанню листа став Толстой побиватись за особою, щоб могла його передати в царські руки і тут впадо його гадка на Победоносцева, який тоді ще не був уособленем чоловіконенавистництва, до якого дійшов тепер. Тількиж Победоносцев відкинув бажане Толстой, заявляючи, що він не згоджуєт ся з ним в тім, неначеб Христос мав бути жерелом любови і всепрощення. Лев Николаевич сим незрадив ся і воїв передати свій лист до властивих рук через царського любимця, ген. Черевіна. На прохане се не одержав Толстой ніякої безпосередної відповіді, за теж 3-го цвітня 1881 р. ст. ст. повішено із царського приказу на Семеновській площі революціонерів: Андрія Желязова, Софію Перовську, Николая Кибальчича, Тимофія Михайлова і Миколу Рискакова...

Оттак покінчив ся анекдот Толстого до царської евангельської любови і зазив до всепрощення! Тількиж не значить се, щоб лист прийшов у царя безслідно. В кружку своїх повіреників заявив він через якийсь час, що „Толстой може робити велике вражіння не тільки на молодіж, але також і на людей дозрілих.“ Цар мав під вражінням Толстового листу навіть звертатись о пораді до Победоносцева, але сей заступник науки Хрестової і провідник російської церкви тільки напер на царя, щоб він свої рахунки із заговірниками на царя Александра II. поінчив як найшвидше — на шибениці!

Н. В.—ий.

(*) Гл. Литература соціально-революційної партії „Народной Воли“. 1905 ст. 903—908.

сти. Переконавши, що правительство доперва мусить приєднати собі довіру палати і впевняє, що зробив все, щоб се довіру здобути. Бесідник вказує на великі задачі, які палата має покласти. Має вона перевести реформу народної репрезентації і перевести ревізію економічних відносин між Австрією а Угорщиною. Задачі ті вимагають передовсім від австрійського парламенту здібності до праці. Для того в ухваленню провізорій бесідник бачив би принаймні готовість палати до праці. Що бюджетова провізорія не має жадних побічних цілей, про се може палата буде певна. Сама участь в правительстві членів палати дає за поруку, що правительство не має жадних укрятих цілей. Ходить передовсім о се, щоб державна господарка була в порядку, і щоб її полагоджував парламент. В тім був би великий крок наперед на дорожці уздоровлення парламенту. З тих причин просить о прийняте нагlosti внесення. — Міністер фінансів др. Коритовський хоче вияснити ситуацію, в якій знаходиться тепер фінансова господарка держави, а щоб доказати, що справа є важна, вказує на се, що ще в вересні 1905 р. внесено бюджет на 1906 р., і що тепер над тим не раджено. Факт, що палата занята важкими політичними проектами, особливо виборчою реформою, спричинив, що треба було поновно внести піврічну бюджетову провізорію. Міністер вказує на злі наслідки такого стану річ, що може підкопати свідомість конечности ясного плану в фінансовій господарці, а навіть може допровадити до легкомудрого розуміння фінансових справ держави. Одиноком средством проти такої арбітральної господарки є старане о контролі фінансової адміністрації, чуване над тим, щоб та адміністрація працювала після установлених прецедентів, і щоб був удержаний в фінансовій господарці порядок, що готов в противнім разі затратити ся. Зі згляду на повну відвічальність і на тяжкі задачі, які спадають в таких часах на міністра фінансів, бесідник нічого так не бажає, як повороту нормальних відносин, т. є. щоб перед початком господарського періоду ухвалено фінансовий закон і сподівався ся, що також в Австрії в будучности наступить зворот до ліпшого. Вкінці просить міністер о прийняте нагlosti внесення і о ухвалення бюджетової провізорії ще перед впливом того місяця, вказуючи на те, що із посольських кругів звертано увагу на наглість тої справи і висказано бажане полагодити сю справу сейчас. (Оулетки). — Пос. Штайнер заявив іменем сторонництва християнсько-соціального, що буде голосувати за нагlosti внесення і бюджетовою провізорією, бо не хоче повороту планованя § 14. — Пос. Соботка в довгий промові зазначив, що провізорія спричиняє за всім те, що правительство не хоче узглядити жадане Славян. — Відтак промавляв пос. Періч. — Пос. Странський заявив іменем Молодочехів, що кльоб не буде противити ся нагlosti внесення, бо передовсім залежить йому, щоб не опізніти ані виборчої реформи, ані справ економічних, особливо промислової новелі і удержавлення північної залізничі. Що до мерітуму внесення, то кльоб буде голосувати проти нього з тої причини, що кльоб застеріг собі, і на дальше застерігає собі, що супроти правительства займе становиско відповідно до його полагоди жадань Чехів. Молодочехи не хотять отже ухвалювати правительству воіш довіри, голосуючи за мерітуму внесення. — Пос. Абрагамович полемізував з висказами пос. Романчука, котрий твердив, що огірчене населення східної Галичини повстало одиноким завдяки становиску Поляків в справі виборчої реформи. Бесідник вказує, що коли які небудь заборона проявили ся, то лиш завдяки підбурюючим промовам, виголошуваним на вічах і тут в палаті при кожній спосібности. Коло польське буде голосувати за нагlosti внесення, однак з тим застереженням, що палата, а особливо Поляки одержать спосібність обговорити прогамову промову президента міністрів і господарських справ, занедбаних вже з давна. Крім того мусить бути полагоджених багато важних справ, особливо залізничних. — Пос. Романчук відповідаючи на закиди пос. Абрагамовича підіє те, що в Галичній пануюче сторонництво повинно йти в справі виборчої реформи за жаданнями більшости польського населення і цілого руского. Обговорював відтак численні несправедливі судові розправи, критикував поступоване адміністративних властей і зазначив, що самі Поляки повинні мати на стільки змислу справедливості і тактики, і ручити, що коли не буде провокацій, то в краю буде панувати спокій. На тім дискусію закінчено. Наглість внесення ухвалено більшістю 2/3 голосів. При мерітуму запропонував пос. Катрайн відіслати бюджетову провізорію без першого читання до бюджетової комісії, котре ухвалено. Відтак читання палата до дискусії над промисловою новелою.

Із „Товариства рускої православної шляхти“.

Загальні збори сего товариства відбули ся 4. с. м. в „Народнім Домі“ в Чернівцях в присутності майже усеї рускої православної інтелігенції з Чернівців і окрешення і відпоручників з поодиноких шляхотських сіл.

Збори отворив заступник голови п. проф. Бриндзан, витайчи всіх прибувших як найсердечнійше, зосібна вч. о. совітника консисторії п. Мелетія Галіпа і его жеву і пана совітника суду Ілю Семаку з Кіцманя.

З справоздання виділових видко, що товариство скоро зростає, бо числить до тепер 361 членів. На дівочу бурсу, до котрої прийнято з початком шкільного року 24 дівчат, товариство видало около 5000 К. Маєток товариства вносять тепер около 1000 К, які зложені то готівкою в касиєра то в щадниці.

Новий виділ складає ся з снх осіб: Голова: о. совітник М. Галіп; секретар: проф. П. Клима; касиєр: упр. рент. уряду Іван Воробкивич; контролор: професор Николай Ісепенко; архівар: інспектор Николай Спинул; члени виділу: інспектор Ом. Попович, надучитель Парт. Данчул з Волохи, надуч. Олександр Барбір з Кабина, надуч. Дарій Пігуляк з Ст.-Жучки, надуч. Іля Ілюк з Кичери, уч. Николай Гарас з Черновца. Яко заступники увійшли до виділу: акад. Ізидор Пурканович, надуч. Юрій Шербанович, уч. Северин Іванович, надуч. Сергій Канюк, господар Юрій Цента і надуч. Ленотий.

До бурсацкогo комітету вибрано знов: професора Бриндзана, проф. А. Ісепенка, проф. П. Клима і упр. рент. ур. Івана Воробкивича.

Надзорному жіночому комітету висказали загальні збори за взірцевий догляд і старане около дівочої бурси свою як найсердечнійшу подяку, пошанували его труд повстанем з місць і запроголовоуванем подяки.

До надзорного комітету належать тепер пані: Ольга Галіп, Олена Бриндзан, Ольга Ковалюк, Олена Петрашук, Стефанія Пап і Ізидора Ільницька.

Дальше запали слідуючі ухвали:

1. Змінити § 2. статута так: Товариство має право удержувати бурси і виховачі інститути та підпирати матеріально і морально бідних і пильних синів і доньок православного населення на Буковині. (Одоголосно прийнято.)

2. Загальні збори передають справу закупки дому згідно ґрунту на дім і будови виділови з просьбою по можливості вибрати парцелю коло учительського семінара або прав. дівочої школи. (Одоголосно прийнято.)

3. Припоручає ся виділови домогати ся у міської ради на заложене дому сиротинського безплатного відступлення ґрунту так само як румунське жіноче товариство, котрому мали вже сповнене такої самої просьби приобіцати. (Прийнято.)

4. Загальні збори висказують депутатам, яка трудилась в релігійних справах православних Русинів до найсвітлішого монарха до Відня на руки п. посла Николая Василья своє довіре і щирю подяку. (Одоголосно прийнято.)

5. Збори завзявають православну інтелігенцію Буковини а шляхту з осіб, як найчисленнійше приступати до товариства і по своїм силам підпирати дівочу бурсу.

На сїм збори закрито.

В виду будови бурси звертає ся з снм виділ товариства разом до всіх Русинів з уклінною просьбою, збирати при кожній нагоді і найдрібнійшій ленті на сю ціль і посылати їх на руки пана Івана Воробкича, площа Фердинанда ч. 5. (Ferdinandsplatz 5.)

Виділ „Товариства рускої православної шляхти.“

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. червня 1906.

Складайте жертви на дівочу бурсу в Чернівцях!

Др. Люеґер в Чернівцях. Віденський бурмістр Др. Кароль Люеґер, великий ворог Угорщини і її економічної самостійности, не захотів дати угорским жєлізницям що небудь заробити а радше бов ся, щоб дещо „не заробив“ по дорожї від Угрі, і поїхав на отворене букарештєнської вистави довшою дорогою на Чернівці. Зовсім природно, що ті, що ся-так однаково думають із д-ром Люеґером пішли в патицію рано витати його на черн. двірці. Отже передовсім „catolicissimi“ пралаг Шмід і католицьке академ. тов. „Unitas.“ Ну, але знайшли ся там також волоскі студенти з „Junimea“ і „Висоція.“ В імені акад. тов. „Junimea“ промовив до д-ра Люеґера канд. Філюс Прокопович. З промови сего представителя молодїж, що у всіх народів боває в своїх принципах найбільше консеквентно, показало ся, що румунська акад. молодїж є консеквентним послїдовником румунської політики в її неконсеквентности. І так патентовані православні йдуть витати д-ра Люеґера великого католика. Великі приятелі Жидів пішли витати найбільшого антисеміта. Витати др. Люеґера вже з тої причини, що він їде на виставу до Букарешту — мабуть за малий титул, бо тоді прийшло-б ся хіба виходити проти кожного, хочби трохи визначнійшого проїздного до Букарешту.

Смерть із за потовчення в трамваю. Асекураційний урядник Захар Чайкель, що як ми доносили, побив ся оногда при всїданю до електричного трамваю коло Фольксґартену, помер перед вчера. Померший мав 35 літ життя й поминав жінку і дитину. Чи при всїданю до трамваю унав з власної неосторожности, чи з вини трамваєвого персоналу, слідство не змогло виказати.

Новий черновецький будинок театральний буде замкнений аж до початку зимового сезону. За сей час переведе ся у нїм нові адаптації і поправки. Із них буде найзамітнійша ся, що стоячу галєрію зов-

сім усуне ся, а заведе ся на нїй тільки місця сидачі. Через се число місць для відіів трохи обнизить ся, але як би до просценійних лож впушено по 8 осіб — на що є вже дозвіл, то загалом буде могло найти в театрі місце 880 осіб.

Признанє національних прав для Жидів. Жидівські часописи доносять, що еміґраційна комісія американського правительства, що радила в Вашингтоні над новим еміґраційним законом, рішила признати жидівський жаргон живим європейским языком. На основі свого рішеня Жидів, що уміють читати і писати в жаргоні, не будуть уважати анафебетами, котрим задля неграмотности вступ до Америки є зборонений. — В справі признавня жидівської національности відбуде ся сєй неділі традиційне віче жидівського студентства в тутейшій університеті.

Страйк і локавт віденських робітників. За посередництвом намісництва прийшло між будівельними робітниками а підприємцями до уговоної конференції. На конференції постановлено вибирати з кожної галузи по двоох заступників із робітників і підприємців, щоб вони обговорили відносини в кожній галузі і старали ся прийти до порозуміння. Се порозумінє дістане аж тоді обовязуючу силу, коли на него згодять ся й підприємці і робітники.

Оповідки, іменованя і т. п.

Інсп. Попович виїхав нині на чотири неділі до лічяніцї д-ра Тарнавського в Косові.

Відзначеня. Цісар уділив другому рабїнові при жидівській релігійній громаді в Чернівцях, Бєнямінові Вайсови золотий хрест заслуги з Короною.

Іменованя. Евіденційного геометра II. класи Йосифа Вітерніца в Салці іменовано евіденційним геометром I. класи в 10. ранзі.

З судових кругів. Міністер справедливости іменував судового аскултанта Георга Тома в Радівцях судовим секретарем а судового секретаря Казиміра Раменецкого в Вижниці повітовим судією в Сєлатині.

Підписаний Виділ запрошує всіх членів і не-членів на загальні збори сїлій товариств „Руска Бєсїда“ і „Руска Школа“ сторожничєного повіту, що відбудуть ся дня 15-го липня н. ст. і то: Збори сїлій „Рускої Бєсїди“ о 3-тій а збори сїлій „Рускої Школи“ о 4-ій год. по пол. в льокалі Рїльничої повітової спілки в Сторожинці. Дневний поришок для обидвох зборів: 1) Рїчне справозданє. 2) Вибір нового виділу. 3) Наєм льокалу для товариства. 4) Відієні внесеня. Осібних запрошень не висилає ся. — За виділ обидвох товариств: Теодор Івакіцкій.

Із штуки і літератури.

Beitrag zur kirchlichen Frage in der Bukowina. Zwei zeitgemäße Artikel vom Reichsratsabg. N. Pihlak und einem gr. or. Priester. Чернівці 1906. Наклад тов. „Руска Рада“. З друкарні „Рускої Ради“. Ст. 39. В I. статї „der Kirchenstreit in der Bukowina“ обговорює посол Пігуляк „Interview“ митрополита Рєнти з редактором „Czern. Allg. Ztg.“. Тут вказано подрїбно заходи митр. Морара около румунізації церкви, особливо справу „унії“, якою побивано Русинів. Відтак описаний час завідування архієпископства Чуперковичем, коли то Морарєві агєнти допровадили румунізацію до кінця. Рєнта, що з Русина поводи став завзятим румунізатором, в справі основаня рускої дієцезії виступає ревню за єдностію, де-ж ходить о добро Волохів, там він радо їх відділює. Тут фактами доказано Рєнті его партійність в користь Волохів. Єму румунізатори неустанно справляють овації, що не може бути доказом его справедливого урядованя, коли ті самі румунізатори інзултували Гакмана і Чуперковича. Дієцезією управляє кїтка, що беззглядно нас гнобить. Основанє рускої дієцезії є річню природною, подїбно як основанє румунську на Угорщині, відділивши Волохів від Сєрбів, а також річню конечною, бо після відходу Далмаців до Карловецького патріярхату, що має небагом наступити, мусїла би наша митрополія инакше стати єпископством. Розділ Русинів і Волохів на національні дієцезії уможливив би відповідний церковний розвиток обох народностей. Після вїсліду канонїчної візитації повинен Рєнта над снм застановити ся. В II. статї „Zur Frage der Gründung eines ruthenischen Bistums“, обговорює правосл. священник причини, чому Русини жадають власної дієцезії, які лежать в браку рівноправности Русинів в архієпископстві і їх утїску. Тут обговорено незначні збоготи Русинів на церковнім полі, які ми собі виборили, а не дістали в дарунку від Рєнти. Доказано лукавство митрополита що до гідности кандидата, якою вимагав ся супроти Русинів і брак любови і прихильности до руских дієцезан. Доказано неумістність вновати фантомом „унії“ і великий хосєн для обох народностей із основаня дієцезії. Обговорено „волоский характер“ церкви, який не має за собою правди і нічого в Австрії не значить. Прав. священник відповідає відтак на питання румунізаторів в „Вик. Lloyd“ дотично граяційної ліній обох дієцезій, осїдку нового єпископа і релігійного фонду. Після їх гадки неможливо сї питання розв'язати, між тим снм зовсім маловажні, бо Русини мешкають в компактній масі, міст і сіл є досить для осїдку єпископа а рел. фонд призначений не для Волохів, не для митрополії, а для всіх православних мешканців Буковини, чи они є членами одної, чи більше дієцезій. Сю замітну брошуру продає книгарня Пардінього по 20 сот., а також „Руска Рада“.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відновляє.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова. Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

РУСКА КАСА

ДЛЯ ОЩАДНОСТІ І ПОЖИЧОК

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою.

Виказ діловодства.

За місяць май 1906 р.

	Стан з початку місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінцем місяця	
	К	с	К	с	К	с	К	с	К	с
Число членів	1002	—	46	—	1048	—	1	—	1047	—
Конто паїв	63115	78	8065	—	71180	78	447	50	70733	28
Конто резервового фонду	13087	49	92	—	13179	49	—	—	13179	49
Конто щадничих вкладок	271729	22	101244	57	372973	79	70949	48	302024	31
Конто реєскомпу	159170	—	10000	—	169170	—	21640	—	147530	—
Конто иньшого чужого капіталу	—	—	82350	—	82350	—	—	—	82350	—
Конто векслів	368363	—	167696	—	536059	—	53382	—	482677	—
Конто довжних записів	138963	12	4500	—	143463	12	3522	75	139940	37
Конто відсотків	9178	39	5913	85	15092	24	2062	24	13030	—
Конто відсотків від вкладок щадн.	54	80	—	—	54	80	—	—	54	80
Конто провізій	4713	04	1975	90	6688	94	—	—	6688	94
Конто адміністративних видатків	767	25	338	93	1106	18	—	—	1106	18
Конто платні	1132	—	283	—	1415	—	—	—	1415	—
Конто чиншу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто інвентаря	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто на диверса	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто дивіденд	2715	—	—	—	2715	—	64	—	2651	—
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	4337	74	266546	07	270883	81	267981	51	3902	30
Конто податків	153	67	—	36	154	03	—	—	154	03
Конто ріжних паїв	4385	—	—	—	4385	—	—	—	4385	—
Конто цінних паперів	12787	49	—	—	12787	49	—	—	12787	49

Чернівці, 1. червня 1906.

Др. Стефан Смаль-Стоцький.

Звичайні загальні збори каси пож. і щад. для громади Кпсиліції й Тораки відбудуться дня 24. червня с. р. о 12. год. по пол. в Нар. шк. з отриманим денним порядком: 1. Отворене і верифіковане протоколу і попередних головних зборів. 2. Справоздане касове за рік 1905. 3. Вільні внесення. *Василь Гасюк*, начальник.

Подагричні і ревматичні бої, коліки, рвани сугубі, корчі, нервові бої, епілепсія і мускулізм, постріл (Hexenschuss) відомого і т. п. лічить пенно як о тм сьвідомим, тислі літєн і подібно волоча сепіна рослина Фелера „Fluid“ з охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашків або 6 подвійних контуз 5 К. оплатно, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.

Дітати можна у аптеч. продуцента **Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца Есротація** 45 4—10 П. Поручає ся також Фелера Ребарберівскі лігуатки з маркою „Elsa Pilen“ 6 пуделочок 4 К. У терпінях жолудкових як нестрашність, загнане, маетя і т. п. неурішане средство. Правдивий бальсам не продає ся 1 але найменше 2 тузичи по 5 К. оплатно. Загоряньскі спірун від кашлю і на груди 2 фл. 5 К. Правдиві шведскі жолудкові 3 фл. 5 К. оплатно.

В. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.

як також в другі заморскі краї перевозить найдешевше загальнозвістна фірма

Заче хто купує корабельну карту, пошле поршана вої ціни з цінами корабельних агентів.

Книжка про подружжя
Дра Ретман із 30 ілюстр. місто 3 К. ціна 1 К. 25 с. Ціни книжок гратіс.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 19—52

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Г. ФАЙЛЕР

усувач

нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Hamburg—Amerika Linie

Проста
пере-
права
безпере-
сіданя.

Знаним із
своєї ско-
рости оцто-
вим і пос-
пішмни кораб-
лем т. зв.
Doppelschrauben
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ лінії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно. Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи по всіх наших ко-
раблях межи покладом подасть ся ретельні страви. Видача карт до всіх естаций Сполучених держав і до Канади.

Близкі услівя уділяє охотно
ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.
16 (П—5) Чернівці, ул. Паньска 16.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога
в Тернополі.

Се є знамените умиряюче средство до
натираня против всяких ревматичних
боїв, простудженя, ломаня костей, пле-
чий гістца і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не прини-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шонок) 8 кор. з оплатою і опакованем.
Тисячки листів з подякою. — Висила
2 рази денно до всіх країв.

Неодієним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гри-
хін молодости є славно книжка Дра Ретмана

Власна охорона

83 наклади із 27 ілюстраціями. Ціна 1 К. Най читач є і
гождий хто терпить на страшні наслідки того налогу, шир-
іє поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої
смерти. Замавати можна через книгарню: Leipzig, Neu-
markt 24, як також через книжку. 46 17—36

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

внеділю і сьвята від $\frac{1}{2}$ 11 до 12 год. рано.

Марка охоронна: котвиця

Liniment Caps Comp.

PAIN-EXPELLER

з аптеки Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий умиряючий дік на втирає
по ціні **80 сот. 1-40 кор. і 2 кор.** можна купити у всіх аптеках.

Просимо жалати сей загально улюблений дік все лише в оригі-
нальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптеки
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тим ох-
ронним знаком яко правдиві. 84 (31—38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, улица Елисавети число 5.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарна.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламацій неопечатані візні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученем належи-
тості поштової.

В справах редакційних можна усно по-
розуміватись що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

СПІЛЬНІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Становище гр. Голуховського.

Одним із замітніших моментів теперішніх де-
легаційних нарад се безперечно їх осуд австро-угор-
ської заграничної політики. Невдоволення із „успіхів“
гр. Голуховського не мало і в Австрії, та опозиція
проти него підносить ся із особливою остротою із
боку угорського. Прийшло до того, що на останній засі-
данню угорської комісії для справ загра-
ничних після сильних атаків на політику гр. Голу-
ховського із боку комісійного референта Торочка
поставив гр. Зіх формальне внесення, щоб гр. Голу-
ховському ухвалити заяву недовіри і вимагати рішучої
зміни в загр. політиці. Се внесення виправді після
довгої оборони гр. Голуховського перепало, але воно
не остане без наслідку ка дальше становище гр.
Голуховського, яке являє ся незвичайно захи-
таним.

Делегация австрійська.

На суботнішнім засіданню бюджетової ко-
місії австрійської делегації обговорювано, а відтак
і ухвалено бюджет маринарки воєнної і розпочато дис-
кусію над кредитом окупаційним. При 1. справі
промаляв командант австр. маринарки гр. Монте-
кугулі. М. н. заявив, що в часі російсько-японської
війни пересвідчено ся о вазі великих і сильних ко-
раблів. В тій війні рішали перед усім тяжкі панцирні
воєнні кораблі о великій шкортости. Англія пішла вже
в тім напрямі наперед, Японія, Франція і Німеччина
ідуть за нею і будують кораблі вмістимости від 18
до 20 тисяч тонн. Натомість флотилия торпедовців
в останній війні не сповнила тих надій, які до неї
привязували. Бесідник вказав на вагу будови під-
водних лодий і заявив, що заряд австрійської мар-
инарки буде користати з останніх досвідів. Із пред-
ложеного делегації міністерського справоздання про краї
окуповані виходить, що в Боснії і Герцеговині, котрі
в р. 1895 мали 1 мільон населення, жие тепер 1 мільон
700 тисяч душ. Справозданне вказує дальше на значне
збільшене числа шкід, на вибудоване 1510 кілометрів
железничного шляху, на підвишене доходів і на роз-
виток тих країв в кождім напрямі. В часі окупації
виходили лише 4 часописи, а нині виходить 19. То-
вариств є 296. В дебаті над військовим ординарієм
більша частина бесідників підносила свої жалоби на
вонесені, пороблені Угорщиною, які готові поважно
захитати єдністю армій. Дея. Крамарж у своїй про-
мові признавав конечність одвоцільности мови служ-
бової й командної, але при тім підносив конечність,
щоб армія зближала ся під зглядом язиковим до всіх
народів.

Я. М. Верховинський.

Станиславівським „драматургам“ —
„pro memoria“!

Хоч писав не одну нічку,
то в його чудову „драму“,
— — — лезу вгору на сьвічку!

Гей, чи знає ціла, соборна Україна, що Станис-
лавів, — се гóрод укр. „драматургів“? „Що Станис-
лавів і — українські драматурги“? — скрикну чия-
тач... Так, на жаль так! А кому ж не звісно, що на
останній конкурс Вид. Кр. дістав третю нагороду
якийсь таємничий „Осипович зі Станиславова“?..
Написав він, бачите „геніально-декадентську“ драму
„Вона“. Яка вона — сея „Вона“, хто його знає, —
поживем — побачимо... А хто ж д. Осипович — ніхто
не збагне, сказано „зі Станиславова“, — тай годі.
Тільки знаку по ній, що взяв 300 кор. надгороди!..

Ми кріпко віруємо, що „львівське жорі“ належно
оцінило надіслані драматичні твори, так всеж таки
побожимо ся, щоб знова „доля не зажартувала“...

Та є в Станиславіві ще два драматурги: добр.
Володиславич, та ще один, до тепер не „опатентован-
ний“... Про д. Володиславича скажу коротко: у него
драматичного хисту дуже обмаль,*) за те деякі його
новелі не лишню літературної стійности.**)

*) Із сими, як із деякими іншими думками д. Я. М. В.—ого
просимо нас не ідентифікувати! — Ред.

**) На сім місяці дозволю собі оприлюдити деякі погляди
д. М. Яковца на новелістичну творчість д. Вол. (гл. Світ ч. 6.).
Добр. Яковець закидає між іншим д. В., що він „залюбки ба-
брає ся в описах сексуального багнута“, „величає гроші“, „любив

Делегация угорська.

У військовій комісії угорської делегації
прийнято ціле ординарієм військове. В дискусії пору-
шувало ся справу реформи військової процедури карної,
підвишене жовнірського жолду із 12 на 16 с. та
зменшене тягару, який мусять на собі двигати ав-
стро-угорські жовніри. На те заявив мін. війни Пі-
трайх, що війск. кар. процедура вже готова і буде
незабаром оповіщена, що військова управа стремить
до покращення жовнірського багажу, але жолду піднести
не може, бо се потягнулоб за великі розходи, на які
нема покрити.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Відкладають!

„Neueste Nachrichten“, орган президента міні-
стрів бар. М. Бека, доносить, що кабінет Бека поки-
нув первісну гадку, щоб справу виборчої реформи по-
лагодити в повній палаті ще перед ваканціями. Бар.
Бек обмежить ся на тім, щоб предложене про ви-
борчу реформу полагодити тепер в комісії. Образи
в повній палаті над сею справою малиб відбутися
аж в осени.

Віче віденських робітників.

В неділю по пол. відбуло ся у Відні в сали ра-
тушевої і на площі перед ратушем кількатисячне ро-
бітничє віче. Збори тривали три години. По промо-
вах всіх парламентарних с.-д. послів прийнято резо-
люцію того змісту, що робітники викидають нетер-
пеливо тої хвилі, коли загальне голосоване стане за-
коном а на всякі проволікання не будуть дивитись су-
покійно, але виступлять проти сего злочини борбою,
якої першим кроком буде трідневий масовий страйк
у Відні.

Нові мандати.

Кою безвинно дебатує над виборчою реформою
і постановило домагати ся нових мандатів для себе,
як би мало зреалізуватись компромісове предложене
міністрів Прадого і Пацака що до збільшеня німеч-
них і чеських мандатів в Чехах і Моравії. Сей вічний
торг о мандати сприяв ся вже й Німцям (розуміє
ся, як вже добре в них заємотрились...) „Deutsch-
nationale Korrespondenz“ підносить, що через таке
побільшуване числа мандатів зросте парламент у без-
межність і не буде міг успішно функціонувати, про
те слід би при всяких проєктованих змінах придер-
жуватись границь проєкту князя Гогенлоє. Ріжниця
між обома блоками вносить тепер лише 3 мандати.

Коли Німці мають стремити до того, щоб єї ухилити,
то повинні-б передовсім єдностайно добиватись ні-
мецького мандату в Країні, не пристаючи при тім на
рівночасне творенє відповідного словінського вибор-
чого округу в Каринтії, бо „він при існуючих на-
ціональних відносинах є немислимий!“ За країньський
німецький мандат рішила боротись всіма силами нім.
партия людова на недільнім засіданню, на яким обго-
ворено також справу розділу округів виборчих в по-
дільних краях альпійських.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Палата в справі промислової новелі перейшла
вже до дискусії спеціальної. Новий сей законопроект
се одна із безчисленних проб ратувати дрібних про-
мисловців через установлюванє всяких іспитів
для челядників та майстрів і т. д. В дебаті забирає
слово дуже багато бесідників. Се й не диво. Нові
вибори вже не далеко, через те кождий посол спі-
шить доказати дрібним промисловцям, що він є вели-
кий їх прихильник і докладає всіх старань, щоб сей
стан ратувати. В парі з тим наступить така чудесія,
що парламент підчас сей дискусії буває майже зо-
всім порожній. Ось на суботнішнім засіданню ледви
презид. палати дочислив ся до компетету, щоб могли
розпочати засіданє. На засіданню із нятинці забирає
слово над сею справою посол Ерб а відтак сеній-
ний шеф Газенерль, який просив прийняти предло-
ження комісії. По сім дискусію перервано. На субот-
нішнім засіданню промаляв вперед пос. Айшні-
нер, який просив палату прийняти предложення мень-
шости промислової комісії. По сім на вносення пос.
Кратохвіля замінено дебат у над першою групою
параграфів і вибрано генеральних бесідників чеського
посла Голаньського (pro) і соц. дем. Ельдер-
ша (contra). По їх промовах засіданє замінено. По-
заяк дебата над промисловою новелою розтягає ся
надто довго а безінтересно, про те члени безпере-
рвної промислової комісії постановили вилити на
всі парламентарні партії, щоб в спеціальній дебаті
при кождій із 16-ти груп законопроекту промаляли
найбільше по два послы pro а по 2 contra, та щоб
кождий бесідник говорив найбільше через 10 минут.

В справі промислової новелі виступило Кою
згл. его презес Д. Абрагамович із окремим про-
ектом задля Галичини й Буковини. Розвів він його
перед нарочно запрошеними послами й представни-
ками мін. торгівлі в суботу. Д. Абрагамовичу розхо-
дить ся о те, щоб міністерство торгівлі уповнова-
нити на 5 згл. 10 літ, щоб воно мало право по бо-

собі, з тим назвиськом, (по трохи воно „попеп омен“)
нігде я не стрічав ся, та, хто зна, може який укри-
тий талан? Примінити безсмертних Тарасових „Нео-
фітів“ до театральних вимогів, та ще й влучно не-
вести „алегорію“, справді гарне діло. І так маємо
дуже мало вистав того рода, щоб їх молодіж серед-
ніх шкіль могла давати в час Тарасового вечера.

Повний рожевих думок приходжу до театру. По
першій вокально-музичній частині наступають „Нео-
фіти“, драмована „алегорія“...

Перша віделона: Річ дієсь в Сиракузах. Алякид
окладає в товаристві бакханток жертву богам. При-
ходить св. Петро декламує про „Нового Бога“. Та
це й не встиг сказати що небудь про „Нову Правду“,
а ту давнєсь, слово стало ся чудом: Алякид, мудрий
хлопець, лаш почув перші слова про „Нового Бога“,
а вже й паде навколішки перед св. Петром, декламує,
що готов навіть смерть понести для „Нового Бога“...
Алякид стаєсь „Неофітом“.

Друга сцена: Входить поганський жрець, та ре-
питує декламацію про „Нове світло правдивої віри“.
(Жрець поганський!)

Третя картина: Входить Алякидова мати і де-
клямує Шевченка від слів: „Несевне видумали святю“,
аж до: „І милосерний істукан“... Заслона спадає.

Та скаже дехто з читачів: „Деж ту саме є
„алегорія“? „Еге! Стрічайте, будьте терпеливі, як
раз починає ся!“ Четверта віделона: Рім. Двох рим-
ських воїнів, (убраних як непричком готентотські
опришки) веде цілу громаду сиракузьких „Неофітів“;
між ними є й Алякид. Станули. Алякид мовить: „Мо-
лїтєсь брати!“ „Неофіти“ клякають і брязкаючи око-
вами, в супроводі оркестри сьпівають: Боже Великий,
Могучий Русь-Україну храни!... Публика оду-

динокі місцевості Галичини й Буковини виняті із підобов'язкових постанов про купецьку кваліфікацію. Позаяк пропозиція отворилаб ворота протекційній системі, і зробилаб пролом в постанові обов'язкової для купецького персоналу в цілій Австрії, про те учасники суботньої наради висловили свої поважні сумніви проти сего нового „вводремення“. Справу полагати остаточно промислової комісії на завтрашнім засіданні.

На вчорашнім засіданні парламенту, яке впродовж тривало доволі коротко, прийнято в спеціальній дебаті першу групу промислової дебати, а після того приступлено до нарад над слідуючою групою, що відноситься до виказання укваліфікованих.

У українських послів російської Думи.

(Конець).

Для обміну гадок між послами і петербурзькими Українцями посольський клуб уряджує досить часто (раз на тиждень або й частіше навіть) прилюдні засідання спільно з петербурзькою громадою (т. зв. політичним українським клубом). Зібрання ці мають служити разом політичною школою для послів селян, серед котрих є вправді одиниці дуже інтелігентні, й свідомі, але більшість попала в посли зовсім припадково і тільки тут присвоює собі перші початки політичної освіти. Перші засідання пішли на выяснене постулату української автономії, як тій спільної основи, на якій мають оходити ся українські посли різних напрямів і партій; останні були призначені на выяснене аграрної справи, що виходила на порядок денний, і проекти її розв'язання, пропущеного послами „партії народної свободи“ (т. зв. ка-детів). Як можна було собі представити, справа ся зацікавила селян далеко більше й викликала з їх сторони дуже активну участь в дебатах, і на вчорашнім зборі число присутніх послів (переважно селян) доходило до сорок. Я користав із цих зібрань, щоб приглянути ся сій першій парламентарній репрезентації російської України і особливо селянам. Своїми спостереженнями і побіжними помічаннями я спішу поділитися з читачами „Л.Н.Вісника“ — думаю, що й ці побіжні враження будуть для них цікаві.

Менше всього потрібно говорити про групу свідомих українських інтелігентів, бо з певними відмінностями вони стоять на ґрунті загальної звісної програми української радикально-демократичної партії. Дуже широко прийшло ся-б говорити про ту дуже різнорідну групу інтелігентів-поступовців, що входять в українську групу, але тісніше зв'язані з іншими політичними організаціями (головно партією ка-детів), вони дальше або ближше ідуть у своїм призначенню національних українських постулатів; наприклад, київський депутат барон Штейнгель, власитель більшої посілости на Волині, син німецького барона й України, що записав ся на лісту послів Думи як Українець і готов боронити української автономії до кінця, почував себе ближше зв'язаним з ка-детською партією і противить ся перетворенню української групи в партію, бо не може піддати ся партійній дисципліні, не нарушаючи своєї зв'язи з партією ка-детів, хоч з другого боку виступив би і з ка-детської партії, колиб вона почала виразно противити ся принципам автономії й національної рівноправності. Вияснене і відповідне уарґументоване українських постулатів може придбати українській групі багато таких адептів, але конфлікт її з ка-детською групою на ґрунті національних змагань міг би викликати й чи-

сленну дезерцію в сій сфері. Серед селян стрічаємо і глибоко переконаних Українців, що свідомо боронити муть наші національні постулати: так незвичайно приємно мені поговорити з чернігівським послом Тарасенком, з Кудішевої вітчини м. Вороніж; я знайшов у нього і добре орієнтоване в сучасній ситуації й ознайомлене з фактами із сфери українства.

Дуже добре вражіння робить з цього боку і київський посол Зубченко. Полтавський посол Онацький, один з найбільш охочих і популярних ораторів, також підносить українську автономію як підставовий постулат, але він належить до тих, кого передовсім інтересує розв'язане земельної справи. Таких переважна більшість, очевидно серед селян-послів, але більшість їх усе ще помовчує, навіть в сій над усе інтересній для них справі. Зрештою подільські посли, вибрані під спеціальною сторожею правительства і тут в Петербурзі оселені на одній із „казонних квартир“, під офіційним, коли не офіційним наглядом, тільки що починають ходити на українські зібрання, а волинські заклопотані піднятою тепер касациєю їх виборів, перевених з ріжними неправильностями адміністраційними, на віір наших славних галицьких виборчих розбоїв. А при тім багато в самій земельній справі для самих селян лишається ся неясного й суперечного. Серед цих селянських послів є власники, і то навіть більших ґрунтів (по кілька-десять десятин), яких, очевидно, страшить принцип націоналізації землі (чи переходу її на власність українського краю, відповідно до автономічної програми) і можливість переведення якогось низького мінімуму-а землеволодіння і такі привічии, що земля буде належати до тих, хто обробляє її своїми руками — очевидно, вони боять ся, щоб се не виключало права уживати робітників в господарстві, не давало можливості відбирати землі від селянина, коли з яких будь причин селянській родині прийдесть ся якийсь час вести господарство чужими руками і т. д. Деякі вагаються ся на точці, чи земля має бути забрана без викупу, чи з викупом. Принципи автономії (національно-територіальної) викликає тривожне запитання, чи се не поставить яких перешкод в справі переселювати ся з України на свободні землі, як колонізаційні території азіатської Росії й уральського краю. Всі отсі питання потребують іще вивчення і в часті можуть бути сформульовані в загальних законах, по часті, як то підносило багато українських речників — розроблене їх і переведене в деталі має бути передано в виборні місцеві комітети, з'єднані під автономічною організацією України.

Дав себе сильно відчувати нечисленність того осередка, який творить згадана купка свідомих українських інтелігентів. З них д. Шраг як голова групи і звичайний провідник зборів, через се саме вже взагалі мало може значити свою індивідуальність, хоч з його промови можна бути тільки задоволені, брак його між ораторами дає себе дуже сильно відчувати. Д. Біляшевського, цінного особливо своїм історичним приготуванням, застав я хорого в ліжку; зіставляли ся по за тим лише — загально популярний як видавець „Хлібороба“ д. Шемет і д. Чижевський — чоловік незвичайно цінний своєю освітою й інтелігентністю та великим досвідом (вихованець військово-інженерської школи, він вийшов з військової служби, віддав ся науковій діяльності з природних наук, але замість катедри опинив ся на засланні в Сибірі, а вернувшись ся, довго працював у земстві) він забрав голос часто і радо і дуже добре надавав ся до розяснювання провідних ідей і постулатів українства в ріжних сферах.

Із селянських депутатів особливо часто забуває голос пос. Онацький. Він не визначаєть ся ясним

шевченка! (Сеж діло проф. семінаря). Студенти бють браво, кричуть „біс!“ „Неофіти“ сьївають ще раз! Дехто з публіки дусить ся зі сьміху... Спадає куртина... Питий і найбільше „алегоричний“ акт „дралюваной“ драми: Вже по циркових ігрищах. Входить Алькидова мати і декламує (дальше від сього місця, де скінчила в 3-ім акті) до кінця „Неофітів“, приміюючи третю особу в Шевченка до себе. Скінчила. „Ну, думаю собі, добре, що скінчила“. Та де там! Ту як раз наступає „правдива алегорія“. На сцену тащить двох кременезних людей якісь мари. Ага! Се „Скити косоокі“... Приглядаю ся і очам своїм не вірю: Двох мускулярних драбів, обмазаних сажею. (Він присягає би, що се на пів голі коміари) — а ще й один з них кунштотно перевертає очима, та грізно глипає білками. — Сказано „Скити косоокі“... Серед цілої публіки сьміх, регіт. А два духи тьмї гукають до Алькидової матері: „Ту сина твій!“ Мати припадає до трупа, плаче...

Так, пробіг!.. Що се: „Чсдо ві Р. Божіа 1906 в градї Станиславові, ажє трупнї востаєше од гроба і мертві глаголаше жасно“ — сказав би давний літописець.

Зриває ся Алькид (убраний по гуцульськи!), і кричить до остовпїлої матері, і публіки: „Я вже — не Алькид! Я тепер Тарас, син українсько-руського народу!“ Се що д. Д... каже колишньому Алькидови „всееулишеніє“ представляти ся, що він вже Тарасом, впрочім цілком зрозуміле. Так робив і звісний „геніальний“ маляр... Кузьма Трохимович. Він коли намалював сливку, зараз і підписував, що се сливка, щоб люди часом не подумали, що се гарбуз. Оттаке і у д. Д...а. Колиб Алькид, убраний по гуцульськи, був вискочив з нечеви, не представившись, дехто міг був по-

теоритичним поглядом, але гарно ілюструє фактичні обставини й своїми повними свідомого гумору образами, дотинками, прасівками викликає сьївчуте ади-торії. З великою приємністю мав я нагоду слухати прості й гарні в своїй солідності й продуманості виводи київського посла Рудченка — одного з найбільш симпатичних селянських послів, заможного господаря і волосного старшини, що все жите воював з начальством, був на засланні і т. и. — і терпів жалї на упосліджене селянина перед панами з уст подільського посла Штефанюка. Всі сільські посли, з виїмком д. Телі, вихованця агрономічної школи, говорять по українськи, переважно дуже гарно, ядерно, без слїду впливів зросійщення; переважно вони заховують і свою сільську українську одіж, тим часом як депутати з земель російських носить ся по міських; на цункі протиставлення „правдивих“ селян і тих що „поначепляли на себе галстучки та варютиччї“, виїшла навіть жива перепалка на однім зборі.

Загалом узавши, перша парламентарна репрезентація російської України зробила на мене вражіння дуже хороше — є в ній елементи незвичайно цінні і надійні. З окрема українське селянство показує таку величезну — як на обставини свого життя — силу інтелігентної, політичної й суспільного розуміння, горжанського виховання, що повинно розвинути всякі песимістичні гадки що до будучности російської України в нових, ліпших обставинах.

М. Грушевський.

Події в Росії.

Державна Дума.

Російська бюрократія виступила недавно із таким безжидним домаганням до „Думи“, аби вона сама згодилась на то, щоб недоторканість посольську зробити неістноюю. Посол Ульянов помістив був у часописі „Діло Народа“ статтю, в якій розкрив варварства салдатських відділів, що привертають лад у Росії. Петербурська судова палата, потвердивши акт обжалування, звернула ся до президії „Думи“ із домаганням, щоб Ульянова лишити звани посла й передати судови. Розумієть ся, що Дума на се не згодилась і на четверговім засіданні прийнято серед бурливих оплесків резолюцію Ковошкина, на основі якої, не находячи причин до позбавлення Ульянова гідности посла — переступлено над сою справою до дневного порядку. По сїм забрав голос ген. прокуратор Павлов, щоб іменем прем'єра і міні. війни дати „внясення“ на запити послів в справі останніх двох ексекцій воєнних судів. Він заявив, що воєнні суди не можуть не видавати засудів смерті, ну а генерал-губернатори з огляду на виїмковий стан мають право передавати справи воєнним судам і затверджувати засуди смерті із поминенням касацийної дороги. Війни заявив він, що міністер війни не може знести присудів смерті, бо не має права вдирати ся до атрибутів суду. (Голоси: Удїмж, кат!) Президент грозить, що замкне засідане. Павлов, давши відповіди, швидко вийшов з сали, де розпочалась незвичайно бурлива дискусія П. Кузьмина-Караваєва і Лединіцкй атакують остро правительство і вказують на розпуку, пануючу в цілїм краю, яка може довести до страшних подій. Сьвященник Афанасієв пригадав асеру Шміда, сего легендарного сподвижника свободи в Севастополі і каже, що божий гнів сваде на злочинців, котрі доводять народ до розпуки. П. Амадін жадає поставлення міністра війни в стан обжалованя. П. Анїкін радить оголосити народови, що Дума є безсила і що не може уратувати навіть життя кількох людей. Інші бесідники заявляють, що воєнні суди приготують пожежу в цілїм краю. Війни принаго на внесенє п. Вінавера салдучий дневний порядок: „В заяві міністра війни видить Дума відкинене своїх жадань і, висказуючи обуренє з причини тону і способу сїх заяв, переходить до порядку дневного“.

На засіданні Думи із п'ятниці дискутовано дальше над справою аграрною, в якій ніхто із бесідників довше 10 минут не може промолвати. Із за сего відобрав слово пос. Сиртланову, що обговорював забране землі у Башкирів, яку продано 75 коп. за десятину. По сїм заступає ся пос. Єзерскій за тим, щоб безлатно розділено між селян землі скарбові, церковні і удільні. Дума постановою про примусове відобранє землі покаже урядови, що вона не вважає на його декларації і йти не після свого переконання, хоч би через се мало прийти до конфлікту. (В сей момент увійшов був у Думу демократичний соперник Рузвельта на президента Снод. Держав — Бразил). Відтак промолвали здебільша селяни Феланки, Стефанюк, Попов, Колпняков, Рябов, Путилин, Врагов, Шенкин, Поповскій, Кіндратюк і Укр. Онацький. Він енергично доводив, що земля повинна перейти селянам без викупу, бо після того, як Україна получила ся в Росію, уряд російський пороздаровував нашу землю рос. дворянам. Говорило ще багато бесідників, після чого засіданє Думи перервано до пів 4-ої год. по пол. Пополудневе засіданє зайняла дискусія над запитанєм поставленим в справі останнього погрому в Білостоці, викликаного правительством провокаторами. На боків сказав, що в Білостоці дано почин до жидівських погромів. Дума мусить безпроволочно виступити против того нечуваного злочину. — Жид Левин сказав, що погром в Білостоці є відповіддю

думати, що се прим. Довбуш, або й сам „дралюваний“ драматург. В такий „алегорія“ все можливе... А тепер наступило друге „чудо“: „Син народа“ добуває ізза пазухи дві сьмію-жовті хоругови; одну дає матері, а другу задержує сам. На сцені напис: на однім „Русь“, на другім: Україна (!) Алькид-Тарас-гуцул рецитує солодково-сентиментальну деклямацію про любов для України... Серед публіки браво, крик, сьміх, регіт, гамір!..

Коли мене відставити талановитий польський поет Н., дусить ся з сьміху; „Czy ten autor zwyrowal? Czy nie wstydzi się bezczęści pamięci geniusza?..

Лютий виходжу з театру, не дочекавши кінця.

— А тепер ще одно слівце: Мені оповідали, що д. Д... минулого року „дралював“ ще „Чотири хвилі“ з життя Т. Ш. І сю драму виставляли студенти на Шевченковім сьваті. Вона подібна під зглядом „артистичним“ до сегорічної, тож шкода її зміст переповідати.

Війни залучаю до Вас добр. Д. в імені всіх, кому дорогою пам'ять безсмертного генія України, — отсю сулаїку: Будь ласка, — змудуйтеся! Не пишть більше, бо приневолюючи студентів до подібних театральних вистав, тільки зневажуєть сьвяту пам'ять Тараса!

Та ще й одно: Най Вас д. Д... хоронить Господь, щоб часом не оголошували сих „дралюваних“ драм друком, а то готова повторитись пригода Самійленкового „Пітя“, що

Хоч писав не одну нічку

та в його чудову — „драму“,

— — — доведу вторгнули сьвічку.

Красний Яр, 11. червня 1906.

міністрів на інтерпеляції Думи. — Пос. Жуковський з гродненської губернії каже, що відношення між Поляками, Жидами і православними в Білостоці були все знамениті. П. Родічев зазначає, що вітчизна є в небезпеці, бо само правительством устроєно жидівські погроми. Вітчизна буде так довго в небезпечності, доки буде при кермі теперішнє міністерство. — П. Аладін пропонує денний порядок, після якого установа вже комісія для слідства щодо до протизаконного поведіння адміністрації, котра має одержати поручення вислати двох членів до Білостока, аби випити причини останнього погрому. — По промові священика Афанасієва, котрий виступив против антисемітської преси, прийнято внесення Аладіна.

Білостокий погром.

В хвили, як народне обурення проти бюрократії стало ще раз більше змагатись, пустилось царське правительством на стару методи. Після Одеси, Кишинева й Ростова над Доном викликано точнісінько такий самий погром в Білостоці. До нього підготувалися хулігани із поліцією довго, неначе то з німцями за убивства поліцмаистра Деркачова. Його заповідав навіть дня 28. ст. ст. оден пристав! І ось дня 14. саме підчас процесії дано сигнальний вистріл із процесії й розпочався погром. Розпущено поголоску, що се Жиди кинули бомбу в процесію і що від неї погинули діти й потерпіли священики і роздратована товпа стала Жидів мордувати без розбору і рабувати жид. хати. Жиди винули ся до стації, але й там гуляли хулігани несогріше! Поліція і військо місто спинити хуліганів не змогли. До тогож треба згадати, що поліція підготувала терен до погрому ще й через те, що на кілька днів перед погромом переведено ревізії і конфіскації оружя у жидівських хатах. Через три дні купались "християни" у жидівській крові! Описувати всего страховіття сего погрому, викликаного провокаторськими драбанами, годі. Десятки трупів, які внали в Білостоці, найдуть певне своїх местників. Вночі на неділю прийшло вже й до борби між революціонерами а військом, підчас якої викашено в повітря кілька домів. Дума вислала для прослідження подій в Білостоці комісію, в якій складувались послы: проф. Щенкин, був. прокуратор Араканцов і Якобзон. До комісії вибрано нарочно й жидівського посла Якобзона, щоб дати доказ рівноправності жидівської і для деякого порозуміння із жидівським населенням.

Новий рух революційний.

Із усіх кінців Росії насипають грізні вісти. На Кавказі кипить знов, в Кронштаді готується новий бунт військовий, в прибалтійським краю також несупокійно, до тогож аграрній розрухи не переводять ся просто тому, що запанував — голод! Дума що раз ближше доходить до конфлікту із теперішнім правлінням. В неділю відбуло ся в фінляндським купецьким місці віче послів і заступників крайних партій, на яким рішено три резолюції: 1-ша підносить конечність енергійного самостійного поступованя партії трудової в Думі, 2-га взиває населення, щоб скинуло із себе одвічальність за амортизацію останньої пожитки, а 3-а виступає проти правительств яко виводника розрухів у Білостоці і взиває до організованя народної міліції.

Яке мясо їдять Американці?

Дня 25. мая с. р. перейшов в вашингтонським сенаті біль (законопроект), який звернув на себе увагу не лиш з причини самих постанов, які той біль в собі заключає, але також задля способу, який зібрав в сенаті ухваленний. Розходило ся о віддані під надзир вашингтонської санітарної інспекції усіх різниць і складів мяса в Сполучених Державах — і сенат той біль прийняв, але так, що ні оден голос проти него не дав ся чути і навіть не віддано его, як то все буває, до особної комісії, де мало би ся его докладніше обговорити. А стало ся се тому, що сенатори, котрі в дусі були ему противні, бояли ся й словом про се згадати, бо тоді були-б вийшли такі страшні річи на яв що до порядків, які панують по різних і складах мяса, що воліли вже на всякі інспекції пристати, аби лише справи тої перед широким світлом не розмазувати.

Всі ті неможливі порядки по американських різних викинув оден молодий американський соціаліст Upton Sinclair в своїй недавно виданій друком повісті "The Jungle", в котрій в простих а ядерних зразках змалював усі шахрайства, нехлюйство і гид славної на цілий світ чикагоскої різниці "Packingtown", яка достарчує мяса для Американців і — Європи.

На ту повість звернено увагу президента Рузвельта і він прочитавши її, казав розслідати, чи те, що в тій повісті представлено, є правдою. І стало ся, що комісія, яка оглядала чикагоскі різниці що до слова потвердила все, що в тій повісті зібрано вложено. Комісія ствердила, що по тих чикагоских різних підлогах є так брудні й перегнілі, що кров і гряз перебігає на скрізь і спадає на мясо, що призначене до пакування в баки. Робітники змушені бігати по тій грязі, там пльовати і занежити тим болотом справляти убиту звірину. Раз упала одна свиня в кювак. Мимо того розказано її з кювака виняти, пократити і не ополокавши навіть, приладити разом з иншим мясом до експорту.

Зігнали мясо переховують там в тій самій комнаті, в котрій складає ся мясо призначене на консерви. Так звані "Potted hams" приправляє ся з свинської шкіри і ріжних відпадків, котрі відповідно фарбують і під згаданою маркою висилає ся на торг. Зігнали шинки, котрі своїм смородом справляють непривличним до него людям нудоту і заворот голови, запускають ся відповідними хемічними плинами, що усевають той смід і відтак розсилають ся на продаж. А шинки, котріх мясо є так ликовате, що не дасть ся кусати, кладуть в сушарню, потім мелють на мукку, заправляють ріжними коріннями і так сирепаровані спродають ся як "head cheese". "Potted chickens" приправляють ся з мяса незроджених ще телят. "Potted hams" з фірми Armour Co. приваляють ся з зігнаних відпадків вудження, повних хробів, які висушені мелють ся, а потім перемішують ся з відпадками шинки і т. д. — без кінця.

Всі ті лайдацтва вийшли тепер на світ. Властивелі різниць, розуміє ся, старали ся сему заперечити, та в кінці мусіли замовкнути. Мусіли замовкнути тому, бо, як сказав сенатор Картер, если-б хотіли кричати, то тоді оголосило би ся повне справадане інспекційної комісії, а тоді властивелам різниць не оставсь нічого иншого, як викинути всео їх мясо в озеро Мічіган або ужити на гній, бо тоді ніхто, довідавшись про все, не відважить ся купувати від них мяса.

Ам. Свобода.

Телеграми „Буковини“.

Петербург (19. червня). Зріст реакції приписують тому, що цар Віктор ІІ. мав обіцяти вмішатись в російські справи.

Прага (19. червня). Шкода, якої наробила повінь в поріччя рік Запа і Вага, виносить кількасот тисяч. В девять величезних ставках рибних прорвали ся греблі. Повінь зруйнувала 37 домів, багато маєтків господарських і млинів. Втонило ся 16 осіб, а до того погинуло чи мало худоби і домашніх птиць.

Рим (19. червня). Бувший віцеміністер колоній, адвокат Пелегріні видав брошуру, в якій доназує, що війна між Італією а Австрією о пановане над берегами Середземного моря не відключна.

Букарешт (18. червня). Ізза змарлому не могло відбутись отворене вистави в неділю, за те відбуде ся воно безсудівно завтра о 10-й год. перед полуднем. О год. 5-й по полудня загостив весь двір до австрійського відділу. — В суботу вечером оглядав буковинський відділ др. Люгер, нині виїхав він окремих поїздом до Синаї. — Нині прийняв король на аудієнції буков. румунський комітет: Грігорчу, Фьондора, дра Луну, Бежана і Дана.

НОВИНКИ.

Чернівці, 19. червня 1906.

Складайте жертви на дівочу бурсу в Чернівцях!

Цісар виїхав в товаристві генерального інспектора військ архив. Фридриха і ген. ад'ютантів Пара і Бельфарса до табору в Брук над Литавою на дводенний перегляд війська.

Др. Кербер повернув! Під впливом важких закидів, які піднеслись проти Кербера за його "зделки" при триєнській будові — рішив ся він в Бруксели перервати свою подорож до Англії і повернув до Відня. Одному інтерв'єрови заявив він, що переймає всяку одвічальність за всі свої постанови в згаданій справі.

Отворене букарештенької вистави, в якій значний уділ бере і Буковина, при чім заступлений в її відділі і руский домашній промисел, мала відбутись ще в неділю, але — як доносить коресп. бюро — відложено сю святоточну хвилю аж до дня 28. с. м. В суботу пер. пол. прийняв рум. король Кароль І. деуцацию австрійського відділу, в якій взяли уділ президент Кінг, бар. Вльоме, сов. двору Ульман, пос. Н. Василько і сов. двору Вайнцирль, сов. намісн. Келлер, дир. Йонен і ціс. сов. Медінгер. Король розмавав із прибувшими поверх пів години. Сов. двору Ульманови заявив, що йому добре звісний деревляний промисел в лісах гр. прав. ред. фонду та управа дібр фондових. Пос. Н. Василько дякував королеви, що двірський маршал, ген. Праболан дав йому спромому брати уділ в аудієнції, хоч він прибув до Букарешту тільки в п'ятницю. Король заявив на те, що йому є милозвісним, що Николай Василько дав в соймі перший почин до того, щоб Буковина брала уділ у виставі і надіє ся, що він остане через довгий час в Букарешті, аби пізнати поступи Румунії. Отся розмова короля Кароля І. із пос. Н. Васильком мабуть дещо ріжнить ся від недавнього "приняття" якого зазнав в Букарешті бернський Месия. Всякі інтриги грошолупів проти мнимого румуніда пос. В-а скінчили ся отсе повною блямажею пов. крутиської компанії.

Виборчу реформу для м. Чернівців вибрана для сєї справи комісія вже передебатувала, так що вже незабаром виступить перед повну раду референт др. Біліт із пропозиціями комісії. Досі не висказали остаточної своєї думки про виборчу реформу лише христ. Нимці ну і Поляки, які стало не являлись на засіданнях комісії!

О. Багатірець реперує свій гонор. Завтра розпочнеться перед чернов. трибуналом присяжних судів розправа проти студ. прав. п. Ів. Стрийського о провини обиди чести буцімто поновлену друком в "Вік. Пост", о яку скаржить его ставіський о. Багатірець. Він же спершу розпочав був доходжене і проти нашої редакції за звістки про подвиги ставіських хуліганів, але "заблагоразумно" дальші кроки зупинив.

Заморські Русини братам у старім краю. Американські Русини зложили на галацій фонд боевий до тепер 1425 доларів (1 дол. = 5 кор.).

Стан води в Прутті в наслідок останньої зливи, яка наробила немало шкоди також по полях, значно підноситься ся.

Перша руска заборонка на Буковині. Тутешнє Товариство Мпроносць" заборонило 16. мая с. р. в Чернівцях першу руску заборонку на Буковині, яка містять ся в наявті на ту ціль домі при ул. Артилерийній ч. 9. Заборонку ведуть чотари сс. служебниць. До тепер має в заборонці приміщене до 40 дільних робітників, що приводять діти о 6-й год. рано, йдучи на роботу, а забирають їх о 6-й або 7-й год. вечером, вертаючи домів. Сс. служебниць по при ведені і науку дітей, приймають — що нас просять оповістити — також замовлення на ріжні роботи як: шпата і вишивання ріжного біля і "фелонів", на що звертає ся особливо увагу доокресних свещеників. З замовленнями треба звертати ся до "Зараду заборони" ул. Артилерийна ч. 9.

Таксаметри. У Відні позаосмотрено дорожжя в таксаметри себто в прилади годинникові, які виказують довготу проїханої дороги, а також час тривання їзди а згд. чеканя на гостя, що наймив дорожку. Рівночасно увійшла в жите нова тарифа, яка є комбінацією оплати за відбуту дорогу і страчений час. Всі додатки як прим. за їзду на залізничні двірці — віддають. Окремо буде доплачувати ся лише за більший клунок.

Обікрали грецького кн. Андрія. Син грецького короля Юрія, Андрій, повертаючи з Мадриту через Італію, задержав ся на кілька днів у Римі і тут спостеріг ся, що його порядком обкрадено на італійській залізничці. Попронадало кілька тудеок із дорожніми пожитками, а між ними дорога шинилька, яку молода королева передала як гостинець жінці Андрія. Крадіж половнила мабуть така обслуга залізнична, яка в північній Італії систематично обкрадає товарні вагони.

Оповідки, іменованя і т. п.

З історичного товариства. В середу 20. с. м. о год. пів до 9. вечером відбудуть ся звичайні сходни товариства в льокалі Sonntag-а при ул. Семігородській. На деннім порядку відчит проф. Вол. Кмидикевича: "Генеза пантеїзму і монотеїзму" (часть II. з коротким резиме І-ї частини.) Гостям раді. — За виділ Історичного товариства др. В. Милькович голова, др. М. Кордуба каснер.

Із Заставнецького Бояна. Проба Заставнецького Бояна відбуде ся в неділю дня 24. червня с. р. о 2-й годанні по полудни в сали касиновій. З огляду на те, що ся проба дуже важна, просимо ласкаво всіх Ви. панів і панів явитись точно і в комплекті. — Виділ.

Із "Товариства рускої православної шляхти". В справозданю із загальних зборів зайшли дві немилі помилки, іменно винущено через недогляд в списі членів надзорного комітету паню Галіп, жену совітників конспіторіяльного а в списі членів виділу п. проф. Бриндзана, якого вибрано заступником голови.

З людогового університету. З причини надходячих дільних ферай перериває ся від тепер звичайні недільні відчитки для мішан. Початок нової серії викладів оголосить ся в своїм часі в осени. — За заряд людогового університету: др. В. Милькович, др. М. Кордуба.

Із кругів скарбових. Міністер скарбу іменував скарбового секретаря Іларіона Гульку скарбовим совітником, а скарбового комісара Макса Готеріда скарбовим секретарем для округи черновецької дирекції скарбової. Скарбового концепісту дра Віктора Вольфа покликано до доповнення служби в тім самім характері при міністерстві скарбу.

Із штуки і літератури.

Збірки поезий Карманського "Ой Льолі смутку" і Луцького "В такі хвили" можна замовляти у п. С. Дашкевича Львів, Пекарська ч. 57, а не ч. 8, як се було у нас передом ошибочно оголошено.

Японська преса. Японці мають 4000 дневників. В самім Токіо виходить їх 120. Перша часопись появила ся в Японії в р. 1852. В 1876 р. було їх вже 266 а в 1886-ім два тисячі. В минулих двадцяти роках ся цифра зросла у двое. Найпопулярнішою японською часописею є "Ці Шіму" (Новий час), що має 400.000 передплатників.

Ціна оголошень за односторонню розміщену: Ціна сторони 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Надходження за анонси марками поштовими не приймає ся.

Передплата на 1906 р.

УКРАЇНСЬКЕ БЖІЛЬНИЦТВО

ілюстр. часопис поступов. бжільництва
виходить 8 разів на рік книжками до 1 1/2 арк.

Завдання часопису — служити потребам українського бжільництва і бути органом українських пасічників.

ПРОГРАМ ЧАСОПИСУ:

Від редактора. До природної історії бжіль. Вороги та хвороби бжіль. Догляд за бжільницями. Здобутки від бжільництва. Вулики та темники. Бжільницьке начиння. Медові рослини. Зразкові пасіки, господарства. Заходи та постанови по бжільництву. Ріжні звістки. Огляд бжільницької літератури. Закордонні новини. Бібліографія. Запитання і Оголошення.

В часописі згодились писати:
Горбачов К., Ефремова Ган., Корабльон І., Кулагин Н., проф. Немоловський Ф., Павлович В., Свиренко А., Сидіневський П., Тваницький П.

Умови передплати:

У Росії на рік і Карб. — коп. За кордон на рік і карб. 50 коп. з пересилкою. — Поодинокі числа по 20 коп.

Передплату адресувати: Київ, Печерськ, Миколаївська вул. ч. 9, кв. 3. А. К. Титаренко.

Редактор-видавець:
Ган. Ефремова.

Редактор:
Є. Архипенко.

Одесю маркою охоронена речовина
есенція Феллера „Fluid“ уміряє запал, хрип, нервовість, кашель, більший, грудний, комахе еустатив, спучення, ослаблені, брах відлику, спалювачкопий, інфекційну запалення і т. п. 12 малих або 6 подвійних флашок оплатно 5 К., 24 малих або 12 подвійних 8 К., 60 сот.

Замовляти адресувати так:
E. V. Feller, Стубіца
Elsaplatz Nr. 202 Крватия.

Таким поручає ся перешити
лігулки Ребарбера з маркою „Elsaplatz“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К., 60 с. Правильний бальсам можна дістати не 1 а 2 тунини оплатно за 5 К. У великих не-дугах жодука невірний. Сироп загорицький проти кашлю і на груди 2 флашки 5 К. Правильний нор-вегський тран 2 флашки 5 К., опл.

45 6—10 III.

Не читати

лиш, але треба спробувати адово
вже законсервоване 38 21—40

Steckenpferd

Леліове молочне мило
Бергмана і Спілки в Дрезні
і Теттінг над Ельбою

(марка охоронна 2 гірняки). Мило
се хоронить від соняшних ви-
присків, робить кожу білою як
також надає свіжий вигляд.
Штуку по 80 сотиків, можна по-
лучити у сідуючих фірм:

Ціма і Фонтін, Чернівці
Юсесі і Міллер, Чернівці
Шмає Пект, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
Й. Стомороскі, Гургагора
Саламон Берд, Гургагора
Саламон Дін, Гургагора
Ант. Зігберт Гібер, Гадінці
Дрог. С. Е. Найтгайзель, Радінці
Гал. Еероім Шмерлер, Радінці
Гал. М. Фіштергер, Радінці
Сімон Барбер, Радінці
Александр Браунберг, Радінці
Ант. Й. Міллер, Кімполонг
Ціма і Фонтін, Кімполонг
С. Майтер Штун, Садагура
Берд Зірайх влон, Садагура
Дрог. Н. Фіберт, Сторонінець
Дрог. Юсесі Крау, Сторонінець
Хайм Менчер, Сторонінець
Берд Менчер, Сторонінець
Ізраїл Штернберг, Сторонінець
А. Ашкенасі, Вама
Ант. Е. Вільнер, Вашиці
Ант. І. Фабан, Вижиці
С. Бріє, Заліціни.

Книжка про подружжя

Дра Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ці-
ниці інт. книжок графі.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 20—52

Неодієним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних грі-
хів молодості є слава книжка Дра Ретана

Власна охорона

83 наклади із 27 ілюстрацій. Ціна 4 К. Най читав єї
кожний хто терпить на страши наслідки того налогу, на-
рі єї поради рятують, річично тисячі осіб від неминучої
смерти. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neu-
markt 24, як також через иншу. 46 18—36

Коси № 1.

Карпатські срібно-сталеві коси, мають тонку як папірок, легі як перо містре, як тло
мов бритва найтвердшу пеняку, т. е. гірку траву і збіжжя, що лиш попадає ся під неї, по-
ретилаеть за одним замахом на столу, незачею з'уживають ся, і мовольну роботу хлібо-
роба на полонину легкою робить. Прямі і легкі роботи на полі, тішити хлібороба, тому
великий пошани косити тільки карпатські срібно-сталеві коси з маркою „Косар“.
Довгота в сантиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коровах і сот. 1 К. 1'8 с. 1'2 с. 1'20 с. 1'28 с. 1'32 с. 1'48 с. 1'60 с.
На великий десерт даю 1 косу даром; замовлюючи коси має прислати 2 корон задатку.
Без задатку не виславляє ся.

Коси № 2.

Карпатські по 2 сотики за сантиметр т. е. тільки сантиметри коса довга тільки равні за
кожний сантиметр по 2 сот. На кожних 10 кіс даю 1 косу даром. Замовлюючи коси, по-
шани прислати 2 корон задатку, без задатку не виславляє ся.

Коси № 3.

Золоті з англійської сталі широкі.

Довгота в сантиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коровах і сот. 2'10 с. 2'20 с. 2'30 с. 2'40 с. 2'60 с. 2'70 с. 2'80 с.
На великих 10 кіс даю 1 косу даром і до кожної коси даю камінь мармур. до острени.

Серпи.

Озубрені з англійської сталі дуже добре згнуті збіжжя, і легко перетинають, так що не
чуги в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Камінь
(бруски) до острени кіс з найкращої плити мармурової по 50 с. Хто замовляє 21 штук бру-
сків даю 2 даром.

На великі замовлення прошу прислати 2 корон задатку. Прошу замовляти переказом поч-
товим щоби на лист не тратили дармо грошей.

А ДРЕСА:

Александр Копач,

Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина).

77 8—10

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дітей.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фальцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дітей.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капе-
люхів ц. к. надвірних
фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піклера і Синів в Граду,
П. Лядштетера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Ан-
тона Чипека у Відні, В. Вахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжя і амуніція.

Мужескі маншети і ковчарки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі кампезьки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убрання діточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бильді.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевники.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевники для панів.
Черевники для панів.
Черевники для хлопців, дівчат і дітей.
Курфи до подорожі.
Валізи до подорожі.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожі.
Нечесарія до подорожі.
Подошви до подорожі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Струч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламні неопечатані візні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової. В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Чи „єдиноспасаємість“?

(V) „А хто внакше думає... хай буде проклятий!“ Сей „милий“ рефрен, яким кінчить ся кожний догмат себто кожда думка признана за непохитну правду котрим небудь із останніх соборів католицької церкви, мусить мимоволі наводити на думку безмежно рішучий тон щоденних виводів кого небудь із соціально-демократичних ортодоксів. Для них основи соціал-демократичної доктрини непохитні, як Мойсееві скрижалі, яких не вільно більше брати під науний розбір, а вже рішучо не мож з ними розійтись, хоч би живе жите опрокидало їх із усею силою. Хтоб посмія внакше думати, того mutatis mutandis стріне доля середовищних еретиків, якого осудить перший ліпший „Parteitag“ після огненного обжаловання когось із партійних „богословів!“ Поруч із твердим догматизмом іде ще й завзяте „буквоїдство“, яке не дозволяє відступити ні на йоту від „писаного закону“, а в сід за тим не дозволяє на біжці уступства, не допускає компромісів, а родить безглядне сектарство. Класичним приміром того сектарства може бути передовсім соціал-демократична партія російська. Обі її фракції „меншевиків“ і „більшевиків“ поборюють ся по приміру колишніх „раскольників“ із безпощадним зав'язем, яке доведо до того, що в найгорячішу добу російської революції засудили себе она на цілковиту бездіяльність і безсилність. Правда, недавно прийшло до порозуміння в партії, але воно було лиш чисто формальне, а борба відновила ся дальше і тепер розпалює на ново, дарма, що тепер треба в Росії як найбільшого єднаня всіх ворогів реакційного режиму бюрократії, яка все ще не хоче дати за виграну!

Невже-ж справді теорію можна вважати непохитним догматом? Невже одну доктрину й одну тактику політичну мусить вважати ся обов'язковою і єдиноспасаємою для всіх народів і для всіх країв по приміру виводів зайвих богословів? На се найкращу відповідь може дати таки саме жите. Для приміру поставмо поруч себе хочби Францію й Італію!

Склад французького парламенту нині такий, що в ній радикали мають таку перевагу, що республіканський блок може обійтись і без соціал-демократів. Соціал-демократи, які перше підпирали правительство Комба, стають тепер із усім зав'язем проти теперішнього міністерства. Ось свм днями відбув ся незрівняний словний поединок між першими бесідинками французькими: соц.-дем. провідником Жорє і найрадикальнішим европ. мін. справ внутр. Клеменсо. Жорє

переконаний, що теперішнє радикальне правительство як найшвидше докаже банкрутство буржуазії, малював мрачні образи приманчивої будучности і як найостріше атакував те правительство, яке вже в найближшій будучности хоче перевести — обезпечене робітників, прогресивно-доходовий податок і т. д. Клеменсо із його вимовою і прикликанем до дійсности вдало ся сим разом побідити Жорє, але-ж французькі соц.-демократи певне не зійдуть із свого шляху, щоб безпощадною борбою проти, нині можливо найпоступовійшого правління, добитись нової будучности, якої подібне представлення обіцяв дати п. Жорє тільки через чотири місяці. Розуміть ся, що давний непримиримий Жюль Гед із своєю францією ще яркіше зазначає свою опозицію.

Рівночасно із таким революціонізмом соціалістів французьких лучились в Італії події прямо протилежні. Тамосні соц.-дем. послы противились рішучо страйковому рухови, який в останнє обняв Італію як заповіт генерального страйку. Відповідно до сего поступали і в парламенті, голосуючи за вотум довіри для міністерства а рівночасно вимагаючи від него зглядности для страйкарів. Та міністерство сего бажаня не сповнило, а рівночасно втратило вони прихильність у робітників. В виду сего положення соц.-демократичних послів стало неможливим і вони свої мандати поскладали. Нові доповняючі вибори, які покінчили ся тамтого тижня, дали однак вислід несподіваний. Помимо зав'язої борби проти „еволюціоністів“ помимо, що найчілнішому з них Енріко Феррмі закідувано навіть, що він зрадив партію за те, що дістав у Римі університетську катедру — вишли побідниками таки еволюціоністи. Із 24-ох посів, що зложили свої мандати, вибрано на ново 21, за те кандидати соціал-демократичних правовірців подіставали ще менше голосів, як попередньої кампанії. Значить ся — італійське населення поза малими виїмками, що групують ся коло анархо-соціалістів та революційних соціалістів, стоїть за соціал-демократичними еволюціоністами.

Таких протилежностей можнаб навести ще багато. Та для з'ясування „стійности“ соціал-демократичної єдиноспасаємости і правовірности наймаркантийше може послужити їхнє становище супроти національного питання. Творці німецького соціалізму, що боронять відбудованя Польщі в історичних границях, польські і російські соціал-демократи, що не хотять признавати окремішности українського народу ані узнати його окремої соц.-дем. організації, а вкінці непризнаня укр. соц.-дем. делегації на міжнароднім конгресі в Амстердамі — се факти, які говорять самі про себе.

Та не далеко красті відносини і серед австрійської соц.-дем. організації, дарма що вона давно вже признала вагу національного принципу. Помимо того віденьські соціал-демократи все ще розуміють борбу Русинів із шляхтою польською проти нечуваного покривдженя у виборчій реформі — тільки як дрібний „теоретичний спір!“

І ось проти сеї самопевности соціал-демократів про свою єдиноспасаємість і проти їхнього легковажєня та доптаня національних прав поневоленних націй як ось українського — боров ся м. н. через ціле своє жите й незабутний учитель України — Михайло Драгоманів, що саме одинацять літ тому зложив свою голову на вічний снопчюнок далеко від рідної землі у болгарській столиці, Софії.

Вистава в Букарешті.

Комуїкат австр. кореспондентського бюро, який заповідав отворене вистави аж на 29. с. м., полягав очевидно на якомсь непорозумінні, бо воно відбуло ся таки — як се й ми подали в телеграмах, сего вітїрка. Ось тут передаємо опис отвореня, при чім годі не підчеркнути визначеня, якого зазнали у румунського володаря й його окруженя наш пос. Ник. Василько та наш домашній промисел.

При отворенні відчитав король перед множеством зібраних святочну промову в присутности королівської родини, всіх достойників, а з Буковинців посла Н. Василька, сов. двору Ульмана і президента тут. торгов. палати др. Лянгенгана. Віцепрезидент сенату князь Гіка представив пос. Ник. Василька і др. Лянгенгана королевій, що розмовляла з ними дуже радо. Королева висказала перед пос. Ник. Васильком особливу радість із за участя Австрії в виставі і дякувала сердечно також в імені короля Австрійцям за увагу і гарне заступство. Перед др. Лянгенганом хвалила королева надзвичайну скорість, з якою австрійські промислові зладили австрійський відділ.

По отворенні наступило представлене виставової комісії. Король сказав до пос. Ник. Василька: „Я прийду до Вас по обіді до відділу на австрійську виставу і виставу Буковини. Вчора були також буковинські Румуни у мене на авдієнції.“

У відділі австр. вистави говорив наслідник пре-

1) С. Ярославенко. Весняні спомини.

Історія студентської любови.

— Цілую руці! панно Зеньо — промовив він дрожащим голосом. — Чи можу відіпроводити до дому?

— Дуже мені приємно! — відповіла вона з іронічним усміхом на устах.

Він почервонів як бурак, а серце било ся молотом.

В еї присутности чув ся він якось завстидженим, а мимо того було ему на серці весело, він відчував зворушене до того часу невідоме.

— Вибачте мені за мою коротку пам'ять! — промовила вона по хвилі — ви представили ся мені на вечерку, але я — якось — простіть — не можу собі пригадати вашого імені.

— Омелян Князенко! — промовив він скромно.

Красуня глянула на него прегарними, карими очима, — очима, що світили ся як зірки.

Іх погляди стрінули ся, він спустив очі до долу.

— Та подивіть ся хоть на мене! — у вас, здає ся, нечиста совість!

— Панно Зеньо! — не здержав він і промовив несміливим голосом, звертаючи на иньшу, менше небезпечну тему, — позвольте, най поможу вам нести книжки!

— Дякую за ваше добре серце! — нести книжки, то ще легко, але учати ся, тяжко — сказала поважно.

— Котрий предмет робить вам труднощі? — запитав він з щирим співчутєм.

— Математика — відповіла.

— Ах! панно Зеньо! я би вам так радо поміг!

— Які ви добрі! — і она усміхнула ся вже загідно.

— Се буде для мене дуже приємна праця, вам

дещо помагати в математиці, — може маєте яку тяжку задачу? Прошу мені сказати, я все вам до услуг.

— Які ви щирі! Хто знає, чи ми ще не станемо добрими приятелями? А тим часом — до побачення! — подала маленьку ручку і зникла в брамі.

— Цілую руці! — ледви мав він час кликнути за нею.

— До побачення — кликнула на відходнім.

— О! се багато значить — мріяв залюблений сімнадцятилітній хлопець.

Князенко був сином висшого урядника і учеником сегої класи гімназійної. Заміловане до духової праці а також добрий талант давали ему спромому робити добрі постигуні в науці. Професори мали про него добру „опінію“, родичі любили свого сина-одинака і покладали на него великі надії. Словняючи совісно свої обов'язки, чув ся безконечно щасливим, якесь приємне задоволене, супокій душевний осолоджували его тяжкий труд.

Але стало ся щось, що зробило великий переворот в его душі. Родичі, хочаби пильному ученикови справити милу розривку, виводили его в товариство нанчочок на вечерку.

Якось ніяково було Омелькови на серці, коли він перший раз прибулизив ся до панночок в танці, — его душу наповняло тоді на пів несвідоме, встидливе прочуте чогось нового, приманчивого. Тоді то побачив він дівчину, яка свідомо чи несвідомо кидала сіти на запальчиві серця молодих мужчин. Красна, чаруючо-красна була та чорнобрива Зенья. Не диво, що Омелько залюбив ся в ній.

Зенья Рудчанівна була ученицею семипарної учительської, селянського роду. Для зав'язаного фантаста було се щось дуже принадного любити дівчину-мужичку.

Від того памятного вечера стратив Омелько свій

давний супокій душевний. Наука не брала ся его „затуманеної“ голови, натомість чаруюча поява прегарної дівчини ставала все перед его очима. В его серці був хаос почувань. Зістї і радість, прочуте будучого, туга за житем і боязнь перед житем.

Князенко не розумів сих почувань, не міг назвати того, що его серце наповняло.

Відіпровождував Зенью що дня, і вона ставала до него що раз сердечніша.

— Чому ви вчора не відіпроводили мене? — Трохи поважно, трохи шуткуючи зробила ему докір за те, що він одного разу через якусь перешкоду не міг еї відіпроводити.

— Перепрашаю дуже, але... — она перебила ему: — Я лиш так жартувала, а не сьмію вам жадного докору робити, ви такі щирі для мене. Знаєте що? — я говорила з моєю господинею, чи би вона не дозволила на те, щоби мій „кузен“ (я вас зробила своїм кузенком) учив мене математики. Вона згодилась. Отже, як вам се приємно і можливо, то можете приходити до мене до хати!

— Боже мій! що за щастє! — промовив він з щирим ентузіазмом — і мало не кинув ся їй в обійми. Та вона его сим ущасливила.

— Настали гарні часи.

Що дня спішив Омелько до Зеньї, „помагати в математиці“. Він був в тім помаганні такий пильний, що навіть господиня хвалила его за жертволюбивість, вона не виділа ще такого ідеального кузена... а ему біла панни Зеньї було так мило на серці, він був так щасливий як пташка у воздусі. Его неначе приковувало до того покою. Радо був би остав цілу вічність около чаруючої дівчини, цілу вічність вдихав би ту саму атмосферу.

Нераз бувало глянє Зенья карими очима на него привітно, вдачно, а кузенко млів від того погляду.

— Вона мене розуміє, вона видить, що і залю-

стола довгий час з пос. Ник. Васильком головно про його родинні звязки у Румунії. Також наслідниця престолу казала собі представити пос. Ник. Василька і др. Лянґенґана. У вечір 19. с. м. відбуло ся у міністра домен Ляговарого діне, на котре запрошено з Буковинців лише пос. Ник. Василька, сов. двору Ульмана і др. Лянґенґана.

Крім сего уладив в його честь обід віцепрезидент сенату кн. Ліка. При с'їм треба згадати, що свої візитівки зложили нашому послові всі члени рум. кабінету і прем'єр Кангаузену.

В виду того, що король особисто заповів пос. Ник. Василькові свою гостину, мусів він остати в Букарешті й у вісторок так, що пропустив останнє засіданє комісії для виборчої реформи.

Відвідуючи д. 19. с. м. австрійський павільон, звернув король Кароль І. в буковинським відділі особливу увагу на предмети руского домашнього промислу. Король інформував ся через довгий час у пос. Николая Василька про справи і виявив велике заінтересованє для розвитку різних галузей руского домашнього промислу. В найсердечніший спосіб дакував король пос. Николаеву Василькови за поясненє а потім ще раз за его зусилля, щоби перевести справу вистави з Буковини в діло, і хвалив радн. держ. Колбенгайера за удатне аранжманє. Королева, як також наслідник престолу подали на працянє пос. Николаеву Василькови двічі руку. На слідник престолу заявив, що характер руских предметів виставлєних є виправді подібний до румунських мотивів, але більше старославянський.

В румунськїм павільонї особливо відзначили король і королева д-ра Лупу.

У „віденськїй“ ратушеві пивниці підняв король тост на честь цісаря Австрії, а др. Люеґер на короля Румунії, по чім королева поклунулась пугарями з Палавічінім, Люеґером, Кінком, пос. Николаєм Васильком і членами австрійського посольства, особливо відзначено також радника двору Ульмана.

Король надав всім тим, кого приймав на аудієнції, пам'ятні медалі із приводу 40-літнього ювілею свого пановання, котрі дістали також всі румунські військові. Послови Н. Василькови вислано медалю окремим письмом тому, що він не був втягнений на лісті офіційної аудієнції.

Вчера по полудни відїхали до Відня президент Кінк, др. Лянґенґан, Николай Василько і другі гості. Приймаючи буковинських Румунів, питає король про режим кн. Гогенцолєрн в Буковині; на те відповів др. Лупу, що він і його система, котру продовжує і теперішній шеф краю, є для Румунів дуже користна. Тому заховують буковинські Румуни кн. Гогенцолєрн в незгасаємій пам'яті.

У відділі реліґійного фонду були др. Вольф і асистент Лев представлений королеви. Король признав великі поступи господарства і висказав подив про відсутність буковинських криць манїану. Королева інтересувалась Дорною Ватрою, котру знає, бо лежить близько королївського добра Вростань. У відділі Fremdenverkehr сказав король представлєному др. Норетови, що его їм йому відоме і запитає, чи він був вже у Букарешті. На відповідь, що був перед десятима роками підчас присутности його вел. цісаря. Король сказав: „Так, то були гарні часи“. При огляданю образа резиденції сказав король, що той висить у него вже до трийцять літ. У відділі господарки говорив король з представлєним йому др. Баєром про управу ячменю, цікавив ся працею Баєра над ячменем і розпитував ся про господарські індустрії і цукрові фабрики. По тім пішли король і королева, ведені Ульма-

блений. Ні! далі не можу таїти; я мушу їй висказати те чує, яке заволоділо моїм серцем, я висповідую ся щиро, отверто — думав він.

— Панно Зеньо! — говорив не раз ще зимою — я так бою ся тої весни!

— О! а то чого? я противно єї дуже люблю! — І я єї люблю! але й бою ся зараз! Весна має великий вплив на серця людські! Вона недужого уздоровляє, здорового робить ще здоровішим, лиш одну небезпечну слабість погіршає, та слабість а то — тут почервонів кузенко страшенно — то любов... Я не ручу за своє серце! — говорив він з комічним, але вірним патосом.

Єї личко, яке до тепер украшали легенькі рум'янці, почервоніло ще сильніше і набрало вигляду розвиготаного маку.

— Який ви фантаст! — але нараз перейшла на иньшу тему. — Дивіть ся, яке тяжке зрівнянє. Як тут вираховувати „х“.

Рад не рад мусів він покинути свої мрії, та взяв ся вираховувати „х“.

Був прегарний маєвий день, повний чару та супокою. Люди, що сидять в мурах міста, покидають їх, щоби налюбувати ся чудесною, весняною природою. Тепло, маєве сонечко виманило і нашого Омелька та Зеньо у зеленє.

— Тільки не бав ся, Зеньо! — нагадувала господина.

— Ні! ні! — ми ідем „ботанізувати“, — мій кузен такий добрий, показує мені не лиш математику, але й ботаніку!

— Справді добрий кузен — подумала собі господиня.

Було з полудня. Минувши місто, вийшли вони на вільне поле.

Земля була встелена зеленим вином, єї цілу-

ном до помуньського павільону, де переняв провід радник двору Гріґорча.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

На засіданю із д. 18. с. м. продукував ся передовсім всенімецький посол Малік. Він із найбільшою рішучістю виступив знов проти тероризму соціальних демократів, та проти обиджування членів комісії, (розумієсь тих, що є ворогами виборчої реформи! Ред.), як се діялось на послідних соціалдемократичних масових зборах. Відповідно до сего поставив він таке внесенє, щоби із хвилиєю розпочати заповіджене масового страйку, відпочити роботи комісії на 14 днів. По Маліку промовляло ще кілька других „прихильників люду“ із осуджуванєм соціалдемократичного терору, однаковом і їм годі було заявити ся за ціннім, захованим в Маліковім внесеню. Президент мін. бар. М. Бек заявив відтак, що правительство буде вповні берегти свободи вислову думок у послів, яким їм запоручена законами і висказує свій жалє із приводу погрозу проти послів, які впали на послідних масових зборах. Правительство зуміє всіма средствами, якими воно розпоряджує, удержати пошану для законів. Після відкинення внесення пос. Маліка, яке очевидно стреміло лише до того, щоби марнувати час, та юдити послів проти виборчої реформи, приступлено до дальшої дебати над розділом виборчих округів в Сирії. Пос. Востян підняв справу утворення виборчого округу Любляна-Іотше в Країні із заведенєм пропорціонального вибору, так, щоби з ним міг вийти 1) німецький посол. Посол др. Пльой піддав знова критиці розділ сирійських округів виборчих які між собою дуже значно ріжняться ся числом населєня а де котрі знова так штучно згруповані, щоби лиш ратувати німецький стан посіданя, проте домагає ся відповідних змін. Бар. Штірк опрочидував знов правит. предложєнє тому, що воно дає можливість вибирати своїх послів і соц.-демократам! По с'їм мав промовляти пос. др. Церґедель, але він заявив, що його промова в виду Пльойових виводів прибере надто довгий перебіг, тому проектує засіданє відпочити. Проти сего запротестував пос. др. Адлер, бо вже й попереднє засіданє передчасом замкнуто, тому що члени комісії вибирали ся на якийсь пир. Задля сего перериває ся засіданє й нині! При голосованю таки ухвалено засіданє закінчити 15 год. проти 13.

Слїдуюче засіданє розпочало ся вчера о 5 год. по полудни.

На вчерашнім засіданю комісії велась дальша дебата над розділом виборчих округів в Сирії.

Слїдуюче засіданє в п'ятницю.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Промислова новела.

На вісторковім засіданю парламенту ухвалено другу групу §§-ів законопроект, а відтак приступлено до групи 3-ої, в якій розходять ся о доказування ліквідації. Репрезентант правительства, шеф секції Газенерль, заявляє, що введе доказу здібности в торговлі є важне з огляду на потребу піднесення значіння купів і повздержаня економічного унаду дрібного промислу. Однак правительство думає, що се треба

обмежити лиш на деякі групи, тому противить ся внесеню Беґайма, попертому меншостию комісії і просить, щоби палата голосувала за внесенєм більшости комісії. Більшість комісії промислової була за заведенєм доказу здібности лиш для родів промислу вичислєних в § 38. закону, а меншість комісії заявила ся за заведенєм доказу здібности в торговельнім промислї в найширшій значіню сего слова с. е. без ніяких виїмків. Палата прийняла внесенє Беґайма 75 голосами проти 73. Референт Кульп предложив дальші часті закона. По промовах кількох бесідників засіданє перервано. Ухвалєнє внесенє Беґайма викликало деяку констернацію в кругах посольських, а особливо в „Кол-ї“, яке вирочім так успішне в інтригах не вєшло розвинути на стількі енергії, щоби не допустити до тої ухвали, яка є протівна інтересам селян, що радїб заводити склєпи, а яким о виказанє кваліфікації не так легко! Дотичні послї гадають довести до реасумачії сєї ухвали, або до повалєня єї в 2-ім або 3-ім читаню. На вчерашнім засіданю ухвалєно по короткій дискусії 3-у групу законопроект, а по с'їм приступлено до §§-ів 15—24 себто до групи 4-ої.

Інтерпеляції.

На останних засіданях внесли м. п. інтерпеляції пос. Єр. Пігуляк, Н. Василько і др. Штравхер в справі долі канц. помічників на Буковині, послї Брайтер, др. Штравхер і др. Снедль в справі різні Жидів у Росії і надужать староства в Городенці, а пос. Іро про проєсґ ділани всіх трох міністрів-земляків.

Реформа адвокатських палат.

Правнича комісія парламенту рішила на засіданю із д. 15. с. м. законопроект, що змінює й доповнює постанови дотеперішньої адвокатської ординації. Поставлено отсі перемін: Адвокатські палати, що мають поверх 1000 членів, мають мати дисциплінарні ради, зложені із 22-ох членів (доси було їх 15), а дисциплінарний сенат із 9 членів (доси було їх 11). Найвища грошева кара може виносити 3.000 кор. (доси 300 кор.). Право рекурсувати мають мати адвокати загально при засуджуваню їх на грешєні зарп., а адвокатські палати будуть могли частину своїх доходів обертати на запомаги для адвокатських вдов і сиріт.

Події в Росії.

Державна Дума.

Зверхній вигляд Думи перемінив ся в дечім через зміну суджень послів. На крайній лівниці сидить тепер партія „трудова“, а біля неї „кадеты“ і часті партії автономістів. В центрі сидять послї безпартійні, а на право від них Поляки і прочі автономісти. Умірковані послї сидять на крайній правниці. Росія, як видно, в супереч правительственным надїям, вибрала таких послів, що навіть переважну частину правниці зайняли послї „лівні“ себто опозиційні, а число їх росте, бо з виборів, які ще відбувають ся, виходять самі послї поступові. Осє незабаром прибудуть в Думу соц. дем. послї кавказкі. В понеділок велась дальша дебата над питанням земельним, а по єї покінченю прийнято одногласно внесенє, щоби установити аграрну комісію, зложену із 90 членів. — По с'їм розпочала ся дебата над законопроектом, предложєним 151 послами в справі горожанської рівноправности. О год. 5 нарада перервано і приступлено

стаю зараз така меланхолїчна. Я неовинна була єї співати...

— Ви немилосердї! Ви й мене смутите, коли самі сумуете, — тільки в мене щастя, що ви щасливі... А ви...

— Простіть! простіть! за ваше добре серце я буду від тепер все весела...

Затихли... Настала непримєна мовчанка, хвиля, в котрій щось важного мало стати ся... Омелько переборив свою несміливість...

— Панно Зеньо! — промовив він торжественно, а голос его дрожав від зворушеня. — Се, що наші серця опанувало, се — не признє, але щось більше, щось горячіше — се... любов! У ваших руках моя доля: приймете ви мене до свого серця, я вівіки щасливий, відкинете мене, — я пропаний... Я люблю вас над усе, — одно щирє сльїзє з ваших уст уцїслювить мене незмірно... Чи сьмію сподівати ся осягнути тої великий скарб вашого серця — любов?

— Я люблю вас! — відповіла тихим голосом почервонїла і спустїла очі до долу...

— Ти моя! — кликнув він одушевлений. — Ти мій! — відповіла вона солодко... Перший поцілуєт зауважив розпалєні уста і осявлять присягу їх сердечнє...

— Ти осквернив мої невинні уста! Гріх! — жалувала ся вона жартїбливо.

Він був майже безпритомний і не розумів тих слів... Вже сонечко клонило ся до сну, нетерпеливий місяць виринув на темно-синім небі і перші зорі вистали весняний вечір, легенький вітерець подував листками дерев, як вони вертали домів...

— Тобі певне дівки в голові! а книжка обридла! Ми инакше возьмемо ся до тебе... — оттакими словами докоряли єму родичі.

Омелько зі злости мовчав завсєто.

(Конець буде).

до полагоджувани інтерв'єцій, між якими було кілька наглих. Около год. 8 веч. засідане замкнено.

Англійський осуд бюрократичної безсовісности. Звіртеся, яких допускає ся наново російська бюрократія, захлебуючи у людській крові певних жертв, викликає обурення в цілм цивілізованім світі (роз. за виїмком всьляких рублеханів!) Ось в англійській палаті посів поставив пос. Торней до правительства запит, чи перед гостиною англійської флоти в Кронштаді не належало би починити російському правительству представлення в справі поступованя урядників супротив російського народу. Далше питає, чи відомо правительству о тім, що в Рязі вішають хлопців і дівчат? Пос. Гардік покликав ся на депешу 5 членів державної Думи, в котрій она доносять, що убийства Жидів викликає і офіційно підпарає російське правительство, та висказав думку, що то повинно бути достаточною підставою, щоб викинути на Росію і запобігти злочинам, які противлять ся цивілізації. Державний секретар Грай відповів, що не може Росія чинити бажаних представлень і що о згаданий денеші не має урядової відомости. Після останних відомостей, які приносить "Standard" поручив міністер Грай англійському послові в Петербурзі, щоб він звадив подрібне справоздане із білостоцького кровопроливу. Крім того передові часописи англійські вимагають рішучо, щоб англійська флота ніяк не їздила в гостину до Кронштаду, та щоб не дати рос. бюрократії можности набувати нових грошей. При тім годі не згадати, що російська бюрократія справила білостоцьку різню Жидів як раз після того, як роздобула у жидівських мільйонерів нові гроші. Із сего видно, як мало якого небудь вишного почування у жидівських "тузів", для яких найвище стремління, се жажда грошей. Чи білостоцький кровопролив приверне їм людські почування?!

Положене в Росії а заграничні асекураційні товариства. Російська часопись "Дума" подає, що царському повіренникови, бувшому міністрови Віттому, тому не пощастило ся за границею роздобути для Росії нових грошей, що в справу позички вмішали ся великі асекураційні товариства. Як у нас, так і в Росії товариства обезпечення, асекуруючи маєтні дідичів, переасекурують їх рівночасно у великих товариствах обезпечення за границею, звичайно до трех четвертин обезпеченої суми і в той спосіб ратують ся перед великими стратами. В останніх часах асекураційні товариства в Росії потерпіли наслідком аграрних заворушень великі шкоди, котрі відбили ся діймаючо передовсім на заграничних товариствах. Тому то ті останні, не бажаючи далше виставляти ся на руїну, звернули ся до банкірів з заявою, що коли в Росії й далше будуть тревати неспокої, то они збанкрутують, а крім того не зможуть виконати своїх зобов'язань супротив місцевих членів. Та заява мала велике значення і рішучо вплинула на невдачу заграничної позички гр. Віттого. Але й російські асекураційні товариства затрівожились і наказали своїм агенціям, щоби дуже обережно приймали до обезпечення маєтні дідичів. Агент має передовсім вивідати ся докладаю про відносини між дідичем а селянами. Коли між ними панує ворожнеча, то агенти не можуть приймати такого дідича до обезпечення.

Телеграми „Буковини“.

Дня 21. червня 1906.

Відень. О год. 7 рано виїхав цісар в товаристві архикнязя Фердинанда Кароля, президента міністрів Бека і міністрів Пацака і Праде до Райхенбергу в Чехах.

Відень. В бюджетовій комісії парламенту рішено на внесення посла Шрефля вівзати б. прем'єра д-ра Кербера і бувших міністрів Вем-Баверка, і Каля, щоб вони явились перед комісією і дали внаслідок в справі триєстенської будови пристани.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. червня 1906.

Складайте жертви на дівочу бурсу в Чернівцях!

Увы! Увы! Процес о. д-ра Касіяна Багатіріца проти п. Ів. Стрийського і В. Флайшера тривав учора цілий день аж до 10. год. вечером і скінчив ся тим, що обох обжалуваних — увіднено вєредиктом суднів присяжних від всякої вини і кари, а засуджено позовника на поношене коштів процесу! Два перші головні питання заперечили судні присяжні одногласно, а 3-тє 10 голосами проти 2-ох. Оттак „зрештурував“ свій гонор о. Багатіріц! Вислід сего процесу і його перегі, із якого докладне справоздане, подамо в слідуючім числі, се одна незрівнянна компромітація ставіського батюшки! Не має щастя ш. фамілія. Тепер „прорізає“ процес о. Касіяна, не давно лучилось те саме і його швагрови д-ру Алексієвичеви. „Україноманським писням“, що „держались“ на маєстат їхнього гонору не спав і волос з голови, а тут ображеним треба ще й заплатити порядні кошти. Гірко жити на світі з „делкатними“ гонорами.

Доповняючий вибір посла в Сяніччині. Вчора відбув ся доповняючий вибір до галицького сейму із громад сянічського повіту. Після умови заключеної між тамошніми Русинами а польськими ludow-ами вибирає ся в тім повіті раз Полака, а раз Русина. Сим разом припадала черга на Русина і кандидатом із руского боку поставлено судов. сов. і начальника суду краєвого в Романові Володимира Куріловича. Комітет для виборчих розб'їв чи там центральний польський комітет, добрав всіх сил, щоб повалити руску кандидатуру і в сій цілі виставили польські шляхтичі кандидатуру ludow-ця (!) Бартоломея Фідлера. Ситуація стала через те дуже захитана, але ludow ці видно додержали слова; вибір покінчив ся побідою рускою, бо послом вибрано В. Куріловича 125 голосами а Фідлер дістав 76 гол. Крім того 1 гол. внава А. Бобак. Отсе „посрамленіє“ польської шляхотської кляки спричинило розбурхане народу останнім вічевим рухом в Галичині і солідарність частини поступовіших польських елементів із Русинами. Коли в Галичині було таких Полаків більше, що добро широким мас селянських ставлять вище над шовінізм, тоді наново галицької маєї покінчили ся вже давно для добра руского і польського народу.

Повени. Последні зливи підняли сими днями незвичайно урвень води в гірських потоках, а після того в Пруті і обох Черемошах, які надбережним селам на галицькім Покутті і Буковині наробили незвичайно бо гати шкоди. По західних провінціях Австрії попереводжувано регуляцію рік вже давно, але на зрегульоване Пруту й Черемошу із притоками годі дїждатись, а се безперечно тому, що вони своїми виливами нївечуть майно руских мужиків, а їхня доля компетентні круги видно не дуже журить!

Дай голоде хліба! Із таким менше більше бажанем виступила проти Росії Японія, упоминаючи у неї додержання мирової точки що до звернення коштів, які пішли на утримане російських бранців у японським полоні. Японія домагає ся заплати 15 міль. фунтів штерлінгів, а на поперте сего домагання предложено подрібні рахунки. Російське правительство, не маючи ніяких фондів до розпорядимости, крутить поки що в той спосіб, що вважає японське домагання за високе, та Японія своєї претензії не може зречи ся і буде на її виплату натискати всіми способами, бо сих 15 міль. фунтів штерлінгів значить се поперх 300 міль. корон, а японський бюджет, підтятий послідною війною виказує 8 міль. фунт. штерлінгів дефіциту. Російське відшкодоване булоб як раз поперх сего дефіциту, як що Японія вже не заінтабулювали його між доходи, бо тодіб японський недобір досяг висоти 23-ох мільйонів. фунтів штерлінгів.

Страшний оркан із градом навістив того тижня околицю Мелітополя в таверійській губернії. На просторі 100 тисяч десятин звінені всі виниці. Погибло також багато худоби. Декуди доходили груді леду до ваги 2 фунтів.

Здорово крали! До „Русского Слова“ телеграфують із Томска, що там понали на слід нових великанських крадіжів, які пороблено підчас недавньої війни. Слідча комісія відкрыла, що на стації Інокентевська пропадо без сліду 1500 наладованих вагонів. Страти виносять на тій однісенькій стації около 7 мільйонів рублів.

Утівають із малярського „раю“! При переводженю рекрутациі в сніскім комітаті показало ся, що еміграція між тамошніми селянами прибрала прямо нечувані розміри. В однім окрузі прим. із 647 обв'язаних до військової бражки вемігрувало до Америки ні менше ні більше — тільки 516-ох.

Самоубійство з любови. Вчора отроїв ся субліматом розчином і цианкалі 28-літний фотографічний асистент Володимир К., брат фотографа І. Кшановського. Лікарські заходи, щоб дената привести до життя, остали без наслідку. Причиною самоубійства мала бути безвиглядна любов до п. М. Г. асистентки дентиста д-ра Розенфельда.

Оповістки, іменованія і т. п.

Особисті вісти. Краєвий маршалок барон Юрій Василько повернув із Карльсбаду. — Директор почт і телеграфів, сов. двору Мосіе Пош виїхав на кількатижневий урлоп, підчас якого буде его заступати почтовий сов. Н. Ліхтендорф.

Із академічного товариства „Союз“ в Чернівцях. Последні загальні збори руск. акад. товариства „Союз“ прийняли план інспектора Омеляна Поповича а одногласно в почетні члени товариства. — За товариство „Союз“: Володимир Бриндзан, голова. Дмитро Войнович, секретар.

Із університетської бібліотеки в Чернівцях. Міністерство просвіти і віроісповідань надало адютоване становище волонтера при тутешній унів. бібліотеці єї волонтереві д-ру Максиміліянові Гакманови, а єї волонтерів д-ра Максиміліяна Гольцера й д-ра Густава Ляйблінгера іменовало бібліотечними волонтерами.

Із чернов. університету. На р. 1906/7 вибрано деканом виділу філософичного проф. історії д-ра Раймунда Кайндля, а виділу правничого проф. перковного права. д-ра Вальтера Германа на Гербах.

Записи до І. класи ц. к. державної гімназії в Кіцмани відбудуть ся 16. і 17. липня. Дотичні ученики мають в тих днях між 8 а 10 годиною перед полуднем з родичами або їх заступниками явити ся в комнати І. класи А й вказати метрикою, що мають

уже або до кінця сего року будуть мати 10 літ, а коли ходили до публичної народної школи, предложити ще й свідоцтво фреквентанційне або шкільні новідомлення що найменше за 4. шкільний рік. В обох сих свідоцтвах поступи в мові викладавій повинен бути зазначений одною нотою загальною, а крім того мусить в них бути виразна замітка, що ученик переходить до школи середньої. Виснові таксі, які треба заплатити з гори разом з належностю 12 сот. за 1 примірник приписів дисциплінарних виносять 7 К. 32 сот.

З Музичної школи ім. Миколи Лисенка. В неділю дня 24. червня точно о год. 3-ій пополудни відбуде ся в салі „Народного Дому“ кінцевий концерт учеників школи, на який запрошуємо родичів, онікунів, учеників і гостей. Вступ вільний. — *Заряд школи.*

Дорогі Земляки! З одушевленням подаємо до загальної відомости, що дня 1. липня н. с. 1906 завітає у наше містечко Вижницю славнозвісний наш бандурист Гнат Хоткевич. При звуках козацької бандури відспівав він думи і пісні нашої бувальщини. Се як раз хвиля догідна, в котрій почем відгомон знад річки Самаря, Славутині, де дідо Дитнер реве, з понад курганів, де лягло спочити наше лицарство за рідну землю, за славу, за волю. Земляки! Нема у нас іграшів, магінатів, не стало князів стареньких, нема чисельної інтелігенції — але є у нас любов до свого, тому-ж використаймо догідну хвилю, приходім на сей день та не лиш самі, а з усею ріднею і знакомими у салі Фріста точно о 8 годній вечером. Програма концерту: 1. Дума „Бура на Чорному морі“. 2. Дума „Про смерть трох братів біля річки Самаря“. 3. 3 пісень гайдамацьких: а) „Про Швачку“. б) „Про Харька“. II. 1. 3 пісень козацьких: а) „Ой під лісом та під Лебединою“. б) „Ой на горі огонь горить“. в) „Ой та синь ся козак, синь ся“. 2. 3 пісень гумористичних: а) „Дворянка“ (сатира). б) „Киселик“. в) „Явтух“. При касі продавати муть ся тексти дум та пісень. Ціна місць сидячих 2 К., стоячі по 1 К. Нам лиш дрібку приручки треба, а видатки і труд комітету, котрий іменем місцевих товариств просвітих „Руска Школа“, „Руска Бесіда“ і „Читальня“ сим займаєсь, в повні оплатити. По концерті відбудуть ся товариські сходини в ого Фріста. — Комітет: *Никорович, Гордійчук, Пла Кмітковський, Виноградник.*

Перші загальні збори „Бояна“ в Садагурі відбудуть ся в неділю дня 24. червня с. р. в місцевім касиновім товаристві о 2-ій год. по полудни із отсим порядком: 1. Привіт гостей. 2. Пояснене статутів і регуляміну. 3. Вибір сталого виділу. 4. Призначення місця і часу відбудування проб. 5. Вільні внески. — *Тимчасовий виділ.*

Концерт в Заставні. У віторок дня 3. липня н. ст. б. р. устроює „Заставненський Боян“ при співучасті славного бандуриста п. Гната Хоткевича концерт у великій салі касинового товариства в Заставні з обширною програмою гарних пісень. Хором товариства „Боян“ управляє п. Кость Томоруг. Початок точно о 8-ій годній вечером. Вступ на салю 2 К., від родини 5 К. — За виділ: *Олександр Кубилякський.*

Надзвичайні загальні збори „Руско-православної Спільноти торговельно-промислової“ в Вашківцях п. Ч. відбудуть ся в неділю о год. 1 по полудни в салі хлоницької школи. Порядок денний: 1. Отворення зборів. 2. Приступлене спілки в члени „Селянської Каси“. 3. Вільні внесення і евентація. — *Іван Герасимович, голова.*

Подяка. Головний Виділ Товариства „Жіноча Громада“ на Буковині складає на отсім місяці сердечну подяку Ви. Пані Анні Ярошинській з Раранча за щедрий дар 10 кор. жертвованих на цілі товариства. — За Виділ: *Е. Кумановська голова, К. Маличка писарка.*

Жертви на „Національний фонд“. Від жовтня 1905 р. дали на „Нац. фонд“ отсі ви. п. (в коронах): Др. Вол. Филипович 134, о. М. Галич 3, А. Клям 2, Др. К. Клям 24, Ом. Попович 24, Н. Ісепенко 2, Др. Л. Когут 3, В. Ясеницький 9, Оп. Руснак 1, о. Елс. Семака 2, Н. Василько 6, Ф. Кайтовський 4, Др. Т. Галич 22, М. Коралевич 3, Др. Стоцький 2, Дм. Падур 2, С. Годованський 1, В. Івасюк (збірка) 570, Л. Стратийчук 5, о. Ю. Калниук (збірка) 12, Іваніцький (збірка) 12, В. Радия 2, Ник. Спінуд (збірка) 4220, тов. Русинюк (збірка) 23, Андр. Зибачинський 5, Галич, подруга консе. совітника 40, Ер. Пігуляк 10, В. Пігуляк 1, о. Д. Єремійчук 5, Ю. Кобилянський 2, Ів. Кобилянська 2, тов. „Руска Школа“ 10, К. Чертенков 2, Н. Н. 050, Ник. Костецка 1, Ол. Сімович 1, Ол. Ясеницька 2, Е. Кумановська 1, В. Михальський 5, Т. Маєрова 2, В. Івасюк 2, Н. Івасюк 3, Аг. Артимович 2, Сид. Виняцький 5, Богдан Левинський 2, Гед. Лисенський 10, Пет. Грегирчак 2, Р. Цегельський 2, о. М. Сімович 2, Ник. Дрогомірецький 20, Др. Зубрицький 2, Др. Литвинюк 1, Ів. Воробкевич 2, Н. Г. Григорович 1, Садагурський 1, Лукашівський 1, Н. Н. 1, Др. Василь Дутчак 3, Яр. Вий 2, С. 2, Ів. Роніш 1, Н. Н. 2, Шинкарук 1, Захаряєвич 1, Ів. Тірон 2, о. Костецкий 5, Т. Бриндзан 1, Др. Петровський 6, К. Козак 1, П. Клям 1, Малаховський 050, Юр. Кавуля 1, Проскурницький 1, Кияницький 2. Разом 526 К. 90 с. В ім'я „Національної Ради“ складає сердечну подяку *Др. Конст. Клям, каснер.*

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся по 4 с. від слова. Належностей на анонси марками поштовими не приймає ся.

Передплата на 1906 р. УКРАЇНСЬКЕ БЖІЛЬНИЦТВО

ілюстр. часопис поступов. бжільництва
виходе 8 разів на рік книжками до $\frac{1}{2}$ арк.
Завдання часопису — служити потребам українського бжільництва і бути органом українських пасічників.

ПРОГРАМ ЧАСОПИСУ:
Від редактора. До природної історії бжіль. Вороги та хвороби бжіль. Догляд за бжільницями. Здобутки від бжільництва. Вулики та темники. Бжільницьке начиння. Медові рослини. Зразкові пасіки, господарства. Заходи та постанови по бжільництву. Ріжні звістки. Огляд бжільницької літератури. Закордонні новини. Бібліографія. Запитання і Оголошення.

В часописі згодились писати:
Горбачов К., Ефремова Ган., Корабльов Г., Кулагін Н., проф. Немоловський Ф., Павлович В., Свириденко А., Сніжневський П., Тваницький П.

Умови передплати:
У Росії на рік 1 карб. — коп. За кордон на рік 1 карб. 50 коп. з пересилкою. — Поодинокі число по 20 коп.

Передплату адресувати: Київ, Печерськ, Мілтонська вул. ч. 9. кв. 3. А. К. Титаренко.
Редактор-видавець: Ган. Ефремова.
Редактор: В. Архипенко.

Книжна подружжя

дра Регала із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціни на інт. книжков. графі.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 21—52

Неодієним скарбом

для нещасливих жертв самонасиль і тайних грихів молодості є слава книжка Дра Регала

Власна охорона

83 наклад. із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читачі є кожний хто терпить на страшний наслідок того налогу, щирі є поради рятують річично тлячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книжарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через книж. 46 19—36

Не читати

лиш, але треба спробувати адавна вже законсервоване 38 22—40
Steckenpferd

Леліове молочне мило
Бергмана і Спілки в Дрезні
і Тетшин над Ельбою
(марка охоронна 2 гірняки). Мило се хоронить від соняшних виприєків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд. Штуку по 80 естиков, можна по-лучити у сідуючих фірм:

Шмід і Фонтін, Черніїв
Поссе і Міллер, Черніїв
Шмід Нехт, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мер, Дорна-Ватра
Н. Скоморохов, Гургоможа
Саламон Берд, Гургоможа
Саламон Дім, Гургоможа
Ант. Штерберг Гібер, Радіш
Дрог. С. Е. Найштайфель, Радіш
Гал. Е. Е. Штерберг, Радіш
Гал. М. Фельтінгер, Радіш
Сімон Варбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. Н. Міллер, Кімполонг
Шмід і Фонтін, Кімполонг
С. Лайтер Шпун, Садагурс
Берль Зірайх лав., Садагурс
Дрог. Н. Фібер, Сторонінець
Дрог. Поссе Крау, Сторонінець
Хайм Менчер, Сторонінець
Берль Менчер, Сторонінець
Ізраїл Штерберг, Сторонінець
А. Апкевал, Ваза
Ант. Е. Вільнер, Вапівці
Ант. І. Фабіан, Вапівці
С. Брік, Загіжжя.

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“

КНИГИ ДЛЯ ТОВ. ВИПАСУ ХУДОБИ.

Всі книги до воденя товариства коштують 50 кор. враз з stemplem, а з пересилкою 51 кор.

3 14-20

В НАНАДУ

як також в другі заморські краї перевозить най дешевше загально звісна фірма
B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.
Заки хто купить корабельну карту, нехай порівняє ціни з цінами корабельних агентів.

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою поруккою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

платить 4% від вкладок; приймає і виплачує вкладки кожного дня, крім неділі і свят; уділяє позички на 6 проц. на гіпотечку або за поруккою; дає більші позички парцелянтам на купно землі; сплату гіпотечних позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата на капітал і процент разом 5 корон від 100 корон.

На покриті дахів бляхою або черепом уділяє „Дністер“ позички на 5 проц.

Позички можуть дістати тільки члени. Яко член може приступити тільки член Товариства обезпечень „Дністер“.

Дивіденда від уділів членських виносила все 6 проц.

Вкладки можуть вкладати також не члени.

Вкладки виносять 31. грудня	К 2,072.928
Позички уділені	„ „ „ 2,042.615
Удїли членські	„ „ „ 162.127
Фонд резервовий	„ „ „ 30.288
Цінні папері і льок.	„ „ „ 257.963

З чистих зисків уділів „Дністер“ на церкви, бурси і інші добродійні цілі вже над 40.000 корон.
(—)

КОСИ КАРПАТСЬКІ

срібносталеві з найлучшої стали, перстені до кіс, брусники, бабки, молотки і серпи ковальські поручає Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Цінники висилають ся одворотно.

83 2—10

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Марка охоронна: котвиця Liniment. Caps. Comp. PAIN-EXPELLER

з антики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмираючий лік на втиране по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрені тим охоронним знаком яко правдиві. 84 (32—38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

Г. ФАЙЛЕР

усувач

нагнітон

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одноі краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтій.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтій.
Парфуми і мила.
Ноци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних
фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піклера і Синів в Грацу,
П. Лядштетера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відні, В. Бахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжє і амуніція.

Мужескі маншети і ковчарники.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізелки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убрання дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бильці.
Відповідні до тої гри сорожки.
Відповідні до тої гри черевички.
Паньчохі для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевички для панів.
Черевички для панів.
Черевички для хлопців, дївчат і дїтій.
Носки до подорожі.
Валізи до подорожі.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожі.
Нецесарія до подорожі.
Подушки до подорожі.

Видає товарство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строчи.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згд. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згд. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сеників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламний неопечатаний вільні від порта. Рукописи ввертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Руский голос в спільних делегаціях.

На повнім засіданні австр. делегації із дня 21. с. м. забрав голос у дебаті над етатом міністерства справ заграничних також руский речник, делегат пос. Юліан Романчук.

Свою промову розпочав він від висловлення бажання, щоб спільні делегації збирали ся в останнє в такій формі, як се діє ся нині. Коли нема виглядів на такі делегації, що булиб справдішним центральним парламентом, в яким булиб заступлені усі народи обох половин монархії, то треба перевести цілковитий розділ від Угорщини. Теперішній стан ні до чого доброго не доведе.

Коли ходить о заграничну політику Австро-Угорщини, то бесідник ані з становища австрійського ані руского не може мати нічого проти удержання тридержавного союзу.

Русини ніколи не займали неприємного становища супротив обох союзних держав, а особливо супротив Німеччини, до якої рік-річно емігрують тисячі руских робітників і де находять заробіток та пізнають західно-європейські інституції, яких на жаль не мають у власній вітчизні. Так само з вдоволенням тільки може бесідник повитати приязне відношене Австро-Угорщини до Росії, однак бажав би, щоб Австро-Угорщина, яко приятель Росії, без вмішування у її внутрішні відносини, звернула увагу сеї держави, що вказаним є заведене конституційного ладу, котрий є конечним в інтересу самої Росії. Коли австро-угорська монархія не має на зверх достаточного впливу, то винна сему внутрішня політика.

Консерватизм нашої загр. політики не повинен так далеко йти, щоб консервувати все що спорохнало і не має рації існування. Саме на Балкані є багато чого до той степені спорохналого, що годі його консервувати. На Балкані нашої держави ніхто через міру не любить, ані єї не боїть ся, також позиція Австрії в краях окупованих далеко не та, яка бути повинна. А вже відносини в Македонії, Албанії і на Крети вимагають як найшвидшого управління. Якраз тепер мінає 40 днів від битви під Садовою, яка так внутрішню, як і заграничну політику монархії звернула на нові шляхи. Зі становищем монархії супротив Німеччини мусіло також змінити ся становище Німців в Австрії від р. 1867. Давнійше они мали безперечно перевагу в цілій монархії, однак пізнійше зреклись ся своїх національних претенсій що до Галичини. Почули, що не будуть могли удержати ся против інших народностей держави і тому в Галичині віддали Полякам гегемонію. Пішло се так далеко, що Галичина вже тоді одержала виїмкове становище. Се виїмкове становище вийшло на користь виключно польського народу, а Русини дістали ся в як найгірше положення, так через законодавство, як ще більше через адміністрацію. Без згляду на се, чи правительствва змінiali ся, в Галичині панувала завжди одна і та сама система кривджени і гнету Русинів. Однакж в столиці не повинно ся поступати так дальше, як до тепер, прим. щоби дозволити уживане спільної армії до придавлення зовсім легального руху на річ виборчої реформи. Се мусить вийти на шкоду державі, коли таку систему буде ся приміювати дальше. Уже тепер панує в Галичині велике зворушене серед Русинів з причини тамотної адміністрації. Коли так буде дальше, то зворушене буде очевидно зростати, а етнографічні відносини і географічне положення Галичини вказує, яким небезпечним і шкідливим для цілої держави є таке зворушене населення. В Росії також Русини пробудили ся, а супротив того Русини в Галичині не можуть, щоби їх давлено.

Однак тому, що це за всігди триває прямо порожа Русинам політика і помімо всяких змін правительствва не устає, мусять Русини заняти опозиційне становище так против австрійського правительствва, як і против спільного правительствва і тому бесідник буде голосувати проти бюджету.

борчих округів в Сирії при задержанню числа мандатів запроєктованих правительством. Після того приступлено до обран над розділом виборчих округів в Галичині. Дальшу дебат у сій справі буде ся вести нині вечером.

„Рівні з рівними?“

Кою польске по довгих нарадах рішило задержати в Галичині на дальше пропорціональні вибори, із четвертиною голосів вимаганою для другого кандидата, а до того ще й рішило вимагати для себе нових мандатів. Се предлюдию до нарад у комісії над розділом галицьких мандатів! Оттак поступають супроти Русинів ті, що на устах своїх мають медові слова „рівні з рівними“. Як та „рівність“ має тепер в Галичині виглядати виказує маніфест тов. „Народна Рада“ у Львові, який розділено між усіх австр. полів, а який ось тут перепечатуємо:

Послідня, тенденційно на користь Поляків переведена перепись Галичини виказує 3,982,033 Поляків (в тім 621,036 Жидів), 3,080,443 Русинів і 212,427 Німців (в тім 138,400 Жидів).

Після дотеперішньої ординації виборчої вибирає Галичина 78 послів до державної ради, а з сего числа можуть Русини вибрати 22—24 послів, значить одного на 140—128 тисяч руского населення, бо в 15 виборчих округах IV-ої курії і в 7 округах V-ої курії мають абсолютну більшість, а крім того в двох округах IV-ої курії релятивну більшість всего населення. (В III-ій, в мійській курії не можуть вони числитися на жаден мандат через те, що Жиди звинили тримати з Поляками). І справді в р. 1873, вибрали Русини в самій IV-ій курії 15 послів. При останніх виборах могли вони, що правда, здобути лише 8 мандатів, значить, один на 385 тисяч душ населення; алеж стало ся воно через довгий безнастанний утиск і через неможливість в інших краях Австрії тероризм і виборчі шахрайства. Теперішня виборча ординація признає Полякам 54—56 мандатів, значить, один на 74—71 тисяч душ населення, а мають вони тепер 70 мандатів чи то один на 57 тисяч. (У інших народів Австрії припадає один мандат на 40—74 тисяч).

З сям цілком виїмковим уособлєнням Русинів що до числа заступників іде в парі трактуване, уособлюване і кривджене Русинів на всіх полях, бо правительствва розуміють, що при так малім числі їх парламентарних заступників не потребують на них зважати, а противно за всігди мусять числитися з їх противниками, з сильним польським колом.

При таких стані річі легко зрозуміти, що заповіджену центральним правительством виборчу реформу жаден народ не повитав з такою радістю і з такими надіями, як Русини. Аж тепер — думали вони — дістанемо заступництво, яке нам належить ся; аж тепер і ми прийдемо до значіння. Наслідком сего настав в цілій східній Галичині могутний рух за виборчою реформою, що дуже визначно проявив ся в безчислених вічах, на котрих збирало ся часто багато-багато тисяч народу.

Галицька управа, зразу політична, а описля також і судівничка, дуже зле гляділа на той рух, загрожуючий панованню теперішніх верховодів в краю, хоч він цілком легальний і поспрає програму центрального правительствва, та старала ся спинити і здавити его найбільшим докучуванням і переслідуванням, котре довело аж до того, що застрілено 5 селян в Лядівім. Та се при всяких найріжнороднійших переслідуваннях і мимо безліку карних процесів і грошевих кар та арештів не удалось їй.

Тимчасом центральне правительствво завело надії Русинів. Не тільки не спинило переслідувань і тероризму в краю мимо інтерпеляцій і нагих внесень в державній раді, але й проект виборчої реформи знов цілком незвичайно кривдить Русинів. Після проекту Гавча-Біляндта мав один мандат припасти: для Німців на 44,739 душ населення, для Італійців на 45,521 душ населення, для Словінців на 51,665 душ населення, для Сербо-Хорватів на 54,521 душ населення, для Румунів на 57,254 душ населення, для Чехів 59,965 душ населення, для Поляків на 66,084 душ населення, для Русинів на 108,975 душ населення, а з окрема для галицьких Русинів аж на 114,090 душ!

І так коли ріжниця поміж осталими семома народами держави зовсім невелика, бо середно виносить по 3000 (=6½ проценти), а найбільша ріжниця між першим а сямим виносить 21,345 (=47 проценти) душ, то Русини остали ся навіть поза останнім о 42,891 (=96 проценти), а за першим навіть о 64,236 (=143 проценти)! У осталих семох народів все ще можна говорити бодай про як-так рівне право ви-

борче; лише одні Русини цілком уже виняті, вони поставлені вже цілком за всіма іншими народами держави!

З окрема в Галичині признає проект Гавча-Біляндта для Поляків 61 мандатів, а для Русинів 27, хоч після числа душ населення повинні би Поляки дістати 48 мандатів, Німці 3, а Русини 37. Се покривджене Русинів пішло з того, що не тільки переважно Жидами і Поляками заселені міста дістали розмірно велике число мандатів, хоч галицькі міста не мають значіння міст західно-європейських, але ще й з того, що західна, польська части Галичини дістала величезну, хоч нічим не оправдану перевагу над східною, переважно Русинами заселеною. І так в західній Галичині припадає в сільських округах середно один мандат на 73,000 мешканців і 198,000 кор. безпосередних податків, а у східній Галичині один мандат на 112,300 мешканців і 270,000 кор. податків.

Так званий компромісовий проект Гогенльотова значно ще погіршив вигляди галицьких Русинів. Правда, що Галичині признано ще дальших 14 мандатів, о що Русини так само як і Поляки побивали ся; але, замість більшу часть тих нових мандатів признати Русинам, мають вони всі дістати ся Полякам! Ба навіть майже цілком відобрано Русинам можливість вибрати собі признаних їм 27 послів, бо при намірених там пропорціональних виборах вже четверта часть відданих голосів (замість установленої в проекті Гавча-Біляндта третьої часті) має польському кандидатуви вистарчити до вибору на посла!

Таким чином Русини могли би тепер на певно числитися лише на 19 мандатів против 83 польських, так що один польський мандат принає би на 50,956 Поляків (вже разом з Жидами і Німцями); а один руский мандат на 162,128 Русинів! (В цілій державі має у інших народів припасти один мандат на 40 до 58 тисяч).

Русини відкинувають ся до австрійського парламенту, до публичної опії, до совісти народів і сторонників. Що вони завинили державі і іншим народам, щоби їх... трактовано в такий спосіб?

Перед генеральним страйком.

Із Брук над Литавою прибули до Відня чотири полки війська, які мали оставати там до кінця маневрів. Ті два полки піхоти і один полк уланів віддєляно до Відня тільки задля генерального штрайку, що має там вибухнути правдоподібно д. 29. рано і потриває до неділі!

Із „Жіночої Громади“.

Дня 17. с. м. відбув Головний Виділ Товариства „Жіноча Громада“ на Буковині своє друге засідане. Від перших загальних зборів з 13. мая с. р. по нинішній день, значить тижом одного місяця проявило товариство доволі життя. Попинок Головного Виділу в справі засновування кружків, поміщений в „Буковині“ а відтак розісланий зі статутом скрізь по краю, не прогомів безслідно. За черновецким жіноцтвом, котре перше внесло подане до правительствва о дозвіл заснувати місцевий кружок, відгукнувшись до роботи і жінки з провінції. Почин дали — розуміє ся — Вашківці над Черемошом, що здавна ведуть перед в усякій громадянській і національній роботі. Заходом пп. Наталії Лучанської і Ємили Стрийської зібрано там підписи на статуту кружка тої самої таки днини, коли появил ся відозва в „Буковині“. — А за Вашківцями зараз перша зголосила ся найблизша їх сусідка, очевидно Чорторія. На довірочних пригтовляючих зборах вписало ся там відразу в члени 40 мужчюк. Се і не дивина, коли згадає, що в Чорторії трудить ся добродійка Евфрозина Русакова і жвава писарка сїчова п. Агіля Цурмановичівна. — В вижницьім повіті ширить ідею товариства п. Анна Москва і придбала вже громадї чимало членів і знаміж мужчин. Сими диями подали о засноване кружка жінки з Раранча заходом п. Анни Ярошинської, тамошних учительок і жєні місцевого сьвященника п. Олександри Ракової. Так отже в коротім доволі часі є вже чотири кружки гей-би засновані і в найблизших тижнях зможуть відбуті свої перші загальні збори.

В виду живого заінтересованя, яке починає проявляти ся поміж жіноцтвом з провінції і на виразне жадане чорторійського кружка, порішив Головний Виділ висилати на загальні збори кружків свої деле-

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

На вчорашнім засіданні прийняла комісія компромісове внесенє посла Гогенгофера що до зміни ви-

гати зі вступним словом або відчитом. До поїзду зголосилися як зпоміж видільових пп.: Стопка, Пігулякова, Журавська і Малица, а зпоза Виділу п. Маєрова. Ухвалив також Виділ закупити більшу кількість популярних, пригожих для сільського жіноцтва книжочок видання „Просвіти“ і „Рускої Бесіди“ і одарувати ними кружки при нагоді перших загальних зборів.

Розуміючи велику вагу відповідної лектури яко средства образовуочого, робить Виділ заходи оснувати при товаристві бібліотеку найдобірніших творів, котра б не тільки заспокоювала духові потреби місцевого черновецького жіноцтва, підпомагала замісцеві кружки, але могла стати летючою, значить: передавала масово книжки з кружка до кружка, іменню цінніші видання такі, яких кружки не спроможні самі собі закупити. Вже на першій засіданні з 19. мая с. р. поручила голова п. Кумановська членам Виділу здати вказ книжок, які по їх думці передовсім повинні бути в бібліотеці. На останнім недільнім засіданні розвинула ся над предложеним списком доволі оживлена дискусія. Порішено придбати в першій мірі цінніші а основні праці про історію і літературу українську, комплетні видання творів старших і молодших корифеїв нашого письменства, найгарніше з новочасної української белетристики і поезії. В дальшій виборі углядено з чужих літератур творів, обговорюючи розвиток руху жіночого і боротьбу за права жінок на полі економічній, суспільній і політичній — наконєць з всевітньої письменности книжки загально-образовуочого змісту з обрію історії, штуки, наук суспільних і природничих. Деякі твори порішав Виділ закупити з власних фондів, а попри се віднесе ся до наших визначніших письменників і видавничих товариств з прошенем дарувати товариству їхні видання. На початок має вже бібліотека громади кільканайцять цінних книжок, одержаних даром від одного з членів Виділу.

Для розбудження духового і товариського життя поміж членами, ухвалено завести товариські сходини що суботи від години 6—8 на читаня і розмови, переплітати в зимі чайним вечором з науковими відчитами, до котрих задумав Виділ запросити фахових людей. Щоби просвітою обгорнути і ширші а менші освідомлені верстви міщанського жіноцтва, має Виділ порозуміти ся з черновецьким українським університетом і виробити у ній цикл відчитів з обрію домашньої гігієни, ховання дітей, про догляд хорих, про труди жіноцтва на полі просвіти і науки, про становище жінки супроти права і тим подібні теми.

З причини надходячих літніх ферій так сходини як і відчити увійдуть в жите аж від 1. вересня с. р.

Поруч з другими рускими товариствами зладив і Виділ „Жіночої Громади“ прошене до ради міської в Чернівцях о безплатне відступлене частини міської ґрунту на передмістю Монастирська під будову школи для слуг, яку товариство в найближшій будучности намірає оснувати. Сими днями будуть делегати Громади у президента міста др. Райса і вручать ему петицію висше згаданого змісту.

На внесенє тов. Журавської ухвалено відбувати від тепер засідання Виділу явно і повідомляти про них через часопис так, щоби і члени зпоза Виділу і нечлени без ріжниць пола могли бути присутні на нарадах. Товариство не хоче замикати ся в феміністичних вилючно рамах, навпаки буде стояти на ґрунті загально-суспільнім, тому і раде буде кожній щирій думці, кожній розумній поради, яку подасть

Виділови хто-небудь з присутних. Виходячи з тої самої точки погляду, буде Виділ оголошувати що місяця короткий звіт зі своєї діяльности, щоби суспільність могла слідити розвій товариства, вказувати можливі хиби і промахи і подавати директиву до дальшого діланя.

„Жіноча Громада“ з повним довірем звертає ся до сеї української суспільности і бажає тільки, щоби і суспільність з такою самою щиростію віднесла ся до її змагань і понерла їх морально і матеріально.

Р. М.

Як реперував батюшка др. К. Багатірець свій „ображений гонор“?

(Із судової салі).

Дня 20. с. м. відбув ся перед лавою черновецьких судіїв присяжних процес, що кинув ярке світло на осоружність средств, якими ведєть у нас московіська кириця. Хід розправи видко перемінив ролю спорячих сторін. Формально позовником був провідник буков. нацпівів станивський панотець о. др. Касіян Багатірець, а обжалуваними ст. прав Іван Стрийський і одвіч. ред. „Bukow. Post“ Б. Фляйшер, та на ділі позовник став поволі переходити на судженого, а винця сповнилося те, що так підвоєсив його заступник адв. др. Менчель, що увільнене обжалуваннє стало моральним засудом самого позовника.

Розправу вів трибунал, в яким був суд. сов. Ангелман председателем, а совітники Ранапорт і Межвинські вотантами. Обжалуваного Ів. Стрийського боронили адвокати др. Авелендер і др. Галіп, а Б. Фляйшера адв. др. Фокшанер. Протоколи розправи вів „убіжлений юноша“ суд. практ. Геревський.

Розправа почалась при аудиторії, на якій було чимало публіки нашої й посторонної та рускої, що очевидно ждала „примірного покарання“ дерзкого україноманського писача, якого о. Касіян постановив за всяку ціну посадити в холодну. О. Касіян Б-ц родив ся для великих діл, перед ним — як запевняв др. Менчель — кар'єра. Задля сего випає він обьявлю свою статі саровну і справив архієрейський канєлюх — лиш без кутаса. Як-же не реагувати йому на тяжкі закиди, роблені в нотатці у „Buk. Post“ із 18. і. с. р. підписаній ініціалами I. Str...?!. В нотатці тій, що появилася зараз після погрому станивських учителів, закинено о. Б-ви, як се вишло із акту обжалування, що він не перебирає в средствах, що підюджує нарід в часописі із проповідниць, при чім розминає ся з правдою, що через его „Народу (з)Раду“ підбурено людей до нападу на учителів і що він спиняє просвіту народу, граючи на мужицких пересудах і юдить їх проти инновіртів. На тій основі обжалує він Ів. Ст-го і Б. Ф-а о провини із §§ів 487., 488., 491. і 492., поповнені друком, за які закон установляє кару арешту від 6 місяців до 1-го року.

При переслуханні заявив обжалуваній Ів. Стрийський, ст. пр., як і в слідстві, що він виравді давав інформації редакції „Bukow. Post“, але не признає ся до авторства згаданої статі. Особисто не мав наміру обидити позовника, але те, що Багатірцева Народна (з)Рада юдить нарід проти Русинів, се бачи-

видне і може бути доказаним, як і те, що о. Багатірець надуживає проповідниць до своїх партійно-політичних ділань.

Обжалований одвіч. ред. „Buk. Post“ Б. Фляйшер, по звачю складач, до вини не почуває ся, бо, як виказує лікарське свідочтво, був тоді хорий і тої статі ані не складав ані не давав до друку. Також не може він дати ніяких інформацій про те, чи свідобжалуваній Іван Стрийський був автором згаданої статі.

По сїм зараз заявив ся заступник о. позовника др. Ф. Менчель проти допущення доказового матеріалу жертвованого обороною, бо про дотичну ухвалу суд. трибуналу повідомлено його аж вчєра, отже він із свого боку не мав часу поробити відповідних приготувань! Проти сеї заяви запропонував заступник др. Авелендер, бо вона не має ніяких законних основ, за те з свого боку вносить, щоб трибунал згодив ся на переслуханє о. Б-а як свідка для сконстатованя звязи, яка панує між ним а редакцією „Народної (з)Ради“.

Трибунал рішив відкинути внесенє заступника позовника в справі недопущення доказового матеріалу, за те згодив ся на внесенє оборони що до переслуханя позовника в ролі свідка.

О. Касіян Багатірець, гр. прав. парох в Станівцях гор. записаний заявляє передовсім, щоб его не ідентифікувати із „Нар. (з)Радою“, яку веде цїлий комітет редакційний, дарма що до него і він належить. Председатель трибуналу запитує его по черзі про авторство цілого ряду статій із „Народної (з)Ради“ рр. 1905/6, (Статій таких повних юджєна і бріхонь є доволі у кождім числі „Нар. (з)Ради“). О. Касіян Багатірець пригладє ся статям (в яких пошідчеркувано маркантийші уступи Ред.) і до авторства одних статій справді признає ся, що до других, то не може дати рішучої відповіди, що до инших заперече своє авторство, ає такі статі, які він „переробляв“ і робив спосібними до друку. Се передовсім дописі із сїд, які нібито мають бути голосом народу, а тимчасом були фабрикатами редактора!

Статі свої посилає о. Касіян прямо до друкарів. Інші статі приходять або до него, або до суд. секр. Гакмана, хоч на часописі написаво, щоб всі письма слати до Станівців гор. до о. Б-а. Я сам — говорив він — часописи не редагую, хоч деякі числа зладжую сам. Хто має час із комітету редакційного, той і посилає статі. Вот. сов. Ранапорт. Отче др.! Таж часописє мусить виходити в час. О се мусять хтось дбати. Вирочім може дучитись таке, що два члени комітету пішають до печатні подібну статю, Чиж є який турне між комітетом задля редагованя? Свїдок о. др. Б-ц. Ні! Статі, які до мене приходять, я препарую і висилаю до печатні. Статі других йдуть або до мене або до печатні або до голови комітету — дра Гакмана. Він є тут в Чернівцях і є „Oberaufseher-ом“ часописі. Вотант Ранапорт. Отже він постановляє, що має печататись. Свїдок о. др. Б-ц. Ні. Вотант Р-т. Алеж хтось такий мусить бути! На се о. Касіян заминая і запутав ся. Старав ся його висвободити з опресні др. Менчель такою інтерпретацією, що комітетові порозумівають ся що до статій листовно, але се пішло слабше. Деж такі о. Касіянови „отрицати“ свого чада „Нар. (з)Ради“! Др. Авелендер. Де живе др. Гакман? Свїдок. В Чернівцях. Др. Авелендер. Де живе ви? В Станівцях гор.! Др. Авелендер. Чи в Станівцях гор., де поавляє ся часописє, жие ще хто другий із редакційного комітету

2) С. Ярославенко. Весняні спомини.

Історія студентської любови.

(Конець).

— Дівки! дівки! Але як би ви — аристократи знали, що вона мужицка дитина! Горе нам! Погибель мені і їй! — думав він, справді побоюючи ся, аби поки-що не довідали ся родичі.

— Колись пізнійше зроблю їм велику несподіванку... — мріяв Омелько.

Солодко й примамливо, але зрадливо усміхала ся доля залюбленим. Стежка, на котру вступили, була встелена мабуть рожами, що дуже колять... Із хвилею, коли могучий негасимий огонь першої любови розпалює Омелькове серце, зачали ся ріжні терпіння, яких він ще ніколи не знавав.

Як він віддавав ся від Зені, то гризла его задрість, а знов почував він, що в єї присутности він для неї надто незначний. Помимо того тягнула Омелька до Зені якась непоборима сила, і кожний раз, коли він вступав в єї покій, „щоби учити математики“ — серце било ся з великого щастя.

Одного разу застав Омелько свою Зеню сумною. — Що тобі, моя мила? — запитав він, переражений раптовою зміною.

— Нічо! голова болять — крутила Зеня.

— А знаєш, Омельку, ще одна сумна вістка: мої родичі довідали ся мабуть через шпїонів, що ти приходиш до мене і заборонили мені такі зносини, і казали, що з такої любови нічого не буде... Ще не знати, — кажуть, — як ему в школі піде, а хоть-би й добре, так все таки довго чекати... Ти дівчина на відданю, тобі не заходити ся з такими молодкосами, він тобі несе добру славу і стоїть тобі на заваді... Омелько став мов вкопаний.

— Ах! Зеню! я тільки бою ся щоби мої родичі не довідали ся, вони покарають мене тяженько... Я з подвійним запалом хоту вчити ся, ти будеш мені тою зіркою, що світить в темній дорозі! Я...

— Ти любиш мене? — перебрала ему... Він мовчав.

— Так, ти любиш мене, ти добрий хлопець, і я тебе люблю, але як матеріальні обставини мене змусять?...

— Не говори так, Зеню! ти мене дратуєш... Ти будеш учителькою, матеріальні нужди не будеш терпіти, а тих кілька літ зможеш почекати...

В тім блиска ему страшна гадка...

— Ні! ти не любиш мене, ти любиш другого, мене хочеш збути ся, признай ся отверто, бо інакше!... Говори правду! — кричав розлючений Омелько.

— Алеж мій Омельку, успокой ся! ти мавиш ся дуже, ти раниш мое серце такими тяжкими закидами. Не гнівай ся! — она поцїлувала его лагідно...

Омелько забув про все, обіймив єї і цїлував пристрасно... але хаос чувств, як задрість, пімста, жаль, любов... викилав в его очах горячі сльози; він плавав, як мала дитина. Був такий ще дитиною.

По душевній бурі засвітило знов сонце щастя, але лиш на хвилику... З новою силою збудила ся в ній пристрасна любов. Мимо „заборони“ єї родичів відвідував Омелько Зеню майже кожного дня, она старала ся побороти зміну в своїм чутті і говорила часто про побоювання, аби єї а зглядно его родичі не довідали ся про їх зносини...

Одного дощового вечера, коли Омелько по давнім звичаю прийшов відвідати свою Зеню, почув від неї вістку, що впала на него мов грім із ясного неба. Вона розповідала, що его родичі довідали ся про єї зносини з ним, они знають, що він робить лихі поступки в школі, а причина того, що їх многогидний син стоїть над пропастю — казали они — се она.

Для хвилевої розривки бавить ся она з его невинним серцем... Хитрим трикуфуючим усміхом будить его пристрась, веде на бездорожє... Они загрозили їй вигнанєм зі школи! — Якаж компромітація для неї! Будучина zagrożена, тож, хоть як жаль їй, так она мусить поки-що зірвати з ним. Зеня потїшала его будучиною... Залпа лютієть на родичів і серце розривающий жаль за утраченим щастєм опанували в тій хвилі его душу.

Страшна хвиля! Врр!

„Любий Товаришу! Ти добрий хлопець, але великий дурак. Підй й подиви ся, що дієть ся в альтані годину пізнійше по Твоїм відході. Твій Н.“

Сей анонімний лист дістав Омелько тиждень пізнійше по тій сумній сцені... „То не може бути! се очерченє! Відна Зеня має тільки ворогів!... В ній кпїло... В великим зворушенні душевним очікував він назначеної години.

— Піду! переконаю ся! — рішив він енерґічно і в запалі хонив батьків (пб. набитий) револьвер.

— Може она дійсно зрадинця? Я пімну ся на ній! І рабівник щастя мого живий не втече!... — Серце Омелькове било ся чим раз сильнійше, як він потихоньки, на пальцях приближав ся до альтани в горді. Зеня сиділа з кимось. Омелько опинив ся над самою стінкою альтани, у плечах щасливої, нічого не прочуваючої пари. Запер в собі дух і слухав їх розмову.

— Богу дякувати, що я вже збула ся того дурного Омелька. — Правда! добрий хлопець, — навіть децо помагав мені в науці, — мені его трохи жаль, але все таки дитина. Ти чей-же не гніваєш ся на мене, що я трохи побавила ся з ним, мусиш знати, що я просто не могла збути ся его. Аж одно помогло: я казала, що его родичі зробили мені тяжкий закид, за се що я їх невинного сина зводжу за то

„Народної (з)Ради“? Сьвідок. Нї. Др. Авелендер. А прошу сказати, чому всі листи до часопису має ся слати до Вас? Сьвідок. Таж я є секретарем ред. комітету! Др. Авелендер. А як і на якій основі Ви переробляєте прислані статі? Се питане предсідателя відкинув. Др. Фокшпер. Чи „Народну (з)Раду“ редагує той пан Козаркевич, що фігурує як одвічальний редактор? Взагалі, яка его задача? О. Багатірець. Він часопис не редагує, лише часом заступає в редакції.

На сїм закінчено інтересне переслухання о. Касіяна, яке хіба дає повне право назвати его о. редактором „Нар. (з)Ради“.

Дальший сьвідок Діоніз Павнелъ 64-літній постмайстер із Станівців гор. зізнав, що о. Багатірець відбирає пошту до редакції „Нар. (з)Ради“, але чи там містять ся дописи, — чи коректи сего він не знає. На дальше питане предсідателя трибуналу потвердив він, що о. Багатірець відбирає також і грошеві посланки себто передплату на „Народну (з)Раду“.

(Конець буде).

Телеграми „Буковини“.

Дня 23. червня 1906.

Райхенберг. По вшестуханню богослуження в церкві Уршулянок удав ся цїсар на виставу, де оглядав на відділі господарскім управу хмелю князя Любоєвича і друкарскій павільон фірми Штидінель. Відтак приглядав ся цїсар на маринарскі ігрища еп мініатюрі виведені на озері Тальшперени. Із словами признання вийшов цїсар із вистави, а потім інспекціював райхенберський гарнізон.

Відень. Парламент. Спеціальна дебата про У-ту групу промислової новелї дійшла до того, що вибрано генеральних бесідників. При кінці засідання поставили послї Штайн і Шенерер занят до голови конституційної комісії, чи він в виду того, що бюджетова комісія ухвалила переслухати міністрів Кербера, Калі і Бем-Баверка, не схоче завізвати всіх міністрів, які видавали розпорядки на основі § 14 го.

Река. В одній реставрації арештовано 5-ох Італійців без занятя, у яких найдено анархістичні писма.

Петербург. Ходить чулка, що до керми приїде новий кабінет під проводом фінляндського губернатора Ієрарда, що поробить Думі в справі свободи ріжні уступки. Майже всі поступові часописи похвалюють. — В Петербурзі, Москві, Рибіську і Александрополю розпочав ся страйк.

Петербург. В Кронштаді вибухли поважні розрухи. Пальба із кораблів не переводить ся. Чути вистріли із армат.

Петербург. Телеграфічна агенція доносить із Севастополя, що першу компанію кріпостної артилерії, яка мала йти на варту, другі компанії обезоружили. Обезоружено цілий один батальон. — Ворохобники зруйнували магазини, здобули карабіни і оруже та рушили проти одної батареї, але їх окружено і інтерновано. Відтак найдено багато побитих армат із дулами зверненими на місто.

могла бим бути виключена зі школи, то-ж, „бувай здоров мій Омельку!“ Послїдні слова вимовила з комічним жадом і засміяла ся сердечно...

Він супроводжав єї тенором... „Га, га, га“. А я нащо професором семінарії? Як-би й так дійсно було, то я виратував-би тебе, а-ж маю якесь слово... — „А! се пан професор!“ Наступила страшна хвиля: Омельку вже справив набитий револьвер на свого суперника...

Рука дрожала, він скреготав зубами, голова була горяча і тріщала від болю, в грудях щось дух заперло...

Перед очима стали сьвічки, зі страху і лютости стояло волосє дубом...

Він вже хотів тягнути за язичок...

Та ще в час обізав ся в цїм якийсь внутрішній голос. — Схвamenti ся! за кого жертвуєш ся? За безхарактерну зрадницю?!

„Гріх! гріх!“ — стямав ся він...

І Омельку сплюнув...

— — — — —

„Високоповажана Панно Зеню!“

Ваші поцілуї були отруєні. Ви зрадили мене, я знаю все... Мою щирю любов нагородили ви підлою зрадою... Я проклинаю ту хвилю, коли судба вас мені перший раз показала... Але я не суджу вас... Ваша совість проклене вас за то, що ви мої найсвятїші чувства здоптали немилосердно ногами...

З щирим бажанем затерти вас з пам'яті вичу: „Пращайте! колись ваш

Омеляк.“

Оттакий лист післяв він тій зрадниці...

За хвилі зрадливого щастя покутував Омельку ще цілий рік, бо на вівтарі любови прийшлося принести в жертву „першу князю“. Недаром писав небіжчик Вергілій: „varium et mutabile est femina“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. червня 1906.

Складайте жертви на дівочу бурсу в Чернівцях!

Українська Франція посольська в рос. Думі перетворює ся у партійний клуб, що м. и. прийме із деякими відмінками програму партії трудящих. „Г. Д.“

Із вистави в Букарешті. Відділ не румунського промислу, який становить частину буковинського павільону, оглядав м. и. дуже докладно рум. міністер просвіти Владеску. Дуже довго оглядав він виробу різьбарської школи рускої в Вижниця, які ему дуже сподобали ся і підніс, що він би був дуже рад, як би ему udało ся румунських учеників посылати до вижницької школи. Крім того оглядав міністер з великим заінтересованем наші домашні виробу як начиння і знаряди та випитував ся про ткане коверців і їх крашене. На вінци попрощав ся міністер дуже сердечно з сов. Кольбентагером і д-ром Вольфом, дякуючи їм за поясненя.

Посрамленіє „роботи“ волосних „вільнодумців“. Бундючність і самовпевність волосних передових політиків і простацка лайка їхніх прайбичних органів понаходили наслідувачів і між сїльськими емісарями грошодунів. Ті самі волоскі учителі, що недавно аж розпалювались у єдності і любови до своїх руских товаришів, стали тепер всіма способами поборювати своїх руских товаришів. А поборюване часто таке, що протівне не лиш товариській етиці, але й карним законам; отсе дїє ся передовсім по школах мішаних де ромунизаторскі „просвітители“ радї-б поробити із рускої дїтвори — яничарів. Оттак ідилю представляє й село Чагор, що межує з Чернівцями і є під богом всіх головних властей. Тамешний „всемоучий“ надуч. Služanski у своїй урочній всемогутности поводав ся із уч. Л. Киселицею так, що він мусїв внести важку жалобу до пов. ради шкільної. П. Služanski, небагато думаючи, забав дати „добру науку“ уч. Киселиці і заскаржив його до суду за обиду чести буцїм то поповнену ним у внесеній жалобі. Та „наука“ ся сив скінчила ся, що дня 11. червня 1906 р. черн. карний суд учителя Киселицю увільнив, а рівночасно засудив Služanski-ого на поношене коштів розправи. О дуже красну ілюстрацію до „культурности“ і дружности волосних учителів до своїх тов. Русинів постарав ся звісний Сомогошан. Дня 8. червня 1906 янав він підчас місцевої конференції нї сіло нї впало на учителя Киселицю, називаючи його державним зрадником (Hochverräter-ом) та обидуючи ще иньшими образливими словами. Розумієть ся, що учитель Киселиця не міг знести обійтно такої наруги і заскаржив „педагога“ Сомогошана до суду. На розправі дня 22. червня 6. р. засудив черн. суд карний учителя Сомогошана на 3 дні арешту або 30 К. гривини і на покриті коштів судових в сумі 14 К. Оттак виглядають лунії „Віков. Nachr.“ в світлі правди. Надіємо ся, що шкільні власти розслідать повнєшу справу як слід і постарають ся, аби подібні події більше не лучали ся і то ще підчас конференції.

Із жита чернов. руск. міщан. Товариство „Руский міщанський хор в Чернівцях“ розвивалось, як окреме товариство, а члени його утворили хор при „Міщанській Читальні“. Буде його вести п. М. Левинский. „Міщанська Читальня“ задумує завести у себе також свою оркестру. Щастє Боже!

Площа на будову гр. кат. церкви в Чернівцях. На останнім засіданню магістрату рішено поручити громадській радї, щоб вона черновецькій гр. кат. церковній громадї відступила даром площу на будову нової церкви. Площа ота в розмірі 2180 m² знаходиться на т. зв. Sturmweise, отже в крайню невідповідній місци.

Жидівське віче і демонстрація під російським консультом. Буковина се та провінція австрійська, яка має процентово найбільше жидівського населення, яке й починає виступати як з'організована одиначка із своїми національними постанутами. Минулої неділі прим. відбуло ся на черновецькій університеті жидівське академічне віче, в яким виставлено домагане, щоб при записіх і студентській статистиці виділювано Жидів як окрему народність. В середу вечером знова відбуло ся в сали будівничих ремісників велике політичне віче, в яким порішено резолюцію із протестом проти теперішнього розділу мандатів на Буковині, який не заборучує Жидам певних мандатів а з домаганем, щоб у комісії для виборчої реформи установлено такі два виборчі округи на Буковині, деб Жиди мали певну більшість. По ухваленю сїєї резолюції потягнули вічевики під краєве правительство, а відти під російський консулат при ул. Мецгера, де задемонстрували проти рос. правительства із приводу білостоцького погрому і серед окликів повибивано кілька шиб. Краєв. през. др. Окт. Регнер Бляйбелен довідавшись про сю демонстрацію, удав ся в четвер до рос. конзула і висловив йому жаль свій із приводу сього інциденту.

Середноєвропейський час в Чернівцях. На засіданню чернов. ради мійської постановлено завести в Чернівцях середноєвропейський час, що — як звісно — ріжнить ся у нас від сонїшного о дві третини години. Розумієть ся, що таке формальне зближене Чернівців до Європи ще далеко не поробить відносин, які панують у нашім місті, середноєвропейськими. Із міре-

нем часу вийшла у Чернівцях ще друга цікава історія. Годинник, із вежі католицького костела стоїть вже 2 місяці на 8-ій годині (чи се символ ультрамонтанського поступу?) тому, що костельна управа — як забувати — не хоче поручити направи жидівському годинникареви. Довго штурмовано до компетентних кругів, щоб ту аномалію із годинником, який баламутить несвідомих людей, вже раз усунуто, але безуспішно. Аж ось передвчера рішила рада мійська аспігувати 1500 кор, на закупню нового годинника із обовязком утримування его в ладі.

Огонь в Давиденах Зрубі. Вночі з дня 20. на 21. червня с. р. згорів новий шкільний будинок в Давиденах-Зрубі. Ще навіть не був докінчений, хоч його будова почала ся ще в червні 1904 р. отже перед 2 роками! Хата без вікон і дверей навіть не зашальована стояла через 2 роки. По докінченню мав коштувати 9000 зр. хоч був деревляний і то на дві кіляси. Підприємель будови був якийсь Цізіз з Черновець, що будовав так шкільні дома в більше громадах. Недокінчивши перед 2 ма роками розпочатого шкільного будинку, він его зааскурував від огню. Ну, і вже тамтого року хотів хтось сей будинок підпалити але безуспішно а сего разу він таки зовсім погорів. Дивно! Шкільний будинок сам згорів, лишилась при нїм лише стайня і ще одні маленький будиночки!

Жертва Прута. Передвчера утопив ся в Прутї підчас купання недалеко залізничного моста 18-літній челядник ковальський Альоїс Гакль.

Оповістки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Краєвий президент др. Октавіан Регнер-Бляйбелен виїхав на кілька днів до Відня, щоб представитись новим міністрам. — Віцемаршалок кр., Стефан Смал-Стопний повернув вже до Чернівців із Берліна, де звиджував велику господарську виставу німецького тов. господарского.

Із управи дібр гр.-прав. фонду релігійного. Міністер релігійства іменував: рахункового ревидента краєв. прав. Адама Павловського рахунковим ревидентом в дирекції дібр гр. прав. реал. фонду в Чернівцях а в статуті урядників сїєї дирекції рахункового офіціяля Юлія Недведа рахунковим ревидентом, рахункового асистента Евгена Баласіновича рах. офіціялом, а рах. практикантів Еміля Брукера і Івона Балческула рахунковими асистентами.

Із заряду приватної рускої дівочої гімназії у Львові. Підписаний подає отсим до відомости всіх інтересованих, що вписи і вступні іспити до приготавлюючої і першої класи новозаснованої приватної дівочої гімназії з рускою викладовою мовою у Львові відбудуть ся в днях 4. і 5. н. ст. липня с. р. в домі се. Васильянок при ул. Зиблікевича ч. 24. в обох днях о 3. год. по полудни. При вписах належить предлажити метрику і, наколи учениця ходила до публичної школи, сьвідомство з послїднього шкільного півроку. Вписова така вноситься для приготавлюючої класи 3 кор., а для першої 7 кор. 20 сот. Вимоги при сїх іспитах, як в державних мужеских гімназіях. Нові зголошеня приймає ся еще в днях самих іспитів. — О. Сиридон Кархут, ц. к. професор академічної гімназії.

Із штуки і літератури.

„Свобода“ укр. преси в Росії. Минулої суботи вийшло в Київї 1. число нового укр. дневника „Боротьба“, але його зараз сконфісковано. Відтак ще вийшо ч. 2—3 та ще 4—6 і на сїм скінчило ся! Київський ген. губернатор закрив часопис на весь час воєнного стану, а видавника й редактора „Боротьби“ д. М. Стаховського потягнуло до судової одвічальности.

Етнографічний збірник. Т. XVІІІ. видає етнографічна комісія наукового товариства імени Шевченка. Коломийки. (Т. II.) зібрав Володимир Гнатюк. У Львові 1906. Накладом наукового товариства імени Шевченка. 3 друкарні наук. тов. ім. Шевченка під зарадом К. Беднарського. Ст. 315 вел. VІІІ-ки. Ціна 4 корони. — У сїм томі впорядкував д. Вол. Гнатюк із великою старанністю коломийки, що розпадають ся на три головні групи: 1. ті, що оспівують природу, 2. родинне жите, а 3. громадське жите. Групи сї розпадають ся ще й на багато окремих розділів.

Літературно-Науковий Вістник. Річник ІХ. Том XXXIV. Книжка за червень 1906. Зміст: Наш альбом: (Поезії І. Раденкого, Казачки, Улан Кравченко, Х. Алчевської). 3 чужих поетів: (Поезії І. Ібзена, П. В. Гете, Ф. Прешерна). П. Карманський: Під дубом Т. Тасса. Надїя Кибальнич: На хуторі. Микола Садовський: Спомина з російсько-турецької війни 1877—1878 року, (далі буде.) Олександр Іванчук. 3 дороги жита. Іван Франко: Стара Русь, (далі буде.) Лев Толстой: По що? М. Лозинський: Становище польських і великоруських соціалістичних партій до українського питання, (далі буде.) Густав і аерштам: Мрії Каріни Врандт, (далі буде.) Мих. Грушевський: У українських послів російської Думи. Володимир Гнатюк: Львівський „Народний Дом“. Наукові Листки: VІ. Обовязки виборця, М. Гаусгофера (докінчене.) Мих. Грушевський: Ганебній пам'яті! 3 літератури й жита: V. Над могилою Генрика Ібзена, М. Мочульського. Мих. Лозинський: 3 біжучої хвилі. Бібліографія. Книжки надіслані до редакції. Оголошеня.

При кількоразових або при різних замовленнях, значний ошук.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 е. від слова.
 Належистий за анонсом марками поштовими не приймає ся.

За редакцію відповідає: Віктор Остроїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (згд. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згд. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахунок.
Рекламний неопечатаний вільний від порту.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ности почтової.
В справах редакційних можна устно по-
розуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Чорносотенні урядовці.

Чорносотенну роботу, si licet parva comperare magnis постиг минулого тижня твердий засуд і у російській Думі а також і в черновецькому суді краєвм... Цей же, нашим домородним чорносотенцям годі вести діло на таку скалю як російські прототипи, але й вони сердешну ревню „подвизають ся по немощи своєї“, як се свідчить хочби приготування селян до нападу на станівську школу... Що акти нападів темних мас на культурні осередки або на винновирців не повстають самі від себе — се річ очевидна. Вповні зрозуміле й те, що мусить вперед найтись злочинна рука, яка народну темноту вивисе до своїх задумованих, злочинних намірів. І всі російські погроми Жидів і інтелігенції в Кишиневі, Одесі, Ростові над Доном, Твері, Томську і т. д. повставали не самі від себе. Правительством російське, викликаючи їх, хотіло темну масу перекопати відразу, що є ворогом се не самодержавна змора — а Жиди і інтелігенція, а рівночасно надіялось, що розярені чорні сотні вимордують до поги всіх, хто хоче ширвати найдань, в які заковано всю Росію.

Опозиційна російська преса відкривала вже багато фактів, котрі з великою силою доказували, що всі погроми організують ся з гори. Богато таких фактів доказало, що тут маєт ся до діла з добре з'організованою роботою, котрої головні герої завжди ходили ся поза мурами, в яких повинно ся дбати як раз о удержане ладу! Колиж удало ся зловити яке оруде якого чорносотенного жандармського ротмістра, що приготував погроми, то його ніколи не постигала рука державної справедливости, але ще й давано їм нагороди, тільки про око за інші „заслуги“. Сі всі події були добре відомі. Загальна опінія одним голосом казала, що „чорні сотні“ організує правительство, але ніколи не ставало се так прикрити для правительства як тепер, коли цілу роботу правительственої чорної сотні розкрив в Думі бувший помічник міністерства внутрішніх справ кн. Урусов. Коли в Думі по страшний подіях в Білостоці посла поставили інтерпеліцію в справі поведення поліції і зажадали ясної відповіді на провокаційну роботу поліції, зважив ся остаточно відповісти на се мін. внутрішніх справ Столипін. Він признав, що жандарми „мішають ся часом у політику“, але він їх за се не хвалить. (!) Говорячи про поодинокі погроми міністер, здебільшого доказував, що вина у погромах по стороні Жидів, що допускають ся непатріотичних маніфестацій. Нарешті міністер серед загального сміху і галасу в Думі доказував, що поліція, не щадячи себе, виконує свої обовязки; до назом сего — велике число убитих жандармів. Міністерство — запевняв д. Столипін — завжди буде старати ся хоронити лад і в тім ділі воно буде по-

ступати енергійно. По сій міністерській промові, покритий свистом і криком послів, промовив як раз кн. Урусов. Він доказав, що погроми організує ся свідомо і що організують їх люди, які піддають міністерству внутрішніх справ. Та вони так добре заховані, що навіть міністерство, котре повинно мати над ними силу, не може їх схопити. Вони, по вихованню жандарми, а по переконаннях погромщици, ховають ся за грубі мури і своїми брутальними руками і темними мозками організують погроми, що й самому правительству привносять велику шкоду, як приміром послідній погром в Білостоці. Заговори роблять ся в осередку правительства, але правительство стоїть поза ними. Бувший президент міністрів гр. Вітте не раз старав ся спійняти різню, котру підприємчала банда ротмістрів Будаговських і Комісарових; він іритувався, коли довідав ся, що в департаменті поліції організує ся різню і друкує ся чорносотенні прокламації, але його гнів лишив ся безсильним, його рука була слаба, щоб здержати роботу, за котрою стояли темні, укриті сили. Тих організаторів навіть не можна було потягнути до відповідальности. Тепер сі самі провокатори і організатори погромів йдуть проти Думи і старають ся понизити її повагу в очах суспільности.

Відповідь кн. Урусова була ілюстрована такими численними прикладами, як се, що поліційні органи заповідали, що після потреби і охоти зорганізують погром на 10 або 10.000 осіб і відкрила перед цілою Росією і цілим світом у всій наготі роботу правительствених чинників, котрої вони до тепер відпекували ся! До того промова чоловіка, що сам був помічником міністра внутрішніх справ, отже мусів добре знати про всі події, не остане без наслідків так для агітації в Росії, як і для кредиту теперішнього рос. уряду. Для того понизила ся тепер значно ціна рос. панерів за границею, а гр. Вітте — як кажуть — телеграфував, що про нову позичку по білостоцьким погромам нема й мови! І воно вповні зрозуміле, що таке правительство, яке само організує різні свої такі горожан, у нікого кредиту мати не може. Дума, висловлюючи знова недовіру кабінетови Горемікіна, зробила його кредитоспосібність неможливою, а рівночасно чи не в останній раз накликає царя до зміни напрямку правління. І як голос сей не буде вислуханий, то навістять Росію нове горе. На всіх кінцях її кипить! Починаючи на віську а кінчаючи на робітниках все обурене на погану забавку, яку зробив собі уряд із Думою, аранжуючи рівночасно білостоцький погром. Філя народного гніву, що була притахана, піднімаєт ся грізно на ново і рас на все, мабуть змете із лиця землі правління чорносотенних урядовців із його всіми патронами! Що нова і чи не найострішша фаза російської революції вже наступила, про те нині двох думок бути — не може.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

Остаточна комісія для виборчої реформи дійшла до спеціальної дискусії над розділом мандатів для Галичини. При тій нагоді хотіла Всенімці ще раз спробувати шастя з відокремлення Галичини і убити тим небезпечну для Німців виборчу реформу на заваді. Перебіг засідання був слідуючий: Пос. Пальоф обняв президію і сейчас на вступі заявив посол Штайн, що його партія (Всенімці) застерігають собі право поговорити ширше над розділом мандатів для Галичини, тепер же обмежують ся поставленням слідуючого формального предложення. Комісія зволить рішити: 1. Взиваєт ся правительство предложити закон о виділенні Галичини і Буковини. 2. До часу предложення проекту того закона обради над Галичиною в комісії будуть здержані. 3. Закон о відокремленню Галичини входить в жите одночасно з новим виборчим правом до парламенту. Відтак заявив пос. Гломбінський, що хоче поставити внесення на побільшене числа мандатів для Галичини. Бесідник ставить внесення, щоб наперед перевести дискусію над числом мандатів, а по укінченню сєї дискусії приступити до дискусії над поділом виборчих округів. Пос. Кайзер звернув увагу на те, що 1. і 3. точка внесення посла Штайна мають мереторичний характер а лиш точка 2. має формальний характер. Перед голосуванням треба перевести дискусію над 1. і 3. точкою внесення. Пос. Штайн заявив, що задовольнить ся голосуванням над 2. точкою свого внесення. Предсідатель вказав, що й 2. точка внесення пос. Штайна по части мереторична, о скільки взиває правительство поставити внесення про відокремлення Галичини. Пос. Абрагамович замітив, що пос. Штайн буде мати спосібність ставити подібні внесення в дискусії над § 7 і при иньшій нагоді, але тепер 2. точки його внесення не треба брати під дискусію. Колиж пос. Штайн хоче поставити лиш формальне внесення, то воно повинно звучати: Вносить ся, щоб дискусію над розділом мандатів в Галичині відложено. Пос. Штайн заявив, що признає ті мотиви і готов поставити внесення на приває тої часті предложення, котра жадає лиш відложення спеціальної дискусії над розділом мандатів для Галичини, коли мотиви внесення будуть вписані в протокол. При голосуванню комісія відкинула внесення пос. Штайна. За внесенням голосувало 11 послів. Відтак прийняла комісія внесення пос. Гломбінського, щоб приступлено до спеціальної дискусії над числом мандатів для Галичини.

Пос. Гломбінський промовляв за підвищенням числа мандатів і каже між иньшим, що польське Коло готове, колиб мало досягнути більше число мандатів для Галичини, поділити ся сею підвишкою з другою

Рода Рода. Стана і єї кінь.

(Авторизований переклад з німецького Костя Кракавії).

Стана мала вікни коня. Рано в день єї тринадцятих уродин стояв він перед єї вікном. Але він не стояв очо, бо аж двох людей мусіло його тримати. Пан Богнар — бачите — замовив у Даруварських Чехів серенаду для „свого сина Стана“, і їхня музика полошила коня.

— Стано, мій сину, — сказав Богнар, — тут передаю Тобі коня як дарунок на уродини. Він коштував мене сорок і один левів і дві оці вина, кони ще молодий. Я скажу доробити до нього для тебе віз. Будеш їздити обережно, а як вивернеш ся, то підійме віз назад. Лиш мамі не кажи ані слова, бо як вона щось учує, то зараз буде боїтись за свою доньку.

Стана поцілувала пана Богнара мовчки в руку і побігла до свого коня. Оглядала його з розчаруванням з усіх боків.

Пан Богнар пізнав єї невдоволене по лицю. „Як, — він тобі не подобає ся? Чекай лиш, чекай лиш мій сину, най його лиш обпудують і най він з'їсть кілька зерен вівса! Тоді будеш мати найгарнішого коня в комітаті. Всіх мужиків переженеш; але як здибеш коли пана графа або пана Телекого, то вступи ся на бік, бо воно вже так годить ся! Гриву йому обстрижемо в лук, але хвіст ні, хвіст ми лишимо, щоб кінь міг обгонити мухи. О, який гарний кінь для мого сина Стана!“

Пан Богнар любив три річ на сьм світі: Стану — своє добро Миланці — і добре товариство. Добре товариство — під сим розумів він людей, що грали

з ним фербля і програвали. Інтересував ся всім, окрім своєї жінки, і не погорджував нічим окрім правительства, а передовсім всіма тітками Стани, бо вони хотіли його сина Стану вчити гаклювати. „Щоб мій син Стана гаклював“. Се могло його порядно роздютити.

Минуло чотирнадцять днів і Стана мала гарний жовтий віз, чудову упряж з срібними ключами, і всіма гарними додатками, що звисали коневі аж до колін. Оріахом — героєм — назвала вона коня. Він і був ним; — тягнув як шруба і йшов як вистрілений з пістоляти. Весь світ казав, що він варт сто левів.

Богнар мав тяжку руку. Не давав радо і продавав тяжко. Та як хто хотів дістати вагон пшениці о п'ять левів дешевше, потребував лиш сказати йому, що Стана погоняє коня: „як парадний фірман владика“. „Ні, короля“, відповідав Богнар.

Єй Богу, їй було сього треба. Не було так примхатого коня, якого би Оріах не перевисив упертостію. Оріах ненавидів гавкаючих псів, купи шутру, бажуря, чорні предмети якого небудь роду, повний місяць, музику, огонь, вистріли і всі свобідно бігаючі звірята: кози, вівці, телята. Коли лише щось такого з'явилось, тікав він мов біснுவатий. Оріах закусував ся в дилель і Стана могла тримати як желізо — малий візок волічений важкими левів рівно й криво, то сюди то туди, як корабель гонений бурєю.

Про свої пригоди в дорозі не говорила Стана з ніким. Одного дня видів пан Богнар самий таку сцену і тішив ся дуже. „О, мій син Стано се великий спортсмен!“ Трохи лачно йому було свого тіла і крові; але вже не важив ся того сказати. Тайком, без відома Стани заміняв Оріаха за карого коня. Але

Стана — Стана пігнала за мужиком як блискавка, щоб свого Оріаха назад відобрати. Новий господар не хотів коня віддати, але вона відрізала напейстру, на якій він його вів, і Оріах побіг за нею домі.

— Дитино, ти дикує — зачав Богнар.

— Якраз тому, що він такий лихий тату!

— О мій сину Стано! — І він вхопив єї в свої обійми.

В горах є монастир, що зветь ся Ірабіца. До него поїхала Стана на храм. Кінь стояв перед тим цілий день і був збиточний як Мунізанський огер. З початку йшов радше на задніх ногах чим на всіх чотирох. Потім опустил голову і біг, як лише міг. Вікни коло Дарувара трохи успокоїв ся. Відти зачинають ся горби. Стана ішла перед возом, щоб Оріахові було легше тягнути. Кінь йшов за нею як песик. На горі коло яру було трохи рівнини і Стана хотіла там встати.

Як — ану якби вона поїхала верхом? Тут не бачив єї ніхто! Але щоб їхати не так як пані, але зовсім так як жовніри!

Ступила на дилель і вже сиділа на Оріаховім хребті. Сей терпів то тихо. Потім підтягла вигідно свої сидниці, заливаючись радісним сміхом із поміслу, повитягала важки з ключів і тримала їх міцно в кулаках. „Се запродують завтра перед татом“, подумала.

Візок запряжений двома гарними шімлами надїздив з задю тою самою дорогою. Вона пізнала фірмана по капелюсі а також і воні. То їхав пан Телек. Його мусіла вона пропустити наперед. Зіхала з до-

діє, вносить переслухати ставівського двірника і ав-
дуна і в тій цілі вивести його на розправу.

Адв. др. Авеландер опонує проти сего впе-
сеня, яке стримить тільки до того, щоб відволікти роз-
праву, і відпочити її. Тут ходять о те лиші чи
о. Б-ць так проповідіє в церкві, як заявив обжалу-
ваний і се вже доказано. По ренції дра Менцля,
який величав що сили о. редактора рішив трибунал пе-
реслухати як свідка в справі походу Стійлих
о. Багатіреца, вносене що до Іавдуна відкинуто, бо
воно до вивчення розправи не причинює, а що де
збирає са і гуртує са більше людей там мусить бути
рух, то се є очевидне.

О. др. К. Багатірець зізнає яко свідок, що
в зелений понеділок вийшли Січовики перед скін-
ченням всего богослуження (але по службі!) із церкви
і трублячи пішли походом до Вашківців, однак при-
знає, що се богослуження не перешкоджало. Вирочим
закидує січовикам, що через випави опускають ве-
чіри. (Цікаво знати, колиж вони мають випавитись,
щоб не увійти в колізію з богослуженнями, які як раз
аранжувались саме на час випави „Січ“, аби до них не
допустити. Ред.).

(Конець буде).

Телеграми „Буковини“.

Дня 26. червня 1906.

Мадрид. Автомобіль, в якому вертав інфант
Карлос Бурбонський з маркизою Астою із Лагранж,
перевернувся. Інфант вийшов із пригоди ціло,
а маркиза потерпіла тяжкі рани.

Париж. Генеральний прокуратор, забравши голос
в ревізійнім процесі Драйфуса, заатакував
остро б. міністра Мерсієра, якому закинув, що нако-
пичував злочин на злочин, щоб тільки переперти за-
суд Драйфуса.

Петербург. Донесення з провінції констатують,
що число мордів, рабунків швидко зростає.
В Москві зрабовано філію южнорусского банку.

Петербург. Новое Время доносить, що в Краснім
селі відбуло ся віче, в якому взяло уділа дуже багато
салдатів всякої зброї. Полеві жандарми роз-
вязали віче, при чім арештували багато салдатів
і півлітків. Часописі доносять ще й се, що перед-
вчора козакі мимо приказу не хотіли стрі-
ляти на двотисячне робітниче віче.

Петербург. Страйк пекарів триває даліше.
Тягарові візники і пакарі на Николаївськ двірці та
керманські машиністи особових парівців, що курсу-
ють по Неві, розпочали страйк.

Одеса. Один полк збунтувався. Другі полки
відбувають віча.

Петербург. В суботу застрілено помічника
поліцеймейстра Тросковського. — В Карчу вбито жан-
дарского офіцера Шереметова, що організував жи-
дівські погроми.

Кутасс. В Тшінгурі застрайкувало 20
тисяч копальних робітників.

Москва. Префект міста звернувся до прокура-
тора тут. суду, щоб виточити прецес редак-
тори редакції „Московских Вед.“ за „заяву до православ-
них Росіян“, в якій ширить ся свідомі брїхні про
Думу й правительство за для викликання нових роз-
рухів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. червня 1906.

**Складайте жертви на дівочу бурсу
в Чернівцях!**

Цісар із свої подорожі до Чех повернувся уже
до Відня.

Довгість ліній буков. льокальних желізниць
вносила з кінцем 1905. р. 211 км. В тій році пере-
везено по них 437.587 осіб і 508.650 тон товарів.
Загальні доходи вносили 2,450.264 кор., а розходи
976.502 кор. себто 39-7 проц. доходу. Чистий дохід
в сумі 1,200.500 розділено д. 23. с. м. на засіданні
управи між акціонерів а також між поодинокі резер-
вові фонди.

Товариство „Просвіта“ заложили кубанські
Українці в Катеринодарі. „П. Д.“

Гість із України. За кілька днів завітає на Бу-
ковину відомий педагог, проф. одеського університету
д. І. М. Радецький і буде читати в Чернівцях відчит
на тему „Про дегенерацію в Європі та про сілани
відродження“. Відси вибере ся ш. гість в Гуцульщину,
щоб познакопитись із її характером і особливостями.

Зразок топорівської „педагогії“. Пишуть нам
як учителька, що ворожо відноситься до руского на-
роду, шкідливо може вплинути на діти, посьвід-
чить хочби отсей факт: Один з учителів топорівської
школи поїхав здавати кваліфікаційний іспит; отже
мусіло ся заступати п'яту класу, в котрій він був го-
сподарем. В школі в Топорівцях є два відділи третьої

класи; в однім відділі учителька п-ні Іванович, а в
другім у-ка п-ні Шварц. Одного дня зарядив упра-
витель школи, щоби у-ка п-ні Іванович заступила
в V. класі а у-ка п-ні Шварц, щоб злучила оба від-
діли III-ої класи до купи. Однак се не вподало ся
п-ні Шварц, що не она, але п-ні Іванович заступала
V. класу тож німстила ся на діти і то в той спо-
сіб, що стала із своєї губоньки делікатної синати
такі солоденькі слова: „То ніби не могла
я учти V. класу, що там є мало дітей,
але мушу тут мучити ся з вами! Най вас
„шляг“ трафить! Кольби би вас тяжко
скололи! — Ви гої дурні!“ Нічого собі! Не
даром говорять про жіночу „ніжність“. Другого дня
почула уч. п-ні Іванович підчас павзи в шемраню
дітей клятбу і хотіла діти за то покарати. І як зди-
вована була п-ні Іванович, на коли почула від дітей,
що вони се не самі вигадали, лише повторюють слова
п-ні Шварц, від котрої днем перед тим научили ся.
— Пані Шварц хотіла прислужити ся надучителеви
п. Неделькові, котрий єї хвадить, що хотай вона не
має іспиту кваліфікаційного з рускої мови, то мимо
того вміє дуже добре говорити по руски. Ну се й
правда бо і від найлішого учителя Русина не мали
би діти нагоди в так коротнім часі научити ся та-
ких гарних фраз. Якнебудь коментарі до сего „куль-
турного“ поступку п. Шварц є хіба зовсім злишні
і ми лишаємо єго до осудку самих читачів.

Даскал — шкільним катехетом?! В Задубрів-
ці є парохом славний о. Дмитро Дробот. Сей учи-
тель христового закону завів таку моду, що замість
того, аби сам уділяв в школі науку релігії, бере ще
до себе яко помічника свого дичка. Чи се робить він
тому, щоб помагав єму при рішанні трудніших місць
в катехизмі, чи може едукує єго на свого наступни-
ка, чи може даскал грає ролю інспектора релігії, сего
не знає, досить що ся аномалія ніяк не переводить
ся. Уряд шкільний вже три рази подавав скаргу до
власти шкільної, щоб сим вибрикам о. Дробота раз
зробити конець, але до сьогодні ще нічого не зро-
блено. Управитель школи заборонив дякови Єремійчу-
кові, котрий є слабкий на груди (має сухоти), щоби
не йшов до класу, але св'ященник заявив, що він
мусить до класу умисне йти, і він хоче видіти, що
єму зробить надучитель і власти, бо після гадки о.
Дробота може собі кождий брати помічника до класу.
Не досить того — але дячок навіть межи людьми
грозив, що як єму ще раз надучитель заборонить до
класу входити, то він вибе надучителя в класі перед
дітьми; бо він каже, що як єго св'ященник бере, то
він має право йти до класу. Що має в такім случаю
управитель школи робити? Се-ж очевидне провоко-
ване учительства кацанськими кпринниками Чи на се
не подасть ніякі средства краєва рада шкільна, коли
таке поведене о. Дробота противне всім приписам,
а до того ще й грозить великою небезпечкою для
шкільних дітей? А може-б звернув яку увагу на свого
пушпа митрополита Рента. Невже й він думає, що
даскал може вчити шк. дітвору релігії так само як
св'ященник? — *Задубрівський.*

Надзвичайні загальні збори вижницької філії тов.
„Руска Школа“ відбули ся в Вижниці дня 7. цвітня
1906. Збори, на які явилось 24 членів, отворив голо-
ва товариства п. Гр. Никорович. Після того виголо-
сив п. Ю. Гордійчук реферат про сьнів. В своїм ста-
ранно і широко обробленім відчиті порушив він дуже
важну, народної школи дотикаючу справу, котра при-
сутних дуже заінтересувала, чого доказом була не-
звичайно оживлена дискусія. В дискусії брали уділ:
п. Никорович, Гордійчук, Данилюк, Савуляк та Годо-
ваньський. На вносене п. Савуляка дискусію замінено,
а референтові подакували присутні за єго працю по-
встанем з місць. Другу точку дневного порядку, а то:
„Наука рахунків і геометрії в народній школі“ рефе-
рував п. Данилюк. В дискусії забирали голос: п.
Никорович, Гордійчук, Данилюк, Савуляк і Лучинь-
ський. Після кількох вільних вносень, дотикаючих справ
вижницької філії, ухвалено скликати слідуєчі надзв.
загальні збори на день 27. мая до Вижниць. По ви-
черпанню дневного порядку, замкнув предсідатель
збори. — *Волод. Морозик, писар.*

Пригода в млині. Дня 17. с. м. захопила транс-
місія млина Н. Зайдмана в Кіцмані 12-літнього хлопця
Івана Думітрашука і тяжко поранила. Нещасного
хлопця перевезено до черновецького шпиталю.

„Революційнимъ путемъ“. З Севастополя доно-
сять російські часописи цікаву вість про печатане ре-
волюційної часописи „Салдат революційнимъ пу-
темъ“ в печатній часописи „Жизнь Крима“. Подія
відбула ся так: Около 10 год. рано явив ся в дру-
карні Шнайдера, де печатала ся часопись „Жизнь
Крима“ озброєний гурток боевого комітету рос. соц.
дем. рев. партії і заявив, що всі, що знаходять ся
в друкарні і прилежній редакції є арештовані і гро-
зячи нарядженим оружжям, зажадали від наборщиків,
щоб приступили до складання 6-го числа революційної
часописи „Салдат“. Дверий і телефону стерегло двоє
людей озброєних бомбами, інші, озброєні в револю-
вері сьметами Бравінга обсадили всі входи і стерегли
арештованих. Всіх, що понали ся до друкарні, сей-
час арештовано і змушувано сидіти в запертю аж до
скінчення друкування цілого числа. Наборщики під за-
грозою ірацювали так скоро, що около 4 години по
полудні 5000 чисел було вже готових. Готові числа
сейчас забирали. Коли вже все було готове, зібрано
всіх арештованих до одної салі а один з озброєних
революціонерів заявив: „За пів години ви можете

видіти звідси, але не скорше. Тимте, що те все, що
стало ся — сов. Ви нікого не знаєте, нікого не ви-
діли, нічого не пам'ятає; так маєте говорити, коли-б
вас про що небудь питали. В противний випадку вам
грозить смерть на підставі рішеня боевого комітету“. Скла-
дачів накармили революціонери хлібом, а коли
весь було готове, подякували їм за услуги. На під-
ставі рішеня ком. печатано революційною дорогою
в друкарні п. Шнайдера, а на другій стороні вели-
кими буквами поміщено заяву: Пошукуємо за дру-
карню, в котрій можна-б напечатати семе число
„Салдата“. Удачі сего підприємства помогло багато
те, що друкарня Шнайдера знаходиться ся майже зо-
всім за містом.

Оповістки, іменованія і т. п.

Із кругів військових. На інспекцію черновецької
залоги приїхав Ф. М. Л. ген. Врудерман, командант
11 корпусу з шефом ген. штабу, полковником Фр.
Іерстенбергером p. de Райхсег.

Концерт в честь буковинського кобзаря Осипа
Юрія Федьковича уряджує дня 3. липня с. р. народ-
на школа в Конятині, на який запрошує отсе всіх
поближніх сусідів і прихильників. Програма концерту
така: 1. „Марш руських дітей“ сл. В. Лебедової,
гарм. Д. Стівинського. 2. Відчит ученика 5-го шкіль-
ного року. 3. „До Бога“. Слова і музика Федьковича.
4. „Розрита могила“ Т. Шевченка, декламація. 5.
„Поворот з чужини“ слова і музика Із. Воробкевича,
відсінює ученика 5-го шк. року. 6. „Ходім хлопці“,
слова Д. Млаки, муз. Гр. Якубовича. 7. „Мій сердак“
декламація. 8. „Ой Дявstre!“ сл. і муз. О. Мона-
стирського. Всі точки програми виконає шкільна моло-
діж. Вступ від особи 2 К. Чистий зиск призначений
на молодіж шкільну. Початок о год. 8 вечером. По
концерті забавний вечір. — *Іларій Завадюк, учитель.*

Концерт Гната Хоткевича в Заставні не від-
буде ся, як було оголошено в попереднім числі у ві-
сток, але в середу дня 4. липня с. р. в салі
Касиного товариства в Заставні о 8-й годині вече-
ром. — За Відділ „Заст. Бонна“ *Александр Коби-
лякський.*

Концерт бандуриста Гната Хоткевича відбуде
ся в Чернівцях дня 2. червня в салі „Народного
Дому“ ул. Петровича. Інформації в слідуєчій числі.

Із черновецького університету. Університетський
сенат на своїм засіданні з дня 23. червня вибрав од-
ноголосно ректором на шкільний рік 1906/7 др. Ев-
гена Ераїха, професора правничого факультету. Преф.
Ераїх родом з Чернівців написав багато фахових
і вартних праць і займаєть ся ще крім того штурком,
а особливо гуцульською різьбою, про котру писав чис-
ленні статі, інформуючи в той спосіб світ про сь
артистичну гадуз нашого домашнього промыслу. Дека-
ном теологічного факультету вибрано проф. старо-
славянської мови і літератури др. Евгена Козака
а сенатором проф. спеціальної догматики др. Стефана
Сагіна. Крім отсех належать на підставі переведених
академічних виборів до академічного сенату черво-
вецького університету на академічний рік 1906/07:
Проректор др. Ягмонт Френкель, декан правничого
факультету, др. Вальтер фон Герман на Гербах, де-
кан філософ. факультету др. Раймунд Фридерик
Кайндель, продекан гр. ор. теолог. факультету др.
Гайн, декан правн. факультету, др. Юліан ф. Рошман-
Гернбург і декан філоз. факультету др. Іван Кромаер.
Сенатори: правничого факультету др. Йосиф Лукас;
філософського факультету др. Юліан Готнер.

3 ц. к. II. Гімназії в Чернівцях. Вступні іспити
до першої класи II. гімназії відбудуть ся 16. і 17.
липня. Кандидати мають зголосити ся в однім із тих
днів між 8 а 10 год. перед полуднем в товаристві
родичів або їх заступників в канцелярії директора
і принести із собою свідоцтво уродження для посьвідни,
що скінчали вже 10 літ або їх в сім році увіччати,
а коли вони ходили до народної школи також фрек-
вентайційне або шкільне свідоцтво що найменше із
четвертої класи. Фреквентайційне свідоцтво як також
шкільне свідоцтво мають мати на підставі міністе-
риального розпорядження з 11. червня 1886 р. ч. 8165
означений одною нотою загальний поступ в науках
а крім того мають мати дописку „зголосив свій пе-
рехід до середньої школи“. Коли буде бракувати хоч
одно з наведених умов, то кандидат не буде при-
пущений до іспиту. Кождий кандидат має зложити
іспитову таксу 4 кор. 20 сот., учительський додаток
2 кор., на шкільні предмети до іспиту 2 кор. а 6 сот.,
на один примірник дисциплінарних приписів, отже раз-
ом 8 кор. 26 сот. Приняте до гімназії під фальши-
вим іменем потягне за собою видалене із закладу.
В випадку несприняття звертаєть ся зложеною таксу.
Близій відомості про вступний іспит до першої класи
містять ся на чорній таблиці в шкільнім будинку
і в річнім шкільнім справозданні закладу, що вийде
друком 2. липня.

Виділ „Рускої Бесіди“ в Вашківцях н. Ч. про-
сить отсим Ви. замісцевих членів, щоби зносили дас-
каво заплатали залеглі членські вкладки, бо товари-
ство, засновуючи бібліотеку і маючи інші конечні
а непередвиджені видатки, майже цілковито вичер-
пало свій бюджет. Звертаємо також увагу, що на за-
гальних зборах лиш ті Ви. пані і панове будуть мали
право голосування, котрі виплатили членські вкладки.
Посидки грошеві просимо адресувати на імя скарб-
ника п. Николая Никоровича, п. к. поштомай-
стра в Вашківцях н. Ч. — За Відділ: *Евген Стрий-
ський, голова. Іван Герасимович, писар.*

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ стор. 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюєся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані в Ого-
лошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний огул.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.

Надежностий за анонси марками поштовими не приймаєся.

Прощу в **остатнє** всіх тих па-
нів що побрали календарі „Рускої Бе-
ли“ на рік 1906, а до тої пори не
вернули за них гроший, аби се в мо-
жливо найкоротшім часі зробили, бо при-
неволять мене до стягнення претенсій
удовою дорогою а собі нароблять не-
отрібних коштів. Се саме відноситься
до тих, що винні ще за календарі
904 і 1905. З поважанем Ів. Захарко.

Надзвичайні загальні збори каси
ож. і шад. для громади Синівці дол.
тов. зар. з. необ. пор. відбудуться в
еділю дня 8. липня 1906 в 1 годині по-
ол. в домі господаря і члена старшини
Орія Цівала в касові кімнаті з сліду-
ючим денним порядком: 1. Підвишене
тепер призначеного стану паїв і вкла-
дів від 200 корон на більше а позик
для каси від 2000 корон на більше;
2. Підвишене квоти, яку старшина мо-
же до тепер яко найбільшу позичку
даному членови уділити від 100 корон
а більше. Василь де Топорук, нач.

Позаяк загальні збори тов. „Власна
Каса“ руска каса шад. і пож. стов. зар.
необмеж. порукую в Лужанах заповід-
нені на 15. червня с. р. не відбули ся
клянує ся поновні збори на день 1. лип-
ня с. р. з тим самим порядком денним
1 год. п. н. в домі п. Романа Мошука.
Старшина.

Книжка про подружжя
на Ретана із 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ці-
лики інт. книжок gratis.
OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 22—52

Отже марною охоронена рясніна
сесія Фелера „Fluid“ усмиряє жл-
теші, хрипку, нервовість, запор, блу-
тний, грудний, жомане сусідів, зму-
чене, ослаблене, брак відлику, стал-
горічкотний, інвазійну злолетмію
і т. п. 12 малих або 6 подвійних
фляшок оплатно 5 К., 24 малих
або 12 подвійних 8 К., 60 сот.

Замовлення адресувати так:
E. V. Feller, Стубіца
Elsaplatz Nr. 202 Кرواتія.

Також поручає ся перещипуючі
пігулки Ребарбера з маркою „Elsa-
pille“ 6 пуделочок оплатно 4 К.,
12 пудел. 7 К., 60 с. Правдиний
бальзам можна дістати не 1 а 2 гу-
дини оплатно за 5 К., 3 великих не-
дугах жодука невірний. Сирну
загорічкотний проти кашлю 1 на
груди 2 фляшки 5 К., Правдиний пор-
негеский тран 2 фляшки 5 К. опл.

45 8—10 III.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара д-р. Ю. Францопа

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болів, простудження, ломана костий, пле-
чий тістці і нервових недуг. Прощу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флякона 80 сот. 10 фляконів (фля-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакованем.
Тисячки листів з подякою. — Висилка
2 рази денно до всіх країв.

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до
заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом
за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки
на шікарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

КОСИ КАРПАТСКИ

срібносталеві з найдужчої сталі, перстені до кіс, брусники, бабки, молотки
і серпи ковальські поручає Спілка для господарства і торгівлі
в Чернівцях.

Цінники висилають ся одворотно.

83 3—10

Коси № 1.

Карпатські срібно-сталеві коси, мають тонкі як папірок, легкі як перо вістре, яке тло
мож бреша найтварливу велику, т. є. гірську траву і збіжжя, що зли попадає ся під ної, по-
репінати за одним зльомом на стону, незначно зуживають ся, і мовольну роботу хайбо-
роба на позовилу лекною робити. Прийма і легка робота на полях, тінить збіжжя, тому
дешдй повинен ковати тільки карпатскими срібно-сталевими косами з маркою „Косар“.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.
Ціна в коронах і сот. 1 К. 1-8 с. 1-12 с. 1-20 с. 1-28 с. 1-32 с. 1-48 с. 1-60 с.
На великій десертю даю 1 косу даром; замовляючий коси має прислати 2 корон задатку.
Без задатку не вивезає ся.

Коси № 2.

Карпатські по 2 сотини за центиметр т. є. тільки центиметрів коса довга тільки равін за
кождий центиметр по 2 сот. На кождих 10 кіе даю 1 косу даром. Замовляючий коси, по-
винен прислати 2 корон задатку, без задатку не вивезає ся.

Коси № 3.

Золоті з англійської сталі широкі.
Довгота в центиметрах 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95.
Ціна в коронах і сот. 2-10 с. 2-20 с. 2-30 с. 2-40 с. 2-60 с. 2-70 с. 2-80 с.
На великій 10 кіе даю 1 косу даром і до кождої коси даю камінь мармур. до острели.

Серпи.

Озубрені з англійської сталі дуже добре злиуть збіжжя, і легко перетинають, так що не
чуги в руках. Одна штука 60 с. Хто замовляє 20 штук серпів даю 2 даром. Каміні
(брусні) до острели кіе з найтучнішої плоти мармурової по 50 с. Хто замовляє 20 штук бру-
снів даю 2 даром.
На всілякі замовлення прощу прислати 2 корон задатку. Прощу заховати переказом поч-
товим щоб на алет не трапити дармо грошей.

А Д Р Е С А:

Александр Копач,

Струтин вижний, почта Долина, коло Стрия (Галичина)

77 10—10

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дітей.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краси.
Шалочки для панів.
Шалки для панів.
Шалки для хлопців і дітей.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капе-
люхів ц. к. надвірних
фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піклера і Синів в Грацу,
П. Лядштеттера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Ан-
тона Чипега у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружжє і амуніція.

Мужескі маншети і ковчирки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі каміздецькі.
Пояски дамські.
Воальки.
Убраня диточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і больці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевички.
Паньчохы для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Globe“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевички для панів.
Черевички для панів.
Черевички для хлопців, дівчат і дітей.
Купри до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарія до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“в Чернівцях ул. Петровача ч. 2.
Ч. телефону 178.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вільні від портя.
Рукописи звертає редакція лише на попе-
реднім застереженні і залученні належ-
ності почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміватись щодня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Як дбає англійський парламент про шкільну дитвору?

В Англії вибрано недавно новий парламент. Перший почин до соціально-політичних реформ в новім парламенті вийшов від члена робітничої партії В. Т. Вільсона. Він виступив із внесенням, щоб в шкільних громадах дбано про безплатні обіди для дітей, які з причини недостатньої поживи роблять малі поступки в науці. Крім того треба старатися, щоб також і прочим шкільним дітям уділювано обіди, а кошти вложені на ту ціль, були-б відтак обов'язані зложити родичі шкільному громадському зарядови. При тім треба виразно зазначити, що уділюване безплатних обідів не належить уважати за милостиню. При дискусії підняв один член палати послів, що проект закону виказує деякі недостаті, бо не зроблено різниці між родичами, що сповняють свої обов'язки зглядом дітей а тими, що тих обов'язків не сповняють. Яко заступник опозиції зазначив Вільям Ансон, що не повинно ся подібними законами відбирати добродійним заведенням охоти і змози займатися сі бідними дітьми. Що до розділу обідів із публичних средств поміж дітьми, треба абсолютно відібрати учителям право вибору поміж дітьми, а признати се право радше заступникам заведень для бідних і приватних добродійних заведень. Бесідник побоює ся надто, ціль підпрямство доведе до того, що родичі стануть спускати ся на публичну опіку і стануть через те за-недбувати свої обов'язки зглядом дітей. Впрочім думає, що лихо, котре має ся побороти, не викоринить ся зовсім, бо діти часто опускають ся в наука з причини не лиш недостатньої поживи, але також з причини недостатнього сну, браку свіжого повітря і відповідного одія. Для того бесідник залив ся за тим, щоб крім шкільних громад признати тут також деяку компетенцію добродійним заведенням. Міністер просвіти станув відразу на тім становищу, що поміч із публичних средств є конечна. Для того, що закон вимагає, щоб голодні діти ходили до школи, мусить ся дбати про їх поживу. В вершій лінії обов'язана до сього шкільна громада. В Парижі існує вже заведе-ня для розділу безплатних обідів для шкільних дітей і виказує пожадані результати. Нова інституція ділає передовсім на піднесення житєвої стони поміж дітьми і потягне за собою висші житєві вимоги в родині. Міністер протинив би ся тому, коли-б хто схотів заборонити шкільним громадам спробувати на велику стону давати дітям поживу із публичних средств. В Парижі можуть всі діти брати участь в обідах, зварених в шкільних реставраціях, але лиш зовсім бідні дістають обіди за дармо. Коли вже раз признало ся, що шкільні громади мають в першій лінії перебрати на себе управу в тій справі, повинно ся лише роззаяти, як в тім припадку уникнути всяких обманів. Міністер не бачить причини, щоб через уділюване дітям безплатних і платних обідів зменшило ся почуте обов'язку родичів зглядом дітей. Чи кошти на се мають збирати ся в виді податку на бідних чи в виді податку шкільного, про те повинна рішати комісія, котру вибере ся до розгляду сего законопроекту*). Впрочім добродійність не буде тим законом зовсім усунена, вона сама не вистарчає і для того треба зробити се законною дорогою. Можна сподівати ся, що місцеві громади постараються ся ввести в житє особі добродійні товариства і покличуть їх до співучасті в тім ділі. Міністер сподіває ся, що за снм першим предложенням підуть інші рівнож в дусі державного соціалізму, однак про се нехай журять ся будучі покоління. Один з членів палати поставив се внесення, щоб в комісії, яку задля сего вибере ся, дано можливість виложити свої погляди також добродійним заведенням. Годі тепер вже сказати, до якої саме хвали в сій справі дійде найстарший європейський континент, який полагодує тепер великий шкільний „біл“ (законопроект). Але важне й те, що справу харчування бідної дитвори взагалі порушено та що з боку правительства признано публичним обов'язком дати належний прожиток шкільним дітям. Се варто-б згадати і нашим компетентним кругам, бо у нас народна просвіта не поступає так швидко, як треба, головні тому, що селянські діти не мають в що вбрати ся ні що їсти. Та мабуть ще довго буде треба ждати на законне полагодує сє справи в тих законодавчих тілах, де все очікує ся після кіншені своєї й чесної „фамілії“.

*) В Парижі, як доносить „Times“, покривають кошта харчування на половину добродійні датки, на половину податки.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

На вівторковім засіданні промавив перший пос. Пергелъ т. Бесідник жадав відокремлення Галичини, бо лиш в такім разі могло би прийти до порозуміння в справі поділу мандатів. Поки що не може жаден Німець згодити ся на побільшене числа мандатів для Галичини. Вкінці заявляє ся за утворенням німецького мандату для Галичини із округу Бяла. Пос. Козловскій жадав для Галичини 110 мандатів, бо мимо значного побільшення мандатів для Галичини при теперішній виборчій реформі, вона все таки є покривджена. Дальше заявляє ся проти німецького мандату в Бялій, бо він для Німців непотрібний а міг би причинити ся до розбиття згоди між Німцями а Поляками. Бесідник виступив проти твердження пос. Василька, що Поляки завдячують свою культуру Жидам і проти твердження, що нема Русинів урядників. Дальше підніс, що Поляки дбають про просвіту Русинів, бо число польських і руских народних шкіл є майже рівне а різниця виносить около сто шкіл на користь Поляків. Поляки в літах 1848, 1862, 1868 і 1869 часто лущили ся з Русинами і не їх вина, коли ті угоди розбили ся. Поляки і тепер стараються ділати в тім дусі. Бесідник дивує ся, що пос. Василько виступив дуже холодно за помноженням мандатів для Галичини але дуже горячо за німецьким мандатом в Бялій. В кінці просив о приняті 110 мандатів для Галичини і відступлене від жадання німецького мандату для округу Бяла. Пос. Василько підносить, що після ухвали комісії в кожній поодинокій справі бесідник може говорити лиш два рази. Позаяк бесідник є в комісії одним репрезентантом Русинів а промавив вже два рази, не міг би відповісти по раз третій на промови польських послів, що промавив проти него. Апелує проте до комісії, щоб дозволила йому промовляти третій раз. Комісія дозволила. Міністер справ внутрішніх Бінерт заявив, що побільшене числа мандатів для Галичини понад число 102 вважає неузасадненим і думає, що сего становища правительства не потребує мотивувати. Що до німецького мандату для округу Бяла доказує, що число німецької людности в тім окрузі не є так велике, щоб вимагало подібного узгляднення. Сума мешканців в тих округах виносить 20.700, з чого є 15.000 Німців а 5.700 Поляків. Коли-б повстав новий виборчий округ для Німців, то він не стояв би в пропорції до розміру інших виборчих округів Галичини. Коли-б навіть уважати посла вибраного там за репрезентанта всієї німецької людности Галичини, то й се буде несправедливо, бо число Німців в Галичині є за мале, щоб для нього установляти особний мандат. Після послідного обчислення є в Галичині 212.000 Німців, з того до 150.000 Жидів, що подали себе за Німців, хоч їх зовсім не можна Німцями назвати. Коли-ж почислити родовитих Німців, давних коловістів, то вийде, що в Галичині є лиш 45.000 правдивих Німців, а на таке число установляти особний мандат — несправедливо. Відтак просить, щоб зі згляду на саму виборчу реформу полишити се жадане, що може стати дуже небезпечним для самої виборчої реформи. Просив, щоб комісія в голосованню не пішла дальше поза число 102 мандатів для Галичини. Пос. Демель жадав одного мандату німецького в Галичині, за те можна-б дати Полякам один мандат на Буковині. Пос. Лехер поставив внесення на замкнене дискусії. Ухвалено. Пос. Кайзер в довшій промові полемізував з висодами міністра Бінерта. Промову свою закінчив заявою, що Німці не згодять ся, щоб нова реформа видала їх на поталу славянській більшості. П. Василько заявив, що Русини завжди в опорті славянсько-німецьким поступали після засад справедливості. З тої причини бесідник голосував за славянським мандатом в Сирії, для того заступає ся за німецьким мандатом для Галичини. Русини ніколи не відважались ся цюступити несправедливо зглядом Німців. Мир між Німцями а Поляками в Галичині є гробовим миром, бо Німці не мають там права голосу. В справі відокремлення Галичини зазначає, що більшість населення Галичини, Русини і Жиди противлять ся відокремленню. Коли правительство противить ся сему жаданню, то Русини цілою силою його в тім згляді попірати будуть. Німці стараються розірвати Австрію. Русини не поділяють того становища. На аргументи міністра проти німецького мандату в Галичині не може абсолютно згодити ся, бо при утворенні німецького сільського мандату для Буковини правительство давало противні аргументи. При

тім розходило ся о 15.000 Німців, хоч крім того мають Німці на Буковині 3 німецько-жидівські мандати. Правительство стоїть на становищу польського Коло і уважає Галичину польським краєм. Самі Русини є за слабі, щоб виступити проти правительства, але надіють ся на поміч від Німців. Що до польської культури то зазначає, що виступив проти твердження посла Гломбінського, що Русинам із того згляду належить ся менше мандатів, бо між ними є більше алфавбетів, менше інтелігенції і менше промисловців. Він лиш зазначив, що Поляки вчисляють до своїх алфавбетів Жидів, у котрих кожда дитина уміє читати і писати а до своєї інтелігенції також Жидів. Тимчасом 90 процент купців у Галичині се Жиди а 75 процент усіх галицьких лікарів і адвокатів також Жиди. За те Русини не мають жадної позиченої інтелігенції. Тільки він говорив про Жидів, що зовсім природно з польською культурою мало має силного. Бесідник опрокидує твердження пос. Козловського, що Русини мають своїх заступників в адміністрації. Мало є по урядах урядників Русинів висше 10. або 9. рангі, з винятком хіба по судах і школах. Найболотійшою точкою у положенню Русинів є середні школи. На 4 мільйони Поляків є 30 середних шкіл, а на 3 мільйони Русинів 5 середних шкіл і додаті треба, що пату гімназій з великим трудом виборов у Поляків др. Кербер. Після теперішньої виборчої ординації Русини повинні мати 24 мандатів. Се число побільшаєсь тепер на 27 а по правді зникаєть ся на 18 мандатів, як бесідник при дискусії над поділом мандатів доказує. Також і правительство є тої думки, що дає Русинам 27 мандатів. Бесідник сподієть ся, що Русини дістануть те, що їм по крайній мірі належить ся — в противнім припадку Русини витянуть із того поступовання знані вже консеквенції. По промові пос. Василька, предсідатель пос. Польої відложив засідане, зазначаючи, що до голосу записаних є ще 5 бесідників.

РАДА ДЕРЖАВНА.

В посольській палаті розпочала ся в понеділок дискусія над бюджетовою провізорією. Референт Скенє висказав бажане, щоб парламент на будуче більше займав ся контролею фінансових справ, а дальше виказав, що за послідних 6 літ державний довг виріс на суму висше мільярда корон. Пос. Странскі заявив, що Чехи стоять в опозиції до теперішнього правительства, та що будуть голосувати проти провізорії. Пос. Вобжаньскі заявив, що Поляки хотять в відносинах до нового кабінету, хоч він по часті парламентарний, мати, о скільки не розходить ся о найважнійші справи, вільну руку, а відтак заявив ся за потребою виборчої реформи, та за рішучим розширенням краю автономії. В кінці сказав, що Коло польське буде голосувати за бюджетовою провізорією. Пос. Еленбоген (соціаліст) заявив, що його сторонництво буде голосувати проти бюджетової провізорії.

У вівторок промавив пос. Штернберт і Вольф, а вчора зложив замітну заяву през. мін. бар. Бек. Він зазначив, що теперішній кабінет має право на назву парламентарного кабінету і може вимагати, щоб парламент ухвалив бюджетову провізорію. Відтак полемізував з Поляками і Чехами і переніс, що в справі виборчої реформи палата поступала рішучо і старала ся швидко довести діло до кінця. На домагане в справі автономії відповів вининаючи, признаючи потребу реформи адміністрації, якаб удектишла працю бюр центральних, а збільшила одвічальність нижших істанцій.

СПІЛЬНІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Австрійська делегация.

Австрійська делегация провадить тепер дискусію над військовою ординацією. Пос. Делюган заявив, що із згляду на пануючий мир не заходить потреба підвищення чинного стану армії. Пос. Штрахер вказав на ростучі видатки на військо і заявив, що заступникам бідного краю як прим. Буковинці, що убожіє головні з причини нещасливої торговельної політики, дуже тяжко приходить ся голосувати за видатками на військо. Народні послы повинні як най-

рішучіше вимагати, щоб військовий заряд зменшив видатки на військо, а добра торговельна політика піднесла податкову силу людности. Що до Угорщини, то виступає проти її претензій, бо Угорщина хоче мати з Австрією рівні права, але зовсім не хоче поносити однакових тягарів. При зірванню спільності безперечно більшу шкоду понесе Угорщина ніж Австрія, ддятого Угорщина добре мусить надумати ся, поки поставити в справі виборення торговельної самостійності рішучий крок. При військовій доставі домагав ся більшого узглядненія австрійських промишловців. Відтак домагав ся бесідник пошановання в армії релігійних почувань Жидів і покликання жидівських військових рабів, якіни підійде те, що від п'ятих днів ані один Жид-лікар не одержав при армії посади. Кн. Шенбург виступив проти ворожих Австрії державних планів веснімиця і противив ся мадяризації війська. Пос. Штайн заявив ся за цілковиту економічною самостійністю Угорщини і домагав ся заключення митового союзу з Німеччиною і державами північно-західними, щоб спаралізувати економічну перевагу Росії. Змагаючи до економічної і державної самостійності Угорщини вповні оправдані. Вкінці висказав надію на шкоре одержання всіх німеческих країв під берлом Гогенцолернів. До улепшення свого одержання служить рух: „Los von Rom“.

Угорські делегації.

Через наради в угорській делегації тягне ся мовчезна нитка їх ворожий настрої проти гр. Толуховського. Мадярські делегати в атаках проти него зовсім не перемоняють ся, а він сидить на засіданнях безпомічно, бо не знаючи угорської мови здебільша бесідників точно не розуміє а вже про яке небудь відповідане нема й мови. Правда, формально мадярські делегати не ухвалюють йому заяви недовіри і бюджет ухвалюють, бо до того зобов'язалися перед королем, щоб не доводити до дальших комплікацій на Угорщині, але свого становища проти гр. А. Толуховського і не думають змінити. Мадяри його просто ігнорують, що йому в очі заявив речник коаліції Соґи. Передвчера атакковано його знов із зазивом до демісіонована. Пос. Бузат закинув йому негдарність, бо займається охороною Македонців, а не звертає уваги на се, що діється в Росії, хоч сі події далеко важливіші. Бузат каже, що буде голосувати за бюджетом, але все таки висказує міністрови брак довіри. Так говорили й інші бесідники.

Як реперував батюшка др. К. Багатірець свій „ображений гонор“?

(Із судової салі).

(Конець).

З черги приступлено до читання статей „Народно-ї (з)Ради“, якими о др. Касіян Багатірець старав ся „просвічувати“ своїх „вірних“. Колиб треба було класичного приміру на надучиване преси, то на се моглаб послужити „Народна (з)Рада“, яка аж кишить від неправд й простапких лайок. Статі одна подібна до другої і від числа до числа піють все те саме й те саме: безлічні україноманські заїди, — укр. фарисеї, беруть гроші від єзуїтів „Поляків“ і правительств, аби знищити св. православ'я і т. д., і т. д. Еґго, ти мужику, бери в руки хлосенний нараґрає — ну і — бий підних укр. лайдаків. Се вся політична наука едокубрацій прив. позовника, які попри се не дарували ні одному виднійшому чоловікові із рускої громади як Н. Васильови, Ср. Пігулякови, Стоцкому, Маликові, Филиповичови і т. д., і т. д. щоб не напасти на його публично або приватне жите, щоб його не зогидити перед селянським загалом. Статі сі, які відчитував твердо як по груді судов. проток. Героєвий вражали незвичайно особливо посторонню публіку, яка такої „культурної“ преси, як т. зв. староруска ще не чула. Не обійшло ся і без гумористичних інцидентів, як при одній о. др. Касіян убіжаний, непохитний та характерний руский не відважив ся чомусь признати, що його називав нашого народу руский значить russisch а не ruthenisch. При сім саме звернув його увагу обжалуваний Ст-ий, що він іменно так його розуміє, що вадно із дальшої статі „Нар. (з)Ради“, де є титул „Русско-японская война“ а як звісно досі з Японцями не воювали букво. Русини лише Росіяни. Під конець ранньої розправи поставив ще адв. др. Ф. Менчель внесене, щоб відчитано статі із минулого річника „Буковина“ і „Рускої Ради“, які малиб висказати, що о. Багатірець, пишучи так в „Народній (з)Раді“, тільки відповідав на їх атаки, себто віз звичайну пошану. По запонованню оборони внесене, як зовсім не причастне до розправи, безцільве трибунал відкинув. По подуддї виступив заступник о. др. Касіяна Багатіреца із подібним внесеном але вже вузшим, доматаючись не читання цілого річника „Б-и“ і „Р. Ради“ тільки доривочно кількома статями. Оборона, супротивляючись сему устами д-ра Авслендера, поставила навпаки від себе такі внесени 1) щоб на доказ правдивости закидів обжалованих зареєструвати акти процесу, який відбудеться дня 1. липня о збіг, публично проти станивських селян себто тих, що підпідкинувшись на станивських учителів 2) щоб переслухати прив. позовника яко свідка а евентуально зареєструвати відповідні акти ватківського суду карного на доказ, що о. др. К. Багатірець в шинку Простака був висловив

ся, що Січи є на то, аби різати Жидів. 3) Щоби прочитати одно грудневе число „Нар. (з)Ради“, з яким о. Б-и є в так близькій звязи, де доказується, що тут Русини задати революцію на взір російської, а рівночасно спихає ся вину за жид. погроми на самих Жидів. Опонуючи проти сего, заявив сіоніст (!) і ред. „Сз. Allg. Zig.“ п. др. Менчель м. н., що єго клієнт і він вважає „Січу“ тов. антисемітськими.

Трибунал по нараді відкинув внесене д-ра Менчеля, бо можнаб в безконечність говорити, що статі противних часописів є взаїмними відповідями, а се справи обжалованої тепер не вияснює зовсім. Із внесених оборон прийнято лиш 1, а 3-те відкинуто тому, що тої статі „Нар. (з)Ради“ о. Б-и не признав своєю, а 2-ге ізза сего, що прив. позовник саме недавно свій погляд на Січу тільки закріпив, так що реєстроване ватківської справи булоб — безпредметове. По сім домагав ся др. Авслендер, щоб трибунал переслухав п. Е. Стрийського, нотаря у Ватківцях н. Ч. на доказ, що заміт антисемітства зроблений „Січам“ є неправдивий хочби тому, що там „Січ“ живе в найліпших зносинах із Жидами і жид. тов. „Zion“. Се внесене як надто відбігаюче від розправи відкинуто. По сім оголосив передсідатель трибуналу поступоване доказове замкнення, а по уложенню 12 питань для судіїв присяжних (по 3 головні і 3 побічні для обох обжалованих) розпочались промови заступників позовника і обжалованих.

Заступник прив. позовника др. Ф. Менчель зачав від признання, що ему припала нині дуже тяжка задача, та від висловлення співчуття для судіїв присяжних, що цілий день мусять томити ся над такою нецікавою розправою. Алеж важна она для єго клієнта, бо ходить о напружене чести пава д-ра Багатіреца, що повинні зробити судії присяжні, не держучись тільки букви закона. Др. Багатірець не прийшов сюди щоб себе кождому показувати: дивіть мовлав, що др. Багатірець значить, яє др. Багатірець! але він прийшов на те, щоб Ви його честь ему вернули, котру відважив ся нарушити такий молодий чоловік! Отже відповідно до того треба й читати ту статю в В. Post, а не так як читає ся часописє рано при наві. Пан Стрийський випечатав артікул в часописі „Вук. Post“ без льогів але з ясною тенденцією, щоб показати себе національним героєм і щоб показати, що він не боїть ся і щоб дістати похвалу від своїх, підписав себе своїми початковими буквами! Потомуж він став свого писання відіератись, дармо що то ему не принесло великої шкоди, як його засудять на яких 100 корон! Дальше констатує він (сам журналіст), що судії надто згаїди для букв. преси а рівночасно жаліє ся, що молоді люди, котрі повинні більше книжками займатися, (п. Менчель зачїтє від своєї редакції) не уміючи часом добре по німечки, важуть ся таких мужів як п. Б-иє називати прилюдно „Schuft“. Розбираючи інкриміновану статю, питає він, що значить, що п. Б-иє не вибравє средств? Се значить, що він не глядїть, чи се є чесно чи ні, по розбійниці чи ні, чи се моральне чи ні, лиш на се, щоб єму принесло користь. Дальше каже п. Стрийський, що п. Багатірець розминає ся з правдою. Чиж се не значить, що др. Багатірець є брехун? Пан Стрийський каже далі, що п. др. Б-иє приготував чорні сотні. Пан С-ий не сьміє бути увільнений, бо скаже потім, що Б-иє скомпромітував ся, а всі українські часописи будуть писати, що Б-иє добре ся ставлю. Дальше висміває переведений доказ правди такими аргументами, що Січовики, які заведи всоди розрухи і несупокій, ще не всі Русини, та що провідники Русинів Пігуляк і Стоцкий також ще не цілий руский нарід. По осудженню політики п. Стоцкого а особливо і Пігуляка дійшов п. Менчель до того, що те, що робив і казав Багатірець не дає права звати єго брехуном. Подібно упорав ся із справою мнимого шпиреня унії Русинами, волюючи головою Раранчем, та тим, що народовці (Jungruthenen) прийшли із Галичини, де є гр. кат., отже можна зновні припускати, що вони радїб ширити унії. Забув лише п. М-иє, що галицькі гр. кат. сьвященники особливо старші через половину, а консисторники до недавня майже в комплекті — се рускіє ала Багатірець. Своє обжалованє закінчив др. Менчель тим, що він о. д-ра Б-иє знає від 25 літ, що він є окрасою свого стану, що „ein Mann von solcher Qualität“ не заслугоє на те, щоб перший ліпший молодик мав ся зовсе не в жовч, або що лїньше.. і мацькав прим. о. д-ра, який може бути гордостю нашого публичного жита. Вкінці апелює до судіїв присяжних, щоб не поводувались зглядями для кар'єри і молодости обжалованого, але привадило його покарати, бо може дучитись, що незабаром їх хтєсь оклеветє в часописях і вони будуть мусїти кликати суду але даром!

Оборонець обжалованого др. Авслендер в знаменитій супонійній промові, яка незвичайно відби-вала від пристрастних виводів заступника позовника, констатує передовсім, що промову п. д-ра Менчеля можнаб від біди вважати доброю обороною о. д-ра Б-иє а ніколи доказанем вини обжалованих. Дальше осуджує гру позовника обчислену на розбуджуванє пристрастий присяжних через заповіданє їм, що вони можуть бути в ситуації о. Багатіреца. „Остерігати вас перед послухом таким пристрастям уважав би я низше вашої чести. Я жду вашого зовсім справедливого суду вповні супонійно“. По сім із всею рішучістю відіирає атаки позовника на свого клієнта, немов би він раз признавав ся до писання статі а відтак відки-

рав ся того і не дав можности о. Б-иєви опрочити його доказ правди. Панове присяжні! Таке поведєне заступника позовника можу повним правом назвати не тільки оальним бо він говорив щось такого, що суперечить із актами. П. передсідатель, який в сім случаю єдино має рішачий голос, може се констатувати, що обжалуваний консеквентно заявляв, що матеріал до статі дав, хоч не признавав ся до єї авторства в тім виді, як єї виночатано. Дальше просить розглянути справу, розбравши 3 питання: 1. чи статі містять особисту обиду? 2. чи статю написав обжалуваний? 3. коли він єї написав, чи наведені тут факти оправдані зміст його писання. В переконуючїм виводі доказує, що статя не містить в собі особистої обиди о. Б-иє, тільки обговорює його політичну діяльність після єї якості. Пан Менчель хоче, щоб присяжні читали ту статю ниніше як звичайно. Але так не йде. Треба держатись лиш того, що там написано. Коли нотатка написана острым тоном, то се має причину в тім, що о. Багатірець в своїй політиці також зовсім не ласідний! Його зване зовсім не сидує його до такого політичного експонованя, колиж він на него рішив ся, то мусить згодитись, щоб на него й реаговано. Впрочім констатує, що нашого п. М-иє атакковано в пресі ще острийше, а він не віддавав свої справи суду, як се дїє його клієнт, якого осуджено тут не як особу, але як політика, який мусить згодитись на те, щоб з ним поводитись після його заслуги. В другій часті виказує на основі перебігу розправи, що нема ніякого доказу на те, що статю написав сам п. Стр-ий, отже за се не мож його також засуджувати. Відповідь на третє питання лишає своєму тов. п. др. Т. Галіпови.

По сім забрав слово др. Теодот Галіп, щоб на основі переведеної розправи виказати, що все, що о. Б-иє закинуло, було правдою. Передусім требаб розсідити питання, чи др. Б. боров ся чесно, чи ні і тим самим, чи обжалуваний пан Стрийський мав рацію те написати, чи ні! О. др. Б-иє осуджував Українців, що вони стремлять до унії, відпадають від православної церкви, а станивських Січовиків посуджував, що вони пішли до Ватківців піби того, щоб там пристати до унії. Чи се є чесне поступованє? Овочем побіди лібералізму над темною реакцією в цілій Європі ба навіть на сході стало те, щоб політичних противників поборювати всіми вишними способами лишє не віроісповідними аргументами.

Рускі народовці (Jungruthenen) є такою самою політичною партією, які бувають у інших народів, хотять після свого переконаня добра народу і з сїм мусимо ся числити. Колиж о. др. К. Багатірець розбурхує проти своїх політ. противників релігійні інстинкти нерозвиненої товпи, то се є нечесно і заслугоє на повний осуд! Чиж о. Б-иє має рацію, кажучи, що рускі провідники заводять унію? Він називає пп. Стоцкого, Василька, Пігуляка єзрисями! На який підставі? О. др. Касіян Багатірець каже дальше, що ті провідники пропаяють унію! Панове присяжні! Як можна чоловіка, котрий для всіх націй і віроісповідань краю тільки доброго зробив, маю тут на гаді пос. Ния. Василька, чоловіка так ліберального називати віроісповідним пропаятором? При сім треба тямити, що наші селяни, серед яких таке пропаяє о. др. К. Багатірець, живуть на таким культурнім степені, що приналежність до своєї церкви є у них чесною, а відступлюване від неї злочином — проступком. Через се іменно одержує властиве значєнє вічне воюванє о. приватного позовника страшилом унії і його вічне підбуржуванє православних селян проти мнимих євдливих пророків унії, якими мають бути руско-народні діячі. Ся робота не лише нечесна але навіть каргідна; о. др. К. Багатірець називав з проповідниць своїх політичних ворогів відієпєньцями і відіавшими від правдивої віри. Руско-народні діячі, се після єго публіцистичних виводів безсоромні інтрузи, „українські наємники, що беруть гроші від єзуїтів і правительства на те, щоб знищити гр.-прав. цєкву і т. д.“ Українці, — говорить дальше сьвященник Багатірець — се слуги дївода і вони згинуть з горизонту, як до них возмуть ся люди з мужицким нараґрафом і т. д. і т. д.! Щось такого казати і впоювати се в несвідомі маси в 20. столітє не можливо, се негідне, се по азиятськи нечесно. І на жалє ми вже бачимо овочі, які видала така агітація на нападї на уч. і аджу. Одинайцять селян, оскаржених о. допад на него, буде відновити перед судом. Хтож наів їх до сего?!! Зізнаня переслуханих свідків і прочитані статі о. приватного позовника показали вичеруючо якість средств, якими воює політик о. Багатірець. Хтож орудує такою зброєю, не може бути надто вразливим і не має права апелювати до загалу о засуд того, хто бачучи, до чого така каргідна робота веде, напитував єї публично для здавлення лиха в зароді. Адв. др. Т. Галіп вичить апелєм до присяжних о увільненє свого клієнта, бо все те, що він мав написати, є нічо инше як правда, за яку годі кого небудь засуджувати.

Обор. другого обжалованого др. Фокшанєр констатує на основі лікарського свідонства, що п. Фляйшер підчас складаня інкримінованої статі був хорий, отже не провинив ся єї поміщенєм тим більше, що у нас нема закону, який би карав за недугу. Впрочім нема чого обурюватись п. Менчелем, що „Фляйшер се тільки Sitzredakteur і кликач на него острого суду, бо його клієнт, як се він сам зізнав, має такогж Фляйшера, тільки що він зветь ся Козаркевич. Нехайже й „Вук. Post“ буде вільно мати свого

Козаркевича. Свою коротеньку з незвичайним гумором виголошену оборону кінчить др. Фокшанер заміткою, що о. Б-ць, сидячи в шклянці домі, не повинен кидати каменем в других, бо відповідь не може бути виключена!

І ще раз виступив із філіпикою проти обжалуваннях др. Менчель, апелюючи всіма способами до судіїв, щоб віддали вердикт засуджуючий бо... перед Б-цем стоїть велика кар'єра! Про спосіб і тон цієї промови й не треба згадувати. На неї дав різку відповідь др. Авелендер, картаючи передовсім заступника позовника за особисті атаки на оборону обжалуваннях. Відтак збивав мимі суперечності, яких дошукався в промовах оборонців, п. др. М-ель, а до того дає зявлю перегляд всієї „діяльності“ о. Багатірца і дораджує йому, що коли він мріє про кар'єру і хоче таким способом стати славним, щоб захопити може посольський мандат, то найзавчасу покине свою вражливість, бо з таким „делікатним“ гонором далеко не зайде. По сім, перебираючи на себе повну відповідальність, заявляє прилюдно, що ставівські мужики, які стануть д. 1. липня перед судом за напад на вчителів будуть відповідати не за свою вину, а за вину юдженя „Нар. (з)Ради“ Вкінці звертається до судіїв присяжних, щоб не рефлектували на розітрішене, яке їм обіцяв дати сам др. Менчель або й др. Б-д, якби засудили обжалуваннях, але апелює до них, щоб видали справедливий засуд — увільняючий, не даючи наслідки, які він може принести для о. др. Кас. Багатірца.

По звязнім resumé председателя Ангермана удались присяжні судії на довшу нараду а по ній оголосив провідник лави присяжних п. А. Муха звисний вже вердикт, яким вони два перші головні питання що до обох обжалуваннях заперечили одноголосно, а 3-тє 10 ти голосами проти 2-ох.

Председатель оголосив після сего увільнене обжалуваннях від вини і кари, засуджуючи прив. позовника на поношене коштів розправи.

Заступ. позовника застеріг собі внесені жалоби неважності, — але як зауважено — роздумався инакше і осталося лише на заповідженню вчинку, в якого вислід можна було з повним правом сумнівати ся. Вирок судіїв присяжних казавши присутню на розправі очевидно прошиб, о. др. Касіян навіть перестав підручувати свій вусок — і виїшов із гонором хіба більш нарушеним, бо — осудженим ще й вердиктом судіїв присяжних! \$\$\$

Телеграми „Буковини“.

Дня 28. червня 1906.

Відень. Цісар виїхав нині о 6. год. рано на стрілецьке сьвято до Моравської Острави. Тим самим потягом виїхав до Моравської Острави архикн. Райнер.

Будапешт. Урядовий дневник публікує розпорядок в справі автономної цілової тарифи, на основі якої входить цілова тарифа в житє, починаючи із 1. III. 1906

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. червня 1906.

Складайте жертви на дівочу бурсу в Чернівцях!

Розділ чернов. учит. семинарії. На останнім засіданню ради шк. кр., яке тривало через вікторю і середу рішено вкінці — як зауважено — розділити теперішню чернов. учительську семинарію на відділи німецькі, рускі й волоскі. Постанову сего переведено помімо нірній, яку навіть в сій справі робили заступники — Волохів. Та як волоский парід дивить ся на тих, що тепер взяли в свої руки монополі на його репрезентацию, видно хочби із недавнього волоского віча в Сучаві, на яким Лупієви, Оичудови & С-ка ухвалено острє вотум недовіри!

Із мійських народних шкіл в Чернівцях. Оногоди на засіданню черновецької мійської Ради перенесено учительки Аспазию Попескул і Кароліну Фелькер в стан спочинку на їх власну просьбу.

Утопила ся. В Мігові утопила ся дня 17. червня с. р. в потоці, що пливе серединою села, 4-літня донька Козьми Давка Георгіого.

Звірство матери. Василина Курець забила свою власну дитину неправого ложа сейчас по породі в той спосіб, що замкнула її в щільно замикаючій ся куфрі, так, що дитина удусила ся з браку повітря. Судова комісія із Садагурі сконстатувала, що дитина уродила ся жива — і тим самим признала факт убійства.

Попарив ся малий 2 1/2 літній хлопчина Генко Загуляк з Нової Жучки. Він хотів іменню посунути на кухні горнець із киплячим борщем. Горнець похитнувся і кипуча вода перелила ся на неосторожного хлопчика. В наслідок попарення хлопчик помер того самого дня. Проти матери виторчено судове сідство.

Найстарша женьщина в Німеччині живе в селі Шпітцендорф в Баварскім лісі. Є се вдова по рубачу,

Йосифа Едер, що 19. марта скінчила 188 рік життя. Так говорять найбільше вже достойні жерела — метрики. Вона держить ся ще так добре, що може по утяжливих нерівних дорогах своєї рідної околиці ходити без нічийої помочи. В 65. р. життя стратила свого чоловіка, що не полишив їй нічого крім трое дітей. Тепер проживає вона при своїй найстаршій дочці, що числить тепер 85 літ і бавить численну громаду своїх внуків і правнуків. Ще сего року на Великдень ходила пішо до костела до сновіди. Ціле життя жила ся молоком, німецькими книжками, капустию і бульбюю. Мясні потрави знала лиш з науки, бо в тамтих околишніх селяни їдять мало м'ясо. За те не могла обійти ся рано без кави.

Концерт бандуриста п. Гната Хоткевича відбув ся в Чернівцях в понеділок дня 2. липня в сали „Народного Дому“ із отсею програмою: I. 1. Дума „Бура на Чорному морі“. 2. Дума „Про смерть трьох братів біля річки Самарки“. 3. 3 пісень гайдамацьких: а) „Про Швачку“; б) „Про Харька“. II. 1. 3 пісень козацьких: а) „Ой під лісом та під Лебедним“; б) „Ой на горі огонь горить“; в) „Ой та снів ся козак, снів ся“. 2. 3 пісень гумористичних: а) „Дворянка“ (сатира); б) „Киселик“; в) „Явтух“. — Ціли місяць: Крісло I-рядне 2-20 К, II-рядне 1-80 К, III-рядне 1-10 К. Вступ на салю 60 сотиків. Початок точно о годині 8 1/2 вечером. Білетів можна набувати скорше в „Рускій Касі“ ул. Петровнича ч. 2.

Перші загальні збори кружка „Жіночої Громади“ в Вашківцях н. Ч. відбув ся в неділю дня 8. липня с. р. о год. 1. по полудні в сали хлопчачої школи. Просвітний і громадський розвиток нашого народу хоча в останніх часах виказав не малий поступ, не міг досі захопити найширших кругів усього нашого народу, бо в тих змаганнях ціла половина робітників не брала участі, — жіноцтво стояло осторонь від того руху. А се як раз найважливіша підвалина в розвитку народу. Коли жінки інтересувати ся муть просвітними і громадськими справами, тоді діти таких матерій з одушевленням будуть відносити ся до громадської ідеї, присвячуючи собі громадську культуру і будуть видатними робітниками для добра загалу. Се порозуміло наше жіноцтво, бо на першу вістку засновання жіночого товариства зголосило ся досі 120 жінок і дівчат до вашківського кружка. Щоби їх підтримати в тім одушевленню і заохотити до видійшої роботи для добра загалу, просимо всіх, котрим лежить загальна справа на серці, прибути на перші загальні збори вашківського кружка „Жіночої Громади“. Численної участі надіють ся. — *Основоположник.*

„Боян“ в Садагурі. Позаяк минулої неділі через непогоду зібрало ся невелике число членів, про те перші загальні збори тов. „Боян“ відбув ся дня 1. липня с. р. о год. 2 по полудні в касиновій сали в Садагурі. Запрошуєт ся всіх П. Т. сльоволобних конечно явити ся. — *Тимчасовий Виділ.*

Філія тов. „Руска Школа“ в Чернівцях. Загальні збори нашого товариства відбув ся дня 1. липня о годині пів до 3 по полудні в шкільній сали в Новій Жучці. Дневний порядок оголосить ся перед зборами. В виду незвичайно пекучих справ просимо всіх наших Вп. членів зібрати ся в як найбільшій числі. — За виділ: *Омельян Іваніцький*, голова. *Северик Іванович*, писар.

Із „Заставнецького Бояна“. Проба „Боян“ відбув ся в неділю дня 1. липня с. р. від 2 години і в середу перед концертом дня 4. липня від 4 години по полудні в кімнатах п. Андрея Зугаєвича. — Від виділу: *Олександр Кобиланський*.

Із вижн. філії тов. Руска Школа. Дня 27. мая 1906 р. відбули ся в Вижвиці 3. в сім році надзвичайні загальні збори вижвицької філії тов. „Руска Школа“. Збори отворив заст. голова п. Юр. Гордійчук, привітавши зібраних щирими словами. По сім уділив п. председатель голосу п. К. Данилюкові для реферованя 1. точки дневного порядку а то відчиту „Про глухонімих“. Референт подав різні причини глухонімоти і представив зібраним різні методи налучування глухонімих, давійші і сучасні та успіхи налучування за поміччю тих метод. Зарозом перепровадив з одною своєю ученицею практичну лекцію. В дискусії, яка розвинула ся по рефераті, брали участь: п. Санюк, Луїянович і Данилюк. П. Санюк в імени присутніх просив референта, щоби той при найближшій нагоді перепровадив знов таку лекцію, на що референт згодив ся і приобіцяв при найближшій нагоді ту просьбу сповнити. Устами п. Юр. Гордійчука висказали збори референтови щяру подяку за его труд, положений около виховання тої нещасливої, природою покривдженої дитини, за поділене ся з присутніми вислідом его кількамісячної мозольної праці, котрої овочі за так розмірно короткий час суть справді значні. Відчит п. Санюка: „Про сліпих“ за згодою референта і загальних зборів відложено до сльовуючих зборів. Відчит на тему: „Відпошене духа людського до тіла“ виголосив п. С. Савуляк. Відчит старанно і совісно оброблений, заінтересував дуже присутніх, за що й зложив п. Юр. Гордійчук п. референтови подяку іменем зборів. В дискусії брали участь: п. Санюк, Гордійчук та Савуляк. По вичерпанню дневного порядку п. председатель збори закрав. — *Волод. Морюк*, писар.

Із штуки і літератури.

Попис в музичній школі ім. Миколи Лисенка. Минулої неділі дня 24. червня відбув ся в сали черновецького „Народного Дому“ річний попис учени-

ків „Музичної школи“ ім. Миколи Лисенка. Був се 3-й з черги попис в сім році. В порівнянню до двох попередніх видно було великий поступ головню у початкових учеників, значить у тих, які від самого початку побирали науку в сій школі. Перебрані ученики прийшли і з перебраними навичками, які годі було за так короткий час цілковито викоринити, тому і видно було деяку непевність гри і малу її виразистість та брак почуття ритміки. Всеж таки були ученики, які і в тім коротнім часі потрапили виemannипувати ся від непотрібних навичок і ми можемо особливо з повним признанем піднести гру учеників панни С. Шлемкевич з 4. класи фортепианового відділу. Ученики початкові то є питомі ученики школи і то так в гри на фортепіані як на скрипці відотрали майже без виїмки добре свої задачі. Коли подумаємо, що многі з них учать ся всего 10 місяців грати і були вже в стані перед більшою публікою відіграти музичні утвори відповідні для їх спромози цілком зносно для слухачів, то лішого успіху як на початок годі і бажати. Для заохоти подамо імена тих учеників, які особливо звернули увагу: Павло Литвинюк наймолодший ученик школи (8 літ) I. рік науки відіграв на скрипці в супроводі фортепіану один утвір цілком значно. Потім грав ще і в хорі скрипок, в яким грали ще початкуючі: А. Валицький, Ів. Стоцький і Н. Цісик та п. І. Киретюк. Хор сей випав цілком добре. З відділу скрипки грала ще сама учениця II. року панна Гліберя Киретюк цілком удачно „Andante cantabile“ Гонтера. З відділу фортепианового назвемо: п-ну С. Созанську, М. Кошарич з I. класи, п-ну А. Сивулу, О. Найду і Н. Пигуляківну з висшого відділу I. класи вкінці п. Е. Дрогомирецького з II. класи, п-ну Гільфердинг з III. і М. Дрогомирецького з IV. класи яко справжнього акомпаньатора до скрипок. З відділу співу не було ще відповідних учеників до попсеу. Одна учениця сего відділу п. Ю. Красіцка виступала вже яко солістка в Бояні і особливо визначила ся як Картуса в „Вечерниціх“ виведених Бояном при „Variete“ данім заходом баронової Василькової сего року в мійській театрі. Але та учениця відіхала до Америки ще місяць перед пописом. Цілий вислід попису свідчить, що зарад школи починає свою задачу дуже поважно і веде свою працю дуже сумлінно. Сим разом зібрало ся більше число слухачів як звичайно, особливо бачили ми з міщанства споре число; се свідчить, що школа будить заінтересоване в ширших кругах нашої суспільности і дає надію на більше число учеників на другий рік. Щоби звернути увагу нашої суспільности ще більше на сю школу, подамо в сльовуючій числі услива прийняті і розклад науки, щоби родичі могли вже тепер взяти в рахубу видаток на науку музики своїх дітей на другий рік.

Посмертні вісті.

† Юрій Грималюк уч. VII. кл. п. к. П. гімназії в Чернівцях помер д. 28. в ріднім селі Товтрах по довгий а тяжкій грудній недугі. Покійний був незвичайно спосібним і пильним але вбогим учеником, якого нужда перед часом загнала в могилу. Батько покійного, щоб уможливити синові науку, виїхав на зарібки в Канаду, та доля не судила, щоб мав потіху із бл. п. Юрія. В. е. п.!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Мультатуй. ІМПРЕСАРІО.

Переклад Яр. В-ий.

Повздовж амстердамського каналу йшов вдоводений гарно прибранний пан із золотим ланцюхом. Він пробував у місті за для „інтересу“. А за для якого, се зараз почувте. — Перед ним ішла якась пані із своєю дитиною. Припадково, через що саме — не знаю, впала дитина у воду. Мати закричала і... кинула ся за дитиною і вирятувала її.

Чоловік інтересу приглядав ся тій сцені, витягнув свій потес і забирав ся щось записувати в нім.

— Ласкава пані, чи можу просити вас о подане свого імени й адреси?

— Дитина, моя дитина! Отсе маю знов мою до рогу дитину!

— Дуже добре, але чи можу...

— Я знов маю свою дитину, повторювала мати вперто, не розуміючи, що хтось може питати ся про нього, як про її дитину.

— Із сего жінокою нема що зачинати — буркнув цікавий розмовник.

Любий пане, я вас неабі як нагороджу, коли мені завтра подасьте імя й адресу сєї пані.

Та к просив чужинець когось із людий, що поставили довкола і сим разом — здасть ся — довідав ся про те, що було йому потрібно. Досить, що вже на другий день явив ся він із відвідинами у щасливої матери.

— Ласкава пані, я мав честь бути присутнім...

— Ох так, ви були при тім, мій Пане? Ви бачили? Я нічого не бачила, нічо не чула, инш скончала...

— Вибачте ласкава пані, я чув...

— Чули?

— Так, ласкава пані, я чув, як ви...

— Чули? Що такого?

— Я чув поважана пані, як ви грі чали. Приходжу до вас, щоб заангужувати вас до театру.

Відна мати!

Тим чоловіком був імпресаріо, що шукав за атракційними примірниками. Він звав си: публіка

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Прому в **послідні** всіх тих панів що побрали календарі „Рускої Бесіди“ на рік 1906, а до тої пори не звернули за них грошей, аби се в можливо найкоротшім часі зробили, бо при неволях мене до стягнення претенсій судовою дорогою а собі нароблять не потрібних коштів. Се саме відноситься і до тих, що винні ще за календарі 1904 і 1905. З поважанем Ів. Захарко.

Неодієним скарбом
для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів молодості є славна книжка Дра Ретана
Власна охорона
83 наклади із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най чітше єй зрозумілий хто терпить на страшний наслідок того пиятства, зир-ріє поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через книжку. 46 20—36

Книжка про подружжя
дра Ретана із 39 ілюстр. ціною 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціна книжки 1шт. книжок 6шт. 10 К.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 23—52

Загальні збори рускої каси пож.
і щад. для громади Серет відбудуть ся дня 12. н. ст. 1906. о 3 год. п. п. в льокалі „Рускої Буря“ з отрим днівним порядком: 1. Означене кілько один член може мати паїв і яку може одна особа мати вкладку щадничу та який має бути речинець для обостороного виповідження вкладки або єї часті. 2. Означене висоти пожички, яку може Старшина затягнути у власнім обемі діланя. 3. Постанова, якого найвишого кредиту і на який час може уділити старшина одному членови. 4. Означене стопи процентової для вкладки щадничих і для пожичок (§. 21 4—6). 5. Вибір Надзорчої Ради (§. 21. 11.) *Евстий Стрешка, нач.*

Податричні і респираторні боля, кашля, рини, сугави, корчі, перитоніт (Hexenschuss) подожді і т. п. лічить певно як о тім свідчать тисячі листів з подякою вночача есенція респираторна „Elsa Fluid“ з охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашків або 6 подвійних флашків 5 К. оплатно, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.
Дістати можна у аптеки, продукенти
Е. В. ФЕЛЕР — Стубіца
Ісрватія
Поручає ся також Фелера Ребар-берієні лігулки з маркою „Elsa Fluid“ з буделочок 4 К. 5 терпінних жолудкових лік несправності, заткане, жовтих і т. п. несправності.
Правильний бальзам не продає ся і але найменше 2 тузини по 5 К. оплатно.
Загоринський спирт від кашлю і на груди 2 фл. 5 К.
Правильні шведські кроші жолудкові 3 фл. 5 К. оплатно.

Шість і пів мільонів корон відшкодована!

Будинки, движимости, збіжжя і нашу обезпечує від огневих шкід.
одинокое руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмний обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменним господарам, де еще не роблять иньші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на за купно синавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товариств тільки через „Дністер“ провізії від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Дністер припоручили Преосв. Епископські ординарії!

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

(„Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Знамениті Ваги господарські і до важеня худоби.

Если хотите дорбі

ПЛУГИ
купити, то удайте ся до
головного складу машин го-
сподарских

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 ніль. разом з передними колесами і коштує лишень 44 корон.

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і в загаль всілякі знаряди господарські.

Каталоги на жадає дармо.

23 (29—30)

Всілякі синавки огневі і до огорожу.

КОСИ КАРПАТСКІ

срібносталеві з найлутшої стали, перетені до кіс, брусик, бабки, молотки і серпи ковальські поручає Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Цінники висилають ся одворотно.

83 4—10

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одноі краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дитий.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дитий.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самоістійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відни, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштеттера і Синів у Відни, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відни, В. Бахмана і С-ки у Відни, Франца Целера у Відни.

Оружје і амуніція.

Мужескі маншети і ковнярики.
Кравати для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізельки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убраня диточі.
Артикули до гри „Тенніс“, ракетки і бальці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевки.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Тенніс“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевки для панів.
Черевки для панів.
Черевки для хлопців, дівчат і дитий.
Куртки до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарі до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор. зг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахунок.
Режисмації неопечатані від порти.
Рукописи авертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученем належ-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Реорганізація черновецької учительської семінарії.

(У) Німецький покіст, який мав назверх доказу-
вати, що руско-волоский край Буковина се також ні-
мецька провінція як прим. Зальцбург або Менклембург,
етратив всяку радю істнованя вже десятки років
тому, а однак його консервують компетентні чинники
із особливою запопадливостю ще й до нині! Роблять се
компетентні круги дарма, що той фальшивий покіст
згерманізувати Буковину вже не в силі, а за те веде
за собою тільки нехиті краєвого населення, яке не може
обоятно глядіти на нехтоване його дорого ошачуван-
них прав та спинюване його культурного поступу,
на забиване і скривлюване національних почувань
його інтелігенції при помочи чужих шкіл.

Особливим ба крайню абсурдним було розвель-
можнене германізації в чернов. учительській семіна-
рії, яка має виховувати учителів для народних шкіл,
що дають початкове образоване 298-и тисячам Ру-
синів і 229-ти тисячам Волохів!! Який сенс і який
наслідок міг мати німецький виклад всіх предметів
для питомців, що мають відтак вчити по волоськи зг. по
руски?! Се доводило загалом тільки до того, що
увінчені учительські кандидати йшли на село, приза-
бувши свою рідну мову, або втративши свободу і
чистоту вислову в мові, яка була їм п'ятою і якою
мали вчити д'твору. Рускої зг. волоської мови вчать
в семінарії тільки як предмету, а наука ся до не-
давних літ передовсім у Русинів стояла на степені,
який був просто наругою із науки рускої мови! Але
навіть з огляду на народність самих питомців не
мала Німеччина ніякого оправданя. Се най потвер-
дить статистичні вкази що до ереквенції черновець-
кої учит. семінарії. Від рр. 1870 і 1871 себто від
ей заснованя до р. шк. 1904/5 було в ній записаних
на всіх роках 2695 Русинів, 2204 Волохів, 912
Німців, 671 Поляків, 14 Мадарів, 8 Чехів і 4 Ро-
синів. Зноваж у жіночих відділах було за той час за-
писаних на обох роках 472 Русинки, 665 Во-
лошок, 1762 Німок, 783 Польок, 4 Мадарки,
10 Чешок і 3 Росіянки. Се значить, що із ерек-
венції кандидатів не виходить найменше оправдане
претенсії на німецькі семінарії. Зг. низша ерек-
венція Русинки виводить на світло дневне ще
й иньшу справу. Брак яких небудь шкіл середніх
для жінок на Буковині спонукував дочки німецької
верстви урядничої кінчити семінар задля самої на-
уки а не задля того, щоб ішли вчити сільські діти.
А позаяк при зв'язі переповненню жіночих відділів,
для здобутя в них місця треба сильних плечей, то
Русинки, якими не опікувалась всемогуча протекція,
рік річно мусіли десятками оставати по за семінар-

скими мурами помімо того, що сільські рускі школи
ждали нетерпеливо на своє питоме учительство.

Стан сей був невимовно шкідливий і против-
ний інтересам краю а особливо нашого народу. Отгим-
то наші соймові заступники а передовсім теперіш-
ний віцем. др. Ст. Смалъ-Стоцкий від 13 літ
безвинно побивав ся за введенням до семінарія крає-
вих мов як викладових. Та довгі роки відносились
державні уряди до потреб обох народів із „прихиль-
ною“ бездіяльністю до чого значно причинувалось не-
виразне і хитке становище послів волоських в сій
справі, що хіба є життєвою і для волоського народу.

Аж ось сего тижня на „великій“ засіданню ради
шк. краєвої, яке тяглось через півторок і середу, рі-
шено остаточно розділити мужеску й жіночу
учит. семінарію в Чернівцях на окремі відділи: ру-
ський, волоський і німецький. У відділах тих будуть ви-
кладати педагогіку, рідну мову, математику, історію,
фізику і науки природні в мовах рускій або волоській
зг. німецькій. По німецькі будуть викладані тільки
такі предмети як: писане, рисунки, гра на скрипці,
гімнастика й снів. На єй предмети буде німецький
відділ розпадатись на дві часті, із яких одна прилучу-
ється ме до Русинів а друга до Волохів. До тогож Ру-
синам і Волохам, як ба вони хотіли кваліфікуватись із
мови вик. німецької, вільно буде ходити до німецького від-
ділу на науку історії, наук природних і фізики, при чім
все ще будуть они мати по одній годині повторення
тих предметів у своїй рідній мові. Се право прислу-
гує й Німцям, якіб хотіли бути кваліфіковані з во-
лоскої зг. рускої мови. До того в німецькій відділі
буде обовязкова наука мови рускої зг. волоської, від
чого може їх звільнити гачка мови польської. Відпо-
відно до сего поділу будуть уладжені й вступні іспи-
ти, які будуть ся відбувати в мові, залежний від від-
ділу, до якого кандидат хоче належати.

Адміністраційний заряд остане й на будуче в ру-
ці одного директора, який буде заразом вести один
з трох національних відділів семінарія. Два другі бу-
дуть мати окремих педагог.-дидактичних провідників,
які із своїм учительським збором будуть полагоджувати
самостійно педагог.-дидактичні справи.

Із розділом семінарія на три зг. на шість від-
ділів, оказалась потреба усунути курс приготавляю-
чий, так що кандидати будуть здавати іспити від-
разу на рік перший. Рівночасно зазнав зміни і хід
науки в мужескій семінарії на такий самий спосіб,
як в жіночій, так що кожного року буде рівночасно
і в жіночій і в мужескій семінарії рік 1. і 3-ий згляд-
но 2. і 4-ий.

Реорганізацію сю повитає певно увесь руский
загал як сповнене горячого бажаня й конечної по-
треби усіх, кому дорогий розвиток рідного шкіль-
ництва і культурний поступ народних мас.

Україна в державнім бюджеті Росії.

В другім числі петерб. тижневника „Український
Вістник“, обговорює д. Соколов незвичайно цікаву
квєстію, а то становиско України в фінансовій полі-
тиці Росії і доназує, що коштом України живе багато
російських поступовіших провінцій, коли тим часом
вона сама остає завдяки централістичній і обрусис-
тельній дотеперішній політиці царського правительства
сливе наубожішим і найтемнішим краєм Росії. Чи-
сла подані автором ілюструють его думки незби-
тими аргументами. Яко територію України автор
означає 14 полудневих губерній: Волинську, Подільську,
Бесарабську, Херсонську, Київську, Полтавську, Черні-
гівську, Курську, Вороніжську, Харківську, Екатеринослав-
ську, Таврійську, Чорноморську і Кубанську область.
Статистичні дані черпає автор до своєї статі із зві-
тів Державної контролі для фінансових справ за рік
1903 з тої причини, що сей рік ще зовсім нормальний,
на коли на фінансовій політиці 1904 року вже від-
била ся японсько-російська війна. До державних дохо-
дів з України дочисляє автор також дохід із залізниць,
що тягнуть ся через простір України, а котрий ви-
носить 143-9 мільонів рублів.

При таких способі числення суми державних до-
ходів із українських губерній виносили в 1903 році
519-6 міль. руб. отже 26 проц. усіх державних доходів
Росії, що в тім році доходили до 2081-8 міль. руб.
Розходів мала Україна 279-5 міль. руб., отже мало що
більше як 15 процентів всего розходоного бюджету
(1.847-3 міль. руб.). В поодинокіх губерніях відношене
між державними доходами а державними розходами
представляєть ся в той спосіб:

Губернії	Доходи	Розходи	Надвизка доходів над розходами	%	Дефіцит
(в тисячах міль. руб.)					
Волинська	21.146	16.353	4.793	23	
Подільська	22.411	12.572	8.839	39	
Бесарабська	13.232	9.238	3.994	30	
Херсонська	66.738	27.955	39.783	60	
Київська	144.604	66.388	78.216	54	
Полтавська	18.784	10.353	8.431	45	
Чернігівська	14.761	9.867	4.894	33	
Курська	18.980	8.760	10.220	43	
Вороніжська	19.612	8.306	11.306	42	
Харківська	81.912	45.355	36.557	45	
Катеринославська	62.318	34.471	27.847	45	
Таврійська	17.083	19.287	—	—	2.204
Чорноморська і Кубанська	18.029	10.557	7.472	24	
Разом	519.610	279.462	240.148	46	

ІЗ ЧУЖИХ ПОЕТІВ.

Роберт Гамерайнг. I. Хвилі.

Бувають в мене чорні хвилі,
що все мов мертве спить по полю,
що ліс придушє свій подих,
мов з без кінця страшного болю;

що потік не журчить, — крадеть ся,
що замирають цвітів очі
й мені здаєсь, жите втонуло
у темряві страшної ночі —

й неначе малоби в сій тиші
могутним громом загрємити
й землею всею захитати
і серце мое роздвоїти. —

II. Не хочу я від Тебе чути.

Не хочу я від Тебе чути,
щб серце в ритми злило, —
воно звучить в усточках Твоїх
так ніжно і так мило.

Не хочу я від Тебе чути,
від чого плакати мушу,
бо ти стрілою мої пісні
раниш поета душу.

III. До пташок.

Не мені шебечте в вікна,
дорогі пташки!
йдіть собі на п'яше місце,
дорогі пташки!

Не сїдайте на решотку,
дорогі пташки,
не будіть в душі запертій
лютої туги!

Не сїдайте на могили,
дорогі пташки,
щоб ранить весни приходом
холодні кістки.

Не снівайте самітному,
що бажа' любови:
не мені шебечте в вікна,
дорогі пташки!

IV. Богато снів.

Богато птахів відлетіло,
богато відцвіло цвіток,
богато хмар перемінилось,
богато потахло зірок,

богато із скали у лісі
перетекло уже води,
богато снів твоїх розплилось,
що снили ся в щасливій дні.

Вільно переклав Володимир Іванів.

Томас Мур. Послїдня рожда літа.

Послїдня рожда літа
Цвіте на самоті,
Єї подруги милі
Змарніли, зв'язи всі.
Ні п'вітків близь із рідні,
Ні пучка рож нема,
З котрими краску личка —
Міяла-б стон вона.
Не дам тобі згибати
Самітною на ниві,
Коли сердешні вснули,
І ти при них засни.
А я на грядку ніжню
Стрясу листки твої,
Там, де лежать сестриці
Безвонні і мертві.
Пора й мені за ними,
Коли дружина мре,
А з сьвітлого любови
Вінця алмаз паде,
Коли всі серця ширі
Смерть забирає нам,
О, хто-ж захоче жити
В сїм зимнім сьвітлі сам!

Перекл. Віра Лебедева.

Ян Петшицькі. I. З „Весняної пісні“.

В ріці зеленій купують ся діти
Серед гушавини гучної вербни,

На чола білі сонічко їм сьвітить,
Що з неба лучем дріжучим д' ним лине.
Вода весело фляє, пінить ся
І сьміх веселий чути над рікою —
А на шклі флї не має спокою,
Злото-зелений луч сонця вертить ся.
Гей, як мінать ся водняні флї!...
Гей! які пішні над рікою квітні...
З між корчів чути сьміху тони милі...
В зеленій річці купують ся діти.

II. Рубач.

Іду бір мій стивати... молодий, могучий...
Несу топір великий у сильній долоні,
Деревина під ноги мені вітє склонить,
Як у кору пів-сіру вбєсь топір дискущий.
Завтра плуги роз'оруть шмат землі па-
[хучий,
Завтра леміш на чорних роздогах за-
[дзвонить!
Гляну гордо на діло моє доконі
І мовчазно відійду із моїх снів яручі.
Щоб лиш сонце не вкрилось за хмари
[безсонні
трудою руки здіймаю й дерева ламаю!
Така тиша страшна і жахи могильні!
Я з любовою до груди топір притискаю
І мов молотом останні пні на зрубач
[крушу.
— О боре, щось деліав мою бідну душу!
Переклав Франц Михайлів.

Із сего видно, що в одній лиш Таврійській губернії доходи не вистарчали на конечні державні розходи. При тім однак треба замітити, що із 193 м. руб. розходу із тої губернії 11-2 м. руб., йшло на розходи міністерства війни і морського, (3 м. руб. і 8-2 м. руб.) отже більше як 58 проц. цілого доходу, що отже сей незначний розхід (11 проц. всего розходу губернії) визваний не потребами самої губернії, але потребами загальної військової оборони. В кождім припадку сей розхід покривається за доходами із інших українських губерній, котра в цілості не лиш оплачує сама всі розходи, але ще около 46 проц. зібраних на ній доходів відступає на користь інших державних провінцій. Як видно з поданих вище чисел надвишка державних доходів над державними розходами на Україні 1903 р. виносил 240-1 м. руб., тимчасом коли надвишка доходів над розходами в цій державі виносил в 1903 р. 184-5 м. руб. Отже перевага чистого державного доходу на Україні над чистим доходом в цій державі виносил 55-6 м. руб. Коли взяти ще під увагу надвичайні державні розходи, які пороблено в 1903 р. на Україні, хоч ті розходи не повинно ся властиво брати під увагу, то вище, що із всіх зібраних на Україні 1903 р. доходів (519-6 м. руб.) около 44 проц. (226-7 м. руб.) йшло на покриття дефіциту по других областях імперії і на покриття державних довгів. Що до родів податків, котрі приносять найбільше доходу, то на Україні, так само як і по інших частих держави — найбільше доходу приносять горішчані податок. Дохід сей виносил 168-1 м. руб. і розподілений був менше, більше рівномірно по всіх губерніях України. Відтак на другім місці стояв дохід із землі (143-9 м. руб.) З загальної суми доходу з сахарів (56-3 м. руб.) $\frac{3}{4}$ припадає на Київську губернію а $\frac{1}{4}$ на Харківську губернію. Митові доходи йдуть головню із Херсонської губернії, завдяки широким торговельним зносинам Одеси.

Із сих статистичних дат слідно, що Росія доходами із України покриває дефіцит по інших провінціях, що доходи, котрі повинні бути обернені на економічне і культурне піднесення України, йдуть на користь інших провінцій. Коли так річ має ся, то не диво, що Україна під зглядом економічним так дуже упала а під зглядом просвітнім стоїть гірше як 250 літ тому взад. Сі числа се один могучий аргумент за автономію України.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

На четверговім засіданні полемізував др. Думба вперед із висновками пос. Демля що до німецького мандату для Галичини, а відтак виступив проти висновків пос. Василька. Поведене Коф-а старав ся виправдати тим, що всі сторони стараються удержати стан посідання, а пос. Василько сам признав, що після дотеперішньої виборчої ординації Русинам належало ся 22 мандатів, тимчасом коли при новій ординації вони одержать 27 мандатів.

Пос. Ісман і Демель промаляли за задержаннем числа мандатів, не побільшаючи його. Пос. Абрагамович підніс, що ідея утворення німецького мандату для Бялої цілком не принесла користі німецьким промисловцям. Польське населення, що користає з бязького промислу, могло-б по утворенню німецького мандату заховати ся супроти німецьких промисловців в той спосіб, що їм було би се не конечно приємно. Приступлено до голосування. Внесене пос. Гломбінського на піднесення числа мандатів для Галичини із 102 на 110 відкинуто при поіменнім голосуванні 22 голосами проти 16-ох. Між иншими проти побільшення галицьких мандатів голосував і пос. А. Ончул. Трох членів комісії було неприємних, а 7 здержало ся від голосування. Пос. Гломбінський зголосив своє внесення як *voctum* меншості. Відтак голосовано над внесенням пос. Кайзера в справі німецького мандату в Бялій і відкинуто його 21 голосами проти 15. Крім неприємних, 9 посів здержало ся від голосування. Пос. Кайзер зголосив своє внесення як *voctum* меншості.

Відтак приступлено до голосування над внесенням пос. Лекера, який прийняв проект кн. Гогенльоге, що до 102 мандатів як своє внесення. Перед голосуванням забрав голос пос. Абрагамович і заявив, що його сторонництво хотіло здержати ся від голосування з той причини, що відкинуто внесення про приділене Галичині 110 мандатів, однак щоб не декомплетувати комісії буде голосувати за внесенням Лекера, але з застереженням *voctum* меншості. Посол Василько прилучив ся також до сего застереження і заявив, що підніс *voctum* меншості по думці внесення пос. Гломбінського. В поіменнім голосуванні прийнято внесення посла Лекера 26 голосами проти 10. Всім членів комісії здержало ся від голосування. В дальшій ході засідання комісії для виборчої реформи заявив председатель Пльой, що не піддасть під голосування внесення пос. Штайна, що вівало правительство до предложення закону про відокремлене Галичини, бо внесення се не належить до детальної дискусії над виборчою реформою. Відтак приступлено до дискусії над розділом виборчих округів після пропозиції кн. Гогенльоге. Посол Василько поставив внесення, щоб дискутовано наперед над двома параграфами виборчого проекту (§

34 і 35). Посол Стержанинський, Пергельт, Адлер і Крамарж промаляли проти того, а на внесення пос. Адлера постановлено підлі мандатів трактувати рівночасно із сими двома параграфами. Пос. Василько зазначив, що при зміні § 34 після проекту кн. Гогенльоге Русини абсолютну непевність чим дасть ся осягнути 27 мандатів. Жаданем Русинів тепер є, щоб перейшов що до числа мандатів проект кн. Гогенльоге, а що до § 24, щоб лишив ся проект бр. Гавча. Лише тоді, коли Русини одержать певних 27 мандатів, буде він брати участь в дальших нарадах комісії. Остаточне ставити внесення, щоб комісія установила нові зарадження в тій цілі, щоб за певнити Русинам 27 мандатів.

Відтак промаляв міністер справ внутрішніх Бінерт. Він заявив, що для Галичини прийнято пропорційну систему через те, що там у східній Галичині серед руского населення жие значне число Поляків (1,200,000). Заступник правительства др. Гердль заявив, що пропорційна виборче право в Галичині має на цілі хоронити значну національну меншість. Що до самого перебігу виборів то він є після можності найбільше поєдинний. Після проекту кн. Гогенльоге на 100 виборців той кандидат уходить за першого вибраного, що одержав більше як половину голосів отже найменше 51 голосів. Другий кандидат потребує до вибору 26 голосів. Коли відтагнути від 100 51 і 26 одержить ся 23, число за мале на третього кандидата. Пос. Стержанинський заявив, що пропорційна система не є звернена проти Русинів, але однаково може вийти на їх користь. Пос. Ісман і Демель заявив, що теперішній поділ мандатів є для Русинів далеко користийший як попередній, бо число Поляків в округах призначених для Русинів спало тепер всюдн нижше 25 проц. а подекуди на 10 а навіть 8 проц. Пос. Абрагамович поставив внесення на закриття дискусії. Председатель Пльой замкнув засідання. По засіданні комісії для виборчої реформи обрано особний внутрішній справ бар. Рертля і посла Ісман і Демель, Василька, Крамаржа, Шустершица. Комітет має зійти ся в понеділок о 10 годині рано в палаті посів і має радити над поділом мандатів між Русинами а Поляками.

РАДА ДЕРЖАВНА.

В дальшій дебаті над бюджетовою провізорою промаляв після мін. жєл. Дершати, який давав вяснення щодо переступлення кредитів при будові північних жєлєзниць альпєйських, пос. др. Грос, заявляючи ім. ім. поступовців, що буде голосувати за провізорою. Відтак забрав слово міністер скарбу др. Коритовський, пояснюючи поодинокі розділи бюджету. Зазначив, що в наслідок російсько-японської війни збільшив ся рух на австрійських жєлєзницях і він дав о 7 мільонів вишій дохід, як звичайно. Дальше також почти і телеграфи дали значно користийший вислід, як минушого року. Тут озвалі ся голоси: „На щож в такім случаю підвищувати почтові оплати?“ Др. Коритовський відповів: На те, аби мати покриття на видатки, яких планове конче жадаете. Довів на те робити не буду. Дохід з тютюну підніс ся о 5 мільонів корон, із степів о 6 мільонів; також податок від горілки і цукру підніс ся о 3 і пів і о 5 мільонів. Пос. Малік: Знижте ще більше податок від цукру, а будете мати більше доходу, бо тоді консумція піднесе ся. Др. Коритовський: Вірю вам і я не уважав би того за шкоду. Пос. Малік: Експеленція, чим вишій буде податок, тим більша буде консумція. Др. Коритовський: Не перечу і я готов сейчас відповісти. Податок від цукру в нашій державі не є ще найвишій. В Італії виносить 67 лірів, а в Голандії 27 гульденів голєндєйських. Пос. Шалєк: А у Франції і в Німеччині? Др. Коритовський: Не забуваймо, що не маємо так користного бюджету як Німеччина і Франція. Мимо того я радо згодив би ся на знижене податку від цукру. Зроблю то, коли позволят обставини. Однак не забуваймо, що то вимагає переговорів з Угорщиною. Потреба на то дозволю угорського правительства. Дальше зазначив бесідник, що і податок від нива підніс ся о 2 мільони, а натомість зменшив ся податок з льотерії о звиж 800,000 кор. Зазначивши відтак користний стан бюджету і конечно потребу поправки фінансів поодиноких країв, просив о прийняте бюджетової провізориї. По сїм знов промаляв всенім. Грос, який своїми атаками на мін. Праде, та на Габлонєцкого бурмістра, який поводив ся при прийнятті цісаря не по рецепті всенімців, викликав із своїми „собратами“ незвичайно скандальну галабурду в парламенті. Слїдуючий бесідник Коф-овець Кофшєр широко розповів ся над потребою ошкі над промислом та підносє вагу й потребу сухопутних і водних комунікаційних доріг. Слов. ліберал (!) др. Тавчар заявив ся проти бюджету через те, — бачите — що правительство хоче перевести виборчу реформу, а вона не до смаку словїнським лібералам. По христ.-соц. бесіднику Шраєлю забрав ім. руского клубу пос. Романчук. Він звивав правительство, щоб супротив Русинів було справедливе. Дальше зазначив бесідник, що в Галичині уживає ся жандармерії лише до помочи правительственным органам. Міністерство фінансів не повинно бути надто ошадне, коли ходить о рускі потреби. Галицький міністер-вряи,

котрий ще як презєс польського Кола заявив, що заступати буде і інтереси Русинів, повинен се тепер ділами доказати. Було би найсправедливіше, коли би Русини мали свого міністра-країна. Русини, котрі з поміж всіх народів Австрії найгорячіше бажали виборчої реформи і найбільше за нею побивали ся, як-раз сєю реформою будуть на чєслі руских мандатів покриті. В таких обставинах водить вони вже зовсім зрєчи ся такої реформи, котра Русинам признає одєн мандат на 170,000, а рівночасно Полякам одєн мандат на 50,000 мешканців! (Голоси: Слушайте!) Колиж правительство не лиш дотеперішньої системи супроти Русинів в нічїм не змінило, але взагалі про Русинів нічого й чути не хоче, коли цілу управу Галичини поручено противникам Русинів, мусять Русини не лиш стати в опозиції супроти правительства, але й ужити найострийших средств до побороєня такої системи. Очевидно будуть они голосувати проти бюджетової провізориї. (Оплоски від Русинів).

По промовах др. Гофмана-Вєлєнгофа (ім. парт. люд.) др. Пльоїа (Слов.) і Піттєка (Італїєць), які заявили ся проти бюджетової провізориї через покриття, яке добачують для своїх народів у правит. проекті виборчої реформи закриття дебатів, а по сїм промаляли ще як ген. бесідники чєсний аграрий Станєк (contra) а Поляк др. Петєлєнєц (pro) а також референт комісії Скєнєдєл. При голосуванні ухвалєно бюджетову провізорию в другім і третім читанні. Відтак полагоджено ще в наглії дорозі в другім і третім читанні закон уповновласнюючий правительство до заключєня торговельних договорів із загралицєю до кінца сєго року. Слїдуючє засіданє відбудєсь 3. лїпня о 12 год. в пол.

Перша руска щадниця в Галичині.

Галицькі Русини можуть поведичатись новим здобутком на полі економічнім, поборовши колоди кидані польськими шовіністами. Заводять в Перемишлі першу руску касу ошадности.

„Народна Торговля“, „Дністер“ у Львові і „Самбірська Різниця“ були першими рускими інституціями в Галичині, що збудили в нашій суспільности довіру у власні сили і дали товчок до дальшої праці на полі економічнім. Заохочєна прикладом їх праці і поведєня приступила руска інтелїгенція в Галичині до закладаня товариств кредитових і господарських, в р. 1894—1896 повстала „Віра“ в Перемишлі, Каса задаткова в Стрию, Банк звязковий в Станиславові, кредитовий „Дністер“, Защита землі у Львові, „Надін“ в Бережанах, Самопоміч в Бродях, Теребовля і Городку. За ініціативою „Дністра“ утворєно відтак Краєвий Союз кредитовий у Львові для організованя і патронізованя нових товариств, і від того часу пішла з правдивим запалом дальша робота, основана в протязі 8 літ цілий ряд товариств кредитових і продукційних, крамниць, спілок торговельних, спілок райфайзенек і молочарських спілок, число їх ростє з кождим роком о кільканицять, — для належного ведєня їх і контролю утворєно особний краєвий Союз ревізійний, котрий через спеціальних ревізорів переводить систематичні лїстрації, щоби всюдн робота йшла правильно і з пожитком для народа. Вже з кінєцєм р. 1904 належало до Союзу 84 стоваришенє, котрі мали 44,124 членів, 1,732,751 кор. власного капіталу (уділів і резервового фонду) і 8,878,924 кор. вкладок — річний оборот грошевий виносил 42,876,318 кор., в р. 1905 і 1906 цєфри ті ще збільшили ся і збільшило ся число союзних товариств на 132. Ціла суспільність віднесла ся з довіром до сєй роботи і поперєда свої товариства; приміром товариство кредитовє „Дністер“ має вже близько 2 і пів мільона вкладок, і богато других повітових товариств розвинуло ся гарно, посідають значні капітали свої і значний кредит в Банку краєвім і в краєвім Союзі кредитовім. Удїляючи переважно кредиту господарям і власєтелям реальностей за інтабуляцією на перше місце, дають сї товариства матеріально повну гваранцію для лєкованьх у них капіталів, але формально не посідають законної пупілярної гваранції, бо закон не признає стоваришенєм кредитовим (ані руским ані польським) пупілярної обезпєки для вкладок. Длєтого ті капітали, котрі після закона мусять бути лєковані в інституціях з пупілярною обезпєкою, сєбто капітали і лєгати церковні, капітали фондацийні і гроші малолїтних не могли бути лєковані в руских стоваришенях і лєжала в кісах ошадности або в цїнних паперах. Нєраз дискутована була квєстия що до уміщенєя церковних капіталів і вдовичо сиротинських фондів в руских товариствах і в р. 1902 делегати комісії вдовичо-сиротинських фондів звернули ся до Дністра в тїм предметі. По нарадї з управою Дністра і краєвого Союзу кредитового узнано конечном старати ся у правительства о заснованє рускої щадницї, однак на разї не було виглєдів на узисканє потрібного призову правительства; в р. 1903 дискутовано в кругах наших послів справу основаня акційного банку, однак переважала гадка, що конечнійша на разї власна каса ошадности, основана власними силами; в червні 1904 відбула ся нарада делегатів руских товариств фінансових, на якій дискутовано проект статута рускої щадницї, який зазнав признаня і від всіх трох гр.-кат. єпископатів, а вже 1. жовтєня 1904 внесли основателі просьбу через ц. к. намісництво о уділенє концєсії на руску щадницю у Львові

Та тут стрінула ся справа з перешкодою, бо намісництво спротивило ся заснованню рускої шадниці у Львові. Числячи ся з тим фактом вибрали основателі на осідок каси м. Перемишль, в котрім руска інтелігенція від давня проявляє незвичайну діяльність і здвинула такі гарні інституції фінансові й інші народні як товариство кредитове „Віра“, Спілку торговельно-промислового, Народний Дім, дівочий інститут получений з ліцеєм, мужеский інститут і т. д. В липні 1905 предложило намісництво просьбу основателів міністерству справ внутрішніх з прихильним виском, міністерство по конференції з основателями зажадало в січні 1906 деяких змін в статуті і зложення фонду гваранційного 40.000 кор. і основателі доповнили зараз після жадання міністерства і рескриптом з дня 30. мая 1906 ч. 42.091 дорученням на руки Експ. Митрополита гр. А. Шеніцкокого узискали концессию на отворене „Рускої Шадниці“ в Перемишлі після затвердженого статута. Незабаром відбудуть ся в Перемишлі перші загальні збори товариства і по виборі виділу ввійде каса в жите.

Руска Шадница в Перемишлі опираєсь на формі товариства (єсть то т. зв. Vereinskasse) однак від подібних кас товариських о стілько відмінна, що членів членів товариства „Рускої Шадниці“ не обмежено і члени обовязані складати одноразові датки по 100 кор. на фонд основний, — коли в гал. касі ощадности у Львові число членів єсть обмежене до 80 і члени не вносять жадних внесків. На разі складає ся „Руска Шадница“ в Перемишлі з 73 членів основателів, котрі підписали статут і отримали концессию, меж ними є всі 3 князі церкви і члени всіх 3 капітул, а зложений фонд основний призначений на покриття коштів заснована, друків, льокалю і адміністративні в першій році, — решта фонду і пізнійший внесок будуть перенесені на фонд резервовий Шадниці. Окрім того розпоряджає Шадница особним фондом гваранційним 40.000 кор. на забезпечення вкладок і їх процентоване, доки фонд резервовий не досягне висоти 5 проц. суми вкладок; сей фонд гваранційний ульовований є в цінних паперах і зложив його 10 товариств: Кр. Союз кредитовий, тов. кред. Дністер, Народна торгівля, Віра в Перемишлі, Руска Каса в Стрию, Банк звязковий в Станиславові, товариство кредитове в Тернополі, Товариство урядників і священників, Хлопський Банк в Калуші і Руска Каса в Рогатині. Що року відбувають ся загальні збори членів товариства Шадниці, котрим дирекція складає справозданє і замкнене рахунків, і вибирають комісію контрольну і членів виділу. Управу товариства становить виділ Шадниці зложений з 12 членів, з котрих 9 вибирають загальні збори, а 3 іменують ординариями. Виділ вибирає з поміж себе 2 членів дирекції і 2, заступників директорів, котрі разом з предсідателем виділу становлять дирекцію Шадниці. Поза тим всі прочі постанови статута о вкладках ощадности і їх опроцентованю, о книжках шадничих і правах вкладників, о уділюваню позичок, есконтованю векслів, цензорах векслів, льовованю фондів, о ужитю зисків річних, фондах товариства і надзорі правительственим є такі самі як у всіх касах ощадности, — бо всі каси обовязує той сам закон (т. зв. регулятив з 2 вересня 1844) і для всіх приписаний взірцевий статут уложений через міністерство (розпор. мініст. з 19. мая 1882). Годить ся надіяти, що „Руска Шадница“ незабаром згуртує всі рускі капітали, які вимагають пупілярного забезпечення та стане одною із непоміжних твердинь нашого відродження, яке прибирає що раз вишій форми поміж безпечних ворожих затій наших „найсердечнейших“.

Телеграми „Буковини“.

Дня 30. червня 1906.

Люденобург. Після недавньої подорожі на Моравію закликав цісар відручне писмо до моравського намісника, в яким висловлює найщирішу подяку за справді зворушуючі заяви привязанія і лояльности і висказує бажанє, щоби діло національного промирення, введене в жите на Моравії, стало взірцем для мирної і згідливої розвязки других національних противеньств. Ревна творчість та богате знанє обох народів, переконали цісара, що їхній культурний розвиток досягнув висоту, яка дає право радісно глядіти в будучину.

Варшава. Вчора у вечер кинено на передмістї Прага (Praga) бомбу на полковника жандармерії Мурадова. Його ранєно легко, а візника важко.

Петербург. Вчора заслано з Красного села дальших 80 людей, меж тим і князя Оболенського, що свого часу був аташе німецького цісара.

Москва. У однім приватнім помешканю відкрила поліція склад оружія і лабораторію бомб. Ув'язнено 20 революціонерів.

Петербург. Дума рішила д. 28. VI. полагоджувати наглі інтерпеляції тільки в п'ятницю, щоб добути час на ухвалюване законів загального характеру.

Петербург. Велике пригноблене в найвишших кругах викликав бунт 1. батал. придворного преображенського полка, який стеріг царського двора в Петергофі. Із гвардійців заявили м. и., за розділом двірської землі і проти поліцейської служби. Весь полк

із всіма офіцерами після того, як батальон 2-й і 3-й від жадань відступили осаджено в гарнізоні Медвед, де держано перше Японців. Царским указом перемінено вже 1-й батальон гвардії на батальон піхотний із позбавленем гвардейських прав. Діло судити ме окремих військовий суд.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30. червня 1906.

Пам'ятник на гробі пробудителя Руси Маркіяна Шашкевича відкрито й посвячено вчора на Личаківській кладовищі у Львові при величезній здвигі народу. Пам'ятник здвигло коштом народних складок львівське тов. „Просвіта“.

Працьальний комерс в честь інспектора Михайла Ронгуша устроїла галібічка інтелігенція без ріжниць народности (окрім Німців) разом з руским учительством дня 18. с. м. в кімнатах о. Іллі Вербоєвського. В комерс взяли участь ин. посол радник Малік, староста Богосевич, інспектор Холаковський, пов. лікар др. Кльоцек, нач. стації Вітер і другі з поза Галібоку, а з місця самого була, як згадано, уся інтелігенція окрім Німців. У вносенні тостах підносили всі бесідники добрі прикмети солідизанта, завдяки яким він пробує через 24 роки на однім учительським місці, здобув приятелів у всіх кругах, довіре у властей і народу, а в кінці одержав номінацію на так важке становище. Говорили всі по висше згадані мана, іменем учительства говорив уч. О. Безпалко а висловив своє признає для него такої тут. Діжди др. Скібневський. Перебіг комерсу був світлий і досі в нашій громаді невиданий. При забаві і сердечних розговорах тягнув ся він аж до пізнього ранку. Днину перед тим працювали інсп. Ронгуша народні товариства, на яких користь жертвували праці 20 К. Тов. „Січ“ відіпроводило його походом до помешканя. Демонстративна неприємність німецьких учителів і пастора Фавста сконстериувала усю тутешню інтелігенцію, знаючу добре загальне ульоване працаного у всіх кругах, його все тактовне поступоване, в яким ніколи нічим не дігнув передовсім Німців. Вправді Німці у своїй колективній відмові зазначили, що не беруть участі тому, що се діє ся в домі о. Вербоєвського, та ми сій заяві не вірили, знаючи, що Німці підчас важких політичних акцій все йдуть рука в руку з о. Вербоєвським навіть на школу Русинів, та знаючи дальше те, що громада і місцева рада шкільна з о. Вербоєвським на чолі стараються о німецьку школу тільки, що постановила виділити новий будинок і т. и. а руска школа, хоч є некуча потреба, про се ані не думати. Комерс же мусів відбутися в домі о. Вербоєвського, бо аніших льокалів пригідних на се в Галібоці не було, та й праціаний і улажжувачий комітет на се згодив ся. Тому і руске учительство, яке з о. Вербоєвським лише такт важе, не мало нічо против сего. Та будь що будь Німці, хоч „більше культурні“ поступили собі нетактовно против праціаного, улажжувачого комітету і о. Вербоєвського а головню супроти руского учительства, яке так бажало контакту з німецьким учительством, яке й за сей поступок жадає сатисфакції. Чи сей поступок є впливом русиниїдності німецького учительства і Німців в загалі, чи знова якого особистого маневру, се річ обоятна — в кождім разі годить ся сподівати, що руске учительство а також о. Вербоєвський потягнуть із сего відповідні консеквенції, хіба, що дістануть належну сатисфакцію. — О. В.

Великий процес проти будівельних підприємців жел. И. Шмуля, Білґрея, Грінберга і С. Якеди, який тягнув ся перед чернов. присяжним судом через 5 днів о обманство а згл. легководну кривду, скінчив ся в четвер по пол. — увільненем всіх обжалованих.

Із тов. „Руска прав. шляхта на Буковині“. На виділовім засіданню із дня 20. с. м. ухвалено: 1. заложити окремих фонд призначений виключно на закупку ґрунту і будови хати для дівочої бурси. Головою сего фонду вибрано всес. конс. сов. о. Мелетія Галіпа. (Всякі датки просимо посилати тільки на его руки — Чернівці, уліца Франца 29); 2. рішено улажити фантову лотерію і пустити між публіку в обіг кілька тисяч лосів по 1 К і по 50 с. Виграні будуть становити гарні ручні роботи, образи, книжки і т. д. жертвовані на сю ціл прихильниками товариства. Комітет лотерійний складає ся з Вп. добр. Галіпової і пані інсп. Поповичевої. (Жертви просимо присилати на руки пані добр. Галіпової); 3. вибрано будівельний комітет, до котрого належать: заступн. голови пан проф. Т. Бриндзан і секр. проф. Панько Клим, а також виділові: ин. упр. репт. уряду Іван Воробкевич, надучитель Дарій Пігуляк і учитель Николай Гарас; вкінці ухвалено прийняти тимчасом на рік шк. 1906/7 25 дівчат до бурси. Хто хоче свою дитину примістити у бурсі, нехай внесе найдальше до дня 15. липня подане із прилученем свідоцтва убожества і шкільного свідоцтва з послідного пірвоку. Товариство звертає ся ще раз з уклінною просьбою до православних Русинів, щоби піддержали сю інституцію добровільними жертвами і вступали як найчисленнійше в члени товариства. — о. М. Галін, голова, Панько Клим, секретар.

1. май — законним сьвятом. Соціалістично-радикальний посол Можен виїс у французькій палаті

депутований законопроект, на основі якого має ся день 1. мая установити законним днем сьвяточним під назвою „Сьвято робітників“. Робітники, заняті в службі державній і громадській повинні того дня одержувати свою звичайну палату.

Особисті вісти. Краєвий президент др. Огт. Рейгер-Байлєбен вертає з Відня до Чернівців у вівторок дня 3. липня. Чернов. гр. кат. парох і декан о. крил. Келестин Костецкий виїхав на кількатижневу курацію в Трускавці. Його заступлювати поручено о. сов. Михайлу Сімовичу.

Середно-європейське численє часу входить в Чернівцях в жите із днем 20. липня с. р.

Із „Міщанської читальні“ в Чернівцях. Проби міщанського хору будуть відбувати ся починаючи із д. 1. липня що вістірка і п'ятниці від 7 год. вечером в сали „Народного Дому“, а оркестри що понеділка і середи також від 7 год. вечером але вже в льокалі читальняній при ул. Кушаревській ч. 10. Виділ читальні відкликає ся отсим до всего чернов. руского міщанства, щоб гуртувалось до своєї читальні та випусвалось громадно до хору а по можности й до оркестри. — За виділ: Йосиф Мицак.

Із штуки і літератури.

Вільна Україна. Ч. 4. за цвітєнь 1906, спізнєне через конфіскату попереднього числа 3-го, вишло тепер із отсим змістом: За пів дня — нарис. А. Шаблоєнко. 3 поезій Тана переклад К. Н.—єс. Автономія України в світлі „соціал-демократичної“ критики. М. П. У шахті. С. Черкасенко. Нова партія. А. І. Внутрішній огляд. (І. Перед Думою. II. Що далі?) С. Тагона. Огляд закордонного жита. (І. Алґєсіраська конференція. II. Обов'язки услуги. III. Катастрофа в Курьєрі. IV. Страйк шахтарів у Франції. V. Страйк шахтарів в Сполучених штатах. VI. Конґреси робітничих партій в Англії. VII. Побіда анґлійского пролетаріату). П. Понятенко. Віблїоґрафія: С. П.—ра, П. П.—ко. I. „Побіда кадетов и задач рабочей партії“. Н. Ленин. II. „Государственная Дума и рабочий класс“. П. Орловский. III. „Нѣтъ болше социал-демократіи!“ К. Каутский. IV. „Забастовки и заработная плата“. В. Колбаев. V. „Хто з чого живе“. Дікштейн. VI. „8 годін праці“. М. Полуботок. VII. „Все-народна установа Рада“. Ф. Д. Хроніка: 1. Сьвяткування першого мая за кордоном. М. Г. 2. З'їзд соціал-демократичних партій. 3. В справі федеративного сполучення всіх соц.-дем. партій Росії. 4. Швайцарські профес. спілки в справі 8. год. робочого дня. 5. Професіональний рух в Англії. 6. Восьмидневний робочий день в Англії. 7. „Об'єднителный“ з'їзд Р. С. Д. Р. П. Переписка редакції. Оголошенє.

Grundlagen und Entwicklungsziele der österreichisch-ungarischen Monarchie. Politische Studie über den Zusammenbruch der Privilegienparlamente und die Wahlreform in beiden Staaten, über die Reichsidee und ihre Zukunft von Rudolf Springer. Wien und Leipzig. Franz Deuticke 1906. Ст. 248. 8-ки. Ціна 3-60 кор. або 3. М. — Нині стало вже очевидним мабути і для найменш бистрого політиза, що „Австро-Угорщина“ переживає тепер кризу, які рішуче мусять основно зміняти єї дотеперішній устрій. Ждати еволюції подій самих від себе, се булоб завдатю вигідно і... навірно, оттим то ялось би горожанам ну а передісім політ. провідникам вглянути глибше в біжучі державні події і їх причини та остаточно прийняти якісь конкретні плани для будучого поступованя. Згадана саме політична студія подає як раз незвичайно глибокий і бистрий розбір дотеперішних інституцій державних у Австрії і Угорщині, виказує ідеї, якими руководились керманічі нашої монархії аж по часи угоди із 1867, яка затверджувала установленє двох половин монархії із необмеженим пануванем Німців і Мадирів, які роблять ще деякі концесії на користь Поляків а згл. Хорватів із цілковитим поневоленем інших народів. Розвиток і культурність тих других народів і економічне роверстованє пануючих націй довело до цілковитого банкрутства цензурового союму угорського і куріяльного парламенту австрійского. Відмолодженє держави і приверненє нормальних відносин може привести тільки тайне, загальне, рівне і бесосередне голосованє. Розумієть ся, що у відродженій державі не буде місця для дуалізму, який становить також нічо иньшого як упривілейованє двох пануючих народів і ще двох других. Автор сєї студії Рудольф Шпрінґер справедливо піддає острій критиці сїпільні держ. інституції, а рівночасно із широким умотивованем виказує, що із банкрутством дуалістичної ідеї не получена ще руїна держави. Причини географічні, економічні і етнічні промалюють не за розпадом Угорщини від Австрії, а за відновленем ідеї австр. цісарства із р. 1804 по формі, а на ділі повинна стати наша держава другою Швайцарією вільних народів, що одержавши найширшу національну автономію, повинні єдинитись між собою федеративно. Конєць студії обговорює саме контури будучої політики державної на основі широкій демократичної льокальної самоуправи. Отсе поділи ми в найзагальнійших начерках провідні думки простої студії відомого публіциста д. Шпрінґера (за сам псевдонімом криєть ся ім'я пар. бібл. др. Кароля Ренне-ра), до якої прийде ся нам ще не раз вернутись, а яку за для основности і назбираного фактичного матеріалу от хочби для угорського національного питання поручаємо горячо нашим читачам, що не вдоволяють ся поверховними журналістичними статями, а радіби вглянути в глибину політичних відносин держави без міяких партійних окулярів... — Я. В.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ сторони 40 К., $\frac{1}{8}$ сторони 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться за по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 88 23—40

Steckenpferd

Леліове молочне мило
Бергмана і Спілки в Дрезні і Теттінні над Ельбою (марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних виприсків, робить кожу білою як також надає свіжий вигляд. Штуку по 80 сотиків, можна по-лучити у сідуючих фірм:

Пішід і Фонтін, Чернівці
Посеві і Міллер, Чернівці
Шмає Пехт, Дорна-Ватра
М. Г. Л. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
Н. Сомоноска, Гурагомора
Саламон Берлі, Гурагомора
Саламон Дім, Гурагомора
Ант. Зігберт Гібер, Радіш
Дрог. С. Е. Найштадт, Радіш
Гал. Ернст Штергер, Радіш
Гал. М. Фіштер, Радіш
Сімон Барбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. Н. Міллер, Кімпольонг
Пішід і Фонтін, Кімпольонг
С. Лайтер Шну, Садагура
Берлі Зірайх вдов., Садагура
Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрог. Посев Крау, Сторожинець
Хайм Менчер, Сторожинець
Берлі Менчер, Сторожинець
Гараль Шперлінг, Сторожинець
А. Аппенгау, Ваза
Ант. Е. Вільнер, Вашківці
Ант. І. Фабіан, Вижниця
С. Брік, Заліщики.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

Книжка про подружжя

дра Ретала із 39 ілюстр., місто 3 К., тільки 1 К., 25 с. Ціни
лиш інт. книжок gratis.
R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 24—52

Отсею маркою охоронена рясина есенція Фелера „Fluid“ усмиряє кашель, хрипку, нервовість, катар, більши, грудий, домашні естатив, змучене, ослаблене, брак відлику, стан горлячкості, інволюцію зазлегліне і т. п. 12 малих або 6 подвійних флашох оплатно 5 К., 24 малих флашох оплатно 8 К., 60 сот.

Замовляти адресувати так:
E. V. Feller, Стубіца
Elsaplatz Nr. 202 Кرواتия.

Також поручає ся переміщаючи пігулки Ребарбера з маркою „Elsapillen“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К. 60 с. Правдивий більшим можна дістати не 1 а 2 тупали оплатно за 5 К. У великих педугах жодушка незрівняний. Сируп загорлячкості проти кашлю і на грудий 2 флашки 5 К. Правдивий норвегський трап 2 флашки 5 К. опл.

45 9—10 III.

як також в другі заморські краї перевозить найдешевше загальною збістна фірма
B. KARLSBERG, Hamburg Ferdinandstr. 15.
Зави хто купить корабельну карту, позай порівняє свої ціни з цінами корабельних агентів.

Неоціненним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних грихив молодості є слава книжка Дра Ретала

Власна охорона

83 нагляд із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читав єї кождий хто терпить на страшний наслідки того налогу, щари єї поради рятують ріє-річно тисячі осіб від неминучої смерти. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через пошту. 46 21—36

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Caps. Comp.

PAIN-EXPELLER

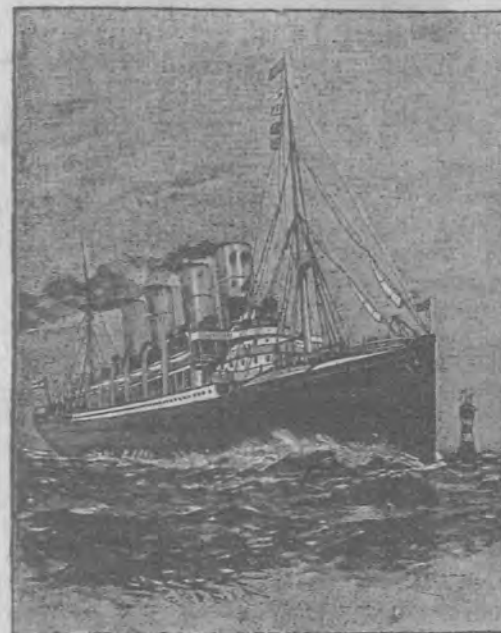
з аптики Ріхтера в Празі.

Загально признаний знаменитий усмиряючий лік на втиране по ціні **80 сот. 1-40 кор. і 2 кор.** можна купити у всіх аптиках.

Просимо жалати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки заосмотрений тим охоронним знаком яко правдиві. 84 (34—38)

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ у Празі, уліця Елисавети число 5.

До
Америци
і Канади
найкорше перевозить через Роттердам славна на цілий світ
лінія
Holland-Amerika

заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69-18 (16—20)

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока сираведлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шікарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Знамениті Ваги господарські і до важеня худоби.

Если хочете добрі

ПЛУГИ

купити, то удайте ся до головного складу машин господарських

Стефан Гаїна Чернівці, Ринок 10.

Там дістанете по найдешевійшій ціні знаменитий плуг, самохід легкий на пару коний. Важить всего 45 киль, разом з передними колесами і коштує лишень **44 корон.**

Окрім сего поручаємо Льокомобілі, Молотілки, Січкарки, і взагалі всілякі знаряди господарські.

Ксатальсги на жадаме дармо.

23 (3—30)

Всілякі сивакки огнені і до огорожу.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одной краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дитий.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дитий.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштеттера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Антона Чипека у Відні, В. Бахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжя і амуніція.

Мужескі маншети і ковчарники.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізелки.
Пояски дамські.
Возальки.
Убраня диточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетти і бильді.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевники.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glacé“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевники для панів.
Черевники для панів.
Черевники для хлопців, дівчат і дитий.
Куфри до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесаріи до подорожи.
Подушки до подорожи.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рахат. Рекламний неопечатаний вілль від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Сила перед правом!

(V) Колиб треба класичного приміру на се, що ніхто сили добровільно з рук не випускає, що сильний зовсім не марнує часу на те, щоб роздивлювати питане, чи його сила має які небудь моральні основи, чи вона згідна із вимогами справедливости, то вистане приглянутись дебатам у комісії для виборчої реформи, де представники пануючих націй для всіх своїх нечуваних претенсій мають одно — після них навіть неоспориме оправдане а то дотеперішній „стан посідання“.

Отсім аргументом воюють особливо польські шляхтичі, які всіх сил дондають до того, щоб і на будуче вдержати Русинів в роли гетьотів, щоб вони й на будуче були супроти Поляків горожанами другої класи. Досі мотивували своє неволене Русинів „правами історичними“, які набули хіба протягом п'ятсотлітньої неволі, в якій держати руский нарід, не сахаючись у своїй славетній республіці навіть перед релігійними переслідуваннями. Ниніж, коли всюда зірвали ся поневолені й угнетені, щоб добути собі рівні права, коли фли демократизму переліває ся поза палуби упривілейованих керманічів, в той сам час, як підійє ся клич за загальним, тайним, безпосереднім і рівним правом голосованя — старають ся ті самі Поляки завести таку „рівність“, щоб вагу руских голосів обнизити до половини або й третини голосів польських. Ті самі, що жаліють ся на покривдене Галичини супроти західних провінцій не вагають ся наносити далеко більшу кривду галицким Русинам, щоб єї немов на глум піднести до стану правного. Що більше, добувши просто подавляючу перевагу польських мандатів над рускими взагалі, йдуть „браца“ шліхта ще далі, щоб через пропорціональну, крайню баламутну й несправедливу систему позбавити Русинів знов зовсім „правно“ бодай із третини їх 27-ох мандатів. І не допоможуть тут найочевидніші виводи, ні апелї до справедливости, коли могутне Коло польске закінчило вже торг із правительством в справі Галичини, коли представники інших націй у комісії також не надто спочувають рускій кривдї, не виключаючи тут і нїм. соц. дем. посла Адлера.

Ідоперва дивлячись на так неприхильну для нас ситуацію, можна належно оцінити важку задачу, яку приходить ся сповнити в комісії одному рускому заступникови пос. Н. Василькови, який з усіх усюдів видить проти себе виставлену дивізію — „сила проти права“, а з другої сторони, розуміючи вагу виборчої

реформи взагалі, не може подати руку єї ворогам, щоб причинитись до побіди тих, які лиш ждуть того, щоб комісія для виборчої реформи перестала правильно функціонувати, та щоб проект виборчої реформи поплисти в спадку новій палаті, вибраній знов таки на основі старої системи привілеїв і шахрайств виборчих.

Надіятись на те, щоб пос. Василько серед даних обетавин міг був в комісії переперти побільшене число руских мандатів супроти збитой ворожої лави — не міг хіба ніхто, тому, що на неможливі рини надіють ся хіба люди... наївні. Та остала ся ще нечувана, єдина в цілій Астрії система пропорціональна, спрепарована виключно для галицких Русинів, які мають перенерати своїх посів в виборчих округах, де кожний виборець має мати тільки оден голос та де другий мандат припадає вже тому, хто має тільки 20 проц. голосів! І проти сего нечуваного „права“ виступив пос. Н. Василько із всею рішучістю і номимо виводів перших речників Ко-а довів вже бодай до того, що справу „славетної“ пропорціональности поручено перевірити окремому субкомітетові, про який ми вже згадували в попереднім числі.

Вчера перед полуднем відбуло ся саме засідане того субкомітету, в яким взяли уділ секційний шеф Гертель, послы Гломбінські, Крамарж і Н. Василько. На нїм вєпів пос. Н. Василько наглядно доказати, що при захованню проектової пропорціональности мусїль-б Русини резигнувати вже нині бодай із 9 мандатів! В виду сего заявив і пос. Крамарж, що всї 27 руских мандатів повинні бути для Русинів непохитно запевнені. Сей виступ провідника Молодохів за справедливою справою, Поляків незвичайно сконстернував, так що нарад навіть не ведено далі, в сїй справі, щоб дати можливість Ко-ови дійти до якоїсь постанови в сїй справі. Ізза сего остаточне голосоване над Галичиною відложено, а приступлено до розділу виборчих округів на Буквині!

Коли пос. М. Василькови владсть ся повалити пропорціональну систему або бодай єї найприкрїйші постанови, то се буде важним а необхідним здобутком для руского народу і незаперечним його успіхом. Інакше требаб уважати непохитний опір Поляків супроти сего вимогу Русинів за безмежну провокацію, на яку руский нарід, знаючи добре що в політиці нема ні сентиментів ні зглядів, відповість на силу, якою нині розпоряджують шляхотські послы вибрані багнетами й перекупствами — силою, яку становить зорганізований нарід, виведений із останного терпцю!

РАДА ДЕРЖАВНА.

Розклад дальшої праці.

Помимо великої спеки у Відні відбувають ся засідання обох палат Ради державної та комісії а особливо комісії для виборчої реформи безпереривно. Реакційні круги радіб за всяку ціну довести до найшвидшого закінчення нарад, щоб заховати на будуче як найбільше рестанцій, а тепер найменше залагодити. Особливо бажалосьби їм як не буде не допустити до полагоди рєспум в комісії для виборчої реформи. Тількиж в компетентних кругах — як зачувати запала постанови, щоб парламент радив до кінця липня. До того часу буде мабуть полагоджений в комісії й проект виборчої реформи. Літні ферї парламентарні мабуть також не будуть надто довгі, так що з початком вересня збере ся вже парламент на ново. В жовтні мають зійти ся в Будапешті делегати, щоб ухвалити бюджет на р. 1907.

Палата панів.

На суботнішнім засіданю палати панів прийнято бюджетову провізорію у всіх трох читаннях при чім др. Сителес вважав за відповідне дискутувати про заяву правительства в парламенті, а м. н. заявив, що вважає річню виключеною, щоб д-ра Кербера могла переслухувати бюджетова комісія, бо до сего має право тільки державний трибунал. По сїм ухвалено вже без дискусїї закон про уновновласнене правительства заключити торговельні договори із сусїдними державами по конєць 6. р. Відтак розпочала ся дебата над законом про військові такси, яка через те, що розкладає висоту оплат після висоти доходів обов'язаних до оплат, дуже не припала до вподоби палаті панів. Ір. Букоа поставив внесєве, щоб сей законопроект відослано назад до комісії. Того самого вимагав і др. Пленер. По промові міністра війни, який покликвав ся на свої виводи в парламенті, палата ухвалила внесєне ір. Букоа немов на доказ, що палата панів консеквентно буде виступати проти законів, якіб розділювали висоту тягарів після кількості майна і вводили виравді справедливі відносини між богачами й незасібними.

Події в Росії.

Склад Думи.

Член Думи Бородин зібрав оттакі дані про склад Державної Думи: православних 339, старообрядців

1) ЕТИКА і НАРОДНА ГОСПОДАРКА в ІСТОРІЇ.

(Ректорська промова.)

З німецької мови переклад: Микола Левицький*)

Сьвітлий зборе!

Від часу, як я тому тридцять рік назад ступив вперше на професорську катедру, зросло незвичайно заінтересованне студентів, а саме заінтересованне студентів всіх факультетів, до фаху, якому я служу. Не важко віднайти причину сього. Єї корінь не лежить у зрості строгого наукового заінтересовання. Стремління до пізнання причинних звязків не приманює в головній мірі великого гуртка молодих людей. Господарські і суспільні питання здобули собі в протягу тридцяти років чим раз більше значіння в публичному життю. Саме найкращі одиниці змежи молодіжи, витворили собі певні ідеали до розгадки тих питань, або на основі того, що почули в родинній хаті, або в школі, а також після сього, що вичитали в публичних часописах. До студійовання рациональної економії пре їх бажання, знайти наукове potwier-

*) На отсім місці маю честь зложити щирю подяку Високоповажаному Пану проф. д-рови Ст. Смоль-Стоцькому за ласкаве перегляненне отсього перекладу в рукописі. — М. Лев.

дження поглядів, передше утворених і сьвідомість доріг і засобів до здійснення своїх ідеалів. Ті ідеали красшого ладу є потім мірилом при розгляданню житєвих явищ, із якими вони знакомлять ся підчас своїх студій.

Се становище молодіжи було також становищем погляду на господарські справи тоді, як сей погляд переживав іще часи своєї молодости. Се гальмувало доволі довго діло витворення самостійної науки господарки. В боротьбі із такою запорою наука господарки перемогла. Але іще й тепер є отся запора головною причиною релативно слабого поступу тої науки.

Позвольте, хай докажу се в сььогоднішній розправі.

Вже проблем, який обібрав собі Арістотель в своїй Політиці і Економіці, полягає в головнім на гляданню найліпшого правління і найліпших відносин. Одначе я не хочу при нїм зупинити ся, бо наші господарські і соціальні погляди не витворили ся прямо із старовинних віків, тодішних відносин і міркувань. Для нас важніші середні віки, що на їх другу половину так сильно вплинув Арістотель, що ми ще й тепер в неоднім мусимо бороти ся з його поглядами.

Коли не дамо уваги середньовічному господарському праву, роззираєм про господарську техніку, далі, коли не дамо уваги се-

редновічним описам і статистиці господарки, то впевнимо ся, що середньовічні писателі, що займають ся господарськими справами, є моралізаторськими філософами. Алеї становище, з якого вони приступають до розгляданню господарських справ, є вже заздалегідь означене. Представленне красшого ладу церковною наукою, є міродатне для того, як обмірковувались всі господарські явища тими писателями.

Через те мусїло бути: вороже становище так зглядом природної позиції чоловіка до господарських дібр, як також зглядом головної пружини господарських чинностей, як і зглядом дальшого розвою господарського життя.

Таж предїнь предметом науки господарки є земські добра, а єї завданням є висліджувати причини, що впливають на зріст і поділ земських дібр. Навпаки євангеліє остерігало людей всякими способами перед змаганнем до богацтва¹⁾, а батьки церкви випровадили отсю науку у всіх єї послїдовностях. Звідси наука церкви про користи сьвітового самовідвазу. Відказ від дочасних дібр, придушуванне змисливости, обмежуванне душі на найбаластивїйший обсяг, було найвищим завданням моральних зма-

¹⁾ Порівн. Матей VI. 19, 20, 24—34. Лука XII. 33, 34, 22—30. Марко IV. 19. — Матей XIX. 21. Марко X. 21. Лука XVIII. 22. — Лука VI. 20, 21, 24, 25. Порівн. також Яков I. 9—11, II. 1, 5, 6; V. 1, 5, 6.

4, католиків 63, лютеран 14, віроісп. жид. 11, магометан 14, будишів, баптистів і вільних віроісп. по одному. З образованим висшим е 189-ох, із середнім 62-ох, із низшим 111, із домашнім 84, неграмотних е всего 2-ох, дарма, що прим. гал. польскі часописі радіб у своїх читачів вмовляти, що ціла українська група за виїмком 3 інтелігентів се самі анальфебети! Після походження е між послами Москалів 265, Українців 82, Білоросів 12, Поляків 51, Литвинів 10, Естонців 4, Лотисів 6, Німців 4, Татарів 8, Башкирів 4, Жидів 13, Мордвинів 2, крім сего е ще по одному Кіргізови, Чеченцеві, Вотякови, Болгарови, Чувашеві і Молдаванови. Після „сословія“ в Думі е дворян 165, почесних горожан 9, духовних 17, купців 11, козаків 12, міщан 20, селян 204, безстанових 14. Після звана е 300 рілників, 25 робітників, 15 офіціалістів приватних, служби земскої 61, державної 15, професорів 10, приватних доцентів 4, учителів 28, лікарів 19, адвокатів 38, інженерів 5, редакторів 6, письменників 7, священників 14 і 1 геометер, 1 рісник і 1 унів. студент.

Війскові бунти.

Цілу Росію вздовж і в попереки обняло полум'я бунту тим страшнішим, що обхопило армію, не виключаючи і найвірніші полки царської гвардерії. Про нові салдатські заворушення доносять із усіх усюдів і то про всякі роди оружя. Цар скликав сталу военну раду, яка малаб всіма способами задавити бунти при помочи козаків, а тим часом показалося, що рахунок на них завів. — Ось в Оренбургу збунтувалися й козаки, а піхота вислала для їхнього усмирення — відмовила посаду. В Петербурзі потратили голови!

Політичний перегляд.

Із угорського сойму. Петиційна комісія сойму радила над 44 петиціями, жадаючими поставлення кабінету бар. Феєрварого в стан обжалована. Принято внесення референта, щоби передати сі петиції правничій комісії в цілях справдження індивідуальної одвічальности бар. Феєрварого і предложена в як найскорішій часі мериторичних пропозицій, а відкинуто внесення о поставленні в стан обжалована цілого кабінету. — На передвчерашнім засіданні повного сойму забрав голос пос. Цізмадія (із партії незалежності) і заявив, що в останній часі відбули ся в Росії, а особливо в Білостоці події, які треба рішучо осудити в імя гуманітарности. Дикі горди напали на супокійних горожан, рабували їхні мешкання і допускали ся страшних звіств. Дотеперішні слідства вказують майже із певністю, що ті різні відбули ся за згодою тих органів, які були покликані до удержування ладу. Бесідник е переконаний, що висловлює почуття кожної чесно думаючої людини, отже й цілої палати, яка висловить погорду із приводу сих безстияльських звіств а разом сердечне співчуття нещасним жертвам. На сім засіданні замкнуто.

Недобір в французькій бюджеті. Французький міністер скарбу Поанкаре предложив палаті послів начерк бюджету на 1907 рік. Бюджет представляє дефіцит в загальній сумі 400 мільонів франків, а причини такого величезного недобору мають бути слідує: Надзвичайні жерела доходу вичерпали ся, а видатки побільшили ся задля введення нових законів і розширення деяких виділів в загальній адміністрації.

гань, а відцурання від земських дібр, перш за все від володіння, найвисшою досконалістю.

Колиж національні економи новішого часу вбачають в чоловіці істоту опановану змаганням до багатства, писав свв. Геронім так: ²⁾ Dives autem iniquus, aut iniqui haeres. Проте як найострішше було заборонено старати ся о дочасні добра тим, яких Бог обіслав на те, щоби інших провадили до чесноти, отже свв. священникам. „Тонзура“ — каже свв. Геронім ³⁾ — означає відцурання від всіх земельних дібр. Ті, що отримали тонзуру, повинні задовольняти ся засобами, кінечними до прожитку і одежю, не мати ніякої приватної власности, і всім володіти спільно ⁴⁾. Тільки свв. свв. особам було би позволено володіти земськими добрами, але то тільки до ужитку. Батьки церкви не видять у власности ніяким робом інституції приватного права. Природним е для їх комунізм ⁴⁾. Так, як повітря не може бути приватною власністю, ані сонніне свв. світло, так і все инше на свв. світі, як уділене людям на спілку, не має бути поділене, а власне тим всім повинні люди

²⁾ „Omnes enim divitiae de iniquitate descendunt, et nisi alter perdiderit, alter non potest invenire. Unde et illa vulgata sententia mihi videtur esse verissima. Dives autem iniquus, aut iniqui haeres“. Hieronymus ad Hedibiam. Migne, Patrologia latina XXII. 984.

³⁾ Порівн. Decr. Grat. II. C. 11. qu. 1. c. x.

⁴⁾ Порівн. Decr. Grat. I. D. 1. c. 7.

Міністер предкладає зарядити покрити того дефіциту через побільшене до висоти 30 проц. оплат від записування завіщаним капіталів з виїмком лише тих, котрі не доходять до суми 10.000 франків, піднесенем податків від солодких горілок і мінеральних вод, кінці наложенем оплати 10 проц. від заміни маєтку. Далше предкладає міністер зменшити бюджет новим регуляціям для фабрикації горілок, а решту дефіциту, около 250 мільонів франків покрити випущенем нової позички.

Інциденти на турецько-чорногорській границі. Із Петнін телеграфують, що дня 28. м. м. стріляли Нұзми і Арнавти із форту Тепіч на чорногорських вартів, що стояли на границі біля Веліка. Дня 29. стріляли вони знов на Чорногорців і вбили одного жовніра. В суботу поновив ся атак із Чаковец, в якій вбито двоє чорногорських жовнірів. Чорногорські жовніри мали приказ на стріли не відновити. Чорногорське правительство звернуло ся в виду сих подій до турецького правління із енергічним протестом.

Сіоністичний конгрес. В Кракові розпочався обряд сіоністичний конгрес Жидів, в якій бере уділ 135 делегатів із усіх провінцій Австрії. По ухваленню внесення дел. д-ра Шаліта із протестом проти подій в Білостоці, приступлено до дебати над політичним положенням Жидів в Австрії. Провід нарад в сій справі вів др. Б. Штрахер. Конгрес прийняв одноголосно резолюцію, яка втирає уконституоване політичне організації австрійських Жидів на поступовій соціальної основі.

Телеграми „Буковини“.

Дня 3. липня 1906.

Відень. Австрійська делегація прийняла військове ординаріум.

Відень. Комісія для виборчої реформи покінчила дебату в справі розділу виборчих округів в Галичині. Голосоване в сій справі відорочено до завтра для уможливлення компромісу між Русинами й Поляками. Відтак розпочала комісія дебату над розділом округів виборчих для Буковини. Пос. Грос поставив внесення, щоб Садагуру прилучити до східного округу виборчого червоного, та щоб до німецького округу виборчого із сільських громад долучено ще кілька інших німецьких сіл. Пос. Н. Василько понер оба отсі внесення. Пос. Гломбінський поставив внесення, щоб утворити мандат для Вірмено-Поляків. Пос. Ход протестував проти утворення четвертого мандату німецького і відповідно до сего домагав ся, щоб скількість буковинських мандатів обнизити на 13. Пос. А. Ончул підпирає внесення посла Гломбінського і вносить, щоб утворити мандат для Жидів. Слідуюче засідання відбуде ся завтра.

Відень. В австрійській делегації після виводів мін. Іодуковського розпочато спеціальну дебату над бюджетом справ заграничних.

Варшава. Виконано шість атентатів на поліцаїв. Двох убито, 3 ранені. Один виїшов ціло; два прохожі поцілені кулями погибли. Власти зарядили стягнути полїцаїв із станович на улицах.

володіти гуртом ⁵⁾. Власність являєть ся їм так кінечне лихо, що е наслідком грішного упадку. Проте в щоденнім житю можна єї терпіти. Однак ніхто не повинен бути безличним, називаючи своєю власністю те, що він забрав із спільної власности і ще перевисшає його потреби ⁶⁾. Ужиткованне того всего, що е на свв. світі, повинно бути спільне всім людям; безправно називає один се, другий те своєю власністю, і так пішло розєднанне між людьми ⁷⁾. Як хто має більше, як потребує, повинен зайвину роздати бідним ⁸⁾.

Зовсім природним наслідком того, що багатство являло ся мовби великою небезпечкою для душі, було те, що батьки церкви осуджували торгівлю цілою силою своєї проречистости. Бо торгівля була з самого початку двигарем проклятого стремління до наживання як найбільших баринів. Проте каже свв. Хризостомос ⁹⁾ „Nullus Christianus debet esse mercator“.

⁵⁾ Порівн. Decr. Grat. II. C. 12. qu. 1. c. 2.

⁶⁾ Operum Scti Ambrosii Mediolanensis episcopi tom. V. Париж 1561 стор. 92, 93.

⁷⁾ Порівн. Decret. Grat. II. Cap. 12. qu. 1. c. 2.

⁸⁾ Порівн. Augustinus in Migne, Patrol. lat. t. 33. стор. 808, 809.

⁹⁾ „Ejiciens Dominus vendentes, et ementes de templo, significavit, quia homo mercator vix, aut nunquam potest Deo placere. Et ideo nullus Christianus debet esse mercator, aut si voluerit esse, projiciatur de ecclesia Dei... Sed omnes homines videntur esse mercatores. Ostendam ergo, quis non est negotiator, ut

Петербург. Дума прийняла одноголосно внесення на знесення кари смерті і передала його комісії для вироблення відповідного законопроєкту. По перерві розпочато засіданне на ново і приєднано одноголосно законопроєкт про знесення кари смерті.

Петербург. „Новое Время“ довідує ся, що відвідання Горемикіна в Петергофі стоять в звязі із зміною кабінету, яка наступить вже незабаром.

Тифліс. Заворушення обняли цілий Кавказ.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3. липня 1906.

Цісар виїхав в поведілок окремим двірським поїздом до Ішлю, де пробуде на двомісячній відпочинку.

Фатальний випадок. Нині перед полуднем повістив сімю ш. посла Ер. Цигуляка випадок, який мало не покінчив ся страшною трагедією. Син посла Омелян, абітурієнт II. гімназії, переробляв математику із своїм домашнім учителем, канд. філ. н. Ом. Я-ем, який повертав у руці револьвером, знятим із хатної шафи не знаючи зовсім, що оруже набоє. Нараз револьвер випав і куля заїхала в верху правої груди Омеляна П-а. По уділенні першої помочи перевезено омлілого постріленого до краєвого шпиталю для дальшого ратування. Стан раненого е дуже поважний...

Відкладають! Задумане міністерством підвищення оплат почтових і телеграфічних викликало загальне невдоволене в цілій державі — сеж нова проба обтяжування державними данинами того, що як знамя культури, повинно бути найдешевше а через те й уживане в найширших народних верствах. Крім опозиції в нос. палаті піднялись протести із ріжних кути торговельних і промислових. М. н. ухвалено острій протест проти підвищення почтових належностей на 3-ій конгресі нм. стов. промислових, що саме тепер відбуваєть ся в Райхенбергу (Ліберець). Проти сего підвищення виїс відповідну заяву також віденьський маїстрат, в якій обчислено, що через сю підвижку стигав би скарб державний із самого Відня що річно нових 4.300.000 К. Надто над справою сею велась горяча дебата також на п'ятичнім засіданні буковинської торговельної промислової палати, на якій ухвалено остаточно звернутись телеграфічно до міністерства торгівлі із протестом проти підвищення почтових оплат та з енергічним застереженням палати, щоб видавано які небуль розпорядки на економічній полі без попереднього порозуміння з торг. пром. палатою. Буков. торг. пром. палата звернула ся також із заявою до буковинських послів о інтервенірованні в сій справі. Отсі протести — як видно — вже досягнули деякий наслідок. Ось після офіціального комунікату рішило міністерство торгівлі перед введенням нового підвищення обговорити сю справу із представителями торгівлі й промислу і доперва по сій конференції забратись до остаточного рішення. Депутати, які являлись в сій справі в міністерстві торгівлі, заперечував мін. др. Форнт, що він не е творцем сего проєкту, та що він тільки перебрав його в спадщині по

той, aut si voluerit esse, proiciatur de ecclesia Dei. Так далеко вправді ніхто не йшов. Але свв. священникам заборонено займатися торгівлею ¹⁰⁾. З трудом проведено погляд, що, хоть так дієть ся часто, то однак се не е кінечне, щоби в зносинах між покупцем а продавцем заподіювалась ошуканщина чи злочин; а хоч папа Лев Великий і писав ¹¹⁾ що тільки спосіб, як виконуєть ся торгівлю, надає єї знамя лиха або добра, бо зиск може бути рівно чесний, як нечесний, то однак додав, що для того, що находит ся перед сповідню, або по сповідні, було би ліпше, зовсім стримувати ся від торгівлі, бо важко, щоби торговельний інтерес обійшов ся без гріха.

То було зовсім нове поняття, що ішло в супереч римському праву, яке опановувало житте, і в супереч стоїчній філософії, що в тих справах набирала чим раз більшого значіння.

qui talis non fuerit, eum intelligas esse negotiatorem. Quicumque rem comparat, non ut ipsam rem integram, et immutatam vendat, sed ut materia sibi sit inde aliquid operandi, ille non est negotiator. Qui autem comparat rem, ut illam ipsam integram et immutatam dando lucretur, ille est mercator, qui de templo Dei ejicitur“. Порівн. Decr. Grat. I. D. 88. c. 11.

¹⁰⁾ Порівн. Decr. Grat. I. D. 88.

¹¹⁾ S. Leonis Magni epistola ad Rusticum c. 11. Patr. lat. t. 54. p. 1206.

(Дальше буде.)

Із комісії для виборчої реформи.

(Спец. телегр. „Буковини“ із 3. липня 1906).

27 руских мандатів із Галичини — певних!

Відень. Вчора мусіла комісія для виборчої реформи після півторагодинних виводів Н. Василька відложити голосоване над розділом галицьких мандатів на нині. Сталося се тому, що комітетови вибраному для переведення компромісових переговорів не вдалося довести до згоди між Поляками й Русинами. Після др. Крамарж і Шустерсіч мусіли признати, що Русини зовсім оправдано кажуть, що признані їм 27 мандатів зовсім не є певні в дев'яти округах виборчих, які після пропорційної системи мають вибирати по двох послів. Русини могли б в тих округах рахувати певно лише на один мандат. За те-ж другий мандат при незвичайно скомбінованім і запутанім способі вибору міг би дуже легко припасти польському кандидату меншості... Із за сего запроєктував на нараді комітету посол др. Крамарж, щоб тих дев'ять округів виборчих розділити і утворити з них 18 округів, із яких кожний вибирав би по одному по слову. Тоді б всі 18 мандатів були для Русинів за певнені. Насей проєкт польський заступник в комітеті не пристав. Також і в комісії заявили нині члени польського Коґ-а, що вони добачують в сій „розділ краю“, коли в одній частині себто в східній Галичині буде заведений інший систем виборчий, як в другій себто в Галичині західній. Помимо сего вдалося рускому послуви, Миколі Василькові через свою промову перехилити майже цілу комісію на свій бік, так що Поляки згодилися остаточно на се, щоб із тих 9-ти виборчих округів вилучити польські громади і в той спосіб за певнити безсумнівну руску більшість.

Посол Н. Василько зазначив у своїй промові, що навіть тоді, як Русини будуть мати 27 мандатів, то на один руский мандат припадатиме 114.000 а на один польський 50.000 мешканців. Бар. Гавч признав Русинам із поміж 88 галицьких мандатів 27. Коли й тоді Русинів скривджено, то бар. Гавч, як перший австрійський президент міністрів, дав доказ, що він не відносить ся супроти Русинів так, як се роблять другі правительства, які їх прямо легковажать. Слідуюче правительство клопотало ся тільки тим, як би придобити польське Коґ-о. Оттак поставили монструальні проєкти, які не є нічим іншим, як еляборатом виробленим Коґ-ом, а санкціонованим правительством. Галичина одержала 32 мійські мандати, при тім однак впаковано таку промислову оселю як Борислав до руского округа виборчого, бо тамошних 6.000 Поляків уважало Коґ-о навіяних соціалізмом. З другого-ж боку повтягали в мійські округи виборчі оселі, які називають ся вправді містечками, в дійсності є селами, що стоять на найнижшій степені культури. І так припадає один мандат мійський на 21.721 Поляків коли при дійснім максимумі 19 руских мандатів східної Галичини один мандат припадає на 162.000 Русинів. Говорить ся, що в східній Галичині є півтора мільйонів а меншість польська, але на більше як 100.000 Русинів в західній Галичині по-

просту призабуто. Ті півтора мільйона Поляків одержують 33 мандати, а всіх 3 мільйони Русинів навіть після твердження Поляків мають одержати разом всего 27 мандатів. Принцип, що Галичину має ся уважати за одну цілість має отже свою підставу лише в тім, що Русини мусять по вічні часи стояти під опікою галицьких Поляків і що вже на зверх більшість заступництва Русинів мусять остати польською. При тім не дасть ся заперечити, що в східній Галичині Русини є тубільцями, що вони мають історичні права до того краю.

Все висше наведене важне лиш тоді, як Русини дістали би дійсно 27 мандатів. Але се справді не є так. Певно безпартійні послы др. Крамарж і др. Шустерсіч, що брали участь в нинішній конференції, не можуть відмовити Русинам свідомства, що з тих 27 мандатів східної Галичини є для них 9 сумнівних, а з дев'яток повітів вийде певно по одному Полякови а по одному Русини. Що-ж до прочих дев'яток повітів, в котрих Русини мають дістати по два мандати, то, як би се був дійсний намір Поляків, було би воно незрозуміле, чому там триста до чотирьох тисяч Поляків віддано Русинам на ласку і неласку. Се однак так не є. Поляки установили лиш позірне число 27 мандатів для Русинів. Бо ж не можна було три мільйони людей обдарувати офіційно вісімнадцятьма мандатами! В дев'яток повітах вихнуто навмисне — з повним знанем місцевих обставин і впливів міродатних чинників при сліду-ючих виборах в поодиноких селах, отсеї високий процент не-Русинів. Чому-ж польський клуб, не хоче, аби віддати Русинам сї виборчі округи так, як сего Русинам потрібно? Та вони були б прпгожі для них лиш тоді, як меншість не-русского населення в тих повітах, де Поляки хочуть дати Русинам обидва мандати, буде не лиш низша 25% але низша навіть від 15%. Знана річ, що всі авторитетні чинники в селі з виїмком духовенства, находять ся в руках польських матадорів. Що за силу має шинкар в східній Галичині, який мешкає в домі дідича, або є навіть его арендаром! Він держить в своїх руках весь кредит в селі. З его рук іде виплата зарібникам на дідичівських ланах і то в особній своєрідній валюті. Там виплачують тільки квітками до шинків (протест із боку Поляків). Всі діси і пасовиска є в руках дідичів. Про власть урядову вже не треба говорити. Якже можливо, щоб при таких обставинах могли Русини в виду так великого проценту не-русских меншостей отримати оба мандати? Зачувати побоювання, що Поляки, приневолені тероризмом Русинів будуть голосувати на Русинів. Але-ж тероризм двох сот тисяч Русинів не може бути так сильним, як погроза голоду, а страх перед голодом може навіть найбільше патріотичного Русина загнати до польської урни виборчої. Тому мусимо обстоювати за тим, щоб згаданих 9 мандатів або через виділене не-русских громад спуріфікувати або щоби § 34. гавчівського законопроекту мав примінене хочби до тих 9 мандатів, признаних для Русинів, або щоби після проєкту дра Крамаржа пропорційальне право вибору для Галичини задержано, але щоб тих Русинам 9 округів признаних розбити на двоє і зробити з сего 18 округів виборчих, де Русини могли би собі вибрати своїх! 18 послів. Чому сей проєкт не подобає ся Полякам? (Голоси Поля-

ків: Ми не хочемо поділу краю на двоє!) Тож коли можна було вилучити малі села з пропорційального виборчого округу, то чейже знайде ся спосіб і на те, щоб велику кривду, яка дїє ся Русинам в сій спосіб направити, щоби они дійсно дістали тих 27 мандатів, які їм прирікано тільки разів перед цілим сьвітом. Мали би Поляки не пристати на ніякий із сих проєктів, то се було б очевидним доказом, що они на ділі тих 27 мандатів Русинам дати не хочуть і провадять з ними негідну забаву. Бесідник спровокує другі партії комісії, щоби показали, чи й они хочуть піддержувати Поляків в їхній забаві, чи ні. Бесідник кінчить заявою, що він є, як здаєсь одиноким Русиним, який пристає на 27 руских мандатів в Галичині але не міг би брати участі в обрадах над сім законом ані в комісії ані в повній палаті, коли би і тих 27 мандатів Русинам фактично не за певнено! (Бесідникови гратулюють майже всі члени комісії).

Мандати буковинські.

Пос. Крамарж і Пергелът поставили по сім внесок на відрочене дискусії що до Галичини. Тому почато наради над розділом мандатів Буковини. Перший бесідник Гломбінський просить, щоб не кінчити сегодня дебати, бо Поляки мають тепер національний стан посідання на Буковині, який би мали втратити після правительственного предложення. Бесідник хоче поставити в тій справі окреме предложення, тільки мусить вперед порозуміти ся із дотичними послами. Пос. А. Ончул просить, щоби прийняти предложене князя Гогенлоге, яке заховує стан посідання Волохів, які задержують і на будуче нятюх послів. Проти числа мандатів руских і німецьких не можна нічо закинути. Предложено поставлене послом Гломбінським, щоб сотворити на Буковині один мандат вірменно-польський, може бесідник тільки підперти. Бесідник вказує далше на те, що на Буковині розпочинає ся процес розмежовання між Жидами а Німцями, бо томошне жидівське населення зачинає почувати себе як окрема національність. Жиди домагають ся ізза сего, щоб для них за певнено два округи виборчі. Се ізза географічного уверстовання неможливе. За те-ж можна би сповнити бажане Жидів в третім окрузі виборчим. Ізза того ставить внесене, щоб місто Радівці виділити із 3-го округу виборчого і приділити до виборчого округу 4-ого; за те-ж громади Вижицю й Садагуру слід би виділити із виборчих округів 9. згл. 5-ого і долучити до виборчого округу 3-ого. При тім однак заявляє він, що з евентуального відкинення сего внесення не потягне він такої консеквенції, щоб ставити в отиш меншости, але полишає цілу справу оцінці членів комісії, чи вони схотять признати буковинським Жидам один мандат, чи ні. По сім забрав слово пос. Грос, який є супротивв ся внесенню пос. Гломбінського, бо після него не повинно ся далше збільшувати числа мандатів. Як Поляки не уважали оправданим жадання Німців о мандат для Бялої так само не вважає бесідник узаasadненої претенсії Вірмено-Поляків на мандат в Буковині. Жадання Жидів узгляднено при теперішнім поділі виборчих округів в той спосіб, що перший округ

виборчий Черновецький припадає на певно Жидам. Але щоби зникли всякі сумніви що до певности сего мандату, вносить бесідник, щоби до сего виборчого округу приділити громаду Садагуру, через що скріпило би ся число жидівських виборців. Проти предложення пос. Ончула мусить він висказати ся, бо не має сенсу прилучувати два найбільші міста Буковини до сільських округів. Через те злучено чужі і противні собі елементи, а через се мусіли би потерпіти шкоду або Радівці або села. Дальше жадає бесідник прилучення деяких німецьких колоній до четвертого виборчого округу як громади Борів в суд. повіті Іурагуморскім, Карльсбергу в суд. пов. Радівскім і обшару двірського Бергомету н. С. в суд. пов. Вижниць. — Посол Н. Василько: заявляє, що Русини й на Буковині є у послідженні супроти інших народностей, але щоби не нарушувати згоди, якої Русини бажать удержувати з Румунами і Німцями, не поставити він відмінних внесків. Що до відділення міста Радівців із виборчого округу: Радівці-Сучава Серет і його приділення до німецького сільського округу, то се єго дивує, як таке предложене могло вийти зі сторони волоского посла, бо як раз Радівці мають в ру-

мунській історії своє славне місце. Він ніколи би не подумав, що пос. Ончул буде уважати за відповідне деградувати се місто до ряду села. Сей внесок не має свого узагаднення в розвитку політичних обставин на Буковині. Внесок пос. Гроса що до 2-го виборчого округу міста Чернівців витеає бесідник радо, бо Чернівці і перед тим за всігди вибирали одного жидівського посла. Хоч Чернівці мають одержати 2 мандати, то в поділї не запевнено чи майже 100.000 Жидів вибере бодай одного посла із своєї конфесії. Се постулят справедливости, коли через внесок пос. Гроса буде запевнений один жидівський мандат в той спосіб, що прилучить ся громаду Садагуру до 2-го черновецького виб. округу. Трактване старого молдавського князівського міста Сучави послом Ончулом дивує бесідника. Він годить ся також з внеском пос. Гроса дотично четвертого виборчого округу. Що до внеску пос. Гломбінського, щоби сотворити один мандат для Поляків нб Буковині, то бесідник заявляє вже тепер що буде за сим внеском голосувати, виходячи зі становища, що кождїй нації повинно дати сяте, що їй по правді належить ся. Але він думає, що ані пос. Гломбінський, ані правительство

не зможуть сконструувати польського мандату на Буковині, бо 26.000 польських душ, не мешкає в компактных масах по громадах, лише в трох, впрочім вони розсіяні родинами. Що до вірмено-польської великої посїлости, то творить она третю частину буковинської великої посїлости. В сїй хвилі є ся велика посїлість заступлена Поляком, але Поляки не можуть покликувати ся що до него на давний стан посїдання, бо лише послїдні два послї буковинської посїлости були Вірмено-Поляками. Могло-би ся лише удати стягнути 6 до 7000 Поляків, що мешкають більшими масами в ріжних громадах в 3. судових повітах. Прочі 20.000 Поляків не мешкають громадами разом. Впрочім сей мандат призначено вже тепер цілком певній особі, яка представляла би зиск для парламенту, се є син помершого посла Стефановича. Але сей мандат був би звязаний лише із сею особою. Як єї не стане, то одержала-би його кожда иньша нація, лише не Поляки. Але бесідник буде голосувати за сим мандатом, бо він не має нічо против того, щоби в сей спосіб на будуче зміцнили ся Німці, Русини або Румуни, і він витеає і підпирає також третій мандат для міста Чернівців.

Дальша дебата о годинї 5-їй пополудни.

попереднім міністрі. Мін. др. Форш заявив, що він сего зарадження не введе швидше в жите, поки не переконаєся про його оправданість. Бажати, щоб до такого переконавання новий мін. тор. взагалі не дійшов, бо весь сей проект се тільки цвітка вибулого фіскалізму, яка тим більш болюча для нас, коли прим. в Чернівцях, а не то на сільських почтах, поштової пошлці із рускою адресою дійти на час і то до властивого адресата буває тяжше, як біблейському верховодови пролізти через иглове вухо...

Товариство руських православних священників на Буковині уконститувалося в понеділок на перших заг. зборах, що відбулися в черн. „Нар. Домі“.

Допущення жінок до промислових шкіл. Правительством звернуто ся до буков. торговельно-промислової палати із запитом, чи вона вважає пригодею допущення жінок до промислових шкіл та спільну науку у них хлопців та дівчат. Відповідно до сего на останнім засіданню палати поставив сов. пал., будів. сов. і регор внесення, щоб палата заявила ся за допущенням жінок до шкіл промислових, дивлячись на те, що їм уможливлено студії майже у всіх заведених наукових, де вони дуже гарно визначають ся. Про спільну науку палата опіній видати не може, не маючи в с'їм нацпрямі ніякої практики. По с'їм забрав слово коресп. член палати буд. сов. і дир. промислової школи Кольбенгаєр. Він заявив, що таке питання наспіло також і до дирекцій промислових шкіл. У своїй відповіді підняв він, що намірене розширення жіночих студій витеа щиро, але заявив ся проти допущення жінок до студій в школах будівельних і в школах для будови машин, попираючи впрочім допущення жінок до науки по всіх інших заводських школах промислових. Рівночасно заявив ся він із всею рішучістю проти спільної науки обох полів. По с'їм прийняла палата внесення референта сов. і регора.

Довготривала слідча в'язниця. В Комісії на Угорщині розпочав ся с'їм диним процесом еміграційні обманства. Між обжалованими знаходять ся агент Сатмар, що обманював також емігрантів з Галичини. Позаяк треба було переслухати сотки свідків, що перебувають в різних сторонах світа, слідство тривало п'ять літ і Сатмар, не маючи зложити кавців, цілий час сидів у в'язниці.

Паломництво до Єрусалиму а бороди. З нагоди руско-кат. паломництва до св. Землі зв. митрополитичий ординар рішив, що не буде мати нічого против того, аби священники, котрі зголосили свою участь в паломництві, заступили вже тепер і на час тривання цілої подорожі — бороди.

Жертви тюрми. Недавно збожеволіли в прилуцькій тюрмі чотири селяни. Безпереривна журба про те, що діють їхні с'їм лишені дома без яких небудь средств існування і без робітника, важкий тюремний режим і повне зневіре у визвіл в виду того, що всі заходи і просяби остали без наслідку, довели передовсім до того, що один із заарештованих 45-літній селянин з Бобехівки, повісив ся на розірваній сорочці! Їго ледви вєпіли відрізати, і він лежить тепер у земськ-ім шпиталі тільки троха живий. Трох других селян, які в тюрмі збожеволіли, відослано до полтавського психіатричного шпиталю. Ся подія, як сновіщають „Кіев. Откл.“, викликала притноблююче вражіння в місті і розрухи в тюрмі.

Ратоване ластівки. Після від. часопису зависла там 29. VI. на гімні 4-го поверха при ул. Млянській ч. 5 ластівка, яка так вєтрала ногами в якусь шкалу, бану, що ніяк не могла висоволитися. Розпучливий крик її й шамотане помітив поліцей і повідомив про се тов. охорони звірят. На реквізицію сего товариства вислали міська сторож пожежарів із драбинами, які визволяли ластівку від мук. Факт сей свідчить безперечно про культуристичне віденське населення. Шкода тільки, що з рівною спочутливістю не відносять ся всякі філіантропи звіринні також і до... людей, яких ті самі представники влади от хочби в богоспасаємій Галичині безцеремонно побивають та мучать! Не даром же зложив пок. А. Гриниук своє незабуттє оповідане про „свинську конституцію“...

За що арештують? В Городні арештовано учителя тамошньої земської школи д. Шершеня, якого вся вина полягає в тім, що збрав підписи на привітне писмо до „Державної Думи“!

Перша українська гімназія в Одесі. На останніх зборах одеського українського товариства „Просвіта“ гурток членів товариства постановив в осені сего року заснувати в Одесі першу українську гімназію, поки що з вищадовою мовою російською. З початку будуть засновані тільки 4 класи гімназії і куре приготавляючий, в якім будуть вчитись хлопці і дівчата. Викладачі будуть відомі кращі одеські педагогі: професори та учителі. Українською мовою зразу вчити муть: української мови, української літератури та української історії. Метода вчення має бути американська, так, що всі лекції діти вчити муть в класах, а до дому учителі не давати муть ніякої роботи. Гімназія одержуватиметь ся коштом товариства, окремих членів і всіх охочих Українців на пах по 100 карб. за пай. Статут і програма гімназії вже укладають ся і незабаром, будуть послані до затвердження уряду. („Г. Д.“).

Смерть винахідника гортанного зеркала. У Лондоні помер вчитель співу і винахідник гортанного зеркала, Гардія, на 102 році життя.

Тов. Просвіта в Под. Кам'янці розвиваєть ся що раз краще і незабаром приступить до свого видавництва. За останній місяць існування тов. — як пише в „Гр. Думі“ д. А. С.—вийшло до каси т-а 418 карб. 93 коп., а з тим, що перше було, 750 карб. 61 коп. Витатків було зроблено за цвітень (май) 315 карб. 97 коп., а всього з початку існування товариства — 652 карб. 65 коп. Товариство має вже гарно обставлену бібліотеку-читальню, в котрій є книжок — всі українські класичні твори і мало не всі нові виданя — на карбованцях 300, а також книжок дешевого виданя для народу в Кам'янці і по селах, на карбованцях 150. На днях рада товариства подала просьбу губернаторови, щоб дозволено було відкрити читальню разом з маленькою бібліотекою для селян у Великій селі над Дністром. В раду товариства вступило два прохання від сільських учителів, котрі хотять відкрити такі самі бібліотеки-читальні по своїх селах. В кожну таку читальню товариство думає післати книжок на карбованцях 25, передплатити скільки українських газет і дає на помещане щорічно по 10 карбованців. Що день касар товариства „Просвіта“ одержує по скільки листів з далеких сіл Поділля: одні просять вислати їм статут товариства „Просвіта“, (Статуту розійшло ся 4.000 примірників); другі вислають гроші і просять записати їх членами — чимало таких листів одержуєть ся від простих селян-хліборобів; треті просять вислати їм книжок. У товариства є велика надія на те, що „Просвіта“, завдяки добрим спонсоруванням місцевої інтелігенції і всіх подільських Українців, не загине.

Річні страйки на Угорщині. В полудневих комітатах вибух страйк жінок. Власти засуджують страйкарів на довгі арешти за те, що вони не додержують контрактів. Правительством зарядило, щоб на час жив функціонували уряди поштові й телеграфічні безпереривно, аби можна давати кожній хвилі відповідні зарадження. Міністерство рільництва в своїй нечеловічності о дідичів розпорядило крім сего ще й те, щоб всюди удержувало списи робітників, яких би можна в даний момент вислати на страйковий терен в роли... „страйколомів“.

Статистика пива. Після статистичних обчислень ценоварского органу „Gambirius“ виварено в минулім році у всіх 35.515 броварнях світа 275,195.464 гект. пива і заплачено від сего 1,123,773.489 К. податку. Із того було в Австро-Угорщині в 1905 р. 1381 броварень, себто о 37 менше, як року попереднього. Продукція пива обнизилася також о 686.403 гектолітрів, спавши із 21,305.472 гект. на 20,609.069. До сего довели краєві оплати від пива, які позаводжувано по всіх краях задля ратовања краєвих фінансів. Із сего загальної скількості пива, випродукованого в нашій державі припадає 19,041.053 hl. на Австрію, 1,501.411 hl. на Угорщину, а 76.605 на Боснію й Герцеговину. Податок від пива вносив в 1905 р. в Австрію 72,931.029 К. (супроти 75,334.917 К. із року попереднього), в Угорщині 6,290.906 Кор. (супроти 6,247.898 К.), а в Боснії й Герцеговині 333.921 К. (супроти 351.714 К.). В той сам час (р. 1905) було у Німеччині 17.932 броварень, які випродуковали 69,920.533 hl. і то о 1,277.733 hl. більше, чим року попереднього. Від сего скількості заплачено 110,348.013 К. податку виробного. Для задоволення цікавості „пиволюбів“ згадаємо в кінці, що в 1905 р. виробила дрегєрівська броварня 960.509 hl. (із того 460.625 в Швейцарії), а підзеньська 805.650, тільки ж броварня дрегєрівська є власністю одного німецького духи, а підзеньська належить до чеської акційної спілки.

Желізна катастрофа. Експресовий потяг, курсуючий між Лондоном і Сутемптоном вискочив біля Сельсбері із шин. При катастрофі погинуло 23 людей.

Оповідки, іменованя і т. п.

Вінчане п. Матея Драчинського нар. учителя в Ленківцях із п. Альбіною Бляси нар. учит. в Мамаївцях відбуде ся дня 12. с. м. о 7. год. вечером в православній церкві катедральній в Чернівцях.

Із кругів скарбових. Прав. комісаря скарбового д-ра Артура Вязьковца іменовано фінансовим концептистом, д-ра Герша Штехта і Макса Керля дефінітивними комісарами скарбовими, скарбових концептових практикантів Едгара Вугша і Віктора Погавського дефінітивними, а д-ра Кароля Іольдгафена і Франца Кітля провізоричними концептистами.

Із управи жел. державних. Заступника начальника, інспектора Франца Ропіца іменовано надінспектором, шефа руху Рудольфа Яблонського інспектором, ревідентів Вас. Мокранського і Миколу Осадцу надревідентами. Дальше іменовано офіціалів Самуїла Патачека в Ікканах і Івана Прибилю в Новоселіцях надофіціалами; будів. адюнкта І. Айфермана в Сторожинці будів. комісарем; адюнктів Йосифа Смерчинського і Івана Бориса ревідентами; асистентів Юлія Феллера, Альфонсія Лянґера, Безеса Йосера, Леопольда Швергоцкоґа, Адама Бавма і М. Шмукера адюнктами; будів. асистентів Маркуса Амстера в Ікканах і Людвіга Кандера в Гуморі будів. адюнктами; будів. комісарев при чернов. управі руху др. Зигфридова Гелерова надано на основі найвищого уповноваження титул секретаря желізничного.

Із шкіл середніх. Міністер просвіти і віроісп. надав професорови І. гімназії в Чернівцях, Еміліано-

ви Понескулову учительське місце при чернов. прав. вищій школі реальній, а дійсному учителеві радвєнської гімназії др. Маркусови Ваксманови місце при І. гімназії в Чернівцях. Дійсним учителем державної гімназії в Радівцях іменовано др. Максиміліана Готліба, суплєнта Максиміліанової гімназії у Відні.

Черновецький відділ пасічничого товариства уладжує в неділю дня 8. липня 1906 о 3 год. по пол. мандрівні збори в Старих Мамаївцях у д. надуч. Іллі Прокоповича. На зборах попри демонстрації відбуде ся ще й виклад в мові рускій і німєцькій. На збори просимо прийти членів і гостей! Желізничні виїзди із Чернівців о 1 год. 30 м. по пол. (На случай непогоди відбудуть ся збори дня 15. липня). — Голова *Вільгельм Адамец*, каснер *Л. Ренчик*.

Із штуки і літератури.

Драматичне представленє в Чернівцях. Дня 12. с. м. відіграють аматори комедію Ів. Франка „Учитель“ в сали черн. Тов. Музичного. По виставі забава з танцями. Ближні інформації подаєть ся згодом. *Комітет*.

Ukrainische Rundschau. Ч. 6 за червень 1906 вийшло отце із таким змістом: Die Willkür der russischen Bureaukratie über das ukrainische Wort. Von Mykola Dmytrijew (Poltawa). Die Ukrainer in der Reichsduma. Von P. Wartowyj (Kijew). Die jüdische Frage in Galizien und die österreichische Sozialdemokratie. Von Mychajlo Lozynskyj (Lemberg). Die ukrainische Literatur (1798—1905). Von Mychajlo Motschulskyj (Lemberg). Aus der ukrainischen Kunst. II. Die Gemäldeausstellung von Wasylkiwskyj und Berkos. Von Eugen Serdjuk (Charkow). Mutter-söhnchen. Von Wasyl Stefanuk. Rundschau (акту тепер значно розширено *Ред.*). Bibliographie: Das ukrainische Lied. Тепер містить ся редакція й адміністрація „U. R.“ у Відні XVII/2. Frauenfelderstrasse 2.

Із Музичної Школи ім. М. Лисенка в Чернівцях. Богато рускої молодіжки попадає в чужі музичні школи тільки через те, що їх родичі не знають нічо про існування своєї школи, або тому, що все ще безосновно міркують, неначе деінде вчать ліпше, а може й на вигідніших услівях ніж в школі своїй. Задля сего пригадуємо нашій громаді вже тепер деякі інформації про муз. школу ім. М. Лисенка, що містить ся в „Нар. Домі“ ул. Петровича 2. Новий рік шкільний розпочне ся як звичайно д. 1. вересня і триватиме до 8. липня. Від 1—15 вересня відбувають ся вписи і іспити, які рішають про те, на який рік мають бути нововступаючі ученики вписані. Від 1—8 липня відбувають ся річні кінцеві іспити. При вписі має бути предложена метрика хресту і свідцтво з попереднього року шкільного, коли ученик уцацав до нашої школи. При нововступаючих учениках рішає вислід іспиту про се, на який рік має він бути вписаний. Нововступаючі ученики платять 4 кор. вписового, коли вписують ся в нормальнім речинні то є від 1—15 вересня. При вписах поза тим речинчєм належать ся 8 кор. вписового. Бувші ученики нашої школи платять лише одну корону на бібліотеку. Покищо подає ся в нашій школі науку: гри на фортеп'яні, гри на скрипці і співу сольового або головних фохів, а початкових відомостей теорії музики і науки гармонізації або побічних фохів, на котрі обовязані ученики ходити відповідно до приписів організаційних. На науку головних предметів уцащають ученики три рази на тиждень, а на побічні раз на тиждень. Ученикам стоїть до розпоряджистости бібліотека музична, яка складає ся головнво із творів М. Лисенка, а містить крім сего, ще другі твори музичні ноти і книжки. Оплати вносять: за науку гри на фортеп'яні 8 кор., за науку гри на скрипці 6 кор., за науку співу сольового 8 кор. місячно. За побічні предмети не належить ся ніяка оплата. До школи можна вписувати ся і серед року шкільного; не вільно однак вписуватись зі школи в часі року без важної причини, як слабість або виїзд з Черновців і т. д. Ученики обовязані піддати ся приписам організаційного статуту, який ставить вимоги звичайні в школах як примірного поведєня в школі і поза школою а особливо співучасті в покінці кварталів, а з часом в місячних пописах учеників школи. Як видно із сказаного оплати установлені в нашій школі, є навіть низші, як деінде, бо тут подають ся безплатно побічні предмети, які входять нині в програму кожної поступової школи. Сих предметів не вчать однак ні в одній вищій чернов. школі музичній, не говорючи вже про приватних учителів! Се веде за собою такі наслідки, що не раз можна у нас стрінути людей, які після 8 літньої науки гри на яким небудь інструменті, відтак закидають її просто тому, що вчили ся грати тільки механічно без глибокого розуміння основ музики. Не маючи відтак проводу учителя, не можуть вони собі дати ради із творами, які попадають їм в перше в руки і зневіряють ся. До того не треба додавати, що науку головних предметів уділяють дуже сумнівно фохові учительські сили, що найкраще видно було на останнім пописі. Надіємо ся, що се все причинить ся до того, що з новим роком шк. число фреквенції бодай подвоїть ся, коли не потроїть ся на користь розвитку школи. Наші невірні Томи повинні при с'їм не забувати, що між дотеперішними учениками нашої школи є чимало нерускої молодіжки, яка до рускої школи ходить очевидно за для простої користі! *У п р а в а ш к о л и.*

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний ошук.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шадн. для громади Банилів вол. відбудуть ся дня 8. липня с. р. в домі М. Маньковського з таким денним порядком. 1. Отворене зборів. 2. Справоздане каси і біланс за рік 1905. 3. Установа платні касиєрови на рік 1906. 4. Вільні внесеня. Старшина.

Подагричні і ревматичні боля, коліки, рвани сугавні, корчі, нервові кришки і мускули, постріли (Hexenschuss) нездогують і т. п. лічать певно як о тім свідчать тисячі листів з подякою поштою есенція рослина Фелера „Elsa Fluid“ з охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 маленьких флашків або 6 подвійних коштує 5 К., оплатно, 24 маленьких або 12 великих 8 К. 60 с.

Дістати можна у аптеки, продукцента **Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца** **Боснія**

Поручає ся також Фелера Ребарберівські пігулки з маркою „Elsa Fluid“ 6 пуделочок 4 К. У термінах жодукових як нестерпність, заткане, млястий і т. п. незрівняне средство. Правдиний бальсам не продає ся і але найменше 2 тунци по 5 К. оплатно. Загорайський спирт від кашлю і на груди 2 фл. 5 К. Правдині шведські кроваї жодукові 3 фл. 5 К. оплатно.

Неоціненим скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів молодості є славна книжка Дра Ретана

Власна охорона

83 наказів із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читачі єй кождий хто терпить на страшний наслідок того налогу, щирі єї поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через жингарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через ниншу. 46 22—36

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францоа в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних боля, простуджєня, ломаня костий, плечий гієтця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

(8—)

КОСИ КАРПАТСКИ

срібносталеві з найдужої стали, перстені до кіє, брусники, бабки, молотки і серпи ковальські поручає Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Цінники висилають ся одворотно.

83 5—10

Друкарня

„Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Одна Каса дістає отсі книги: Головну, касову, щадничу, ліквідаційну, членську, пайову, скриптів, дві книги юкєтів, протокол, 100 арк. записів довжних, 100 арк. заявлень, 100 книжочок членських, 100 щадничих і 4 таблички процентів.

Всі книги вже остемпльовані ц. к. урядом податковим коштують 100 Кор. з пересилкою поштовою 101 Кор.,

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних

фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піклера і Синів в Граду, П. Лядштетера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відні, В. Бахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжє і амуніція.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одноі краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дїтий.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дїтий.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Мужескі маншети і ковчарки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізьельки.
Пояски дамські.
Воальни.
Убраня дїточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і больці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевини.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glace“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевини для панів.
Черевини для панів.
Черевини для хлопців, дївчат і дїтий.
Курти до подорожи.
Валізи до подорожи.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожи.
Нецесарія до подорожи.
Подушки до подорожи.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відіовідає: Віктор Стріч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламіст неопечатані візні від порта. Рукописи звертає редакція лише на попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Українці в Державній Думі.

Коли в російській пресі або в російським товаристві згадає хто про український рух в Росії, то всегда розуміють під тим лише рух одної української партії. Ще частіше можна стрітати такі погляди у заграничних публіцистів, тому, що вони є подальше того руху і ще за мало з ним обзнайомлені.

Тимчасом такий погляд є очевидно мильний.

Українського руху, який представляє ся національним, еманципацийним рухом народу, що числить 30 мільонів душ, не може репрезентувати одна партія, але вже заздалегідь каже догадуватись існування більше партій. Спільною цілю всіх тих партій є те, що вони всі домагаються ся волі і повного забезпечення народних прав, належних всяким націям. За те різнити ся вони в своїх програмах що до політичних і економічних справ а головню що до тактики.

Поминувши всі поменші організації, звернемо головню увагу на три групи, які поки що ведуть провід в українській суспільності.

Перша група — се так звані старі „українофіли“. Вони не творять якоїсь особливої організації або партії. Лучить їх в одню тільки платонічна любов української мови і літератури, а що до політичних поглядів, то знайдуть ся між ними і консерватисти і справдішні конституціоналісти. Свого окремого органу вони не мають.

Другу групу творять члени української демократично-радикальної партії. Партія ся повстала із сполуки демократичної і радикальної української партії, як се видно з теперішнього офіційного назвиска партії. До тепер се найчисленніша і найбільш впливова політична українська організація. В політичній програмі своєї партії стоїть: Загально-центральный державний парламент в Петербурзі, федеративний устрій цілої держави, національно-територіяльна автономія кожного народу (з особливим углядженем потреб України) з власним краєвим соймом і законодавною властю в краєвих справах, далі загальне, рівне, пряме і тайне право голосування; економічна програма ставить за цілю соціалістичний устрій, а охорону праці, яко мінімальне жадане теперішности (під тим зглядом сходять ся її програма із партією соціал-демократичною); в справі аграрній вимагають вони, щоби ціла земля перейшла на власність краю і народу а то через конфіскацію всіх державних і церковних дібр і через примусовий викуп приватної власности. Органами своєї партії є: „Громадська Дума“ (дзєвник в Київі), „Рідний Край“ (тижневник в Полтаві) і „Нова Громада“ (місячник в Київі).

Остання група се „Українська соціально-демократична партія робітничая“. Сю назву перебрала вона в недавній часі; перед тим звалась „революційною українською партією“. По довгих зволіканнях і непорозуміннях що до програми прийняла вона вкінці програму соціал-демократичну. Органом своєї партії є „Вільна Україна“, що виходить в Петербурзі.

Вибори до Державної Думи були пробою, що мала доказати, скільки ті групи зробили за для політичного образования народу.

Як „нейтрально“ переводило рос. правительство вибори се відомо: свободолобні виборці місто у виборчих льокалях опинювались в тюрмах, а члени Державної Думи увійшли до таврійської палати прямо із тюрм (Гужовський, Іродескул і др.). Через те було й партії демократично-радикальній та соціал-демократичній прямо не можливо розвинути легальну передвиборчу агітацію. Через те й були надії спершу дуже малі та безвідраді.

Тільки одні „українофіли“ могли працювати легально. Але тут як раз виийшла на яву правдива сила: вибори повинчилися цілковитою програмою своєї групи. Українофіли почасті зникли з місця із сцени, або розплились по інших партіях; радикальніші елементи з поміж них прилучили ся до рос. партії конституційно-демократичної.

Українські соціал-демократи пішли за своїми російськими товаришами. Сі, як відомо, постановили Думу бойкотувати. Тількиж в останній конференції обох фракцій рос. соц.-дем. партії признано сей бойкот тактичною помилкою. Отсю тактичну помилку допустивши і укр. соц.-демократи, відтягнувшись цілковито від виборів.

Остала отже тільки партія демократично-радикальна. Вона получила ся (з Київі, Одесі, Полтаві, Чернігові і т. д.) із рос. конст.-демократичною партією та з організаціями польськими й жидівськими. Через що заповнили вибір декількох своїх кандидатів, як ось Ілля Шраг (Чернігів) і Володимир Шемет (Полтава).

Хоч як російське правительство осуджувало всяку працю около національного а загалом і політичного освіднення українських мас, то працю сю ведено далше і вибори до Думи дали свідощтво про її результати. На передвиборчі збори приходили часто виборці, про яких зорганізована часть українського суспільства дуже часто нічого не знала, а яких погляди й ідеали витворили ся під могучим впливом культурно-національної праці, яку звершили згадавши свій й енергічні групи укр. суспільства через свою письменну й устну агітацію. Дехто із тих виборців засідає нині в Думі, а імена їх як ось Грабовецького

із Київа та Оваського з Полтави дуже часто згадують телеграфічні комунікати про діяльність Думи.

Оттак стало можливим утворити із послів вибраних на Україні окрему українську групу, яка має поверх 40 членів. Яка буде її будучність, се годі нині точно означити. Коли вона зорганізуєть ся тільки на основі національних домагань (автономія України та цілковите зацєпенне національних прав для українського народу), а в інших справах поглишить собі вільну руку, то тоді вона ще й зросте. Колиж вона схоче зорганізувати ся на основі програми радикально-демократичної партії, то число її трохи обнизить ся; тількиж се значить, щоб послі, які задля економічно-політичних ріжниць партійних пристануть може до інших партій, не мали вже обстоювати національних українських домагань.

Як воно й не буде, всеж так є се фактом, що група існує і буде існувати далше. Вона вже й пристала на федеративній основі до парламентарної фракції посольської недержавних народів і буде бороти ся за добуте волі і національних прав для народів Росії, які стоять поза державною нацією, а в першій мірі буде побиватись за народом українським, якого головним домаганем є автономія України із окремим краєвим соймом.

(Із „Ukr. Rundschau“.)

П. Вартовий.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

У вівторок по пол. веда ся в комісії дальша дебата*) над Буковинною, яка й дійшла до кінця. Пос. др. А. Ончул, забравши голос, реагував на виводи пос. М. Василька зроблені ним на посліднім засіданні про розвельможнене Волохів в краю. Хоч їх є 60 тисяч менше чим Русинів, все таки мають вони право на рівне число мандатів із Русинами. Проти внесення пос. Іроса про прилучене Садагури до першого черновецького округу виборчого виступив він ізза того, що требаб радше перевести основний розділ із Жидами та дати їм один мандат таний, деб вони творили проти всіх других певну більшість, бо лиш в той спосіб можнаби їх позбутися. Він заявив далше, що його спонук в справі жидівського мандату є єдино влучна, але позаяк він бачить, що комісія прихильє ся до виводів пос. Іроса і М. Василька, то він своє внесенє відтягає!

*) Початок дебата подали ми в окремім додатку до 73. ч. нашої часописи. Ред.

2)

Др. Люйо Брентано.

ЕТИКА і НАРОДНА ГОСПОДАРКА в ІСТОРІЇ.

(Ректорська промова.)

З німецької мови перевів: Микола Левицький

Стоїчна філософія вбачала ідеал в розважному і згідному з природою життю¹⁾. Она хвалила стремління до богатства, бо богатство ліпше від злиднів, найпаче тим, що успроможнює повне чеснот життя. Она учила, що те, що з природи річий відповідає одинці і є розважне, відповідає і загалови людей, і що одиниця, поступаючи після законів розуму, конечно також причиняєть ся до загальної користи. Індивідуальне стремління до зиску не іде в супереч тому, що мусить відносити ся до bonum et aequum, що більше, aequitas домагаєть ся саме волі в співділанню стоїзму в заробітковому життю. А як Помпоніус на основі сього поняття написав²⁾: jure et nature aequum est, neminem cum alterius detrimento et iniuria fieri locupletiores, то самий Помпоніус сказав далше — а Павло се повторив, — що при купівлі і

продажи має кожний природне право купити дешевше предмет, що в самій річі більше вартує, або продати по висшій ціні предмет, що виявляє собою меншу вартість, і що один одного може перехитрити³⁾. При тому виходжево з того упевнення, що загального інтересу пильнуєть ся найліпше, як кожний, де тільки може береже свого питомого інтересу.

Для батьків церкви була наука про справедливу ціну мірилом орікання, коли торгівля є чесна, а коли ні. Під сим не розуміли вони тої ціни, яку покупець згідний дати після того, яку вартість виявляє собою для нього товар серед даних умов, але ту ціну, за яку продавець готов відпустити свій товар, а саме після значіння, яке він приписує як товарови, так і відшкодуванню, що йому дають в заміну за конкретні потреби. Справедлива ціна батьків церкви є нормальною ціною, що не залежить від ніяких суб'єктивних відносин між покупцем а продавцем. Виходячи від природної рівности всіх людей⁴⁾, кладуть батьки церкви нормальне

індивідуум із нормальними потребами під нормальними умовами. Значінне, з яким такий нормальний чоловік лучить добро, що служить до догодження його потребам, являєть ся його вартістю. Отже конкретна ужиткова вартість являєть ся, як щось даного; тим вирівнюєть ся і елімінуєть ся всі суб'єктивні основи до означування вартости, а тим самим, як одиникий момент, що означає вартість, остаєть ся тільки об'єктивний момент коштів творення і приспорювання. Справедливою ціною в очах батьків церкви є та ціна, що при ній вимінують ся добра о рівних коштах приспорювання⁵⁾, і гріхом є брати більше за добро, або давати за нього менше, як сього вимагають кошта.

Про те прямою послідовністю тої науки являєть ся заборона побирання відсотків, бо се є лихвою. Отже, як хто брав відсотки за позик, сей не тільки що нехтував слова евангеліста Луки: „Зичте і не сподійте ся нічого

omnibus unicum suum lumen aequaliter dividit, emittit omnibus fontes, victum subministrat, quietem somni dulcissimum distribuit: sic omnibus aequitatem virtutemque largitur. Nemo apud eum servus est, nemo dominus. Si enim cunctis est pater, aequo iure omnes liberi sumus... Ubi enim non sunt universi pares, aequitas non est; et excludit inaequalitas ipsa iustitiam, ejus vis omnis in eo est, ut pares faciat eos, qui ad hujus vitae conditionem pari sorte venerunt“.

⁵⁾ Порівн. також замітку у Київі, політ. економія із історичного становища 2 А. Ст. 116.

¹⁾ Порівн. Zeller, Philosophie der Griechen III. 1, відд. 1. часть. Abs. 4. — Schwegler, Gesch. der Philos. § 17.

²⁾ I. 206 D. de Reg. jur. 50, 17 і I. 14 D. de cond. indebiti 12, 6.

³⁾ I. 22 § 3 D. loc. cond. 19, 2 і I. 16 § 4 D. de minor. 4, 16.

⁴⁾ Порівн. Firm. Lactantii Div. Institut. V. c. 15. Migne, Patr. lat. VI. 598: „Deus enim, qui, homines generat, omnes aequos, id est pares esse voluit. Eadem conditionem vivendi omnibus posuit, omnes ad sapientiam genuit, omnibus immortalitatem spondit; nemo a beneficiis gus coelestibus segregatur. Nam sicut

Так само буде він голосувати за мандатом польським, але як його відкинуть, то він зовсім не заложить во-тум меншості, бо остаточно, правду кажучи, Поляки на Буковині таки не мають права на мандат, так само як Серет, Радівці і Сучава не мають права на мандат мійський. (Гарний волосний союзник Поляків. *Ред.*)

Мін. справ внутр. Біверт просив, щоб не ухвалювати внесення, яке поставив був пос. Хоц, щоб обнижувати число букв, мандатів через зменшене числа нїм. мандатів. З другої бою заявляє ся проти дальшому збільшуванню числа букв, мандатів поза межі проєкту кн. Гогенльоге. Дальше прихильє ся до обох внесень поставлєних пос. Гросом (ім. пос. Складя *Ред.*)

По сїм поставив пос. Гломбінський внесенє, щоб частину черновецьких передмість получить із деякими польськими двірськими обшарами і трома слованими громадами (разом 20 тис. мешканців) і утворити з того 15-ий виборчий округ. Він заявив, що сей мандат виправді не має польської більшості, але в дорозі компромісовий може таки припасти Полякам. Вкінці звертає увагу Нїмцїв, щоб вони не думали справи буковинського польського мандату із справою нїмецького мандату в Балиї, бо там ходило о здобутє нового нїм. мандату а тут о захованє стану посїданя.

В сїй справі забрав слово й нїмецький пос. Пергелт, домагаючись, щоб правительство дало статистику національну й податкову для округа вимаганого пос. Гломбінським. На се заявив мін. Біверт, що бажаних інформацій дати не може через те, що внесенє пос. Гломбінського поставлено в останню хвилию, впрочім правительство стоїть на тїм, щоб Буковині більше як 14 мандатів не дати.

Нїмецькі послы Ерлер і Вастан зложили відтак короткі заяви, що вони зголосили ся до слова проти Ончула, щоб із всею рішучістю заперестувати проти його внесення, щоб нїмецький сїльський мандат на Буковині лїчити з Радівцями. Колиж він своє внесенє відкидав, то вони ризикують зі слова.

Пос. М. Василько, забравши ще раз слово, заявив, що ему навіть в голову не впадо квестіювати права буковинських Волохів на 5 мандатів, через те реплїка Ончула виїшла сильно натягнена. Я мушу — говорив п. М. В. — зайняти становище тільки проти того, як посол Ончул мотивував управленє Волохів до 5-ти мандатів. Пятій мандат не належить ся Волохам ізза їхнього територіального розміщеня, а лише тому, що Буковина була колись частиною Молдавії. Хоч нині Волохи творять суцїоту бук. Русинів релятивну меншість, то Русини є надто справедливі, щоб через више число мандатів відбирати їм їхню рівноправність. Пан Ончул хоче розмежуватись від Жидів, та речник сего не хоче але за те найгорячіше поспирає прилученє Садагури до 1. виб. округа черновецького, щоб в той спосіб забезпечити Жидам управленє до одного жидівського мандату. Тількиж він не має на думцї через зірване звязку між бук. жидами а християнами сотворити анти-християн і так натровити взаїмно жидів на християн як ось маємо на заходї християн і антисемітів. Він (М. Василько) не хоче — як Ончул — позбутись Жидів, не хоче також, щоб жиди позували ся християн і може відтак говорили: „ми не потребуємо християн і можемо командувати як хочемо“, але бажає удержати між одними й другими на Буковині приязні

із того“, ⁶⁾ але надто іше здавало ся, що він відбирає більше, як дав ⁷⁾. Проте нїкейський собор заборонив ⁸⁾ духовним особам брати відсотки під карю утрати чину, а капітулярїй Кароля Великого ⁹⁾ і церковні собори девятого столїття розширили ту заборону і на свїтських людей західної Європи.

Такою остала ся наука про красний лад аж до тринадцятого столїття. І що було наслідком єї вікового тривання? Чи пощастило приспорити для сього ідеалу загальне признанє в житю? Се було зовсім виключене. Се суперечило як людській природї, так і умовам, під якими чоловік покликаний ділати. Так, змаганє до того, щобаї мало число людей могло після сього жити, мало таку умову, що більшість після сього не жила, бо инакше муїло би ціле людство вимерти по чернечих монастирях. В простїй суперечности до в горї згаданої науки, провадив розвиток до чим раз докладнїшого переведення принципів питомої користи в господарському життю одиниці.

Власність розвивала ся до що раз більшої свободи розпорядимости своїм майном. І сама церков застрягла за багато в земських справах, скоро із переслїдуваної замінила ся в па-

відносини. Дальше протестує проти того, щобаї Ончул називав селами міста із історичною традицією, як ось старомолдавські княжі городи Сучаву і Радівці і свогочасне пограничне митове місце проти Румунї — Серет. Вкінці заявив ся він за внесенєм пос. Гломбінського в справі польського мандату, заявляючи, що як би се внесенє відкинуто, то він прилучить ся до заяви меншості Поляків.

По сїм промавівав пос. Абрагмович, заступуючись за польським мандатом на Буковині із за культурного уровня бук. Поляків та із за того, що що вони мають в своїх руках одну третину більшої посїлости.

При голосованню внесенє посла Гломбінського відкинуто 22-а гол. проти 18-тох. (Проти сего внесенє голосували всі послы нїмецькі, за ним голосували: Ончул, М. Василько, Чехи, Поляки і Словинці). Пос. Гломбінський зголосив своє внесенє як воїтум меншості. Внесенє пос. Хоца, щоб число нїмецьких мандатів зменшити із 4 на 3 а відповідо до сего дати Буковині лиш 13 мандатів — перепало. За ним заявив ся лиш 5 послїв. За те прийнято внесенє пос. д-ра Лехера, яке обнижає проєкт кн. Гогенльоге із 14-ти мандатами. Внесенє пос. Гроса, щобаї прилучити Садагуру до 1-го округу виборчого черновецького прийнято. Так само прийнято ще й внесенє посла Гроса, щоб до нїмецького сїльського округу виборчого долучено кілька малих нїмецьких колонїй і обшарів двірських як обшар двірський Бергомет н. С. де є колонїї Катарїєндорф і Александердорф. Се стало ся після того як посол М. Василько заступив ся за тим, щобаї село Корчешти долучено до округу виборчого руського, а Баянів вол. до волоського.

По сїм всеїм ще прийшло до такого епілогу, що пос. Ончул зложив у листї до голови ком. Павла свій мандат до комісії для виборчої реформи. На його місце прийде бар. А. Гормузаки.

По сїм приступлено до обговореня розділу округів виборчих для Форарльбергу, який після короткої дискусїї ухвалено після правительственого предложеня.

Поки не порішуть ся справи Галичини, рішено зрешерувати ще Країну й Каринтію.

Вчера перед полуднем покінчили вже послы Н. Василько і Гломбінський остаточно редакцію нового розділу округів виборчих для Галичини, яка забезпечує Русинам 27 мандатів, так що в вечір повинно було прийти до голосованя над сєю справою.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Палата послїв.

Засїданє із дня 3. с. м. займало ся головню наглим внесенєм посла Носке, поставлєним в справі підвищеня почтових і телеграфїчних оплат, в якім поставлено жаданє, щобаї таку зміну завести лише в порозумїю із всіма інтересованими в дорозї законодавцїми. В сїй дискусїї заявив міністер др. Форшт, що тут ходить о узисканє средств на поліпшенє платїй поштово-телеграфїчної служби. Внесенє се цїлїята мільона корон. Міністер порозумїє ся

нуючу в державі. Володіння, які передано їй на основі науки про власність, учинили єї між тим найбільшим володїтелем, а скорий занепад церковної опіки над злидєнними показує, що вона сама управляла своєю власністю зовсім не після своїх строгих наук про власність. Відказаннє, занеханє церквою, схоронило ся тепер до монастирів. Міжтим і тут прискорила конєчні наслідки суперечности між представлєними етичними жаданнями і природними суспільними основами. По коротко триваючому розцвіттї ідеалу, настало довге время занепаду. З відсї конєчності безупинного відновлюваня орденів, яких діяльність трївала тільки короткий час, а потім треба було знову нових змагань до спровадження їх до вихідної точки. А в церковній науцї прямував розвиток до характеристичного вгомонення первісної строгости. Се не значить, що облишено боротьбу проти змаганя до так найбільшого зиску. Церков проповідувала тепер саме, як і передше ідеал самовідказання. Але як деякі екстрєми хотїли з'органїзувати християнський свїт в цїлковиту гармонїю із євангелїєм, то їх гонєно, екскомунїковано і палєно. Практичний напрям затримав ся на верха. Йому служили коментарі до Етики і Полїтики Арістотєля, що на ново стали звїсними, надто коментарі Томи з Аквіну.

(Дальше буде.)

з інтересованими кругами, щобаї не покривдити торговельників і промисловцїв. В кінці оправдує компетенцію адміністрації до устанєня почтових тари і запевнює, що передовсім буде узгаїднати потреби руху. — В дискусїї над промисловою новєлею прийнято внесенє меншості, поставлєне п. Пахєром, щобаї властителям скєлєнів з обувєм і одїжно не було вільно приймати замовлєнь на міру, ані робити поправок в куплєнних предметах. — При кінцї засїданя президент кабінєту бар. Бєж відповїдав на інтерпєляцію п. Шєнерєра і тов. в справі обєагу діланя міністрів без теки. Президент сказав, що інституція ся не є новою, а міністер для Галичини засїдає вже від многих лїт. Іменованє обєх нових міністрів-крани було лиш виконанєм необмеженого права монарха іменовати міністрів. Міністри без теки, висказуючи свої поглєди, удїляючи рад голови в справах, дотикаючих загальної полїтики цїлого правительства, можуть впливати на полїтику цїлого кабінєту. Як міністер для Галичини має спроможність знати ся справами, дотикаючими Галичини, так і инїші міністри без теки можуть вглядати в правительствєнні акти, котрі мають полїтичне значїнє і на котрі хотїли звернути увагу правительства. Опїсля відповїдав президент на інтерпєляцію п. Штурпа в справі зміни титулу міністра війни „Reichskriegsminister“ і зазначив, що назва ся полішилає незмінєна.

Слїдуючє засїданє відбудє ся в пятницю.

Жертви Багатїрцевого „просвїщеня“ перед судом.

Дня 3. с. м. відбуд ся перед черновецьким гарним трибуналом, який склав ся із суд. радників Ан-Германа (як председателя), Лукашевича, Мержвинського і Рапапорта, процес проти 14 сєлян, обжалованих о збїговиско і публичне насильство. О першїй делїкт оскарженї: Михайло Лакуста, 24 лїтний, халушник, караний 7-ма днями арєшту за крадіж, Николай Ковальський, 24 лїтний зарїбник, Грегор Сопїт 46 лїтний, господар караний 24-ма годинами за нєвєство, Тодєр Лакуста Георгїїв 32-лїтний, караний 3-ма коронами за вбїте вікон, Парастей Флорєскул 21-лїтний, зарїбник, караний 3-ма днями за бїйку, Танаско Гавду 49-лїтний, халушник, Василь Семаньчук 26-лїтний, халушник, караний 8-ми днями за бїйку, Иван Ковальський 32-лїтний, господар, караний 2-ма і 3-ма днями за бїйку, Дарїй Костащук 23-лїтний, зарїбник, караний 24-ма годинами за бїйку, Георгїїв Малайко 24-лїтний, зарїбник, караний 24-годинами за бїйку і Иван Семаньчук 26-лїтний, халушник, караний 8-ми днями за бїйку; а о другий делїкт оскарженї: Георгїїв Семаньчук 37-лїтний, халушник, караний 2-ма, 8-ми і 5-ма днями за бїйку, Тодєр Лакуста Михайлів 26-лїтний, господар, караний 2-ма місяцями тяжкої вєзницї за крадіж і Николай Лакуста 23-лїтний, зарїбник. Як видно адгерєнти о. Багатїрца з малими виїзмами самї кренкї „господарі“ і то „чесні“ — не даром закидує ся Сїчовинам, що вони пролетарї, які виступають проти статочних „твердих“ гадзїв.

Перебїг подїїв в критичнїм дни представляє акт оскарженя ось так: В громадї Станївцї горїшні їстїують два товариства: тов. пожарно-просвїтне „Сїч“ під проводом уч. Нєстора Гадзи і райбайзєнська каса під управою надуч. Александра Купчанка. Сї товариства, яких члєни признають ся до руско-народної партїї, а передовсім више згаданих провідників переслїдували ворожнєчєми члєни так званої староруської партїї. В дєнь нового року, 14. сїчня б. р., устроїло тов. „Сїч“ танець на подвірї дому товариства, в якім перебували саме тоді учителя Гадза, Глинський і надуч. Купчанко. Нє-Сїчовини урядили танець саме перед фїрткою сїчового дому, хотїй они перед тим всє танцївали на далеко віддалєній громадській толоцї. Близькїсть ворожих груп муїла спричинити сварку і зачіпку. (Нє Сїчовини кидали свїговими кулами у Сїчовинів). А коли нє-Сїчовини Тодєр Лакуста, Михайлович і Георгїїв Семаньчук зайшли на подвірє Сїчовинів розпочала ся бїйка. Уч. Нєстор Гадза вийшов підчас сего на подвірє і вистрїлив з револьєра, щобаї в сєй спосіб настрашити „борцїв нє-Сїчовинів“ до опушеня сїчового подвіря. Він носив завжди револьєр при собі тому, що вже перед тим грозили йому противники у бїтєм. На вистрїлі перестала бїйка, але лютє нє-Сїчовинів звернула ся проти уч. Гадзи тим більше, що розїйшла ся вість, що вистрїлом зістали ранєні два господарї, хотїй цїзнїйше була доказана несправдївість сєї погослєки. На се надїйшов о. Багатїрєц і разом з надуч. Купчанком урядили, щобаї уч. Гадза скрив ся до поблизького помешканя надучителя. Уч. Гадза і Глинський вийшли з сїчового подвіря і примували до школи. Товпа уступила і супроводжала їх, вигукуючи всякі грозьби. Коли прийшли до школи, замкнєно всі шкільні дєрї, а товпа обступала зі всіх боків школу, обєажуючи всі дєрї і вїкна. Нарештї надїйшов постєнфїрєр Волох з долїшних Станївцїв. Він завізав людей до розходу. Они подали ся на якийсь час у зад, та скоро вернули ся, не хотїли розїйти ся, говорячи „що то їх школа і відєк їх нїхто не віджєне“. Жандарм бачив, що нїчого не вдїє, увїйшов до школи, приарєштував Гадзу і від-

⁶⁾ Лука VI. 35

⁷⁾ Порівн. Decr. Grat. II. C. 14 qu. 1 c. 2; qu. 3 c. 1—4.

⁸⁾ Порівн. Grat. I. D. 47 c. 2.

⁹⁾ Порівн. Перц: Monumenta Germ. histor. Legum I. 55.

від его до дошкільних Станівців супроводжений добрий кусень дороги товпою. Зізнаннями свідків стверджено, що всі повисше названі обжаловані не послухали его зазиву, щоби розійти ся, а найбільше відзначив ся між ними опором Василь Семанчук, котрий ще і друтих намаляв до упору. Зізнаннями свідка надуч. Олександра Купчанка можна уважати доказаним, що погроза Николая Лакусти, що „уч. 1-адзу мусить ся убити як, пса“, могла впровадити уч. Гадзу в страх і неспокій. Погрози Тодера Лакусти і Георгія Семанчука, що „надуч. Купчанкові одного вечера не стане ся, що і Гадзови“ а Георгія Семанчука, що „ми сего так обрихтуємо як Гадзу“, доказані свідками Самуїлом Вілокумчою і уч. Ганієм, впровадили надуч. Купчанка в такий страх, що він мусів ночувати в домі о. Багатіріца.

Всі обжаловані боронені др. Менчельом і др. Ганієм не признавали ся до вини і перечили всі закиди оскарження. По переслуханню оскаржених почало ся переслуханне свідків. Першого переслухано о. Багатіріца.

Свідок зізнає згідно з актом обжаловання, каже лише, що жандарм по зазиві розійти ся, ще розлигував людей перед школою про перебіг справи. Зацікавленими на танці були розуміє ся після свідка Січовики, хотів він сам не був при тім, а прийшов по вистрілі. На запитав суди Рапарт о котрій година ті неспокої відбули ся, каже свідок, що о 3-тій по пол.

Суди Рапарт: Чому ви не закартали танець, та се пора, в якій звичайно править ся богослуження (вечірня)? А священники мають те звичаєве право заборонювати танці.

Свідок замняв ся, врешті каже, що се так давно було.

Свідок інсп. Олександр Купчанко зізнає також згідно з актом обжаловання, додає що коли ішли всі до школи, кидали з товни на учителів каміннями. Уч. Гадзу трапив оден камінь. Коли були коло школи, хотіли люди силою вдерти ся до середини. Свідок казав слугі їх відперти і позамикати двері. Далше зізнає свідок, що обжалований Василь Семанчук прийшов у веселім настрою (у него була кляка) з дому підчас того, як товпа ішла до школи. Свідок гадав, що обжалований поможе товпу утихомирити а він троюди, а коли вже й деані гадзи его уговкували, то він накинув ся на них. Як жандарм Волох прийшов і говорив з товпою, був свідок в середині коло уч. Гадзи, боячи ся, щоби сей в здеревованню не наложив руки на себе. Жандарм приарештував і скував уч. Гадзу лише про око на раду свідка і о. Багатіріца, щоби в той спосіб заспокоїти товпу, яка в окликах жадала крові Гадзи. Один з товни здаєть ся, що Василь Ковальський, приступив до учителя Гадзи і обшукував, чи він сильно окований.

Секретар Рапарт: Чи погрози, якими вас люди обшували перед школою викликали у вас страх?

Свідок Купчанко: Наперед страх сей розвіяли жандарми, яких прийшло пізніше ще два і порозгонили людей, та я тому спокоеви не довіряв і позамикав щільно двері. Я хотів вже класти ся спати, як надійшов о. Багатіріца і просив мене до себе, бо він боїть ся мене самого лишати в школі, тим більше що видів, як два люди зникли у цвинтар, що стоїть коло самої школи. А в него буду зовсім певний. І я пішов на нічліг до о. Багатіріца.

На сїм перервав председатель розправу до 4. години по полудні.

О 4-ій годині розпочинає ся розправа на ново переслуханем свідка жандарма Менделя Волоха. Заступник прокуратора Киселиця жадає записання свідка. Свідок присягає і зізнає згідно з актом обжаловання. Додає від себе, що лікар др. Браун по обшуканню пошкоджених при бійці сказав, що рана Тодера Лакуста Михайликовича спричинена вистрілом і є небезпечна. (Після лікарського свідництва того самого лікаря долученого до судових актів рана не була від вистрілу лише від удару тупим предметом! — Прим. ред.)

Предс. Ангелман: Чи ви наперед завізвали людей до розкоду, а відтак їх розпитували, чи наперед розпитувались, а відтак зазивали.

Свідок Волох: Я наперед розпитував про перебіг події, а відтак зазивав до розкоду.

Предсидатель: В слідчих актах стоїть, що ви собі не припоминаєте сего напевно.

Свідок: Я собі не припоминаю лише, як я зазивав чи „в імені права“, чи „в імені закону“, але що я наперед розпитував, се припоминаю собі добре.

Предсидатель: В якім намірі арештували ви уч. Гадзу, чи з власних службових причин, чи на пораду надуч. Купчанка і о. Багатіріца, щоби вдовольнити товпу.

Свідок: Я приарештував уч. Гадзу зі службових причин. По перше, що вистріл з револьверу наніс небезпечну тілесну рану, (порівняй лікарське свідчення — Зам. ред.) по друге, щоби уч. Гадза не повторив вчинку (сему можна було запобігти відбранем револьверу. — Зам. ред.), по третє підозрюючи его о утечу.

Предсидатель: Чого підозрювались его о утечу.

Свідок: Учнт. Гадза не має такого місця побуту.

Предсидатель: Таж він є учителем.

На сїм закінчено переслуханне сего свідка і прикликано свідка уч. Глиньського.

Свідок уч. Глиньський: Другого дня по тій бійці стрітив я, ідучи з жінкою зі школи обжалованих Тодера і Николая Лакусти. Они не хотіли подати мені руки і питаючи ся, чого я належаю до „Січ“ і куди, та зазивали мене, щоби я ті товариства покинув. Я їм сказав, що то не моя вина, що я нещасливим випадком став секретарем товариства і що я не інтересую ся політикою лиш школою, бо маю жінку і діти. Ті люди сказали, що лишуть мене в супокое, коли о. Багатіріца їм скаже, що я належу до его партії. (Tableau — ред.).

Свідок Вілокумча слуга надуч. Купчанка зізнає, що Тодер і Николай Лакуста і Георгій Семанчук казали ему переказати надуч. Купчанкові, що „коли покине ся „Січ“ то буде в нас, а як ні то вирадімо его так, як уч. Гадзу“.

Заступники обжалованих зрікають ся переслухання дальших свідків, жадаючи переслухання нових трох свідків, які з'явили ся добровільно до суду. Сі мали би зізнати, що уч. Гадза тримав револьвер дулом зверненим до землі, коли стріляв і що жандарм кликав людей до школи, щоби їх винищувати ся: По короткій нараді трибунал згодив ся на переслуханне свідків але лише що до другої точки. Що до того як уч. Гадза тримав револьвер, не можуть бути свідки переслухані, бо він не є обжалованим. Візвані оборовою свідки Онуфрій Лакуста, Гаврило Вілокумча, Дмитро Лакуста являють ся оден по другім в сали, але нічо не знають сказати про факти, для вияснення яких покликана їх оборона, бо тоді коло школи не були. (Сміх на сали).

По неперчитанню доносів про події в критичнім дни і свідництв моральності обжалованих, піддержує прокуратор обжаловане. По нїм забирає голос оборонець др. Гані, жадаючи увільнення обжалованих, бо погрози не були звернені безпосередно до тих, які могли ними бути введени в страх і тому не мають пиятня публичного насильства. Др. Менчель додає, що обжалованих не можна було оскаржувати о збіговиске, бо збір людей перед школою не мав пиятня збіговиска, коли жандарм їх винищував і розмаляв з ними.

Відтак удав ся судовий трибунал до побічної сали на довшу нараду, по котрій оголосив вирок. Обжаловані о делікт публичного насильства Георгій Семанчук, Николай Лакуста і Тодер Лакуста Георгій зістали увільнені. Обжаловані о делікт збіговиска Михайло Лакуста, Парафетей Флорескул, Георгій Малайко, Танако Івандун, Дарій Косташук і Іван Ковальський зістали увільнені, Николай Ковальський засуджений на 3 доби, Іван Семанчук на 5 діб, Грегорі Сопіт на 3 доби, Тодер Лакуста Михайлів на 7 діб і Василь Семанчук на 4 доби арешту. Що до першого делікту прихилив ся суд трибунал до погляду оборонців, що до другого зістали лише ті засуджені, яких майже кождий свідок а передовсім жандарм Волох споминав в своїх зізнаннях, як про найбільше неспокійних.

Телеграми „Буковини“.

Дня 5. липня 1906.

Відень. Комісія для виборчої реформи по відкиненню всіх відмінних внесень прийняла правительственне предложение що до розділу округів виборчих для Каринтії. Підчас дебати старали ся всенімецькі послы Малік і Штайн галасливим криком не дати говорити пос. Адлерови. Голосоване над Галичиною відрочено ще раз.

Відень. Австрійська делегация прийняла в спеціальній дебаті бюджет міністерства справ заграничних і бюджет маринарки.

Відень. Вчора переслухала комісія бюджетова б. прем'єра д-ра Кербера та б. міністрів Каля і Бем-Баверка в справі будови триестеньської пристани. Переслухані оправдували своє поведене, всеж таки п. Скене заявив, що оба питання, чи розпочате будови порту і роздобуте гроша наступило за дозволом парламенту — треба заперечити.

Петербург. Комісія Думи, що мала розслідити справу уділення 50-ти мільонового кредиту на допомоги для селян голодуючих в наслідок неурожаю, постановила безпосередно уділити кредит в бажаній сумі.

Петербург. Зачувати, що в процесі, який почав ся вчора в Кронштаді мав адмірал Рождественський признати ся до вини і просити о найострішій вимір карі, надіючись тим заспокоїти справедливність.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. липня 1906.

„Товариство руских православних священників на Буковині“. Сего понеділка відбули ся у „Народнім

Домі“ в Чернівцях перші загальні збори сего ново-заснованого товариства, на котрих явили ся і до котрого пристали майже всі щирі і ревні священники православної. Виділа товариства є отсей: Голова тов. протоієрей Єротеї Федорович, парох Ревни, его заступником і контр. Денис Єремійчук, проф. університету, секр. проф. о. Евг. Семака, господарем парох Оршівців о. Д. Козаришук, касиром о. М. Драчинський з Товтрів. Заступниками виділових: о. Т. Тиміньський з Довгополя і о. Ст. Маланчук з Лукавця. Надзорчу раду складають: о. М. Грібовський з Ширівців, о. Мунтян з Зеленева і о. Калинюк з Прилипча. Депутация чотирох відпоручників тов. оо. Драчинський, Семака, Єремійчук і Маланчук явила ся у вівторок у пресов. мітрополита, де получила архиєрейське благословенство для товариства і з'ясувала в резиденції для его засідань і загальних зборів. Витяємо щиро нове товариство і бажаємо ему замітних успіхів на добро православної церкви і рускої народности.

Субвенції. Міністерство рільництва виасигнувало 5000 К. для ради культури краю яко запомогу для адміністраційних коштів.

Протестуючі збори проти погрому в Білостоні відбули ся у Відні 5. липня. Між скликаючим комітетом находять ся також імена послів Н. Василья і Штраухера.

Визначні жінки. Недавно доносили ми про іменоване пані Кіріє професоркою парижської Сорбонн. В слід за нею вступив німецький університет в Берлі, іменуючи паню др. філософії Анну Тумаркін приватною доценткою для нової філософії. Огсе є друга професорка університету в Європі. — Паню Масієн, визначну дослідницю Азії, заіменовано рлицерем французької почесної легії задля її незвичайних заслуг. Пані Масієн урядила дві великі експедиції в чужі часті світа. Перша завела її на Яву, Цейлон, Індію і Тибет. Друга до Камбоджі, Сіаму, Бірми, Хін, Японії, гобійської пустині, Сибіру і Росії. Она подорожувала сама в жіночій убраню. Її всюди приймали приязню навіть і там, де ніколи не бачили іще білої жінки і допускати до найтайніших, містичних релігійних засідань.

Перша антикарна. На університеті в Карльсруге в Німеччині здала пані Магдалена Неф державний іспит з фармації з нотою 1. На підставі сего дозволено їй самостійно вести антику. Се перша антикарка в Німеччині.

Саранча навістила околицю Дебрецина на Угорщині, нищачи поля на 60.000 моргів довкруги. Люди мусіли перервати живля. Шкода виносить кілька мільярдів. Сподіють ся, що саранча задержить ся там три тижні і відтак далі ще потягне.

Пожари. 24. червня згоріло трафлене громом обійсте намотія Грігоровича в дошкільних Петрівцях н. С. Шкоду обчислюють на 2000 К. Заасекуроване було лише на 750 К. — На стації Карльсберг почав горіти 28. червня підчас пересування вагонів з вуглем. Вугле і три плахти до накривання вагонів згоріли.

Оповістки, іменовані і т. п.

Відчит д. І. М. Радецького, унів. професора з Одеси „Про причини дегенерації та про товариства відродження в Європі“ відбуде ся в сали черновецького „Народного Дому“ в суботу дня 7-го і в неділю дня 8-го липня точно о годині пів до 9-ої вечером. Вступ: Крісла по 1 К. Місця стоячі 50 сот. Надієм ся, що наша публіка не омине нагоди, щоб почути відомого ученого педагога на так інтересну тему.

3 університету. Спенсіонованих професорів др. Рішарда Пішбрана і др. Гандля працували ооді ректор др. Герцберг-Френкель із сеніорами трох факультетів, вручаючи їм фотографічний альбом всіх професорів і доцентів. Др. Пішбрана виїхав на сталий побут до Відня, а др. Гандль на кількатижневий побут до Стирві.

3 краєвого правительства. Краєвий президент іменував рахункового офіціала, Едмунда Адельсбергера, рахунковим ревізентом і рахункового асистента, Льонгіна Мироновича рах. офіціалом при краєв. правительстві.

Зміни в нотаріаті. Нотаріальний кандидат др. де Зота в Кіцмани заіменовані нотарем в Сольці. Нотар Симон Барановський перенесений із Кімполонга до Сучави, нотар Тиґран де Прункул з Сольки до Кімполонга.

Промоції. Вчора промовано на тутешнім університеті Ореста Тарангула на д-ра теології, а Самуїла Арцта, Емануїла Фрайндайха і Абрама Габера на д-рів прав.

Переписка редакції.

Вп. Шварц в Топорівцях. Те, що Ви нам прислали на опрокіннене нашої згідно з правдою допису, немов Ви — як пишете — не мали ся „послужити сльдуочим виразів“ і т. д. зовсім не відповідає постановам § 19, обовязковим навіть для топорівської педагогії — тому Ваше т. зв. спростоване разом із зовсім неадамськими атаками заключеним в нїм на посторонні особи пішло — в кіш!

Гіна оголошень за однократове їх розміщення: Ціна сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/12 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Ереписка Адміністрації.
Просимо наших довжників вирішити залежності а також приєднати їх передплатників. — Вп. Іля В—ра, Київці н. С.: Заплачено до 1. липня 1906. ван Б—кий, Вікно: Заплачено до кінця 8, а 2 К., затягнуто вже на рік 1907.
Студент П. р. Філоз. (Філолог)
— **шукає лекції** —
— **селі підчас вакацій** —
Адм. „Буковини“ для домашнього вчителя.

Отсею маркою охоронена рогатина есенція Феллера „Fluid“ усилена калієм, хрипкою, нервовістю, катар, більний, грудний, лопаті сугубі, змучене, ослаблене, брак віддиху, стан гордчючий, інтенсивно застуджені і т. п. 12 мильх або 6 подвійних флашюк оплатно 5 К., 24 мильх або 12 подвійних 8 К. 60 сот.

Замовляти адресувати так:
E. V. Feller, Стубіца
Elsaplatz Nr. 202 Кротиан.

Також поручає ся перетинати нугули Роберта з маркою „Elsaplatz“ 6 пуделочок оплатно 4 К., 12 пудел. 7 К. 60 с. Правильний бальсам можна дістати не 1 а 2 тунини оплатно за 5 К. У великих не дугах ізолюція незрівнянній. Сироп загортюється проти калію і на груди 2 флашки 5 К. Правильний порекекий трам 2 флашки 5 К. опл.

45 — 10 III.

Неоціненним скарбом
для нещасливих жертв самогубства і тайних гри-хін молодості є слава книжка Дра Істана
Власна охорона

83 наклади із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читача є гождий хто терпить на страшний наслідок того напугу, ширіє поради рятують рік-річно тисячі осіб від неминучої-смерти. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через пашту. 46 23 — 36

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL
„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо
в Тернополи.
Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простудженя, ломана костий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не примати ніяких „Первотонів“.
Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшючок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — **Висилка** 2 рази денно до всіх країв.

Не читати
лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 88 24—40
Steckenpferd
Леліове молочне мило
Бергмана і Спілки в Дрезні і Тетинні над Ельбою (марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних виприсків, робить кожу білою як також надає сьвіжий вигляд. Штуку по 80 сотників, можна по-лучити у сльдуєчих фірм:
Шмід і Фонтін, Чернінів
Поссе і Мілаер, Чернінів
Шмале Пехт, Дорна-Ватра
М. Г. А. Штерберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Альберт Мор, Дорна-Ватра
И. Скоморохові, Гурагогора
Саламон Берд, Гурагогора
Саламон Дім, Гурагогора
Ант. Зігберт Гібер, Радіви
Дрог. С. Е. Найнтайель, Радіви
Гал. Ероім Шмелер, Радіви
Гал. М. Фальстер, Радіви
Сімон Барбер, Радіви
Александр Браунберг, Радіви
Ант. И. Мілаер, Кімполонг
Шмід і Фонтін, Кімполонг
С. Ляйтер Шпун, Садагура
Берд Зіграйх вдов., Садагура
Дрог. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрог. Йосе Крау, Сторожинець
Хаім Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Ізраїл Шпелінг, Сторожинець
А. Ашкеназі, Вама
Ант. Е. Вільнер, Вапківці
Ант. І. Фабіан, Визинця
С. Брік, Заліщики.

КОСИ КАРПАТСКИ
срібносталеві з найлучшої сталі, перстені до кіс, брусники, бабки, молотки і сери ковальські поручає Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.
Цінники висилають ся одворотно. 83 6—10

ФАЙЛЕР усувач нагніток
Чернівці, улица Руска ч. 8.
Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого
Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.
Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одноі краски.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дитий.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краски.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дитий.
Парфуми і мила.
Коци до возів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піхлера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудимі і Антона Чипека у Відні, В. Бахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжє і амуніція.

Мужескі маншети і коньярики.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізелки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убраня диточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бильці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевки.
Паньчохи для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Globe“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевки для панів.
Черевки для панів.
Черевки для хлопців, дівчат і дитий.
Куфри до подорожі.
Валізи до подорожі.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожі.
Нечесарія до подорожі.
Подушки до подорожі.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!
14 (—)
Будинки, движимости, збіжжє і нашу обезпечує від огневих шкід.
одинокє рускє асекураційнє товариство
„ДНІСТЕР“
Тов. взаїмних обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...
Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.
За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.
Обезпеченя приймають аґенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає аґенції письменним господарам, де еще не роблять иньші аґенти „Дністра“. Аґенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупно сикавок.
Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.
Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.
На житє обезпечайте ся в Краківскім Товаристві тільки через „Дністер“ провізцію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.
Фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.
Стережіть ся огню!

Певною річею є, що до
КАНАДИ або АМЕРИКИ
найліпше їхати переправою
М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,
бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шікарти до
M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)
Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.
За редакцію відповідає: Віктор Строчи.

Відсутнє число

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частіших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
редним застереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устатко-
вувати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Бл. п. Сельо-Керберівська угода.

(V) Розрив Австро-Угорщини іде вперед не-
вичинною ходою. Обставини, в яких заключено австро-
угорську угоду із 1867 р. перемінли ся нині основно,
оттимо й не дивно, що годі на даліше удержати
угоду, яка з одного боку була затвердженем панованя
в одній і другій половині монархії верств упривіле-
жованих, з другого боку давала необмежену владу
в Угорщині Мадярам, які забагли змідиризувати не-
мадлярську більшість народів, заселяючих Угорщину,
при поставленню у відрядніше становище тільки од-
них Хорватів, а в Австрії санкціонували всемогутче
становище Нунці, які зробили концесії тільки для
Поляків, яким дано carte blanche особливо на поче-
волюваня Русинів. Та суспільне розверстоване на-
віть пануючих націй, а за тим культурний підйом
народів поневолених що раз більше підривав ґрунт
під угодою із 1867 р. Мужі державні задивлені в ми-
нувшість не здавали собі справи із того, що діється
і роблено особливо з боку австрійського що раз
иньші жертви, щоб тільки удержати угоду не так
з Угорщиною, як із угорськими магнатами. Так діяло
ся при відновлюванню угоди за мін. Баденюго і за
гр. Туна, а в останнє за д-ра Кербера, який заклю-
чив сльвестрову нощі р. 1903 нову угоду із ка-
бинетом Селя.

Та будапештєнське коаліційне правительство
раде признавати й сю послідню угоду лише о стільки
вона важе Австрію, а дає користь Угорщині, а впро-
чим поступає собі як самостійна торговельна одиниця.
Ось після проголошеня автономної цлової тарифи
Угорської вводить угорський мін. торговлі Кошут окре-
мий торговельний договір із Швайцарією із мадляр-
ським текстом на основі тарифи угорської — а не спіль-
ної австро-угорської. Се дало привід пос. Іросови
і Катрайнови поставити відповідну інтерпеляцію до
австр. прем'єра Бека. Відповідаючи на неї на п'ят-
ничнім засіданню парламенту заявив австр. прези-
дент міністрів, що введене угорської тарифи в дого-
ворі з Швайцарією зроблене Кошутом не є згідне
із взаємністю і спільністю обох половин монархії
та що воно поступило без обоїльного порозуміння.
В виду сего австрійське правительство
не думає лишати ніяких сумнівів і хоче мати вільні
руки до нових переговорів із Угорщиною, відкли-
кує всі пропозиції внесені в парламенті
в справі угоди з Угорщиною.

Сей енергійний виступ бар. Бека зробив велике

вражінє не лиш в австр. парламенті але і в Угор-
щині. На него відозвав ся вже й угорський мін. тор-
говлі Кошут, промаваючи в суботу в скарбовій ко-
місії в дискусії над бюджетом міністерства торговлі.
Він заявив поредовсім, що в Австрії хибно розумі-
ють ситуацію Угорщини. Митовий союз перестав пі-
сля Кошута існувати вже в 1897 р. і в справах
митово-торговельних не ма від тоді легальної основи.
Тільки в р. 1899 р. увійшли ми в стан ex lex само-
стійного митового простору. Тількиж в Австрії все
ще гадають, що правно існує що спільний австро-
угорський простір митовий, хоч його на ділі не має!
Чомуж атакують нас за се, що торговельно-митові
справи хочемо впорядкувати після наших законів!
Даліше вивеняв він, що прав Австрії зовсім не на-
рушено а що радше бар. Бек нарушив права Угор-
щини, відкинувши умову Кербера-Селя, хоч її при-
нято угорським парламентом дарма, що бар. Бек за-
явив що єй угорському парламенту навіть не предла-
дано. Що даліше відє угорське правительство, сего
Кошут це не заявив, а обмежив ся тільки на корот-
кім зазначенню, що заключить із Австрією митовий
трактат, а ні то заступить його взаємність аж до
р. 1906, причім буде дбати о інтереси Угорщини.

Що Кошут свого заповіту не зломить можна
надіятись, коли тільки із боку Австрії із рівною не-
похитністю заступлювано інтереси Передплатів.
Та вже заздалегідь можна сказати, що основну уго-
ду між Австрією а Угорщиною, якаб мала тривкі
основи і зепевнене існуванє на довгий час зможуть
перевести парламенти обох половин Австро-Угорщини,
як у них засядуть справжні заступники всіх народів
монархії вибрані на основі загального і рівного права
голосованя. Інакше про розв'язку, австро-угорського
конфлікту ніщо й думати.

ВИБОРЧА РЕФОРМА.

Із комісії для виборчої реформи.

Галицькі мандати полагоджено остаточно на засі-
данню із 7. липня. Пос. др. Гломбінський заявив,
що польський клуб не вдоволяє ся числом ман-
датів для Галичини, яке комісія установила і що По-
ляки против сеї ухвали внесли votum меньшости.
Все-ж таки они stante copulso постановили присту-
пити до спеціальної дебати на підставі ухвалених
комісією 102 мандатів. Польський клуб переробив роз-

діл виборчих округів у східній Галичині в тім на-
прямі, щоб число Поляків обнизити в тих повітах, які
призначені для Русинів, а тим самим піднести число
Русинів. Після нового проекту розпоряджають Поляки
в руских повітах лише 10-1 до 21-9 процентами та-
мошнього населеня. Бесідник вить, що в сей спосіб
узгляднено бажанє Русинів, щоб мали певність, що
в сих повітах руске населенє розпоряджати ме обома
кандидатами. Пос. Н. Ва с і л ь к о в казує на те, що він
в комісії часто заявляв, що він своє згідливє стано-
вище супроти проекту займав не іменем свого клубу.
Всі свої кроки зробив він на власну відповідальність,
а де-що навіть проти волі свого клубу. Йому ясні
консеквенції, які його евенчуально чекають за його
поступок. Бесідник з самого початку був безуспішним
приклонником виборчої реформи. Він йшов плече об
плече із справдішними приклонниками виборчої ре-
форми в часі, коли число приятелів реформи не було
так велике, яким оно здаєть ся тепер. Консеквентно
із сям він робив все, щоб осягнути можливість брати
участь в комісійній праці аж до кінця. Яке стано-
вище займуть иньші послы руского населеня, не мо-
же бесідник сьогодні сказати, але він уважає
своім обовязком ще раз спречизувати становище його
партії. Русинам належить ся з галицьких 102 манда-
тів — 43 мандатів. Се жаданє оправдує число населеня
і всякі иньші причини, що він не раз наводив і не
хоче більше наводити, бо він переконаний, що вже нічо
не можна переіначити, а і не хотів би перепинювати
нарадам. Бесідникови було заздалегідь ясно, що члени
польського клубу зроблять все, щоб лиш се число змен-
шити і а числив з початку на 35 мандатів як на най-
менше число, бо не можна було подумати, що Ру-
синам призначать менше, як третину мандатів. На-
віть коли-б так було, як бесідник числив, то на одного
руского посла припадало би 88.000 виборців а на одного
польського 59.000. І в тім разі було би польське насе-
ленє вище оцінене і вивинуване більшими політич-
ними правами. Польський клуб станув відразу при
проекті князя Гогенлоє на тім принципіальнім ста-
новищі, щоб Русинам дати лише 27 мандатів.
Бесідникови удало ся доказати, що й сих 27 манда-
тів не є певних для Русинів; головнє в тих 9 пові-
тах, в котрих Русини мають одержати по 2 мандати,
бо процент не-руского населеня є там за високий,
щоб числити на переперте обох руских кандидатів.
Бесідник зробив зависимим своє особисте постано-
ванє в виборчій комісії від того, чи Русинам запев-
нить ся бодай тих 27 мандатів. Предложено, які він
зробив задля сего, мали на цілі знеести про пор-

ЕТИКА І НАРОДНА ГОСПОДАРКА В ІСТОРІЇ.

(Ректорська промова.)

З німецької мови переклав: Микола Левицький

Наука схолястів про справедливу ціну має
дві новітності.

Одна ось така: справедлива ціна є для
свв. Томи і для схолястів, так як і передше
ціною, що відповідає коштам приспорення, а ко-
шта приспорення означають ся тим, що є ко-
нечне до утримання робітника при житю. Але
що се значило в середніх віках? Батьки церкви
і римське право виходили від природної рівно-
сти людей. Одначе в середніх віках панували
станові ріжнці при ріжнородних станових пра-
вах, а право стану, до якого хтось належав
означало спосіб життя, одвітний тому стану,
а спосіб життя означав міру сього, що кому
було необхідне до утримання дому себ-то ви-
соту зиску йому дозволеного.¹⁾ Все сходило
тільки на рані, признаний великим торговель-
ником — подумаймо тільки на князівське ста-
новище много середньовічних купців, особливо
в італійських городських республіках, — а прий-
деть ся признати сприведливим кожний тор-
говельний дохід венецького шляхтича, будь якого
Стопці, чи Медічі.

По тім: Тома тримав ся принципу, що до
справедливої ціни належить те, щоб тільки

добра о рівних коштах приспорення можна ви-
мінювати. Але від сього призводив він один
виїмок! Продавець може брати більше, если
крам, що його він продає, виявляє для нього
більшу вартість від коштів приспорення; бо
якби він не правив більше, мав би шкоду, якої
ніхто йому не обернув би. В тім випадку мо-
жна дрібку дорожше продавати, як виявляєть
ся вартість, хоть не продасть ся дорожше, як
крам вартує для того, хто його має.²⁾ Разом
з тим надтягнули суб'єктивні основи до озна-
чування ціни, щоби в послі ідучому столітті
найти свій тріумф.³⁾ А щож то означало, „біль-
ша вартість для продавця?“ Як крам від часу
приспорення підскачов на ціні, то виявляв для
нього більшу вартість, бо як він його прода-
вав, то міг його тільки дорожше на ново
приспорити; отже він міг його без грижі сові-
сти дорожше продати.⁴⁾ Виїмок, на який дозво-
лив свв. Тома, був того рода, що розвиток
мусів провадити до признання можности, про-
давати майже все дорожше.⁵⁾

В дуже питомений спосіб захоплено бічну
стежку, яку відчинив Тома з Аквіну для на-
уки про відсотки. Вправді застеріг ся і сам
Тома проти такого спеціального використову-
вання. ⁶⁾ Одначе проти нього виступив Дунс
Скотус ⁷⁾, а іще даліше пішов його ученик
Франціск де Майроніс, який сказав, що поби-
ранне відсотків виправдуєть ся природним пра-
вом. ⁸⁾ Але для церкви виявляла наука про
damnum emergens спримогу, заключити за за-

стереженнем свого принципіального становища,
компроміс з життєм, що одначе дієсне нехту-
вало єї принцип. Заборону, побирати відшкодо-
ваннє за облішеннє уживання капіталу, затри-
мано в принципі, ба навіть заострено. Але не-
тільки, що в практиці допущено цілий ряд біч-
них фірточок, але що більше, признано, що
капіталіст має право побирати відшкодованнє
за шкоду, яку він має через недотриманнє ре-
чинця сплати. Які були наслідки? При уділю-
ванню позички означувано близький термін
сплати, а на случай не дотримання його, від-
сотки проволікання. Правити відсотки до ре-
чинця сплати, було остро заборонене; на про-
тяг часу від того ричинця можна було згодити
ся на довільно великі відсотки; річ була в
тому, щоби зручно устроїти позичковий кон-
тракт. Таким чином виносила відсоткова стопа
аж до 60 проц., між тим як про людське око
затрималась заборона побирання відсотків. ⁹⁾ Од-
наче те саме допровадило до фактичного зне-
сення заборони побирання відсотків і до пере-
мінення сього на відсоткове шахішм. Незви-
чайно наочно свідчить про се одно королівське
запорядженнє у Франції, якому духовенство
вправді не приплеснуло, але і не противило ся¹⁰⁾.

Отсеж і бачите: в міру розвитку госпо-
дарки силувала суперечність між утвореними
етичними поглядами, а природною основою су-
спільства, по всім усюдам до побічних засобів,
що мали ратувати етичну науку. Що єї ха-
рактеризує, то принципіальне затриманнє, а на-

ціональну систему в цих повітах, або ввести в життя § 34 правительственного проекту також для цих повітів. Оба предложена відкинули Поляки, по чім зроблено третє, що мало на цілі через вилучене польських громад із цих виборчих округів а додане до них руских змінити процентове відношене населення в користи Русинів. Отся праця вже злагоджена і бесідник признає без обиняків, що є автор др. Гломбінський, сповняв надзвичайно тяжку задачу, про котрої результат не можна сказати, щоб він був для Русинів неприхильний. Але ця праця й не могла увінчатися ся добрим успіхом, коли задержано давню, нічим не оправдану кривду, яка просто подантувала Русинам тільки 27 мандатів. До того ще й задержано пропорціональну виборчу систему, щоб польських кандидатів можна було переперти також і в руских виборчих округах. Спеціально тих дев'ять виборчих округів, в котрих мають Русини вибирати обох послів порозтягано до нечуваних розмірів. Цілі коронні краї бувають далеко менші як ті виборчі округи. Також не може бесідник закинути пос. др. Гломбінському того, що він помімо великих трудностей, які мав поконати при розділі округів і помімо короткого часу, яким розпоряджав, мав тільки зимовості, щоби немало подбати о інтереси своєї нації. Бесідник не хоче ширше розводити ся над сям проектом ні над проектом князя Гогенльогого. Се його болять, що як раз за правительством князя Гогенльогого вироблено такий страшний для Русинів проект. Алеж князь Гогенльогє був прихильником виборчої реформи. Він хотів єй коче переперти, Полякиж зову, були готові згодити ся на виборчу реформу лише під умовами, які для Русинів страшно упереджуючі. Із практичних причин бесідник про свою власну особу годить ся на сих 27 мандатів. Але побоює ся дуже, що польський клуб зробив, вихисновуючи нагоду і показуючи рускому населенню свою перевагу желізним кулаком. Се потягне за собою багато тяжких і неприємних наслідків. Бесідник може лише ручити за своє поступоване але не за консеквенції, які потягнуть з сего Русини в Галичині. Він попросту підлягає перемозі.

По сїм забрав слово міністер внутрішних справ др. Барон Бінерт, висказуючи думку, що з огляду на слова посла Василька можна сподівати ся, що результат компромісових пересправ задовольнить не лише посла Василька, котрий із таким незвичайним запалом і твердою енергією боронив інтересів, які заступає, але також тих, котрих інтерес лежить в результатах сих нарад. Міністер просить, щоби комісія прийняла предложени вироблені послом д-ром Гломбінським.

Поправка пос. Н. Василька до 34. і 35. §-у ординації виборчої до ради державної звучала: „В Галичині повинен кождий округ виборчий вибирати тільки одного посла, так як се дієть ся по других провінціях. Згідно із сєю постановою треба відповідно поділити тоті всі галицькі округи виборчі, які мають вибирати по двох послів. Отсей підпідї не має однак, що зовсім зрозуміло, змінювати загального числа галицьких мандатів. Відповідно до сєї постанови відпав би 34. § виборчої ординації предложеної правительством а також уступ § 35., який відносив ся до § 34-ого. Крім сего поставив пос. Н. В-о два внесення евентуальні: I. „34. § предложеної правительством виборчої ординації має примінене у всіх округах виборчих Галичини. Відповідаю до сєї постанови треба всі ті галицькі округи виборчі, із яких має ся вибирати тільки по одному послови, получить по

віть подекуди і заострене етичного осуду, при фактичнім занебанню його наслідкування. Але був один обсяг, на яким і ті побічні засоби відмовляли помочи, а власне обсяг заграничної торгівлі. Тут від самого початку було міродатне змагання до досягнення як найбільшого зиску і звідсіля здобувало собі стремління до як найбільшого зиску, всі царини господарки а то в міру, як поодинокі галузи господарки повертали ся в залежність від заграничного експорту. І на сїм розбила ся наука про справедливу ціну в тій постаті, яку вона нашла в середніх віках. Заграничних купців, як чужияців, не принімало ся до краєвої становой гієрархії. Чим жеж був узасаднений їх спосіб життя, чим був узасаднений зиск, відповідний їх способи життя, а відповідно до сього і справедлива ціна? На основі постійних засад становой життя не можна було сього означити. Отже тут дійшло найскорше і найбеззглядійше до переваги змагання до як найбільшого зиску і тут розпочав ся розклад цілого середньовічного суспільного ладу.

⁴⁾ Порівн. W. J. Ashley, Englische Wirtschaftsge-schichte німецький перекл. Р. Оленгайма. Липськ 1896. I. § 16, стор. 142, 151. II. 418 ff. Мієня, що їх на-водить Ashley із Chaucer-a і Wyclif-a показують, в якій мірі впливали станова і погляди середньовічного народу. В якій мірі згоджуєть ся сей текст із значінням, що його надали темістичній науці піз-нійші сьолоастики, показує Генрик фон Лянгенштайн,

два разом в одні виборчі округи, які би відтак пі-сла 34. § орд. виборчої вибирали по двох послів“. II. „Для виборчих округів східної Галичини ч. 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 57 має вагу місто § 34. виборчої ординації (внесене пос. Лекера) § 34. правительственного предло-ження.

Оі всі три внесення відкинуто. Відтак прийнято §§ 34. і 35. виборчої ординації, котрі виїс пос. др. Лекер як предложене князя Гогенльогє. По сїм наступило голосоване над додатковим внесенем посла д-ра Старжинського до уступу 2. § 35. виборчої ординації (тїснійші вибори), при чім треба уважати дві особи вибраними, котрі мають релятивно найбільше голосів“. Се додаткове внесенне прийнято 20-ма голосами проти 12. Відтак прийнято розділ виборчих округів, зроблений пос. д-ром Гломбінським із змінами дотично виборчих округів 55 і 63. Сям закінчено спеціальну дебату над Галичиною.

Заява руского клубу.

На вість про ухвалу комісії для виб. реформи, після якої по відкиненню внесення руского речника при-знано галицьким Русинам 27 мандатів супроти 75 мандатів польських, ухвалив руский клуб односторонно опублікувати таку заяву:

Руский клуб висказує послови Н. Васильковиче своє признане за його енергічні заходи в комісії для виборчої реформи, які прапали на незвичайно важкі обставини. При тїм констатує руский клуб, що він ніколи не годив ся і не міг годити ся на таке подагдженне виборчої реформи, яка ставить Русинів у незвичайно виїмкове становище. Коли галицькі Поляки одержують один мандат на 53.000 населення, а нинішні на-роди в державі на 40—58.000 своїх земляків то галицьким Русинам припадає 1 мандат аж на 114.000 народу, так що один Поляк має значити тільки, що 2% Русина. Проти тако-го упереджуючого і постпонуєчого трактовани мусять Русини заложити як найбільш рішучий протест перед публічною опінією.

СПІЛЬНІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Делегация австрійська.

В п'ятницю покінчили австрійська й угорська делегация свої сесії.

На сїм посліднім засіданню австрійської делегации передискутовано й прийнято окупацийний кредит, а після того весь спільний бюджет в третім читанню, сконстатували, що між постановами єї, а постано-вами делегации угорської нема ніякої суперечности.

Під кінець нарад постановлено внесенне посла Штайна, щоб на засіданні австрійської делегации за-прошувати австрійських міністрів — відрочити, а то з тої причини, що воно вимагало би зміни регулярну нарад делегации, яку тепер перевести просто не мож-ливо. По сїм подякував гр. Голуховський ім. цісаря делегатам за труд, а дел. др. Бернрайтер подякував передсідателю кн. Ферд. Лобковичу за провід в нара-дах. По сїм закрав передсідатель делегации сесию окликом в честь цісаря.

Делегация угорська.

Тої самої днини тільки більш інтересно себто бурливійше покінчила свої засідання делегация угорска. „На розхіднім“ напав вперед дел. Раковский в

інтерпеляції мін. Голуховського за плану борбу в Сер-бією. На інтерпеляцію відповідав сенційний ше-Мілер, не даючи впрочім ніяких нових інформацій по за тим, що говорено ім. спільного правительства, вже давнійше. Відтак слідувала „порція напирки“ для спільного міністра війни, якого дел. Околичацій заінтерпелював в справі титулу, який думає посаду-гувати ся на будуче чи як „державний мін. війни“ після інтенцій делегации австрійської, чи як „спільний мін. війни“, чого щиро бажалаб собі дел. угорська. Мін. Пітрайх заявив устами полковника Урбана, що він приновить ся до постанови, яку в сій справі порі-шуть оба правительства. По сконстатованню, що обі делегации ухвалили згідні постанови що до спільних по-реб, попрощав делегацию ім. цісаря і других ви-міністрів спільний мін. Буриан, який від якогось часу виступає в угорській делегации, як будучий наслідник гр. Голуховського, який мабуть вже не буде мати при-ємности слухати атаків Мадярів. Повна дотичність для гр. Голуховського буда й прощальна промова віцепр. угор. делегации Барабаша, який закінчував спільним мін., що вони не шанують прав Угорщини, та що делегати мусіли їх за се врок за кроном картата. Своє промову закінчив Барабаш застереженням правно-державної самостійності Угорщини і кляквом в честь угорського народу і коронованого короля...

Евангеліє в українській мові.

Незабаром — як оповіщує в „Подолі“ д. Е. С. — виїде вже евангеліє Матея в українській мові з паралельним старо-славянським текстом. Евангеліє друкуєть ся в московській синодальній друкарні під редакцією подільського єпископа Партемія.

Друк укр. переводу евангелія має за собою довгу історію, яку й передає для Е. С. на сторінках згада-ної часописі. Ще в р. 1904 р. піднесла петерб. ака-демія наук потребу видання українського евангелія, якого перевід зладив в шістьдесяти роках Ф. С. Морачевський, бувший інспектор каменецької гімназії (1835 до 1849) а відтак і інспектор дієця князи Безбородька і нїжвинської гімназії (1843—1859. р.). Сей перевід переховував ся в академії наук і має бути дїлшим переводом, як той Куліша або д. Лободовського, якого рукопис лежить також в академії. Отже академія наук передала перевід Морачевського св. синодови, котрий згодив ся на видане українського евангелія і поручила в минулому році подольському єпископови Партемію перегляд і редакцію переводу а друкуване московській синодальній друкарні. Для перегляду за-просив єпископ деякі особи в Каменці. Они сходили ся в єпископа вечерами і переглядали переклад, по-рівнюючи його з нїякими українськими перекладами і грецьким оригіналом. Єпископ звертав ся в тій справі також до Києва до знатоків української мови.

Трудне було читане, якою правописом друкува-ти український переклад евангелія, бо присланий оригінал був написаний „старою Кулішівкою“ ужи-ваною ще в 60 роках 19. стол., коли тимчасом всі видання українські від 1876 року друковано офіційно правописом, збавженою до великорускої. Рішено друкувати Кулішівкою, і зладжено в тїм виді ціле евангеліє Матея. Відтак, коли прийшла чутка про по-лекші для української мови, сподівались зміни і в українській правописі. Тому єпископ Партеній звер-нув ся до академії наук, за котрої ініціативою видає ся українське евангеліє, щоби она перевірила перевід після орфографічних і фільологічних правил. Академія

відеканцлер парижського університету, пізнійший про-фесор теології на віденськїм університеті якого на-водить Рошер в „Geschichte der Nationalökonomik Deutschlands“ стор. 18—20; після його науки „кождий може після сього обрахувати справедливу ціну свого товару, аби міг провадити дальше свій стан і відпо-відно себе утримати“. Що більше, по тридцятьдвїй війні признав інгольштедський професор Манц віри-телеви настілько право звороту претензії, о скілько се не укорочувало довжинковий засобів до відповідного стану життя, імено із кожним можливим підвищен-нем стану довжинка, зменьшала ся претенсія віртеля. Порівн. „Ein neu, nützlich und lustiges Colloquium von etlichen Reichstagspunkten, видан. Е. Лотгаймом. Липськ 1893. стор. 16.

³⁾ Summa Theol. 2a 2ae qu. 77 art. 1.

³⁾ В науці Бурідана, що замінює вартість дібр означаєть ся мірою, в якій вони служать кождочас-ним потребам одиниць. Buridani Quaestiones super de- cem libros Ethicorum, lib. V. qu. 16.

⁴⁾ Так каже служебничий монах Генрик фон Ієнт († 1289), що дорожка відпродаж виразно до-зволена, „si multis equis in multis navibus deductis ad portum aliquis emat unum equo justo pretio juxta pre- tium equorum in praesenti venalium; si statim omnes habentes equos venales extollant vela, et cum equis suis recedant, et propter raritatem ille unus equus fac- tus sit carior, non est illicitum ut statim cum multo plus vendat quam emit, propter solius horae immuta- tionem circa equum“. (Henrici a Gandavo, Aurea Quodli- beta I. f. 43).

⁵⁾ Побиваюче свідощтво на се подають виводи Генрика фон Ієнта, з яких виняте висше зацитуване місце. Вони впадають в очи раз задля незвичайного на той час поняття господарських функцій торго-влі, потім задля скорости, з якою поступалоє зрозу-міння вело до розвою темістичної науки, наведеної

в тексті, потім задля софістичної дилектики, з якою вони похилили ся впровадити злагоду між новостями науки, а противною їм цілковито наукою Хризостома. Із того, що Христос вигнав гандярів із сьвятині не заключив св. Хризостомос, що він се учинив за-для сього, що они через провадження сьвітських інте-ресів в божім домі збещещали сьвятиню, але задля того, „quia homo mercator vix aut nunquam potest Deo placere“ (бо купець ледво, або зовсім не може подобати ся Богови). Продавати дорожке, як кунило ся, можна тільки тоді, як ушляхотнило ся закупно працю, пр. коваль желізо. Християнин, що хтівби бути купцем повинен бути виключений з церкви. Сю науку повторяє Генрик фон Ієнт з притиском. Але отим зовсім не сказано, що кожда така торгівля за-боронена, в якій дорожке відпродуєть ся річ, не ушляхотнену ремісничою працею. Треба тільки до-кладнійше приглянути ся словам Хризостома (ponde- randa sunt verba Chrysostomi). Він ганить, як прода-єть ся дорожке річ, не змінивши єї. Але чи під тим розуміє він, щоби зміна доконувала ся як раз працюю, як єї виконає коваль? Певне ні. Зміна при помочи праці ковала є тільки приміром. Крім ушляхотнення матерії можна змінити річ et ratione loci, et ratione temporis, et ratione ipsius ementis. Визказ Хризостома є правдивий в случаю, як хто відпродує дорожке річ, що не дізнала зміни через ні одну із тих трох при-чин. Така продаж є гріхом. Вона не є гріхом, як від-була ся яка зміна: 1. ratione loci. Товари стають вартіи через зміну місця, як хто перевозить товар з місця, де його надмірно багато і протє де його вартість менча, в місце, де сей товар рідкий і протє вартісний. Купець, що підприймає таку зміну місця і потім продає товари дорожке як купив, не допуска-єть ся через се зовсім гріха, подібно як коваль, що дорожке відпродує оброблене желізо. Притім морська торгівля приносить більший зиск як сухопутна, бо

наук покликала у тій справі комісію, яка рішала, що при свободі, яка очікує нашу мову, більша частина книжок, буде видавати ся новою правописною, уживаючи в галицьких виданнях головню в виданнях науков. тов. ім. Шевченка, тому узнала вона konieczним ввести сю правопис і до евангелія. Коли вислано коректуру в новім виді до Москви вибухли там розрухи, желізничі комунікації між Каменцем а Московою перервала ся на якийсь час і тому доперва при кінці грудня вернула коректа з Москви. і післали єї до Петербурга і Києва. За той час стали вже виходити деякі періодичні українські видання, друковані кулішівкою, але упрощеною, без частого уживання „і“. Із згляду на се, що галицьке „і“ є досить трудне в уживанню, рішила Академія Наук, що ліпше буде друкувати евангеліе, тою новою кулішівкою яка принята більшістю українських періодичних видань (як „Громадська Думка“, „Нова Громада“, „Рідний Край“ і др.) Тому треба було переробити правопис в коректурних листках, а до сего треба було прислати коректур з московської друкарні, що знов забрало багато часу. Академія прислала справлені листки до Каменця, звідки єпископ Партемії вислав їх скінчивши редакцію до друкарні. Вся та процедура забирала багато часу, а коли возьмемо під розвагу ще такі події як вибори і засідання державної думи, то й не дивно, що редакція одного евангелія тривала майже цілий рік. Сими днями вислано послідні сторінки евангелія Матея до друку. Треба сподівати ся, що оно незабаром вийде, бо друкарня рішила, виймає евангеліе в цілості, видати віддільні випуски поодиноких евангелістів.

Телеграми „Буковини“.

Дня 10. липня 1906.

Відень. Вчорашнє засіданє комісії для виборчої реформи заповнило півтретягодинна обструкційна промова Італійця Бартольдо. Він жалів ся на знислуване Італійців та заявив, що коли годі досягнути зміни округів виборчих після бажань Італійців, то він буде предложене в справі виборчої реформи поборювати всіми можливими средствами.

Відень. Бюджетова комісія покінчила дебату над правительственным предложением в справі будівлі триєстеньської пристані і приняла правительственне предложене із тою зміною, що кредит 46 і міль мід. обнижено на 41 міль. Відтак ухвалено цілу низку резолюцій внесених субкомітетом, в яких висловлено, що передача будови триєстеньської пристані без попереднього дозволу парламенту є незгідна із конституційним правом бюджетовим і парламентарною контролею державних довгів. Крім сего висловлено найглибший жал і з приводу поведєня правительства при заключуванню умов і получєнні з ними фінансовими операціями та заложено рішуче застереженє проти того, щоб таке поведєне могло повторити ся коли-небудь при будучих державних будівлях. Далші резолюції відносять ся до заведення в Триєсті научно-технічної станції і прибічної ради маринарської. В кінці завізвано правительство, щоб воно предложило сие-

кошта морської торгівлі є менчі. 2. *ratione temporis*. Як той, що в справах дотичахих земських дібр є більше досвідчений і знає, коли товари рідкі і вартіші, а коли число їх надмірне і они проте менше варті і як він закупує товари в часі, де вони менше варті, перетримує їх аж до часу, де вони є вартіші, то може товари дорожше відпроудувати вже тому, що вони стали коштовніші через переховуванє (*per custodiam temporis*). 3. *ratione ementis*. Як хто своїм знаннем міркує, котрі товари найбільше вартісні і їх закупує, може їх дорожше відпроудати. Так, як прим. знаток коний-пізнає на кінськїм торзі вартість коний, яких вартості не пізнають менчі знатоки коний і як він купить коні, то стають вони вартіші вже через сей факт, що він їх купив; проте такий знаток коний може їх сейчас дорожше відпроудати, бо він підвищив ціну коний через „opus industriae suae, quod circa equos illos exercuit in emendo cos“. В такий спосіб дозволено дешево купувати, а дорожше продавати, мимо сього ще не було ушляхотненія матерії праці. Так Генрик фон Ієнт. Його коментатор монах — Камедул Віталіє Пуколіус Патавінус, подає справедливе заключєнє, що в кождім разі зводиться ad absurdum цілу дотеперішню науку: „His itaque cum mutationibus licet rem carius vendere, quam empti fuerit. Probatur, quia quod plus aequali recipitur pro expensis, labore, industria, lucro cessante. et huiusmodi. Quod autem rationabili aliqua ex causa sit, id licitum esse videtur“.

⁹⁾ Summa Theol. 2 a 2 ae qu. 62 apt. 4 ad 2.

⁷⁾ Joannis Duns Scoti, Quaestiones in lib. IV. sententiarum, dist. 15. qu. 2 tom. IX. p. 172. Lugduni 169.

⁸⁾ Francisci de Mayronis in IV. libros sententiarum Venetiis 1504—1507 i. f. lib. IV. dist. 16. qu. 4 fol. 29 (30): „De jure naturali non apparet quod (usura) sit illicita. Una ratio assignatur: usura est usus

циальный закон про контролю довгів ресортових а також докладну таблицю ресортових довгів усіх міністерств.

Петербург. Жандармська управа зарядила слівство проти нос. Аладіна за уді в бунті Преображенців.

Брукселя. Тутешнє правительство повідомило російське правительство, що рос. революціонери замовили в кількох фабриках оружя в Леодіюм дуже багато оружя. Недавно перепачковано в Росію морським шляхом 30 тисяч карабінів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. липня 1906.

Українські учителі завізвали Спілку укр. учителів і діячів на поді народної просвіти, яка відбуло недавно в Києві свої основні збори.

Зміни в плані гімназійної науки. Міністер просвіти зарядив провізорично, щоби в VII. і VIII. класі висшої гімназії віднали задачі з перекладами із викладової мови на грецьку мову, а намість сего мають бути виражені переклади з грецької мови на викладову (по три задачі в кождім пірроці). Міністер просвіти зарядив також, щоби на внесенє крайних шкільних властей в порозуміню з учительським тілом призначено в VII. класі 4 години тижнево для фізики, із того 2 години для хемії. Загальне число годин не сьміє однак перевищати 26. Се стало ся ізза того, що при дотеперішнім розкладі науки не можна було опанувати відповідно цілого матеріалу з фізики і хемії.

Кріза в стані здоров'я перестріленого случайно п. Омеляна Пігуляка вже минула і то так щасливо, що він міг покинути шпиталь і обмежитись на домашню опіку.

Ювілей фотографії. Сего року минає 75 літ від винайдення штуки фотографування. В р. 1831 удало ся французькому малювеві Людовикові Яковові Манде Дажієрови, який займав ся фізичними дослідями, розсідати, що проміння сьвітла ділають на срібну плитку покриту йодом. Дажієр зрозумів вагу свого відкриття, бо давно вже займав ся перенесенєм образів за допомогою хемічно-фізичних средств. Він звернув ся 21. мая 1831. р. до свого земляка механіка і літографа Лоевфа Непсого, що займав ся справою оптичної темноти і пропонував сему, щоби він сам дослідив ділає сьвітла на срібні плитки покриті йодом. Довго Непсе не міг дійти до жадних результатів, аж коротко перед смертю (1833) удало ся йому зладити негативу на срібних плитках. Дажієр займав ся далше удосконаленєм і практичним пристосованєм свого винаходу. В живім сріблі знайшов Дажієр в р. 1837. досконале средство для скорочєня процесу викликання образів на плитках. В той спосіб відкрив він підставу дажієротинії, жерела сегочасної фотографії. З початку не удало ся не Дажієрови ні сьнові Непса Ізидорови заінтересувати своїм епоховим винаходом ширшого загалу. Аж горяча промова славного фізика Араго в академії (в р. 1839.), яку він виголосив про значєнє сего винаходу, допомогла Дажієрови до слави і надгороди. Парламент ухвалив закупити винахід дажієрови доживотну пенсію 6000 фр. (окрім сего одержав він ордер почетної легії) а Непсови

aeris, Pecunia sterilis est, et ideo non debet reddere fructum, ut plus recipiatur quam mutuatum fuit. Respondes: usus rei in politica attenditur ad utilitatem rei publicae unde in se res non dantur steriles, sed ut cadunt in usu: quo pecunia est multum utilis“.

⁹⁾ Порівн. случай, про який оповідає Achley в зажит. ділі I. 203 про Mathl. Paris в своїй Chron. Maj. (ed Luard) III. 329. Порівн. також Ashley II. 432.

¹⁰⁾ Ordonnance du 25 mars 1332. Там кажесть ся: „Pour ce que nostre petit pueple, et subgiez de nostre Royaume de France, qui pour labourer et soustenir leurs terres et possessions, et supporter leurs autres necessitez ont emprunté à usure. Et ont esté ou temps passé moult grevez, domagiez et apauriez, par extorsions de très grandes usures. Nous meuz de petie et ayant compassion d'euls, combien que Nous ne veulons, ne entendons à aucun donner taisiblement ne expressement licence, auctorité ne pouvoir de prester à usure par chose, qui après s' ensuive, ne par autre, toutevoie pour eschiver le grand dommage de nos diz pueples et subgiez, meuz de pitié, voulons videnons, et établissons, que nul ne preste en nostre Royaume à plus de un denier la livre la semaine, de laquelle chose toutevoie Nous ne donnons licence, auctorité ne pouvoir, si comme dit est, mais Nous u en leverons et ferons lever amende, quelle que elle soit. Et cest article les prélats n' octroient ne contredisent à présent; mais nous faisons fort que il n'en leveront nulles amendes. Et tous ceuls qui feront le contraire, tous leurs biens Nous serons aquis, et sera le corps puni, comme de cas criminel“. Ordonnances des roys de France, t. II. 85. Paris 1729.

(Дальше буде.)

4000 фр. Коли Дажієр умирав (21. червня 1831. р.), був його винахід вже власністю всіх цивілізованих народів.

Пан завинив а слугу повісили. Ми вже доносили, що німецька графиня Вреде допускала ся багатьох злодійств по німецьких і чужих готелях, забираючи срібло і ховали єго по своїх замках. Єї слуга донос об тім судови. Із сего зробила ся велика хрія, яка скінчила ся тим, що графиню інтерновано в закладі для нервових яко клінтоманку, а слугу Гласа за суджено на 9 місяців — арешту на донесєнє графа Вреде, що слуга вимушував за мовчанє 50.000 франків.

Процес проти сестер убійниць Фрідеріки і Марії Целер, які зимою убили слугу Марію Маєр, заманивши єї з Відня на прогулку до Раксенталю, закінчив ся в Лубні по п'ятидєвній розправі засудом Фрідеріки на смерть через повішенє а Марії на 18 місяців тяжкої в'язниці. Актора Прехаску любовника Фрідеріки, задля котрого она головню довершила убійства бажаючи тим способом прийти до грошей, щоби скорше з ним пібрати ся, арештовано по скінченню процесу із за всяких обманств яких він доукав ся, про що Фридеріка нічого не знала.

Дуки й бідна „голода“. В селі Краснопольську подільської губернії прийшло до острії суперечки між бідними, безрізними селянами з одного боку а багатими з другого боку ізза сего, що багаті вислали до Думи телеграму, в якій заявляють ся проти розділу землі. Від савів прийшло до бійки, підчас якої одного мужика вбито, а одного важко поранено. Отся подія се немов дискавка, що ясно показує те, що й селянство далеко не творить суцільної верстви із однаковими економічними інтересами, але що й там кипить завзята глуха борба між біднотою, а дукями, які звичайно йдуть рука в руку з дворами.

Утопив ся д. 29. червня підчас купання в Пруті у Бабині 12-літний Сруль, син удови Хани Райє.

Оповідки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Пос. Н. Василько повертає завтра до Чернівців із Румунії, куди був виїхав із Відня у гостину на замок князя Гіки, віцепрезидента румунського сенату.

Віче українців-студентів висших шкіл австрійських в справі українського університету відбуде ся у Львові д. 15. липня. Того самого дня вечером відбуде ся вечєрок в намять М. Драгоманова.

Устні іспити зрілости в ц. к. II. гімназії черновецькій відбули ся в часі між 3. а 7. липня під проводом директора тутешньої учительської семінарії п. Михайла Кушнірюка. Із 34 кандидатів (30 учеників публичних а 4 екстерністи), які піддали ся іспитови признано 4-ох зрілими із відзначенєм, 21 зрілими а 6-ом (між ними 1 екстерністови) дозволєно по фєрних поправати ноту із одного предмету, а 3 екстерністів репробовано. Русинів-абітурієнтів сідало до матури 15, а з того апробовано 12-ох а іменно: Драган Ор., Доцїв Янка Ів. (відзн.), Галицького Вікт., Ганкевича Гріг. (відзн.), Киретюка Корн., Козарищука Олега, Лагадіна Дмитра, Маєра Дєн., Микитилу Дмитра, Радика Евг., Суховерського Осипа, Тиміньського Волод.; трох остальных руских абітурієнтів одержало поправку. — При єй нагоді слід би згадати про одєн класичний дивогляд із сєї II. т. зв. рускої гімназії, Русинів-абітурієнти дістають у ній часто німецькі сьвідощтва, у яких навіть не випечатано ноти для рускої мови, так що сєй предмет і ноту з него треба дописувати чорнилом як щось менше вартного, як прим. гімнастика і т. д. Невже й се має на цілі абітурієнтам сєї гімназії ще й на відходнім документувати легковаженє нашої мови, яке практикують наші „опікуни“?!

3 нотаріальних кругів. Міністер судівництва переніс нотар. Людмїла Кляуєра із Путилова до Вишнівця, а нотаріального кандидата д-ра Адольфа Готліба заіменував нотарем в Путилові.

Із міністерства справ внутрішних. Міністер справ внутрішних іменував міністеріального віцєсекретара д-ра Стефана бар. Василька-Серецького секретарем в міністерстві справ внутр.

Із краєвого правительства. Краєвий президент іменував укріченого правника Теодора Фавстмана концептовим практикантом в черновецькій дирекції поліції.

Із ради шкільної краєвої. На засіданню ради шк. краєвої із дня 26. липня 1906 порішено між иньшим іменувати провізоричного римо-кат. катедрата 6-кл. хлопчачої школи в Радівцях Павла Івана Вежого сталим учителем релігії при тім самим заведенню. Крім сего іменовано сталими учителями провізоричних підучителів Евгєна Стернюка в Верєчанцї для нар. школи в Заставні, Йосєфа Маґаса в Карачєві п. Ч. для нар. школи в Горюшівцях і Юліана Гуліна в Милїях для нар. школи в Кадобівцях, єтального учителя в Іспасї Нєстора Гадзу іменовано єтальним учителем при нар. школі у Волоці, учителя Александра Дулієра в Гурагуморі приділено до повнєня службових обовязків при нов. радї шкільній; в кінці розширено 3-класову народну школу в Барбівцях на 4-класову, 4-кл. нар. школу в Арборі (нїм.) на 5-кл., а 5-кл. народну школу в Маржани на 6-класову.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Надежності за анонси марками поштовими не приймає ся.

Подарункові і ремаційні болі, козяки, ревматизм, корчі, нервові болі крижів і мускулів, постріли (Hexenschuss) неможливі і т. п. лічуть певно як о тім свідчать тисячі листів з подякою до оесенція рости Фелера „Elsa Fluid“ з охороненою маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашків або 6 подвійних флашків 5 К. оплатно, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.

Дістати можна у аптек, продуктів Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца Крватія

Поручає ся також Фелера Ребарберівські пігулки з маркою „Elsa Fluid“ 6 пігулок 4 К. У терпіння ізолюючих як нестерпність, запалення, жовтяки і т. п. нестерпність.

Правдивий бальзам не продає ся і але найменше 2 тунини по 5 К. оплатно.

Загоринський екстракт від кашлю і на груди 2 фл. 5 К.

Правдивий шведський яловичий екстракт 3 фл. 5 К. оплатно.

Знамі Заліщицькі вибрані 86 1-2

МОРЕЛІ (Апериози)

по 3 К. 90 с. за кіло

ВИШНІ іспанські

по 3 К. 70 с. в 5 кілограмових кошиках оплатно за поштом.

100 кіло морелів 45 К.

Д. С. С. Венкерт. Співка овочева в Заліщиках.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“
антикара д-р. Ю. Францо
в Тернополі.

Се є знамените умиротворює средство до натирання против всяких ревматичних болів, простудження, ломання костей, плечий гістич і нервових недуг. Прошу уважати на написе „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашпонок) 8 кор. з оплатою і упаковкою. Тисячки листів з подякою. — Висила 2 рази денно до всіх країв.

Неоціненним скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів молодости є слава книжка Дра Гетана

Власна охорона

83 паклад із 27 ілюстраціями. Ціна 4 К. Най читачі є кожний хто терпить на страшний наслідок того наложу, щирі є поради рятують рік-річно тисячі осіб від нещасливої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через іншу. 46 25—86

Книжна про подружжя

Дра Ретана із 39 ілюстр. мого 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціна книжки інт. книжков. грати.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 25—52

Студент П. р. філозо. (філолог)

шукає лекції

на селі підчас вакацій
Адрес Адм. „Буковини“ для домашнього вчителя.

Не читати

лиш, але треба спробувати здавна вже законсервоване 38 26—40

Steckenpferd

Леліове молочне мило Бергмана і Силки в Дрезні і Тетшині над Ельбою (марка охоронна 2 гірники). Мило се хоронить від соняшних випрежків, робить кожу білою як також надлеє свіжий вигляд.

Штуку по 80 сотиків, можна по-

лучити у слідуєчих фірм:

Шмід і Фонтін, Чернівці
Носові і Міллер, Чернівці
Шмід Пект, Дорна-Ватра
М. Г. А. Штернберг, Дорна-Ватра
С. Раухвергер, Дорна-Ватра
Дальберг Мор, Дорна-Ватра
Н. Соммерсоль, Гургагора
Саламон Беріа, Гургагора
Саламон Дін, Гургагора
Ант. Зігберт Гібер, Радіш
Дрот. С. В. Нахтгайссель, Радіш
Гал. Ервін Шмеллер, Радіш
Гал. М. Фільстнер, Радіш
Сімон Барбер, Радіш
Александр Браунберг, Радіш
Ант. Й. Міллер, Кімпольонг
Шмід і Фонтін, Кімпольонг
С. Ляктер Шлуз, Садагура
Берд Зітрайх ядов., Садагура
Дрот. Н. Фіберт, Сторожинець
Дрот. Йосеф Крау, Сторожинець
Хайм Менчер, Сторожинець
Берд Менчер, Сторожинець
Гарай Шперайн, Сторожинець
А. Ашкенасі, Ваза
Ант. Е. Візнер, Вашиківці
Ант. І. Фабіан, Вашиківці
С. Бріж, Заліщики.

Певною річею є, що до

КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посилайте задатки на шіфарт до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

КОСИ КАРПАТСКИ

срібностаєві з найлучшої сталі, перстені до кіс, брусники, бабки, молотки і серни ковальські поручає Співка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Цінники висилають ся одворотно.

83 8—10

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(„Взаїмна Вигода“)

Всі книги до ведення товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає літні артикули найновіших сорт у найбільшій виборі.

Парасольки від сонця кольорові.
Парасольки від сонця — одної краси.
Парасольки від сонця чорні (1—2 літ гаран.)
Парасолі для панів.
Парасолі для дам і дітей.
Палички.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для панів.
Капелюхи соломкові для хлопців.
Капелюхи літні фільцові — модної краси.
Шапочки для панів.
Шапки для панів.
Шапки для хлопців і дітей.
Парфуми і мила.
Ноци до вівів.

Самостійний склад капелюхів ц. к. надвірних фабрик І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піклера і Синів в Грацу, П. Лядштетера і Синів у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудімі і Антона Чипока у Відні, В. Вахмана і С-ки у Відні, Франца Целера у Відні.

Оружжя і амуніція.

Мужескі маншети і ковчирки.
Краватки для панів і панів.
Пояси для панів.
Мужескі камізьельки.
Пояски дамські.
Воальки.
Убрання диточі.
Артикули до гри „Tennis“, ракетки і бальці.
Відповідні до тої гри сорочки.
Відповідні до тої гри черевички.
Паньчохы для дам і панів.
Підбивачі до гри „Tennis“ для панів і панів.
Рукавички „Glass“.
Рукавички шовкові і бавовняні.
Черевички для панів.
Черевички для панів.
Черевички для хлопців, дівчат і дітей.
Куфри до подорожі.
Валізи до подорожі.
Пледи парасолі, порохівники, етуї до подорожі.
Нецесарія до подорожі.
Подушки до подорожі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламні неопечатані вілні від порта. Рукописи ввертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належності поштової. В справах редакційних можна усно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Самі неправдоподібності...

(V) Із того, що всякі весті розв'язують ся в нашій державі звичайно зовсім инакше, якби можна було надіятись по фактичних премісах, зовуть Австрію загальною крайною неправдоподібністю. Колиж нашу Буковину вважають Австрію в мініатурі, то на се вона має повне хоч незавидне право хочби ізза дивоглядної форми, які прибирає політичне життя на Буковині і комбінацій, в які укладають ся краєві політичні партії.

Вже саме вживане назви „партії політичної“ є тут деяким ризиком через те, що політичні думки зовсім не вкорінені серед широких мас, а партійні програми укладає ся тут звичайно тільки як вивіску для задушевних мрій і цілий вселяє „дичів“, яким о політичне об'єднання і потреби мас народних зовсім не розходять ся. Лиш ся політична неграмотність уможливає вселяти „Месіям“ робити як найбільші карколомні подвиги без ляку о безпородковий зметене із політичної арени, яке повинна зробити свідомо народна маса.

Сему тільки мабуть можна приписати істнуване такої неправдоподібної а безплідної невидальщини, як теперішня соймова більшість, дарма що між її провідниками займає передове місце професор акушерії др. Волчинський! Глиньмо вперед на те, чим ся більшість визнають ся на зверх? Уся її законодавча робота „роблена“ на швидку руку, без докладного вгляду в фактичні обставини, без уваги на заміти опозицій документує ся консеквентно тільки одним — безконечним фяском! Закон пропінаний, а сими днями закон банковий себто все, що мало відразу санувати краєві фінанси, полішити незавидну долю учительства, увільнити край від пропінаторських пут — все те вертає із центральних урядів назад до виділу краєвого — як недоносек недозрілий в лоні соймової більшості. Цож се за більшість, яка не всіла ні одного закону довести до санкції? Що се за більшість, яка прецінь є правительственною партією, а не всіла увійти на стільки в порозуміння з правительственными кругами, щоб найти ґрунт, на основі якого вдало ся добути санкцію навіть для найважніших законів, яких же втерпеливо весь край. А неже красша доля, чим закон пропінаний стрінула прим. закон про зміну законів громадських і виборчої ординації до сойму, коли вже не говорити про інші за-

конопроекти. Якеж право має та більшість числити на яке небудь довіре народних мас так селянства як і інтелігенції, коли вона ні чю для них не зробила, коли та більшість привантажена дідичівським елементом мабуть і не думає хлопотати о санкцію поступовіших соймових ухвал! Не красше уложили ся відносно сеї більшості і до правительства, яке ще не давно в органі братів Оичулів обжаловувало о злочини сповнений на народі із приводу пропінанийної справи!

Чи ж може який другий край повелічатись соймовою більшістю із такими здобутками із таким певним становичем супроти правительства? І не може супроти сих очевидних і незбитих фактів ніяка крутанна продажна журналістика...

Ще більш дивоглядною вийде наша більшість, коли придивити ся її внутрішній будові в соймі — по за соймом, бо в її склад входять і так „могуті“ чинники, як буковинська капанія, яка не всіла переступити соймового порога! А саме капанія то найвірніші спільники чи там прихвостні Волохів! Недалечко за кордоном будять ся бесарабські Молдаване, закладають в Кишеневі першу волоску часопись „Басарабію“, якої появу витають слезами радості і обонільного ціловання, та зустрічають ся із гадючим сином Крушевана, який в своїм руссофілським і антисемітським „Друзі“ вже й бачить, як із приводу нац. відродження Молдаванів тоне Басарабія в крові. Тимчасом брати тих самих Волохів „лобезають ся“ із політичними послідовниками Крушеванів і прочої — наволочи, які й у нас воюють тим самим затроєним оружжям організованого темного народу в чорні сотні. Де инде хочби в Угорщині боруть ся Волохи за свої національні права, а наші закріплюють згоду із німецькими шовіністами, із якими радіб задати нац. поступу буков. Росіїв. А чи не характерна спілка архикатолицьких Подлив із патронами „Vukow. Nachr.“, які лат. св'ященники зажавають читати своїм вірним за для їхньої віроїсн. краски, або із архиправ. капанами й Волохами, яких молодіж недавно йшла з поклоном христ. соц. сподвижникови — д-ру Лютегерови? Неконсеквенція і неприродність сеї більшості бе із майже кожного її поступку, який би тільки взяв ся хто прослідити. Та досить буде згадати на остаток, що в сій більшості знайшли спільну „програму“ ті, що заступають двори й ті, що мають піклуватись волоскими спроторизованими халушниками.

Розуміть ся, що сего всего годі погодити разом та що тут мусить бути хтось зраджуваний — чийсь ін-

тереси мусять терпіти шкоду! Сумна ся участь припала нікому, як в першій лінії волоским народним масам, по плечах яких видивгулись всякі демагогічні грошодупи тільки на те, щоб побиватись о свої личні і родичні інтереси. Погоня за личними інтересами і то не за якимись абстрактними цілями, диктованими може амбіцією, але за зовсім конкретним обловлюванем грішми, погоней за посадами, стала тепер загальною отруєю, що проникає все публічне життя і готова захопити також народи, які не мали частя видати із свого підра великанів а Іа Бернський Месія... І який резонна основа дає спротиву сям добродіям виступати як міродатні заступники народу? І ось із самого підра волоскої землі із давнього княжого города, Сучави, підняв ся недавно різкий протест проти славетної господарки „фамілії“, яка в першій мірі із краєвого банку зробила собі „невсихаюче“ жерело доходу...

Колиб сей протест мужнів і скристалізував ся в діло! Бо-ж годі уприскувати, що його піднесли тільки ті, на яких при „метаню жребієм“ зовсім призабуто. Бодай се хочемо вважати — справжньою неправдоподібністю, навіть у нас неможливою.

ПРОФ. І. М. РАДЕЦКИЙ

ПРО „ГАЛИЦЬКИЙ РАЙ“.

Проф. І. М. Радецкий прибув із Одеси на Австрійську Україну із пересіченими політ. поглядами рос. конституційного демократа, у якого не було й дрібня упереджень до других народів із якими судило ся жити Українцям. Тількиж те, що він побачив особливо в Галичині його просто поразило й до краю обурило особливо як чоловіколюбного педагога, що із таким ідеалізмом і запалом побиваєт ся за відродженням людства. Те, що зветь ся польською культурою й свободолюбністю, виявилось перед його очима поверховним фальшивим бліхтлом й безмежним політ. унітмом руского народу, твердим стремлінням до того, щоб його удержати в повсякчасній темноті, не кажучи вже про злочинне деґенеруване через прибиване людської гідності і розвиване горівчанам тузем. Попри те все уходить у чужинців Поляки а то й польска шляхта як тверді борці за волю, як вічні мученики, що терплять важке чуже ярмо. Російські круги

b) Др. Люйо Брентано.

ЕТИКА І НАРОДНА ГОСПОДАРКА В ІСТОРІЇ.

(Ректорська промова.)

З німецької мови переклав: Микола Левицький

Поганська еманципация розпочинаєт ся в Італії. Одночасно з розцвітом торгівлі серед дружин хрестоносних походів доконав ся тут найскорше перестрій суспільства, що полягало на становім устрою. Одначе в Італії не було влади, що булаби доволі сильна, аби обняти індивідуа, на які розпадало ся тепер суспільство і обернути свою силу на національну організацію. Наслідком того була не тільки боротьба міст, що захожували ся вибороти собі одно від одного незалежність, але і посеред поодиноких міст не було однастайности. Індівідуум було здале само собі і руководило ся самолюбством в береженню своїх інтересів. Кінець був такий, що міста мусіли улягти тиранам, які серед безначальства мали завести лад і хоронити самостійність на вні. Отсі тирані, звиклі люди темного роду, що були присилувані хватати ся насильства серед тисячних небезпек і удержувати ся проти тисячних ворогів, находили ся в безупинній боротьбі і позваляли собі на все. Лихо зачинало ся для їх, як заникла вигідність, або особиста користь; де сього треба було до осягнення цілі, там хватили ся за лихе діло, не зупиняючись на нічому. Але й далі йти не було злочинном. Се уважало ся тільки за глупоту, негідну дер-

жавного політика, що не давала ніякої користі. Грижі совісти вони не знали; їх розум обраховував і обмірював все. А сей моральний заєпад появиив ся не тільки в св'ятських державах, він панував і в церкві.

Яка безпросвітна безодня між наукою а дійсністю! Середовічні учені викладали дуже піднеслі науки про красний лад, ті науки прийняли всі з захопленням; але хто думав про те, щоби ті науки наслідувати? Люди опановані найдикшими пристрастями, шматкували ся і далі. Тому, що наука звертала за мало уваги на природу людей і річий, було неможливе, щоби вона кермувала в дійсності людськими вчинками.

Ся суперечність вела до нового погляду на світ, що виходив із розглядування дійсного життя. Він дозрівав поволи. Одначе я не можу малювати його розвитку. ¹⁾ Приступаю до того чоловіка, що так сказати би, упорядкував одностійно величезний матеріал спостережень, нагуртованих віками в Італії, до оснудателя модерних державних наук, до Маккіавелі.

Що відрізняє Маккіавелі і його писма від середньовічних писателів то власне те, що він зовсім не зважає на повзяті етичні осуди. Тим самим був він у згоді із сучасними італійськими державними політиками, як св'ятськими, так і духовними. „Неодина“, так пише він на однім із славних місць ²⁾, „виображав собі ре-

¹⁾ Про се I. Feppari, *Histoire de la raison d'état*. Paris 1860 і Biliari Nicolo Machiaveli und seine Zeit, по німецьки в 3 томах, Рудольфштадт 1882.

²⁾ Il principe, cap. 15.

публіки і князівства так, як ніколи їх ані не бачив, ані в дійсності не знав. Одначе між чоловіком, який він є, а чоловіком, яким він повинен бути, є так велика різниця, що той, який не зважає, що люди роблять, а займаєт ся тільки тим, що вони повинні робити, учить ся скоріше своєї згуби, як утримання. В дійсності мусів би згинуту той чоловік, що хотів би показати ся чесним ві всіх своїх вчинках посеред богатома нечесними. Щоби утримати ся на престолі, мусить пануючий учини ся, не бути чесним і позваляти конечности, означати його поступки. Отже я не хочу говорити про ідеального пануючого, але хочу тримати ся дійсности ³⁾.

³⁾ Зовсім подібно сказав перший великий поборок Макіавелі, кардинал Поле: „Quanto quis privatam vitam agens Christi similior erit, tanto minus aptus ad regendum id munus iudicio hominum existimabitur.“ (Порівн. Лорд Acton ві вступі до Burds-ового видання *Principe*. Oxford 1891 стор. XXVI.) Папа Клементій VII. (порівн. Acton *ibid.* XXI.) сказав іменню до Контарініого: „Певне пізнаю, що говорите правду, і що ви говорите правду, що чеснота і обов'язок вимагають би такого поступовання, як ви вказуєте; але тоді треба би рахувати на відповідний спосіб поступовання інших людей. Чи не добачаєте, що на світлі до того дійшло, що того найбільше хвалять і величають, та цінать як бравого, хто поступає хитро і підступно, підчас як о тім, що поступає противно, кажуть: він зовсім добрий чоловік, але не багато дасть ся з ним зробити? І осягає він імя доброго чоловіка, але ніщо більше. — Хто чесно поступає, того трактують як осла (Chi va bonamente vien trata da bestia).“

(Дальше буде.)

ліберальні пішли в тій вірі так далеко, що не так ще давно на кождім кроці руско-польського спору, — стають на боці — польських гнобителів!... Щоб розвінчати завидних героїв із незаслужених лаврів, щоб познати російське громадянство з сумною дійсністю, до якої довела Галичину польські шляхтичі із польськими жидами зладив проф. І. М. Радецький по відізднім з Галичини отверте письмо до Російської Думи про галицькі відносини, в яким між иншим пише так:

Те, що я бачив і бачу в сю хвилю на власні очі в Галичині, видає ся мені, російському громадянину, чимсь неімовірним. Богато з того, що я тут бачив, є попросту таке, чого не можна описати.

В Росії знають, що в Галичині Поляки давлять Русинів в політичній життю і, хоч самі економічно зависимі від Жидів, верховодять в суспільній життю та явно зневажають Русинів на кождім кроці. Та після того, що я тут бачив і чув, сьміло могу казати, що Росіяни і сотні часті не знають того, що тут справді діє ся, щоби пізнати сю воістину дійсність, сю розпачливу нужду і терпіння руского народу в австрійській Галичині, треба бачити все на власні очі і чути на власні уши.

І на підставі того, що я бачив уже в цілім ряді міст і в багатьох селах Галичини, я рішучо кажу, що, коли ще пів століття потребає така бездушна і люта „політика“ нівечення, оповання і задурювання руского селянина в Галичині, то він так, як і на Угорщині, або перемінить ся в справдішного невідлика або згине на власній рідній землі з голоду, алкоголю і сифілісу, оскільки не буде приневолений глядати ратунку в Америці, куди вже й тепер переселяють ся Русини цілими сотнями і тисячами. Я рішучо кажу на підставі фактів і наочних помічень, що від темноти, убожества, голоду, алкоголю і сифілісу руский селянин тут в вироджує ся. Огратні причини звиріднення, алкоголь і сифіліс, не уменьшують ся, а ширяться чим раз дальше і глибше і несуть явну загибель народова.

Прощу не думати, що я прибільшую. Я говорю лиш те, що бачив і яке вражінє робить на мене ся страшна дійсність в „конституційній Галичині“ або, ліпше казати, в царстві польським в Галичині, котре оказує ся більше деспотичним від найбільше необмеженої монархії Сходу.

Не кажіть, що я, не знаючи сути місцевого жити, суджу поверховно або, не розуміючи особливостей і характеру краю, помиляюсь. Ні! В моїх руках є тьма фактів, а ті факти і цифри сильніші від усяких спритних хитроців польських культуртрегерів. Сеї страшної дійсности не можна затуманити ніякими голосними фразами о тім, що польська шляхта — се вбито добродії руского народу в Галичині. В ті польські добродійства вірять або очевидні дурні або ті, що єї до чого не придивляють ся. А сам руский народ в Галичині страив уже всяку віру в прихильність братів Поляків і в сю хвалю добуває всіх своїх сил, щоби добити ся свободи і рівноправности, яку ему признає австрійська конституція. З другоїж сторони Поляки добувають усіх сил, щоби Русинів утримати в рабстві і приневолити їх покійно і спокійно служити польським інтересам. І в Галичині на всім лежить польський „культурний“ гнет і дикий егоїзм. Вільного шовінізму, як польський в Галичині, не могу собі навіть уявити! Тутешна шляхта ніякої ваги не прикладає до справедливости; вся її „етика“ і „політика“ — се пановане за всяку ціну! І коли брати Поляки хотять, щоби їх уважано гідними назви свободолюбних, то вони повинні показати свободулюбність ділами, в уладнаню жити на підставі свободи.

Сьми днями я вернув з Коломиї, де бував в різних селах і в горах Гуцулів, бачив тисячі селян на великим просторі в містах і селах, а також на місці у великим селі Космачі; і я з болем серця мушу заявити голосно у всеушлїшане, що руский народ в Галичині вироджує ся.

Тяжко бачити тих зморених, блідих, худих, замучених нуждою і голодом селян-робітників; тяжко дивитись на ті запугані рабством і системою отупіння лиць колись свободних і вродливих людей, котрі тепер тивають ся по селах по горах, наче тіні мерців. На лицах у сотень селян нема й сліду самосвідомости і незалежности духа. Все пригноблене і придавлене. Апатія і пригноблене — ось визначні риси темного, в польській неволи вихованого Русина. В тісних, вонючих і темних хатах бруд і убожество, а лише зрідка лучають ся хати, що свідчать о зглядній замощности селянина. Повтаряю — на всім лежить печатя гнету, нужди, неволі і... прокляну. Землі у селян чим-раз меньше, податки чим-раз більші, а шинки всеюди ростуть, як гриби! У всіх шинках сидять тут Жиди. Що ліпші дома по селах... жидівські. Вся торгівля і промисел в руках Жидів. Жиди буквально заполюють, затроюють нещасний руский народ на очах безсильної рускої інтелігенції, котра стає до борби з ляхом, але на кождім кроці стрічає перешкоди із сторони Поляків і Жидів. Як на Угорщині, так і в Галичині руский народ заполюють сьвідомо, щоби зробити его нешкідливим в борбі за свободу і самостійність.

І я питаю себе і питаю вас: що, коли такий „поступ“ і така „культура“ буде без перешкоди розвивати ся дальше, — що стане ся з руским селянином в сїм благодатнім краю?... Що стане ся з Русинами, коли Жиди, як і на Угорщині, стануть, наступати на них еще енергійніше? Що стане ся з селянами в „свобідній“ польській Галичині, знищеними вже й нині?...

На єї питання відповідаю категорично: Русинам грозить очевидна загибель, бо вони стоять над пропастию і спасти їх від загибелі не можуть жадні духовні місця. На місці в Космачі тисячі селян Гуцулів слухаю проповіді про отрапну шкоду алкоголю, а вечером сотні запивали ся в жидівських шинках і брали горівку на кредит... І се робить ся на „законній підставі“. Не знаю, що скажете ви на ті „політичні“ виражування братів Поляків і приятелів Жидів. Коли сумніваєтесь, приїздіть до Галичини самі, а переконаетесь на власні очі!

Ви скажете, що з тим ляхом повинна бороти ся вся руска інтелігенція і духовенство. Колиж бо борба духовенства занадто безсильна і мало успішна, а сьвітська інтелігенція стрічає на кождім кроці перешкоди. Напр. „Очі“ організують ся тут для борби з пиянством, пожежами і т. п. Та польська шляхта заборонює ті товариства, бо бачить в них небезпеченство для своєї хижацької „політики“; але самим Полякам дозволяє ся на всякі товариства і політичні організації, так що против Русинів напірає ся з усіх сторін. Полякам вільно все, Русинам не вільно нічого.

Само собою розуміє ся, що селяни бідніють не лиш тому, що пють багато „сивухи“, затроеної тютюном і ванном, та єзично і духовно занепадають від алкоголю, — їх систематично нищать дуже хитра політика людей, що тайно і явно прагнуть загибелі Русинів так само, як Мадяри на Угорщині. Вся ся „економічна система“ звернена на те, щоби Русини став бідним, безпомічним і безсильним.

Русинам в Галичині не тільки не дають поважної просьвіти, але упріно хотять лишити їх навіть без початкової науки читання і писання. В Галичині тепер є около 66 проц. цілком неграмотних. На місці в Космачі було около п'яти тисяч селян, Гуцулів і иньш. Я спитав комітетних людей, кільки серед того свободного, постичного народу може бути грамотних; мені відповіли, що не більше двох сот. Ажте се щось страшного! Я запитав Гуцулів, окружуючих мене, хто з них уміє читати і писати; і з товни 30—50 душ похвалило ся грамотностию ледви 4—6. Та що то за грамотність, можна було міркувати по їх лицах на котрих не було й сліду просьвіти і громадянської сьвідомости.

Меж Гуцулами лучають ся люди розумні, енергійні, спосібні, розумити суспільні і політичні інтереси свого безтаданного народу; та се рідкість. І темноту того нещасного, запуганого народу використовує кождий хто хоче. Дехто говорить тут, що Гуцулови не треба науки і просьвіти — нібито тому, що він живе окремим життям дикунів; та так говорять або „політики-хижаки“ або попросту клуні „добродії“ такі із своїх.

Як тут уладжені школи, і яка правтвує ся в тих просьвітних заведеннях „система“, я міг би вказати тьму фактів, але наведу для характеристики лиш два. В Печенівщині, кільки верст від Коломиї, є школа вже 72 роки, а не вийшов ще з неї ні один ученик Русин, котрий міг би піти до учительської семінарії або до гімназії, значить, печенівська руска школа утримувана руским народом, в котрій господарять і просьвічують брати Поляки, не дада Русинам ні одного інтелігентя! Се факт. В однім великим чисто руским селі під Станиславом в двох народних школах, в котрих учать ся самі лиш рускі діти, всі учителі і учительки Поляки та одна Жидівка, хоч селяни просять і домагають ся, щоби їм дано відповідейших учителів. Дітей в школах буквально калічать. Поляки і Польки (особливо Польки) неволять руских дітей в школі говорити лиш по польськи, а деякотрі ідуть в своїм фанатизмі так далеко, що вимагають, щоби діти руских селян молили ся Богу лиш по польськи, бо руский язык нібито простий і може образити „пана Бога“.

Селяни від такої системи науки і просьвіти стоять, протестують, але се нічого не помагає: над протестуючими і „бунтарями“ діють ся ще більші насьильства в ім'я польської свободи і польської „культури“. Така то „політика“ і система в народній школі під управою Поляків в Галичині, де конституція є лиш для польської шляхти.

Мені російському громадянину, що обурював ся насьильством бюрократії над совістю Поляків та иньних народів, заселяючих Росію, таке деспотичне насьильство із сторони польських верховодів в Галичині видає ся чимсь дивезним і заслугуючим не тільки на догану, але й на явний протест із сторони всіх добре мислячих людей цілої Європи. Росіяни зовсім не знають в Росії, що роблять брати Поляки в Галичині; а вони допускають ся тут злочину против свободи совісті, против справедливости і против сьвятых прав чоловіка.

Польська шляхта рішучо обурює руский народ своїм насьильством, — своїм грубим шовінізмом і диким егоїзмом, котрий не знає міри. Польська шляхта своїм поведєнем ставить руский народ в Галичині в безвихідне положєнє, пхає его у пропасть і пре його до крайної боротьби. І все те діє ся на очах всеї Європи — в сїй хвилі, коли російські Поляки царства польського домагають ся свободи школи, свободи політичної, повної автономії Польщі! З титулу свободного громадянина і Росіянина, котрому однаково дороге щастє всеєвропейства і всіх чесних, рівноправних людей, я прошу державну Думу при обсуджуваню справи автономії царства польського в Росії указати польським депутатам в Думі крайню грубе поведєнє Всеполяків в Галичині, котрі також належать до всепольської організації і котрі систематично нась-

кують свободу Русинів в Австрії, уживаючи всіх негідних свободного народу поступків.

З титулу члена конституційно-демократичної партії в Росії я жадаю від конституційно-демократичного і українського клубу, щоби ужили свого впливу на Поляків котрі поневоляють Русинів в Галичині і своєю бездушною політикою гнетуть сьвідомо чи несьвідомо пруть зовсім не слабкий руский народ до кровавої борби і готувлять собі і другим велике нещастє. Я жадаю від конституційно-демократичної партії і українського клубу, щоби отверто вступили ся за угнетених в „польській“ Галичині Русинів і вплинули на політику галицької шляхти через польських депутатів в державній Думі, через тих депутатів, що в Росії голосно протестують против несправедливости Росії.

Несправедливость, яка діє ся в Галичині трем мільонам руского народу, кличе до всіх людей і до самого неба. Польська шляхта допускає ся тут насьильства на кождім кроці і що хвиля дражнить руский народ, котрий уже починає тратити терпеливість. Я звертав ся тут з братними словами до братів Поляків але ті слова остали ся голосом воістину, голосу всего народу в Росії окаяє більше впливу. Я вірю в силу слова і дятого гадаю, що члени українського клубу державної Думи скажуть се слово на всю Європу.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Між впливом вчорашнього засідання находять ся інтерпеляції посла В. Яворського до міністра судівництва в справі конвоївати „Гайдамаків“ з 8. червня; до міністра краювої оборони в справі поступованя капітана 55. полку в рускій церкві підчас богослужєня для жовірів; до міністра залізниць в справі поступованя залізничного урядника в Коломиї; до міністра внутрішних справ і краювої оборони в справі поступованя поліційних органів і жандармерії в східній Галичині; наглий внесок пос. Вершховського в справі помочи для гал. населєня діткового елементарних школами; і інтерпеляція пос. Кремля до міністра просьвіти в справі поступованя проф. Гіма. Яцка Зеліського в Ярославі; тогож посла до міністра судівництва в справі урядованя судового радника Теофіла Васильовича в Немірові.

На початку засідання повідомив пос. Шлегель палату, що складає мандат до комісії виборчої реформи.

Міністер краювої оборони відповідає відтак на кілька інтерпеляцій, почім пос. Малик зажадав вибору комісії для нагана з причини образливого омаку пос. Ельдерша, котрий кривав до бесідника: „Всеї-мечка мало!“ Комісією сю рішено вибирати при кінці засідання.

Міністер краювої оборони пос. Шенаях відновив на інтерпеляцію Сенала в справі трактованя жовірів кріпостної артилерії в Кракові поручником Граділем. Против сего поручника перепроваджено на підставі піднесених закидів карне слідство в гарізовім суді в Оломунці. Після результатів слідства не відповідають факти подані в інтерпеляції правді але тому що стверджено, що сей поручник обидував підласних лайками, засудив його суд за переступленє службових приписів на законну кару.

Пос. Шенерер зажадав по сїм створення дискусії над заявою президента міністрів зложеною на посліднім засіданю в справі цофеня угодових предложев. Внесок сей відкинено.

Палата приступила відтак до дискусії над наглым внеском пос. Кріцнера в справі личинного імпорту. Внесєнє в тій справі прийнято і приступлено до дальшої дискусії над промисловою поведею. Спеціальна дебата над сїм внеском дійшла до наряд над передпослідною групою законопроект. Відтак прийняла палата по довшій дебаті наглый внесок Всеїмців Шенерера, Штайна і тов., який жадає 1.), щоби правительство прискорило пересправу з Угорщиною і по приміру угорського правительства, котре в борбі за самостійностию має на кождім кроці успіхи, заступало ся рішучо за самостійностию Австрії; 2.), в виду того, що Угорщина знаходить ся вже в правнім посіданю автономної угорської цлової тари, повинна наступити як найскорше зміна теперішнього стану в той спосіб, щоби цлові приходи розділяти між Австрією і Угорщиною титулом власних приходів на підставі відношеня у ввозі. В перебігу дебатів над сїм наглым внеском, забрав голос президент міністрів барон Бек і запевняв, що зазив на адресу правительства, щоби прискорити пересправу, є непотрібні бо притоговденя задля сего вже зроблені. Так в Австрії як і на Угорщині відчувають рівно некую потребу, дійти до такого стану, який уможливив би постійний хосєний розвиток економічних відносин обох половин держави. Правительство буде стрімити всіма силами і з цілою енергією, щоби се осягнути. Патанє про цлові приходи, яких сїльність загарантована до кінця 1907 р., буде також обговорєнє при нарадах над цілим комплексом угодового опусу. Але палата повинна дати нагоду правительству в суцокую поробити приготозаня до сїх нересправ і не стїсненя його жадними директивами. Палата нехай буде певна, що через се не буде підчас пересправ вкорочєна єї легітимна компетенція.

Президент міністрів звертає ся відтак проти пос. Штернберга, дорікаючи йому, що його постановуванню накладає ся на корону і на високих державних заслужених функціонерів, є неконституційним. Слідуюче засідане в п'ятюк.

"N. Fr. Presse" довідує ся, що державна рада розпочне свої іще перед 20. с. м. та що ні одно правительственне предложене економічного змісту, а також і предложене в справі удержавлення північних залізниць не прийде на порядок денний перед вереснем. Кореспондент "Ozas-y" знову доносить, що перше читане предложена в справі удержавлення північних залізниць розпочне ся найдалше в п'ятницю.

Політичний перегляд.

Національне питання на Угорщині. Адресова дебата в угорській сеймі перемінилась в останнім часі на важке обжалуване мадяризаційної системи із боку не-мадярських послів. Волоський націоналіст, пос. Алекс. Байда виступив проти мадяризаційної системи в школах, яка не може ніяк досягнути своєї цілі, а за те ободрює не мадярські народи. Бесідник заявляє, що середня класа волоська була-б ізлізла ся із мадярською, та тут його перебивають із крайньої лівниці окликами: Тільки не посол Байда! Пос. Байда: Я щасливо уратував ся перед тим! Пос. Мадараш кличе: Але перед стричком не втечете! Председатель звизає Мадараша до порядку і на бажане бесідника перериває засідане на п'ять минут. По перерві промовляв пос. Байда далше, застерігаючись проти того, щоб волоських інтелігентів посуджувано о ірідентичні змагання; се треба відперти із всім обуренем. Далше говорив бесідник, що коли Мадари пропашують католицьку автономію тільки на те, щоб адоптувати в її рамках греко-католицьких вірних, то Угорщина побачить такі конфесійні борби, яких не було від Ракочія. І тут загомонить клич "Проч із Римом!" а тоді греко-католицькі вірні зіллуть із православними!... Жаль тільки, що в угорській сеймі не обізветь ся голос руського протесту проти нечуваної мадяризації наших закарпатських братів. Та відки йому там взяти ся, коли всі три ніби руські послы угорські св'ященники оо. Михайло Артим і Андрій Дудич та судия Юрій Негребецький звуть себе тільки "греко-католиками" й повступали — кождий до своєї мадярської партії: перший до народної себго клерикальної, другий навіть до партії незалежності себго Кошутівців, а третій до конституційної! От до чого веде ставлене віроісповідання понад національні почування, які ледви прозаябають...

Чеські анархісти а виборча реформа. В неділю відбули ся в Празі збори чеських анархістів, на яких вони обговорювали своє становище до виборчої реформи та есентуального генерального страйку. По довгих, бурливих нарадах постановлено розвинути між робітниками агітацію, щоб вони не прилучували ся до руху за виборчою реформою і за масовим страйком а то тому, що анархісти є принципіальними противниками парламентаризму.

Права жінок в Новій Зеландії. По всіх усядах іде боротьба жінок за політичні права. В Англії займав ся парламент перед кількома тижнями білем, що мав на цілі введенне виборчого права для жінок. У Франції відбули ся масові демонстрації жінок і дівчат, які виписали на своїм прапорі: "Жінка мусить голосувати над податками, які она платить і над законами, яким она має повинувати ся". А коли жінки тут і там доперва борють ся о свої права, то на далекім сході в Новій Зеландії мають вони їх вже давно. В році 1865 поставлено там в парламенті перший раз внесок в справі надання права вибору для жінок. А в році 1893 досягнули новозеландські жінки се право за допомогою безпастанної пропаганди жіночої і підмоги зі сторони сильних робітничих товариств. Недавно тому поховано того чоловіка, що дав жінкам право виборче. Се був президент міністрів Рішард Джон Седзон.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11. липня 1906.

Товариства "Просвіти", яким судило ся поставити підвалини під національне відроджене закарпатських Українців входять в життя в що раз нових центрах України. В неділю відбулись основні збори "Просвіти" в Полтаві і в Лубнах. Крім читалень і бібліотек знаходять ся ці товариства около заснування приватних українських шкіл народних і гімназій, щоб дати молодому поколінню просвіту в рідній мові. Таку прив. укр. гімназію заснують в Одесі, а як зачуваємо, заснують її в Києві. Розумієть ся, що тут поза грошевою квестиєю є ще більший клопіт через недостачу всяких підручників, бож до не давна російська пензура не хотіла пропустити навіть українського букваря. Постидний сей час вже минув і перші укр. підручники для шкіл народних саме тепер вийшли в Києві. Є ними 1) "Граматика" укр. ілюстрований буквар зложений Норпом, 2) "Читанка"

перша книжка після граматик і 3) "Веселка" А. Молодчанка.

Виборча реформа до черновецької мійської ради. На вчорашнім засіданню ради громадської предложив гр. р. др. Біліг звіт комісії виборчої реформи і поставив серед загальних оплесків іменем тої комісії слідуючі внески: 1) Громадске право виборче обмежує ся на громадин мужеского пола, які переступили 24-й рік життя. 2) Знане писання і читання яко услів виборчого права не бере ся під розвагу. 3) Виборче право признає ся належним до громади по однім році осідку, для прочих громадин по двох роках. 4) Осередок міста і передмістя ділять ся на відокремлені міські і передміські виборчі округи. 5) Громадські вибори переводять ся після виборчої пропорційної системи Гондта вільних лист. 6) Уновання ся магістрат поробити виборчі округи по ствердженню числа урівнених до виборів після числа населення, числа виборців і висоти податків і предложити се громадській раді до 6 тижнів. Точку 1. 2. 4. 5. і 6. прийнято без зміни; точку 3. змінено о стільки, що від належних до громади жадає ся шістьмісячного осідку. — Окреме внесення гр. р. Цуркана, щоб признати жінкам, які є економічно незалежні, активне право вибору, перепало.

Парламентарний лікар. Молодоческий посол др. Странський звернув ся в письменній дорозі до президента посольської палати із проектом, щоб установити парламентарного лікаря. Свій проєкт мотивує він тим, що в парламенті буває нераз підчас засідань поперх тисяч людей, між якими може дуже легко зайти случай занедужав, а тут в парламентарнім будинку не має сталого лікарської помочи. На случай як внесене посла д-ра Странського увійде в життя утворити ся нова свакеру в парламенті, якої щасливий функціонер буде дбати о ш. здоровле членів парламенту. Та мабуть далеко важливіше булоб подбати про лікаря, якийби зміг перевести санацию хорого австрійського парламентаризму!

Відчит проф. І. М. Радецького. По незрівнянім бандуристі д. Г. Хоткевичу, що один хіба всіє дати публиці розуміє давних дум, довелось нам через час бачити у себе другого гостя з України, одеського проф. І. Радецького, який читав а радше вимовляв два виклади в суботу й неділю, а вже в понеділок виїхав на Угорщину, щоб і там познакомитись із незвідним бутем нашого народу. Відчит д. проф. Радецького були передовсім цікаві тим, що доторкали найжизненіших сторін нашого національного життя. Мала відпорність нашого народу супроти політично економічних наслідків чужих народів, песимізм а часто зле зрозуміє світове горожанство нашої молодіж, нерозумінє теперішнього духа часу і його потреб нашої інтелігенцією, отсе головні питання, які виривали з відчиту проф. Радецького. Розумієть ся, що д. Радецький має на се ясні причини, проти яких радить як найзавзятіше бороти ся. А заохота до борби проти них се найголовніша житєва і наукова ціль нашого гостя, бо головна се завело його і до нас з відчитом. Ті причини: се вічна борба нашого народу з чужими, страчене в тій борбі красних своїх сил, виници унадок, далше лише виховане нашої молодіж в школах а нашого народу інтелігенцією (головно св'ященством) малий інтерес нашого народу в торговлі і промислі, алкоголізм, венеричні недуги і т. н. отсе все доведо до сего, що один з найбосібніших народів коротає своє жите майже в рабстві і пониженю. Борба проти сего, товариства відродженя, отсе клич добр. Радецького. Представлене приманчивих образів культура з Америки, Англії а головно зі Скандинавії мало бути заохотою до тої борби і здертем того песимізму, який міг би навести того, котрий агляне в нужденне жите нашого народу. Горичі оплески і щирний захват слухачів нехай буде найкрасшою нагородою ш. лекторів. Шкода тільки, що на відчит зібралась невеличка аудиторія, богато нашої інтелігенції інтересуєть ся очевидно нинішніми справами, як відродженем свого народу...

Інокніто двірського наймита. На однім двірським обшарі біля Пятицерков помер сімдесятилітній двірський наймит Іван Іштвані. Він був самітним, бурливим але розумним чоловіком. По його смерті найдено в його речах зовсім не надійну спадщину а то кільканадцять научних книжок а між ними кантову "Kritik der reinen Vernunft" і всі твори Токстотога в німецьким переводі. Що він сї твори справді читав, про се свідчать його власноручні замітки, пороблені на крапках книжок. На кінци Толстової "Сповіді" найдено м. и. таку замітку: "Таку саму історію пережив також я, що зву ся не Іван Іштвані а Альфонс Травтенбах." Як зайшов Іштвані-Травтенбах до сього двору, в яким служив, сего не може собі ніхто пригадати.

Торговля яйцями. В "Blätter für Volksgesundheitspflege" пише пані Гель про адо, яке виходить з теперішньої торгівлі яйцями, головно тому, що яйця продають ся на штуки. Наслідок сего буває такий, що тим, хто плеає дріб, є байдуже, чи курятя несуть великі чи малі яйця, чи они свіжі чи старі, чи прийде ся їх продавати штуками, копами, чи сотками. Той що продає яйця має і ту страту, що йому звичайно лишают ся на кінци торгу самі малі яйця, бо великі повиберали вперд, малі-ж яйця мусять продавати з утратою. Коли би на місце продажі на штуках увійшла продаж на вагу, тоді би піднесло ся пле-

кане расового дробу, а й продавці-господарі, що як раз плеають дріб, прийшли би до більшого значіння в торговлі яйцями, яку тепер мають в руках лише перепродавці.

Осторога для емігрантів. Американські агенти старають ся приеднати будівельних робітників до Сполучених Держав, а передовсім до С. Франціско. Тількиж такі робітники наражають ся на таку небезпеку, що ам. правительство буде вважати їх за робітників контрактних і не дозволить їм висісти на сушу. На се звертає увагу інтересованих австр. мін. справ внутр., причім замічує, що тепер у С. Франціско нема взагалі ніяких виглядів для будівельних робітників.

Пожар. В Милеві вибух в помешканню тамошнього дідича д-ра Теодора Богосевича пожар, якого жертвою упало ціле помешкане. Шкода виносить 3000 К. При гашеню відзначили ся там. парох др. Бриндзан, абітурієнт Іларій Бриндзан, надучатель Василь Завадюк і вахмайстер жандармерії з Іспаса.

Крадіж з вломанем. Між п'ятницею а суботою вечером вломали ся злодії до бюро купця Е. Медьцера на площі Рудольфа в Чернівцях і забрали з каси 5550 корон 17 сот. Доси не вдало ся поліції вислідити злодіїв. Вночі на вівторок вдер ся злодій через вікно до помешканя гімна. проф. Лебля при уличі Вірменській, забираючи з собою пудларес з невеликою сумою і важні акти. Злодія еностеріг слуга бурси "Народного Дому" і спричинив його передачу в руки поліції.

Все іще Драйфус. Тепер відбуває ся ревізійний процес в справі Драйфуса, який скінчить ся напевно його цілковитим увільненем. Коли-би се стало ся, хоче Драйфус ввести скаргу проти клеветників. Сам робом хоче він докзати, що він зовсім не був винен.

Оповідки, іменованя і т. п.

До товаришів Українців студентів висших шкіл австрійської держави. Домагане заснованя українського університету у Львові, виставлене перед роками українським студентством та поверте з'усиллями цілої української суспільности, набрало свіжого розмаху супроти подій на львівському університеті в останньому шкільному році та нової сили супроти могутнього політичного під'єму української нації в Росії та в Австрії. І разом із сим глибоко відчуваєть ся в нас, українській академічній молодіж, потреба бодай раз за кілька років зійти ся та поділати ся своїми думками й почуваннями під так важну хвилю. Тому звизаємо вас товариші на день 15. липня с. р. до Львова на з'їзд. Боротьба за український університет у Львові — отсе буде предметом наших нарад. Отже — на з'їзд! Там, Товариші оглянемо те, що доси вдіяно в нашій справі, — там визначимо собі дорогу в будучиність, — там почислимо свої сили та скріпимо ся в змаганнях до великого діла! Повагою й численністю заманіфестуємо серйозність своїх рішень. Львівська молодіж жде своїх Товаришів з інших шкіл. — За виділ товариства "Академічна Громада" у Львові: Василь Памейко, голова; Лев Смулка, писар.

Пригадуємо, що завтра, дня 12. липня 1906: відбуде ся заходом укр. абітурієнтів учит. сем. в сали "Музичного Товариства" вистава "Учителя" комедії в трох діях Ів. Франка. По представленю танці при звуках глиницької музики. Чистий дохід призначений на добродійні цілі. Стрій народний або візитовий. Початок точно о год. пів до 8 вечером.

Народний фестин в Садагурі з танцями, співом і декламаціями відбуде ся в неділю, дня 15. липня в мійській огороді о 1-ій годині по полудни. Грати муть рогізнянська "Січова" і глиницька. Вступ для інтелігентів від особи 60 сот., білет родинний для 6 осіб 2 кор. Вступ для селян 20 сот., для членів "Січів" 10 сот. Омибуси нурують між Чернівцями а Садагурою до 11-ої години вночі.

Із краєвого правительства. Краєвий президент іменував укінченого правника Альфреда Бренера концентивним практ. при чернов. дирекції поліції.

Вінчане п. Дмитра Макогона, учителя в Лукавиці з панною Алофшиною Янушевою, учителькою в Маморниці відбуде ся в четвер дня 12. липня с. р. о годині 11 перед полуднем в римо-кат. церкві в Чернівцях.

З "Селянської Каси". Пригадує ся, що загальні збори "Селянської Каси" відбудуть ся в понеділок дня 16. липня о 9-ій годині рано в сали "Народного Дому" в Чернівцях улича Петровица ч. 2. На сї збори запрошуємо всі наші каси, бо будуть обговорені важні справи. — Старшина.

Із повітової спілки хліборобської в Нічмани. Краєвий президент затвердав вибір начальника Дмитра Бажа на головою і директора рілляничої школи Евгена Жуковського заступником голови нічманської спілки хліборобської.

Загальні збори "Сокільського Базару", відбудуть ся в середу дня 11. липня с. р. о год. пів до 8-ої вечером в алокаш "Сокола", улича Коперника ч. 9. (вхід від подвіря). Порядок зборів: 1) Відчитане статута. 2) Вибір Управляючої Ради, Дирекції і контрольного комісії. 3) Внесення і запити. Просить ся точно явитись. — А. Будзиновский (в. р.), Д. Кучика (в. р.).

Ціна оголошень за однократове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонсом марками поштовими не приймає ся.

Переписка Адміністрації.

Вп. Д. О—ий, в Онуті. Все вирівнано. — Вп. С. Б—ул. Замісте. Все вирівнано. — Вп. Г—юк в Вишняці. Справлено як слід; так Ваше як читальні в Вишняці.

Розкидайте між селян!

Вже вийшла з друку цікава брошура **Ів. Петрушевича** під заголовком:

„Спількові крамниці С. Рочдель“.

Ціна 6 сотиць

висилає ся найменше 25 брошурок за попереднім надісланим належностями, т. е. 1 К. 75 с. вже з поштою.

Хто хоче дістати сю брошуру на окар, найприніє в листі 1 марку за 10 сот. на адресу:

Іван Савицький,
в Лукавці н. С. ч. 26. (Буковина).

Наклад 15.000 примірників!

Знані Заліщицькі вибрані 86 №-2

МОРЕЛІ (Априкози)

по 3 К. 90 с. за кіло

ВИШНІ іспанські

по 3 К. 70 с. в 5 кілограмових кошиках оплатно за поштом.

100 кіло морелів 45 К.

висилає

А. С. С. Венкерт. Співка овочева в Заліщиках.

Неоціненим скарбом

для нещасливих жертв самогубства і тайних гріхів нещастя є слава книжка Дра Ретави

Власна охорона

83 наклад і 27 ілюстрацій. Ціна 4 К. Най читає її кождий хто терпить на страшний наслідки того налогу, щирі є поради ратуєть ріє-річно тисячі осіб від неминучої смерті. Замовляти можна через книгарню: Leipzig, Neumarkt 24, як також через ниншу. 46 29—36

Книжка про подружжя

дра Ретави і 39 ілюстр. місто 3 К. тільки 1 К. 25 с. Ціни книжки інт. книжок грає.

R. OSCHMANN, Konstanz N. 422. 47 26—52

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Суховерхів відбудуть ся дня 18. липня 1906 о 1 годині п. п. в шкільнім будинку в Суховерхові з наступним порядком денним: 1. Справоздане касове за час від 1. січня до 30. червня 1906. 2. Вибір старшини. 3. Вибір ради надзорчої. 4. Вільні внесення. **Іван Семенюк, нач.**

Подаричні і ремагичні бої, козля, рвані сукні, корчі, перові, бої крижикі і мускули, постріл (Hexenschuss) педомогу і т. п. лічить певно як о зім свідать тисячі листів з подякою полтора сесіи рослини Фелера „Fluid“ з охороною маркою „Elsa Fluid“ 12 малих флашків або 6 подвійних флашків 5 К. оплатно, 24 малих або 12 великих 8 К. 60 с.

Дістати можна у аптеки, продовцят **Е. В. ФЕЛЕРА — Стубіца** **Ісрватія**

Поручає ся також Фелера Ребарберівські лігуаки з маркою „Elsa Pfl.“ 6 пуделочок 4 К. у терпіннях жодунок як нестрашність, заткане, жостяк і т. п. невірване средство.

Правдивий бальзам не продає ся 1 але найменше 2 тунини по 5 К. оплатно.

Загоринський спирт від кашлю 1 на груди 2 фл. 5 К.

Правдивий шведський жодунок 3 фл. 5 К. оплатно.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Студент П. р. філоз. (філолог)
шукає лекції
на селі під час вакацій
Адрес Адм. „Буковини“ для домашнього вчителя.

Шість і пів мільонів корон відшкодовано!

Будинки, движимости, збіжжя і пашу обезпечує від огневих шкід. **одиноке руске асекураційне товариство**

„ДНІСТЕР“

Тов. взаїмних обезпечень
... у Львові, Ринок число 10, ...

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплачено 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах. „Дністер“ дає агенції письменим господарам, де еще не роблять иньші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили провізії 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на загально сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банки краєві у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові Каси ощадности і сиротинські Каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товариств тільки через „Дністер“ провізцію від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

Фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1905 року; суму 1,372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Одна Каса дістає отсі книги: Головну, касову, щадничу, ліквідацийну, членську, пайову, скриптів, дві книги юкстів, протокол, 100 арк. записів довжних, 100 арк. заявлень, 100 книжочок членських, 100 щадничих і 4 таблички процентів.

Всі книги вже остемпльовані ц. к. урядом податковим коштують 100 Кср. з пересилкою поштовою 101 Кср.,

До Америки і Канади
найскорше перевозить через Роттердам славно на цілий світ
лінія
Holland-Amerika
заступництво для Галичини
у Львові, ул. Жовківська 69.
18 (18—20)

Склад товарів Б. Бальтіжестра молодшого
Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Заявляю, що всі понизше виказані літні артикули, задля надходячого сезону значно подешевіли.

Літні парасолі, соломкові капелюх, илегкі фільцові капелюхи, шапочки дамські, мужескі і діточі, сорочки для туристів, мужескі камізельки, дамські чолски, літні черевки і рукавички, діточа конфекція, літні краватки, дамські блузки з шовку, лістру і сатини.

Рівночасно звертаю увагу на понизші артикули:

Самостійний склад з ц. к. надвірних фабрик І. Генрик Іта у Відні, у Відні, В. Бахман і С-ляка у

Осипа Піхлера Сина в Грацу, Ф. Л. Попер в Хрудімі, Антін Чапек Відні, Франц Целер у Відні.

Черевки для пань і панів із шкіри Шевгеах, півчеревки, черевки до гри Tennis і инь.

Ракети і бальони.

Біле мужеске, дамске, ковнярики, маншети, краватки, паньчохы і підв'язки.

Кафтаники систему Рудера, найліпші парфуми, мила, гребінні і щіточки.

Парасолі „En-tout-cas“, парасольки і палички.

Куфри, ремінці, плахти і валізи до подорожи.

Кошки „Chogavia“ патентовані до подорожи.

Куфери ручні до подорожи.

Ручні ташки до подорожи без замочків.

Ручні ташки до подорожи з замочками.

Нецесарія до подорожи.

Біле, черевки, етуї до подорожи.

Коци до подорожи.

Пуделка на капелюхи дамські і мужескі.

Шапки, подушки до подорожи.

Польові крісла звичайні і з підпорою.

Шкіряні ташки на листи і хусточки для пань і панів.

Всілякі артикули до польованя і амуніція.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.